B.B.IX
5.

I

II

Michaelis vratisl. Bnm

Michael Vratislaviensis in Biblioth. D. Thomae

197

N. Inv. 2237.

Incipit quodlibet octavum sancti thome aquinatis

Utrum senarius numerus
sit secundum quem omnes
creature sunt perfecte sit
creator vel creatura

Noto primo quod senarius | Senarius numerus quid
numerus dicitur qui constat ex sex
unitatibus et hoc de numero nu-
merante vel ex sex rebus et est nu-
merus numeratus ut in proposito numerus
sex dierum dicitur numerus
senarius in quibus deus deus re- | numerus x
rum perfecit. Unde autem ut habetur
in arithmetica quod est triplex
scilicet abundans sive superfluus dimi-
nutus et perfectus ~~diminutus~~
Abundans est cuius partes aliquote | abundans
simul sumpte reddunt plus toto et
amplius ut duodecim cuius partes
aliquote sunt sex quatuor tres duo
unum que si simul summantur faciunt
xvi. Diminutus est cuius partes | diminutus
aliquote simul sumpte minus reddunt quam
suum totum ut in octo cuius partes
aliquote sunt quatuor ~~[illegible]~~

duo unum / que quidem partes si
simul summantur / faciunt septem

2us numerus perfectus — Numerus perfectus est cuius partes aliquote
simul sumpte reddunt ipsum totum
precise ut sex / cuius partes aliquote
sunt tria / duo / unum que simul sumpte
directe perficiunt sex / nec plus nec
minus Et ideo sex est numerus perfectus

Numerus perfectus dicitur 3 modis — **Nota** 2o numerus dicitur perfectus
tribus modis Uno modo numerus dicitur
perfectus / qui omnibus suis partibus
aliquotis simul aggregatis / est equa-
lis Et sic numerus senarius est perfectus
partes eius que aliquote sunt / unum /
duo / tria / quibus simul sumptis senarius
est equalis unde unitas est
pars aliquota cuiuslibet numeri

Augustinus de ci. dei li. xi ca. 30 et Rto de ... (margin)

2o — Alio modo numerus dicitur perfectus qui
constat ex omnibus partibus suis
tam aliquotis quam non aliquotis
simul sumptis Et sic numerus ternarius
est perfectior senario quia ternarius
constat ex unitate parte aliquota
et dualitate parte non aliquota
Senarius autem non constat ex omnibus
partibus simul sumptis aliquotis et
non aliquotis

3o — Tercio dicitur numerus
perfectus / quia in eo est status numerorum
Et sic denarius est perfectus / quia est
primus numerus ad quem stat regressus

Augustinus de ci. dei li. xi ca. 30 numerus senarius primus est qui suis partibus completur sexta scilicet tercia et dimidia que sunt unum duo tria quibus in summam ductis sex fiunt

Duplices sunt partes numeri. Nam alique
sunt ille dicuntur partes aliquote que aliquotiens sumpte
reddunt precise suum totum ut ternarius est pars aliquota
senarii quia bis sumpta reddit senarium [illegible]
suum respectu numeri. Alie vero partes non aliquote
sunt dicuntur ille que aliquotiens sumpte non reddunt
totum adequate ut 3 et 4 respectu decem
Partes si huius summas numerum senarium vel ter
vel quatuor sic habebis tunc vel magis VI B. X.
Dilectissime de septem
De perfectione numeri senarii Augustinus X. de tri-
nitate [illegible] senarius habet partes suas
pertinentes [illegible] et habet eas duas terciam
tertiam et dimidiam. Sexta eius est unum tertia duo
dimidia tria. Que perfectio nobis sacra scriptura
commendatur in eo maxime quod deus sex diebus perfecit
opera sua et sexto die factus est homo ad imaginem
dei. Et sexta etate generis humani filius dei venit
et factus est filius hominis ut nos reformaret
ad imaginem dei. Hec Augustinus

2

Item in primis fore duobus fratres [illegible] fuit
constituti in [illegible] predicte sexto [illegible]
magister [illegible] opera [illegible] viniter[illegible]
[illegible] collationis [illegible] actu [illegible] esse opera
cardinis [illegible] fuit a [illegible] dicto [illegible] quod [illegible]
dici [illegible] confirmasse
Item [illegible] fratrem magistri dei requirenesse a
[illegible] generalis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] generalis [illegible] [illegible]
Item dec sexto requirente [illegible] ut non
[illegible] litteras [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] et [illegible]

numerorum | Unde denarius est primus denarius di- ... [illegible]
limes | Secundus vero limes est qui [illegible]
sit ex ductu denarii in se | scilicet limes [illegible]
centenarius | Tercius limes qui resultat
ductu denarii in centenarium scilicet
millenarius

Noto tercio de perfectione
et consummacione rerum [illegible] esse
discordia [illegible] eo quod genesis ii dicitur
Compleuitque deus die septimo opus
suum quod fecerat | Ubi ut dicit magister
Sententiarum in ii | dist. xv | quod littera
translacio discordat ab alia quam
sequitur Augustinus | que habet consummat
deus die sexto opera sua | Utraque
ut sit habere veritatem | Sive intel-
ligatur septimus dies sequens a hoc
dies sex precessores [illegible] alii sole
volunt | Sive intelligatur [illegible] dies
[illegible] dies ut Augustinus vult [illegible]
representaliter scilicet cognicio an-
gelica | Loquendo enim secundum Augustinum de perfectione
[illegible] est [illegible] duplex perfectio | Una
est enim perfectio totalitatis | quam res
habet ex hoc | quod ex omnibus par-
tibus suis essentialibus integrata
est | Et talis perfectio in vi. sexto die
apparet | quod post sex dies nulla creatura

perfectio [illegible] totalitatis

mdo addita est | que no aliquo
mo in opibus sex dierum esset perfecta
Alia e perfectio secunda habet esse
racione finis | et e ultima perfectio | et
tales perfectio mundi debet per septem dies
in qua deus ab omnibus operibus
requievit in fine | sic in fine Secundo se-
quendo alios [illegible] distinguendo e
iterum duplex perfectio prima qua res
habet suum esse finem | et hec perfectio
completa est sex diebus | nulla res mundi
postmodum addita e in primis sex
diebus non processerit aliquo modo
Alia e perfectio secunda | que est opera-
tionis ut dicit 2° de anima | et talis
perfectio mundi fuit in septima die | qua
de nec cessante operatione qua deus
naturam instituit | incepit operari
propagacionis in toto universo | quia ipse
deo naturas tam generaliter [illegible]
produxit | in qua operatione in rebus [illegible]
deus usque nunc facit Joannis quinto
pater meus usque modo operatur | et
ego operor | Nota quarto
ut Aristoteles in prima methaphysica dicit
quod natura aliqua est tripliciter
considerari [illegible] quod habet
in singularibus et sic est forma [illegible]
ut [illegible] esse et consistere in suis singularibus [illegible] altitudinibus [illegible]
[illegible]
[illegible]

2a racione finis

perfectio duplex prima

ut [illegible] forma [illegible]

Secunda

[illegible]

in speciebus singularibus dari esse
non et racionem sic natura lapidis in
hoc lapide et in illo lapide. Secundo
est considerari secundum esse suum intelligi-
bile secundum quod est in intellectu et natura
lapidis considerata modo ut est in
intellectu. Tercio considerare naturam ut sic
absolute et secundum se ut precinditur
omnia singularia sua et ut abstrahit
ab utroque esse et quod hec in singula-
ribus et etiam in intellectu. Et sic natura per
quelibet considerari quantum ad ea
que per se conveniunt ei natura ut na-
homo in se est substantia corporea
animata sensibilis et racionalis.
Inter has autem consideraciones est
quedam differencia ista scilicet quod due
semper uniformiter eundem servat or-
dinem scilicet [illegible]
Consideracio nature secundum se et
absolute est prior quam consideracio
eius secundum esse quod habet in singula-
ribus. Sed [illegible] consideracio nature
in est secundum esse quod habet in intellectu
non semper habet eundem ordinem
ad alias consideraciones. Prima con-
sideracio nature secundum esse quod habet
in intellectu quem accipit a rebus sic erat
quia natura sic considerata est in intellectu et eius respectu possit species
rerum [illegible] prelatam [illegible] corruptibile

x Nota x

Sequitur utramque aliarum consideracionum
Hec enim ordine precedit scienciam et
sensibile sensum sicut et movens mobile
et causa causatum Secunda consideracio
nature secundum esse quod habet in intellectu
causante deum precedit alias
duas consideraciones Sicut enim intellectus
artificis advenit aliqua forma
artificiati ipsa una seu forma arti
ficiati in se considerata est posterior
intellectu artificis et precedit etiam
archam sensibilem que talem formam
vel speciem habet Sicut autem se habet
intellectus artificis ad artificiata
ita se habet intellectus divinus ad omnes
creaturas Unde noto quod
ut dicit doctor subtilis in littera
universali secundum naturam est advertere quadruplicem
consideracionem prima secundum esse in intellectu
divino Secunda est ipsius nature absolute
Tercia secundum esse quod habet in rebus
ipsis vel in mente angelica Quarta
secundum esse quod habet in intellectu nostro
Et ideo dicit Egidius de Roma de .. hunc
ordinem assignans dicit Deus quo
inter omnia est ipse substancie creator

Nota quadruplex consideracio nature

rerum deus. postea vero ipsa dona
dei que creaturis sic habent r(ati)o(nem)
et universaliter et particulariter considerata
ut pulcritudinem meritum ipse vitam
quia dicat esse donum dei. ergo deo
convenientis id est ipsam naturam
bonitatis. deinde ipsa participanda
universaliter et particulariter considerata que
sunt res in quibus habet esse na-
turales. ergo illud quod est prius ipsum
est ratio posterioris et remoto
posteriori remanet prius non autem
econverso. Et inde est quod competit nature
sui absoluta consideratione est ratio
quare competit nature alicui secundum
esse quod habet in singulari et non econverso
Socrates est rationalis quia homo est
rationalis et non econverso. Unde dato
quod Socrates et Plato non essent adhuc
rationalitas competeret humane nature.
Similiter circa intellectum divinum est ratio
nature absolute considerate et in
singularibus. Et ipsa natura absolute
considerata et in singularibus est ratio
intellectus humani et quodammodo eius
mensura

Capitula loquendi passiones de senario numero primo

Modo sexto ut dicat d. s. in
ita quod apud illos possimus loqui
de isto senario numero ut primum
senarium intelligamus ipsa natura
huius senarii secundum se et absolute
numero primo et esse quendam perfectionem quae
quandam expressionis omnium eorum quae
senarium proportionat. Unde remotis
omnibus inferioribus quae proportionantur senario
adhuc perfectio naturae senarii competit
sicut remotis omnibus singularibus
humanae naturae quibus competit ratio
habitas ut secundum platonem adhuc
rationalitas competeret humanae naturae
secundum se et absolute considerate. Et hoc
modo senarius novit naturam creatam.
Alio modo est senarius accipi et intelligi
secundum esse speciale quod scilicet intellexit deus
et sic est perfectio ratio et exemplar
perfectionis in creaturis inveniendae quae
secundum senarium sunt condite. Et sic senarius
non est creatura sed ratio creaturae in
creatore quod est idea senarii et est ipse
secundum rem quod divina essentia ratione tantum
differens. Conclusio prima

Senarius numeralis maior ab...
omni creaturae congruit. Ut vero in
senario dicitur in numero. Deus

nitas creaturas perficeret · proba-
tiua opera perfecto coniungunt numeris
perfectis · sed opus creacionis est
omnium perfectissimum · et numerus senarius
est minimus perfectus · ergo maxime
conuenit operi creacionis · Ad quem ma-
ioris [illegible] et inquisitiua debent esse omo-
genia [illegible] · Sed hoc quo ad
primam partem · secundam quia opus creacionis
est opus dei · sed opus diuinum est
perfectum · deutero 32 · date ma-
gnificenciam deo nostro · dei perfecta sunt
opera · pro solucione secunde partis [illegible] Augustinus primo
super genesim ad litteram · qui dicit
inuenimus ergo senarium numerum
primum esse perfectum ea racione quod suis
partibus compleatur · Secundo senarius ad-
equate constat ex suis partibus ali-
quotis · ex parte ex unitate que est sexta
pars · et dualitate que est tercia pars
et trinitate que est media · hec enim partes
simul iuncte efficiunt senarium · ut in textu
notabili

Conclusio secunda · Senarius
hoc est natura omnibus senarius [illegible] secundum se et
est creatiua · sed ut est in intellectu
diuino est [illegible] creator [illegible] ergo
probatur · quo ad primam partem quia nihil
habens partes est creator · sed numerus
senarius est habens partes · ergo

Maior quia creatione perfectio non con-
sistit quoad perfectiones [illegible] appositio
[illegible] dependet a apponentibus
sed creatore omnia creata dependent
et esse ab eo recipiunt ergo eius
esse a nullo dependet hoc est Augustinus
dicentis in 1o super dicens procrea-
denarium [illegible] esse creatione [illegible]
fieri perfectibus appetat et Sed pro
ra [illegible] patet quia in mente divina
denarius habet esse ydeale quod
est idem quod essentia divina solum
differens ratione consequentiam aut
est in deo est deus ut dicit phylosophus
Augustinus et denarius est creator
[illegible] illud est creator quod habet
[illegible] perfectiones omnium creaturarum et a
quo omnes creature sua habent
perfectiones sed denarius [illegible]
ergo maior [illegible] perfectiones
in creaturis illud perfectius est in
creatore Cum creator sit primum mo-
vens et omnia creata prevalet et omnia
moveat in suas perfectiones [illegible]
et omnes perfectiones creaturarum ipse
perfecte superabundant hoc patet
Augustini in 1o super dicens ad literam
[illegible] si illa non essent
sed opera sex dierum perfectus ille
esset secundum denarius [illegible] ille

p[er]fectius esset | ista s[ecundu]m e[ss]e p[er]fecta
non fuerant Sed[m] q[uod] remotis
omnibus creaturis que p[er]fecte in suo
dicu[n]tur senario non remaneret
natura senarii in suo s[ecundu]m ra[tionem] con-
sistencia sic q[uod] haberet aliquod
esse in re[rum] na[tura] nulla creatura
consistente Sed dicit remanere
s[olu]m ad consideracionem p[ro]ut nulla
creatura existente adhuc p[otes]t considerari
senarius s[ecundu]m se | et absolute | esse
p[er] op[er]acionem intellectus p[otes]t sibi attribui
p[er]fectio Vel remotis omnibus singula-
ribus horis adhuc remaneret
racionalitas attribuibilis huic nature

Arguit[ur] | Illius senarium s[ecundu]m
esse ydeale non e[st] ~~auctor~~ p[er]fectus | Probat[ur]
q[uia] ~~[illegible]~~ senarius no[n] videt[ur]
magis dici p[er]fectus s[ecundu]m esse ydeale
q[uam] ydea lapidis | q[uia] ydea lapidis
non di[citur] ~~[illegible]~~ | ergo nec ydea
senarii dicit[ur] | p[er]fecta | Hoc q[uia] sic ydea
senarii e[st] in mente divina | ita ydea
lapidis | Hoc p[ro]b[atur] q[uia] aug[ustinus] non attribuit
p[er]fectionem senario et no[n] lapidi s[ecundu]m
esse quod habet in mente divina Dicen[dum]
q[uod] licet ydea lapidis et senarii
sit in mente divina Tamen ydea senarii
ad plura se extendit | q[uam] ydea lapidis

Et sic venarius erit eminentior
lapide ipso est ipsius sed lapidis
Dicendum est in creaturis quod quedam
sunt magis quieta quam magis con
trarie ista sunt ... et ... in deo
magis eminentia ad plura se extendit
Quedam vero quoniam ad pauciora
Et quod virtutes et ... sunt omnibus
creature creatis quia ideo etiam
... ad omnes crea
turas se extendit Unde dicit boe
tius ... a ... natura
constituta sunt ... inde
esse formata hoc enim fuit principale
in animo conditoris Unde ... lapi
non extendit se ad omnes creaturas
Et ideo ... non lapidis ... virtus
lapidis ... sicut ...
competit

Argumentum Illud quod est eminentius
non creatura sed
omnis creatura venarius ... prima
creator Venarius ... creatur
... celo et terra ... creature
... esse ... hoc
... ad litteram
... super ... et etiam ...
... ... et terra ...
... venarius ... fabricata sunt
... venarius ...
... posset ut venarius ...
non sunt ... applicat ... Item

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad Augustinus non intendit dicere quod si
celum et terra cessarent et cetere
creature quod seminarium remaneret
secundum aliquid esse creatum Sed si omnes
creature ab esse deficerent remaneret
adhuc natura seminarii quod abstrahit
a quolibet esse huiusmodi quod cuius
perfectionem competit Sicut enim natura
humana manet talis quod ei competit
rationalitas
Arguitur 2 [Seminarium unius] non
agunt creationem vt vero deus per sex
diebus omnia creasset Contra quod deus
omnia simul creauit ergo non in uno
sex dierum [Contra Ecclesiastici] dicitur de ipso
Qui vivit in eternum creauit omnia simul
Dicendum quod deus creauit omnia simul
vel in esse formali vt celum empireum
angelos et materiam primam vel in suo principio
causali vt omnia que de prima materia
sunt producta creauit in materia prima vel
in causa vel vt in suo simili vt animas
intellectuales humanas in angelo vt in
simili suo creauit Vnde sequitur ergo omnia
dicuntur sunt creata per istam materie
et non fuisse per formam vt erant in simili
sic anime rationales que est similis angelis
non ergo in materia propaganda Item materiam primam
que genus corporum angelis et celo empireo sit
creata sed per alia corpora inferiora fuit creata per
sed formata de illa materia prima distincte ideo tenendum est
successionem fuisse in diebus creationis distinctionis
et ornatus vt in hoc omnes sancti concordant

Utrum ydee que sunt in
mente divina per prius
respiciant res quantum ad
naturam singularem
quam quantum ad naturam
speciei. Pro intellectu questionis
notanda sunt illa que habentur supra
quibus questio queritur primo videlicet quid
ydea sit et unde dicitur et plura alia.
Noto primo quod omne agens
intellectuale habet in se formam et simi-
litudinem et exemplar ad quod quasi
respiciens agit et facit ea que agit.
Et illa forma dicitur ydea. Ex cognitione
enim huius agentis formam per quam
causat conveniens ulterius dicitur opus.
Hec enim significat non species et sic sit
quedam forma intellecta ab agente
ad cuius similitudinem opus producere
intendit sicut edificator in mente sua
precognoscit formam domus in materia
fiende. Unde sicut in mente artificis
sunt forme artificiatorum sic etiam
in mente divina sunt omnium creaturarum
forme exemplares et ydee dicuntur.
Unde Augustinus est dicta quod forme eterne
in mente artificis non sunt facte.

Aug. l. 83 q. q. 46 ydee sunt forme eterne immobiles per quas
aliquid est formabile antequam formetur

Nota [illegible] videre [illegible] certa [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] deus [illegible] res cognoscere [illegible]
[illegible] in se [illegible] et similitudines [illegible]
[illegible] ipse deus cognoscit [illegible]
[illegible] cognoscit [illegible]
[illegible] et similitudines cognoscibiles Aug.
[illegible] ideas et causas primordiales [illegible]
[illegible] dicit quod ideae [illegible] primordiales
[illegible] et similitudines [illegible]
[illegible] habentes [illegible]
[illegible] formas [illegible]

Nota

[illegible] in Aug. non [illegible] videntur [illegible]
[illegible] et [illegible] ideo [illegible]
[illegible] ea que deus vult ut videat aliquis [illegible]
[illegible] in verbo dei [illegible] reluceat [illegible] speculo
[illegible] similitudo [illegible] illud [illegible]
[illegible] ostendit cui vult [illegible] ostendit
[illegible] vult. Hec [illegible] de speculo [illegible]
[illegible] quod videatur vel non videatur

Et productione materie que est principium
individuacionis sed solum forme a
qua est species artificiali. Et preterea
forme exemplares non respiciunt
diversitatem artificiatorum quantum ad indi-
vidua sed quantum ad speciem solum
Forme autem exemplares rerum in intellectu
divini sunt factive totius rei et quantum
ad formam et quantum ad materiam
Et ideo respiciunt creaturam non solum
quantum ad naturam speciei sed etiam quantum
ad singularitatem individui. per
hunc sed quantum ad naturam speciei est
Ergo Conclusio. Idee que sunt
in mente divina per prius respiciunt
naturam speciei in qualibet crea-
tura quam naturam singularem. Probatur
Illud per prius respiciunt idee per
quod res creata magis proprie assimilatur
sed res creata magis assimilatur idee
secundum formam a qua est racio speciei
quam secundum materiam que est principium individuacionis
Ergo etc. A oz quia idee sunt forme ex-
emplares rerum. Respondetur ergo ut sunt
assimilacio proprie creati ad ymaginem idea
exemplar cum est ad cuius imitacionem
fit aliquid. B oz quia in idee sunt per-
fectiores magis res create assimilantur — exemplar quid sit

eius secundum formam a qua sumitur ratio
speciei. Cum secundum materiam. Preterea ad hoc
idea sit exemplar per suos respicit
quod agens primo intendit in opere. Sed
agens primo intendit in opere naturam
speciei. Ergo etc. Ad oppositum quia ad rationem
exemplaris requiritur quod ipsa assimilatio
operis ad exemplar sit intenta ab
agente. Aliter talis assimilatio casu acci-
deret et non secundum viam exemplaritatis.
Ergo in ratione exemplaris includitur
intentio agentis. Et per consequens idea per
suos respicit quod agens intendit in opere.
Sed oportet quod aliquid agens principaliter
intendit in opere. [illegible] est perfectionis sed
natura speciei est perfectissima in unoquoque individuo
per speciem [illegible] ut dicit [illegible] in littera
[illegible] perfectio perficit. Ratio imperfectio
materie. quia est singularitatis principium
cum sit potentia ad formam speciei
perficit. Ratio naturam speciei consequitur. Secundo
imperfectio forme generalis que
se habet ad differentias specificas
in potentia ut materia ad formam. Item
species specialissima est primo in intentione
nature ut patet per Avicennam in primo sue
metaphysice. Individuum natura intendit
principaliter generare sortem. Aliter
destructo sorte ordo et intentio
[illegible] de dualibus
[illegible] vita plante [illegible] vita [illegible]

natura peccet | intendit ut natura
in sorte generare hominem | Certi
non intendit principaliter generare
al | Aliqui quesierunt circa actus
qui ad naturam animalis pertinent |
Cum ergo individuus generatus sing
[illegible] natura animalis quam homo
[illegible] de animalibus | homo est sig
[illegible] homo [illegible]
[illegible] naturam
[illegible] singularitate [illegible]
[illegible] respiciunt [illegible]
Arguitur | Idee que sunt [illegible]
[illegible] respiciunt rem [illegible]
[illegible] | [illegible] singularem | [illegible]
ad naturam singularem [illegible]
ad naturam [illegible] per Augustinum [illegible]
[illegible] | Idee sunt [illegible]
forme vel rationes rerum stabiles
[illegible] in divina intelligentia contente |
et cum ipse neque oriatur neque intereat |
secundum eas tamen formari dicitur omne
quod oriri vel interire potest | et omne
quod oritur vel interit | sed solum singulare
est quod oritur et interit | [illegible]
generatur et corrumpitur | ergo idee
[illegible] respiciunt singulare [illegible]
[illegible] illud quod est [illegible] intentio est
[illegible] generatio | [illegible] natura
primo intendat generare hominem

Et sic per hunc generatur hic homo. homo enim
homo generatur nisi ab homine quo hic
homo generatur. Et propter hoc etiam in
diffinitione dicitur et addere sic secundum
eius esse et omne quod esse et [illegible]
ad suam conservationem in qua singularia
sunt perpetua

Sed anima accipiat
species quibus cognoscit
a rebus que sunt extra
eam. Noto primo quod

intellectus duplex — Aristoteles iii de anima ponit intellectum
est duplex quoddam est intellectus agens
agens — et quoddam possibilis. intellectus agens
est quo est omnia intelligibilia facere
ipse enim est propriam faciendi intelli-
gibilitatem eo quod facit ultimatem in rebus
ipsa fantasmata depurando. et
dando illis esse intellectualitatem
possibilis — et ultimatum. intellectus vero possibilis
est quo omnia fieri et recipere. ipse enim recipit
species intelligibiles et conservat
sicut species [illegible] recipit [illegible]
eas realiter [illegible] Sed species intelligibiles
et conservat [illegible] intellectu existens
est [illegible] intellectum possibilem a fantasmate per
intellectum agentem abstracta representata

Aristoteles iii de anima ponit intellectum agentem et ut
lux [illegible] facit colorem potentia visibilem ut sit actu
visibilis sic intellectus agens facit potentia intelligibilia ut sint
actu intelligibilia et [illegible]

Dei videtur **Noto 2o** secundum BS in littera quod Agens est duplex Quoddam enim est agens quod de se sufficiens est ad inducendum formam suam in passum sicut ignis de se sufficit ad calefaciendum aquam Quoddam est agens quod non sufficit de se ad inducenda formam suam in passum nisi superveniat aliud agens Sicut calor naturalis non sufficit ad complendam actionem nutritionis nisi per virtutem anime nutritive Unde virtus anime nutritive est principale agens Calor vero naturalis agit instrumentaliter Sicut solet eciam paciens est duplex Quoddam est paciens quod in nullo cooperatur agenti sicut lapis sursum proiectus vel lignum dum ex eo fit scrinium Quoddam vero est paciens quod cooperatur agenti sicut lapis in deorsum proiectus quia gravitatem cooperatur virtuti facienti deorsum descendere et proiectus Et corpus hominis cum sanatur a parte

Agens duplex 1m

2m

paciens duplex 1m

2m

Noto 3o ut dicit BS in littera quod res que sunt extra animam exteriores se habent ad duas potencias anime Ad sensum enim potencie se habent ut agentia sufficientia quantum passiva non cooperantur ita sensus exteriores suscipiunt in se species sensibilium

res ad animam 2 se habent ad potencias anime 1o ad sensum ...

absque hoc quod aliquid cooperantur
ad formacionem sensacionis licet tamen
formati habeat suam operacionem ipsius
quod est iudicare de suo obiecto. [illegible]
dat color ipse non potest movere visum
nisi lux. Supponamus non est contra
hoc [illegible] est quod tam color quam
lux sunt inter causas extra animam
sunt [illegible] ad quod sunt sensui et
cooperantur ad imaginacionem ut agencia
sufficiencia. Dato enim res sensibiles
non sunt in sensu sed ulterius
pertingit usque ad fantasiam sive
imaginacionem. Et imaginacio est
paciens quod cooperatur agenti. Ipsa
enim imaginacio format sibi aliquam
rerum similitudinem quas numquam sensus
percepit. Et [illegible] sensu recipiuntur
componendo ea et dividendo sicut
imaginamur [illegible] montes aureos quos
numquam vidimus ex hoc quod vidimus
aurum et montes. Tercio res extra
animam cooperantur ad intellectum sicut
agencia insufficiencia quia dato quod
res sensibilium nec in imaginacione
essent sed fantasmata ulterius
moveret intellectum possibilem non tamen ad
hoc quod [illegible] sensibus sufficiant [illegible] sunt
in potencia intelligibilia sed intellectum

2o ad imaginacionem

3o ad intellectum

nec movet nisi ab intelligibili in
actu. Et ergo oportet quod sit supponere
actio intellectus agentis, quod illustra-
re fantasmata fiunt intelligibilia
actu, sicut illustratione lucis corporalis
fiunt colores visibiles actu. Et sic
patet quod intellectus agens est principale
agens quod agit rerum similitudinem
in intellectu possibili. Fantasmata
autem que a rebus corporibus accipiuntur
sunt quasi agentia instrumentalia.
Intellectus enim possibilis comparatur ad
res quarum notitiam recipit sicut
patiens quod comparatur agenti. Unde
etiam magis est intellectus formare
similitudinem rei que non cadit sub
sensu vel imaginatione.
Conclusio. Anima humana species
quibus cognoscit res extra ea
accipit a rebus. Probatur. Ante omnem
philosophorum. Primo dicit sensus a sensibilibus,
imaginationem a sensu, intellectum
a fantasmatibus accipere species
suas. Probatur ratione. Sicut se habet
sensus ad sensibilia, sic intellectus
ad intelligibilia. Sed sensus sentit
per species a rebus sensibilibus acceptas.
Ergo intellectus intelligit per species

a rebus abstractas. Ad 2m arist

mo de aia dico quod species sensibiles

multiplicata per medium et recepta

in potentia causat sensationem. Sic etiam

species intelligibiles per intellectum agentem

abstracta a fantasmatibus in

intellectum possibilem recepta causat

intellectionem. Item arist. primo post.

dicit quibuscumque sensibus deficientibus

necesse est scientiam illius sensus

deficere ut in ceco deficit scientia

de coloribus. hoc autem non esset si

aia non acciperet species a rebus

sensatis ergo

Correlarium primum. falsa est

opinio antiquorum dicentium animam

ipsam per essentiam suam cognoscere

aiam. patet quia solus deus est qui per

essentiam cognoscit aiam. quia si aliquis

intellectus cognosceret aiam per suam essentiam

[illegible] essentia sit in-

materialiter aia sed sola essentia

divina [illegible]

esse aia intellectualiter et [illegible]

[illegible]

sua causa

Correlarium 2m. aia non intellegit

[illegible] sibi [illegible] et

[illegible] patet per arist. [illegible] mo de

aïa direccionem. Et aïa in principio sue cre-
acionis est sicut tabula rasa in qua
nihil est depictum. Correlarium. Homo
tamen est cognoscitiuus in potencia
Ita secundum sensum quam secundum intellectum. Et
declaratur 2 de anima. Tamen secundum sensum
[illegible] per actus sensibiles
Et secundum intellectum per disciplinam aut
per invencionem. Correlarium secundum. Est
in potencia ad [illegible] sicut
per a sensacione et intellectione. Et
[illegible] non est causa [illegible]

Correlarium 3m. Anima non
recipit species intelligibiles per in-
fluxum ab aliquibus formis separa-
tis quod sic sequitur quia anima sensitiva
[illegible] Et anima non indiget corpo-
re ut corporis sicut nec forma corpo-
ralis nec motor ut mobile sed
[illegible] ut per ipsum
suam operacionem que est intelligere [illegible]
Si anima haberet accipere species a
substanciis separatis ista esset
indigencia [illegible] ad intellectum
Et per consequens non corpus ad aliam
[illegible] per comparacionem
[illegible]
[illegible] de sensibilibus
[illegible] sensibus

Argumentum Anima non recipit species
a rebus que extra eam sunt probatio per
Augustinum 12 super Genesim ad litteram
imaginem corporis non corpus in spiritu
sed ipse spiritus [illegible] sensus facit celeritate
mirabili sed non faceret eam in se ipso
si eam a rebus exterioribus acciperet
ergo anima non accipit species a rebus
quibus cognoscit Dicendum quod si verbum
Augustini referatur ad intellectum sicut
plane exprimit non faciunt similitudines
in intellectu possibili principaliter
sed intellectum agentem Si autem referatur
ad imaginationem faciunt quodammodo sed
non solum quia ipsa imaginatio operatur
ut [illegible] sensus ad faciendum
corporis similitudines sufficienter
et solum sed de hoc non loquitur Augustinus
quia sensus communis [illegible] sive corporalem
visionem communem spiritualem loquitur ergo
ibi de imagine illa [illegible] sufficienter [illegible]
Ad 2m in abstrahendo species a rebus
necesse est dimensiones ab ipsa specie
separare sed hoc anima non potest facere ergo
anima non potest accipere species a rebus Ad 2
quia ille species debent esse in anima sed non
possunt esse in ea secundum esse dimensionale
ergo sine dimensionibus hoc est illa
e dimensione a re dimensionata

abstrahere que est dimensionum corporalium
dare quod est solum ubi [illegible]
racio illa prodibit ac si illa caderet
species uniuersalis et intelligibilis ut in
imaginacione postmodum fieret in
intellectu sic enim oportet quod aufe-
rantur ab ea dimensiones. Et hoc
potest esse sic. Volo enim quod species ren[illegible]
[illegible] in sensu secundum similitudinem [illegible] et
[illegible] realem essenciam

Non habens charitatem
cognoscat eam per speciem
[illegible] primo. Et [illegible] charitas
dicitur quatuor modis primo dicitur
charitas ipsa res amata per
charitatem sicut est obiectum eius. Et
sic deus dicitur charitas. Et sic capitur
Iohannis .4. ca. iiii. Deus charitas
est. Secundo dicitur charitas ipse
actus charitatis. Et hoc modo capitur
ibidem cum dicit et qui manet in
charitate in deo manet. Tercio
dicitur de effectu charitatis. Iohannis
xv. maiorem charitatem nemo
habet ut animam suam ponat quis
pro amicis suis. Quarto charitas
dicitur persona trinitatis cui conuenit
appropriate dare charitatem. Et sic
spiritus sanctus dicitur charitas sic dicit
Augustinus xv de trinitate c. [illegible] capitulo
Spiritus sanctus efficit et operatur in nobis habitum et motum charitatis

Caritas [illegible]
[illegible] charitate in [illegible] esse [illegible] sicut [illegible] increata sic est bonitas et sapiencia [illegible] [illegible] ad [illegible]
pro charitate [illegible] personale
quarto

Caritas dicitur habitus a deo
infusus inclinans voluntatem ad
deum diligendum specialiter propter se ut supernale
bonum et ultimum finem suum. Secundo et
effectus modo caritas non est virtus
sed est deus dator omnium virtutum ma-
teria est omnium virtutum meritabilis
Secundo est actus virtutis. Tercio modo
est effectus virtutis ~~[illegible]~~ Sed
quarto modo dicitur virtus de qua apostolus
ad ro. v. Caritas dei diffusa
est in cordibus nostris per spiritum sanctum

Caritas [illegible]

Charitas dei [illegible] que est gratia qua caritas [illegible] in nobis charitas et gratia

Nota 2o quod caritas varie
diffinitur modis. Uno modo diffinitur per
respectum ad affectum a magistro ho[illegible]
dist. xxvij. Charitas est dilectio qua
diligitur deus propter se et proximus propter
deum et nos ipsos vel secundum deum.
2o Alio modo per respectum ad finem ultimum et
diffinitur ab Augustino li. de doctrina [illegible]
quo ad finem sic. Charitas est virtus
qua deum videre corporis ipsum desideramus.
3o Tercio diffinitur per respectum ad effectum
li. de spiritu et anima sic. Charitas est
vita copulans amantem cum amato
vel Augustinus [illegible] ca. viij. li. de trinitate dicitur
amor vita quia habet in se [illegible] diffinitionem
et anima ipsa est caritas vita beata
animarum et angelorum sine qua nec anima
nec angeli vivunt dicitur copulans

Caritas increata est habitus quidam supernaturalis 16
inherens formaliter nature beatificabili per
quem ipsa acceptatur a deo ad vitam eternam
ut digna tanto premio et per quem ipsa est amica
dei et sibi grata et cara et per quem actus cha-
ritatis per inclinationem illius habitus est meritorius
vite eterne. Ipse dicitur habitus supernaturalis quia non
est inducibilis ab agente naturali sed a solo deo crea-
bilis. Et dicitur a charitate sed diligere naturaliter quia
deus honorans naturaliter diligit deum sed dicit deus [illegible]
in non [illegible] [illegible] naturaliter intelligibile est bonum
divinum. Et Augustinus dicit quod eo ipso amat et sperat et
[illegible] et [illegible] sed dat [illegible] bonum
[illegible] [illegible] omnibus naturaliter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
honor [illegible] supernaturalis [illegible] gloria
[illegible] non naturali virtute [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] ad diligendum deum [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] passionum inclinationem ad
terrena [illegible] bona non [illegible] mala [illegible]

Consciencia [illegible] [illegible] ex divinam [illegible] [illegible]
[illegible] Tercio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] habet affectum [illegible]
[illegible] de deo separans a dei veritate

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
caritatem [illegible] in aliquo libenter et affect[illegible]
cogitat de deo [illegible] [illegible] thesaurus [illegible]
[illegible] amator [illegible] et [illegible] cogitando [illegible]
[illegible] libenter et audita [illegible] memorie [illegible]
[illegible] deo verba dei audit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] libenter dat pro deo [illegible]
[illegible] dederit [illegible] caritate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habebit [illegible]
[illegible] et viderit [illegible] et clauserit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pro deo [illegible] [illegible] interrogat [illegible]
[illegible] audit [illegible] si mandata dei [illegible]
[illegible] caritas dei ut mandata eius [illegible]
[illegible] [illegible] que placent et odit [illegible] deo
displicent [illegible] [illegible] a solitudine et [illegible]
[illegible] talis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

K 17

amatorem / ipse est honorem cum amato
deo / quia caritas unit deo / per gratiam
et ytheram secundo diffinit / ut ex premissis conspectum — [margin: secundo]
ad ortum eius ab apostolo. i. Timothei. i.
Charitas est finis precepti de corde
puro / et conscientia bona / et fide non
ficta. Ubi tangitur triplex radicalis origo — [margin: Caritas oritur primo]
charitatis / primo namque oritur / ex cor-
ditate cum bona intentione in preceptorum
impletione / ideo dicit / finis precepti / unde
Augustinus li. de laude charitatis dicit
ille tenet quicquid latet et quicquid
patet in divinis sermonibus / qui caritatem
servat in moribus / Secundo oritur / ex corde — [margin: 2o]
puro scilicet a vitiis / tertio ex conscientia — [margin: 3o]
bona / scilicet. i. Ioh. dicit / qui conscientia accipit ut
bona sit in bono opere / quarto sed operari
bene et facere bonitatem et perfectionem
in deo et facere quod est dicit adhuc
in delicias eius / id est. Dicitur etiam
deinde charitas / Secundo oritur ex — [margin: 2do]
fide i. veritate / ideo dicit / et fide
non ficta / quia iustus ex fide vivit
ad ro. i.

Nota 3o quod aliqua possumus — [margin: Aliqua cognoscimus 3r (?)]
cognoscere tribus modis primo
certitudinem / et sic ea
bene videmus / quod cognoscimus per suos effectus in sensu
vel intellectu / et hoc modo in presenti
vita non possumus cognoscere nostram
habere charitatem / ut supra dictum. Illud enim

Pro ultimo est scire si ipse etiam aliquis ex dono (?) si per 7 (?) cognoscat
ipsum ad caritatem et operum eius ipse deus qui per se sua
excellenciam si nobis ignotus / ut habetur Iob 30 / ecce deus
magnus vincens scientiam nostram / et ideo ex presentia nobis
et absentia per certitudinem cognosci non potest / ut habetur Iob
nono / si venerit ad me etc.

sed omnia in futuro servantur incerta

ix. Nescit homo utrum amore vel odio dignus sit, scilicet coram deo. Contra Johannis et Job? ... dicit: Qui venit ad me non eiciam foras, scilicet demum. Qui abierit non intelligas. Verbo: scilicet aliqua scire possumus per probabiles coniecturas. Et sic per signa bene cognoscimus nos habere caritatem, ... propter nostram delectationem in deo et contemnere res mundanas, et quod nequam non sumus conscii alicuius peccati mortalis. ~~...~~ Ista tamen cognitio imperfecta est. Unde apostolus dicit i. Corinthiorum iiii°: nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus non sum. Secundo aliqua cognoscimus revelatione, scilicet deo vel eius angelo revelante, sicut ea sepe revelantur que sunt fidei et revelata sunt prophetis. Et sic aliquibus deus revelavit ex speciali gratia vel privilegio se habere caritatem. Ad Romanos viii°: Certus sum quia nulla creatura potest nos separare a charitate dei.

Nota notabiliter circa notitiam caritatis sunt quatuor diversitates hominum. Primo aliqui sunt qui pro certo sciunt se non habere caritatem, sicut qui sciunt se esse in peccato mortali actu vel proposito. Secundo alii sunt qui dubitant se habere caritatem quia rationes habent pro utraque

scilicet per gratiam

nil scio me iustus puto quod et ideo quod in isto dubito an iustus iustificatus sim

Nota diversitatem ... hominum

ple sicut illi qui incipiunt facere quod in se
est Tercio alii sunt qui probabiliter 3o
putant per coniecturas se habere caritatem
sicut illi qui multa bona fecerunt et diu
abstinuerunt a peccato mortali sed adhuc
sustinent motus temptacionum et repu-
gnant et turpia Quarto alii sunt qui 4to
experiuntur se habere charitatem
sicut illi qui gustant divinam dulcedinem
et fervorem in eis quod consuetudine e
qui semper bona faciunt vel affectant
Et non sunt certi in hoc quod omnino infalli-
biliter habeant caritatem Quinto alii quinto
sunt qui sunt certi per dei revelacionem
sicut Paulus et apostoli et plures alii sancti
Nota quinto dicendum quod in ista cognicio caritatis
est duplex est cognicio caritatis
Una qua cognoscitur quid est caritas
Et hec est etiam duplex Una spiritualis
ad quam nemo Et sic spiritualis cognicio
caritatem quod ut sic caritas est
media virtus quod mediate voluntas
elicit propter actum meritorie Alia
in via et fruitione in patria
Alia est cognicio quid nominis ad quam rei quid nominis
Et hec cognicio est difficilis propter
diversitatem opinionum quia quidam
dicunt quod sit virtus creata Alii vero
quod sit virtus increata quod est spiritus sanctus

monens voluntatem ad actum dilectionis
Est enim vera positio doctorum quod preter
caritatem increatam precedit est
alia charitas creata que est
habitus a se infusus voluntati
quo perficit et habilitat ac dispo-
nit ad diligendum deum gratuite
Secunda cognitio — Alia est cognitio caritatis qua
cognoscit et percipit caritatem
ut cum aliquis cognoscit se habere
caritatem quod pertinet ad cognitionem
non habens caritatem dicitur tripliciter primo negative — an est caritas Nota Quod non
habentes caritatem dicitur tripliciter primo
negative hoc modo non habentes cari-
tatem dicitur de omnibus non habentibus
caritatem sive illa sint susceptiva
caritatis sive non ut lapis
dicitur non habens caritatem Secundo
2o privative — privative et sic illud dicitur non habens
caritatem et illud non habens
caritatem quod eam non habet et tamen
est susceptivum eius ut est sola natura
intellectualis dicitur et plures non ha-
[illegible] dicitur non habere caritatem
3o contrarie — Tertio contrarie ut [illegible] dicitur de rebus
que sunt susceptibiles caritatis non tamen
habentibus eam sed in hoc habent
aliquid repugnans caritati scilicet peccatum
mortale [illegible] in titulo [illegible]

Ad 2^a^ qui a [illegible] consequentia [illegible] aliquando

[illegible] ad cognitionem et [illegible] cognoscendi

[illegible] hoc magis in ipsa et cognitione [illegible]

[illegible] distinctam a

[illegible] cognitionem [illegible] sibi [illegible]

[illegible] sit [illegible] cognitio [illegible] habere

non sit [illegible] ipsa [illegible]

ipsa cognitione [illegible] a parte

[illegible] valet [illegible]

[illegible] cum differentia [illegible] sit [illegible]

differentia sit

Ad questionem Cognitio quae [illegible] est

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sit [illegible]

[illegible] in [illegible] sit

[illegible] 19

Sed dicendum [illegible] aliquid esse [illegible]
[illegible] datum quo afficitur [illegible]
[illegible] et quoniam charitatem [illegible]
intelligitur [illegible] charitatem esse donum [illegible]
quo afficitur [illegible]
quod sit donum et quod [illegible]
quod [illegible] De quibus [illegible]
tamen non possumus [illegible]
aliquam [illegible]
pertinent ad [illegible]
intellectum [illegible]

Hoc Capitulo charitatem [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible]
essentia charitatis quod [illegible] sit [illegible]
[illegible] hoc [illegible] quod recipit [illegible] ad [illegible]
charitatis [illegible]
quod [illegible] aliquibus [illegible] esse et [illegible]
aliis debeat quod habeat [illegible]

Species etc.

Nota quod species etc. exemplum
Quedam est que est in similitudo et representatio
rei et non ipsa res ut talis sic species
[illegible] sensus et imaginacionis. Quedam
non est species et ista est similitudo quod [illegible]
causa est rei et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]

Nota quod [illegible] [illegible] [illegible]
species [illegible] intellectus ut [illegible]
[illegible] procedit ad cognitionem
[illegible] [illegible] [illegible] aut
[illegible] [illegible] [illegible] aut
habet [illegible] [illegible] aut per [illegible]
[illegible] [illegible] habet [illegible]
aliquid [illegible] [illegible]
nihil [illegible] [illegible]
[illegible] intellectus cognoscit [illegible]
[illegible] [illegible] nullus valet cognoscere
[illegible] intellectus cognoscit eas [illegible]
[illegible] et [illegible] intellectus procedit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] valet [illegible] ergo est ad [illegible]
[illegible] [illegible] valet cognoscere ut [illegible]

Nota quod aliqua non cadunt sub sensu
et imaginacione sed sub solo intellectu
cognoscuntur per hoc quod essencie vel quiditates
eorum sunt aliquo modo intellectui [illegible]
non cognoscuntur ab intellectu nisi per hoc quod
species intelligibiles eorum sunt [illegible]
cognoscuntur per hoc quod essencie vel quiditates
eorum sunt aliquo modo in intellectu sed omnia que

non cadunt sub sensu et ymaginatione
sed sub solo intellectu sunt hec dicta ergo
cognoscens per hoc quod esse rei etc.

intelligibile — Hoc probatur quia species est similitudo essentie rei et quodammodo ipsa ratio et natura rei secundum esse intelligibile. Ita sic species in sensu non est similitudo rei quoad essentiam sed quoad accidentia ergo non representat naturam rei sed solum accidentia sicut statua representat hominem solum quoad accidentia. Hoc quod necesse est omnem cognitionem cognitum esse in cognoscente.

et non species esse in re sensibili [illegible]

Conclusio prima

Cognitio speculativa — Non habens caritatem potest eam cognoscere quantum ad quid est sicut et habens caritatem. Intellectus illud potest cognoscere absque ea cognitione naturali mediante sed in fide naturali mediante ad cognoscendum quid tamen caritate. Ergo etc. Hoc quod intellectus naturaliter cognoscere quid rei sicut et [illegible] secundum rationem speciei.

Conclusio secunda

Cognitio experimentalis — Nullus potest eam cognoscere caritate an est nisi sit habens eam. Et hoc cognitione per speciem certa sicut tale est aliquis se posse sentire habere caritatem. Probatur: caritas non potest cognosci an est nisi per hoc secundum naturam speciem quod actus eius proprius cognitus est elicitus a caritate per propriam essentiam

Serm Multi sunt qui [illegible] se
habere [illegible] [illegible] sicut non
habent habitu et actu [illegible] ad [illegible] et ad deu
[illegible] magna [illegible] [illegible] gratuite a
[illegible] [illegible] non possunt [illegible] an
[illegible] [illegible] sunt
[illegible] aliqui [illegible] [illegible]
ad [illegible] et ad [illegible]
oia [illegible] [illegible]
qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
amore dei [illegible] de [illegible]
Serm Aliqui [illegible] sunt se et
alii [illegible] habere caritatem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
sup oia et proxim sicut se ipsum [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible]

21

[illegible] signatur [illegible]
Quintus [illegible] in speculo [illegible] hor [illegible]
[illegible] et [illegible] in sigillo signum imaginem [illegible]
et [illegible] cognoscendum et [illegible]
[illegible] ratio [illegible] est [illegible]
qua deus potest cognosci et ea que fiunt [illegible]
effectum

Conclusio 2a [illegible]

non habens [illegible] non potest eam
cognoscere [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] est [illegible]
non [illegible] non [illegible]
[illegible]
et [illegible]
essentiam [illegible]

a caritate sunt esse naturale et non
sunt solum esse. intelliget. Secundo uult ut
cognoscere actu caritatis nisi habens
eam. ergo. Hoc uerum caritatis uerum
aliquis habitus siue potentia perfectum
actio intellectus nisi per hoc quod actum per-
cipiunt [illegible] secundum philosophum ethicorum 2 Hoc
quod actus caritatis consistit in motibus
interioribus qui non possunt esse cogniti nisi
operanti. Unde Aug. in quodam loco cognoscere
certa [illegible] cognitione considerari ut
quis cognoscere actu caritatis sunt
manifesta in actu exteriori ut quando
[illegible] quis dat elemosinam
misericordia et [illegible] ut quis non
[illegible] quidam [illegible] propter aliud habere
habitus caritate [illegible]
caritate

Corpus [illegible] caritas et alie
habitus cognoscuntur [illegible] qualitate in
[illegible] et de
[illegible] ueritate [illegible] habitus cognoscuntur
[illegible] quod [illegible] naturalis
[illegible] quedam [illegible] dominus
cognoscere [illegible] impressa [illegible]
ueritatis [illegible] nobis lumen
[illegible] signatum est super nos lumen
uultus tui domine

Corpus 2 [illegible] caritas
[illegible] formalis [illegible]
[illegible] caritatis [illegible] in
perfectum [illegible] caritatem [illegible]

Una
ueritas prima
est ueritas
increata
ipse deus est

× cognoscens ×

sensu et ymaginatione. Sed que species que
sunt in sensu et ymaginatione non
representant naturam rei sed accidentia eius in similitudine
sed illa species charitatis representat
naturam et essentiam charitatis. Et non
× est × tantum quoad accidentia eius. Ergo per speciem [illegible] similitudine
Contra 3m modum quo dicitur
charitas cognoscitur quoad quid est
est tam ab habente quam ab non
habente charitatem. Et sic hoc per essentiam
vel quiditas charitatis est in intellectu
sed [illegible] cum sub solo intellectu cognoscitur
cognoscitur per hoc quod per essentiam vel quiditatem charitatis
sit alicui in intellectu. Sed charitas est cognita
Ad 2 hoc habens charitatem eam
cognoscit eam per speciem per quam omne quod
cognoscitur vel cognoscitur per essentiam
vel per suam similitudinem. Sed charitas a
non habente non cognoscitur per essentiam
ergo per similitudinem suam et speciem. Hec
per essentiam charitatis non est ratio cognoscendi
× est × illi. [illegible] illud quod est ratio cogno-
scendi alicui sit in eo quod cognoscit
Sed in non habente caritatem non est caritas
Dicendum quod licet in non habente caritatem
non sit essentia caritatis secundum esse nature
est tamen in eo secundum esse intelligibile. Vel
dicendum quod aliquis cognoscit se habere
caritatem per essentiam, non quod ipsa essentia
caritatis sit ipsi ratio cognoscendi.

Sed qz cognoscit p actum quem actu est
ab essencia caritatis sed secundum esse reale
ergo cognoscit se habere caritatem per
essenciam caritatis

Arguitur 2o caritas et cognosci
a non habente per speciem sed probatur quia aliquis
potest cognoscere se habere caritatem per aliquas
[illegible] et per reuelacionem et tamen
si eam amiserit potest recordari se ha-
buisse caritatem sed hoc esse non
potest nisi per speciem caritatis [illegible] in memoria
reseruatam ergo caritas a non habente
ea cognosci potest per speciem Dicendum quod si aliquis
habeat caritatem et amiserit eam
adhuc manet in eo caritas secundum es-
se [illegible] quod secundum esse nature
charitatis sed secundum esse intelligibile Credo
Et [illegible] charitatis manet in eius
memoria [illegible] quod secundum speciem essencie
charitatis sed secundum speciem actus eius
de quo in memoria memoratur se habu-
isse aliquando caritatem

Arguitur 2o Augustinus x confessionum hoc
modo se habet memoria ad intelligenciam
sicut venter animalis ruminantis ad os
sed illud quod est in ventre animalis reducitur
ad os ruminantis ergo quod est in memoria
ad intelligenciam Et per
[illegible] reducitur ad intelligenciam [illegible] memoria conseruatur caritas
consequens [illegible]

18

per suam similitudinem et ab intelligentia
recipitur per suam similitudinem Ad 2m
illud quod est in memoria redit ad intel-
ligentiam non sic quod eadem species que
1 modo est in memoria postmodum fiat in
intellectu sed sic quod quando est in
memoria sensitiva conservatur fit et
formatur species similis alia obiecti intelligibilis

Utrum alimentum convertatur
in veritatem humane nature
homine primo

Arguitur Alimentum
Alimentum quid est aliquid quod restituitur a deo et natu-
ralibus et plantis sibi restaurandorum
humorum qui per naturalem calorem in corpore
continue dissolvuntur et deperduntur Et dicitur
Conversio 2x alimentum quod alit et nutrit Con-
versio etiam est duplex quedam est con-
fit versio partialis que fit ab agente natu-
partialis ut fit in transmutationibus elementorum
et semper manet aliquid quod idem materia
remanet ut est in igne acuto ignem
Et dicitur naturalis quia fit a virtute nature
per oppositionem subiecti utriusque unio Alia est
totalis conversio totalis que fit ab agente
supernaturali ut in sacro altaris ubi
tota substantia panis convertitur in corpus
christi De ista non est ad propositum sed
de secunda id est de conversione partiali

Noto [illegible]. Est veritas rei — *veritas rei quid*
est ipsum rei entitas unde illud
dicitur et verum veritate rei quod vere
est et veram entitatem habet et non — *de [illegible]*
decipit et intellectum nostrum ipsum. Et a[illegible]
[illegible] inquit veritas vniuersaliter
rei nihil aliud est quam perfectio sive
esse quod stabilitur [illegible] ille illud esse quod
[illegible] esse attingentibus ad vltimum
stabilitatem nature [illegible] et vera [illegible]
[illegible] esse in aliqua
[illegible] substantia complete forme
nature [illegible] aqualis esse et tamen — *Ad veritatem rei [illegible] ad complementum*
[illegible] natura illa [illegible] pertinet ad
[illegible] veritatem [illegible] complementum
[illegible] pertinet [illegible]
et esse ad [illegible]
naturalibus [illegible]
inueniuntur [illegible] in quibus [illegible]
principaliter [illegible] Alia — *Alia ad conseruacionem*
ordinata ad [illegible] conseruacionem et
[illegible] planta [illegible]
et [illegible] pertinet ad complementum
[illegible] veritate nature
arboris [illegible] ordinata
[illegible] folia [illegible] ordinata
ad fructum conseruacionem et [illegible] ad
[illegible] non [illegible] esse de veritate
nature arboris principaliter [illegible]
[illegible] et [illegible]

aut est ad gladii conservacionem. Unde
si gladius esset res naturalis ferrum
esset de veritate nature eius. Non
aut vagina eius. Sic certa de ve-
ritate nature humane esse dicimus
illud quod spectat ad perfectionem humane
nature complete pertinens [illegible]
illud autem non est de veritate humane
nature in homine quod est ordinatum quantum
ad hominis conservacionem vel melioracionem
quantitatis. Unde aliquid dicitur esse
de veritate humane nature triplicit[er]. Primo
quantum ad naturam. Et illud est de veritate
humane nature sine quo homo non potest esse ut
sunt partes similes hominis ut cor epar
caput [illegible] hominis ut
et corporis. Secundo quantum ad complementum
ut sunt ista que pertinent ad bene esse
ut esse perfectum et [illegible] membra
[illegible] habere manus pedes digitos
Tercio quo ad decorem ut sunt
capilli et ungues. Ultimo quo ad
conservacionem et melioracionem ut alimentum
quo ad melioracionem ut sunt et [illegible]
Nota 3° [illegible] philosophus quod
methaph[isice] hoc modo se habet unumquodque
ad veritatem sicut se habet ad esse. Eo
quod veritas est passio entis. Illud

Aliquid dicitur de veritate humane nature 3° quo ad naturam

2° ad complementum

3° quo ad decorem

Ultimo ad conservacionem melioracionem

ergo pertinet ad veritatem naturae aliquid
preter de consideratione(?) et esse naturae [illegible]
sumitur. Secunda materia potest dupliciter considerari:
uno modo secundum quod est tota secundum naturam
speciei et sic ad naturam humanam
pertinet forma et materia in quantum ad
rationem intellectivam et corporis humani. — naturalis(?)
Alio modo considerari natura humana secundum
quod est in hoc individuo et [illegible]
et sic ad naturam humanam pertinet materia
individualis signata et forma
individuata sicut de
veritate humanae naturae in Petro et
materialiter hoc anima et hoc corpus.
Et secundum hoc vel [illegible] in illa in
presenti quaestione tres inveniuntur opiniones.
Prima opinio eorum qui dicunt
aliquid tamen non pertinet ad veritatem
humanae naturae secundum speciem nec
secundum individuum. Dicunt enim quod
materia quae nata est esse sub specie humana
in corpore. Unde licet aliqua
naturae sint in corpore substantia
alia materia potest fieri vere substantia
humanae speciei et cum illa materia tamen
corporalia homo constabat
fuit aliquid per conversionem
per multiplicationem quantitatis aliqua
additione extrinseca materiae augmentata
est in tantum quod fuerunt ipsis

na 2r
consideratur
uno modo

ad perfectam et completam quantitatem corpo-
reitatis. Ex quo dicitur aliquid decisum
est in formacionem corporis filii sui et
producto non multiplicatur, et sic tota
humani generis multiplicatio est ex
illa materia que fuit in corpore primi hominis
sine aliqua conversione ad eum. Illud autem
quod ex alimento generatur et necessarium
nobis ad conservacionem illius humidi-
tatis que est de veritate humane nature
sicut artifices apponunt plumbum argento
vel [illegible] in conflacione confirmatur plumbum
et argentum non confirmatur aliquo.
Unde in resurrectione [illegible] veritas
humane nature erit in corporibus. Ali-
mento non indigebimus. Licet resurget
in nobis aliquid quod ex alimento
sit generatum sed solum illud quod fuit in ad-

Hanc opinionem improbat duobus

duplicater primo sic. Cum ignis
subst. vel in hac de materia illius substantie
aliquid deperit illud fit fieri additio
nove materie sed de materia substantie nature
humane aliquid deperit ergo eidem
fit fieri additio et per consequens alimentum
convertitur in veritatem nature humane.
Item quia eadem [illegible] racione est
forma aliqua nihil amittere de

(Margin, left: Ita quod calor naturalis consumit aliquid humiditatis de alimento generatam et consumit materiam quam amittere naturalem [illegible])

Ad veritatem humane
nature pertinet quod ad esse
corporis nature pertinet humane
et corporis humani esse
substantiale et esse naturale
caro sanguis et nature
alie partes seu membra
[illegible] sunt in infimis [illegible] Et
huiusmodi corporis humani
partes et complete et
partes per formales
[illegible] in hoc
pertinet ad veritatem humane
nature [illegible] non [illegible] per
corporis materiales et caro
de cibis [illegible] et
[illegible] alterius corporis humani
generi ad perfectionem corporis
humani substantiale dicitur

materia subtracta / et nihil de novo acquirere
Et consequenter ad aliquid amittere de
materia subtracta / et ad aliquid de novo
acquirere / Non si aliquid amittat potest etiam
aliquid acquirere / Hoc contra aliqua materia
que erat substantie corporis humani nature
desinit esse humane nature substantia
sic scilicet in morte hominis remanet unde
ipsi materia aliqua de novo adderetur
nature humane sequitur quod maior esset
nunc quod [illegible] de veritate nature humane
modo quam fuit tempore adolescentie / Et sic materia esset
in actu esset tempore [illegible] / Cum
non posset salvari per generationem
aliquid de veritate nature humane
esset deperditum / quod non esset restau-
ratum per additionem nove materie / Secundo
sic quia ipsi dicunt quod de materia corporis
humani potest fieri aliqua pars de rarefa-
ctione per multiplicationem augeatur / Hoc videtur
esse inconveniens quia talis multiplicatio
[illegible] / Aut esset secundum essentiam materie
Aut secundum rarefactionem / Non secundum essentiam
quia ipsi dicunt quod nihil necesse per creationem
[illegible] aliud [illegible] aliquid materie
necesse per essentiam addita / Sed quod illa eadem
per essentiam que erat minor postea fuit maior
materia [illegible] per rarefactionem [illegible] nihil aliud
Et sic per rarefactionem
rarefieri et condensari / [illegible] mutari eadem
materiam de magnis dimensionibus in

20 [illegible]

Illa multiplicatio non fit secundum essentiam

prinas et cqn̄s Sed necesse est ratione
stationis fit talis multiplicatio quod si
fieri sequeretur quod illud quod est de veri
tate humane nature rarefieret per
continuam generationem et augmentationem
et tunc totum non sufficeret non posset
esset enim tam illud quod est de veritate
humane nature immobilitatem magis ratione
sequeretur quod potest esse falsum Sequeretur
etiam quod corpora hominum primorum parentum
essent imperfectiora quam corpora posterorum
quia magis rara ergo magis tenuia
et posteriorum magis solida magis
firma et sic imbecilliora quod aperte
apparet esse falsum Et ideo est
Alia opinio que dicit quod alimentum
convertitur in veritatem humane nature
primo et principaliter secundum speciem non
autem secundum individuum unde secundum hoc
dicunt enim quod in unoquoque individuo
humane speciei illud primo et principaliter
est de veritate humane nature quod a
parentibus trahitur Et hoc vocatur
a philosophis radicale et quod secundum speciem
permanet sed quia illud cum sit modicum
non sufficeret ad perfectam quantitatem
debitam humane nature sed ad hoc
Illud adiungit illud quod ex alimento
generatur non solum ad hoc quod conservetur

Illud quod fuit a principio putabatur accepi-
tum tamen opinio Sed ad hoc ut com-
pleatur et ex hiis que dicta sunt addito perfecta
sciatur Et sic illud quod ex alimento gene-
ratur est de veritate humane nature in hoc
individuo proprie sed non secundario in quantum
est necessarium ad quantitatem debitam Et
hoc vocat philosophus carne et ossa secundum
materiam que fluunt et refluunt Sed hoc quod
aliquando per seminaliter fuit in semine
generatum et esse proprie et de veritate
humane nature in isto individuo eo quod
illud quod fuit prius et de veritate humane
nature in patre ut quidam volunt vel
secundum individuo eo ut alii dicunt quod
est magis consonum dictis philosophi eo quod
actualitatem non vult esse species totaliter
est de superfluo alimenti Et sic illud
quod generatum est ex alimento non potest esse
quod sit prius et de veritate humane nature
in patre quidem vult esse sed potest esse de
veritate humane nature prius in alio
secundum illud quod sit in filio assumpto Et secundum
hanc opinionem dicitur quod illud quod est
prius et de veritate humane nature in unoquoque
totum resurget Non autem totum quod ex
alimento generatur quia sufficit solum quantum sufficiat
ad complendum quantitatem Cum ergo opinionem
quidem solummodo ad veritatem humane

aliqualiter pertineat. Et hec opinio
consonat sententie Algazelis quecunta-
que exponit carnem secundum speciem. que
pater dicit semper manere. esse illud
quod a parentibus trahitur. Carnem vero
secundum materiam illud. quod ex alimento
generatur. quod fluit et refluit

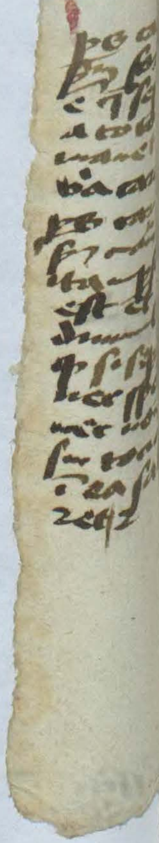
Tertia opinio Commentatoris Averroys
[illegible]. tractatu quem fecit super librum
de generatione. Caro illud quod ex alimento
generatur. et nutriat augmentum et potentia
caro. et augent augmentum potentia quanta
terra. ut ij° de Anima. Unde et sic
secundum eam. Avicenna dicit unum et
idem corpus humanum. illa per calor
naturalem agere. et consumere. cum secundum caro
secundum speciem quam dicit esse a parentibus
contractam. et caro secundum materiam ex
alimento generata in corpore humano
sit eius caro. ergo calor naturalis per
agere et consumere utramque. et per consequens
non erit esse. ut ipse dicit quod caro secundum
speciem a parentibus tracta semper maneat.
et caro ex alimento fluat et refluat
Tercio. esse illud quod generatur ex alimento
potest recipere speciem carnis esse
video in illo. Non sunt quare non in se
quesitum. tam est sole. Unde non videtur
aliqua ratio quare calor naturalis

aliquid possit consumi de illa humiditate
radicali quae est ab alimento generata / et non
de humiditate quae a parentibus contrahitur li-
bet possit aliquo necessario probari
Et ideo ista illud quod est a parentibus primo
quod est ex alimento aggeneratur / eo quod aliter
se habet ad hoc quod remaneat vel
corrumpatur / secundum consumatur per calorem
naturalem / et ad hoc quod restauretur per
nutrimentum quod est fluere et refluere
/ Et sic equaliter pertinet ad veritatem
humane nature / et quod generatur ex alimento
et quod a parentibus contrahitur / Et sic hoc est

Tercia opinio / est Alberti
quae dicit ut ipse dicit quod est principaliter de
veritate humane nature / et quantum ad speciem
et quantum ad individuum / ponit enim
hec opinio quod utrumque scilicet et quod est ex ali-
mento generatur / et quod a parentibus trahitur li-
cet indifferenter et equaliter forma humana
perficitur / et utrumque indifferenter manet
vel consumitur / manet quandoque secundum speciem
consumitur at et restauratur secundum materiam
/ Sicut in aliqua republica diversi
homines unus ad civitatem pertinet / quidam
in orientibus / et alii in locis
eorum succedentibus / Et sic non manet una
respublica secundum materiam / quia sunt alii et alii
homines / manet tamen una numero / secundum ad

speciem et forma ... ste
ordinibus unitatem in officiis distinctis
ita etiam in corpore humano manet
ratio et observantia principum eius
unio quantum ad speciem et formam
consideratur in determinato situ et statu
et figura. Hoc autem intelligitur ad magis
quod illa non remanet in qua eius forma
erat primitus confecta est et alia in loco
eius succedit. Unde patet de igne qui continuatur
secundum eandem formam et modum propter hoc
quod consumptis quibusdam lignis alia supposita
sunt quod igne persistit. Et secundum hanc
opinionem de utroque praedictorum intelligitur
scilicet generato ex alimentis et a parentibus
tracto. Tum resurget quantum est
verius ad speciem et quantitate debita
humani corporis. Et si contra arguit ...
videtur ... probabilior. Et secundum
hoc sit Conclusio responsalis
Alimentum conversum in veritate
humane nature spectat ad ... Augustinum
in ... de vera religione ... dicit Alimenta
carnem corrupta id est amittunt
formam suam in membrorum fabricam migrat
si fabrica membrorum pertinet ad veritatem
humane nature ergo alimenta transeunt in
veritatem humane nature. Et ... dicat
Alimentum est potentia tale quale est illud

30

quod immutat, sed quod est potentia aliqualiter immutata
illud quod sit in illud quod immutat; ergo
alimentum converteretur in illud quod est
de veritate humane nature precedentem
ergo quod sit quanto maiore videtur
ad veritatem humane nature pertinere
secundum philosophum xv de animalibus
sed etiam supplendo aliquid ergo alimentum
est ... de veritate humane nature
convertitur in
Argumentum: alimentum non convertitur in
veritate humane nature ... in vere
veritate humane ... est de veritate humane
humano ... caro vel os secundum speciem sed
alimentum non convertitur in illud quod est
secundum speciem sed in illud quod est secundum materiam
et videtur dicere philosophus ... de generatione
ergo alimentum non convertitur in veritate
humane nature ... in quo distinguit philosophus ca
distinguit carnem secundum speciem et secundum
materiam non sic est accipiendum quod alia sit
caro que dicitur secundum speciem sed a preiacentibus
tracta et alia que sit secundum materiam sed
ex alimento generata sed una et eadem
caro sit considerata secundum speciem quantum ad
et secundum materiam. Et quod hic sit intellectus
philosophi patet ex hoc quod ipse dicit ibidem
quod hoc modo distinguitur caro secundum
speciem et secundum materiam sicut distinguitur
... speciem ... sicut alterat

habentibus speciem in materia sicut lapis
secundum et huiusmodi non secundum locum sed
dispositio secundum se data ut patet supra. Et secundo
dicendum est quod alimentum convertitur in
carnem secundum speciem non sic ita quod ali-
mentum fiat species carnis sed fit carne
in materia ratione cuius est dicta quod convertitur
in carnem secundum ad materiam non quantum
ad speciem

Argumentum illud quod est de veritate
humane nature oportet quod semper maneat
in homine. Aliter non maneret idem homo
in numero sed id quod generatur ex alimento non
sic manet in uno fluit et refluit continue
ergo non est de veritate. Igitur id quod generatur
ex alimento non est de veritate humane
nature. Dicendum quod veritas humane nature
et cuiuslibet alterius est a specie. Et ideo cum
illud quod est in homine maneat secundum speciem
licet non maneat secundum materiam. Ideo totum
veritatem humane nature dicitur. Licet deficit
hoc esse idem numero propter mutationem que est
est secundum materiam non tota materia simul
a forma abstrahitur ut alia tota
simul forma acquiratur sicut esset
generatio et corruptio sed sic totus
ignis corrumperet et alius totus
accenderet sed aliqua pars materie

Et consideratur id quod est de veritate humane nature secundum speciem
hoc est secundum formam in corpore ut in carne sic semper manet natura
ignis calidus et habet eam dispositio sed si consideratur secundum materiam
sic non manet semper continue fluit et refluit et restauratur caro
secundum formam secundum speciem et sic et sic est absque
secundum ordinem et ipsius est materia conservationem

consistit et alia in cuius loco surrogatur
et efficitur una cum precedenti per
modum et adiungitur ad sustentamentum
eandem formam humani corporis. Sed si
bene legimus conformatur et aliud loco
eius apponitur. Sed sic igitur in eo
Augustinus. Augustinus dicit quod nostri fuimus
in adam dicit scilicet secundum seminalem rationem
et secundum corpulentam substantiam. Ergo et sic
secundum corpulentam substantiam et non
secundum seminalem rationem. Sed quod est
ex alimento generatur et in nobis non fuit
in adam. Ergo illud quod est de veritate
humane nature corpulenta substantia non
est ex alimento generata. Sed dicebatur
quod tota substantia nostra fuit in adam origi-
naliter et effective. Sed contra. Quamvis ea
que importat sic ergo dicimus [illegible]
fuisse secundum corpulentam substantiam originaliter
[illegible] idem erat esse secundum corpulentam
substantiam et secundum seminalem rationem quod est substantia
[illegible] ergo [illegible] ad corporis
ergo [illegible] due [illegible] una [illegible]
una formula et corporis. Et iterum [illegible]
natura [illegible] formatur [illegible]
Augustinus [illegible] corpulentam substantiam [illegible]
seminalem rationem. Ergo [illegible]
fuisse in adam originaliter [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible]
illud dicitur proprie secundum rationem seminalem quod sicut in
esse secundum virtutem et operationem nature. Illud autem fuit
secundum corpulentam substantiam in adam cum natura [illegible] est
ab adam usque ad eum [illegible] natura [illegible]

quomodo substantia corpulenta et seminalis ratio

inmateris vero at formatia est in
femine patris et utriusque conditio re-
duncta in adam sed in pena originis
a qua humanam naturam traxerunt ve-
teribus sequentibus. Corpus autem Christi
formatum fuit de virtute spiritus sancti actum
Sed naturam ministravit mater que ex
purissimis sanguinibus virginis quod patet
est per damascenum et ideo non fuit in
adam secundum seminalem rationem sed solum
corpulentam substantiam hoc tamen ita quod caro
una que est in nobis et etiam christo
fuit in adam

Utrum in eligendo prelatum necesse sit semper eligere meliorem. Nota primo

Electio quid

Quod electio est alicuius persone
vocatio ad dignitatem vel statum
sanctitatis formata secundum formam canonicam
facta vocatio. punct at electo ad
collegium seu congregatio ecclesiastica
seu collegium ecclesiasticum debet
sibi prelatum eligere nisi consuetudo
sit in contrarium. Ex de electione c. i.
habitis in ecclesia ubi duo aut tres
fuerint in congregatione nisi eorum
canonica electione presbiter eligatur.

Aug(ustinus) 10 sup(er) Gen(esim) dicit q(uod) in lumbis
abrahe no(n) erat caro christi s(ecundu)m racionem
seminalem s(ed) solu(m) s(ecundu)m s(ub)stan(tiam) corporale(m)
caro seminalis e(st) vel actiua . femine
patris et qua(m) de ma(teria) ministratur a matre
formantur corp(or)a p(ro)creat(orum) s(ecundu)m sententiam
Augustini 10 · de [illegible] [illegible] [illegible]
operatur [illegible] [illegible] p(ro)creaci(one) vero at
[illegible] [illegible] qua formandum est corpus christi
[illegible] [illegible] [illegible] no(n) fuit [illegible] formatum
[illegible] virtutem [illegible] [illegible] [illegible] femine
[illegible] ma(teria) disposita de qua fuit corp(us)
christi formatum fuit i(n) lumbis patris
[illegible] [illegible] est vnu(m) modu(m) essendi
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pa-
rentibus s(ecundu)m corpulentam s(ub)stan(tiam)
[illegible] maria virtutem administrandi
[illegible] ad formandum corpus filii accepit
[illegible] [illegible] ille de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad adam

Excommunicatio duplex maior et mi[illegible]
que priuat a perceptione sacramentorum a[illegible]
[illegible] est communione hominum ab ing[illegible]
[illegible] ecclesie et ab aliis actibus legitimis
Maior excommunicatio est que separat a [illegible]
receptione sacramentorum non a communione [illegible]
fidelium et communitate quolibet et mi[illegible]
separando [illegible] cum excommunicatis [illegible]
[illegible] communicando et reddit ipsum [illegible]
communicatum inhabilem ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] excommunicato [illegible] celebrat [illegible]
[illegible] incurrit irregularitatem [illegible]
[illegible] [illegible] absolutionem [illegible]
[illegible] eligi [illegible]

hec procedendum e ad clerum ante
sepulturam Epo de electione c. bone
memorie Et in ecclesiis cathedralibus
vel regularibus debet fieri electio infra
tres menses alias devolvitur ad
superiorem proximum qui superior similiter infra
[illegible] tempus non elegerit ad alium supe-
riorem Et sic usque ad papam Epo de
electione c. ne pro defectum pastoris
nisi iusto impedimento [illegible]
impediti [illegible] in aliquo non eorum
debet [illegible] infra sex menses
Epo de concess. preben. [illegible] Cum non
[illegible] ecclesiastica [illegible]
officia aliqua [illegible]
non [illegible] sed infra
sex menses [illegible] ad
[illegible] debet [illegible]
potest et electio fieri quocumque loco
honesto [illegible]
Secundo de [illegible] locus [illegible]
[illegible]
[illegible]
dest [illegible] c. [illegible]

Nota 20 [illegible] ad prelaturam
non debet eligi [illegible] Conditiones requisite ad eligendum prelatum
[illegible]
[illegible] ad
[illegible] ecclesiastica [illegible] officium
spirituale [illegible] [illegible]

24

maiori congruitate ex. de appella- cum
consuetudine. postea congruitatem maiorem
congruitatis quia si fuerit electus fuit
cassanda ut dicto c. quod de electione
quero- maior. Qui celebrat Tercio non
3o potest eligi sicut consuetudine vel interdictus
vel qui interdictum non servavit extra
de postu. c. i. et de cognatione. Item dicitur
Quarto [illegible] non elegisse natus
4to non [illegible] debite et tamen [illegible]
[illegible] Et qualiter cum obstiterit aliquid
de impedimentis circa ordinandos
Quinto [illegible] semel potest [illegible] fuit
5to reprobatus talis cum [illegible]
alibi potest eligi ex. eo. c. super eo
Secus autem si cassata fuit electio propter
vicium in processu [illegible] non impediet
[illegible] in eadem ecclesia
[illegible] c. super eo et c. [illegible]
vi Sexto si est certum quod non potest eligi
ad aliam dignitatem sed debet postu-
lari ab eo qui potestatem habet dispen-
sandi cum illo. ex. de postu. c. i.
vii Septimo si aliqua religio non potest
eligi non professus in ea extra eodem
[illegible] ubi dicit [illegible] religiosus
ad abbatiam seu prelaturam sue vel alterius
religionis [illegible] eligatur [illegible] autem

fuit ordine regulari cum [illegible] professus
Nota 3o quod dicitur in littera quod
aliquis potest dici bonus vel melior
altero dupliciter. uno modo simpliciter et absolute
sic. Et sic ille est melior et dignior
altero qui est perfectior in charitate et
magis abundat in spiritualibus gratie
donis. Alio modo secundum quid et per comparationem 20
ad bonum quod. Et sic dicitur aliquis altero
melior. ut ad [illegible] vel ad magisterium
[illegible] vel ad plura. Contingit enim saepe
quod ille qui est minus felix et minus
[illegible] potest magis afferre ad bonum
quod [illegible] potentia vel industria
[illegible] vel aliquid huiusmodi [illegible]
dispensatio est spiritualium principaliter
ordinatur ad utilitatem [illegible]
Illud. 1 ad Corinth. 12. Unicuique
datur manifestatio spiritus ad utilitatem

Conclusio in eligendo pre
latum necesse est eligere semper
bonum simpliciter sed non meliorem
simpliciter. patet auctoritate [illegible]
ad [illegible] monachi. Aliquis
de sacerdote [illegible] est [illegible]
non est iste sacerdos [illegible]
[illegible] simpliciter [illegible]
[illegible] domino [illegible]
[illegible]

Aliquis dicitur melior alio [illegible]

Et de q. infra inquit. Oportet eligere
ad prelaturam vel ad quodcumque officium eccle
siasticum aliquem qui sit simpliciter bonus
per quod licet alius potest [illegible] hic sit melius
et indignus ad exequendum officium
ecclesiasticum et ad gerendum statum
[illegible] De summo bono [illegible] Non
debet honoris dignitatem suscipere qui non
nescit subditos transitu melioris
vite precedere [illegible] ad hoc
prelatus ut subditorum [illegible]
et ipse [illegible] [illegible]
[illegible] que dicit quod sufficit
eligere bonum nec requiritur quod meliorem
eligat et possibile enim quod ille qui
est in caritate perfectior deficiat in alia
requisitis ad hoc quod sit prelatus
[illegible] quod in alio qui
inveniuntur minoris caritatis sed scientia
industria potentia et alia huiusmodi
[illegible] et decet [illegible] bonus
[illegible] gratis data
sed [illegible] in caritate

Capitulum [illegible] Ad dignitatem
vel prelationem spiritualem vel secularem
non oportet semper eligere meliorem
simpliciter [illegible] habet maiorem
caritatem sed meliorem [illegible]
ad illud officium [illegible] in singulis
1 Corinth IX Ad edificationem ecclesie querite ut habundetis

officio et prelaturis [illegible] spiritualibus
quod [illegible] requiritur aliqua [illegible]
bonitate morali et ad hoc quod aliquis
sit sufficiens ad illud officium exercendum
requiritur etiam quod plenus [illegible] et possit
[illegible] defendere et [illegible]
instruere et edificare [illegible] magis
alias meretur in eo qui [illegible] in moribus [illegible]
[illegible] in eo qui est [illegible]
Contra [illegible] eligit
aliquem ad aliquod officium vel pre-
laturam quem reputat minus ido-
neum [illegible] in eligendo peccat [illegible]
[illegible] non sit [illegible]
alteri preeligat [illegible] aliquid
in eo consideratur [illegible] illud quod in
minus [illegible] considerat [illegible]
indebite et [illegible] movetur ad hoc
non eligendum vel [illegible] vel
consanguinitatis vel aliquod huiusmodi
et non est [illegible] pertinens ad bonitatem
prelati [illegible] alter magis [illegible]
requiritur [illegible] et sic talis [illegible]
ad [illegible] indebite et non recte
movetur [illegible] in [illegible] electione
acceptio personarum [illegible] non sit [illegible]
Contra [illegible] eligere
indignum ad [illegible] vel prelaturam
peccat mortaliter [illegible] quod talis

infideliter agit et contra charitatem
cum inferat notabile dampnum ecclesie
eo quod nemo in ecclesia amplius nocet
quam malus prelatus. Secundum [illegible] Aug(ustinum)
dist. lxxxiij nemo unde et leo papa
Cum bonum sit opus factum sibi preparat
qui rectum tenet in eligendo iudicium
ita grave scire ipsum afficere dampno
qui ad sacre dignitatis collegium sub-
levat indignum. dist. lxij [illegible]
Corollarium. [illegible] aliquem ad
dignitatem vel officium aliquod ex
[illegible] et adeo elegerit ut inde
dampna et incommoda ecclesie vel
fama decrescat peccat mortaliter
patet quia talis agit contra charitatem
et tenetur etiam ad omne dampnum quod
× unde × ei accidit secundum glo. dist. lxxxiij.
honoratus
Arguitur quod non necesse est semper eligere
meliorem probatur in lege [illegible]
dicit quod eligere meliorem et eciam forte
semper solum [illegible] ergo multo forcius
× sen × in spiritualibus officiis melior eli-
gendus sit. Dicendum quod illud intelligitur
non simpliciter et absolute sed de meliori
ad talem dignitatem et officium
Ar(guitur). 1. ad Thimo. iij. o(portet) d(icit) [illegible]
episcopum irreprehensibilem esse
× [illegible] leo papa dicit ille qui est melior in
presbiteris et diaconibus in episcopum eligatur ×

Dicit glo(sa) Talis eligatur pontifex
cuius comparatione ceteri grex dicantur ergo
optimus in eis est eligendus melior enim
[illegible] si non optimus eligatur plus melior
in sanctitate sed melior in idoneitate
unde [illegible] comparatione plus ceteri dicuntur
esse quasi grex non considerata sola
sanctitate morum sed discretione et
sanctitate Et alios [illegible] in
preesse corrigat et ad regendum
Arguitur ille qui de iure [illegible] ad
hereditatem possidendam debet
preferri sed christo unius patrimonium
possident clerici et prelati ille est
[illegible] ipse melior ergo ad
[illegible] et officia ecclesiastica est
sit melior eligendus [illegible] qui ille
[illegible] prelatus eligitur non eligitur qui
ad hereditates possidendas [illegible] he-
reditates [illegible] non est in terra
sed in celo sed ipse deus secundum illud
[illegible] deus pars hereditatis mee Eligatur
ut videtur dispensator in sacramentis
domini [illegible] secundum illud i ad Cor.
iiii o(mnes) Sic nos existimet homo ut
ministros christi et dispensatores [illegible]
dispensator ut non est eligendus qui
est [illegible] sed ille qui magis idoneus
Arguitur 2o alium quem [illegible] esset
a domino [illegible] ut ei bonum et fidelem

ministrum quereret non ageret fideliter
erga dominum suum s. pretermisso meliore
acciperet minus bonum ergo multo
magis peccat ille qui cum quilibet(?) est
eligere aliquem in ministrum dei si non
eligat meliorem. Debet autem quis(?) solliciter
attendere in preparando sicut alias di
temporalibus ipsius non oportet querere hanc
meliorem simpliciter sed meliorem
ad serviendum

Utrum malis prelatis sit honor exhibendus

Nota primo Ordinis(?) d. 8. 22 e
q. honor secundum Aristotelem in iiii ethicorum honor est
exhibitio in testimonium virtutis eius
qui honoratur. Et ideo sola virtus
honoratur et est causa honoris.
Unde Aristoteles i ethicorum dicit honorem
esse premium virtutis honorati. tamen
aliquis aliquem non solum propter virtutem
propriam sed etiam propter virtutem alterius
sicut principes et prelati etiam si mali
fuerint honorantur propter hoc quod gerunt
personam dei et comunitatis cui preficiuntur.
Unde triplex est honor. Primus est
honor subiectionis et obedientie et
hic honor debetur prelatis et
principibus. Dicit enim Aristoteles viii ethicorum
quod quilibet tenetur dare mercedem

honor est exhibitio reverentie in signum virtutis in te(?)

honor quid

honor triplex Thomas(?)

ci qui pro ipso laborat. Sed prelati
et principes laborant pro tota multi-
tudine. Igitur debetur eis merces et honor
et gloria. Et cui ista non sufficiunt
tirannus est et non princeps. i. petri
ii°. Deum timete regem honorificate.
Et apostolus prima ad thimotheum v°. Qui bene
presunt presbiteri duplici honore digni
habeantur. Et maxime qui laborant
in verbo et doctrina. Duplici ho-
nore ut scilicet eis obediatur et cum opera
ministrentur secundum glosam. Secundus ho- 29 Supportacionis
nor est supportacionis et beneficiencie
et maxime debetur parentibus. Deutero-
nomio. Honora patrem et matrem tuam
ut longo tempore vivas et bene sit tibi
in terra quam dominus deus tuus daturus
est tibi. Et deuteronomio xxvii. Maledictus
qui non honorat patrem suum et matrem
suam. Tercius est honor affectionis et 39 Affectionis
et benivolencie. Et hic debetur omnibus
i. petri ii°. Omnes honorate fraternitatem
diligite. Et ad romanos xii. honore invicem
prevenientes non alta sapientes sed
humilibus consencientes.

Nota 20. Quod tria debentur pre- tradita
latis in dignitate constitutis. Primo prelatis
honor racione sublimioris gradus per honore
quem eum in opere habet quales quod
levari super id quod movet prelatus ad

Cum habeat gubernare subditos
et per consequens habet eos monere in
debitum finem. hoc est cum gubernare
sicut nauta gubernat navim sic et
prelatus subditos eos in portum du-
cendo. Et sic eis debetur honor a subditis
2o Timor Quarto racione potencie quam habent
ad coherciendum debetur eis timor
Ro. ad Ro. xiij. dicit Non enim sine
causa gladium portat dei minister
est vindex et glo. ideo dati sunt rectores
ne mala fiant. Et subiungit apostolus
Cui tributum tributum. Cui vectigal
vectigal. Cui honorem honorem
Cui timorem timorem scilicet domines. Ul-
3o obediencia tima Tercio racione gubernacionis
debetur eis eorum obediencia per quam movetur
ad imperium presidencium et subiecta
que sunt superiora eorum. Unde apostolus ad
Hebre. xiij. obedite prepositis vestris
et subiacete eis scilicet per reverenciam et
obedienciam Nota 30 si prelatus
prelatus sit esse malus duplici peccato pro sit esse malus duplici peccato [illegible]
peccato quod dicte non impedit nec
repugnat execucioni sui officii et
propter hoc prelatus non est suspensus
et debeo ei obedire in licitis. Et
propter hoc dicit petrus apostolus. i. petri
ij. o Servi subditi estote in omni timore domi-
nis non tantum bonis et modestis sed etiam
20 discolis. Alio o sit esse malus peccato

qd repugnat dicte execucioni sui
officii Et sic ipso facto no e amplius
prelatus sed depositus, vtz de papa
cuius officium est e manutenere
fidem catholicam cont hereticos Et
extirpare hereses Et ideo papa si
sit hereticus ipso facto depositus est
Idem dicendum est de prelatis religio
sorum qui cogunt subditos ordinem
vel religionem et regula sua seruare
subditos inimicos no est obediendum
in talibus Considerandum tn qd licet
prelatus sit malus et subditus bonus
et sanctus quando tn prelatus ab
ecclesia tolleratur maiorem debet
habere honorem et reuerenciam quam subditus
propter [illegible] primo quia prelatus
gerit vicem dei vnde deus in ipso
honoratur Et apostolus ad Ro xiij inquit
Ministri enim dei sunt in hoc ipsum seruientes
[illegible] sic deus et eciam honor [illegible]
ecclesie sic [illegible] Secundo quia est persona publica
[illegible] ipso honoratur [illegible]
vnde in ipso [illegible]
[illegible] ecclesie que maior est quam
[illegible] singularis persone Tercio
quia prelatus se habet ad subditum sicut
causa efficiens in aliquibus [illegible]
vnde ipsa honorabilior est etiam
persona indigna Dicit enim philosophus in Ethicis
digniora est in aliquibus causam [illegible]

prelato malo maior debe reuerencia quam subdito sancto propter [illegible] pro

pro

consistere quam in se tantum dicuntur esse
unde et .d.b. in littera quod in prelato
duo sunt que considerare possumus scilicet per-
sonam. Et dignitatem secundum quam dicitur
tradere persona publica. Et secundum hoc
in littera .d.b. duo dicuntur et colores

Conclusio prima prelatus
malus non est honorandus ratione
persone sue propria et quia non est plebes
falsum testimonium contra proximum. Sed si
prelatus malus honoraretur ratione
sue persone persone plebes et falsum
testimonium contra proximum ergo. Assumitur
Exo. xx. non loquaris contra proximum
tuum falsum testimonium. Sed honor
et reverentia exhibita alicui in testimonium
virtutis sit. ergo si malus prelatus ho-
noraretur ratione sue persone pro-
ferret falsum testimonium contra eum ostendens
virtutem esse in persona eius quod tamen non est

Conclusio 2a. prelatus
malus inquantum est persona
publica sic est honorandus. Sed
illud Exo. xx. honora patrem tuum
etc. id est prelatos. Ex ergo loquitur et de
indefinite videtur quod omnes prelati tam
boni quam mali sunt honorandi. Preterea
alicuius tenet locum dei et persona
reipublice est honorandus. Sed malus

predatur et h[illegible] sed in quibus est persona
probata. Auctor. quod imago aliqua honoratur
in persona gerit typum et similitudinem
christi, sic et ille qui gerit locum
dei vel sancti reprobatur et honoratur
et reprobatur nulla tenencium. Ideo qui ea
secundum similitudinem et conservant. Boecius. phar.
prouerb. xxvi. Sicut qui mittit lapidem
in acervum mercurii, ita qui tribuit
insipienti honorem. Sicut enim sit ut
cumulus [illegible] raciorum aliquis la-
pillus [illegible] vel denarius pertabilis
loco nulle durationis ponitur, ita qui
ipse ullius est valoris. Sic si malus
[illegible] gerens prelaturam vel officium
in [illegible] ubi gratia sua ibi ponitur
sub loco alterius. Ergo ei exhibenda
honor non propter se sed propter eum cuius
locum tenet. Unde malus prelatus
habet se sicut imago et ydolum quod non
propter se sed propter aliud honoratur. Zach.
xi. O pastor et ydolum derelinquens
gregem.

Argumentum. Indignus honoribus
non sunt honores exhibendi, sed
mali prelati sunt indigni honoribus;
ergo. Auctor. [illegible] de quo [illegible] prelatio
possumus ob honorem [illegible]
iudicare quos ipse honoribus
reputamus indignos. Boecius.

Ydolum non est [illegible] ab hominibus adorari qui derelinquens
gregem a bestiis devorari quem deus toto tempore custodivit

Ysido. dicentem non debet honoris
dignitatem suscipere qui nescit subditos
transire vite melioris exemplo. Sunt
Sed in quantum hoc est quod mali
honores non indicant et reverendi in
ipsis personis. Cum eis exhibeamus
honores propter officium in quo sunt constituti
Arguitur quod prelati mali non sunt
honorandi. Minor racione prelacionis
mali prelati sunt indigni prelacione ergo
etiam sunt indigni honoribus et per
consequens non sunt honorandi. Sed dicendum quod
mali prelati sunt indigni prelacione et
honoratione quantum prelato debent sed
ille cuius vicem gerunt dignus est ut
cuius vicario talis honor exhibeatur
Sicut beata virgo digna est ut eius
imaginem depicta in pariete reve-
reamur cum tamen talis reverencia ymagi
imago non sit digna

Utrum oratio plus valeat pro se facta quam pro alio homine proximo. Oratio sumitur

oratio capitur 3 pro large

3 uno modo large pro qualibet bona
operacione unde super illud i ad Thess. ult.
ultimo Sine intermissione orate
Glosa dicit Semper orat qui semper bona
facit. Et iuste vivit. Et Aug. in ep.
iustus cum numquam desinit orare nisi

desinat unstrum esse Semper orat qui
semper bene agit ipse cum desiderium
bonum oracio est Et si quamvis desi-
derium quamvis est oracio Secundo oro 20
dicit applicacio mentis ad deum
Et sic dicit damascenus quod oracio est
ascensus intellectus in deum Et intellectus
hic apprehendit unum apprehensiuus qui
dicitur intellectus speculatiuus Et vnum
motiuum qui dicitur intellectus practicus
Intellectus speculatiuus ad deum ascendit
cum considerat mala sua et defectum
ad consideracionem boni sufficientissimi
et completissimi supplere illos defectus
sufficit Et ideo talis modus quod modus orandi
precedit qui vult orare deo cum debet
defectus suos considerare deinde
ascendere ad eius liberalitatem qui
et hoc supplere unde in 3 Regum viij
dicit Si quis cognouerit plagam cordis
sui et expanderit manus suas
in domo hac Tu exaudies etc
Intellectus practicus ad deum ascendit
desiderio et spe ad liberacionem omnis
sperando impleri desideria sua
Tercio oracio est postulacio deo 30
facta Et diffinit damascenus quod oracio
est peticio decencium deo Et sic dicit
Christus discipulis suis math vi Sic ergo vos
orabitis pater noster etc ubi dicit

33

ea ora que iuste peti possent / et ordine
quo peti debent Nota secundum
96 22e q 83 — ozo porrigitur ad aliquem dupliciter
uno modo sicut facti per ipsum implenda
Et sic soli deo porrigimus orationes nam
illud quod petere debemus est gratia
et gloria sed hec solus deus dat / Et
illud petimus gratiam et gloriam dabit
20 — deus / Alio modo sicut per ipsum impetranda
ut sed illud quod petimus intercessione
illius nobis detur / Et orationes nostras
porrigimus sanctis angelis et
hominibus / Non sic quod illud quod petit sciat
a sancto expetere / vt nobis daret
nisi per modum intercessionis ipse eo
sed merentur et petere sciret obtinere
Nota 30 secundum 96 22e q 83
ozo est duplex Communis et
singularis / Communis ozo est que
ministros ecclesie in persona totius
fidelis populi deo offertur / Et ideo
oportet quod talis ozo innotescat toti
populo pro quo offertur / quod non posset
fieri nisi esset vocalis / Et ideo ratio
nabiliter institutum est / vt ministri
ecclesie huiusmodi orationes etiam alta
voce pronuncient / vt ad notitiam omnium
possit peruenire / Oratio singularis
est que offertur a singulari persona

Ambrosius / ipse oras / noli sermone clamare / nec diffundere
orationem tuam / nec iactare per populos / in secreto tua ora fiat
ut te in secreto possit audire / qui in omnia videt / atque audit
omnia dominus / Nam qui clamat / putat quod aliter deus non possit
nisi clamationem audire / hec Ambrosius de sacramentis

(margin: oro porrigitur ad aliquem 2r pliciter; oro e[st] duplex; Singularis)

siue oret pro se siue pro alio Et de hoc oratione
orationis mentalis etiam est ut sit vocalis
Adiungit 2 ei vox tali oratori tri-
plici racione Primo ad excitandum interiorem
devocionem qua mentes orantium ele-
uet 2 in deum per huiusmodi signa
siue vocum siue etiam aliquorum factorum
mouetur secundum apprehensionem et per conse-
quens secundum affectionem Unde dicit ... per se
distrahatur vel qualitercumque impedi-
atur a talibus est cessandum Unde
precipue adiungit in hiis quorum mens
per huiusmodi signa est sufficienter
ad devocionem parata Secundo adiungit 2
vocalis oracio quasi ad reddicionem
debiti ut scilicet homo deo seruiat secundum
illud totum quod ex deo habet i non solum
mente sed etiam corpore quod precipue competit
oracioni secundum quod est satisfactoria Unde
dicitur Osee ultimo omnem aufer iniqui-
tatem et accipe bonum et reddemus
vitulos labiorum nostrorum scilicet laudando
et gracias agendo Tercio adiungit 2
vocalis oracio ex quadam redundancia
ab anima ad corpus ex vehementi affectione
secundum illud ps letatum est cor meum et
exultauit lingua mea Et quasi com-
naturalis unde anime ad corporis ...
corporis disposicione affectacio anime exultat
et affectaciones eorum anime magis sicut
fortiori diuisas imitancius i corpore spectat

valor orationis est duplex unus [illegible]

Noto septimo secundum s. th. in littera quod valor orationis est duplex unus est valor orationis simpliciter secundum se quem dicit scilicet valere orationem ad impetrandum illud quod petit. Sic oratio sancti petri valuit ad impetrandam sustentationem habitis. Alius est valor orationis quantum orationem et alius [illegible] utilitatibus ut scilicet orans ipse per orationem mereatur sibi mereri per aliam vitam eternam [illegible] quod ipsa oratio est caritate informata. Sic oratio beati petri qua sustentationem habitis impetravit fuit meritoria

vite eterne petro [illegible] erat adhuc charitate informatus. Loquendo ergo de isto valore ceteris paribus

oro pro aliis [illegible] pro se ipso

Noto ultimo quod in oratione aliquis pro aliis est attendi duplex proportio ut aliquis ita oret pro alio sicut etiam pro se ipso et tunc est maioris meriti orare pro alio et pro se ipso quam pro se tantum. Alio est intelligi ut aliquis oret pro alio et non pro se et sic ostenditur esse altera magis benevolentia quam sibi et ita peccaret in ordine charitatis plus diligens alium quam se ipsum et sic melius est orare pro se quam pro alio

20

Conclusio oratio quae in maiori charitate maiorem habet valorem procedens

sunt p se sive p alios fiat opera [illegible]
e de aliis virtutibus et operibus pro-
sit et de oratione sed actus virtutum
[illegible] et opera pia cum maiori cha-
ritate maiorem sed valorem recipi-
bonum sed p Ambros. sup epla ad Ro
qui dicit quod Charitas e mater om-
nium virtutum que omnes informat sine qua
virtus non e vera [illegible] gratuita virtus
[illegible] et actus virtutum aliquis opera
pia habent a charitate quod acceptata
ad vitam eternam et quanto cum maiori
charitatis fervore et conatu fiant
tanto efficacior sit ad premium vite
eterne [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e cum mensura charitatis
qua habet et verbum quantum
charitatis habet magna sit opus
[illegible] [illegible] nihil sit
apostolo dicente Charitate non
habuero nihil sum

Commune [illegible] oratio multa
[illegible] valet [illegible]
[illegible] habet [illegible]
[illegible] cum [illegible] 225
[illegible] quod [illegible] sunt
[illegible] quibus [illegible] semper

impetrat quod petit / vt sic orans
petat pro se / necessaria ad salutem /
pie et perseueranter / Circa efficaciam
orationis sit aduertere siue efficaciam / ipsa
pro alio sit ex aliquo impedimento
quod inuenitur in eo / pro quo orat / quia
fortasse non habet radicem merendi
scilicet charitatem
Corollarium 2m / oratio facta pro se / et
pro alio est plus meritoria / quam pro se facta
peccatis / quia oratio que procedit ex maiori
charitate / est plus meritoria / sed talis
oratio est huiusmodi / quia sic orans habet
charitatem / ad se et beniuolentiam et bene
ficentiam ostendit erga proximum
Corollarium 3m / in orante pro alio
tamen et non pro se / non habet ordinatam
charitatem / quia quod talis magis
diligeret alium quam se / et quod magis
beniuolus sit alteri / quam sibi / et sic
peccat contra ordinem charitatis / quia
plus alium diligeret quam seipsum
Arguitur 2o videtur quod oratio plus
valeat pro se facta quam pro alio / quia
per quod dicitur glossa / quod dicat quod speciales
orationes plus valent / sed illa est maxime
specialis qua quis pro se orat / ergo
plus valet oratio pro se facta quam pro alio
Respondetur quod ratio illa non est ad propositum

Nota [illegible] in qualibet oratione [illegible]
[illegible] vel spirituale [illegible] intelligentia videre
[illegible] reputabit sive pro aliquo [illegible] in nomine
generaliter et sic [illegible] valet orare [illegible]
[illegible] ista [illegible] in hoc [illegible] anni habendi et
[illegible] bonum [illegible] et illud [illegible]
[illegible] alter [illegible] quo orat [illegible]
oratione [illegible] fit ille ordinata voluntate sic
quod alteri. Hoc [illegible] non fit [illegible]
[illegible] tenetur [illegible] ex charitate diligere [illegible]
[illegible] alium [illegible] non posset dicere [illegible]
esset [illegible] generaliter et sic valet
[illegible] debet orare aliquem [illegible]
[illegible] intentione habituali [illegible]
[illegible] ille [illegible]
[illegible] applicat [illegible] non enim valet [illegible]
[illegible] membro [illegible] nec [illegible]
[illegible] valet [illegible] sic [illegible]
[illegible] in [illegible] orationes [illegible]

alie p vices | Alie p mortuos | a qualibet
p[illegible] alie sunt | p regib[us] | p imp[er]atore
Amicos et | alii p [illegible] [illegible]
Romanos p diuersos assignatos [illegible]
et respondit | vel congregationib[us] q[ui] [illegible]
negari essent iste generales assignata | [illegible]
uti plus | valeret illos q[ua]m generales [illegible]
in certa

Secundo suffragia facta p defunctis
non [illegible] sunt placentia | sed in [illegible]
[illegible] fecit | p[ro]pt[er] q[uo]d [illegible]
[illegible] vel [illegible] e [illegible]
[illegible] dicit Augustinus | R[e]c[eptio] [illegible]
[illegible] nos [illegible] bonum
[illegible] a [illegible] particulari [illegible]
[illegible] minori [illegible] [illegible]
[illegible] alio celebrat [illegible]
[illegible] ambros[ius] | non [illegible]
[illegible] | qua [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] homo non ordinabit [illegible]

quia ſpecialis oro dicitur in gloſa illa que
dicit pro quibus fiat ſpecialiter ſiue pro ſe ſiue pro alio
Argumentum Auguſtini in libro de ſpiritu et anima
dicit oracio nichil aliud eſt quam deuotio
mentis in deum quia magis deuote aliquis
orat pro ſe quam pro alio ergo plus valet
oro pro ſe facta quam pro alio Dicendum licet
aliquando pro ſe ipſo deuocius orat
tamen quandoque deuocius orat pro alio quam
pro ſe facta ſed hoc non eſt ſimpliciter de
iudicio que oro plus valet

**Utrum ſuffragia eccle-
ſie facta pro aliquo dimitte(n)do
equaliter valeant cui-
libet pro quo non fiant
ſi ſit equalis meriti
ſi loco pretio** Dicendum quod ſuffragia
facta valent tripliciter Uno modo ſpecia- Suffragia valent 3. Specialiter ſiue
liter ſiue Et hoc modo valent illi qui
facit ſuffragia Secundo valent genera- Generaliter ſiue
liter ſiue Et ſic valet eccleſie quia non
poſſet aliquis facere aliquod opus
meritorium quin prodeſſet eccleſie Tercio Specialiter
ſuffragia valent ſpecialiter Et iſto
valent illis pro quibus fiunt ſpecialiter

Ut si quis legeret missam vel oraci[onem]
p[ro] parentibus illa valet sp[eci]aliter
pro quibus[?] toti ecclesie generaliter
et sibi sp[eci]alissime. Nota [secund]o ut
dicat [magister?] in littera quod duplex
est opinio de valore suffragiorum.

Opinio prima de valore suffragiorum prima

Secunda eorum dicunt quod suffragia
ecclesie specialiter p[ro] aliquo facta
valent omnibus qui sunt in pur-
gatorio equaliter quantum ad hec[?]
qui sunt equalis meriti, plus vero
hiis qui sunt maioris meriti, minus
hiis qui sunt minoris meriti. Et
candela accensa p[ro] aliquo divite
in aliqua domo ubi sunt multi alii
equaliter prodest aliis qui sunt equalis
visus, plus vero hiis qui sunt [acu-]
et acutioris, minus hiis qui sunt
minoris et debilioris [illegible] ipsi
diviti sit magis ad [illegible]
[illegible] et honorem [illegible]. Et
sic lectio que legitur specialiter pro
aliquo clerico multis sunt audientibus
equaliter valet hiis qui sunt equalis
capacitatis, plus hiis qui sunt
maioris, minus vero hiis qui sunt
minoris capacitatis et ingenii.
Alii vero dicunt quod suffragia plus

ex.

videant hec per quibus fiunt specialiter
vel tamen ex proprio sed aliquid est verum
Notandum tertio pro concordia istarum
opinionum quod premium est duplex
scilicet unum essentiale et clara visio
dei et hoc premium non meretur aliquis
per alterius opera quia sicut unusquisque
per propriis actibus meretur et sequitur
ad ii corinth v omnes enim
manifestari oportet ante tribunal
christi ut referat unusquisque propria
corporis prout gessit sive bonum sive
malum et hoc est premium meretur quis
ex propria operatione precedente ex caritate
Et sic quo ad hoc premium suffragia
vivorum non possunt defunctis aliud e
premium accidentale quod aliquis habet
de bono alterius vel ex remissione
penalitatis et liberatione qua aliquis de-
functus liberatur a pena purgatorii
et quo ad hoc suffragia vivorum
possunt prodesse defunctis vel quibus
ad liberationem a pena vel etiam ad
gaudium et congratulationem quia habet
alterius liberatione alterius
Notandum quarto quod actus unius potest
fieri quod alteri applicat primo
ratione unionis caritatis qua omnes
christi fideles efficiuntur unum corpus

Et sic actus unius quodammodo redundat in meritum alterius sic etiam videmus in membris unius corporis Et sic patet quod aliquis qui actualiter meretur quilibet existens in caritate gaudet de quolibet bono opere Et quanto est maioris caritatis tanto amplius gaudet sive sit in purgatorio sive in paradiso sive etiam in mundo Et quantum ad hoc est vera prima opinio quia sic suffragia valent omnibus in caritate existentibus per modum congratulationis sive consolationis

Secundo

Alio modo actus unius fit quia alterius per intentionem facientis quod facit pro illo vel vice illius quod valet tamquam in debitis solvendis Et sic suffragia ecclesie valent defunctis in quantum unus solvit deo satisfactionem quam alter tenetur solvere tenebatur Et sic valor suffragiorum sequitur intentionem facientis vel vice illi valeat per modum satisfactionis et pene solutionis ad quem intentio facientis specialiter dirigitur Et quantum ad hoc vera est secunda opinio

Conclusio Suffragia ecclesie facta pro aliquo defuncto non equaliter valent pauperi pro quo non fiunt etiam si sit equalis meriti probatur

Corollarium primum Suffragia non tantum prosunt illis pro quibus non fiunt
[illegible] illis pro quibus specialiter fiunt ex intentione [illegible]
fiunt suffragia defunctis [illegible] quae [illegible] [illegible] valet [illegible]
[illegible] defectu [illegible] caritate [illegible] et [illegible] non [illegible]
proposito de [illegible] [illegible] [illegible] non operantur ex intentione [illegible]
ex [illegible] necessitate

Corollarium secundum Suffragium factum pro multis tantum valet [illegible] ad [illegible]
gaudium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] ad liberationem [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] caritas non [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] solum [illegible] [illegible] debitum attenuatum [illegible]
tota liberat ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] durent
[illegible] [illegible] liberatione [illegible] restat [illegible] [illegible] solum
[illegible] [illegible] [illegible] expediret

Corollarium tertium [illegible] speciale suffragium et quae [illegible] liberatur
[illegible] [illegible] gaudium sit quae [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] licet [illegible]
[illegible] liberato

Corollarium quartum [illegible] dies non debet [illegible] missa [illegible]
[illegible] ut [illegible] defunctis [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] carnalibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]

Corollarium septimum Accelerata suffragia multiplicantur [illegible]
[illegible] die [illegible] missae [illegible] a [illegible] sacerdotibus [illegible] valent
ad redemptionem liberationem a purgatorio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] proposito [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opato [illegible]
[illegible] [illegible] valet ad poenae remissionem [illegible]
[illegible] [illegible] baptismo flaminis [illegible] non [illegible]
tota poena [illegible] baptismum flaminis [illegible] [illegible]
celebrata de opere operato non [illegible] [illegible]
[illegible] celebratum

Corollarium ultimum [illegible] [illegible] modo suffragiorum [illegible]
[illegible] [illegible] bona [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non solum [illegible] [illegible] [illegible]

Et [illegible] quaestio spiritualis intendit fructus earum [illegible] ad eius [illegible]
tenet oblationem sed debet fieri missae et officium pro [illegible] deo [illegible]

Oratio cum [illegible] suffragia intrat [illegible] specialia [illegible] debet [illegible]
aliquo qui non indiget ut [illegible] in gratia [illegible] quod fuit [illegible] minus
indiget [illegible] supplet deinde [illegible] indigentibus [illegible] singularum
[illegible] qui det. Cum quaestio sive plures aliquam [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] ut [illegible] debet cum [illegible]
[illegible] de [illegible] non indigenti datur dat alii indigenti [illegible]
[illegible] in missa defunctorum [illegible] esse [illegible] celebrat [illegible] ut [illegible]
[illegible] si ille [illegible] non [illegible] sed in missa de [illegible] ut si celebr[illegible]
de beata virgine pro [illegible] magis celebratur pro [illegible]
[illegible] vivo vel mortuo si [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] non aliorum purgandorum [illegible] ad [illegible]
revertitur

Oratio cum [illegible] suffragia [illegible] ut [illegible]
[illegible] plus valet ad meritum [illegible] ad [illegible]
liberationem a purgatorio [illegible] magis est ad honorem dei
[illegible] [illegible] et hoc contra [illegible]
[illegible]

6 baptismus flaminis [illegible] instificans [illegible]
in [illegible] ut beatus Iohannes [illegible]
[illegible] et [illegible] baptismus [illegible] baptismus
flaminis ut in [illegible] [illegible] Catherina [illegible]
ambro et [illegible] [illegible] dolens [illegible]
[illegible] [illegible] regeneratur [illegible]
[illegible] quam ille non [illegible] ad [illegible]
culpe [illegible] ad remissionem [illegible] remisit [illegible]
baptismi non [illegible] qui in pena [illegible]

quod deus acceptat huiusmodi suffragia
secundum intencionem facientium. Sed facientes
intendunt quod huiusmodi suffragia plus
prosint defuncto pro quo fiunt. Ergo ei plus
proficiunt. Ad oppositum patet per beatum Gregorium ca xlvi
ca liiij in 4o dialogorum qui scribit quosdam mor
tuorum specialia suffragia et maxime
oblacionis eucharistie petiisse et
signa indicasse quibus per ea absolutos
videbantur. Et hoc est signum quod deus
acceptat huiusmodi suffragia secundum
intencionem facientium. Ad oppositum quod facientes
suffragia intendunt quod non solum
prosint defuncto quantum ad gratulacionem
et consolacionem sed eciam ceteris in purga
torio existentibus. Sed quoad ea que prosunt
quoad satisfaccionem et pene remissionem.
Preterea non est dicendum quod sufficeret
pia intencio eorum qui pro suis charis
specialia suffragia faciunt sufficia-
ret aut si eis specialiter non
prodessent. Ergo magis prosunt eis
pro quibus fiunt.

Articulus 2. Suffragia ecclesie
specialiter facta pro aliquo defuncto
equaliter valeant pauperi pro quo non
fiunt scilicet si sit equalis meriti. Videtur
per Augustinum dicentem quod huiusmodi suffragia
tantum valent unicuique post mortem.

quibus merent vivendo / vt sibi
prodessent / sed predicti duo equaliter
meruerunt / ergo equaliter eis pre-
dicta suffragia prosunt. Respondeo quod Augustinus
loquitur et de merito condicionato
Meretur et cum aliquis vivendo / vt sibi
suffragia post mortem valeant / si
pro eo fiant / quod quidem condicio extat in
vno / et non extat in alio. Et ideo
non equaliter prosunt vtrique. Vnde

meritum duplex

duplex est meritum scilicet essenciale et
condicionale. Meritum essenciale est

essenciale

illud quo quis meretur et premium
essenciale / et visionem diuinam suam
operacione procedente ex charitate
Et in isto merito pauper et diues
possunt esse equales. Meritum con-

condicionale

dicionale est illud quo quis meretur et
pene dimissionem / vel liberacionem / si
aliquis faciat pro eo post mortem illa
que ordinata sunt ad pene dimissionem
puta quod pro eo et nomine eius recipiat
indulgencias / et pro eo et nomine eius
faciat elemosinas / et alia bona
que sunt in ecclesia / que ordinata sunt
ad pene liberacionem / vel dimissionem.
Et in hoc merito diues et pauper
non sunt equales / quia diues habet cum
quibus talia opera pro eo fiant / pauper
autem non habet / qui talia pro eo faciat

Sequitur 2 passio Christi semper plus prodest ei qui est maioris meriti sed missa non est propinum suffragiorum est memoria passionis domini ergo equaliter prodest eis qui sunt equalis meriti. Respondeo quod non est simile quia passio Christi fuit contributa pro omnibus per se sacrificium autem misse specialiter pro aliquibus offertur. plura de hac questione habes supra in questionibus in articulo xxxiiii°

Utrum votum simplex dirimat matrimonium contractum de ista questione habes supra in questionibus in° articulo xxxiiii

Utrum ille qui vadit ad ecclesiam propter distributiones tantum non incurrat peccatum. homine distribucionum per presentis intelligenda parvi sive alie ... ad ... que ... ... qui interfuit horis ... contribuent unde de clericis non residentibus libro vi° dicit 2 distributiones quotidianas qui a ... ... beneficia ... residentibus tribuuntur

Nota de distributionibus quod ...

Actus spiritualis dupliciter 28 primo

Noto primo quod cum ... in hac
de spiritualibus actus potest dici spiritualis
dupliciter Uno modo ex parte principii
scilicet actus procedit ab aliquo spirituali
sicut aliquod officium spirituale quod est
in ipso vel sicut aliquod donum vel
officium spirituale Cum ergo ex officio
competit conferre ecclesiastica et dispensare
bona legere ... Dicitur ipse
competit ex dono spirituali scilicet predicare
predicare etc. Et in talibus actibus
committitur symonia si aliquis intendit
suum actum vendere Unde non potest
locare operam suam sed potest aliquid
recipere in sustentationem vite Alio modo

Dato

actus dicitur spiritualis non ex parte principii
sed ex parte finis ut quando operatur
ad aliquod donum spirituale percipiendum
Cum docet artes liberales per quod per-
veniatur ad veritatem que spiritualis est
sed homo in doctrina non competit alicui
sicut aliquod spirituale officium Cum enim
secularibus liceat huiusmodi artes docere
Et in hiis actibus committitur symonia
si vendat finem qui spiritualis est
scilicet ipsa veritas non autem si quis
operam suam locet Unde in talibus potest
certam emere et vendere opera sua
sed non vendere hoc spirituale quod ex
tenus actu requiritur

locare operas suas ... cum offert se ad faciendum aliquid
pro precio Donum dei est spiritus sanctus qui procedit a patre et
filio per modum doni Donum dei est gratia sua et sacramenta
et omnia spiritualia que dantur gratis ex dono dei a deo et
non ex nostris meritis ... donum dei ...

Nota quod sola voluntas vendendi vel 51
emendi spiritualia facit aliquem symoniacum
ut si quis velle legere missam audire confessiones
subiret sacra et similia [illegible] pro hac intencione
ut propter hoc recipiat pecuniam vel aliud tale
peccat mortaliter et symoniacus est quo ad deum
licet qui hac intencione dat pecuniam si debet
presentacionem nostri [illegible] vel obedienciam
[illegible] vel ad [illegible] laudabilem con-
[illegible] vel ad [illegible] licet [illegible] extra de
suetudine [illegible] [illegible] si non [illegible]
registro [illegible] ordinatis [illegible] [illegible]
[illegible] quarto ac [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] et [illegible] offerre aliquid [illegible]
[illegible] [illegible] causa [illegible] hoc [illegible]
[illegible] [illegible] oblacio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ambiciones
[illegible] exigerit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Item qui [illegible] dicat pro [illegible] uel laudem uel [illegible]
consequatur [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non solum [illegible] dantes [illegible]
[illegible] aut [illegible] ut [illegible]
[illegible] non [illegible] intendat emere [illegible]
[illegible] gratuitam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] se [illegible] que [illegible]
et sic non peccat
[illegible] in [illegible] [illegible] in quibus [illegible] aliquis
aliquid ex consuetudine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uel [illegible]
[illegible] symonia [illegible] [illegible] exigatur
si [illegible] consuetudine [illegible]
non [illegible] symonia [illegible] [illegible] [illegible]
uel [illegible] [illegible] ad solam
consuetudinem [illegible] et [illegible]
[illegible] uoluntate soluit

Nota 2o gradum pe de clericis [primum ad commodum temporale potest esse quadruplex primum]
cardinalem et dominum dicto p
quadruplex potest esse intentio ad
commodum temporale in dando et admi-
nistrando spiritualia primo intentio
potest referri ad commodum temporale tamquam
ad precium rei spiritualis quasi potest adequare
valorem unius rei ad alteram
sicut fit in emptione et venditione aliarum
rerum ubi precium rei potest attendi a
vendente tamquam precium adequatum in
valore ipsius rei Secundo potest fieri intentio [Secundo]
ad commodum temporale tamquam ad motivum
principale dandi vel ministrandi spiri-
tualia vel tamquam ad finem ultimum
Primo consistit intentio spiritualia confe-
rentis vel recipientis Isto duobus
modis ut quilibet symoniacus et si
gerit corde intentio illa quod scilicet talia [x credat]
sunt sacra si sic dicatur in primo membro
vel si licite fiant sic ponatur in
utroque tunc incurrit heresim simonie
dicta quia esset permanens Primo sunt
ut dicit Gregorius et habetur i. q. i. §
altare et decimas et spiritualia emere
vel vendere simoniaca heresim esse
nullus fidelium ignorat Dicta est si
credat hoc posse fieri vel licite fieri
propter heresim quia sua ratio dicat contra
rectam credibilia et pertinet ad intellectum
Nota solum professio est heresis certe specialiter de quibus
ibi loquitur i. q. i. Salvator

sit fidei cui opponitur. Et quo-
libet cupiditate vel avaritia fidem
exteriorem apparentia simulare
vellet spirituale pro temporali non tamen credens
hoc posse fieri in corde, hic esset
symoniacus et non hereticus, quia in
intellectu circa credibilia non errat.
Sed qui hoc fieri posse credit, aut
licite fieri, sum errat circa catholicam
fidei veritatem. Et si assistit pertinaciter
est vere hereticus. Dicit tamen quod

Symoniaci quo dicantur heretici

appellatio symoniaci heretica non
simpliciter et proprie loquendo, sed potius simili-
tudinem actionis quia ita operantur, quasi
estimarent dona spiritus sancti pecunia
posse possideri, que estimatio est heretica.

Intuitu tercio

Nota 30. Rursum intuitu tercio
fit fieri ad commodum temporale, quia ad
motivum minus principale vel quia ad
finem subordinatum sub ultimo fine.

Quarto

Quarto fit fieri intuitu ad commodum
temporale quia ad rem debitam pro suo
sustentatione, quia spiritualia ministrat

× cx ×

[illegible] subministrat iuxta doctrinam
apostoli. Et apud [illegible] dignus est operarius
mercede sua. [illegible] et hoc [illegible]
Queritur utrum in hiis duobus modis habet
intuitu ministratio pro temporalibus licita
esse potest et meritoria et a symonia
penitus aliena. Hoc asserunt [illegible]

Corruet et illud apostoli Ab omni specie mala
abstinete vos. Et hoc est quadam
claro splendore facta sub altero
eius intentio non appareat. Fieri quo
mus suo intuitu [illegible] vel scandalum
si non generent et scandalum nisi
prius dicent et qualiter si [illegible] propter
exigeret et inter scandalo et amorem
nota quod in quibus breviter casibus sufficit
possit habere de simonia securitatem:
Et hoc bene loquitur et libere ipse
de vita contemplativa. Sacerdotum
dispensationis cura commissa est non
solum sine cupiditate sed cum laude
pietatis accipit a populo dispensanda
et fideliter dispensat accepta. Ut
unde pauperibus subministrat. Unde et
ipse casus pauper voluntarius vivat.
Et sequitur et quod est aliud de cura
[illegible] laborantem unde ubi laborant
necessaria vite et corporis
Nono precio scilicet dicitur quod in littera
est clericus sufficienter ad ecclesiam
[illegible] distributionis. et habere duplicem
intentionem [illegible] et intendere ad temporalem
distributionem [illegible] ad lucrum temporale.
[illegible] reducendo eam ad finem aliquem
alium [illegible] temporalem et spiritualem sed tempor[illegible]
eam quasi finem sui operis principaliter.

Cum clericus sufficit ad [illegible] secundum [illegible] intentionem suo

S. 50

intentio eius simoniam committit et
mortaliter peccat. Alius potest habere
intentionem non ad temporale sed ad spiri-
tualem ultimatam et superiorem
scilicet ad deum ut actus suus referat
ad honorem et laudem dei et ista
temporalia recipit volens itaque manu pro
sua sustentatione [illegible] et [illegible]
occupare posset circa spiritualia [illegible]
libere et intentio cordis recta et bona
[illegible] et sic non peccat
nec committit simoniam propter illas
distributiones non erit causa quare
ad ecclesiam vadat sed propter hanc non
detentio quare non vadit et non
alia causa. Conclusio Canonici
vadentes ad ecclesiam propter distributiones
dicas non tamen non referentes actum
suum ad honorem dei et propter distri-
buciones in sustentacionem suam non
peccat probatur illud peccat in petendo
et accipiendo illud quod sibi iure
debetur sed canonici vadentes ad eam
propter distributiones recta intentione peccant
et accipit illud quod sibi iure debetur
ergo non peccat. Probatur quia tales se-
runt ecclesie iuste et ut ex proventibus
ecclesie vivat. probatur illud apostoli prima
Corinthiorum ix. qui in altario deserviunt
cum altario participant. nemo militat

fructus stipendiorum vinee. Si nos vobis
seminavimus spiritualia magnum est
si nos vestra carnalia metamus. Illa
et dominus ordinavit his qui evan-
gelium annunciant de evangelio vivere. Bene inquit
apostolus non lucrari. Qui ergo spiri-
tualia serunt. Et spiritualia ministrant
juste corporalia pro sustentatione sui petit
et accipit. Nec obstat quod ille habere
videtur in quibus ... distributiones
temporales sunt. Sed non refertur illa
temporalia nisi in sustentationem congruam
... que non possunt
Arguitur. Ille qui vendit ad certam
precii distributionem. alias non ...
... ille qui vendit spirituale
... simonie. sed tales vendunt
spirituale. ergo faciunt. Hoc patet quia Symonia
est studiosa voluntas emendi et
vendendi aliquid spirituale vel spirituali
annexum. Hoc est talis faciunt obsequium
divinum quod est inappreciabile sub precio
temporali. Quod vadit ad ecclesiam propter
pecuniam alias non ... celebrat
propter pecuniam. alias non celebraturus.
Dicitur quod cum celebrat si spiritualis est
et quantum ad suum principium et quantum
ad suum finem. eo quod competit sacerdoti
ex officio et potestate spirituali. et propter
spirituale bonum conferat. quod fidem veritate

Symonia quid

nec vendi Et nec locari ecclesia secundum
apparentiam sed secundum substantiam Ex quibus
canonicus non vadit ad ecclesiam
vel sacerdos non celebrat missas
pro pecunia vel pro re temporali vel ho-
mo promovet appellationem hanc
illo hoc pro pecunia i. propter penalitatem
vel secundum hec dicta pro vel ipse Et nota
cause finales ultimate et principales
per intentionem canonici vel sacerdotis
consistit in pecunia ipse in ultimo fine
non referendo suum actum vel suam
celebrationem in finem ulteriorem
et digniorem hoc enim esset simoniacum
non facit ergo hoc principaliter propter
distributiones vel pecunias sed refert
actus suos ad honorem dei Et distri-
butiones sive pecunias ad sustentationem
sui ipsius ut sic officialiter officio melius
possit intendere et vacare Et sic non
potest impetrari sub pena
Arguitur Canonicus principaliter
intrat ecclesiam propter pecunias non peccat
Resp. Quod est de illo qui vult aliquid
bona intentione ut predictum est de illo qui
acceptat prebendam bona intentione
ut deo serviat sed ille qui facit vero
bona intentione sed pessimo modo inter
eius voluntas ut ingratus faciat
ipse volens perficit non caritatem

merentur vobis. Ergo ecclesie ille qui accepit
prebendam ut dictum est servavit non potuit
tempore postea mutet et contra voluit
let pro intendat permutatione. Ad 2e
convenies solvendo ipse utrumque obligatus
se ad obsequium divinum. Ad 3e dicendum
est de solvendo nobis ergo contra
in voluntate non servavit et merentur
vobis ipsi intencio voluntatum fecit et
supplevit ut si aliquis vellet non
facere illud quod vovit si non vovisset
Ad 4e dicendum fecerit et dicitur supplevit illud. Tunc
servavit et merentur vobis ut si aliquis
vult absolute illud non facere quod vovit
ille autem qui vult ire ad ecclesiam
propter servicium sed pro fine principali habet
voluntatem relatam super illam. Propterea
peccat

Utrum aliquis habens de
superfluo peccet si non pauperibus
retenuit. Hec questio habet et in quolibet
sexto arti. xxi supra

Utrum ille qui habet plures
prebendas peccet etc
ipso quod omnes ingressuri
sint in gratiam

Nota primo ut dicit panormitanus c. c.
habens beneficium sine ecclesia c. c. et

panor. in c. relatum de cler. non resi.
et glo. c. c. duden. et de elect.

duos habentes uxores. Quod ergo uni
uero unius licet sine dispensatione habe-
re plures uxores, sine dispensatione
illorum qui matrimonium instituerunt, scilicet
dei. Ita nec licet habere duo bene-
ficia vel plura sine dispensatione summi
vel indicis. Sed nunc aut quibus casibus
quibus sunt casibus in quibus dispensat [illegible] plures ecclesias. primo
in quibus dispensat papa. Et nota
primo quando prebende sive ecclesie sunt
minus tenues, ita quod redditus una non
sufficiat ad congruam sustentationem
persone, ut extra de elec. c. et quia circa
ubi papa permittit habere plures
ecclesias propter paupertatem ecclesiarum.
2us Secundo est si una pendet ab alia, ut
in eodem c. allegato. Tercius casus
3us est propter raritatem clericorum. Extra
de cler. coniug., ubi concedit papa quod
in villis propter paucitatem unus habeat
plures ecclesias. Et idem si est fuerit
paucitas in illa civitate. Nam ad hoc
causa, ut uni bono sacerdoti possit con-
ferri omnia beneficia civitatis, ut notat
Hostien. in c. quia de prebendis.
4us Quartus casus si extra curam aliqua
dignitati vel prebende, in quo casu
cum ipse teneatur in maiori ecclesia
personaliter residere ac deservire, licet
in parochiali ecclesia habere ponere
et perpetuum vicarium, qui congruentem

habeat de proventibus quinque centum
personam ... vel de plebe ... et quinque
Tertius est si habeat unam intitulatam quartus
et aliam commendatam xxi q. i ...
plures illa in commendam intitulatam
debet fieri nisi subsit iusta causa
vel quia non inveniuntur plures idonei
vel aliquid simile. Nota 2o quod Ad dispensationem iudicis requiruntur
ad dispensationem iudicis requiruntur
plura. Primo requiritur quod dispen- primo
santis ... papa dispensat
hoc in diversis ac pluribus dignita-
tibus personatibus vel administrationibus
... aut officiis et curatis ...
simplicibus vero vel in uno curato
et in uno simplici in diversis ecclesiis
esse potest dispensare de quo latius
tractat ... Secundo requiritur causa 2o causa
dispensationis. Et est duplex scilicet iusta
necessitas et pia utilitas. Neces- necessitas
sitas in dispensando est paucitas
personarum idonearum quia ecclesie male
ecclesie vacant et ... parantur
et ideo negligitur ... plures
cure uni committendo. Pia utilitas est utilitas
quia commodum ecclesie ut si una persona
propter suam industriam et bonam conscientiam
sit valde necessaria aut utilis defen-
sioni conservationi vel profectui pluribus

ecclesiarum in spiritualibus requirant [struck through] quibus
sit licite dispensare ut in eis be-
neficia obtineat. Sed numquid papa ipso
facto consentiendo contendat contrarium tenorem
necesse xxxij q. i. Relatio. Et c. sapite.
Non autem est pro utilitate commodum
privatum persone plura beneficia appe-
tentis puta ut fructus sibi lucrifi-
cat ad utilitatem privatam vel ad
augendum patrimonium sive ut lautius
vivat. Aut ut facilius ad episcopatum
Aut maiorem dignitatem ascendat
et si pluribus sine ut possit [struck through] quia in tali intentione
tenetur etiam unum beneficium tenere non licet.
Unde papa [illegible] de clericis
prima dubio bis quod non sit [illegible] quoad
contra [illegible] etiam dispensare
per papam [illegible] dispensatio est [illegible]
pro utilitate sua quod in hoc non
solum alterat [illegible] ius positivum disposi-
tionem sed etiam ius patrimonium iniuste dispergit.
Cum ergo papa non possit sine causa
alienare bona ecclesie sine [illegible] ut
ardue [illegible] q. i. non liceat pape
predia ecclesie alienare. Ergo multo
minus potest dare licentiam alteri ipsum
dispergendi. Licet vero quod aliqui dicunt quod
pluralitas iure positivo prohibita est
in quo papa potest dispensare quod licet non

sola violatur et ius positivum, sed etiam
propter inordinationes quas gignunt pluralitate
et incompatibilitate lege divina prohibetur.
Unde Ostiensis sequitur et quod dispensans
sine causa legitima peccat, sed ubi utilitas
ecclesie vel cum alterum beneficium sufficit
pro honesta et congrua vite sustentatione,
et redditus alterius beneficii non potest in
usus proprios convertere, scilicet tenetur ea
preter sufficientiam vite et status in usus
pios convertere, scilicet quia hoc tenere quis
in uno beneficio, quo magis quis
plura. Nota 3° Et ex dictis
colligitur quod tres sunt casus in
quibus dispensatio inveniuntur aut
iudicium excusat habentem plura
beneficia, ut ea retinere possit in
tuta conscientia: primo scilicet necessitas
ecclesie propter defectum personarum. Secundo
est necessitas persone, ubi propter tenuitatem
et paupertatem beneficiorum unum sufficiens
non est ad congruam sustentationem persone,
in qua tamen non debet attendi sola
necessitas persone, sed etiam eius status et me-
ritorum prerogativa, ut dicit Host. et
glo. in c. Conveniente de cler. non
resi. super verbo sufficientia, sed pro
sufficientia consideratur plura: nobilitas,
scientia, dignitas, quia tales persone ma-
ioribus redditibus sunt honorande. Et

tres sunt casus in quibus dispensatio excusat plura habentem beneficia

Primo

2°

familia sibi pro officio suo et ho-
nestate necessaria. Credo sed in ipsa
superfluitate pompatica | unde circa
sublimes et beatas personas familia
dispensatur | ut in c. de vita et h[onestate]
prebendis in fine. Hoc quod secundum finaliter
pater prerogativa persone | propter
nobilitatem carnalem | unde ut recitat
[illegible] ex de preben. c. Cum [illegible]
-lia dispensacio fit | ubi habeat
respectum ad bonum publicum | et ex
causa racionabili. Talia dispensacio
fit propter prerogativa persone | sicut propter
bonum publicum | Talia plus potest esse
bonificabilis | quia decet illiteratum magistri
et quia nobiles potentes | plus ad de-
fensionem ecclesie et parum eius proficere
possunt | quam plures ignobiles | et plebe-
ii valeat dispensacio | sed dispen-
sacio que fit in nobilibus sola carna-
litate attenta in qua reprobatur ex de
preben. c. [illegible] preferre et car-
nalitatem | [illegible] Deo | et publico
preferre carne [illegible] | contemptibile
[illegible] [illegible] [illegible] | quod ab [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] et moralia
[illegible] lex positiva
Notandum quod secundum dist. [illegible] in littera
quod homo duobus modis obligatur ad

homo obligatur ad [illegible] duobus modis

primo faciendo contra legem

2o contra conscientiam

peccatum vnus o faciendo contra legem
vel in aliquam figuram et similiter in
alio o faciendo quod conscientiam dictat
quod non sit contra legem | vt si conscientia
dictat alicui quod leuare festucam de
terra sit peccatum mortale | talis faciendo quod
conscientia peccat mortaliter | Secundum est conscientia
obligat et aliquem ad peccatum | sine ha
beat certam fidem de contrario
eius | quod agit vel non agit aliquid
quod est contra legem | Et sic habens fidem
et scientiam de contrario eius | quod agit | si
scit illud esse prohibitum in lege | agit
vel contra legem est et malum | licet conscientia
propter hoc | quod est [illegible] conscientiam | vt si conscientia
alicui dictaret | quod fornicarius sit appro
bandum | vel [illegible] | si facit [illegible]
conscientiam peccat mortaliter | Tertio si sit
aliquid contra conscientiam | licet non sit
contra legem | peccat similiter | Quarto si aliquid
agit | quod licet est contra conscientiam | vel
contra legem | in illo non peccat | Tertio
[illegible] et in [illegible] aliquem [illegible]

Prima propositio [illegible] sit duae
opiniones contrariae de eodem obiecto
alteram esse veram | et alteram falsam
Patet quia opiniones actus intellectus declinantes
in vnam partem contradictionis | in [illegible]
alterum | ergo oportet alteram esse veram
et alteram esse falsam | Item quia vel
contradictoria non possunt simul esse vera

Quinta p[ro]p[ositi]o habe[n]s plura b[e]n[e]ficia
curata co[n]tra ca[n]o[n]es sine dispensat[i]o[n]e peccat mor-
tenet [tali]t[er] q[uia] tales faciu[n]t contra opinionem
maioris partis [illegible] theologor[um] plurimor[um]
et famatoru[m] doctoru[m] e[t] contra [illegible] her-
[illegible] sacre scripture et canonibus
patru[m] s[ed] facie[n]tes c[ontra] sacra[m] scriptura[m] et
canones patru[m] faciu[n]t c[ontra] lege[m] dei
et sic no[n] excusa[n]t a p[e]cc[at]o [illegible] si
c[ontra] [con]sciencia[m] no[n] faciu[n]t

Sexta p[ro]p[ositi]o dato q[uod] h[ec] opinio no[n]
sit v[er]a s[ed] magis [illegible] c[ontr]aria q[uia]
[illegible] licet habere
plures p[re]bendas et si teneat s[ed] co[n]sc[ienti]am
de [illegible] q[uod] peccat tenendo plures
p[re]bendas s[ed] q[uia] licet no[n] faciat c[ontra]
legem, tu[n]c facit c[ontra] co[n]sc[ienti]am et sic peccat
mortal[ite]r. Ita ut [illegible] ad Ro-
ad Ro. xiiij ma[nos] [illegible] q[uod] no[n] est ex fide p[e]cc[atu]m est
[illegible] gl[oss]a dicit, o[mn]e q[uo]d fit co[n]tra c[on]sc[ienti]am
edificat ad gehe[n]na[m]

Septima p[ro]p[ositi]o [illegible] opinio[n]es
maiores v[er]a, q[uod] licet h[abe]re plures
p[re]bendas et si no[n] habet c[on]sc[ienti]am
de hoc s[ed] [illegible] in q[ua]da[m]
dubitac[i]o[n]e [illegible] opinionu[m]
multiplicit[er] tenentes plures p[re]bendas
[illegible] mortaliter
q[uia] tales plus amant b[e]n[e]ficiu[m] temporale

[illegible] sufficit. Et [illegible]
[illegible] in uno [illegible]
tum illo casu [illegible]

Conclusio habentes legittime plures prebendas non possunt ex hoc tempore esse in [illegible] sunt in statu dampnationis non agunt contra legem licet [illegible] dispensationem [illegible] talis non possunt [illegible] habentes plura beneficia legittime [illegible] ergo non possunt ex hoc tempore [illegible] sunt in statu [illegible] obligat ad [illegible] [illegible] adhuc habet [illegible] [illegible] plures prebendas [illegible] ad hoc [illegible] ergo talis non agit contra legem [illegible] dispensatio licet [illegible] [illegible]

Sequitur [illegible] ille qui habet plures prebendas potest ex hoc [illegible] [illegible] sunt in [illegible] [illegible] ad salutem [illegible] [illegible] dispensatio [illegible]

Cum faciat contra intencionem sentencie. Ergo videtur quod peccet. Secundo quia pro talibus qui legittime ex dispensacione vel permissione vel iudicante lege plura beneficia habent non facit contra sententiam doctorum. Si ex aliquo casu supponatur quod aliquis teneret plura beneficia licet contra de quolibet ex quibus operibus in nulla dubitacione addiciat. Et sic non peccat licet distincte. sequitur

Utrum de mandatum sit preceptum hec questio habetur supra in quolibet sexto articulo xxviij.

Utrum si aliquis intendit vendere mortaliter peccet propter hoc mortaliter

Dico primo secundum bonum intencio capitur dupliciter. Primo ut dicit volitionem finis simpliciter. Alio modo ut non solum dicit volitionem finis sed etiam ordinacionem eorum que sunt ad finem quem vult et appetit. Et secundum hoc dupliciter attenditur bonitas intencionis. Primo intencio dicitur bona [illegible] quia est bona et perfecta ordinatio operum ad finem intentum et volitum. Et sic ad bonitatem intencionis requiritur utrumque et bonitas finis et recta ordinatio mediorum ad finem.

Intencio capitur dupliciter

bonitas intencionis 2x attenditur primo

Intencio est actus voluntatis tendentis in aliquem finem per aliquid vel aliqua vel ad unum finem ordinata. Et dicitur intencio quasi in illud tendere. Ideo intencio si aliquid respicit ut finem quod illud est terminus voluntatis

[illegible]ximo et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] professa
[illegible] et actu
voluntas
[illegible] [illegible]
aliquem [illegible]
et debito [illegible]
[illegible] q̄ vult
intrare religionem
[illegible] dem [illegible]
professa et actu
voluntas [illegible]
[illegible] in aliquo
[illegible] [illegible]
[illegible] indebito [illegible]
et in aliquo
vult intrare
religionem
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Hic enim duo sunt necessaria ad hoc quod
oculus sit simplex. sicut dicit beatus
bernhardus ad eugenium. scilicet quod veritas
sit in electione et charitas in intentione.
hoc est dicere quod tunc est oculus intentionis
simplex quando intentio bona. quia prudenter
amat finaliter quod est amandum
et eligit quod est eligendum. Et hoc
modo simplicitatem verum est. quia si oculus
est simplex. totum corpus lucidum
erit. quia intentione existente hoc
modo bona opus est bonum. Et si autem
est tenebrosus. scilicet quod intentio mala.
Et opus lucidum erit et malum. Est autem
mala intentio hoc modo in qua est
ordinatio indebita et non bona operis
ad finem intentum. Alio modo dicitur
intentio bona ratione finis. quia est
volitio talis finis quem recta ratio
dictat volendum non curando de
mediis per que ut volitio honestatis
propter dilectionem dei et proximi. Et sic
dicitur intentio bona. Et illo modo est
bonum quod intentio finaliter intendit.
Et nulla intentio dicitur talis quod
finaliter intendit est malum.

Nota 2o quod aliqui sunt que
sunt hic consideranda. primo quod
non omne opus bonum ad certam
capit quantitatem a bona intentione.

Matth. vi

Alio modo dicitur intentio bona ratione finis

ptz quia aliquando aliquis vult mittere
in opere [...] mereri quoniam [...]
nullo modo perficit et meretur quod si
intenderet ut qui habet parvam et
modicam caritatem

Quero 2a an intencio bona racione
finis [...] sufficit ad bonitatem
operis [...] si finis melius [...] ad
liberacionem innocentis vel [...]
ut prestat propter [...] in [...]
finis bonus et [...] media mala
[...] non [...] benefacere [...] non sunt
facienda mala ut eveniat bona

ad 2m [illegible] ad 2m. Quero 3a. Ad hoc
ut operacio sit bona requiritur bo-
nitas finis et bona ordinacio
mediorum [...] quia hec bonitas non
sola [...] et [...] bonitate finis
[...] recta ordinacio mediorum
ad finem [...] requiritur ad
[...] ad destruendum
[...] de hac intencione intelligendo
sunt [...] ignorancia [...]
intencione [...] bona [...]
quod si aliquod requisitorum deficit
intencio non est bona. Quero 4a
ad maliciam operis sufficit ma-
licia intencionis [...] ut
opus sit malum sufficit defectus
alicuius requisitorum ad operis bonitatem
quia ad operis bonitatem requiritur

bonitas intencionis. Ergo eciam
defectus sufficit ad maliciam
operis. Ulterius arguitur: e interno
mala defectus intencio bona se-
cundum se stare non potest. Et per consequens
intencio mala sufficit ad maliciam
operis. Questio quinta. Utrum debet
opus a malicia procedens a mali-
cia intencionis recipere quantitatem ab inten-
cione quo ad augmentum. Sed non
quo ad diminucionem. Probatur primo
quia quanto aliquis procedit intencio
intendit ad maliciam tanto imputabitur
operis ad quantitatem. Si operans intencio non sit
[illegible] si quis intendit adulte-
rari cum legittima quam habens cum soluta
Probatur secundo quia si aliquis vellet
omnino nichil peccare in adulterio vel
solum venialiter sed peccaret mortaliter
Questio sexta. Supposito dicitur quod aliquis
intendebat peccare mortaliter aut ve-
nialiter. Quia potest esse malum quod malum
non potest esse intentum ab aliquo
volitum vel desideratum. Cum omne
appetibile habeat racionem boni sed oppositum
malum [illegible] videtur
malum [illegible] aliquid malum nisi in-
tendens aliquid bonum ut sibi videtur
[illegible] aliquid bonum videtur quod de-
sic adulterans bonum videtur. Et [illegible]
delectatione sensibili [illegible]

nullus cum ad malum consequens facit qui facit hoc deo.

hoc adulterium committit ideo dicit
dominus in 9° decalogi non. Item operatur
ad malum consequentis ergo et

Questio septima Ex hoc queritur
utrum credit aliquid quod credit esse
mortale peccatum quod facit et intendit
facere mortale quia peccatum
mortale est per voluntatem avertere
a deo sed qui intendit aliquid
quod est peccatum mortale intendit se per
voluntatem avertere a deo ergo

Nota 30 ad hec questio in
inquit 26 in littera nihil aliud operatur
nisi quarere aliquem credentem aliquid
esse peccatum mortale quod facit peccat
mortaliter non autem est verum quod sit veni-
ale quod facit si credit veniale ut
si fornicationem credit esse peccatum ve-
niale et fornicatur et non solum hoc peccat
venialiter immo mortaliter Secundo
26 quod hoc fit sicut conscientiam erro-
neam cum contra eam operatur et ille qui
credit mortale quod non est mortale
non autem sic est sed veniale licet enim
credat veniale quod in se est mortale
tamen non ideo peccat venialiter unde sed
conscientiam erroneam cum error si
procedit ex ignorantia crassa quod quamvis
scire non sit vel scire non teneretur et in
tali casu consuluit facere de se sit

error conscientie aliquem compellat an non

Unde agens contra conscientiam propter dictamen peccat
mortaliter quia per glossam 28 q. omne quod non est ex fide
i. quod est contra conscientiam peccatum est Et per rationem
quia agit contra eam propter quod facere credit
peccatum mortale ut ait Augustinus peccatum est dictum vel factum
concupitum contra legem dei

mortale | tunc tendens peccare veniale | peccaret venialiter | Sed si aliquis intenderet accedere ad uxorem suam cum delectacione | et etiam intenderet peccare venialiter | Si alia eam supponeret tunc eo nesciente | nichilominus peccaret venialiter quia quoad errorem tunc esset a peccato excusandus | Sed ad errorem ille procedit ex ignorancia crassa | quia non quesivit sive tenuit | et fecit | Sed in tali casu si fecit de se fecit mortale | quia [illegible] ipse credidit peccare venialiter | non tamen peccaret venialiter sed mortaliter | licet de sua intencione simpliciter | quia [illegible] error [illegible] non [illegible] [illegible] peccato | Est ergo

Conclusio | intendens peccare mortaliter peccat mortaliter probatur [illegible] [illegible] [illegible] non potest [illegible] [illegible] fructus bonum facere | ubi [illegible] arborem intelligitur intencio | ergo si intencio sit [illegible] opera [illegible] qui intendit peccare mortaliter peccat mortaliter | Et Ambrosius [illegible] affectus tuus operi tuo nomen imponit | [illegible] [illegible] intendit peccare mortaliter | facit que [illegible] sed omnis talis peccat mortaliter ergo [illegible] [illegible] opera [illegible] mala [illegible] opera [illegible] mala | et peccat mortaliter | Sed volens et intendens peccare mortaliter [illegible] ergo [illegible] [illegible] et [illegible] peccat et [illegible] mortaliter | facit contra conscienciam certam | quod dictat quod legis divine est obediendum [illegible] quod lex divina vetat offendere deum qui [illegible] agit contra conscienciam | quia credit deum aliquid prohibuisse | et [illegible] | offendit deum | et ita peccat mortaliter

Arguitur videtur quod non oportet
quod si aliquis intendat peccare mortaliter
quod peccet propter hoc mortaliter. Probatur
quia deus pronior est ad miserendum
quam ad puniendum ut habetur super glo-
sa in prologo [illegible]. Sed si aliquis intendat
peccare venialiter non sequitur quod propter hoc
peccet venialiter, ergo nec oportet quod
qui intendit peccare mortaliter quod
propter hoc peccet mortaliter. Dicendum quod
non est simile, quia ille qui intendit peccare
mortaliter habet complacentiam eternaliter
malam quia ille [illegible] habet viam [illegible] quia habet
intentionem malam agendi contra legem
divinam naturalem et positivam, volun-
tate vult avertere se a deo. Sed
ille qui intendit peccare venialiter
non intendit se avertere a deo nec
agere contra legem divinam naturalem et positivam
habet complacentiam aliquam eternaliter quia
aliquis eum [illegible] a peccato mortali
aliquis [illegible] in [illegible]

Utrum damnati post diem iudicii
ut videant gloriam beatorum
Ad hoc dicendum [illegible] in littera quod
videre gloriam beatorum contingit dupliciter
uno modo [illegible] et perfecte et [illegible]
ut [illegible] aliquis videat gloriam beatorum
quid sit ipsa gloria qualis et quanta

videre gloriam beatorum contingit 2 perfecte

Et sic etiam ipse videt gloriam beatorum | unde
sic in gloria quia ipse fruitur et gaudet
desiderio suo | et intellectum coniunctum ipsi non
sunt in eo | hoc est cum anima abstracta
deum | et nomen novum scriptum in cal-
culo quod nemo novit | nisi qui accipit
ut habetur apocalipsis 2° | ubi per manna
intelligitur etiam gloria | et per calculum
intelligitur corporis humani dote
claritatis decoratum | Et in calculo
nomen novum scriptum quia tunc quibus beatis
manifestabitur | et revelabitur per dotem glo-
rificati corporis cum assumptis ambulabunt
celestem | quod nemo novit | nisi qui accipit
quia in incertitudinem illuminatur [illegible]
non est cognoscibilis a viatoribus | sed
solum a comprehensoribus | Qui ita est ut
patet | Alio modo ipse [illegible] | et in 2a
[illegible] vel per revelationem | ut scilicet videant in ipse
et cognoscant beatos esse in quadam gloria
[illegible] et [illegible] | ac [illegible]
[illegible] intellectus humanum | Et sic damnati
[illegible] videt gloriam sanctorum
de quibus [illegible] dicitur videntes
[illegible] in gloria [illegible] habentur timore
horribili | Et hec [illegible] damnatus scriptum
in inferno videt lazarum in sinu
abrahe [illegible] decem [illegible] [illegible]
[illegible] | Est ergo
Conclusio damnati post diem
iudicii gloriam sanctorum non videbunt

et habetur in 4° sententiarum dist. 50

probatur per beatum Gregorium omelia [illegible] super
illud Luce xvi | Elevans oculos etc. | Credendum est
quod infideles [illegible] posita | ante diem
iudicii fideles [illegible] se in requie
attendunt | quorum gaudia post [illegible]
[illegible] non possunt [illegible] post diem iudicii
eo quod ad [illegible] penas [illegible]
contra [illegible] consideracio [illegible] ista [illegible]
non habebunt [illegible] de videntes aliquorum
[illegible] conformacionem [illegible] videbunt [illegible]
[illegible] damnati illorum [illegible]
habebunt [illegible] ergo [illegible] quod
[illegible] alienacionem a conspectu
sanctorum [illegible] ad summam miseriam
pervenerunt | eo quod in corpore et anima
torquentur.

Arguitur damnati post diem iudicii
non videbunt gloriam sanctorum | quia
non [illegible] gloria ad inferna | ita inferna
ad gloriam | sed de [illegible] sanctorum
est | ut videant miseriam damnatorum |
ut habetur Ysa. ultimo | Egredientur et
videbunt cadavera impiorum | ergo
et de [illegible] inferne damnatorum est |
ut videant gloriam sanctorum | [illegible] post
diem iudicii [illegible] in inferno [illegible]
damnati | videbunt gloriam sanctorum | Respondetur
quod non est simile | quia videre miseriam
damnatorum | [illegible] sanctorum ad gloriam
quia videntes penam illorum | et miseriam
gaudebunt de propria [illegible] | et sua

cadavera i. corpora damnatorum in gehenna

consolacione [illegible] unde ps. letabitur iustus
cum viderit vindictam. Quod videre
gloriam sanctorum non cedet dampnatis ad
infernum quia licet viderent gloriam sanctorum
aliquid consolacionis importaret. Secundum
post diem iudicii penabuntur. Ubi sic
dicit [illegible] quod non est facile quod potentiores
sint beati in cognoscendo
infernum dampnatorum quam dampnati gloriam
beatorum in cognoscendo quia [illegible]
penam dampnatorum in verbo et circa illa
in genere [illegible] speculacione [illegible]
est ad aliquam gloriam [illegible] quam
videndo dilatantur [illegible] in speciali [illegible]
[illegible] consolacione

Arguitur quod post diem iudicii nulla
afflictio a dampnatis subtrahetur quia
illa afflictio dampnati de hoc quod videre
gloriam sanctorum [illegible] Esa. [illegible] videat Esa 26
et confundantur zelantes [illegible] post
diem iudicii dampnati videbunt gloriam sanctorum
Solucio quod dampnati post diem iudicii
non videbunt gloriam sanctorum sed [illegible]
erit illorum quam ante iudicium [illegible]
iudicio viderunt cognoscent eos
esse in magna gloria [illegible] memoria
torquebuntur. Et sic afflictio [illegible]
eos [illegible] visione [illegible] eos
visione sublata [illegible] magis
dolebunt videntes se illa visione
sanctorum indignos reputatos.

Arguitur [illegible] dilatacionis

Esaie 26
videant [illegible] exaltationem et gloriam electorum meorum et confundantur
zelantes [illegible] et [illegible]

ma dampnatur post diem iudicii sub
trahet. Quod videre gloriam sanctorum est
poena maxima dilectationis ergo damnatis
videre gloriam sanctorum non est causa
dilectationis nisi secundum primum modum visi=
onis videat. Quilibet autem damnatus
hunc videt. Unde ait non videre
et non habere est magis afflictionis
causa quam invidia

Utrum damnati vellent suos propinquos esse damnatos

Affectiones sunt 2 ex deliberative

Nota secundum bonum. Affectiones
sunt duplices. Quaedam enim sunt affectiones
deliberativae quae generant delectationem sicut
est affectio humana audiendi, dominandi. Et quia
aliquis quia habet augendam delectationem
ipse patiens diligebat in damnatis. Ideo
in latitudine et magnitudine poenarum.

2a ex qualitate dilectationis

Quaedam sunt affectiones in quibus ulla
est dilectatio sed est penalitas, et affectio
[illegible] sic est error impatientiae, livor,
invidia et in quibus penalitas est
augenda. Ipse augebunt in damnatis.

Conclusio simpliciter loquendo
damnati vellent omnes homines damnatos esse,
patet. Augustinus: Ista enim [illegible] de
Solyca sunt [illegible] glossa. Dicit: Volam
et maiorem multos habere socios poenae
[illegible] quibus [illegible] est [illegible] invidia.
Sic in beatis in patria erit caritas perfectissima, dicitur
ita in damnatis erit perfectum odium, unde sicut gaudebunt
de omni bono, sic et damnati de omni malo dolebunt.
Deo felicitatis sanctorum altera consideratio magis eos
affligit [illegible] esse [illegible] videat et [illegible]
[illegible] et igitur vellent suos devorari et vellent [illegible]
omnes esse damnatos.

ipsi existant de beatitudine aliorum
sed in damnatis est perfecta invidia quo-
rum quia de perfecta invidia est dolere
de bono alterius quod ipse non habet.
Videtur ergo velle omnes fieri malos
quod ipse patitur et de ratione perfecte invi-
die in quibus invidia in aliquibus
etiam in hac vita tam invaluit ut
suis numquam etiam invidebant
de bonis quod ipsi non habent. Hoc sed
quia in damnatis vera [illegible] con-
sumant. Ideo fecit [illegible] Ezech. xxxii
[illegible] in archivis suis [illegible] et in suis
inferni descendat. Item invidia surgit ex affectibus
ex defectu charitatis sed defectus chari- parvus
tatis est in damnatis ergo etiam est in-
vidia in eis perfecta. Et per hoc vellent
esse aliquem beatum. Dicitur notato
simpliciter loquendo quod licet damnati
invidia summa teneantur vellent suos
propinquos cum aliis esse damnatos et
dolebant si sciant aliquos esse sal-
vatos. Sed tamen si non omnes deberent
salvari magis vellent suos propin-
quos quam alios a damnatione liberari.
Tamen eius specialis amore valet et similiter
defectum. Et ideo sic non videt propinqua
[illegible] etiam invidia in hoc
tempore [illegible] et si videat aliquos salvari
et suos damnari. Et inde est quod dives
petit fratres suos a damnatione libe-
rari. Orabat enim quod aliquos liberaret [illegible]

Sed si maluisset cum fratribus suis
omnes alios damnari

Argumentum / damnatus vellet omnes
esse damnatos / probatur quia propinquos
suos noluit esse damnatos / dicitur
Luce xvi quod dives in inferno
damnatus / petebat Lazarum mitti
ad fratres suos / ut testaretur illis
ne venirent in locum tormentorum / Spe-
cialiter dicitur e voluntate designatus Ergo

Dicendum quod ex invidia magna / que
est in damnatis / vellet hoc esse dam-
natos / sed si ipsi cognoscerent aliquos
esse salvatos / mallent illos
suos propinquos esse salvatos /
quibus unquam invident propter amorem
naturalem / quam alios [illegible]

Utrum in damnatis sit solum pena ignis vel etiam pena aque

plures sunt pene damna-
torum

Noto primo / quod plures pene
damnatorum / quas ipsi patiuntur
et postea magis patientur / possunt
ex sacris litteris / et doctoribus
colligere / Prima enim pena / est

prima

pena damni / que est involuntaria
carentia magni boni scilicet eterne
beatitudinis / quam generat maxima

Queritur. Affectio vel ordinata non
auferetur a dampnatis in inferno | sed aliqui
dampnati ordinate aliquos dilexerunt in
hoc mundo dilexerunt | ergo non vellet eorum
malo ut essent dampnati. Responsio. Concedo quod non
fundatur super honestum | sed solum restitudinem | et
propter temporalem habuerunt. Philosophus in ethi-
cis. Dampnati non conservabunt amicitiam ad eos | quos
ordinate dilexerunt | sed in hoc voluntas eorum
remanebit perversa | quod causa ordinate dilexe-
runt dilexerunt quia vellet adhuc peccare si possent
impune. Queritur | dampnati non desiderant
augmentum sue pene | sed si plures dampnati essent | ergo
esset pena dampnatorum [illegible] multiplicata
[illegible] | auget eorum gaudium | ita et pena dampnato-
rum. Responsio. licet ex pluralitate dampnatorum crescat pena
singulorum | tamen ultimum excrescet odium | et invidia quod
angeli eligerent torqueri cum multis | [illegible] quam
soli.

tristicia et desperatione. De qua dicit
Crisostomus .ix. de reparatione lapsi. Excludi
a bonis eternis et alienum effici ab
hiis que preparata sunt sanctis tantum ge-
nerat cruciatum tantum dolorem ut
si nulla extrinseca pena torqueret hec
sola sufficeret. Ideo cum sciret se semper
cruciari quia caret ipsis bonis quibus
erat in potestate sua frui. Secundo — Secunda
anime damnate sunt infallibiliter im-
presentes corporibus ab igne infer-
nali penitus insensibili dolore tor-
mentum. Et ego hic ad considerationem
eius nouissimi ignis vehementer horreo
et timore tremesco. Et hec secunda est
pena. Tercio damnatus desertus omni — Tercia
affectione infinite fortissime diligit
se affectione commodi. Et cum hoc inten-
sissime appetit uti libertate sue
potentie motiue ut scilicet possit se
pro libito mouere et presentem facere
suis membris corporis. Et contra hanc suam
affectionem est alligatus ligno infer-
nali et molestissimo carceri eter-
nali. Quod contra voluntatem suam magnam
illi causat tristiciam. Et hec est tercia
pena. Quarto damnatus ex eadem affectione — Quarta
commodi et amore sui maiore desi-
derat nunc hoc, nunc illud, prout sibi

delectabile foret. Et hoc dat Grego-
rius damnatus in maiori desiderat quia
consideratione sunt et ab illa impediti
et sciunt se suo proprio impedimento
quod in eo miserrimam concipit tristiciam.
quinta — Et hec est quarta pena. Quinto damnatorum
ad augmentum sue miserie sciunt quod
post vitam gaudia et tristicia de
delectacionibus ... continue etiam
bonorum gloriam quam licet non videant
sciunt tamen beatos esse in quadam ineffa-
bili gloria de qua valde dolent et
tristantur ... consideratione sciunt se nunquam
ad illa pervenire et cognoscunt
miseriam suam. Et ex hoc habent remorsum
conscientie et displicentiam non quia con-
tra deum facta et iniusta sed ideo quia sunt
impeditiva salutis sue et ipsorum
commodi. Et hec est quinta damnatorum pena.
Sexta tenebre interiores — Nota 20 ... Sexta damnatorum
sunt tenebre interiores et exteriores.
Interiores sunt cecitas intellectus
... Cognoscit enim solum tunc illa
que erunt ad augmentum damnationis
et cumulum miserie. Et ... post
mortem ita absorpti tristicia et
dolore ut non liceat eos amplius
aliquid delectabile cogitare. Ad hoc
enim redeunt sicut illud ... grande

tenebre interiores sunt tenebre intellectuales quas scilicet non habent ... tenebre exteriores sunt tenebre corporales quas in ... habebunt post mortem usque infernum descendent et post diem iudicii ...

natura ipsius obstinacio voluntatis que
voluntas ipsius erit desperata et a deo
sine vltimo auersa et vtique sit ordo
iustitie in ea sed semper et nunc horror
inhabitet / hec dicitur sicut bene
velle priuati et affectu boni et
derelicti affectum suum commodi / ideo
habebunt intensissima et vehementi
suo errorem displicenciam quia contra
ipsum et ipsorum affectum et desiderio
ardenti et quia desperat de eterno
sine miserie / ideo agitatur per propria
trementes surgunt in eternum lamenta
odium et blasphemia dei idest ipsi
[illegible] permanentes vt dicitur Esaia. viii.
Cum esurierit irascetur et maledicet
dulo regi suo et deo suo. Tenebre vero tenebre exteriores
exteriores sunt corporales tante
ex defectu luminis in loco inferni
vbi est ignis fetulentus et turbidus
et fumosus vbi nihil clare et pe-
vt ib. nitus videtur / ipsi soli sub quadam
vmbrositate et illa sola que
dolorem et tristiciam ingerere possunt
ad oculos torquere / de qua dicitur
in euangelio Math. xxv. mittite in
tenebras exteriores / ibi erit
fletus et stridor dentium. Septima Septima pena
dampnatorum pena est tormentorum oppo-

apocz. desiderabunt mori et fugiet mors ab ill

is. Ista aie et corporis eterna cruciatus in ferventissimo igne si [illegible] corpus et sic se erit ut semper moriatur et ut viuant morte [illegible] pena ad amarissima inferni confusionem quorum pena cruciatus et tristicia lamenta et fletum nulla mens excogitare potest nulla sermo explicabit nulla scriptura describabit nulla [illegible] que perpessi sunt horrore secundum bonav. et ricardum [illegible] in inferno sic de septima parte colligitur quatuor elementa esse credunt ad pessimam dampnatorum [illegible] ut omnis creatura in tormentum conspiret iniustos et hoc iuste et rationabiliter fit. Ut sapiencie dicit per que peccat quis per hec et torquetur. Homines vero iniusti et reprobi per quatuor elementa peccaverunt [illegible] peccaverunt in corporibus compositis ex quatuor elementis et in qualitatem inordinate dilexerunt elementa et elementata ideo non solum aliqui punientur ab elementis sed eciam corpora celestium influencia puniet eos [illegible] eis est ut qui rebelles fuerunt creatori ut omnis creatura contrarietur in ultione per illud sapie

Ps 88 Sic eius in inferno posite et mors depascet eos quoniam affliget dolore mortis gehenne [illegible]

Per elementa puniunt dampnati

Sapie v

Influencia celi puniet eos

ps. 2.
pluit su
toros
laqueos
us et
ptre
ps 14
in ligno
ones
cos
ps 20
pones
os ut
chdrau
unus in
ptendig
tm et
dcorabit
cogitue

71

Sapie 5to

72

quito armabit creaturam ad ultionem
inimicorum. Tertia quia ignis et aqua
que sui natura magis sunt afflictiva
quam aer et terra. ideo magis sunt
memores cruciatus eorum de igne
et aqua quam terra et aere. Et quia
ignis magis est activus quam aqua
ideo sub nomine ignis dives comprehendit
omnem penam qua ardebat corpus
pariter et ut dicit Math. Disce-
dite maledicti in ignem eternum. Quarta
ut illi qui sunt in purgatorio pu-
niuntur et purgantur et ignis [illegible]
nam purgativa. ideo videtur ali-
quibus quod anime in purgatorio a
nullo alio elemento nisi ab igne
puniuntur. Conclusio In da[?]-
natis non solum est et erit pena
ignis sed etiam pena aque et aliorum
elementorum. Prima quia in inferno est
calor intensissimus ignis et frigidi-
tas intensissima in aqua. Et ideo
Job xxiiii [?] dicitur de dampnatis Ab
aquis nivium transibunt ad calorem
nimium. Erit enim ibi ignis ardens
et aqua congelans et aeris inqui-
etudo et perturbatio et terre fetor
unde dicitur In inferno erit frigus
importabile ignis inextinguibilis
fetor intollerabilis. Et [illegible]

exponens illud petri. Vos domini
interea deleter flammam ignem et a-
dicit. In fine mundi ignis dividet
et alia elementa et quicquid est
in eis purum et clarum remanebit
superius ad gloriam beatorum; quod vero
in eis feculentum et penosum est
descendet in infernum ad penam dampna-
torum. Et ita fex tocius creature
in infernum colliget et erit dampnatis
in penam et sic non solum patietur
penam ignis. iustum est enim ut qui crea-
torem offenderunt ab omni creatura pu-
niantur. Unde dicitur Sapiencie quinto pugnabit
orbis terrarum pugnabit pro illo contra
insensatos, id est contra reprobos et dampnatos
Arguitur in inferno non erit
pena aque. Probatur nulla mitigacio
aut comparamentum erit in pena dam-
natorum. Sed si in eorum pena ageret
ignis et aqua esset comparamentum
ignis quod esset dilatacio et refrige-
rium quod dampnatis auffertur. Responsio quod
duo contraria adinvicem causat
comparamentum ubi hoc contrarium agit
vel si aqua agit alteratum hoc non sit
ad modum refrigerio ut aliquis
esset. Sed in calore ad frigus ad
est fluctuans vel corpus tamen quod ibi
patiatur ex utroque elementum non

Nota de cruciatu corporum dampnatorum. Ignis
presens corpori corruptibili unito quia sensitiva est habere
in illo duplicem actionem scilicet realem sive materialem
et immutativam puta causando in illo calorem et passionem
Et intencionalem in quantum res illa et obiectum est obiectum
sensibile non simpliciter est causativum ipsius obiecti. Licet autem ipse
sufficiat aut realis sive intencionalis ad causandum
dolorem sicut patet in lignum cadente quibus excessive nos
dolet intencionalis vero sive realis sufficiat ad causandum
dolorem sicut patet in manum fuit excessive frigida
quae statim nimis sive statim afficitur ab igne est dolor
vehemens ab illo obiecto veniente. Et in modica vel
nulla est actio realis a calido in manum propter excellentiam
contrarii frigoris in ipso passo. Licet ergo per iudicium
extremum ignis possit habere utramque actionem in corpora
dampnati videtur tamen in aliquibus quod solum erit intencionalis
et erit affectiva. Videntur enim dampnati sensibiliter tactus
calorem intemperatum et excessivum sicut acute sentient
dolorem et non colorabuntur affligentur et vehementer ab illo
igne quia sicut obiectum conveniens receptum sensui delectat
sic improporcionatum contristat ut voces inconsonantes
auditum offendunt. Recepta vero similitudine ipsius ignis
in tactu est improporcionabiliter vincentis ipsum. Ideo magne
affliget corpora dampnatorum sicut eorum temporis. Quae opinio
videtur magis fuisse S. Th. et Scoti.

Est alia opinio dicentium ignem infernalem
habere actionem naturalem in corpora dampnatorum. Unde
ignis infernalis calefaciet corpora dampnatorum et affliget.

Licet tamen consumet quia sic creatura non potest manere in suo
esse nisi praesupposita influentia dei generali. Deus non potest habere
actionem suam nisi illa influentia assistente. Unde sic deus
influit ad esse rei et non ad operationem. Deus potest cooperari ad
unam operationem et non ad aliam et sic cooperabitur igni
ad calefaciendum et non ad consumendum. Relinquitur
ut patet de istis opinionibus certum est quod ille ignis agit
corpora et spiritus damnatorum ut instrumentum divinae iustitiae
Quia magis est a nobis timendum quam curiose investigandum
Qualiter qualecumque indagare natura modo vermiculi

remittit virtutem alterius, eo quod
agunt mediantibus instrumentis dum
instrumenta. Et elementa ipsa movent
ad agendum corpora, et non
in se ipsa movent et determinant
Licet enim ex hinc ex varietate
[illegible] licet alteratio agunt
[illegible] aliquid refrigerantes
quod ignis et aqua et hujusmodi non
agunt in corpora damnatorum varie
[illegible] ita quod relinquant suas qua-
litates in corporibus damnatorum secundum
[illegible] esse necesse sit ignem relinquere ca-
lorem in [illegible] quod faciat esse
calida [illegible] non possit
esse [illegible] corpora damnatorum
[illegible] suas qualitates [illegible]
natorum [illegible]
Et sic [illegible] sensibilis sed
[illegible] corpora damnatorum actione
agunt in [illegible] suas qua-
litates in corporibus damnatorum secundum
[illegible] modum quo species
[illegible] est in aere vel [illegible] pupilla
colorem [illegible] facit colorata. Unde
non [illegible] facit corpora damnatorum [illegible]
[illegible] hoc quod [illegible]
[illegible] et ideo varietas penarum
[illegible] non facit eas aliquid refrigerium
Refrigerium enim non ex alteratione
penarum provenit causatur [illegible]

alteratione perdita

Et sic cessante causa inequalitatis per fri-
gidum aque superfluitas caloris [illegible]
remittitur et sic ad medium venitur
quod est delectabile. Etiam ut dicit Aver-
roes erit ibi aliqua mitigatio vel
per aliud quod per virtutem divinam supplebi-
tur, ut in eodem instanti cesset tota
[illegible] quod fuit a calido et introducitur
completa afflictio a frigido, ita ut non
successive una recedet alia successive
adveniat.

Utrum beatitudo sanctorum in patria consistat in intellectu vel in affectu vel in utroque

Noto primo quod beatitudo
capitur tripliciter. Primo pro sola
dispositione remota ad beatitudinem. Hoc
modo dicit philosophus primo ethicorum quod pueri
bone indolis beatificantur, quia
sunt dispositi ad beatitudinem.
20 Secundo capitur beatitudo pro quadam elevata
perfectione summe et supernaturalis
beatitudinis per cognitionem et amorem.
Hoc modo felicitatem activam de qua agit
philosophus primo ethicorum et contemplativam de
qua agit in x° ethicorum dicimus beatitudo
et angeli [illegible] de [illegible] ad [illegible]
in sua creatione beatos fuisse creatos

beatitudo capitur tripliciter primo

primo ethicorum: felicitas est operatio optime potentie secundum optimam
virtutem in vita continua et perfecta.
Augustinus: [illegible] fuit in beatitudine quod est status [illegible] [illegible]
tamen [illegible] et [illegible] est [illegible] impossibiles [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] si non [illegible]
[illegible] ad [illegible] vite [illegible] [illegible] gratia [illegible] [illegible] [illegible]

angelor(um) Tercio dicit z beatitudo 3o
ille supponit statum Et hec e dicta Et e dicta
scilicet in speciali et in re ... spe quam dicit 1a spe 75
virtutes et increata laz quodammo
habet z ideo dicit ... quare ...
... semper Qualiter beate vir
gin(is) non abscit in gratia ...
beatitudo vero in re est duplex In re est duplex beatitudo
scilicet increata que est obiectum beatificum essentia divina
scilicet ipse pater et filius et spiritus sanctus
beatitudo vero creata e que consistit
in quadam acc(i)o(n)e intellectuali ad obiectum que consistit in clara
beatificum p(er) actu(m) intellectus et volu(ntatis) visione et fruitione
Et hec ... ca z beatitudo i proposito
Noto 2o q(uod) sicut intellectus capitur intellectus capitur
quatuor modis z Uno o(mn)i potentia intel-
lectuali qua intelligitur z Alio
p(ro) actu intelligendi Tercio pro
obiecto intellecto ut ... e ... Quar-
to est de intellectu ... ca z
sententia ... ca z in ... ...
Sic affectus sit cape dici Uno affectus capitur
p(ro) potentia affectiva ut e ipsa
ilkoo voluntas p(ro) actu affectus affectandi
sive ... affectionis actu
Noto 3o Quod ... in littera beatitudo
p(ro) beatitudine hoie sit ... ad ... sit ... ad potentiam dei
aliqua potentiam dicit duplex
beatitudo in spe sive re ut e ad propositum
e ... ... in
via ... ... beatitudinis patrie ...
... ... beatus vir qui suffert temptationem et ... ...
beati pauperes spiritu ... beatitudo ... ... et ...
... ... fo 183

primo comparatur ad obiectum potencie ad potentiam

Uno modo sic obiectum potencie. Et bea-
titudo sic patet comparatur ad voluntatem
quia beatitudo nominat ultimum finem
et summum bonum ipsius. Sed finis autem et
bonum sunt obiectum voluntatis. Unde
aristoteles primo ethicorum dicit ipsam voluntatem
esse solum boni. quia ipsa est appetitus
sed appetitus est inclinatio in bonum ergo
beatitudo pertinet ad voluntatem
secundum se tamquam eius obiectum. Alio modo comparatur
beatitudo ad potenciam sicut actus eius
Et hoc modo beatitudo originaliter
et formaliter consistit in actu ipsius intellectus
Et non in actu ipsius voluntatis
nisi formaliter et complete. Inquantum
ipsa delectatio beatitudinis consistit
accidentaliter consequens inseparabiliter
beatitudinem consequens ad voluntatem
pertinet. Conclusio prima
beatitudo non consistit in actu
voluntatis. probatur quia beatitudo
nominat ultimum finem hominis. Sed actus
voluntatis non est ultimus finis
hominis ergo. Antecedens quia beatitudo est
adeptio vel fruitio summi boni et illud
secundum racionem boni. Unde Augustinus viii de
civitate dei capitulo nono finem boni appellamus
quo [illegible] beati
sed homo fit beatus beatitudine
in fine et summo bono ergo bene probatur

2o ad potentiam sicut actus eius

Augustinus

que utraque simul habere id est illud quod
prius desideravit. Sed actum voluntatis
non est prius volitum et desideratum.
Cum omnis potentia prius feratur in obiectum
quam in actum suum. Sicut visus prius
videt colorem quam videat se
videre. quia nulla enim potentia prius
fertur in obiectum suum quam reflectatur
super actum suum. Ita etiam voluntas
prius vult aliquod bonum quam velit se
velle. Ergo actus voluntatis non
potest esse primo volitum et per consequens
nec utraque simul. [illegible]

Conclusio secunda beatitudo
substantialiter et originaliter consistit in
actu primo intellectus probatur. Auctoritate
Johannis xvii ubi salvator dicit hec
est vita eterna ut cognoscant te solum
verum deum et quem misisti Ihesum Christum.
Cognitio autem ad intellectum pertinet. Ergo
et vita eterna sive beatitudo. Et Augustinus
in confessionibus beatitudo est gaudium
de veritate. Sed veritas principaliter
pertinet ad intellectum. Ergo et beati-
tudo. Ratione sic: per illum actum sub-
stantialiter consistit beatitudo per quem
deus possidetur. Sed per actum
intellectus deus apprehenditur. Ergo ipsa
dei visio que est actus intellectus est

Ioh. xvii
Augustinus
Ratio 2

originaliter et finaliter in ea beatitudo
Hoc est quod conversio desideramus
aliquod bonum exterius sed finem
ille actus noster quo sumus possibile
ad ipsum attingimus. nobis est
finis. Sed deus conversio istius
finis et beatitudinem eius. quia
ponit ibi finem suum et profes-
sionem finis et beatitudinem eius
quia praedicat finem suum permanentem.
finis ut in desiderio est ipse
deus qui est summum bonum et practica
quo est per quem [illegible]. in ea beati-
tudo originaliter et finaliter. hoc
per actum intellectus attingimus deum
1 Ioh. 3º Ioan. [illegible] Cum apparuerit
[illegible] et [illegible] et videbimus
eum sicuti est ipse [illegible] visio
intellectus [illegible] non corporalis sed
visio intellectualis. per quam deo
[illegible] et [illegible] in ei
[illegible] [illegible]. Circa omne po-
tentia est in cognoscibile [illegible]
cognoscit.
Corpus ultime beatitudinis
hoc origo [illegible] in [illegible] visione
complementum ut in fine
[illegible] visionem que est
actus intellectus per quem attingitur.
X
Utrum [illegible] beatitudinem [illegible] aliud [illegible]
[illegible] voluntatis in fine adepto et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] apparuerit gloria tua. hoc est ego [illegible]
[illegible] illa summa [illegible] et illo summo bono quod adepto [illegible]
[illegible] amplius quod desiderari queat

obiectum beatificum quod est deus [illegible]
eis cognitione et amore Contra probatur quia beati-
tudo est summa merces sed ut dicit
Augustinus summa merces est ut ipso
deo perfruamur et sic ut est qualiter sicut est [illegible] de gaudio
in perfruitione voluntate [illegible] dicit
in qua beatitudo est completive fruitione [illegible] vel [illegible] de gaudio
Contra 2m beatitudo consistit
in operatione probatur quia beatitudo consistit
in fruitione sed fruitio est operatio
Et aristoteles primo et x ethicorum dicit felicitatem
est operationem hominis secundum supremam virtutem
in qua non convenit homo cum brutis
Contra 3m delectatio consistit in
voluntate et formaliter complete
beatitudinem probatur quia beatitudo est
operatio perfectissima sed quanto perfectior tanto maiora
delectatio ut patet secundum decimum
et perfectione operationis sic [illegible]
tudo supervenit [illegible] decorat
iuventutem ut aristoteles x ethicorum
Contra etiam beatitudo consistit
in actu voluntatis completive [illegible]
[illegible] contra [illegible] et aristoteles
in [illegible] dicit felicitatem [illegible]
rationem [illegible] in [illegible]
[illegible] delectatione [illegible] est in
voluntate ergo contra [illegible]
quod beatitudo consistit in delectatione

ultimum finem

Correlarium quod beatitudo essentialiter
consistit in actu ~~voluntatis~~ intellectus
sed consequenter et concomitanter in
actu voluntatis. Patet quia beatitudo
est consecutio et adeptio finis, sed finem ultimum
consequimur per actum intellectus qui
dicitur visio sive cognitio intellectualis.
Unde Jere. 9. d. in hoc glorietur
qui gloriatur scire et nosse me.
Sed tamen quia fine adepto voluntas
delectata conquiescit in illo.
Delectatio enim nihil aliud videtur
esse quam quietatio voluntatis in
aliquo convenienti. Et beatitudo est
gaudium de veritate, quia secundum ipsum
gaudium est consummatio beatitudinis
[illegible] vera.

Circa hanc materiam sunt opiniones.
Prima est Richardi qui dicit quod
beatitudo equaliter consistit in actu
intellectus et voluntatis. Alia est
opinio Egidii de Roma dicentis bea-
titudinem esse genus cuius species sunt
actus intellectus et actus voluntatis.
Tercia est opinio doctoris subtilis
quod beatitudo non intellectualiter formaliter
totaliter extensiva consistit in actu
intellectus quam in actu voluntatis, sed
principaliter in actu voluntatis. Quarta
est opinio S. Tho. quod beatitudo consistit

principaliter in actu intellectus et
solum quod sequitur consequenter in actu
voluntatis patet in littera

Arguit et premium respondet
merito sed meritum principaliter con-
sistit in voluntate ergo et beatitudo
Sed quod meritum consistit in agendo
premium in recipiendo sed actio pertinet
ad voluntatem et ipsa movet omnes
alias vires. Receptio autem prius
pertinet ad intellectum quam ad vo-
luntatem unde premium est prius attri-
buitur intellectui meritum autem volunta-
ti. Unde premium respondet merito solum
quantum ad substantiam sic quod unicuique premium de-
betur et merito merito sed non compleri
quod pertinet et in quo meretur
compleri [illegible] duello pertinet et
corona pertinet autem beatitudo sicut premium
et sic non coronatur in beatitudine [illegible]
in capite

Verum per primus beati
ferantur ad videndum
humanitatem christi quam
eius divinitatem

Noto primo quod ubique semper
hominibus et cuiuslibet intellectualis
sibi est cognoscere deum summe autem

finis deus

communiter scilicet rei habetur esse ab alio est deus scilicet finis cuius et finis quo finis cuius est obiectum et desideratum perfectum. Finis quo sive ultimus est operatio intellectualis qua attingitur res ipsa primo. Et quia beatitudo secundum omnes est finis rationalis creature ideo consequenter distinguitur beatitudo una interior formalis et creata quae est ultima operatio ipsa ad quam potest natura beatificabilis attingere. Alia est beatitudo exterior obiectiva et increata scilicet bonum divinum et bonum et ista bona beatitudo obiectiva quae eo ipsa in tali beato beatitudo creata causatur secundum quod dicit Augustinus. Rex quo beatorum fruitur fiet fruitur ipse et sit. Nota 20 quod beatitudo formalis et creata consistit in coniunctione cum obiecto nobilissimo quod est ipse deus tali est quod modo fit per actum intellectus. Unde dicit in visione. Unde augustinus xi de trinitate loquitur de ipsa beatitudine dicens. In hac visione tota spes nostra est. Hec enim perfecta visio nobis per speculum... ita nobis visio tunc intrabit ... nos ipsos et speculum. Et ... deum sicut est videmus ... per speculum in claritate et ipsum

Augustinus

Nota Secundum quod loquimur de beatitudine ipsa
beatitudo hominis est bonum sufficienter excludens
defectum et indigentiam boni perfectum et completum [illegible]
[illegible] excludens imperfectum et diminutum
bonum ultimatum excludens tendentiam et ordina-
tionem ad aliud completum bonum quo habito quietetur
bene habentis Et hoc est finis in bonum secundum dictum glosse
Item beatitudo obiectiva increata in quo perfecte et plenarie
requiescit humana vita [illegible] ultra eam creatura possit
invenire perfectam sufficientiam ad quietandum et
placendum eam totum Et dicitur beatitudo finalis eo quod sit
ultimus finis in quo standum est Unde Augustinus [illegible] Ad
[illegible] nos fecisti domine et inquietum est cor nostrum donec
requiescat in te Beatitudo formalis est perfectissima
actio [illegible] circa [illegible] obiecto beatifico scilicet clara visio
et fruitio et tentio Et dicitur formalis quia consistit in actibus
[illegible] accidentia et sit formaliter in beato et informat ipsum
beatum [illegible] in beato [illegible] et plenaria perfecto
et aliquid creatum Et dicitur beatitudo creata et consistit in

Clara visione dei et fruicione dei per amorem con
fruicione et amore amicicie propter sancti clarum videbunt et
tta deligent propter quod non possunt peccare. vlterius beatitudo non for
malis dicitur consistere formaliter beatitudo dicitur esse beati
Nota Joh xiiij dicitur in domo patris mei
mansiones multe sunt i diuersitates premiorum vnde
in beatitudine est considerare beatitudinem obiectiuam que bonum
increatum quod deus est et ipsa consistens ab omni parte
et ipsam ~~beatitudinem~~ diuersitatem beatorum que in
bonum clare videndo et perfecte ~~diligendo~~ diligendo
ipsum propter aut perfecte obiecti patet non est vnus alius be
acior propter ipse obiecti quod actu propter aut perfecte diff
beatorum vnus est beacior alio propter quod vnus videt alio
clarius deum et diligit perfectius

deum | et cum videbunt ipsum tunc perfecte
cecabuntur | et nos ipsos | et celos
| terra et terra sua cognoscemus |
tunc abdita cecabuntur | et insuper
videndo deum | videbimus | Tunc insuper
manifestum erit | quomodo deus inuisi-
bilis est | impassibilis | sine principio |
et sit sine fine | totaliter omnia | Tunc intelliget
inter naturaliter | quomodo ad filium pertinet | et
procedere quod ad spiritum sanctum | Excepto
quod vnus quo alius tamen sit | alter a
duobus processit | et quia pater non
processit filium tamen ... | secunde ... hec ...
fiunt ... **Nota tercio**
Respondet | illa patria videbunt clare
diuinam essentiam | que est denarius
diurnus | datus omnibus laboratoribus in
vinea domini Math. xx | tamen denario
tamen designatur | Et ex quo indiget regna
diuina manifestatur | quod videre | et in vno
denario | qui est perfectio omnis perfecto
| et in ... dilectione eternitatis | videt
tamen diuinam essentiam vnus alio limpi-
dius | quia secundum quod hic deum amauit ar-
dencius | sic clarius in presencia ca-
rens vnus cognoscit | vel videt ple-
nius | quam alter | quantum ad plures pro-
prietates | et circumstantias eius
| qui amore intellectum vel visum
habet | Et hec est varietas mansionum

Beati vident diuinam essentiam sed vnus alio limpidius

Videtur itaque clare ab omnibus
vnitas diuine essencie et trinitate
personarum Et quo plenius cognouerit
cognoscat a presenti modo verbum et
spiritus sanctus procedit ab vtroque per modum
amoris quod misterium hic tradi
vt sicut debet demonstrari non valet
Unde dicit saluator Joh xvii hec
est vita eterna vt cognoscant te solum
verum deum et quem misisti
Jesum christum sed plenius tamen confessio eius
est eius incarnacio facta a spiritu sancto
non opere humano Et sic notatur
trinitas personarum solum deum esse
vnum deum esse tres personas dicitur
vbi ostenditur vnitas essencie
hoc videre et cognoscere clare est
vita eterna videtur et in ipso
deo eius attributa vt potencia
sapiencia bonitas et omnes perfectiones
quamuis non sint accidencia vt in nobis
sed sunt ipsa diuina essencia hec ergo
largo doceri de deo per omnes plene
notescunt Etiam nunquam magis
est hic eiusdem quantumque doctor sit
intelligit Unde dicit Ieronimus dicat
in illo die scilicet glorie non docebit
vnusquisque proximum suum dicens

Joh xvii
hec est vita
eterna vt
cognoscant
te solum deum
verum et quem
misisti Jesum
christum

cognoscere deum omnes cum sicut ne-
a maiori usque ad minimum dicit deus. Vi-
debunt in speculo sanctorum in deo unusquis-
que se esse videre. Ita visio dei e-
rit perfectissima visionum. Non autem esset
perfecta nisi comprehenderet, quia supra. Secundo
videntem potentiam habitus et
omnia supra quae comprehendit, quia visio erit
perfecta. Et in via [illegible] ultima itaque videt
beati quae ad eorum beatitudinem pertinent.
Conclusio prima. Beati in
patria videntes in deo humanitatem
Christi [illegible], quia ubi in patria videntes
omnia quae volunt, et ad eorum beatitudinem
pertinet quod humanitatem Christi et virginem
[illegible] virginem in celo decorem. & xl. ii.
[illegible] non est nisi qui et habet omnia
quae vult et nihil vult male. Homo enim
esset perfecte beatus qui non haberet
quod vult. Vel sic: quilibet beatus vult
videre suum redemptorem et eius faciem
humanitatem. Alias esset ingratus
non habendo istam voluntatem.
Unde Aug. libro. Et angelico modo
intellectuali in deo humanitatem Christi
videbunt assumptam a verbo. Tri-
tate persone. Ysa. xxxiii. Regem
in decore suo videbunt. Videt enim
quomodo facta est illa unio et quo

Aug. li. de ci. in [illegible]
Ysa. 33.

christus sit in sacro altari ecclesie in
specie aliena videre. Post resur-
rectionem vero ultimam videbunt
sancti humanitatem christi non solum
oculo intellectuali sed etiam oculo
Job xix corporali secundum illud Job xix In
carne mea videbo deum salva-
torem meum. salvavit autem per huma-
nitatem ergo in humanitate videbitur

Conclusio Octava beati in
conclusio gloria prius divinitate christi quam
humanitatem probatur. illud quod est causa
et regula cognitionis contemplationis
et operis ipsius beati illud oportet
ipsum prius contemplari et attendere
sed divinitas est huiusmodi ergo etc. Maior
est manifesta. Minor probatur quia
quod est ratio alicuius illud est causa
Sed causa prius consideratur regula
operis prius secundum regulam operatur. Item
cor beati adeo sit quietum deo ut
ipse sit eius ratio cognitionis
et operabilis. cum actiones beati-
tudinis per aliam cognitionem et
operationem secundam impediuntur. Item
Nobilissimum et altissimum actus
primo debet beatis fieri sed
contemplare divinam essentiam est

Nota Secundum Augustinum super genesim de triplici
visione [illegible] est [illegible] dei trina est
visio una corporalis qua corpora cernuntur et
quorundam splendencia ut sol quorundam ut
luna aliorum ut stelle Altera visio spiritualis
qua similitudines corporum in spiritu non fallaci
phantasia inspiciuntur qua visione eciam
[illegible] [illegible] et spiritus imagines per corporum
[illegible] Tercia visio intellectualis
qua puro mentis oculo ipsum deum
videbunt et suas animas et virtutes intimas
et spiritus angelicos Pro hac triplici deo sit
[illegible] gratias vera pro sua liberatione a perpetua
damnacione et pro honore ineffabili retribucione
[illegible] 82

actus nobilior | quam contemplari quantitatem
continuam | ergo contemplari diuinam essentiam
summe debetur | sed contemplari quam
quantitatem | maior | quia altissimo statui
competit primo et per se altissimus actus
| Sed beati sunt in altissimo statu | ergo | minor
quia contemplari deum est actus su-
premae et nobilissimae potentiae | quae
est intellectus | ergo est actus nobilissimus
| Nam nobiliori potentiae nobilior
debetur actus | potentiae cum distinguuntur
per actus. Quinto decima | praeterea
visio et contemplatio perfectissima maxime
conuenit beatis | sed prius videre et
contemplari diuinitatem quam cognoscere
quantitatem est visio perfectissima | ergo etc.
quia in beatis est perfectio nec excluditur
omnis imperfectio | maior quia alterum est
diuinitas quam quantitas corporis | considerandus
ad inferiora ab superioribus contemplanda
est imperfectio | quia hoc est viatorum
ergo a superioribus descendere
ad contemplationem inferiorum est
perfectionis et est beatorum
Contra est | quia beati contem-
plantur diuinitatem et quantitatem
corporis illustratum in utraque conveniunt
quia per illud Isai. 6 | ingrediuntur textus 4o
scilicet beati ad contemplandam diuinitatem
christi et egredientur ad contemplandam

Omnes humanitatem | et vtrobique patria
interemit | quod est destructionem | ut legitur
i. h. de spiritu et anima Videlicet per hiram
Arguitur beati et angeli non
cognoscunt diuinam trinitatem et
vnitatem faciem | ergo dicta non sunt
stare in veritate Augustinus probat per
h. la que allegat magister . [illegible] di-
stinctione Ergo nequit [illegible] ps
33 [illegible] spectatorem et sponsorem. Quinque
huic respiratio | et consolatorem [illegible] | an-
archangeli nescirent Angeli non au-
derent | sedula non tenerent | Apostoli non
sensisset | prophete non interrogarent | filius
dei ipse non crederet Item patet
ergo homo sua intelligentia rationali
faciem posse considerari Quorum [illegible] bene
et angeli dicantur nescire diuinam
trinitatem | naturali cognoscere que se [illegible]
et comprehensione Licet enim clare
videant trinitatem apprehendendo
et ideo sunt beati Quia non naturali cognitione
huic [illegible] respectu sui supernaturali lumine
glorie infusa | ea videt | Licet in gloria
dare patet | cum sit infinitum | et inaccessibile
et per consequens incomprehensibile illi creature
[illegible] per suo merito
videt | conformem [illegible] capaci | et sibi
sufficit

Comprehendere enim est ipsam rem intelligere quantum intelligibilis est
et deus a nulla creatura apprehendi potest quantum suam entitatem
et intelligibilitatem [illegible] infinita Solus autem intellectus diuinus
comprehendit diuinam essentiam quantum intelligibilis est [illegible]
diuina essentia [illegible] rem aliquam [illegible]
cognoscere perfecte vel imperfecte

1 84

Argum[en]t[um] 2 ad extremum non procedit quia in [ista] est medium sed medium inter deum et homines est humanitas christi patet ad Thimo[theum] 2o mediator dei et hominum homo christus ... [illegible] non pervenit ad contemplationem divinitatis nisi per contemplando eius humanitatem ... [illegible] ad statum ... quia non ... soli deo ... quamdiu sumus ... ad deum ... accedere sed ... deo ... intendentes christi divinitatem ... humanitate

Circa quodlibet hominum queritur utrum deus possit facere infinita actu esse

Nota primo quod infinitum ... et finitum dicitur ab in quod est non ... tripliciter ... quod non habet ... terminum ... habere terminum ... est ... infinitum ... sed ... terminum includit duo ... Alio modo ... et illud

infinitum ... 3x ... dicitur

privative

... una forma ... infinita privative ... non est finita ... forma ... recipiat ... est ... forma ... ad ... formas ... forma ... [illegible]

Infinitum quod est duplex
quod habet terminum
dispositum ad ... ut finiatur
infinitum in esse generis

infinitum in genere et ... infinitum

secundum extensionem

secundum duracionem
secundum intensionem

infinitum
duplex
infinitum actu

infinitum
potencia

deum non
posse
aliquid

quod caret termino | est tamen aptum
natum habere terminum | ut si imaginetur
lineam consistere | ablatis punctis
terminantibus ab ea. Tercio ca-
pitur contrarie | et est illud quod habet
positive infinitatem | et sic est duplex
scilicet infinitum in esse generis | et dicitur
esse aliquam rem habere infinitam
entitatem in perfectione | et sic solus deus
creditur esse infinitum in genere | et dicitur
esse quando simpliciter secundum intelligendum
et correspondet infinitati modali
sic esset infinitum numerus | si posset esse
sic infinite homines actualiter consisteret
Aliud est infinitum secundum extensionem
vel magnitudinem | et correspondet
infinitati molis. Tercium est infinitum
secundum duracionem. Quartum secundum intensionem
sic esset albedo habens infinitos
gradus. Et quodlibet istorum
duplicatur scilicet in actu et potencia. Sic capitur unum
infinitum actu est quod actu est infinitum
et quo non potest dari maius | infinitum
potencia est quod actu est finitum sed potest
extendi vel augeri vel dividi
in infinitum. Nota 2 dubia circa s.
[illegible] in littera ponitur dicit quod deus non
posse aliquid facere hoc non est
Item de infinito ut sic in negativo infinitum est ens
independens de actu facto ut sic est dependens quod dependet
a causa efficiente. Ergo si possit a deo fieri infinitum tunc
sequitur quod simul esset dependens et independens quod
implicat contradictionem

Item defectus divine potentie sed ipsi (Impossibilitas contingit dupliciter) 85
in possibilitate quam importat in
facto. Secundo quod contingit dupliciter
Uno modo quia repugnat facto inquantum
factum. Sic dicimus deum non posse
facere aliquam creaturam que se in esse
conservet quia cum omnis creatura ab
alio habet esse sic etiam habet
superiorem sed et sic indiget conser-
vatione propter esse eius idem sit ei
essendi ratio et conservationis rei per se
in esse. Alio modo quia repugnat huic 20
facto inquantum est factum. Sic dicimus
deum non posse equum esse rationalem
(facere) esse enim rationale equum non re-
pugnet facto inquantum est factum tamen
hoc factum scilicet esse rationale re-
pugnat ei equo inquantum equus est cuius
in deffinitione cadit irrationale.
Et ad idem dicit Egidius 8. 6 quodlibet
divine potentie agentis per (Potentie agentis aliquid repugnat 2x)
intellectum aliquid repugnat
dupliciter. Uno modo quia repugnat potentie
eius. Alio modo quia repugnat modo quo
agit. Primo modo facere infinitum in actu
non repugnat potentie dei absolute
eo quod non implicat contradictionem. Sed
si consideret modum quo deus

agit non est per se. Deus enim
agit per intellectum et per verbum
quod est formativum omnium. Infinitum
autem est informe, ideo per accidens finem
quia finis est perfectio et forma
Unde et forma substantialis in nullis
dicitur finis quantum habita
forma substantiali cessat generatio et motus.
Opinio 2a — Notorum. Circa hanc
materiam duplex fuit opinio. Quidam
enim dicunt quod deus non potest facere
esse infinitum actu quia infinitum esse
repugnat facto. Magnitudinem est factum.
Est enim contra rationem creature quod ipsa
adequaretur creatori quod oporteret
ponere si esset aliqua creatura
infinita. Infinitum enim infinito non
est maius. Sed istud non videtur
rationabiliter dictum. Nihil enim prohibet
illud quod est infinitum pluribus modis
superare et excedere illud quod
est infinitum uno modo sicut si esset
aliquod corpus infinitum secundum longi-
tudinem infinitum ideo latitudine esset
minus corpore infinito secundum longi-
tudinem et latitudinem. Sed dato
autem quod deus faceret aliquod corpus
infinitum actu, tale quidem corpus
esset infinitum quantitate dimensiva.
Sed enim diceretur aliquod corpus infinitum secundum magnitudinem ut
ignis vel aer non tamen esset infinitum secundum essentiam quia essentia
sua esset terminata ad aliquam speciem per formam et ad aliquod
individuum per materiam

Quod deus non potest facere infinitum actu

Aliquid potest esse pluribus modis, aliquid uno modo tantum

de necessitate ut habet naturam
speciei terminatam. Et esset limitata
Et hoc oppositum esset contra magis
Unde non esset equalis deo tamen
esse et essentia et omnibus modis
infinita.

Aliorum opinio

Alii dicentes oppositum esse infinitum in
actu secundum aliquem modum
non repugnat facto infinitum secundum
necessario facto infinitum esse
hoc factum quod est in actu. Ergo
ideo non repugnat entis in actu esse
infinitum. Et hec opinio est Algaselis
distinguit enim duo infinitum
scilicet infinitum per se et infinitum per accidens
scilicet infinitum [illegible] causis
habere causas per se in infinitum
equalitate qualitate terminat
vel de [illegible] equa
infinitum [illegible] habeat talem
intendendum quod magis per ab
altera dependet et talem ordinem
habeat quod magis per illam intendit
terminat per se et infinitum in
talibus [illegible] existentiam [illegible] infinitum
per se. Sed [illegible] baculum
motum a manu manu a lacertis
et [illegible] quod movet ab anima
si infinitum procedit [illegible]

Algasel distinguit duo infinitum
per se et per accidens
per se

[illegible] per [illegible] ... in infinitum [illegible]

infinitum procedens per eas

ab alio moueat Et sic deu-
eniretur in infinitum vel baculus aliquid
aliud moueat Et sic deueniretur
in infinitum erit multitudo istorum
mouentium et motorum per se infinita
Si vero essent [illegible] [illegible] infi-
nitum resultat ex [illegible] [illegible]
[illegible] ordinem [illegible] Et
quorum numerus [illegible] sequitur infi-
[illegible]entibus Sic erit infinitum [illegible]
Ut si aliquis faber cultellum
faciat ad cuius constitutionem multis
martellis indigeat ex hoc quod
unus post alium frangitur et unus
succedit in locum alterius [illegible]
ordinem tenens Et talis multitudo
infinita [illegible] dicit infi-
nita procedens non per se accidit
cum fabrili operi cultellorum
infinita multitudo Cum per unum
martellum si duraret equaliter
posset compleri [illegible]
hic per infinitas Dicit ergo quod
infinitum per se repugnat [illegible]
[illegible]
[illegible] ordine habent compleri x non
posse [illegible]
[illegible] Et sic ad unum [illegible]
[illegible] requireret infinitorum
multitudo [illegible] esse infinita [illegible] ad
aliquid ut multitudo sit infinita Et hec est impossibile esse
[illegible] aliquid dependeret ex infinitis causis
[illegible] non sit infinita [illegible]
multitudo procedens [illegible] esse [illegible] infinita [illegible] non requirit
ad [illegible] infinitas multitudines [illegible] ambit ita esse

ordinata influencia a Dei esset aliquid
infinitum posse. Et ita nunquam posset
completio infinita non sit possibile
Sed infinita precedencia secundum eos
non repugnat creature esse in actu
cum una pars multitudinis ab alia
non dependeat. Unde secundum hoc
nihil prohibet esse infinitum in actu
sicut Algazel dicit in sua metaphysica. Unus
racionales hominum defunctorum esse
infinitas in actu eo quod ponit
generacionem hominum ab eterno fuisse
Et animas post generacionem corporum
remanere. Et secundum hanc opinionem
deus posset facere infinitum. Sed
infinitum in actu. Circa si non inveniatur
infinitum in actu. Sed cum
in natura infinitum in actu
coniuncta. ut in mente dicatur in actu
esse non pertineret infinitum esse. nec
infinitum peccatum. Sed potencia deo
inveniretur infinitum precedencia
quod non infinitum posse. Et sic secundum
eum esse infinitum omnino repugnat
creature est in actu. Et hoc racione
esse indebite est ergo
Conclusio deus non potest
facere aliquid actu infinitum. probatur
creatura omne productum a deo est
Item omne creatum est in sua natura finitum. Sapiencie XI. omnia
in pondere et mensura disposuisti domine

limitatum / et specificatum / sed
infinitum non potest esse limitatum
et specificatum / ergo deus non potest
producere infinitum in actu. Ad 2m quod
omne productum a deo habet esse secundum
naturam suam / omne tale est specificatum
et limitatum ad certam speciem / Cuius
principium est in rerum natura / quod se habeat
illimitate et indifferenter ad diversas
species / licet enim intellectus capiat
aliquod non specificatum rationale vel
irrationale / hoc non potest esse aliquid in actu
quod non sit rationale / vel irrationale
Unde et philosophus dicit non est in genere quod
non est in aliqua eius specie. Tertio
contra magnitudinem [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
individuis / sicut speciei / [illegible] duo
[illegible] magnitudine / species [illegible]
[illegible] / et [illegible] vel
specifica [illegible] aliqua determinatam
[illegible] / Secundo [illegible] infinitum [illegible]
[illegible] terminis / quasi non finitum
et limitatum / [illegible] quod philosophus in 3o physicorum
dicit quod infinitum est sicut in materia non
specificata / sed sub forma [illegible]
Contra [illegible] quod deus non
potest facere infinitum actu / potest [illegible]

sed infinitum potentia quia quod
in pluribus rebus est sicut pro
cessus in infinitum per se. unitas quod
ultra certum numerum est dare nouum
unitas et addi semper unitas semper
Et sic variatur species numeri. preterea
quelibet magnitudo continua actu
finita habet potentiam diuidi in
infinitum. unde in 3° phisicorum dicitur
Continuum est infinitum secundum diui-
sionem. Unitas vero secundum appositionem
Corpus 2m dicitur non
est dare infinita magnitu-
do actu quia quod aliqua magni-
tudo tanta quod esset naturalis
mathematica. Ratio naturalis ergo est finita
ideo quod de corpore etc. a natura habe-
re certum terminum magnitudinis. Ubi sup-
ficiem quod est terminus corporis finiti
Et sic secundum quantitatem determinatam
Et patet etiam 3° celi ubi dicitur 2° per
cum a natura constantium positum est
terminum et ratio magnitudinis. Et
Augmenti. Probatur quod mathematica. Item
est finita in re. Patet licet mathematicus
per intellectum abstrahendo a ma-
teria utatur in suis demonstrationibus
linea infinita. Item illa habet
Item de corpore naturali habet suas passiones proprias quod sunt
sed esse in loco et moueri naturaliter. Si esset corpus
infinitum occuparet omnia loca nec posset claudi loco tamquam
terminus cum esset interminatum nec posset mouere de loco ad
locum cum occuparet omnia et extra ipsum nihil esset ad quod moueri posset

habitudinem ad naturam magnitudinem magnitudo ante naturam. corpus non potest esse infinita actu.

Conclusio 3a deus non potest producere multitudinem actu infinitam. probatur quia omnis multitudo est in aliqua specie sive sub specie numeri sed quilibet species numeri est finita per unitatem ultimam quae dat unicuique speciem [illegible] multitudo quae esset infinita non esset numerus.

Conclusio 4a et ultima licet deus non potest producere actu infinitum potest tamen producere finita in infinitum probatur quia [illegible] potest producere quod posset duplicare et plura in infinitum producere ulla tamen plura numerus potest esse actu producta infinita.

Arguitur 2o deus potest facere aliquid maius omni eo quod facit sed infinito actu non potest esse aliquid maius ergo deus non potest facere aliquid infinitum actu. Respondetur quod dei potentia non adequat opera sua [illegible] de defectu creature [illegible] hoc ratio vero concludit [illegible] in

Si deus faceret aliquid infinitum tunc non esset adequatum deo quia illud infinitum esset finitum quid et in genere finito et limitata specie consistens esset deus est equaliter infinitus quod est intensive et totaliter aliud vero alio ista infinita et sic non equaliter deo

Ita co[ncedo] q[uod] si deus ponat [et] deu[m]
fac[er]e aliq[uo]d infinitu[m] s[ecundu]m unu[m] mod[um]
Adhuc p[otes]t aliud infinitu[m] i[n] alio
ordi[n]e. Q[uonia]m si posset fac[er]e infinitos
leones. Adhuc posset facere infi-
nitos homines infinitos cu[m] no[n]
[est] aliquid maius i[n] illo ordi[n]e q[uo]d
e[st] infinitu[m]. S[ed] s[ecundu]m aliu[m] ordi[n]e[m] nil
p[ro]hibet esse aliud maius infinito. Sic
cu[m] n[umer]i pares sint infiniti et t[ame]n nu[me]ri
pares et impares sint accepti sim[u]l
s[un]t plures numeri paribus.
Argu[men]t[um] [et] deus p[otes]t q[uo]d p[otes]t fac[er]e
q[uod] h[om]o cogitare vel dic[er]e posset
s[ecundu]m illud Luce. 1. n[on] erit impossibile
apud deu[m] o[mn]e verbu[m]. Sed ho[mo] p[otes]t dic[er]e
esse infinitu[m] actu et etia[m] cogitare.
Sic q[ue]madmodum p[ro]bant hoc posuerunt mu[lti]
mo[do] p[ro]bat[ur] ergo deus p[otes]t fac[er]e infinitu[m]
actu. R[espondeo] q[uod] verbu[m] intelligit[ur] no[n]
solu[m] dicit aliq[uo]d verbo p[ro]ferri sed
q[uo]d intelligi possit [illegible] at [illegible]
repugnan[tia] intelligi no[n] p[otes]t q[uia]
illa p[otes]t intellig[er]e contraria esse sim[ul]
vera. Ut p[ro]bat [et] mo[do] [illegible] om[n]e
esse infinitu[m] repugnat e[ius] q[uo]d e[st] esse
actu. Hoc no[n] e[st] verbu[m] q[uo]d no[n] e[st]
infinitu[m] i[n] actu. Et ideo no[n] se[quitur] q[uod] sit
deo p[ossi]bile. Exp[lici]t q[uo]d multi posuerunt infinitum

Item dico q[uod] h[om]o no[n] cogitare vel intellig[er]e multitudine[m] vel
magnitudine[m] infinita[m] actu s[ed] s[ecundu]m [illegible] in potentia [illegible]
[illegible] Et sic accipiendo alteru[m] p[ost] alteru[m] in accip[iend]o
e[st] infinita.

esse in actu [illegible] vocem igitur
concludit

Arguitur infinita potentia pro-
ducit actum infinitum sed potentia
dei est infinita ergo Respondetur quod potentia
se habet proporcionabiliter ad opus
sicut tanta potentia sit tale opus
[illegible] quod duplex est opus scilicet opus
operacionis et opus operatum opus
operacionis dei est infinitum sicut ipse
creator quod est creare sed opus operatum
ut creatura non est esse finitum
unde opus operans [illegible] pote-
rit at opus operatum infinitum [illegible]
et effectus se habet [illegible] vocacionem
et sit causa generis quod non [illegible]
Arguitur [illegible] potentia que operatur ex
se tota sicut est infinita producit effectum
infinitum sed divina potentia que est
infinita ex se tota operatur ergo
Respondetur quod [illegible] causis producit
effectum [illegible] proporcionatum [illegible]
et potentia divina est [illegible]
ergo ex se tota operatur [illegible] quod
agens ex tota potentia potest esse
duobus modis uno modo quod agit per
naturam hoc agit talem [illegible] potest
vel tantum quantum potest et [illegible] producit
effectum [illegible] proporcionatum [illegible] quod
agit per deliberacionem et voluntate

Item frustra est potentia que non reducitur ad actum [illegible] in [illegible]
[illegible] agit [illegible] finem alium a se [illegible] frustra est quod non
est ad finem [illegible] ad finem non est [illegible] agit [illegible]
finem [illegible] a se [illegible] ipse sit finis omnium

opus est duplex scilicet operantis et operatum

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

agens duplex

per naturam

[illegible] et [illegible]

est operans [illegible] agentis [illegible] effectus opus [illegible]

Et sic non aget nisi secundum ordinem
et effectum vult. Et sic producet effectum
in effectum vult magnum vel ...
Et sic agente e deum
Arguitur contra e potencia
que non reducitur ad actum sed
potencia divina e infinita ergo
reducitur ad actum ut scilicet producat
effectum infinitum actum. Dicendum quod argumentum
est verum de potencia que completur
in actu sine per actum sed sic non
est potencia divina re v actum
est ... Item in oppositum potencia
... complet per actum sed sit ad infinitum
... ad actum completum simpliciter sed
sufficit quod ... reducuntur ad
... semper potencia
... remanet ... talem ...
ad ulteriora ... potencia non est ad infinitum actum

Utrum in christo sint
plures hypostases
Nota primo. Et ista differt
hypostasis persona singulare
individuum res nature. Et individui
hypostasis hypostasis ... ut
dicit damascenus ... complectantur
et nominat rem singularem ...
... ... unicuiuslibet

hypostasis subsistencia sine ...

differunt
ypostasis
persona
singulare
individuum
res nature
hypostasis

ypostasis — et inseparabilem. Unde ypostasis
dicitur tam de homine quam de asino la-
pide et est suppositum dicitur pro
homine sicut individuo. Item in — [illegible]
[illegible] pro supposito rationalis nature
sicut nomen persone. Unde et grece
dicitur [illegible] et [illegible]
tres ypostases i. tres res sunt
que [illegible] personalibus distinctas
[illegible] nos dicimus tres subsistentias
vel tria supposita sunt tres per-
sonae et una essentia [illegible]
[illegible] pro supposito. Unde suppo-
suppositum — situm est [illegible] essentie
[illegible] sub [illegible] — [illegible] aliis [illegible] alteri in-
[illegible] — [illegible] ab altero [illegible]
[illegible] — [illegible] vel suppositum est [illegible] indivi-
duum [illegible] alteri
persona — Persona vero est rationalis nature
individua substantia. Et dicitur suppositum
nature intellectualis [illegible]
res nature — distincta. Res nature significat
[illegible] ut substat alicui nature
[illegible] individuum [illegible]
predicatum — [illegible] individuum [illegible]
est individuum et distinctum [illegible]
singulare — [illegible] singulare [illegible] solitudine
[illegible] solum est [illegible] et non [illegible]
[illegible] et [illegible]

Item persona [illegible] individuum [illegible]
[illegible] suppositum et non [illegible] persona est solum in natura
intellectuali [illegible] rationali suppositum [illegible] in [illegible] est ut iste lapis
iste lapis dicitur [illegible] non persone [illegible] suppositum est individuum
[illegible] individuum [illegible] in [illegible]
[illegible] suppositum

Tercio de judicium est
predicare sunt nos ergo est
tercium est quod predicta
super quibus similia
[illegible] hoc vel quod hoc
predicare dicit non est
individuum

Item anima separata a corpore
est persona. Cum persona
dicit aliquid habens esse completum.
Sed anima separata non est hujusmodi
quia [illegible] habet tendentiam et
inclinationem naturalem ad
corpus. Et anima coniuncta
corpori non est persona ergo
persone non est possibilis. Sed
anima coniuncta corpori est pars
hominis qui est persona
[illegible] in Christo etc. quia
anima separata a corpore
sit persona sed angeli non sunt

particularia de 2 quod predicatur de uno
et particularia de 2 modo quod predicatur 2 in
eo ut quidquid propter eam accipit sub-
stantiam quia sit esse in pluribus
propriis accipiat totam rationem communis
hoc modo et species de 2 predicare
de generibus Nota 2o verum
de his quod predicata non designant
singularitatem sic modo diffinitur
concedatur enim significant singularitatem
in quibus inhaerent sit hoc non
singulare predicare et individuum
ut hoc album est singulare predicare
album et individuum particulare et
particulare et comune de genere
concedatur non significant singulare
solum in quo subest sit hoc non
suppositum quod significat indivi-
duum et hoc non persona quod
significat personam individua ratio-
nalis naturae Aliter hoc non
suppositum vel res naturae quae
ultima de hac albedine sit predicatum
quamvis hoc albedo sit singularis
quia in multis ... non sit
aliquid subsistens hoc vero
subsistit partes earum substantiae
quae sunt de una substantia ...

non quod singulare est significat in ... de ...
Concedatur quod singulare in quo est

ipse subsistit sed in alio sit unde
cum predicta nomina de persone sonant
non dicuntur. non enim dicimus quod pars hu-
mana sit hypostasis vel persona
vel suppositum vel res nature quamvis
possit dici quod sit quedam individuum
vel particulare vel singulare que
nomina dicuntur de ... non
diu est autem quod humana in christo vel aliqua nam
pars eius sit per se subsistens tan-
quam vinculum coniungitur et unitur in-
ponuntur unitorum in quantum vel
non simpliciter sunt unum sicut lapides
in acervo vel duo homines per
affectum amoris vel per aliqua
imitationis similitudinem que
dicuntur esse unum secundum quid et non
simpliciter unum ... subsistens
Ideo cum est simpliciter unum et per
se subsistens ... [illegible]
per se subsistere secundum sortem in persona
non [illegible] ratione unitatis unionis
in christo ponitur sicut unam
personam sed unam hypostasim et
unum suppositum et unam rem
nature sed est ergo

Conclusio responsalis
in christo est tantum una hypostasis

[Left margin note, beside lines 11–15:] hanc facit ... [illegible]

[Left margin note, beside lines 20–25:] ut ... [illegible] ... tales ... per se subsistentes ... potentia

Ubi autem magister in 3o di. 6
Ubi post fidem hoc asserit aliter opinionem
in aliquibus opinionibus multos errores et
secundum est quod in Christo est tantum unum
suppositum et una hypostasis sive
una persona. Quam opinionem omnes mo-
derni doctores amplectuntur. Explicatur
namque non secundum doctrinam fidei quod
unum esse subsistentem in duabus
naturis scilicet divina et humana. Alie non
possent [illegible] unum esse duo [illegible] 1 Corinth. 8
[illegible] secundum sententiam apostoli ad Unus dominus
Corinth. 8. Unus et [illegible] duabus Iesus Christus
[illegible] divina per quem omnia
divina introduxisse personas [illegible] et nos per
ea que sunt ad invicem disparata non ipsum
[illegible] et [illegible]
[illegible] in uno supposito sive [illegible]
[illegible] album et dulce [illegible] unitate [illegible]
sed divina et humana [illegible] sunt [illegible]
[illegible] disparata et [illegible] de se
[illegible]
et hoc est [illegible] Ergo est ibi unum
suppositum et una hypostasis. Et
Damascenus in 3o dicit quod natura divina et
humana sunt unite in unitate hypostasis.
Corpus. Primum notandum quod
in Christo [illegible] est suppositum [illegible]
de ratione suppositi [illegible]
Damascenus in 3o dicit quod natura divina et humana [illegible] unite

Et constat quod natura humana in christo
habet esse [illegible] ... [illegible] alio [illegible]
[illegible] ergo

Conclusio secunda. Natura humana in christo
non est persona nec hypostasis [illegible]
[illegible] persona et suppositum [illegible]
[illegible] Et [illegible]

aliter magis [illegible] essent due [illegible] vel due persone

[illegible] subsistendi [illegible] et nulla dignior. Sed
humana natura in christo est [illegible]
[illegible] ergo [illegible]
humana in christo non [illegible]
ergo nec hypostasis [illegible] Et hypostasis
[illegible] et suppositum sola ratione differunt
[illegible]

Conclusio tertia. Natura humana in
christo est [illegible] individua singularis
et [illegible] individua

predicabilia

[illegible] non est [illegible]
de [illegible] Et est

Singularis

singularis [illegible] singularis [illegible]
[illegible] dicitur
est [illegible]
[illegible] Et [illegible]

particulare

[illegible] natura humana non [illegible]
[illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] creatoris [illegible] in [illegible]
[illegible]

[illegible] apud doctores determinata est hec non
hypostasis significat [illegible] supposito [illegible] [illegible]
co

Cor[ollarium] Christi natura humana.

dicitur aliquo sensu persona per alia aliquo [illegible]

[illegible]

Cor[ollarium] [illegible] natura humana [illegible]

[illegible]

Cor[ollarium] [illegible] Christo

[illegible]

non est in se vero suppositum quod est
suppositum utriusque nature [illegible]
ab eterno scilicet divine. Alterius vero
tempore scilicet nature humane. Et quia [illegible]

Arguitur in christo sunt plures
ypostases [illegible] quia ypostasis
verbi dei assumpsit unam humanam
scilicet naturam humanam et ypostasis hominis
ergo. Nota non est [illegible] catholica
[illegible] illud est assumptum. illa [illegible]
[illegible] suppositum [illegible] intelligit esse
illa est motu locali [illegible] motum
localem quod motum intelligit scilicet
naturam humanam intelligit et assumptio
[illegible] non sunt [illegible] ergo hominem
naturam humanam ergo non est forma [illegible]
dat aliquid suppositum [illegible] et
corporis [illegible] et [illegible] unita
faciunt ypostasim hominis ergo [illegible]
[illegible] ex unione anime et corporis
[illegible] et humanitas [illegible]
non differunt. Humanitas enim
significat [illegible] modo [illegible]
[illegible] humanitas [illegible] quia homo est
[illegible] significat [illegible] essentia
[illegible] est homo [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]

Humanitas et homo differunt

[illegible] humanitas non sit [illegible] homine [illegible]
[illegible] cum sit aliquid [illegible] homo

Corpus licet demon assumpsit humanitate [illegible]
[illegible] honorem [illegible] et ut' assumendo
et assumptionis [illegible] esse distinctio
ut nam non [illegible] et aliud [illegible]
[illegible] fidei [illegible] assumente
[illegible] assumptionem non [illegible]
[illegible] assumpsit [illegible]
[illegible] non assumpsit hominem
humanitatem [illegible] in abstracto 95
[illegible] ad assumptum
[illegible] assumpsit
[illegible] non hominem [illegible]
[illegible] distinctionem [illegible]
ad assumptum [illegible] non [illegible] verba
[illegible] assumpsisse Item Aug. de fide ad [illegible]
[illegible] in unitate [illegible] et [illegible]
[illegible] assumptionem [illegible]
[illegible] assumptionem [illegible]
[illegible] esse
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] in ipso [illegible]
[illegible] in [illegible] assumat
[illegible] in [illegible] homo
[illegible] intelligere [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] non
[illegible] non [illegible] ad assumptum
[illegible] ad assumptum [illegible]
[illegible] assumpta [illegible] et a verbo
Item qd assumunt [illegible] humana natura non
[illegible] unionem [illegible] et [illegible] humana [illegible]
humana natura non assumunt [illegible] licet non [illegible]
[illegible] modum intelligendi et hoc sufficit

humanitate [illegible] 96
homo [illegible]

facta sunt assumpta. Primum autem quo
dicit corpus et animam ordine nature
tamen prius fuisse [illegible] ad unitatem
verbi talis ordo solum ad assumptionem hu-
manitatis [illegible] ad assumptionem
[illegible]. Et sic homo [illegible] assumptus
sunt a verbo assumpta. Et dicit hec
opinio duo supposita esse in christo
unum creatum [illegible] subsistens
natura humana [illegible]
subsistens [illegible] natura divina. [illegible]
ponit [illegible] persona [illegible]
[illegible] solum [illegible]
supposita [illegible] dicit [illegible] homo
[illegible] opinio [illegible]
[illegible] assumptus [illegible] intelligere [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible] humanam natura
[illegible] humanam [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] christi et corpus [illegible]
[illegible] verbo [illegible] se [illegible]
verbo [illegible] a verbo assumpta
propter hoc habitu intelligendus est
[illegible] ut sit sensus filius dei assumpsit
humanitatem [illegible] assumpsit per
[illegible] dicit humana natura
[illegible] propter hoc deus dicitur deus quod
[illegible] vere dicit christum esse
hominem [illegible] ponit humanam naturam
in ipso. Et ideo est ista heretica con-
dempnata

Opinio prima [illegible] esse [illegible]

opinio tertia

Arguit 2o Corpus unitum anime
intelligit et affectionem habere nature
Sed corpus unitum anime fuit post passionem
ergo et cetera. Maior quia corpus unitum [illegible] intellig[ere]
affectionem est assumptibile sed corpus
non est assumptibile. Minor quia unitum anime
rationali [illegible] dicit et corpus
[illegible] esse assumptibile ergo unitum
anime et corpus intelligere et ad
affectionem habere nature. Maior quia [illegible]
[illegible] corpus assumptum post passionem
[illegible] corpus unitum anime
intelligere et affectionem habere nature
[illegible] est unitum unione assumptibile
humanitate [illegible] at unione assumptibile
[illegible] deus non assumpsit humanitatem
sed humanitatem [illegible] ergo [illegible]
[illegible] assumpsit
[illegible] fuit [illegible]
ut [illegible] capacitatem [illegible] naturale [illegible]
[illegible] intelligendi [illegible]
ne videat [illegible] assumpsisset
Arguit [illegible] gratia est accidens [illegible]
habere naturale ad [illegible]
[illegible] assumpto
[illegible] assumpsit
[illegible]
[illegible] mediante
[illegible] habere [illegible] ad [illegible]
[illegible] gratia non fuit intellig[ere]

esse unius in actu. Alia est non inesse p[illegible]
esse aliquando corpori unitam et ideo
secundo [illegible] et illud inesse [illegible]
actu. Et ideo oportet per intelligi uni-
onem [illegible] corporis ad unionem
habitualem [illegible] Sic [illegible]

[illegible] quod gratia unionis [illegible] gratia qua deus
unitus est [illegible] humanam naturam non est
aliqua gratia creata sed increata
vel gratuita dei voluntas qua sine
ullis meritis precedentibus fuit
homo. Et [illegible] dei [illegible] quam [illegible]
est [illegible] domum [illegible] dedit humane nature
quod est esse [illegible] persona. Et est
[illegible] increatum

Ad tertium [illegible] omnis forma substantialis
requirit aliquod suppositum vel [illegible]
quod [illegible] informat sed humanitas
est forma substantialis in christo ergo
requirit [illegible] suppositum quod informet
Sed non [illegible] informat suppositum divinum
quod non est informabile [illegible] forma
creata. Et [illegible] requirit [illegible]
humanitatis [illegible] duo supposita.

Dico ad [illegible] omnis forma
substantialis requirit [illegible] quod [illegible]
[illegible] Et [illegible] formaliter informat
aliquod [illegible] sed [illegible]

humanitas dicat et forma totius
quod suppositum subsistit verumtamen non sequitur
ponere quod ypostasis incarnata assu-
mit humanitatem sed quod in ea subsistit

Utrum in Christo sit tantum unum esse

Notandum primo quod quintuplex
est esse scilicet esse essentie subsistentie
personale existentie actualis
et esse obiectum. Esse essentie est quod
res est ipsa eiusdem rei essentia
sed quod non differt ab essentia nisi
in modo intelligendi quia essentia dicitur
per modum forme, esse autem quasi formaliter
actus essentie. Esse subsistentie est
esse actualis existentie incommunicabilis
et ad hoc requiruntur due conditiones
prima quod illud actu existat, secunda
quod incommunicabiliter existat et de
re esse suppositi incommunicabile. Tertium
est esse personale et est illud quod fiat
unionem aliquorum intellectu componentibus sive
unientibus predicatum cum subiecto de
quo Aristoteles .5. Metaphysice ac esse quoddam
compositionem significat. Et quarto esse
tot sunt in homine quot sunt predicata
verificabilia de homine ut esse sapientem
et album quia homo est esse album unde

esse sicut verum non esse at sicut
sic esse existencie actualis
est ipsamet existencia actualis
Esse obiectivum est illud secundum
quod aliquid habet esse sic
quod terminat operacionem poten-
cie operative et tale esse obiectivum est
duplex scilicet intellectus et volunta-
tis. Esse obiectivum intellectus est illud
secundum quod aliquid terminat actum intellectus
Esse vero obiectivum voluntatis est illud
secundum quod aliquid terminat actum vo-
luntatis. **Nota 2o** secundum d[illegible]
in hac [illegible] esse dicitur dupliciter uno mo-
do [illegible] vero [illegible] et quidam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
uno modo ut significat veritatem
composicionis in proposicionibus secundum quod est
copula verbalis ipsius enunciacionis
Et hoc esse non est aliquid in re
sed in intellectu componente et
dividente. Et hoc esse attribuitur
omni eo de quo fit affirmacio
sive sit ens sive non [illegible] [illegible]
lentibus sic dicimus cecitatem esse
Alio modo esse dicitur et adhuc dupliciter
quod denotat aliquid esse ens
actu in rerum natura et sic esse non
attribuitur nisi rebus ipsis [illegible]

Esse dicitur dupliciter

2o ut est veritatem

2o dicitur de actibus [illegible]
magistrum [illegible]

decem quibus convenit. Unde cum
a tali esse dicitur per decem quia di-
viditur. Sed hoc esse attribuitur Esse attribuitur alicui dupliciter
alicui dupliciter. Uno modo sicut ei quod proprie primo
et vere habet esse vel est. Et sic attri- + est X
buitur soli substantie per se subsistenti. Unde
quod vere est dicitur substantia. Secundo modo alia
vero que non per se subsistunt sed
in alio et cum alio sunt sive sint
accidentia sive forme substantiales aut
quelibet partes non habent esse ita
ut ipsa vere sint. Sed attribuitur
eis esse alio modo id est ut quo aliquid 20
est. Sicut albedo dicitur esse non quia
ipsa in se subsistat sed quia ea aliquid
habet esse album. Esse ergo proprie et
vere non attribuitur nisi rei per se Christo attribuitur duplex esse
subsistenti. Huic autem attribuitur
duplex esse unum scilicet esse resultans substantiale
ex eis ex quibus eius unitas in-
tegratur quod proprie est esse suppositi
substantiale. Aliud esse est supposito attri- Aliud accidentale
butum preter ea que integrant ipsum
quod est esse superadditum scilicet accidentale
ut esse album attribuitur Sorti cum dicitur
Sortes est albus. Conclusio. In
Christo est tantum unum esse substantiale.
Ratio: quia sicut natura sit distincta secundum esse
sicut in supposito distincta sed in Christo
natura eius est composita simpliciter ... esse simpliciter scilicet solum
ipsum est esse simpliciter in quantum est solum suppositum est exsistens
simpliciter et ideo cum in Christo non ponatur nisi unum
suppositum non possumus ponere in eo nisi unum esse existentie
simpliciter.

est tm unu suppositu licet et
tm unu esse [illegible] qz [illegible]
tale actu existit et ingenerabile
est ipsd est esse suppositi [illegible]
in xpo ponitur una cum tali
subsistentia cum integritate
[illegible] [illegible] [illegible] unu suppositum
est utriusque nature [illegible]
[illegible] quod habz esse e suppositum
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible] et [illegible] unu [illegible] duo esse
substantialia quorum actualiter existit [illegible]
[illegible] est vere et [illegible] unu ens
et unu [illegible] ergo [illegible] unu esse
Circa hanc materiam est
duplex opio [illegible] qui dicit [illegible]
in xpo non sunt duo esse [illegible]
actualis existencie [illegible] unum [illegible]
[illegible] in xpo sint [illegible] esse
[illegible] et accidentalia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt plures forme [illegible]
[illegible] sunt multa esse [illegible] et [illegible]
[illegible] suppositum verbi [illegible]
Secunda opio est Scoti qz in xpo est
unu esse subsistencie [illegible]
esse existencie [illegible] est esse actualis
Arguitur [illegible] in [illegible] est
esse [illegible] de [illegible] in xpo
[illegible] unu [illegible] ergo [illegible]
existencie humanitatis et aliud deitatis [illegible] esse actualis
existencie humanitatis [illegible] est [illegible]
et differt realiter a sua essencia [illegible]
[illegible] de esse actualis existencie [illegible] deitatis

esse. Hoc quod in xpo est duplex
vita. scilicet vita qua vivit corpus
per animam que est vita creata. quia fuit
privatus in morte. aliter non fuisset
homo mortuus in morte. sed secundo
vite efficiat causa in xpo vita incre-
ata. qua vivit per se ipsum. et qua
privari non potuit. Sed cum quod vivere
viventibus dicit esse ipsorum secundum specificatum
per essentiale esse eorum principium. et ideo di-
versitas vite consequitur diversitatem
principiorum vivere dicit esse magis
refferunt ad suppositum subsistens
Unde in xpo est duplex vivere
non sequitur duplex esse simpliciter sed duplex
principium vivere dicitur esse xpi licet esset
hoc eius quod esset suppositi divini
vel eius vivere realiter principaliter
ab aliquo principio realiter a se distincto
Resolvitur secundum modum intelligendi
Ad secundum quod vivere secundum accipiatur
pro esse simpliciter sic in xpo est unum esse
vivere. et debet esse supposito sed
et esse licet illud vivere habet
relacionem ad vitam divinam et humanam
Si autem vivere accipiatur secundum quod
est actus vite. et non pro esse simpliciter
sic in xpo sunt duo vivere. id est duo
actus vite. sicut duo esse et duo
Ad secundum [illegible]
In xpo non est nisi unum esse subsistencie quia esse
actualis subsistencie est subsistere in se ipso. sed aut
[illegible] in se ipsa habet racionem suppositi et in xpo non est
nisi unum suppositum. quia in ipso non est nisi unum esse
actualis subsistencie quod est esse supposito filio dei quod
habet per essenciam divinam

quod in xpo est duplex vita

vivere capitur pro esse simpliciter

secundo ut est actus vite

voluntates scilicet divina et humana
sed hoc non tollit unitatem
esse simpliciter licet tollat uni-
tatem esse essentie in christo scilicet plures essentias scilicet divinitatis et humanitatis
Arguitur 2 agere est suppositi
et est suppositi sic et esse
[illegible] non obstante unitate
suppositi [illegible] agere divinum est
[illegible]
[illegible] esse divinum [illegible]
[illegible] et sic plura esse [illegible]
licet agere est suppositi esse [illegible]
[illegible] non [illegible] sic adequate
[illegible] adequate [illegible]
[illegible] natura [illegible]
suppositi et [illegible] idem esse [illegible]
[illegible] operacionem [illegible]
distinctam [illegible] habeat
formas [illegible] talem operacionem
distinctam [illegible] et [illegible]
[illegible] esse essencie [illegible]
[illegible] in se forma et [illegible]
humana et divina in uno
[illegible] et sic [illegible]
[illegible]
[illegible] operacio [illegible] de essencie
[illegible] unitate [illegible]
et [illegible] unitatem [illegible]
[illegible] sequitur 2 [illegible]
[illegible] suppositi [illegible]

Idem suppositum [illegible] idem esse [illegible] operacionem

suppositum

operacio … diversa operaciones
… in supposito distinguit. Sic aliud
… ille loquendo. Et aliud magis
operatur et hoc
esse est id in quo fundat et unitas
suppositi. Et … esse unum suppositum
non potest esse … esse …
Argumentum 2m … vel
naturalis … ad esse
in Christo ponimus duo … quare
… ergo duo esse
… Ad 2m … existencie
existencie vel aliquid
consequens existenciam … ut probat
… esse … aliquid
naturam … acquisitam. Ideo
… in simbolo … dicimus
… sed filius dei et …
est … secundum
… natus. Et …
… terminatur ad esse …
aliquid esse … in
Christo … esse … in ipso …
sit esse increatum. Dicendum quod utraque
natura sic terminatur et sic ad
unum suppositum et ita ad unum esse
sed diversimode quia natura divina
terminatur et ad illud suppositum magis
ei competit et divina natura … natura
at humana terminatur et ad illud
requirit ei competit … natura humana

utraque natura in Christo terminatur ad unum suppositum sed differenter

utraqz cm na[tur]a quidit z illi specie
cu sit suppositu duaru natura[rum] Ad
9m nulla dicit ꝑ solucoe q[uod]
quidā qualit̄ tenēdat z ad ipsē
ipsū est nō ꝑ ea esse simpl
in ipsū qualit̄ intupciat esse ipsitz
humane nature
Arguit 2o omne que attribuit
est esse de ipso qre p[er]sona est
z de humana na[tur]a ꝑt qntitan est
ergo humana naturalitz esse ippi
Ad quo 1a sit cin de xpo dico esse
in humana na[tur]a eadem tz sem esse
9m qr 4o intellig de esse
esse et de esse ronali quod
ipsit i actu intellectz correspondens
et dividetur Ur et ipso si est
cum qrit de veritate vn in
xpo humanor esse sic intellectuo
dat intellig de esse actualitz que
in xpo tm unum est
Arguit 2o Si na[tur]a humana a
verbo dimittet habet aliquod
esse q[uod] no habet illud esse p[er]
aliquam mutaconem ergo habet
illud esse qd no habz et no
novum esse Ad 4or qr p[er] dimissa
qui qno dimissa no esse annich[il]
lata necessitas i potencia tamen
ana autem de creacōn ergo

Ad primum sic respondet Richar-
dus dicit quod in Christo est duplex vita. Vera
est sic intelligendo quod ibi sunt due essentie
viventes. Et circa duo vivere [illegible] non ipso vivere
in se ipso et vivere in alio ponit in hu-
manitate cum non in Christo est essentia vivens
sed [illegible] actu vivendi de quo intelligendo est ipso est
vivere [illegible] non vivit in se sed in verbo sicut in
actu non constat in se sed in verbo. Verbum
est vivens in se per divinam naturam loquendo au-
tem de vivere in se non est nisi unus actus
vivendi in persona Christi. Sic in Christo non est
nisi una actualis subsistentia
Item vivere est esse viventis [illegible]
[illegible] de vivere in se ipso et non de vivere
aliquali humanitatis ut in Christo non [illegible] in
se ipsa sed alio [illegible] in verbo divino

habet aliquod esse in actu. Verbum quod non
acquiret aliquod esse per generationem
nec per creationem. Sed non tamen propter
hoc remaneret [illegible] accidit et illud
esse non possit esse nouum. Dicendum quod
quantitas [illegible] forma et separata a
quantitate [illegible] habebat aliud
esse a deo [illegible] non impediebat
[illegible] habet [illegible] esse [illegible] quod
[illegible] esse subsistere [illegible]
[illegible] esse [illegible] indiuiduum [illegible]
[illegible] quod [illegible] habet [illegible] esse [illegible]
tota non habet [illegible] esse [illegible]
[illegible] separata habere
[illegible] esse [illegible]
[illegible] aliud esse [illegible]
[illegible] esse [illegible] habet
[illegible] ab esse [illegible] consistere illa
[illegible] consistere [illegible]
[illegible] habet esse [illegible]
[illegible] consistere vel subsistere [illegible]
[illegible] et quantitatem [illegible]
[illegible] et [illegible] esse habet aliter
vel [illegible] esset [illegible] esse [illegible]
esset modus habendi illud esse [illegible]
tale esse habet et [illegible] ad
alterum modo [illegible] habet et [illegible]
[illegible]

Utrum in sacramento
altaris sint accidentia
sine subiecto

Noto primo quod magister 4 · quarto
dist. 1 [illegible] dat diffinitionem
Sacramenti [illegible] ista: Sacramentum est sacre
rei signum. Et ista convenit tam sacramentis
veteris quam nove legis [illegible]
[illegible] nominis quod differentia
Secunda diffinitio: Sacramentum est invi-
sibilis gratie visibilis forma. Et de in-
visibile accipit [illegible] sensibiliter [illegible] sensibile
[illegible] visibile comprehendit et audi-
bile. Et ista diffinitio convenit sa-
cramentis nove legis [illegible]
[illegible] Tertia diffinitio: Sacramentum
est signum gratie dei et invisibilis
gratie forma ut ipsius imaginem gerat
et causa existat. Sed clarius Scotus
diffinit: Sacramentum est signum sensibile
gratiam dei vel effectum dei gratuitum
ex institutione divina efficaciter signi-
ficans ordinatum ad salutem viatoris
[illegible] differt [illegible]
[illegible] signum sensibile
[illegible] significat [illegible]
[illegible] tabernaculum [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible]

sacrum Vado tamen causa effectiva sacra-
menti dicitur quod instituit causa effi-
ciens significans causa cum effectum
sacramenti est deus dicitur enim efficax
ad dandum sacramentum vel [illegible] in quibus
quod non sacramentum non conferunt gratiam quo-
cepta [illegible] dicitur enim quod sacramentum
gratiam aut effectum dei gratuitum
ipse sacramentaliter curaturus illud
cum ipse non conferat gratiam sed effectum
gratuitum [illegible] corporis [illegible] vera
[illegible] hoc est sacramentum [illegible]
[illegible] de sacramento alterius [illegible]
[illegible] causa finalis sacramenti [illegible]
ordinatio ad salutem [illegible]
[illegible] visibilia ad invisibilia [illegible]
dando [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in celo [illegible]
[illegible] et hec diffinitio [illegible]
[illegible] diffinitio quam ponit hugo
de sacramentis sacramentum est elementum
corporale [illegible] suppositum
ex institutione [illegible] ex
similitudine significans ex sanctificatione
invisibilem gratiam conferens
Nota 2o [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] [illegible]
sacramentum dicitur [illegible] sacramentum [illegible]

sicut sit signum rei sacre sed non est
virtutes theologice fides spes caritas
prout dicit sacra scriptura deus per operam
merentes fidelium sacrificandum in eas
infundit mentibus hominum bona sacra
ratione Et hoc modo capit magister
quarto distinctione 1 Cum in scriptura sacrum et
sacre rei signum et in scripturis corpo
ris Christi non dicit equivocatione
Et ideo non oportet quod omne sacre
rei signum sit sacrum Ut agnus
paschalis et sic significavit corpus
Christi Exodi. Et etiam serpens
eneus morte ipsius [illegible]
[illegible] sacra licet illa que ipsa
significabat erat sacratissima
[illegible] non sequitur hoc
[illegible] ergo [illegible] Et hoc modo
[illegible] sacrum in statu legis
erat una sacra scilicet [illegible]
[illegible] et oblationes Et hoc
[illegible] sacrum quod sit rei sacre
[illegible] et ab eis [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible]
[illegible]
bona opera quibus per sacrificia
[illegible]
Christi passio futura [illegible]

Significabatur cum ipse ille qui erat
offerendus in cruce esset dominus
vite et mortis Tercio capit-
ularum magister [illegible] quod non solum
erat rem sacram sed etiam [illegible]
et offerri Et hoc modo sacra
cum de legibus solum dicitur sacra
[illegible] vera sacra vel ut dicit
.Sco. Sacrum erit 3o modo dicitur
illud quod est velut origo sacra sicut
[illegible] passio christi dicitur sacrum quo modo
[illegible] sacrum est consumatio
et impletio rerum quasi sit consecratio
ut [illegible] dicitur sacrum
illud quod sacrum ostendit hoc modo
sacra [illegible] dicuntur sacra Tercio
dicitur sacrum ad quod ita est signum quod
[illegible] consecratione [illegible] officiant
representat [illegible] sacra non est sacra
Nota 3o accidentia capitula
Dicitur modo [illegible] ut in infirma
aliqua [illegible] dicitur
albedo [illegible] ista infirma
[illegible] ab albedine [illegible]
albo [illegible] demonstrato et
[illegible] ut est apparet
albo [illegible] et [illegible] duobus
et [illegible]
Nota [illegible] aliqua [illegible]

duobus modis dicitur uno scilicet
primum et est illud quod ultimate terminat
dependenciam actualem et aptitudi-
nalem ipsius accidentis. Et hoc est
ad secundum cum terminat quia sic ipsa
sua non potest esse in subiecto nec actu
nec aptitudine sed ipsa sola habet
terminare dependenciam actualem
et aptitudinalem accidentis hoc modo
paries dicitur subiectum albedinis. Alio
dicitur subiectum primum. Et est illud quod
primum non tamen ultimate nec primo
terminat dependenciam accidentis inhe-
rentis sicut tamen quod ipsum ens potest esse
in alio subiecto ut superficies dicitur subiectum
primum albedinis. Et istis duobus
modis potest capi subiectum in propositione
Nota quinto secundum Scotum in tercia
[illegible] dicitur in prima parte de causis
prima causa est vehemencius
influens super causatum cause secunde
sed ipsa causa prima vehemencius quod si
causa secunda remanet influencia
sua a causato. Alter potest manere
influencia cause prime et illud alterum
sic remoto racionali remanet
vivum quo remoto remanet esse
Cum ergo causa ulterior et prima omnium
causarum non solum sibi sed causa [illegible]
est dare ipse cum est creator
subiecti et accidentis sic ergo producit
ipso eo quod ordine [illegible] immediatis

principio sic actiua potentia [illegible] [illegible]
sui ordinati [et] hac accidentia a
[illegible] sic dependent [illegible] [illegible]
subiecto esse non possent [illegible] hoc non
[illegible] [et] qui [illegible] quasi causa
[illegible] possent actiua essentiali
in esse remota sibi et principalius
actiua mediate sunt in subiecto alterius
subiecto [illegible] [illegible] materiali
esse hoc ultimo [illegible]
Accidentia esse in subiecto quidem
[illegible] subiecto multiplicat primo quantum
ad [illegible] significationem [illegible]
[illegible] [illegible] duo
[illegible] [illegible] [illegible] [et] et
[illegible] [illegible] habere
[illegible] immediate in illud subiecto [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
in quo [illegible] et ideo in hoc subiecto [illegible]
aliquando esse [illegible] [illegible]
[illegible] ad ea [illegible] [illegible]
[illegible] subiecto quantum ad [illegible]
[illegible] et ideo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] actiuis [illegible]
esse possent [illegible] quantum ad [illegible]
[illegible] hoc [illegible] ideo
[illegible] in hoc subiecto [illegible]
[illegible] sic [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] hoc in subiecto isto [illegible]

esse sed subiecto est ergo Conclusio
responsalis In sacramento
altaris accidencia sunt sine subiecto
Probatur primo de esse · [illegible]
[illegible] quod ante consecracionem accidens
est in subiecto quod consistit in alio sed
post consecracionem accidens est sine subiecto
quod consistit [illegible] transisset in substanciam
remanet accidencia probatur
post consecracionem in sacramento altaris
remanent ibi accidencia panis
et vini sed non sunt in aliquo subiecto
[illegible] sensus non decipitur in
proprio sensibili [illegible]
sed sensus iudicat ibi esse colorem
et saporem et alia [illegible]
sunt ibi accidencia [illegible]
[illegible] in corpore christi sunt in subiecto
cum substancia [illegible] corporis [illegible]
sit [illegible] accidentibus [illegible]
[illegible] corpus christi gloriosum impassibile
[illegible] alterari [illegible]
[illegible] sunt in aere [illegible]
[illegible] accidencia non sunt [illegible]
[illegible] non sunt ubi est aer [illegible]
[illegible] depelletur
[illegible] accidencia non transissent de
subiecto in subiectum [illegible] idem numero
[illegible] sunt in uno subiecto [illegible]
in alio accidente [illegible] accipit
a subiecto [illegible] non est esse quod idem numero
manens sit [illegible] in alio
subiecto

nec illa accidentia sunt in pane et
vino quia nec panis nec vinum ibi
manet post consecrationem secundum Ambro-
sium. Sic facies et habetur de consecra-
tione dist. ii. c. panis est in altari usita-
tus ante verba sacramentorum ubi ac-
cesserit consecratio de pane fit caro
Christi. Et Damascenus inquit efficiuntur Christi
panis et vinum corpus et sanguis
eius non quia ipsum corpus Christi de
celo descendit sed quia panis et
vinum transit in corpus Christi.

Corollarium primum. Et sic nulla
accidentia in sacramento altaris sunt
consistentia ut in subiecto [illegible] Aliqua
[illegible] accidentia sunt ibi ut in subiecto
primo secundum quod [illegible] nulla est substantia in
substantia corporis Christi quod nullius accidentis
subiectum est [illegible] in quarto dist. [illegible]
[illegible] in actibus respectivis
[illegible] ibi in subiecto primo

Corollarium ii. Accidentia re-
[illegible] eucharistie fundata [illegible]
[illegible] equalitates [illegible] subiecto
primo quod in quantitate et [illegible]
[illegible] fundata. equalitate sunt
ibi in subiecto primo quod in quantitate
ut [illegible] una [illegible] opera [illegible]
[illegible] applicatur

Corollarium iii. In eucharistia sola
[illegible] in subiecto [illegible]
[illegible] subiectum [illegible] substantia [illegible] ibi

nulla est forma nisi corporeitas quia
non potest esse forma [illegible] aliorum accidentium
qualitatis at est sibi in subiecto posito
immediate subiectum in quantitate
forte et alia accidentia
Contra quantum et si [illegible]
consistit in [illegible] in subiecto
[illegible] esse [illegible] in subiecto aptitudi-
nali probatur quia illa quibus naturaliter
apta nata est inesse [illegible]
Contra quantum ista esse
opinio [illegible] accidentia
esse in forma speciali [illegible] ut
[illegible]
[illegible] forma speciali [illegible]
[illegible] probatur quia [illegible] color
non sunt aeri apta nata esse
in aere
Arguitur 2 deinde non potest fieri
duo contraria esse simul [illegible] deus
si faceret [illegible] esse in subiecto faceret
[illegible] contraria simul esse in [illegible]
[illegible] probatur [illegible]
voluntatem [illegible] eo quia non vult [illegible]
[illegible] velle ut duo contraria [illegible] posse
esse vera et [illegible]
[illegible] non est potentia [illegible]
[illegible] contraria [illegible]
esse non est in [illegible]
[illegible] hoc solo [illegible]
[illegible] quia [illegible] non potest [illegible] duo
contraria esse simul [illegible]
[illegible] et non [illegible] contradictione [illegible]

esse et non esse hoc quia tunc deus
faceret duo contraria esse simul vera
igitur removeret ab aliquo quod est
de eius diffinitione contra [illegible]
[illegible] removet a toto [illegible]
cum [illegible] in [illegible] non [illegible]
ipse esse [illegible] esse a toto
sed si deus faceret accidens esse sine subiecto
removet ab eo id quod est de eius
diffinitione [illegible] dicendum quod
accidens in [illegible]
[illegible] diffinitio
accidens [illegible] est duplex [illegible] non
[illegible] inducat essentiam accidentis [illegible]
eius nate esse et quod non est nate [illegible]
esse [illegible] in eius
diffinitione et [illegible] diffinitio
[illegible] alia est diffinitio
accidentis [illegible] continua [illegible]
solam essentiam accidentis et in hac
non ponitur [illegible] in
[illegible] altarie fiat accidens esse
sine subiecto non removet ab accidente
illud quod est de eius diffinitione [illegible]
[illegible] removet illud quod est de eius [illegible]
[illegible] vel [illegible]
in diffinitione accidentis hoc non est [illegible]
[illegible] accidentibus [illegible]
[illegible] accidens dependet a [illegible]
[illegible] ordine [illegible] dependentia [illegible]
[illegible] accidens ad [illegible]
[illegible] manet [illegible] accidens in sacro

altaris manet in ordo et depe-
dencia respectu ad causam sub-
stancie quia eius esse non est inesse sed
ab alio esse

Arguitur. Si accidens in sacramento
altaris esset sine subiecto per se quod
esset [illegible] per [illegible] quia diffinicio
illi conveniret et diffinicio substancie
in sacramento altaris conveniret diffinicio
substancie ergo et substancia [illegible]
probatur diffinicio et diffinitum [illegible]
[illegible] eius per se est diffinicio substancie et
[illegible] in sacramento altaris
[illegible] quod hec non est diffinicio substancie
[illegible] cui est per se vel accidens est
quod est in alio [illegible] sicut [illegible]
[illegible] diffinicio [illegible] intelligitur
[illegible] est res cuius nature debetur
esse non in alio accidens vero est
cuius nature debetur esse in alio in-
[illegible] modo sit non in
subiecto non tamen pertinet ad diffinicionem
sbe substancie quia per hoc non debetur ei nature
esse non in alio [illegible] per hoc [illegible]
diffinicionem accidentis [illegible] natura eius
[illegible] ut ei debetur
esse in alio vel secundum dico quod esse
[illegible] vel esse in alio potest intelligi dupliciter
Aut secundum aptitudinem etc. esse per se

cadit in differentiam substantie et esse in
alio . i. differentiam accidentis. Aut substantie
actu. Et non oportet istas differentias
intelligi secundum apprehensionem non
secundum actum ut communiter nobis de
hoc exemplum habetur tz. ista que est substantia
et in quo dicitur est in corpore esse per se
solum convenit ei secundum apprehensionem
et non secundum actum

Arguitur 2 Accidentia non sunt sine
subiecto manere in sacramento altaris
probatur quia certa ordinata ad con-
firmationem fidei. Sed hec non ordinata
ad confirmationem fidei. Ergo probatur quod
nunquam ordinata ad scandalum eius
sequitur ex eis generatio et vermes
secundum quod invenitur hec ordinata
ad scandalum nec sunt fideles necessario possunt
et sacramenti misterium deprehendunt

Arguitur 2 Accidentia illa non
sunt sine subiecto probatur Ex accidentibus
non potest generari substantia sed ex illis accidentibus
dicitur [illegible] generari [illegible] Ergo
[illegible] ex non substantia non fit substantia
Probatur quod videtur [illegible] ex illis speciebus
generari vermes et muscas [illegible]
non potest generari ex corpore christi
[illegible] alia substantia in qua [illegible]
[illegible] debet [illegible]
[illegible] ex speciebus ut vermes vel
muscas aut aliquid huiusmodi sub

Due sit opinio philosophorum arabum
una est quod dicit quod species panis redit
ex qua hostia possit generari. Sed
hec opinio videtur includere impietatem
contrarie sunt duo nisi debito modo
intelligatur. Quia per hoc non potest esse quod
iterum species panis sit ibi. Aut corres-
pondet ibi esse species panis iteratis
speciebus manentibus et sic erit corpus
christi tamen diu sit sub speciebus quamdiu
species manent. Scilicet quod aliquando erit
ibi corpus christi et species panis. Quod
non sustinet ratio. Aut hoc erit
destructis speciebus. Hoc iterum
est inconveniens quod species panis sit
sine subiecto accidentibus panis. Verba ergo
impietatem sunt non redeuntis. Sed
erat aliquid et in alterum conversum non
potest dici redire nisi illud requiratur
ipsum verba ait panis non est adhuc plane
sed transsubstantiata in corpus christi. Unde non
potest intelligi quod species panis redeat
nisi corpus christi quanta et in pane
quod est absurdum. Unde si debet ista
opinio sustineri intelligenda est per
speciem panis in panem non quod redeat
quantitas erat sed quod desinentibus speciebus
aliqua materia accedat vel per
creationem vel quocumque alio modo

pect [illegible] corpa quam alia vo
et opio planior ut dicatur et ill
[illegible] ter datum et ideo possesse fuisse
dicitur utile ita datum est [illegible]
agent ut [illegible] fiat quantum fiet
[illegible] sua [illegible] ut quibusdam agere
maneret et exigere utile videtur
et [illegible] et [illegible] generale
Arguitur in facto veritatis [illegible] officio ordinata
in quibus debet [illegible] esse [illegible]
et contra ordinem [illegible]
Que [illegible] ordinavit [illegible] in natura
ut [illegible] non sit [illegible] in
licet [illegible] quem ordinem habere
[illegible] ordinata sit ut [illegible] sit
in [illegible] et ratione
ordinatur [illegible] ordine [illegible]
[illegible] sit in hoc facto [illegible]
ut [illegible] meritum habeat per
[illegible] facere [illegible]
in rebus [illegible] sit [illegible]
et statuta quibus ordinem [illegible]
[illegible] legem [illegible]
aliquis [illegible]
[illegible] quia legi
contrarium esse videtur
Verum angelus secundum [illegible]
[illegible] et forma vide [illegible]
in [illegible] tertio [illegible] xx

Cognitio angelica duplex

Utrum angelus possit cognoscere simul res in verbo et in propria natura

Noto primo quod cognitio angelica quantum ad propositum spectat est duplex scilicet matutina et vespertina.

matutina

Cognitio matutina est cognitio dei in se et cognitio rerum quam habet in ~~[illegible]~~ verbo id est videndo divinam essentiam sive verbo eterno dei sive divina essentia ab eterno extiterunt rationes omnium rerum tam spiritualium quam temporalium vel corporalium creaturarum. Angeli videntes divinam essentiam clare secundum ipsorum claritatem aliqui ab Augustino dicitur cognitio meridiana vident ea et cognoscunt rationes et essentias omnium creaturarum.

vespertina

Cognitio vespertina est cognitio rerum creatarum in se et hanc cognitionem habent angeli per species intelligibiles ab initio creationis eis inditas representantes res.

Noto 2o quod [illegible] intellectus angelicus cognoscit res duobus modis [illegible] quia sunt in eius intellectu et sicut nostri

Intellectus angelicus cognoscit res duobus modis

[illegible] . q . [illegible] dicit quod angelus non accepit aliquam notitiam a rebus intelligendo per species acquisitas sed omnia intelligit per species innatas quia non habet intellectum agentem et possibilem [illegible] concedit

Nota secundum Alex. de Ales triplex est
cognitio Angelorum. Una qua angeli co-
gnoscunt verbum et sciunt creaturas sibi
in verbo relucentes unde indistincta
cognitio in lumine glorie et beatitudinis et hec
matutina / supernalis et beatifica dicitur / capi-
tulum / secundo quia hec cognitio est in creatore
qui est prius in omni creature sicut mane
prius die. Alia est qua cognoscunt per
se sibi concreatas. dicitur / sic / et alia
Tertia est qua cognoscunt per species a rebus
cognitis acceptas. Que ipse vocatur
cognitio in proprio genere. Et hec due cognitiones
dicuntur vespertine / quia hiis duabus cognitio-
nibus cognoscitur res in creaturis quod
quidem se tendit in occasum. Et secunda cognitio
dicitur naturalis / quia est eis a natura insita / tertia
a sua [illegible] sicut [illegible] generatur species
per quas cognoscit. Prima dicitur / et alia a se
Tertia est per aliquas dicitur naturalis quia

angeli sunt cor[illegible] [illegible] potentiam qua
a rebus abstrahit vel accipit sunt species per [illegible]
cognoscit sunt alia a se [illegible] de [illegible]
[illegible] supernaturalis quia non potest fieri ab aliqua
creatura naturaliter sed tantum ex influentia dei
et immissione luminis divini supernaturalis. Quoniam
cum impossibile est oculum videntem ad visionem
solis [illegible] ab alio lumine nisi per radiorum
solis impressionem ab ipso sole. Ita non est possibi-
le aliqua creatura videat divinam essentiam
intuitive nisi per immissionem lucis divine supernaturalis
Nota Quod [illegible] et [illegible] [illegible]
tenent quod angelus corruptibilia et
[illegible] que fuerunt in angelo [illegible]
cognoscit per species [illegible] quia talis [illegible]
species [illegible] de sua constitutione [illegible]
[illegible] sunt [illegible]. Sed corruptibilia et [illegible]
[illegible] et futura contingentia et fortuita
et voluntaria cognoscit angelus per species
[illegible] vel acquisitas [illegible]
[illegible]
[illegible] species de singularibus et [illegible]

sunt plura cognoscere nisi inferiores
reducuntur ad unam speciem per quam cogno-
scunt. Alio cognoscunt res in uno alio
quod est causa rerum et hoc est verbum
et sic per species in actu cognoscit
omnia. Hec autem cognitio est in superio-
ribus perfectior quam in inferioribus
angelis et ideo superiores inveniuntur tra-
dere a [illegible] et [illegible] in intellectu
ipsorum non est successio vel [illegible]
[illegible] sic [illegible] inferiorum
intelligunt res in [illegible] per species
concreatas. Nota tercio
quod deus in [illegible] ponit aliquas
creaturas ipso operari non
[illegible] [illegible] ad [illegible] perfectionem
[illegible] potencia operativa [illegible] potencia
intellectiva non est illud per quod operatur
et intelligit [illegible] magis est [illegible] operatione
quod [illegible] [illegible] dicit deo-
[illegible] qualibet [illegible] creata sit [illegible]
[illegible] posse et operari [illegible] posse
vel potencia [illegible] substancia
et operacio sic [illegible] operatio [illegible]
[illegible] potenciam [illegible]
[illegible] intellectio est [illegible] intelligendo
[illegible] potencie intellective [illegible]
habet potenciam intellectivam ab
[illegible] intelligendum [illegible] species intellectus

Deo. [illegible] angeli inferiores cognoscunt
per [illegible] species [illegible] angeli superiores
[illegible] species cognoscunt [illegible] dicit deo-
per eandem speciem cognoscunt [illegible]
[illegible] de angelica ierarchia [illegible] angeli habent
[illegible] inferiores [illegible]
[illegible] et [illegible] per pauciores species universitatem
[illegible] apprehendere [illegible]

ad potentiam. Sed potentia intellectiva
est primum intelligendi [illegible] species ergo species
intelligibiles est primum intelligendi [illegible] potentie
[illegible]
quod dux est primum operationis intellectus
et intelligente unum scilicet quod est virtus
intelligentie quod quidem est primum
intelligente potentia. Aliud [illegible] est
primum intelligendi et actu scilicet [illegible]
[illegible] intellectiva et intelligente
per intellectum [illegible]
[illegible] species intelligibiles [illegible] forma
intellectus fit in actu et [illegible] eam
intellectus. Ipsa forma [illegible] una
potentia intellectiva [illegible]
diversos actus intelligere [illegible]
sic una [illegible] sunt diversos actus
habere [illegible] diversas potentias [illegible]
[illegible] sunt [illegible] intelligere [illegible]
[illegible] ista una potentia intellectiva
sunt [illegible] diversas intelligibiles species
[illegible] sunt [illegible]
diversos actus intelligendi. Que
[illegible] potentia est primum operationis [illegible]
[illegible] species intelligibiles [illegible] intellectum
[illegible] ex precedentibus [illegible] propositio
[illegible] causa quare [illegible] sunt
[illegible] intelligere fit in actu et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]

dux est primum operationis intellectus

Aliud

Si fuit sunt diverse species intelligibiles [illegible] informata

actu secundum speciem intellectam et intellectu
actualis intelligibile est unum intellectum
Dubitatur sicut species ad disposit
intelligendum actu informatum
sic intelligibile est [illegible] secundum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] secundum
[illegible] est [illegible] intellectus [illegible] speciebus
actu informatum. Propositio quarta
Angelus per aliam speciem videt
rem in propria natura et per aliam in Verbo
[illegible] quia angelus videt
rem in propria natura sic per speciem intellectam
creatam vel infusam intellectui
angelico visio autem rerum in Verbo
[illegible] speciem Verbi sive
essentiam quae non est [illegible]
intellectui unum [illegible] sic intelligibile
Propositio sexta per connaturalia
intellectui angelico et [illegible]
[illegible] unum intellecta
angelica ad Verbum [illegible] speciem [illegible]
creata non [illegible]
[illegible] quia videt rem in Verbo
[illegible] per praecedentem. Propositio
Quinta species intelligibilis
creata vel infusa angelo est
[illegible] ad illam visionem
beatam in Verbo [illegible]
[illegible] in intellectu angelico est

per maiorem dispositionem ad istam
visionem beatam / secundum propositio illa est
de potentia intellectus angelici Ergo

Propositio octava Ex intellectu
angeli procedunt simul due operationes
probatur quia una operatio procedit
ex intellectu angeli ratione
unionis ad verbum / qua scilicet videt
res in verbo / Et alia ratione
speciei intelligibilis / qua informatus
sua videt res in propria
natura Propositio nona est quod
intellectus angelicus simul duas
habet operationes / tamen una non
debilitatur per alteram propter
attentionem ad alteram probatur quia
[illegible] sunt due actiones quarum
una est causa alterius / sed una
ratio actionum non debilitatur nec
attenuatur per attentionem ad alteram
sed magis confortatur / sic si imago
res in se aspiciat / et ostendit
rationem eius / ut sunt in de-
monstrationibus in nostris / sic est
de istis duabus operationibus
intellectus angelici / Et in actu visionis
in beatitudine est causa eius alterius
actus in eadem mente / [illegible]

Conclusio responsalis

Angelus simul cognoscit
rem in verbo et in propria natura
simul. Cum cognitio est eterna
et sine aliqua intermissione, quia
cognoscit illa sub cognitione
cognoscit simul. Probatur: cognitio angeli
in verbo est eterna et sine
intermissione, sub qua cognoscit
res in propria natura; ergo angelus
simul cognoscit res in verbo
et in propria natura. Probatur quia
visio qua angelus videt res
in verbo non est interrupta sed
eterna. Sed contra: Augustinus libro quarto — Aug. super Gen. 4o
super Genesim ad litteram, ubi dicit
quod dies illi et vespere et mane
non fuerunt ordinate secundum
successionem, sed secundum ordinem nature
huiusmodi, sicut est prius dictum
secundo: et mane et vespere. Hoc
cognitio matutina est visio
rerum in verbo et vespertina est
visio rerum in propria natura. Et Augustinus — [illegible] 18
18: Angelorum cognitio in rebus se videt
tamen prius in mente quam in rebus,
hoc est in deo, in quibus [illegible]
Ad 6: ergo non est simul
visione [illegible]
videre res in propria natura et in
verbo, tamen prius [illegible] et verum. Ad

Ad 2m

Radice sic illas cognoscere intellectum
angelicum quam sunt speciei quam
videmus superaddit. Et hoc debilitatur
per alteram quod cognoscendo realiter in
verbo et verum in illa natura
sunt. Quarto ergo. Arz. et [illegible]
esse octava et nona propositionis

Corollarium primum. Angelus
cognoscit et videt deum medi-
ante natura sua non quam est per gratiam
quia per intellectum intellectus creatus
sua naturaliter pervenire et ascendere ad
visionem divinam [illegible] ut dicit
a [illegible] pe thimo in [illegible]
[illegible] et duo [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] inhabitat [illegible]
Et per quam [illegible] cognoscit naturaliter
sed per gratiam

pe thimo vi.

Corollarium 2m. Angelus intel-
ligendo [illegible] naturaliter per quam
ista intellectualis super se [illegible]
quinta intellectus [illegible] naturaliter
[illegible] angelus [illegible] intellectualis
naturaliter super se [illegible] sua [illegible] sunt
intellectualis [illegible]

Corollarium 3m. Angelus
naturaliter intelligit res creatas
alias a se per quam intelligit

Corl'm Angelus cognoscit se per
suam essentiam an[illegible] non immediate essentia
ne essentia angelica [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sensibilia [illegible] intellectum
sufficiens ratio vel [illegible] cognoscendi se
[illegible] non minus essentia angelica [illegible]
intellectui suo [illegible] cognoscendi se

Corl'm Angelus [illegible] essentiam suam non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] non
[illegible] angelus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cognoscit [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] creatam [illegible] illud
[illegible] [illegible] nec angelus nec alium
[illegible] solus deus [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible]
creature [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solus
suam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cognoscat [illegible] [illegible] [illegible]
illud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] solum [illegible] essentia [illegible]
[illegible] [illegible] creature [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscit
creatam

Arz Autor de causis [illegible] d̄t
q̄ intelligentia [illegible] sic sui
[illegible] angelis [illegible] alchasse [illegible]
[illegible] de z [illegible]
[illegible] intell [illegible] de zelis [illegible]
de [illegible] intelligendo se [illegible]
[illegible] angelis [illegible] loquendo de [illegible]
[illegible] intelligentia anglicis [illegible]
[illegible] cognoscit [illegible] et actus [illegible]
[illegible] essentia sua [illegible] intelligendo se cognoscit [illegible]
[illegible] cognoscit
[illegible] in volt voluntas angeli [illegible]
[illegible] voluntas
determinat [illegible]
[illegible] volu [illegible] se determinat [illegible]
[illegible] mediante [illegible]
[illegible] determinate [illegible] cognoscit [illegible]
[illegible] voluntas [illegible]
aliquo causali [illegible] cognoscit [illegible]
cognoscet

natu(r)a intellect(us) creati ab a(n)g(e)lo et
in ipso g(e)n(er)ati | s(ed) sp(eci)es ab alio
recepta et intellectu angeli nam
ut [illegible] cuilibet intellectua
e plena formale e speciebus [illegible]

Consequenter | Dubitatur utrum angelus
intelligit p(er) illa s(cilicet) [illegible] eodem modo
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] s(ed) [illegible] nam [illegible]
[illegible] Ex hoc angelus [illegible]
intellectu [illegible] p(er) essentiam | et alia p(er)
speciem | ut [illegible] | [illegible]
informatum [illegible] informat(ur) [illegible]
p(er) [illegible] intellectus p(er) speciem Ex hoc
[illegible] intellectus [illegible] et [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | et [illegible] illa
nam [illegible]
nam s(ed) nam [illegible]

Angelus [illegible] vocatur
[illegible] in verbo
[illegible] eadem
[illegible] habere
[illegible] | [illegible]
intellectus | s(ed) aliq(ui)d [illegible]
intelligit [illegible] videt [illegible] in
verbo | et aliq(ui)d [illegible] videt [illegible]
in [illegible] [illegible]
[illegible] videat [illegible] in verbo | et
[illegible] [illegible] [illegible]

u dicit [illegible] potentia essentie et est
ad actum et ideo de [illegible] potentia [illegible]
[illegible] per actum et obiectum [illegible]
ideo unum et eadem potentie est
unum et per obiectum [illegible] unum et [illegible]
actus [illegible] quod actus [illegible] angelus
videt res in verbo [illegible]
actus [illegible] videt res [illegible]
[illegible] habere [illegible] eadem
potentia [illegible] habere duos actus
ambos [illegible] unum [illegible]
duos actus [illegible] alius est
[illegible] et alius [illegible]
unum [illegible]
[illegible]
[illegible]
adduci [illegible]
[illegible] Cum enim intellectus noster
sicut videt [illegible]
[illegible]
et [illegible] unum
videt [illegible] esse [illegible]
[illegible]
[illegible] actus [illegible]
[illegible] actus [illegible]
intelliget
[illegible] una potentia non
[illegible] plures actus [illegible] unum
[illegible] est unus terminus [illegible]
[illegible] potentie ergo
Sed si angelus intelligeret [illegible]
verbo [illegible] intellectus [illegible]
plures actus simul quod [illegible]

actor sed de luce vna tamen ex vna
parte non terminatur nisi ad vnum
similium. Tercio quia potentia ordinatur
ad actum et operacionem ipsius in suum
finem Cum perfectibile ordinetur ad
suam perfectionem actus et operacio est
perfectio potencie Capitulum quartum hic
dicitur quod potentia intellectiua angeli
non se extendit ad duos actus simul
vnum et eundem [illegible] secundum quod duo
species quibus ad actus illos ordinatur
vtrum [illegible] quantitas hoc
Argumentum 2o. Cum se habet actus
ad obiectum sicut potentia ad actum
sed vnus actus non potest terminari
ad duo obiecta igitur nec potentia
vna potest habere duos actus
dicendum quod non est simile quia inter actum
et obiectum non cadit aliquod medium
sed inter intellectum et eius actum cadit
medium scilicet species intelligibiles

Utrum Angelus meruerit
suam beatitudinem
Nota primo ut dicit Doctor in
littera quod de [illegible] angeli triplex
est posicio Prima enim dicebat
quod Angelus in primo instanti sue cre
acionis fuit beatus sed hoc non videtur
conveniens quia pari racione aliquis in
primo instanti peccasset miserum quod cum

distincta obiecta sunt causa distinctorum actuum

Opinio prima

quod dicunt, sed absurdum est et
Opinio 2a contra veritatem. Alii autem dicunt quod fuerunt
omnes conditi et creati in gratia. Et
quidam in ea perseverantes beatitudinem
meruerunt. Alii vero contra eam agentes
facti sunt miseri. Et hec opinio
minus difficultatis habet, unde preceteris
Opinio 3a [illegible] michi placet, inquit magister. Tercia
vero dicit quod fuerunt angeli creati
in puris naturalibus et quibusdam
datis ad verbum simul collata
est gratia et beatitudo. Et hoc dicunt
quod dicit [illegible] meruerunt in rebus [illegible] cum
dicat quod non meruerunt, sed hoc
non videtur competere nisi soli Christo
qui est filius naturalis, hereditate
Alii dicunt [illegible] meruerunt [illegible] dignitatis sine
merito habeat. Alii vero dicunt
quod meruerunt beatitudinem ex operibus
que in ea nobis agunt [illegible] operibus
fuit magis [illegible], sed in hoc non
tenetur [illegible] veritas cum videtur
ut meritum [illegible] premium. Et
Tercia opinio in ipso instanti meruerunt magis meritum fit differendo ad
premium. Tercia vero dicit [illegible]
quod in ipso instanti beatitudinem meruerunt
[illegible] hoc ipso quod ad verbum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Et tangit
[illegible] in hoc dist. [illegible]
[illegible] placet [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] propter

sunt ergo in eis meruerunt primi in [illegible]
dicit. Ista quod meruerunt gratiam se-
quitionem [illegible] gratia informati ad
demeritum et quod meritum quod precessit beati-
tudinem causa non tempore. Et hoc ut dicit
albertus magnus videtur congruere dictis
sanctorum. Nota 2ª [illegible] Scoto (?)
et alii doctores moderni dicunt
quod meritum angelorum non solum natura — meritum angelorum non solum natura
sed etiam tempore precessit premium. Unde — set (?) tempore precessit beatitudinem
fuit creatio angelorum et conse-
cutio beatitudinem bonorum. Sed casus malorum
fuit eis data quasi breuis morula
~~qualiter fuit ista mora~~ ad merendum
vel demerendum. Qualiter fuit ista morula
quod sacra scriptura non dicit. Et solum loquitur de
natura diabolica (?). Ipse fuisset in
ea [illegible] id modicum quod [illegible] nulla
reputata non fuit instantanea·
[illegible] Ista angeli mali in — Angeli mali in illa mora
illa morula peccauerunt pluribus peccatis — peccaverunt pluribus peccatis
diuersis. Primo peccauerunt angeli superbia (?) — Primo superbia
[illegible] superbie. [illegible] cum lucifer [illegible] videbat
[illegible] de
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] — 20 [illegible]
[illegible] amore sui [illegible]
[illegible] nimium amore [illegible]
habuit [illegible]
Et appetivit quod [illegible] se fuit [illegible]
ad quod [illegible] non [illegible]
[illegible]

3o odio dei

Tertia apperuit gloriam non indebito vel
forte sed meriti. Tertia minus vito
cum adhuc viatores existerent. Tertio
potius fuit odium dei. Illa enim quo non
potuit obtinere non potuit quod
appetiverunt ceperunt deo invidere et
effecti odio gravantur. Et sic odium
dei commutabant [illegible] alia scilicet [illegible]
obstinatio et desperatio qua se a
venia elongaverunt. Et in hoc firmatus
est et a deo separatus. Et sic in
ea aversione erant plura peccata mortalia
quorum lectus angelus malus non
habuerunt decem simul sed unum post
aliud. Et ita mora demeriti malorum
non erat indivisibilis. Licet esset mora
meriti bonorum indivisibilis continuit

quatuor morulas angelorum

Fuit ergo quod quatuor morulas
in statu primordiali angelorum fuisse
dicunt. In prima decem fuerit creati.
[illegible] secundo [illegible]
In secunda apposita est gratia. In tercia
ipsi meruerunt et isti demeruerunt
In quarto decem fuerunt in termino bonorum
fuerunt confirmati, mali vero damnati.
Illa autem mora non fuit tempus nisi
large capiendo tempus.

beatitudo duplex
una naturalis 2

Modo tercio videndum est de ad
[illegible] quod beatitudo est duplex
una est [illegible] quam aliquis habet
naturalis. 2 beatitudo naturalis est status
[illegible] omni malo bonorum [illegible]
sufficiens et culpe. Et naturali beatitudine creati sunt angeli
[illegible] impossibiles. Et hec est illa perfecta [illegible] ad [illegible]
et altera consistit in dei visione naturalia qua angeli
a principio creationis non habuerunt

No q̄ pͥma mora in qua stat vnusq̄
ineꝫ ocat̄ in statu s̄ ira potest
esse instabilitate et in stabilitate in magis
videt ꝛ concordare scripture que respondebat
iuxta in aliquo tempore stetit in medietate et
intendit nichilominus ezechiel xxviii dicit
Ambulasti perfectus in viis tuis a die
condicionis tue donec inventa est iniquitas
in te Sed ambulatio in perfectione non est in statu
nisi forte eorum qui aliquando perseverant in
perfectione hoc dicit ambulat in perfectione qui solo
reformatus manet Sed ambulare dicat
iam profectum et augmentum hostis serpens
antiquus contrarium est veritatis hoc est a
deo nec statim supra pectus et ventrem
suum ambulabat Quia adam et eva in statu
permanserunt Quod si eis (?) aliter quam alii
ad oppositum allegat Dicitur est mora in
qua illi steterunt ... permanet nec fuit
in impossibilitate ... actu eorum a malis
... perseverant ... ipsorum maiorum fuit
... temporis in bonum ... bonum
ad magna eorum laudem vertit et pro ipsorum

[illegible]
... data de ... ad bonum ...
... sive ... sive actu si aliqua ratione
vel locus vel ... sive ...

3o odio dei

xii dicitur factum est prelium magnum in celo michael et angeli eius pugnabant cum dracone [illegible] ista fuit salutis [illegible] divina pugnanda nisi [illegible] hoc [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] dicta intelligitur [illegible] ... [illegible] vide [illegible] mora demeriti non [illegible] sollicitudine [illegible] tertia [illegible] et ultra mora merendi

Item angeli [illegible] et confirmacionem [illegible] in cognicionem [illegible] et a quo [illegible] esset habebat [illegible] bonum et malum ut [illegible] [illegible] [illegible] ille forent [illegible] habebat [illegible] nullam [illegible] qua deum et se diligebat [illegible] non meritorie [illegible] [illegible] [illegible] non dum erat [illegible] addita [illegible] in [illegible]

quatuor moras angelorum

[illegible] meruit et [illegible] ... [illegible] [illegible] fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] mali [illegible] dampnati illa at mora non fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Hec est [illegible] d. d. ad [illegible] [illegible] beatitudo est duplex

btitudo duplex

una est [illegible] qua aliquis habet

una naturalis

naturalis btitudo naturalis est status [illegible] omni malo [illegible] [illegible] [illegible] et culpe et naturali btitudine creati sunt [illegible] [illegible] impassibiles et hec [illegible] [illegible] et altera [illegible] in dei visione [illegible] quam angeli a primo [illegible] non habuerunt

et qua virtute sive natura potest assequi x

perfectam operationem secundum modum perfectionis
sue nature. Et sic homo et angelus bene
creata fuit [illegible] secundum principia sue crea-
tionis habuerunt perfectam cognitionem de
deo ad quam natura creata se extendere
potest [illegible] hec autem operatio [illegible] deum
cognoscit [illegible] consistit beatitudo creature
rationalis [illegible] et [illegible] perfectissima
hominis contemplationis qua optimum intel-
ligibile quod est deus contemplari potest in
hac vita [illegible] hominem ultimam esse
felicitatem. Alia est beatitudo super-
naturalis nequaquam rationalis creatura
per perfectam operationem simpliciter [illegible]
secundum cognoscit deum per essentiam suam
sicut est [illegible] consistit in clara visione
et fruitione dei qua in futuro expectamus
[illegible] est supra [illegible] intellectum creature
[illegible] Et hanc beatitudinem angeli in
[illegible] non habebant [illegible]
[illegible] Nota quod
[illegible] motus liberi arbitrii [illegible]
est [illegible] perfectus sic est
in homine [illegible] non habebat et est
[illegible] actus ad virtutem. Ad hoc
[illegible] non requiritur gratia gratum fa-
ciens [illegible] ad gratiam [illegible]
[illegible] quod [illegible] est
[illegible] gratis data [illegible]

[illegible] data [illegible] naturalis ad bonum [illegible]
[illegible] sive [illegible] sive actum [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] sive [illegible]

Alia super-naturalis

motus liberi arbitrii

perfectus

Gratuita dei intrinseca monentur intrinseco inspirato vel gratie [illegible]
perfectus

quorumlibet dominum augustinum sic quo nil
boni possumus facere. Uel ad si intel-
ligatur aliquid habituale donum quod
sic esset aliud a infinitum. Alius
est motus hominis ad eundem perfectus et
est eius actus qui est a virtute. Et in
hoc motu liberum arbitrium non potest
absque gratia quia est perfectum perficere. Talis
autem motus fuit quesitus angelorum e-
orum et requirebat gratiam.

gra dei 3a primo

Nota quinto quod bonum
gratia dei comprehendat primo ut appre-
hendit quicquid naturalibus est superad-
ditum. Et sic de appetitione gratia re-
fert dicimus gratia habere bonum inge-
nium bene legere cantare et huiusmodi.
20 Alio modo quod est superadditum libero
arbitrio ad reddendum facilius et
dispositionibus sic dicimus virtutes naturales
plures ad benignitatem esse gratia.
Et in hoc gratiosus angelus fuit creatus.
30 Tertio gratia dei quod superadditum
est ad corpus beatificare complere et
eleuare. Et hec est gratia gratum
faciens quia facit hominem acceptabilem
deo quia conformem. Et hanc non habuit
angelus a principio creationis.

Nota sexto secundum S.Th. in
[illegible]a post aliquas questiones
Prima questio: Utrum se habet

ad primum sic motus ad terminum. Et sic
fieri ad factum esse. Patet quia sic motus
est tendencia via et dispositio ad
terminum et fieri ad factum esse. Sic ergo
motum consequitur mobile tantum ad quae
Hec etiam per meritum sit consequenter
primus. Secunda conclusio: subita non sunt
successive fieri prius et post quam
factum esse. Patet quia instans illud in
quo primo aliquid factum est est
terminus temporis precedentis in
quo non erat. Et secundum in illo instanti
verum est dicere rem esse. Et an hoc
non sunt. Sed in facto esse licet in tempore
precedenti erat in fieri. Cum in hiis
que sunt per motum successivum fieri attri
buunt tempori precedenti. Tercia
conclusio: in hiis que subito fiunt simul
est fieri et factum esse. Sicut cum
illuminat aer et illuminatus est. Patet
quia in momentaneis accionibus fieri
non attribuunt nisi ipsi instanti in
quo dividitur inter esse et non esse. Ita
quod in illo primo instanti verum est dicere
quod res non est et immediate ante
non fuit. Licet ergo in omnibus aliis
instantibus consequentibus possit dici quod
esset factum non tamen fieret quod hoc fiat et
quod hoc factum est nisi in primo instanti

fit res vertatur et vera ta est

ante

dici

In tpe autem precedenti non est verum dicere
hoc [illegible] si sic tunc [illegible] subito
vel [illegible] instantanea | Similiter
ipse Angelus in eodem instanti
convertebatur ad deum et merebatur
sed quia in primo instanti quo merebatur
angelus est [illegible] ad finem verbi
erat beatus | [illegible] perfecte fruebatur | Et [illegible]
perfecte fruendo erat [illegible] consistens
in facto esse beatitudinis | Ita
quod angelus in eodem instanti erat simul
in fieri beatitudinis | et in facto esse
beatitudinis | quia tunc in illa conversione
merebatur beatitudinem in fieri | non [illegible]
in hoc quod convertebatur ad verum
constitute perfecte beatitudinis | [illegible]
[illegible] consistens in ipso fieri beatitudinis
[illegible] conversio post illud primum instans
conversione angelus [illegible] non merebatur
erat in termino beatitudinis | sed
[illegible] tendentia et [illegible]
beatitudinem [illegible]
angeli in primo instanti [illegible]
sic confirmati | et [illegible] beatitudinem
[illegible] merita [illegible]
[illegible] non videtur
[illegible] mereri debeat | [illegible]
[illegible] et perfecto [illegible] post
illud instans [illegible] angeli beati
[illegible] beatitudine [illegible] in
clara visione dei habuerit [illegible]

cōplato et pfecto **Proximo**
Sexta pt̄ **Conclusio** angelus
meruit precessit premium sua na
ture sꝫ quia ubi meruit et pre
miatꝰ fuit fuit i eadem instanti libe
meruisse precedit premium sua tempo
re sꝫ sit simul i duracione angelorum
tñe sꝫ ... **et 3ᵃ pte**
ſo l. Actor sꝫ q ... id
Doctor sꝫ ... [illegible]
Conclusio responsalis
Angeli suam beatitudinem finalem
meruerunt ... Ante angeli de
meruerunt et gratia ... Angeli
concesserunt ... alij steterunt
fili qui ceciderunt ... recipere me
llam vite mercede recipere me
ruerunt **Et apoca** xxi dicit
mensura angeli i illa celesti ... Angel
mensura hominis sꝫ homo ad beatitudi
ē mensura ... non ... meritum
attingere non ... beatitudinem me
rendo et angelus sua beatitudinem
... beatitudo a nulla
... habet sꝫ merito
pura creatura ... creatura ergo
sꝫ angelus ... beatitudo soli deo est
... et beatitudo
nalis ... esse et ben
esse ... et beatitudo ... ad cre
... beatitudinem assequitur ... operacio
... beatitudo sit ... creature
intellectualis ... non attingere
... operacionem ... ad iste ...
... operantis ergo creatura

intellectuales non sit finis suum sed
beatitudinem attingere per operationem
naturalem / et ideo quod attingit operatione
meritoria / que est operatio gratia infor-
mata hoc est nota de se

Conclusio prima Angeli meru-
erunt suam beatitudinem [illegible] quam
acceperunt / sed per dispositionem vel via
est ad terminum / vel ante id ad quod
disponit / sed meritum est via et
dispositio ad premium / ergo premia
prius [illegible] meruerunt quam
acceperunt / unde dicunt doctores
quod meritum angelorum precessit pre-
mium / non in tempore / nec duratione
sed solum natura / ita quod simul simultate
[illegible] habuerunt gratiam / et gloriam
opinio [illegible] et modernorum tenet
quod meritum angelorum precessit non
solum natura sed etiam tempore premium
Et dicunt quod in statu [illegible]
angelorum fuerunt quatuor morule
[illegible]

Conclusio 2a Angeli a sua
creatione habuerunt beatitudinem
naturalem / sed non supernaturalem sed
naturalem / [illegible] ad premia [illegible] quam angeli tem-
pore fuerunt innocentes / et impassibiles
et in [illegible] cognitione dei quorum
natura creata se extendere potest / de

Jn alio ꝯ Aug⁹ li. de fide ad petrū
dicens Angelica ſpūs beatitudinē
donū a sua celsitate diuinitꝫ accepit
Secūdo pꝫ ex rōne [illegible]
Corollarium 3m Angeli uno actu
meruerunt beatitudinē pꝫ qz dictū est
de hōie ita de Angelo [illegible] et angeli
sunt ordinati ad beatitudinē [illegible]
et sicut multiplicatur caritas angelorum
sꝫ homo unico actu pōt mereri bea-
titudinē ergo et angelus [illegible]
Angeli boni uno actu principali
meruerunt beatitudinē [illegible] se
submiserunt deo [illegible] se submitte-
bant diabolo [illegible] at fuerunt
alio actu utpote complacentia in dis
angelis [illegible] [illegible] corr[illegible]
Corollarium quartum Jnter creacōm
angelorum et eorum beatitudinem sive
[illegible] conuenient assignari aliqua
moram [illegible] omnes angeli aliqua
fuerunt [illegible] [illegible] erant
in statu merendi et demerendi
Quo at [illegible] habeat [illegible] est
tempus merendi et demerendi
usque ad instans mortis ita et
angelus [illegible] erat tempus
[illegible] [illegible] et hoc est illa
[illegible] [illegible] tempus large
capiendo tempus

anythe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] angeli [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] ho [illegible]

Arguitur 2 idem non potest simul esse
perfectum et imperfectum sed sic angelus meruit
suam beatitudinem ergo fuisset simul perfectus
et imperfectus. Tenet consequentia et consequentia
et secunda propositio. Consequens probatur. Et dicitur quod in eodem
instanti merebatur et premiabatur.
Tunc enim meruit angelus quia sua ad deum
perfecte ferebatur et erat beatus et sic
perfectus. Et quod in eodem instanti premium
merebatur et ratione meriti erat
imperfectus. Dicendum quod angelus in illo
instanti fuit quidem secundum non fuit simul
perfectus et imperfectus sed fuit simpliciter perfectus
et in uno imperfectionis quod non implicat
quod fuit simul in uno esse imperfecte
et alia perfecta. Verum cum sit in illo
instanti simul esse meritum terminus cum
premio scilicet beatitudine. Et sic ratione meriti
dicitur angelus fuit in uno imperfectione. Et
ratione premii erat perfectus
quia beatus. Et sic simul erat perfectus et
in uno imperfectus et non simpliciter perfectus et imperfectus.

Arguitur 3 nulla creatura
potest simul esse in via et in
termino sed sic angelus in eodem instanti
meruit et premiabatur ergo. Dicendum
sic esse viatorem simul et comprehensorem et
beatum quod soli Christo convenit qui simul
deus est et homo. Verum quod angelus in eo quod

Nisi sit Christus
in via et
in termino quod
simul Christus fuit
in via et
termino

merebatur et fuit in via sicut eos dicit perseverabat et fuit in termino ergo Sciendum quod duplex est meritum. Est enim meritum vie pure quod competit viatoribus. Aliud meritum quod fuit in via et illud perdit meritum finita duratione et non potest simul esse cum premio. Aliud est meritum termini et tale meritum potest simul esse cum premio et hoc in tali merito viator non est distans a termino vie sed est coniunctus in termino vie. Et sic fuit angelis in illo instanti merebantur etiam ut viatores non quod distarent a termino sed ut in termino vie constituti.

Considerandum ut dicit Carthusiensis super 2 senten. d. 4 q. 2 art. 4 quod via angelorum ex duobus instantibus integratur et secundum alterum illorum est via quod non terminus. Alterum vero simul est via et terminus. Via intelligitur esse ex ... terminus intelligitur conformatio a deo perfunditur gratia habitualis in magnifice potentiis ad deum. Primum instans est creationis in informationis gratie. Et ubi quibusdam instantibus est et species et gratiam esse viam, esse 2m instans terminum esse libertatis et meriti duplicis ut supra. Vere non ut vie disposicione contra terminum. Et vero negatur alio non ut in termino vie esse gaudium esse ac in termino stat

meritum duplex vie

termini

Ex libertate merito et beatitudine
quam actus ille ut michael qui
.li. ar. et quia meritorum e ...
vero qui plet per tam beatitudo est
Angelus meritum et premium
deberent sibi inuicem correspondere
quia beatitudo angelorum est maior
quam premium quod non potuerit tam merere
in instanti. Ad 3m quod de racione ipsius
distribucionis erat ubi sit maius
meritum ibi sit maius premium Ad 2m
per angelos dicerem quod unum meritum
est ipse deo [illegible] ergo requireret
bat sed in merito hoc est non potest
esse in tam parva morula maius
ex aliquo angeli habent plus de
premio quam aliqui homines
quia homines cum magno labore per
totam vitam acquirunt illud premium
non videtur quod angeli in uno
instanti tam excellens premium
merere potuerunt Ad 3m quod illa
morula angeli boni habuerunt ita
intensum actum quod meruerunt beatitudinem
efficacius quam merere possit homo
in toto tempore vite sue plus
enim valet actus bonus intensus ex
voluntate quam mille remissi aliquis
dans elemosinam ex magno feruore
et charitate plus meretur quam alter dans
ex voluntate tepida et remissa quia

deum eo perfecte cognoscebant sed et tanto
Angeli ad diligerent deum et tanto
feruore et charitate mouebantur in
principio illa dilectio fuit intensa propter [illegible]
in diuina acceptatione forte mille actus
diligendi deum remissos et tepidos
Arguitur Angeli non meruerunt
beatitudinem autem sed eam
acceperunt gratis quia non angeli
meruerunt aliquid per obsequium
hominibus impensum quia non meruerunt
aliquid quod expedit ergo meruerunt
beatitudinem quam prius acceperunt Respondetur
quod ista ratio deficit quia assumit unum
quod falsum est scilicet illa est assumptio [illegible]
sed in eo et acceptatio aliqua Dicendum ergo quod
beatitudo Angelorum duplex est primum
scilicet essentiale et accidentale Essen- Primum Angelorum essentiale
tiale est gaudium quod habet de uisione
dei Accidentale quod habent de salute Accidentale
hominum et eorum ministerio saluandorum
Angeli ergo per obsequia impensa hominibus
non merentur beatitudinem essentia-
lem quia illa obsequia sunt actus consequentes
tales [illegible] beatitudine et merentur
tamen et beatitudinem accidentalem [illegible]
[illegible] acceptatio [illegible] affectum [illegible]
in angelo [illegible] habet [illegible]
primum et beatitudinem essentialem

Utrum motus angeli sit in instanti

motus diffinitur Noto primo quod motus
secundum Aristotelem 3o phisicorum est endelechia
i. actus entis in potentia secundum quod
huiusmodi ut alteratio est actus alterabilis
secundum quod alterabile. Augmentatio
est actus augmentabilis secundum
quod augmentabile. Diminutio est
actus diminuibilis secundum quod diminuibile.
Loci mutatio est actus localis
secundum quod locabile. Et generatio generabilis
motus duplex secundum quod generabile. Motus autem est 2x
quidam enim est motus instantaneus
sive subitus, alius successivus
instantaneus sive continuus. Motus instantaneus
sive subitus dicitur mutatio subita
que fit in instanti et in tempore
imperceptibili. Et 2 motus imperceptibilis
et hoc nisi ex [illegible] locomotionem [illegible]
ex parte motoris sit mutatio subita
ex parte mobilis sit mutatio esse. Et
ex parte temporis [illegible]. Motus autem
continuus est continuus dicitur successivus sive
continuus seu in loco seu in forma
et habet ex 3o et 4o phisicorum [illegible]
continuum tempus seu ex magnitudine
mobilis aut spatii super quod fit motus

veluti tempus ex motu et magnitudine

Nota 2o est motus localis — *motus localis diffinitur*

de quo videtur esse ad propositum est
scilicet quo aliquid movetur de loco ad
locum vel in loco. Dico de loco ad locum
sicut motus rectus. Dico in loco sicut motus
circularis. Vel motus localis est
coexistentia successiva alicuius continui
coexistentis in diversis locis sic quod
mediante qua sic aliquid dicitur successive
et similiter coassisteret diversis locis
quia si non movetur. Dicatur sic quod
mediatur si aliquid quod sit in aliquo
loco et postea quiescit et postea
sit in alio loco non movetur continue
et ideo motus non esset unus
sed diversi. Capiendo ergo motum proprie
ut motus dicitur mutatio successiva
continua spatialis qua dicitur aliquid — *a quo*
mobile procedere a termino ad terminum ad
quem. Hec ergo nulla est vere ubi
motus angeli fit in instanti. Sed
est implicatio in terminis. Est enim hoc
ergo ubi angelus posset mutari
successive de loco in locum in instanti
successionem non habentem. Ideo melius
sequeretur posset vere angelus posset
mutari de loco ad locum in instanti
ita ut simul esset in termino a quo et

mobile moveri de termino in terminum contingit dupliciter primo

in termino ad quem. Aliud autem sit instans
habetur sequentia q. quinto q. 1.

Nota secundo quod dicitur in littera quod
in quolibet motu et mutatione oportet
intelligere successionem. Et ratio aliquo
rum quod omnis motus est a contrario in contrarium
quinto physicorum quare necesse est ut omne mobile
prius intelligatur esse in uno termino motus
et postea in altero. Sed hi termini
sunt inter se oppositi et incompossibiles
secundo physicorum. Et sic ab invicem distantes
tes. Et quanto maior fuerit [illegible] se
fuit distantia tanto maior est motus
successio. Unde oportet primum mobile mo
veri de uno termino in alium quod con
tingit dupliciter. Primo sic quod transeat de
instanti in instans ita quod detur unum
instans in quo ipsum mobile sit primo
in termino a quo et aliud instans
in quo ultimo sit termino ad quem
et cum inter quaslibet duo instantia sit
tempus medium sequitur quod de uno
termino motus in alium terminum sit tran
situs per tempus. Quare talis mutatio
est in tempore et non in instanti. Sic patet in
motu locali ubi datur aliud instans
in quo mobile fuit in termino a quo
et secundum instans in quo sit in termino
ad quem tempus autem medio inter
ista duo instantia est in spatio me-
dio

Item in omni motu sunt duo termini qui sibi non contingunt
sit esse non impossibile est quod aliquis motus vel mutatio
sit in instanti hoc non quod in eodem instanti ambo termini
compleantur

inter duos terminos. Et non a termino
a quo ad terminum ad quem. Similiter est
de alterabili augmentabili et diminuibili
quia in hiis motibus dicitur medium inter
terminos motus in quo dicitur sit mobile
moveri dicitur. Ut in motu locali
motu augmentationis et diminutionis
est medium quod est tres dimensiones. Sed in al
teratione vero est medium qualitates
intrinsece in quo dimensio attenditur
secundum intensionem et remissionem forme
alicuius. Et transferendo motus dicitur
successivum ad terminum motus per
venit et successive. Secundo sic quod tran
sit de uno termino motus in
alterum non successive moveatur de tempore in instans
sic dicitur contradictorie illius inter
quorum terminos non est accipere medium
sicut inter album et non album. Inter ignem
et non ignem. Inter tenebras et
lumen. Inter affirmationem et negationem
Et primo sic dicitur generatio et
forma corruptio determinato quibus
est accipere instans in quo primo
est terminus ad quem sed non est accipere
instans in quo ultimo est terminus a
quo. Sed inter quelibet instantia sit
tempus medium sequitur quod in illo tempore
medio in neutro extremorum esset.
Sed illud quod movetur de instanti

in instanti vel tempore medio. Inventio est
instantium quia est in tempore medio.
Quare oportet dicere quod [illegible] instans
in quo [illegible] est terminus ad quem sit
terminus aliquis quia sicut in toto tempore
precedenti durat terminus a quo et quod
huius terminus et instans non cadit tempus
medium inter est aliquod instans accipere
immediate precedens ultimum instans
temporis quia quod instantia non habent se con-
sequenter in tempore sicut nec puncta in linea
ex vi phisicorum quia tempus terminatur ad
instans et ideo in toto tempore precedenti
quo aliquid movetur ab una forma
ad aliam sibi forme oppositam et
in ultimo instanti illius temporis est in
instanti sequenti [illegible] habet formam
et terminus motus. Unde est quod hoc
mutationibus [illegible] in medio sit
transitus existens in aliud necesse
aliquod instans accipere quo sit
in termino a quo quia ultimum instans
in quo desinit terminus a quo et
incipit terminus ad quem. Et huiusmodi
mutationes dicuntur esse instantanee
sicut generatio corruptio illuminatio et
huiusmodi [illegible] oportet dicere quod
verum terra erat in toto tempore pre-
cedenti et aliquo instanti ad quod
tempus terminatur quare [illegible]

[margin:] mutacione que sunt [illegible]

[margin:] que sunt de instantanee

mutacionis sit termini motus alteracionis sive — *mutacio sit termini motus*
illuminacio est terminus motus localis
solis unde in toto tempore precedente quo — 128
sol movebatur ad punctum dicte
opposicionis erat tenebrositas in tempore vero
instanti quo pervenit sol ad punctum
predictum est lumen. Similiter generacio
corporis sit terminus alteracionis in qua
est terminus illius motus sive localis
sive alteracionis est eciam terminus mutacionis
Ideo huiusmodi mutacio dicitur esse subito — *mutacio dicitur subita*
vel in instanti quia in ultimo instanti temporis
quo mensurat motum precedentem anima
intellectiva illa formatur vel creatur in materia
et in illo instanti dicitur
generatum esse corpus vel illuminatum

Conclusio motus angeli non
potest esse in instanti sed in tempore probatur
per Augustinum viii super Genesim ad litteram
[illegible] deus movet creaturam
spiritualem per tempora angelicam autem
creaturam spiritualem ergo motus per
[illegible] et non in instanti. Et racio
[illegible] motus et mutacio habet
prius et posterius eo quod habet duos
terminos quorum unus est prior et alter
posterior [illegible] — *x alia x*
motus et [illegible] huiusmodi. Ergo omnis
motus est in tempore et per consequens motus — *angeli*

Item si angelus movetur in instanti simul esset in medio
et in termino ad quem et per consequens in medio movetur
et simul est in termino ad quem quiescit ergo simul moveretur
et quiesceret

hoc est in motu angeli illud prius
non potest esse tempus sed est ultimum
tunc in quo fuit in termino a quo et
primum tunc et alterum tunc in quo est
in termino ad quem sed ubi sunt plura
tunc ibi motus et tempus cum inter
duo tunc necesse est medium tempus

Ratio prima

ut in physicis. Vel ratio potest sic for
mari: in quocumque motu est assignare
ultimum instans in quo mobile fuit in
termino a quo et primum instans in quo
est in termino ad quem, talis motus
est in tempore non instanti. Sed in
isto motu quo angelus dicitur moveri
localiter est assignare ultimum instans
in quo fuit in priori loco et primum instans
in quo fuit in sequenti loco. Ergo quilibet
motus angeli localis est successivus
et in tempore. Item hoc patet ex duobus

Ratio 2a

Mutatio enim instantanea
est terminus alicuius motus sed motus
angeli non est terminus alicuius motus
ergo non est mutatio instantanea.
~~Minor~~ hoc patet quia ubi terminus
[illegible] est in motibus angeli non habet
ordinem ad aliquem motum [illegible]
sicut est terminus [illegible] posset nec esse
angeli in termino a quo [illegible] ab aliquo
dependet motu sic esse forma
[illegible] per generationem [illegible]

Corollarium primum: motus
angeli in loco nihil aliud est quam
angelum esse in loco per applicationem sue presentie que se presentem
exhibet loco determinate vel diffinitive [illegible]

dimissi contactus dimissorum locorum sive
sine superficie sic aliquid est in loco sicut
movetur in loco. Sed movetur in loco
presupponit esse in loco. Et movetur de
aliquo loco localiter vel transfertur de loco
in locum. Sed angelus est in loco per se vir-
tutis applicationem ad locum. Ergo movetur
in loco. [illegible] dimissis contactus dimissorum
in loco. [illegible] est in loco. Aut
locatum [illegible] continentis mole
est in loco [illegible] sit in loco. Sed per
applicationem [illegible] contingit loco. Aut
tactu quantitatis [illegible] virtutis [illegible] applica-
tione [illegible] quantitatis virtutis [illegible]
est in loco. [illegible]
tactu virtuali contingit loco quia
esse in loco angelum non est aliud quam
virtualiter tangere locum.

Conclusio 2a: motus angeli non
est de [illegible] in instanti sed de instanti
in instans [illegible] non sit intelligi
[illegible] esse angeli [illegible]
[illegible] a quo illo motu dependet
termino a quo [illegible] Et [illegible]
[illegible] in termino a quo [illegible]
termino ad quem in alio [illegible]

Conclusio 3a: [illegible] instantia
sine [illegible] continuum [illegible] ad [illegible]
per [illegible] continuitas [illegible]
[illegible] motus et continuitas
[illegible] magnitudinis super
motus continuum [illegible]
quam sit motus ut habetur in physicorum

Sed in istis operationibus angeli gratia quarum dicitur moveri per diversa loca non invenitur aliqua continuitas sed consequenter se habet ideo et nunc que mensurant huiusmodi angeli sunt consequenter se habentia ad invicem et inter ea aliquid continuum

Corollarium contra illos qui pluralitatem instantium sive nunc sese consequentium ponunt tempus compositum dicentes angelum moveri per ipsa. Sed ut sic se habet successio operationum angeli ad motum sic se habent nunc vel instans in quo angelus operatur ad tempus corporalium in quo sic se habet quoad compositionem ex indivisibilibus et consideratione [illegible] indivisibilia [illegible] et ideo compositum ex nunc [illegible] philosophus motus angeli compositus ex operationibus esse sese consequentibus ideo et tempus compositum ex nunc sed sicut sunt [illegible] quibus compositur [illegible] diversa loca tot erunt nunc ex quibus componitur tempus

Corollarium quod tempus quo mensuratur motus angeli est aliud a tempore mensurante motum celi et aliorum corporalium [illegible] motus mensurante [illegible] in se celi ipsum est ordinatum ad [illegible] plura [illegible] si essent plures [illegible] tempore esset [illegible] plures motus [illegible] et plura [illegible] motus angeli [illegible] ordi-

probatur et tempus motus non est mensu- [illegible] habitus motu celi [illegible] motus est mensurabile [illegible] mensurante motum celi [illegible] [illegible] motus et [illegible] motus celi et [illegible] se habent [illegible] alterum [illegible] motus angeli [illegible] mensurabile motu celi

habet ad motum celi, quia angelus non
est subiectus motui celesti. Et motus
dicitur successio operacionum, igitur
oportet [illegible] ... ipse et in corpore
[illegible] ... alias ipse cum ipse
... motus aliquem oportet
[illegible] Temporibus mensurantur angeli

Corollarium VI.

motus non est [illegible] ... ipsius
... est in [illegible] non est [illegible]
... habet quod [illegible]
... motus temporis ...
... [illegible] defendit
... motus angeli non est
... motus attendit ...
... angeli ad
... loca ... quod ... non
... hoc corollarium ... de [illegible]
... quod angelus [illegible]
... ipse [illegible] ...
... Argumentum
... [illegible] ... de motu
angeli vide plura in [illegible]

Argumentum: ... ad ... potest
ad distanciam ... movetur
in instanti ... angeli ... [illegible]
... in tempore imperceptibili
... in instanti ... di-
stancia quam sit magna ... [illegible]

contingit quod aliquid non requiritur esse [illegible] pertinet
ad quantitatem et ad distantiam. Sed in motu
angeli magnitudo spatii [illegible] distantia
non requiritur [illegible] de intelle-
gentiis [illegible] quod non requiritur in
motu angeli tempus [illegible] distantia
spatii sed solum [illegible] terminorum
quod non contingit angelum esse in duobus
locis simul [illegible] videtur [illegible]
[illegible] in

Ad 2m dicitur sic se habet mobile divisibile
ad motum divisibilem successivum. Ita se
habet mobile indivisibile ad motum
indivisibilem et instantaneum sed corpus
quod est mobile divisibile movetur successive
ut divisibile. Ergo angelus qui est
mobile indivisibile [illegible] quod [illegible]
movetur subito vel in instanti. Dicendum quod
Successio motus non solum sequitur
divisionem mobilis sed etiam [illegible]
fit motus [illegible]
magnitudinis [illegible] motu
vel [illegible] licet ergo angelus sit
mobile indivisibile tamen [illegible]
movetur sicut divisibile et distantia [illegible]
Ideo oportet in eius motu intelligere aliquam
divisionem

Ad 3m [illegible] non [illegible] aliqua resistentia
in medio [illegible] instantaneo [illegible]
habet aliquam resistentiam in medio.

Ad 2m quod accipit in ratione pluries plura quia
si aliquid moveretur in vacuo moveretur
in instanti propter hoc quod medium nullum non
resisteret. Dicendum quod si in vacuo non resisteret
corpori in motu instantaneo nec aliquid plenum ipsi
angelo. Dico in locum aliquid plenum non
procedat angelum in motu suo. Secundum istam
rationem dictam oportet in eius motu intelli-
gi distantiam. Unde ait philosophus magis est
successio ad impedimentum quod est ex consequentia ut
quantitatis ibidem.

Ad 3m. Ex dictis constat quod mutatio
angeli est simplicior quam mutatio corporalis
sed inveniuntur aliqua mutatio corporalis
instantanea sicut illuminatio et huiusmodi. Consequenter
magis motus angeli est in instanti. Dicendum
quod motus angeli est simplicior quam aliqua
instantanea mutatio corporalis, cum
huiusmodi non sit corporalis sed terminus
alicuius motus praecedentis ut in motu
3o quia motus autem angeli non est ex parte
contrarii. Et est simplicior motu quia
duo contraria sunt in duobus instanti-
bus inter quae cadit tempus medium.
Inter duo autem instantia motus angeli
non cadit tempus medium. Quia ergo
motus est simplicior omni motu
corporali et per consequens nobilior.

Arguitur 2o. Tempus angeli sit esse

continuum ergo est. Contra sunt rationes [illegible]
[illegible]
[illegible] continuum esse motum angeli et in
tempore continuo et in tempore discreto [illegible]
[illegible] angeli [illegible] motu [illegible]
[illegible] et habet [illegible]
[illegible] habet continuum [illegible] a
mobili a magnitudine et a tempore motus
[illegible] angeli [illegible] magnitudine
[illegible] esse continuum [illegible]
[illegible] mobilis [illegible] mobile [illegible]
angelus non est continuum [illegible] modo [illegible]
[illegible] continuum [illegible] motus est
[illegible] tota [illegible] continuum [illegible]
[illegible] continuum [illegible] motus [illegible]
[illegible] esse discretum
[illegible] motus [illegible] mobile [illegible]
angelus non applicat suas operationes
continue ad omnes [illegible] spacii [illegible]
[illegible] et [illegible]
de motu et [illegible]

Utrum angeli possint movere vel aliquid facere in rebus corporalibus

Nota primo [illegible] res corporales
sunt [illegible] naturales [illegible]
et producuntur a natura [illegible]
[illegible] a natura et principiis [illegible]
[illegible] naturalibus [illegible] ut

Angelus est [illegible] operari super rem naturalem [illegible]
[illegible]
et [illegible] vel etiam [illegible] et facere [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] utrum possit [illegible]
[illegible]

Quod motus angeli est [illegible] esse continuus

[illegible]

Res corporales sunt naturales

naturalia et plures animalium. Elementa ut
ignis, aer, aqua, terra. Et elementata
singula. Alie sunt res artificiales que
fiunt et producuntur ab arte et hominis
voluntate, ut domus, lectus, pulmentum.
Et quedam effecta que producuntur mediante
arte prior natura, ut fit per mixtorum in
partem aliquam admiscentem instrumentum
ista res mixtoris fecit quod vult operari
humidum vel frigiditatem vel reputudinem, ut fit
in medicine composite dispensatur, ut
triaca, electuaria, vel si aliquid producit
artificiale per ignem, vel resolvitur distil-
lando, vel sublimatione, quibus operantur
alchimiste, vel in similitudine eorum
similia fit transmutabilia ubi aliqua
natura parum per artem adiuta. Sed dicit
Solinus quod ex capillis mulierum in fundo
calido sub sole positis in loco quiescenti
sub terra aliquando fiunt serpentes,
et ex arte simplici in actu arboris
putrefacte et sillate plurima generantur.
Ad hoc enim res corporales, angeli sunt
aliquid imprimere et causare.

Nota 2o ut dicitur, opus in quibus effectibus
producendis ars humana iuvat naturam,
ut medicus iuvat naturam ad sanandum
alterando et digerendo per applicationem rerum
que ad hoc naturalem habent virtutem.
Similiter ab effectibus que per naturam instrumento
artis producuntur, ars angeli efficacior est

Artifici-
ales

Angeli
in electione
effectus
hore
tria
primo

et meliores producat effectus sed aer humanus
et hec predicta tria primo ideo sed quo cum
effectus corporales in istis inferioribus magis
a celestibus corporibus dependeant sed fre-
quenter tunc aer est forma effectus in quo
virtutes celestes ad hoc cooperantur
in operibus agricolture et medicine
habet considerare motum et situm solis
et lune et aliarum stellarum quarum vir-
tutes situs et motus inter cetera re-
quirit sed angelus homines habilitat
vel horas eligere per melius in
quibus virtus celestis corporis ad effectum
intentum magis cooperetur et hec vide-
tur esse ratio quare in ymaginibus
faciendis demones situs stellarum observant
Sed ideo quia virtutes actuales et pas-
sivas in corporibus inferioribus melius novit
quam homines et facilius et celerius applicare
possit ad effectum utpote qui propria suo
corpora localiter movet unde certa medica-
mentaliter mirabiles effectus in sanando faciunt
qui plura de virtutibus rerum naturalium sciunt
Tertio quia est quasi instrumentum
agat non solum in virtute sua sed etiam in
virtute moventis unde etiam corpus ce-
leste aliquem effectum habet ex vir-
tute sibi speciali movente sed per
consequens virtutem in animalibus que pute-
faciunt qualitates et calor naturalis in quantum
est instrumentum anime vegetabilis agit
ad speciem carnis ratio est quia reverentes prolem

Augustinus in iii de trinitate ca. viii dicit de angelis quod semina rerum
visibilium nobis occultiora noverunt et ea per congruas temperationes
elementorum latenter spargunt atque ita gignendarum rerum et
accelerandorum incrementorum prebent occasiones sed nec boni
hec nisi quantum deus iubet nec mali hec iniuste faciunt nisi
quantum iuste ipse permittit et talis at ... non est nisi
localis mutatio

quod ipsa corpora naturalia inferiora sunt mota
a spirituali substantia creata virtutem effectivam
sunt mota a substantia corporali. Ergo angeli
possunt facere plures mirabiles effectus
in quibus certum operatum est per mala, alias
q 96 in disputatis art. 9 de malo
Nota 3o secundum doctorem q 96 parte 1 q 111 — Sensus et immutatur dupliciter
art. 3 sensus et immutatur dupliciter. Uno
modo ab exteriori sicut cum immutatur a sensibili,
alio modo ab interiori ipse sensus. Alio modo
sicut cum sensibile fit ipsum sive quod. Alio modo
ab interiori: videmus enim ad immutationem organi
videmus enim quod perturbatis spiritibus et
humoribus immutantur sensus. Lingua enim
infirmi, quia plena est colerico humore,
omnia sentit ut amara. Et utroque modo
potest angelus immutare sensum hominis
sua naturali virtute. Potest enim angelus
opponere exterius sensui sensibile
aliquod vel a natura formatum vel aliquid de novo
formando, sicut facit dum corpus assumit.
Similiter etiam interius commovere spiritus et humores
ex quibus sensus diversimode immutentur,
sicut apparitiones
imaginarie fiunt in phreneticis et aliis
in vigilantibus sicut in phreneticis et aliis
apparet. **Nota 4o secundum doctorem q 96 in** — de arte angeli in hec corpora et de apologia
libri de arte angeli in hec corpora
inferiora, dicit quod angeli spiritus
et angeli quamdiu ... non possunt
formales non possunt imprimere in hec
formales non possunt imprimere in hec

corpora inferiora nisi mediantibus corporibus
celestibus. Hinc a substantiis incorporeis vel
ab intelligentiis non movetur secundum philosophum.
2a opinio Avicenne [illegible] Avicenna autem posuit in sua metaphysica ix.
tractatu quod substantie spirituales que celos movent
duplicem influunt in hec inferiora virtutem. Unam
per motum orbium celestium per quem causant
et producunt effectus in hiis inferioribus ut
iam fere probatum est. Secundum
20 Aliam vero immediate per imperium supra omnem
corporis actionem volens quod materia corporalis
et sensibilis creature inferioris multo
magis conceptionibus et imperio spiritualis
substantie obediat quam contrariis agentibus
vel qualitatibus activis et passivis vel
cuiuslibet agentis corporalis. Et ex hac causa
provenire dicit quod in istis inferioribus fiunt
aliquando transmutationes ex conceptionibus et
imperio superiorum substantiarum preter ordinem
causarum naturalium vel in qualitate aeris
motationis transmutativum [illegible]
quas miraculose fieri dicimus. Et ponit
exemplum de anima que corpus movet ad
imaginationem absque omni alio corporali
agente transmutatur corpus ad calorem
et frigus et quandoque ad febrem vel lepram.
hoc autem posicio satis apparet simul [illegible]
ab eo [illegible] suppositis. Ponunt enim quod
agencia naturalia solum materiam disponunt
forme autem substantiales fiunt et producuntur a

Apoc. vii Vidi quatuor angelos stantes super iiii angulos terre tenentes quatuor ventos ne flarent super terram [illegible] de similitudine demonum [illegible] [illegible] in [illegible] tempestatem et morbos mittere et ipsum aerem morbidum reddere

a s(ubstanti)a sp(irit)uali qua dator earum formarum
appellat. Unde ma(teri)a ex na(tura)li ordine
obedit s(ubstanti)e sp(irit)uali ad recipiendum
ab ea formam. Et ideo non est mirum
si p(rae)ter ordinem corporalium agentium
aliquas formas solo imperio imprimat
in materia. Si enim ma(teri)a obedit s(ubstanti)e
separate ad formas suas recipiendas non
est inconveniens si obediat etiam ei
ad recipiendum dispositiones ad formam. Hoc
enim videtur esse [illegible] motus [illegible] imprimere
formam in materia. Sed hec opinio est contra [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]

Hoc vero [illegible] conclusio re(spondetur) [illegible]
sp(irit)ualis angeli possit aliquid
imprimere vel facere in istis rebus immediate
corporalibus inferioribus probatur p(er) Augustinum agente
3° de Trinitate dicit [illegible] ea [illegible] na(tura)li
divina in corporalibus fiunt ministerio
angelorum. Et Gregorio in dialogo
dicit quod corporalia p(er) sp(irit)uales s(ubstanti)as
administrantur. Praeterea [illegible]. Quemadmodum
habebit [illegible] inferiora [illegible] angeli sunt
superiores corporalibus inferioribus ergo
[illegible] [illegible] rebus [illegible]
nalibus [illegible] inferiora gubernari
a superioribus [illegible] [illegible] prelatus regi
et gubernari a [illegible]. Et in 3° de
Trinitate in [illegible] dicit [illegible] deus
regit infimas creaturas per medias
medias per supremas et illas per se ipsum
ordinate. Hoc [illegible] vis [illegible] corporalis

Angelus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aliena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible]

Hec opinio est Avicenne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adnat [illegible]

134

Augu(stinus)

Gregorio

Augu(stinus)

Aug. 3 ca viii de trin.

est magis particularis quam virtus
sue spiritualis. Cum omnis virtus corporalis
sit individuata per materiam, et determinata
ad hic et nunc. Forme autem absolute spirituales
universales et intelligibiles. Ideo sunt
superiores angeli, qui habent formas
magis universales. Reguntur [illegible] superiores. Ita
omnia corporalia reguntur per angelos, et
per quem habent aliquam actionem super
corpora inferiora. Sed quis ad rationem per
virtutem non possit transmutare materiam
producendo in ea aliquam formam sine
aliquo agente naturali. Patet ex
Augustino iii° de trinitate dicentem
non putandum est angelis ad nutum
servire hanc visibilem rerum materiam.
Idem in eodem. Angeli in transmutando
materiam ad formam se habent sicut agricole
ad productionem segetum, sed agricole ad
ad hoc non attingunt nisi mediante
operatione nature. Ergo nec angeli possunt transmutare
materiam ad formam nisi mediante operatione
Corpus primum vel terminus sicut [illegible]
creaturis [illegible] non possit se extendere
ad materie transmutationem immediate,
nec Avicenna, sed mediante aliquo
agente naturali. Patet. Corpus ergo celeste
Dicendum quod [illegible] et [illegible]
esse [illegible]. Sed materia corporalis [illegible]
potestatem [illegible] obedienta ad nutum angeli

Cu ipsa sit malos et i ma consistens
male... Atq at quo sibi spualis
sit in actu e primi... ergo
Corlarium 2m natura corporalis
nata est moveri immediate a spuali — angeli in 2 de tercio modo
sm locum ... angeli in o de tercio mo
sm loco qui ... angeli adhibent forma
corporalia ad aliquos effectus producendos
sed hoc non potest facere nisi localiter
movendo ergo
Corlarium 3m angeli non possunt
in rebus corporalibus producere aliquam
formam substantialem nec accidentalem sed in
quibus effectibus producendis possunt
... naturam ... ad ... fa...
... ex ... forme ...
de potentia materie ... corporalis non
obedit angelis immediate ad suum
... talem ... 6a ... pars ...
... angeli sibi ... intelligencie forma
et elementorum ... et virtutes — Nove: 2m
activas et passivas et ... activa possunt
... ut inde aliqui
effectus ... producat ... ut 3 nota 20
Corlarium etiam ... potentiam ... bonis
... angelorum tam bonorum
quam malorum ... 30 ... posse
... intra ... tempore
... applicationem ... consistens hore
... 6 ... pot

adhibere fantasmata vel species sen-
sibiles ipsis sensibus tamen secundum quod aliqui
est interioribus ex quibus sensus sunt
diversimode permutat et per consequens permu-
tacionem variare sunt apparitiones Et hec
omnia faciunt per actum conspicuum et motum localem
applicando vel variando naturales causales
Corollarium quintum Etsi Angeli aliquo
voluntatem permutare possint non tamen
necessitate Patet quod ad primum quia voluntatem
homo movet et a passione consistente
circa appetitum sensitivum hoc a quo passio
inclinat et voluntas ad aliquid volendum
Angeli vero huius passiones excitare possunt
Et suadendo aut excitando voluntatem
permutare possunt Secundum patet quia voluntas
semper manet libera ad consenciendum vel
resistendum passioni ideo Anshelmus in libro
Anshel. de li. ar. inquit difficultatem impugnare
hec voluntatem sed expugnare nequit
invitam Et enim voluntas vincit et non
+ supple + aliena vincit et ... sed sua
Corollarium sextum Angeli sua vir-
tute naturali miracula facere non possunt
Patet quia hec dicuntur miracula que fiunt preter
totam naturam creatam Sed angelus non est supra
totam naturam ad hebreos primo dicitur et hoc quod
hebre. i. angelis subiecit deus orbem terre futurum
... sic dicit et cum aliquid fit pre-
ter ordinem nature totius creature hoc a solo deo

Aug. in de tri. ... nec bonum hoc nisi ...
deus iubet nec mali hoc permisse faciunt nisi quantum
iuste ipse permittit Et Angeli mali ...
... possunt ... potestatem ... non possunt
... deo ... angelorum ...

potest facere nisi deus. Contrarium patet fit angelus
vel demon vel alia creatura per suam virtutem hoc
fit secundum ordinem naturae. Et ideo angeli
non possunt facere miracula simpliciter tamen quo
ad nos possunt facere aliqua miracula quia
non omnes virtutes naturae credunt et nobis nota
Deo enim aliquid fit praeter ordinem naturae
nobis notae propter virtutem creaturae nobis
ignotam. Item integritas quo ad nos tenetur
Arguitur quod angeli non possunt agere in haec
inferiora corpora probatur quia non fit esse
inter inter quod habet aliqua convenien-
ciam ad invicem sed angelus non habet
convenienciam cum istis corporibus. Cum corrupti-
bilibus et incorruptibilibus circa genus non
est communicatio. Contra est quia
angelus habet convenienciam cum istis cor-
poribus inferioribus non quidem cum est
natura sed convenienciam quia movet ad motum
possunt enim movere haec corpora inferiora
motu locali et per hanc virtutem possunt
congregare et coniungere agentia aliqua
naturalia ad aliquem effectum perficiendum
Arguitur 2o si angeli agerent in haec
inferiora corpora aut agerent per imperium
aut per influentiam. Non per imperium quia agens
corporale requirit contactum .2. distantiam quod
est contra [illegible] quia dicitur ubi operatur
ibi est. Non per influentiam quia illud quod
influit per medium transfert. Sed medium autem
corporale non est receptivum spiritualis

illa ×

q. de
ca inc
Agens
et pract
dz esse
pco

impressionem quo nullo modo fuit angeli agere
in hec inferiora [illegible] in duabus materiis
Primo quod angeli duplicem actionem per im-
perium habent. inferiora [illegible] una
respectu corporum [illegible] [illegible] et [illegible]
mutando [illegible] imperium localiter quod [illegible]
non [illegible] ipsa [illegible] [illegible] quod habet
efficaciam aliquid transmutandi [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] nobis [illegible] cor-
porum et ad nutum voluntatis imperium [illegible]
sequitur motus membrorum in nostro corpore
[illegible] motum non [illegible] et angeli
per contactum [illegible] contactum virtutis
[illegible] que coniungit corpora [illegible]
[illegible] [illegible] et motum esse simul
ut probatur vii physicorum. Alia actionem habent
in intellectus [illegible] et [illegible] que
ad corporalia [illegible] actionem angelorum [illegible]
in materias [illegible] agere [illegible] duplic-
iter primo confortando intellectum [illegible] in
corporalibus [illegible] confortare a magis
[illegible] Et in hac actione non oportet quod [illegible]
[illegible] sufficiat [illegible] medium corporale [illegible]
fiat in spiritualibus [illegible] in corporalibus
[illegible] angeli [illegible] ordine
[illegible] angelus [illegible] angeli
[illegible] Et non oportet quod [illegible]
medium corporale Aliter agit in intellectus
nostros [illegible] naturale [illegible] intellectus
[illegible] agit in corpora Et hoc [illegible]

Angeli habent duplicem actionem per imperium una
in [illegible] [illegible]
Altera
Angeli agit in materias 2 [illegible] confortando
20

angelico illustrant fantasmata ad agnoscendas
nobiliores cognitiones intelligendas sicut
lumen intellectus agentis eandem possent
Querunt angeli illo o(mn)i possunt agere
in haec inferiora aut enim agerent influ-
endo aut creando aut educendo aliquid
illud de potentia materiae ad actum sed nulla
illorum potest dari non creando quia crea-
tores esse non poterunt supposito angelum
[illegible] de [illegible] non est creator
deus qui in omnibus format non influendo
quia sic sunt aliquid [illegible] anima et angeli
[illegible] ad formas influunt in [illegible] aliquid
quod postea non habet sic sunt [illegible]
est in angelis [illegible] esse in istis inferiora
non educendo quia angeli non fecerunt ma-
teriam [illegible] [illegible] Et si angeli
in haec inferiora non possunt agere creando
neque influendo et educendo influendo
[illegible] non [illegible] [illegible] sed
virtute [illegible] Contra [illegible] intellectuales
est altior tanto actualior et deo similior
[illegible] est actu [illegible] superiores
angeli possunt agere in angelos inferiores
et videtur [illegible] quod est in actu agit
illud quod est in potentia Et [illegible] actu
[illegible] influunt et deo [illegible] [illegible]
[illegible] purgat illuminat et
perficiunt ab angelis sed hoc non fit nisi
per [illegible] influendo et sic [illegible] [illegible] de
[illegible] illuminat et perficit [illegible] [illegible]

Angeli in inferiora agunt non creando sed influendo

deo et creatura [illegible]

Educendo Sic et in angelis educendo aliquid de potentia
materiae in actum agunt in hoc instrumentaliter quam (?) in
virtute non propria applicando activa
passivis [illegible] instrumentalis virtute
instrumentum [illegible] non solum in propria
agit virtute sed etiam in virtute alterius
[illegible] instrumenta ad [illegible] et
efficaciores [illegible] se extendere effectus
[illegible] intrinseca [illegible] agentis virtute
de Et hoc dicit [illegible] naturale
agens potest educere aliquid de potentia
ad actum [illegible] sic angeli

Utrum anima vegetabilis et anima sensibilis educantur in esse per creationem

Noto primo secundum quod habetur
[illegible] anima vegetativam sensitivam et
intellectivam quae sunt potentiae [illegible] conside-
rant [illegible] quae repraesentantur
in rebus diversis et sic quaelibet illarum
nominat [illegible] vegetativam
in plantis [illegible] et [illegible] etiam
vegetativa [illegible] principium vivendi
[illegible] vivere [illegible] et
tam [illegible] vivit [illegible] aliquid [illegible]
possit [illegible] vita anima vegetabilis
[illegible] operationes sunt manifeste
naturales [illegible] qualitate
elementales [illegible] secundum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]

vegetativam sensitivam intellectivam consideranda [illegible] [illegible] individuis [illegible]

[illegible]

corporale hec vegetativa forma forma
tunc naturalem subsequitur in distantia est <
rei in esse naturali ista autem dat esse et tunc
potentia sensitiva in brutis recepta animam — sensitiva
sensitivam constituit Et animam vegetativam
in perfectioribus condicionibus concedit non inconstituens
plantis sed solum animalibus perfectis et imperfectis
Et potentia sui elevacionem ultra vegetativam
in sua operatione requirit materiam magis orga-
nizatam et dispositam intellectiva tamen
in hominibus solis competit dat ac nominat
animam intellectivam habentem operationem que
per organum corporale minime exercet Et
requirit corpus magis complexionatum
et organizatum et dispositum Sic ergo
hee tres potentie diversificate in corporibus
recepte faciunt diversas constituunt animas ut apud
philosophum in 2o de anima tractatur Secundo iste
tres potentie possunt considerari ut in uno — Secundo ut sunt in uno subiecto
fuit subiecto reperte in homine Et sic philosophi
tales ponunt quod est una anima et non plures Sed tamen
in corpore hominis anima solum ubique vegetat
et sensificat nullius organum corporale
sit organum intellectus et rationis in quo
exerceat suas operationes Et ubi vege-
tat vegetat per potentiam anime rationalis
que vegetativa Et ubi sensificat sensi-
ficat per potentiam anime rationalis que est sen-
sitiva et quantumcumque sit potentia inferior
sit et superior et non e converso

Et egidius in 2o de anima formas plures
in eodem composito asserit ut quemadmodum perfectior
in perfectiorem continet quemadmodum forma
elementi imperfectiorem esse dicitur forma mixti
Et forma mixti inanimati imperfectiorem
esse dicitur forma mixti animati Et forma
vegetativa imperfectior forma sensitiva
Et sensitiva imperfectiorem esse dicitur intellectiva
vegetativum enim reformatur et salvatur
in sensitivo et sensitivum in intellectivo sicut
trigonum in tetragono quemadmodum omnes
anguli reservantur et includuntur in tetragono
sic quicquid est vegetativum est et sensitivum
et amplius et quicquid est anima brutorum
sensitiva hoc est anima intellectiva et amplius
Nota 2 Quinti de … refert in littera
Circa hanc materiam varie opiniones sunt
Quidam arbitrabantur omnes formas substantiales
utpote animam vegetativam sensitivam formam
substantialem lapidis ligni et quarumcumque rerum
esse a primo creatore productas ex nihilo
Et sic per creationem que est aliquid ex
nihilo facere Et quidam posuerunt effective
plures Idea Avicenna intelligentiam agentem
Et quidam theologorum hanc tenuerunt viam
deum ipsum esse affirmabant Aristoteles autem
et auctoribus eius sectatores naturales
in casu … locuti sunt omnes formas materiales
et animam vegetativam et sensitivam educi
asserunt ex potentia materie et non creari quoniam omne
quod fit et generatur fit ex medio quo est
fit et generatur Ideo autem sicut …

ſunt naturales et naturales nõ poſſunt niſi ab
agente nāli et nāli Cum dicē oppoſitū et
[illegible] a ſilicet ſit et gn̄a [illegible] tē

Concluſio 2a reſponſalis Anima
vegetabilis et aīa ſenſibilis ſunt et
educuntur a generatē plantarum corpoſi-
torum et nõ per creacōm probatur primo
Auicen. i. de 2 producuntur animalia perfe-
cte viuentes et inde [illegible] aīe ſenſi:
biles corporales et aliter ſunt [illegible] a
corporali elementorum Et ſecundo [illegible] de aīa
dicit [illegible] ſenſitiua [illegible] naturaliter fit a ge-
neratione [illegible] alteracō ſenſitiua
ſm quā acquirit actum [illegible] que eſt aīa
ſenſitiua ergo ipſa fit per generacōm et nõ per
creacōm preterea omne quod in ſemine [illegible]
ſuccedit introducitur aīe [illegible] per generacōm
introductio [illegible] ſequuntur
organizacōm corporis [illegible] per generacōm et
formacōm [illegible] ſecundum [illegible]
[illegible] in ſemella [illegible] Aīa ve-
getabilis et ſenſibilis ſuccedunt in ſemine
ac corpore [illegible] ſecundum [illegible] de aīalibus
[illegible] [illegible] et alibi [illegible] ergo [illegible]
[illegible] de quo [illegible] ſucceſſiue in eſſe eſt
ab aliquo agente nāli Cum dicē i. inſtanti
oppoſitum [illegible] ſucceſſiue ſunt aīa vegetabilis
et ſenſibilis producuntur 2 aliter ſucceſſiua per
determinatum ſpacio [illegible] viuificat [illegible] et
ſenſificat 2 ergo [illegible] ergo aīa
vegetabilis et ſenſibilis ſunt ab agente
nāli et nõ per creacōm

29

[illegible] po
et [illegible]
ſpecie
producat
terra
aīam
viuentem
i. quā
ſpecies ſua et
beſtias
terre

i de
aīa

139

ſa 20

2o2
p 12

bo2
p k

2a 20

Jo
po

forme sunt 3es [illegible]

Nota quod forme sunt triplices. Quedam
sunt forme penitus in materia et mate
rie immerse que se non extendunt nisi ad ea
que sunt in materia. Sicut sunt forme
elementares et forme corporum mixtorum
que non agunt ultra actum calidi et frigidi.
Quedam est forma que licet non agit nisi
per actum calidi et frigidi tamen operacio eius forte
ad aliquid attingit in quod proprie qualitates
se extendere non possunt et talis est anima ve
getativa que producit carnem et ossa et
[illegible] augmentacionem et diminucionem [illegible]
[illegible] hec infra ordinem materie propter
destruetur vero non adeo ut forme prius.
Quedam est forma que non de necessitate
agit per virtutem calidi et frigidi requirit
tamen aliorum contemperamentum in organis
per que operatur et talis est anima sensibilis
que non solum agit per virtutem calidi et
frigidi [illegible] in actu visus ymaginacionis
et [illegible] ad operaciones suas perficiendas
requirit contemperantiam calidi et frigidi ad
organorum constitucionem per que exercet suas
operaciones. Ideo non totaliter transcendit ordi
nem materie propter [illegible] ad ea non tamen
determinat [illegible] forme perfecte. Quedam
est [illegible] forma que habet actum ad quem virtus
calidi et frigidi se non extendit nec
per organum corporale eandem exercet
[illegible] anima racionalis [illegible] sola ordine prima
4 de anima cum [illegible] posita est terminus et racio
magnitudinis et augmenti

priorum malum transcendit

Correlarium primum Anima vegetativa
et sensitiva secundum diversa supposita
differunt / et dicunt diversas formas /
sed non in eodem supposito / ergo ... non ...
in homine enim anima intellectiva facit illa
... / et sensitiva in brutis / et vegeta-
tiva in plantis

Correlarium 2m ... Anima vegetabilis
et sensibilis educuntur ... a ... per
actionem compositorum ... hec ...
generantur ... supposita ...
... sit ... [illegible]
esse ... cum ipsa ... et
... sed ... a ... esse ad esse
Sed anima vegetabilis et sensibilis non
habent esse / cum sint ... esse ...
... quod ... substantie ...
forme ... [illegible] ... ad corpus ...
... in brutis et plantis ...
... et ... in corpore hec
... habet ... et ...
... ... adeo ... non
... ... non est in corpore
ergo ... facit per agentia
naturalia ... et forme iste ... et
generationem suppositorum et ... et educuntur
... de potentia materie in actum

Correlarium 3m Anima vegetativa et
anima sensitiva ... aliquid producunt ...

formalit' p3 q2 sic forme nales no
pducunt nisi ex ma' et forme preexistente
puta fructus semini l3 formaliter
producit ex semine [illegible] ex grano semi-
sic aia vegetatiua [illegible] [illegible]
cu aliqua potentia actiua in materia
ex semine habet pduci

Corollarium secundum Anime sensitiue et
aia vegetatiua no pducunt materialit'
p3 q2 qd pducit materialit' l3 materia [illegible]
preexistente sit sicut aia vegetatiua et sensitiua
cu sint forme no l3 materia illam de qua
educunt tempore [illegible] sui [illegible] sicut ex
virtute l potentia mae actiua que ab
agente creata et sic probat quomodo
sit aia vita et globus rose in arbore
producta profitendo sit rosa

Corollarium ultimum Sola aia intellectiua
est a creatore creata p3 per
Aug in libro de diffinitione Anime
Anima est spiritus creata inuisibilis immortalis
deo similima nullam imaginem habens
nisi creatoris sui [illegible] et sigillatim
sigillatim corda eorum [illegible] glo et
Aug de [illegible] dogma et [illegible]
[illegible] de aia [illegible] vij [illegible] [illegible]
[illegible] deum aias humanas [illegible]

Arguitur Aia vegetabilis et sensibilis
educitur in esse pcreatione Dicit enim
Aug in li de vera religione [illegible] vnco

Aia intellectiua diffinit'

p3 [illegible]

Ordine nature preferetur · 2a specie non vincit sed
anima vegetabilis et sensibilis sunt specie
vincentes ergo sunt nobiliores omnibus speciebus
non vincentibus ¶ Aliqui at specie non vincentes
sunt immediate a deo create ut elementa
primum indigo et anima vegetabilis et sen-
sibilis immediate a deo creantur · Cum no-
bilitas facientis demonstrat nobilitatem
facti ¶ Ad 3m quod anima vegetabilis et
anima sensibilis non sunt specie vincentes resp
subsistentes sunt in corpore 4o · sed sunt
[illegible] essendi et vivendi · Et item non opt
[illegible] magis noble sit a deo immediate [illegible]
magis noble · Cum deus non habeat [illegible]
tatem [illegible] agat propter nature
[illegible] nobilitatem · Et sic [illegible] et [illegible]
nobiliora et magis nobilia [illegible]
latem [illegible] immediate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] generalis esse nobiliores sunt
Argumentum · 2me [illegible] appetit [illegible]
vel sit ex nichilo vel ex aliquo [illegible]
anime vegetabilis vel sensibilis appetit [illegible]
[illegible] sed non fiat ex aliquo [illegible]
habebit [illegible] sunt ergo fiunt ex
nichilo et sic [illegible] esse per creacionem
[illegible] modo [illegible] esse [illegible]
non [illegible] sunt [illegible] sed anima
sensibilis [illegible] et vere [illegible] esse · Cum sit
[illegible] movet [illegible] nichil

at lz speciam operacionem nisi quod habet
itinus esse ergo cum alia sensibilia
hoc est sensibilis quia aut
sic restat quod ita est ei sensi Et
sitie non operant nisi sensu esse nec sensibilis
operacionem nulla enim est actus aie sensitive
in qua corpus non communicet Est enim duplex
potencia motiva aie sensitive Una
imperat scilicet appetitiva et actus consistit
in precipiendo scilicet corpore Altera exequitur
et afferunt inferioribus et nervis et sic sunt
mobilitatis in eis Sed ipsa distinctio
potencie corporalium facit quod vna per alias
est movens et alia mota et ita patet
movere esse

vtrum imperare sit actus voluntatis vel racionis

Noto primo quod dicit textus p

Voluntas dicit vis affectiva motiva
primo inter motivas que est superior
et sit generalis motor bonum verum
Cum enim intellectus apprehendit aliquid
ut bonum vel ut conveniens voluntas
vnibus afficiens ipsis organis sen
sum imperat sicut est visui ad videndum
auditui ad audiendum et sic de aliis
sensibus Similiter in motu locali voluntas
imperat virtuti animali motive inclinat
extensiue que est in nervis et ita
movet ad ambulandum et sedendum et

Aug in li. de duabus animabus voluntas est motus animi cogente
nullo ad aliquid adipiscendum vel non admittendum Et
boe. in li. de consolacione philosophie voluntas est vis apprehensiva ad
eligendum quod magis placet Item actus voluntatis
primo est actus eliciens sequi cognicionem de bono cognito
sit obiectum voluntatis

ligi ſtia inter potencias aīe
illa e liberior q̄ nec obligat q
grano nec cogit obiecto ppt qd dt
Augus nihil adeo in nostra ptate
eſt ſicut voluntas Et diuiditur in vo-
luntatem naturalem et deliberatiuā
q ſunt ſolum in eſſencia ſz differunt i mo
appetendi ſeu volendi Naturalis
eſt q̄ inclinat et inſtigat ad bonū
honeſtū et remurmurat cōtra malū
[illegible] Synderesim dicitur [illegible]
mutabiliter appetit eam ad beatitudinē
inclinat [illegible] voluntate oēs appetūt
eſſe beati licet eam [illegible] impediunt
et [illegible] ascendere in [illegible]
oēs appetunt naturaliter beatitudinem
Deliberatiua vō poſt racones deli-
beracionis adheret bono [illegible]
malo put appetit facere hoc vel
[illegible] deliberatiua q̄ libere dicit
[illegible] actum volendi vel nolendi
et [illegible] vel adquirendi Et [illegible] iudicium
[illegible] vel [illegible] ad malū
[illegible] ingit racionem
[illegible]
deliberando [illegible]
Nota Ratio e vis aīe
[illegible] non e aliud q̄ intellectus
racionalis [illegible] apprehendit [illegible]
[illegible] et probat
[illegible] Ergo racio vis [illegible]
[illegible] differunt [illegible]
[illegible]
Ratio et intellectus non distinguuntur [illegible] ſic due potencie ſz
ſicut diuiſi actus eiuſd potencie [illegible] intellectus e intelligibilem
veritatem [illegible] apprehendere [illegible]
procedere [illegible] ad aliud intelligendum ad veritatem
intelligibilem cognoscendam

voluntas diuiditur
naturalis
deliberatiua
Racio quid sit

inter bonum et malum vel inter bonum et melius
Comparando scilicet unum ad alterum. Et dicitur
sunt cognitiua et motiua. Sinderesis
[illegible] Cum enim iudicat aliquid esse
Ratio dicitur cognitiua — bonum vel malum et ibi sistit tunc dicitur
cognitiua. Si vero vlterius procedit
motiua — iudicando aliquid bonum ut prosequatur
vel malum ut euitetur tunc dicitur
esse motiua. Si vero adhuc amplius
procedat et non solum iudicat aliquid
esse bonum ut fiat sed hoc etiam sic
affectat tunc pertinet ad liberum
arbitrium quod comprehendit rationem et vo-
liberum arbitrium quid — luntatem. Sed liberum arbitrium est illa
facultas rationis et voluntatis qua
eligitur bonum gratia assistente et malum
Ratio diuiditur — gratia desistente. Hec ratio est scilicet ratio
diuiditur in partem superiorem et partem
inferiorem. Pars superior quidem est
pars superior — ratio superior nominatur et pars inferior
ratio inferior. Et licet iste due partes
idem sint in re et essentia quia una
potentia dicitur sed tamen secundum rationem
[illegible] operationum actiuum et officiorum
ut dicit Augustinus xii de ciuitate dei
Ratio superior — Ratio superior est que intendit rebus
diuinis et eternis conspiciendis vel con-
sulendis ipsis enim eternis conspiciendo
intendit sic [illegible] in
[illegible] ratio contemplatur. Secundum rebus
Cognitio qua cognosco deum trinum et unum et quod
ad deum [illegible] pertinet ad portionem superiorem
Cognitio vero qua cognosco creaturam pertinet ad
portionem inferiorem

eternis consulendis intendit tamen medio 73
143

sui sive ex eternis racio superior accipit
regulas agendorum vel sicut quod eterna
applicat ad dirigendam voluntatem
et actionem verbi gracia cum aliquis per
iudicium racionis deliberat de agendo
quia hoc quod aliquid est deo acceptum
vel divina lege preceptum vel prohibitum
utpote hoc est faciendum vel non
faciendum quia deus precepit vel pro-
hibet hec secundum modum interiores suffi-
ciencias et equales nisi inferiorem ad
eas per modum consilii racio eterna et
divina deducit hoc cum iudicium racionis
attribuitur racioni superiori. Sed cum aliquis
per iudicium racionis considerat de agendis
per causas inferiores leges et raciones
humanas utpote tale quid faciendum
est vel non faciendum quia est honestum
est inhonestum est vel rei publice expedit
vel non expedit ut furtum vel adul-
terium vel aliud peccatum non est faciendum
considerando actus turpitudinem racionis
[illegible] offensionem hominis et contra
dignitatem [illegible] cum sit dampnosum et inhonestum
tunc tale iudicium attribuitur racioni
inferiori. Superior ergo porcio racionis
est regit sicut superior dicitur inferior
quam regit [illegible] inferior vocatur
porcionis superioris et regit porcionem inferiorem
secundum leges eternas

Superior ratio quid

Inferior ratio

Superior per gratiam hoc addit et sibi
conformiter attribuunt z consequens superior ra-
tio ad superiora conuertitur z purgat z
et illuminat z ducit rationes eternas
conspicit in bonis perficitur z et vigo-
rat z Inferior vero per gratiam inclina-
tur superior ratio ad hec inferiora con-
vertendo z et circa res corporales verse-
tur z propter sensualitatem cui quedam
quasi mollities inheret et sepe ab eis
allicitur z et trahitur z videtur enim sibi
semper pomum porrigi vel illecebrarum
est rationalis que proponit et de-
lectatio ipsa vermem habet

Imperare quid

Imperium quid

In imperio duo concurrunt ratio et voluntas

Notandum quod imperare nihil aliud est
quam ordinare aliquem ad aliquid fa-
ciendum cum quadam intimativa motione
et imperium hoc aliud quam actus rationis
ordinantis cum quadam motione ad aliud
agendum. Sed in imperio duo concurrunt
quorum unum est rationis alterum voluntatis
Unum cum imperat eum cui imperat inducit
et inclinat ad faciendum illud quod imperat
et hoc est voluntatis cuius est mouere
per modum agentis Alterum est quod ille
qui imperat ordinat eum cui imperat
ad exequendum illud quod imperat z et hoc
pertinet ad rationem cuius est ordinare. Inter
hec autem duo est ordo considerare z facti:

Anshel. de concept. virg. sic voluntas est regina et domina
in toto regno anime

natis voluntatis in aliquid per electionem
videtur esse prudencie et ipsius
conclusionis ordinatur quod conclusio
est per quod debeat illud operari
est electum Est ergo ista
Conclusio imperare est actus
racionis presupposito actu voluntatis
probatur quia imperare pertinet ad domi-
nos sumus dominii nostrorum actuum ergo
[illegible] imperare actus et vo-
luntatis [illegible] et dicit imperare
[illegible] actus potest
[illegible] ad oppositum [illegible]
[illegible] movet [illegible]
[illegible] sed [illegible] movet in [illegible]
[illegible] ad [illegible] actus est
voluntatis ergo imperare est actus racionis
presupposito actu voluntatis [illegible]
[illegible] voluntas est [illegible]
[illegible] voluntas
[illegible] desiderium
[illegible] intellectum [illegible]
[illegible] desiderata [illegible]
consequenter [illegible] ad primam
[illegible] Ethicorum dicitur
[illegible] ad operari et [illegible]
[illegible] Ex hiis sequitur
quod imperare est actus racionis et voluntatis
[illegible] est cum voluntate [illegible]
[illegible] racionis [illegible]
et ad [illegible] id quod
est [illegible] consequatur et habeatur

Utrum charitas secundum suam essentiam augeatur

Propositio prima. Quantitas est
duplex scilicet quantitas virtutis et quantitas
molis. Quantitas virtutis est que atten-
ditur secundum perfectionem alicuius nature vel forme
secundum quam aliquid magis vel
minus perfecte participat naturam
vel formam alicuius [illegible] magis vel
minus ut aliquid dicitur magis vel minus
calidum [illegible] et perfectius [illegible]
in caliditate. Quantitas vero molis est illa
secundum quam aliquid vel quantum dicitur et est
scilicet tres dimensiones que sunt longitudo
latitudo et profunditas.

Propositio 2a. Augmentatio est
duplex. Quedam est [illegible] vel exten-
siva [illegible] intensiva est illa que
fit per additionem alicuius partis realiter
distinctam non faciendo esse unum ut
[illegible] omnium [illegible] additionum [illegible]
[illegible] Continua est illa que fit per ad-
ditionem alicuius partis ad aliam partem
faciendo unum [illegible]
in illa parte distincta ab eadem loco [illegible]
ut si [illegible] aqua addatur alteri aque
faciunt unam maiorem scilicet maiorem
aquam. De ista hic est questio. Alia
est augmentatio in [illegible] que [illegible]
per additionem partis ad partem [illegible]

Nota de [illegible]

augmentum [illegible] aliud [illegible] [illegible] [illegible] virtutis

molis

Augmentatio [illegible]

[illegible]

[illegible] et intensiva [illegible]

Continua ut ligna ad ligna [illegible] ad [illegible]

Augmentatio [illegible] [illegible]

vnum pte in illa pte et indisposite
loco et situ ab illa pte Ergo calor
augeatur primo opz desit additio
partis gradualis ad partem qua-
dualem quibus cum gradibus caloris
additis alteri gradui fit magis
per extensionem quam intensionem et fit vnum
ex ipsis supposita tamen priori cum
ipso remanere in se et postea cum
dispositio ... a quo extensiva con-
tinua Et illa aliquando sic est p
intensio et solum est in qualitate intensiva
Per secundum regula differt ab augmen-
tum extensiua distincta

Noto 3o Aliquid tempore magis
vel minus intelligitur dupliciter Uno
realiter ut sic recipiat in se intensive
formam magis vel minus intensam Alio
denominative secundum quandam similitudinem
et predicationem Et de ipso magis vel
minus predicatur Capiendo magis vel minus
sic illa forma suscipit et minus propter
quod illa forma dicitur talis ...
... forma ... Secundo
recipit in se ... Capiendo magis
forma ... illa forma suscipit magis
et minus ... magis
et minus ... Noto quarto
... et diminucio fit ...
augmentatio ... et maximum
... habet ad magis et
secundum quod aliquid habet ad magis et

Aliquid tempore indiget Augmentatione dicitur

28

Duplex magnitudo et pulcritudo attribuuntur aliquibus

permissa scilicet ad augeri et minui
magnitudo est et pulcritudo attribuuntur
aliquibus dupliciter. Aut secundum quod ipsa di-
cuntur magna vel parva. Aut secundum quod
magis vel minus recipit [illegible] augetur
vel minuitur. Sic dicitur esse magna
vel parva secundum quantitatem molis vel
virtutis. Primo modo dicuntur augeri vel
minui formae quae possunt inesse secundum
magis et minus sicut albedo et calor.
Et hoc est causa augeri secundum essentiam suam
quia accidentis esse est inesse. Et secundo
caritatis [illegible] forma aliquibus
dicitur augeri vel minui secundum magis
vel minus inest subiecto. Et hoc est ipsam
augeri secundum suam essentiam. Secundo [illegible]
[illegible] in littera [illegible] caritatis
magis disponitur ad caritatem scilicet ad
cognitionem et congregationem sui ad de-
[illegible] maiore [illegible] caritate [illegible]
Conclusio. Caritas secundum suam
essentiam augeri dicitur pluribus [illegible]

Ad philippenses

apostolus ad philippenses [illegible] ut caritas vestra
magis abundet, id est crescat glossa [illegible]
[illegible] apostolus pro caritate augenda
[illegible] esset [illegible] augeri. Et in secunda epistola

[illegible] Augustinus

[illegible] agere [illegible] fides
[illegible] et abundat [illegible] Et Augustinus
Caritas meretur augeri et aucta
meretur et perfici [illegible] essentiae
respondet [illegible] esse caritatis [illegible]
[illegible] ad [illegible] essentiale

[illegible] in illo [illegible] magis [illegible] aliqua forma
nisi per hoc quod plus est in illo subiecto de essentia. [illegible]
et [illegible] non dicitur caritas magis [illegible] nisi per hoc quod
plus est de essentia caritatis

ergo in eis caritas secundum essentiam augetur
Secundo est prima radix meriti una in
credendis per fidem et malis est caritas
que est plenitudo legis Et bernhardus
super Cantica Quantitas uniuscuiusque ani-
me estimatur ex mensura caritatis quam
habet ut que multum caritatis habet
magna sit que parum parva que
autem nichil nichil sit ipso dicente Si
caritatem non habuero nichil sum [1 Corinth 13]
Sequitur ad quartam quia hec enim sola est
que diuidit inter filios regni et perdicionis
hoc habet enim solum sit differentiam bea-
titudinis nullam habens dubietatem
ergo perfectio beatorum est diuersitas in patria
parato istud obiectum quia est primum esse de
quod aliquis videt alios clarius et
perfectius secundum maiorem caritatis
habitum quia facit animam capacem clari-
tudinis unde et saluator Ioh. xiiii [Ioh 14]
dicens In domo patris mei mansiones
multe sunt Nono quinto Quaritur
sit precipua ratio quod in nobis cha-
ritas augetur et perficitur primo nam
augetur charitas per actum Actus de-
bitam est dum precedens caritate
et non meretur sed solum dispositio-
nis per aliquam operationem sed de
perfecto per ... et deus infundat sibi caritatem
componere ut deus infundat sibi caritatem
per creacionem Alius dictus informatus
caritate et talis ordinatur ad augmen-
tum caritatis et per modum dispositi et

[7 dist. ... Acta 22]

Charitas augetur a deo effective sed meritorie per bona opera

p modum meriti. Primo in actus or-
dinat ad habendam vel augendam
caritatem / p modum alicuius efficientis
sic actus boni ordinat ad habendum
habitus virtutum acquisitarum / qui sunt
habitus ex actibus frequenter iteratis
acquiruntur / sic primo. Deus a solo deo
datur caritas / et eius augmentum per
modum efficientis. Secundo caritas

Scdo per conatum

augetur in via p conatum ho(minis) cum
quis est in caritate / si secundum habitum
caritatis quem habet a deo / fortiter
et debite conatur ad virtutum opera / me-
ret p augmentum caritatis. Tertio ex
fide agat / tamen non sufficit unus actus
vel quis etiam plures requiruntur actus
ad caritatis augmentum ut dicunt boni
et doctores dicunt quidem. Quarto sicut
signum est / cum caritas aucta sit in
homine sicut in [illegible] essentia quia
virtutes adaucte sint que ad augmentum
caritatis inde est augeri [illegible] virtutes
vel humilitatem / castitatem / patientiam
et alias virtutes et ipsis [illegible] augentur
virtutes [illegible] augetur et caritas
Sicut ad augmentum corporis huma-
ni membra augentur et digna maiores
et meliores [illegible] secundum proportionem
Quinto charitas valet augetur p

Charitas est lumen in anima sicut lux corporalis in ae-
re [illegible] 1 Joh 2° qui diligit fratrem suum in lumine
manet sed lux in aere augetur p additionem alterius
alterius luminis ergo et charitas p additionem alterius
charitatis

Secundo
per affectum

affectu sed intensive et hoc quo ad
fervorem caritatis intendendum
ut in aliquo talis esse fervor in
affectu propter meretur augmentum in
sua caritatis. Secundo augetur
per accessum scilicet ad terminum vel finem
ultimum id est deum sicut enim lux augetur
non solum per recessum a quanto vel de-
puratione aeris a tenebris sed
etiam per additionem plurium vel luminum
luminis accessum sicut plures candele
accenduntur et additur una accense
vel sicut lux solis magis accendit
super candelam lucentem ita caritas
augetur non solum per recessum a contrario
caritatis id est a peccato vel depuratione
a cupiditate sed etiam augetur per se
scilicet per accessum ad terminum scilicet deum. Unde
tanto magis charitas augetur et in
via perficitur quanto magis voluntas
nostra actum colligit et applicat ten-
dendo ad obiectum et finem scilicet deum.
Unde apostolus epistola [illegible] hortatur dicens
in caritate [illegible] in illo per omnia
id est in deo qui est caritate sunt augen-
tium

Secundo per accessum ad finem ultimum deum

Tertium principium caritas ex parte obiecti
illo non augeri ut [illegible] illud [illegible] in
aliquo indivisibili consistit non recedit

et remittit per obitum caritatis sed
indimissibilem racionem et consistet a deus
obiectum eius caritatem e deus qui
est ultimus finis summum et simplicissimum
bonum [illegible] et perfectissimum cui
non potest fieri additio ut docet phus
Corollarium Caritas [illegible]
agentes et augmentabiles [illegible] agere
et [illegible] ipsam caritatem et agere
voluntatem ut ipse deus [illegible]
sapiencia divina et voluntate divina divi
[illegible] et caritatis [illegible]
distribuit testante apostolo ad [illegible]
unicuique vestrum data est gracia secundum mensuram
donationis Christi id est [illegible]
[illegible] et [illegible] ordinatam dispositionem [illegible]
Christo eius data est [illegible]
[illegible] in ecclesia [illegible]
Corollarium Caritas [illegible]
[illegible] quanto melius [illegible] dispo-
situm tanto perfectius recipit formam [illegible]
ab agente [illegible] vel
[illegible] bona opera ad graciam vel caritatem
[illegible] caritas [illegible]
Corollarium Caritas in via-
tore est augmentabilis per actus [illegible]
[illegible] precedentes meritorie [illegible]
[illegible]
[illegible] divina ordinacione [illegible]

e augmen-
tabilis

consistentis in gratia sicut que inclinacionem me-
liorem operatur et inclinat et que fortior au-
gmentum. Credat cum dicitur minimum caritatis
gradu qui infundendo fortioribus adueniat
Deus Augustinus. Caritas meretur augeri ut
aucta mereatur et ipsa perfecta [illegible]
Conclusio quinta. [illegible] ipsa
meritis augeatur et absque meritis de
facto non minuitur et [illegible] caritas ex
sola dei influencia causatur et quod cau-
sis augmentari ergo per oppositum et quod
diminui debet [illegible] subtrahere dilec-
cionem. Sed non subtrahit nec minuit
influenciam [illegible] mortales
[illegible] in caritate [illegible]
non [illegible] peccatum mortale per se
totaliter extinguit et tollit. Caritas er-
go non habet minui sed aut augeri
et dare [illegible] influenciam aut omnino
tolli per peccatum mortale.
Conclusio sexta. Licet caritas quo
ad essenciam non minuatur, tamen fervor — et remittitur —
eius per peccatum veniale [illegible] et omnis
fervor [illegible] fervor caritatis est
promptitudo [illegible] voluntatis ad
[illegible] diligendum [illegible] de ve-
niale committit et generat in homine ha-
bitus oppositos actui caritatis inclinans
per [illegible] ipsam.

ad supplicis actus. Et ista remittit fervorem
sine conatum ad actus caritatis. Sed cum
aliquis repugnat actibus venialibus per
peccatum circa dimissionis actus boni spe-
cialiter, et consequenter non generat
in hoc habitum, propter hoc sit potentia
elevabilis non generatis potentia non faci-
litatis ad opus. Et sic fervor ad alios
caritatem remittitur. Ergo etc.

Arguitur: caritas sub esse suo augetur,
sub esse autem mutatur. Sed caritas sub
esse suo non potest mutari manendo cari-
tas. Ergo nec augeri. Dico quod augmentatio

mutatio — est quia [illegible] sub esse autem augetur,
sub esse autem mutatur. Hoc quod dicitur sub
esse autem mutatur, esse differt. Sed sic cari-
tas sub esse autem augetur, similiter etiam
sub esse autem et [illegible] et propter hoc non
augetur. Et autem [illegible] esse. Pro solutione

Consideranda sunt tria. Primo quod

Secundum hec processio variat habitudines importat — hec [illegible] secundum variatur importat
habitudines. Quandoque enim denotat subiectum,
ut cum dicitur iste est albus sub pede,
per pes est subiectum albedinis. Quandoque denotat
formam, ut cum dicitur iste est coloratus sub
albedine, sub denotat albedinem esse formam
qua iste coloratus dicitur. Ergo aliquid
dicitur moveri sub hoc dupliciter potest specie
[illegible] vel potest [illegible] subiectum vel formam.
Cum enim dicitur iste movetur sub manu,
notatur subiectum motus. Cum vero dicitur

ille mouetur secundum locum mutatur id quod perfecte
perficiat in motu. Queritur 3o an [illegible] cha-
ritatem secundum essentiam augeri denotatur
sicut augmentum potest sic sumi [illegible] ipsa
essentia caritatis augetur. Primo quia [illegible]
sit subiectum augmenti [illegible] sit [illegible]
secundum ea sit augmentum. Queritur an [illegible]
[illegible] a angeli secundum [illegible] aliquid
[illegible] vel augetur [illegible]
[illegible] forma motu [illegible]
[illegible] augetur [illegible] essentiam
augmenti [illegible] motu in esse vel
esse [illegible] essentia [illegible] esse termi-
nus augmenti [illegible] et augeri
secundum essentiam [illegible] et mi-
nui [illegible] charitatis augetur secundum — lege ante et vide
essentiam non [illegible] incipiat vel esse
desinat in subiecto [illegible] magis in subiecto esse
incipiat [illegible] aliud [illegible] caritatem
augeri secundum essentiam [illegible] magis [illegible] esse
subiecto et magis radicari in subiecto.
Argumentum ad [illegible] augetur secundum [illegible]
variatur [illegible] charitas non sit variata secundum
[illegible] nec augeri [illegible]
[illegible] essentia aliqua non [illegible] et diminui — + [illegible] x
[illegible] caritatis que est [illegible] est [illegible] e
[illegible] essentia charitatis [illegible] non sit varia-
et [illegible] augeri secundum essentiam [illegible]
vel [illegible] in augmento
[illegible] et [illegible] essentiam
caritatis. [illegible] in augmento corporali

ipsa opera a caritatibus non tollit sed et
destruit et sic super eam manet divisio
intimacionis scilicet longitudo latitudo et pro-
funditas magis secundum quas divisio graduum
nutacio de parvo in magnum
terminacio operis recipit et per opus
augetur sic gradatim procedendo res
pertingit ad quantitatem terminatam quam
recipit formam eo quod iuxta philosophum
a natura constantium positiva est terminus
et racio magnitudinis et augmenti. sic de cari-
tate et similiter caritas non tollit sed et conser-
vat seu perficit augetur in suo gradu
actus
per actus suos sed quilibet caritatis dispon-
it ad augmentum reddens hominem prompciorem
ad eliciendum actum suum [illegible] et ad
recipiendum in actu fervenciorem caritatem
et sic fit [illegible] charitatis magis disponit
ad inherendum deo et per quod [illegible] per
recipit caritatem

Utrum petrus negando christum peccaverit mortaliter

Aug. peccatum mortale quid
Dicendo secundum Aug. peccatum mortale
est dictum vel factum vel concupitum contra
legem dei et Ambro. sic diffinit peccatum
Ambro
mortale est prevaricacio legis divine et
celestium inobediencia mandatorum
Et sic quilibet actus peccati mortalis
In quo consistit racio caritatis
contrarius est charitati cuius specialis racio
consistit in hoc quod deum diligat super
omnia et quod homo totaliter illi se subiciat

om̄ sua referendo in ipsum. Est ergo *De ratione charitatis est*
de ratione charitatis ut sic diligat deum 150
quod in omnibus velit se ei subicere et
preceptum eius regulam. Omnibus
preceptis aliquid deum gravat & pre-
ceptis eius manifeste gravatur contra
rationem. Unde de se habet peccatum morta-
le charitatem excludere possit
et [illegible] venia [illegible] mortalia
peccata charitatem amittit
Nota 20 [illegible] 22 [illegible] 28 [illegible] *Charitas amittitur 2 duplex*
[illegible] charitas amittitur duplici-
ter. Uno modo per actualem contemptum
Et hoc modo peccatum charitatem non
amittit. Alio modo quando amittit aliquis *predicte*
actum charitatis [illegible] aliqua pos-
[illegible] vel [illegible] hoc
modo peccatum [illegible] charitatem faciens
perdunt mortale et charitatem
amittit [illegible] est ergo
Confessio peccatum [illegible]
mortaliter [illegible] *ergo*
[illegible] ante [illegible] mortaliter
[illegible] peccatum ab [illegible]
diaboli [illegible] diaboli
non est aliquis [illegible] peccatum mortale
[illegible] peccatum [illegible]
Confessio fidei est de [illegible] salutis
ad [illegible] ore autem fit confessio ad salutem

Corde creditur ad iustitiam
per peccatum mortale [illegible] se adeo [illegible] aliquid
[illegible] quod est via recte [illegible] ad deum
et tendendi in deum [illegible] cadit in fauces diaboli.

Et Aug. in libro de mendacio / Aut
mendacium in hiis que sunt fidei / est
[illegible] Sed petrus negauit fidem
in loco ubi [illegible] / Et eius con
fessio requirebat / Ergo peccauit
mortaliter / Deinde peccauit quia de
fidei confessione et mendacio addidit
iuramentum quia ut dicit [illegible] Coepit
detestari et iurare quia non nouisset
hominem / quod fuit grauissimum peccatum / In
hoc ut dicit [illegible] significatur [illegible]
[illegible] unde glo. [illegible]
Tercio coepit detestari et iurare quia
non nouisset hominem / quia peccatorem in
peccato [illegible] fidem / et quia
minima [illegible] cadit in maiora / Et
[illegible] peccatum quo Christum negauit
[illegible] peccauit / Et in hoc magis
[illegible] honore dei / Et
[illegible] fuit [illegible] ordinatus / pro
[illegible] conscientie in [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] sed [illegible] grauis [illegible]
Argumentum quod petrus negando Christum
non peccauit mortaliter / Dicit enim
glo. [illegible] peccauit [illegible] sed
[illegible] / [illegible] cum
[illegible] fuit sunt peccata
venialia [illegible]
non sunt [illegible] / Nam Aug. [illegible]

iij. li. ar. dat. non est in potestate nostra quibus
visis tangamur, et quibus visis per sensum
vel intellectum tangamur, et affectum sed
voluntatem. Duplex quippe est concupiscentia quedam
que dicitur prima que apponit deliberatio- Duplex concupiscentia
ne aliquando subito et indeliberate mo-
vetur quadam passione naturali et talis est peccatum
veniale. Hoc enim non pertinet motus dicuntur
esse sine [illegible]. Quod patet ex sanctorum
non provenit. Alia est concupiscentia que
apponit deliberationem et talis est esse peccatum
mortale. Quod peccatum procedit ex sanctorum
[illegible] non procedit ex deliberatione ex certa
malicia sed ex passione [illegible] et talis
concupiscentia non excusat a peccato mortali
licet [illegible] committere et motus
concupiscentie non habet [illegible]
[illegible]
Arguunt Bernhardus in li. de diligendo
deo inquit In [illegible] fuit charitas
[illegible] non consummata sed per peccatum morta-
le charitas [illegible] ergo peccatum non privat
mortalitatis [illegible] in [illegible] Bernhardus [illegible]
loquitur et [illegible] vellem intelligendo
de quadam [illegible] [illegible] qua
[illegible] habuit petrus in eo [illegible]
[illegible] peccatum negationis [illegible] de cha-
ritate gratuita intelligendum est [illegible] non
fuit consumata [illegible] predestinationem divinam
[illegible] penitentiam preparabat [illegible]
esset in se consumata [illegible]

Ad [illegible] [illegible] diligentibus deum omnia cooperantur in
bonum [illegible] qui [illegible] predestinationem [illegible]
[illegible] et peccata in bonum proveniunt per fortiores
et [illegible] [illegible]

Utrum habere plures pre-
bendas sine cura animarum
absque dispensatione sit peccatum
mortale

Noto primo quod in ista dicta quae-
stione in qua de peccato mor-
tali quaeritur et nisi expresse veritas ha-
beatur et prolixe determinatur est periculosa
quia non credere esse peccatum mortale
id quod est peccatum mortale conscientiam non ex-
cusat a toto licet forte a tanto. Error
vel quo creditur esse mortale quod non est
mortale ex conscientia ligat ad peccatum mor-
tale praecipue cum periculosum est ubi
veritas ambigua est quod in hac
accidit quaestione. Cum haec quaestio ad theo-
logos pertineat inquantum peccatum est ex
iure divino vel ex naturali. Et ad
iuristas inquantum dependet ex iure
positivo. Inveniuntur in ea theologi
theologice et iuriste iuristice con-
sentire [illegible] de iure divino non tamen
huiusmodi determinata expresse. Cum in
sacra scriptura expressa [illegible] de ea mentio
non fiat, tamen ab ea argumenta [illegible]
[illegible]
[illegible] possunt [illegible] non
[illegible] ostendunt veritatem

Noto 2o determinando hanc quaestionem

de ben[eficiis]

quod in ista

secundum genus naturae. Tertio consideranda est actio
secundum eius distinctionem. Nam quidam sunt actus
humani in se mali qui habent deformi-
tatem inseparabiliter annexam, ut blasphe-
mare, periurare, furari, adulterari
et huiusmodi, quae nullo modo bene fieri possunt.
Secundo sunt actus qui de se sunt
indifferentes ad bonum et ad malum,
ut comedere, bibere, levare festucam de
terra et huiusmodi. Tertio sunt actus humani
in se et de sua natura boni, ut colere deum, ho-
norare parentes, dare eleemosynam et
huiusmodi. Quarto est actus qui absolute con-
sideratus deformitatem et mortali-
tatem [illegible] importat quam tamen aliquibus
circumstantiis advenientibus bonum esse
contingit, sicut occidere hominem, percutere hominem
in se deformitatem quandam important,
sed addita circumstantia bona bonum redditur,
sicut occidere hominem malefactorem per
iustitiam vel percutere delinquentem causa
disciplinae. Haec est potentia [illegible]
Nota 2o [illegible] in [illegible] quae
sunt [illegible]. Prima habere plu-
ra beneficia non est de genere eorum quae
sunt bene fieri [illegible] nullo modo [illegible]
[illegible] admittunt [illegible] habere plura [illegible]
[illegible] dispensationem [illegible]
[illegible] habere plura beneficia
non est de actibus indifferentibus ut [illegible]

Actus humani sunt distincti quidam mali in se

152

quidam indifferentes

boni in se

quidam in se deformitatem habentes

asserunt sic licitum esse plures habere
prebendas quecunque ponunt plura sunt in ingressu
esse videtur quod hic habere plures pre
bendas plurimas in se continet inor
dinationem quia prebende videntur esse
ordinate propter congrua stipendia deo ser
vientibus secularium non est possibile aliquem
in pluribus eciam servire in quibus est
prebendatus. Item sequitur et diminucio cultus
divini dum unus locus plures instituunt et
sequitur et etiam in aliquibus defraudatur
voluntatem testatorum qui ad hoc aliqua
bona ecclesiis contulerunt ut certus
numerus deo ministrancium ibi esset. Sequitur et
preterea inequalitates dum unus pluribus
beneficiis habundat et aliquis alter nullum
habet sed et multa alia esse continet incommoda

Conclusio tercia habere plures pre
bendas minime inter ea continet et hanc
que sunt secundum se bone et licita secundum
se bone et licita in se habet deordinacionem
sed habere plures prebendas in se continet
plures inordinaciones ut patet ex dictis ergo

Conclusio quarta habere plures pre
bendas in casu tamen aliquo concedendum et
secundum se et absolute considerate inorde
natam continet et in quibusdam circumstanciis
supervenientibus bone et honeste fieri possunt
pro [illegible] persona ecclesiastica [illegible]
supervenire ut quando plura beneficia

habere plures prebendas continet plures deordinaciones

triplex circumstancia est in qua licet habere plura beneficia

iuste et honeste habere potest parrochias
quia plures sunt inconvenientes et ydonei. Secundo
utilitas ecclesiarum et eorum quibus preesse
Tertia prerogativa meritorum et maiore
cum ipse plus servire possit ecclesie vel
latitudinem absentie quam alii presentes et
ecclesia quia etiam fuerint. hec est quinta
Conclusio 2a personalibus habere
plures prebendas sine cura etiam duas cum
et honestis circumstantiis his
certis dispensare non est peccatum mortale
probatur quod vergit in eque periculum peccati mortalis
non est ab ecclesia sustinendum sed ecclesia
sustinet ut aliquis canonice habeat duas
prebendas ergo ille non est peccatum peccati
mortalis. Maior quia ecclesia nullum intendit
laqueum ponere suis membris. Minor tunc probatur
veniale etc. quod vergit in eque peccatum
dicatur. Minor quia ecclesia non est puta postea
mutare sentiat et tolleret hanc consue-
tudinem et sic videtur probatur per hanc consuetudinem
puta quia hoc scilicet mutare ... per quam
consuetudinem puta humana abrogat probatur
et per quam non est peccatum peccati mortalis
Tertia ... et patrimonium habere prebenda
... maior et convenientia inter
... et ecclesiastica beneficia quam inter patrimonium
et prebendam ergo licet habere unam prebendam
accipere alia. Minor est consuetudo in
ecclesia per quam abrogata est lex contraria
Tertia

hoc quia in beneficiis curatis propter
obsequia et officia ad cultum divinum
pertinentia. Ad patronum autem conservacionem
huius requiritur obsequia et ante sedes
impedimentum prestat persone curatis
ad cultum divinum.
Requiritur habere plures prebendas
sine cura alicui absque dispensacione est
peccatum mortale propter quia facit contra
statutum quod prohibetur mortaliter. Sed qui
habet plures prebendas facit contra statutum
generale. Ergo peccat mortaliter.
Maior patet. Minor probatur ubi dicitur in quodam
decreto Urbani pape quod magis Gregorii
canonum. Ideo autem in duabus ecclesiis in-
titulari clericos non licet sed vindicasse in
qua intitulatus est in ea tantum habeat
canonicus. Contra quod hanc constitucionem
et prohibicionem est abrogatum per contrariam
consuetudinem quam tollerarunt ecclesia
et doctores vel dicitur quod talis qui petit
habere plures prebendas sed habere contrariam
intencionem videlicet quia suis honestius
provideat usibus et pauperibus ipse tenetur
subveniat et magis si pluribus ecclesiis
in quibus beneficiatus est utilis esse po-
terit sicut si sancto possidet et habet be-
neficia curata. Alia sed habere inten-
cionem ut divicias cumulet ut sibi et
suis consanguineis possessiones magis

petens plures prebendas sed contra intencionem

Alia

ervat | libere possessa est intentio | et utilius
largo | sic peccatum mortale | potest | supra
dictum est. Item ibidem dicit | Quicumque hac
intentione plura beneficia habeat | ut sit
ditior | vel ut lautius vivat | vel ut
facilius ad episcopatum valeat promoveri
in certa aliis | ubi pluralitatem constat
clericorum non tollerari propter debitam deservientes
| augentur | Ex tali intentione unum
beneficium habere | quod nullam decordinatam
dedisse importat | esse illicitum. Hec hac
intentione habere plura beneficia cum dispensatione
sacrum est tutum ita ut multi pauci
de clerici ea dicunt | [illegible] etc. [illegible]
quod ad [illegible] [illegible] | circa dispen-
satione per papam | quia dispensata sit
si est sine utilitate | et in hoc casu [illegible]
[illegible] alterat [illegible] postea dispositio
[illegible] patronum [illegible] dispergere
[illegible] papa non posset sine causa alie-
nare bona ecclesie sine [illegible] [illegible] | ut dicit
[illegible] xii q. ii [illegible] papa sedin
[illegible] [illegible] dare licentiam alteri ecclie
[illegible] dispergendi. aliquando

Sequitur [illegible] dicit quod
[illegible] [illegible] | Clericis aliis
[illegible] [illegible] in duabus non
clericis [illegible] [illegible] est
[illegible] | [illegible] [illegible] commodum | et ab
hoc | et [illegible] [illegible] commodum

ecclesiastica consuetudine permitti aliquem
Et sic decretum istud intelligitur [illegible] circa
plures ecclesias curam habentibus et
non de beneficiis simplicibus
Arguitur secundo Scotus dicit quod tenebra
habuit locum [illegible] quod figure
non fuit [illegible] esse illa tabi
figure [illegible] fuit [illegible] quod inter levi
tas qui capiebat in bethleem caput
in [illegible] ergo [illegible] esse
debeant qui [illegible] in [illegible]
caput in [illegible] nisi a
bundancius [illegible] scribarum
et phariseorum [illegible] regnum
celorum Et cum [illegible] in veteri testamento
fuerint ad hoc designati ut in templo
dei ministerium facerent [illegible]
quamvis [illegible] in pluribus [illegible]
ministrare haud potuerunt Ergo nec
[illegible] in novo testamento habentes bene
ficium [illegible] aliud [illegible]
habere [illegible] nisi aliqua necessitate
et [illegible] dispensacione supervenerit id
obtinuerit
Arguitur [illegible] dicit [illegible]
[illegible] plures est in beneficiis non [illegible]
plures erit in simplicibus [illegible] qui habet
plura [illegible] plures [illegible] in
beneficiis [illegible] erit plures in simplicibus
et sic [illegible] petat [illegible] quod bene

beneficiatus loquitur de illo qui habet benef(icium)
quod per se sufficit ad vitam beneficiati non
autem de illo cui unum ex illis pluribus non
sufficit ad vite sustentationem, item de illo
cui plura beneficia sunt collata non gratia
sui sed propter utilitatem beneficiorum et ecclesie
propter hoc industriosus homo [illegible] et vult
ecclesie [illegible] [illegible] pluralitas peccato mortali
Arguitur contra clericus quilibet se distri-
buit [illegible] peccato mortaliter [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] quando plures pre-
bendas [illegible] statuta utriusque ecclesie
in quibus prebendat et quia aliquis non potest
[illegible] ut potest si eodem tempore vocetur et
ad electionem in utraque ecclesia vel ad ali-
qua negocia ecclesie peragenda et propter
hoc sit causa inter duas ecclesias in utraque
teneatur ergo videtur quod peccat mortaliter
Dicendum quod [illegible] procedit de illo qui
se ipsum ingerit et cui illa pluralitas con-
ceditur [illegible] potest [illegible]
[illegible] ecclesia [illegible]
ad concordiam reducere
Arguitur contra clerico habenti patrimonium
quod sufficit sustentare se non licet be-
neficium ecclesiasticum accipere [illegible]
clericos de [illegible] bonis [illegible]
et operibus sustentari [illegible] illos [illegible]
[illegible] ecclesie stipendiis sustentari

opibus parentum et propinquorum bona
nulla suffragantur. Illi autem bonis
parentum et opibus sustentari possunt
si quid pauperum est accipiunt sacrilegium
profecto committunt et per abusionem
talium iudicium sibi manducant et bibunt
ut ait Ieronimus ad Damasum papam.
Solucio. Nota. Clericus
qui habet stipendia ex quibus clerici
possunt sufficienter sustentari et tamen
possunt habere nihilominus scilicet aut quibus
ad dignitatem status vel persone
vel quantum ad administrationem. Primo
modo clericus habens de bonis pa-
ternis ex quibus potest sufficienter su-
stentari habens in ecclesia potest recipere bene-
ficium ecclesiasticum, quod licitum est et ipsi re-
cipere non tamen sed quia exigit ne-
cessitas necessitas circa sed quia exigit
necessitas status et persone. Secundo modo
potest clericus habere bona temporalia ex
quibus potest sufficienter sustentari, et ta-
men licite recipere beneficium ecclesiasticum non
ad distribuendum fructus ecclesie consanguineis
nec ad secularia pompa ducenda nec
ad hereditatem paternam augendam
sed ad ministrandum pauperibus et mise-
rabilibus deserviunt. Tercio autem habet
bona temporalia ex quibus potest sufficienter

|| aut quibus
ad hac
non tamen

sustentari secundum ad naturam naturae
et secundum ad naturam status ut possent
et nitantur sic vita possit sacerdotibus
exigere. Sed ultra haec beneficia simplicia
accipiant non ecclesiae intendere
deservire sed ut amicos suos possint
ditare et magis honorari et delica-
tius vivere mortaliter peccant. Unde
apparatus super capitulum praeallegato
dicit vel de hoc loquitur, quod causa [illegible]
sione patrimonii ampliandi quod
habent se a divinis substrahunt obse-
quiis. Et hoc modo debet intelligi
capitulum praeallegatum et capitulum se-
quens ubi dicit quod pastor ecclesiae
de rebus quibus sua sufficiunt non debet
aliquid exigere, secundo quando nihil
aliud sit hic habentibus dare quia per-
dere hoc est. Qui sua possidere
dare sibi aliquid voluit sine grada
pitio suo. Unde pauperes videtur ne-
cessaria accipere

Secundum
Canonizare
quid sit

In canoni-
zatione aliqua
sunt requirenda
primo eius
vita

Utrum omnes sancti qui sint per ecclesiam canonizati sint in gloria vel aliqui eorum sint in inferno

Noto primo secundum Aug(ustinum) de Ancona li. de potestate pape / quod secundum aliquos canonizare non est aliud quam solemniter aliquem venerandum et applaudendum manifestare / ut (?) fidem esse / eius opera [illegible] et [illegible] [illegible]

Ad canonizandum aut sanctos / et in cathologo conscribendos aliqua sunt requirenda / Primo inquiri debet / an ille de cuius canonizatione agitur / 2° per vera testimonia probetur [illegible] / pro laboribus multis / [illegible] / [illegible] [illegible] / pro actibus [illegible] / debet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conversatione [illegible] et bone fame [illegible] quinto (?) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et maxime querere debet [illegible] de simplicitate et humilitate [illegible] de [illegible] [illegible] de studiis [illegible] [illegible] [illegible] studuit [illegible] modestia [illegible] [illegible] sapientum / observantie mandatorum dei / maxime simplicitati et humilitati videretur [illegible]

20

30

unda et verba opera intellige Et patet
p° mº magistro dat gratiam
Credo qui solet An in vita sua ex
passiones persecucionum Et an illa cum
charitate sustinuerit Tercio de
fieri questio de miraculis in vita
et post mortem Non enim statim de — papa
facili pontifex aliquem sanctum — non statim
sibi denunciatum canonizare Et — de aliquem canonizare
hoc propter tria secundum Augustinum de Ancho- — propter tria
na propter multorum veritate que — de propter multorum veritate
signa attestantur Dicit enim Augustinus
[illegible] ideo miracula in
vita [illegible] durare promissa [illegible]
ne [illegible] visibilia [illegible] Et cum
consuetudine [illegible] generalis [illegible] — quod fortuna [illegible]
[illegible] vera miracula nunc raro — flagrant
[illegible] fiebat [illegible] turpes
[illegible] vel huius laudis affe-
ctum [illegible] videndum
[illegible] credendum sit de diuinis mira-
culis [illegible]
[illegible] et manifestioribus [illegible] Aliqui
[illegible] sunt miracula non vera sed appa-
rentia per demonum invocationem se-
cundum magi Pharaonis Aliqui sunt mira-
cula per homines malos ex invocati-
one [illegible] et nomine Christi [illegible]
vii. [illegible] qui [illegible] dicens
Domine nonne in nomine tuo multas

virtutes sermonis. Et hic considerare
illud quod in nostro verbo. Aliquando
fuit vera miracula in vana glorie
vel elacionis infectione ut dicit glo(sa)
numeri xx quod moyses et aaron quando
pro percussione virge aquam consulere
fecerunt de petra habuerunt quidam
vanam gloriam. Ideo meruerunt audi-
re quod non introducerent filios israel in terram
ut coram filiis israel. Ideo non intro-
ducetis hos populos in terram quam dabo
eis. Et super illo verbo luce x. Nolite
gaudere quia spiritus vobis subiciuntur
dicit glo(sa). Pro illa vana dicit discipulos
letos videbat, spiritualem elacionem discipulis
ebat. gaudebat enim quod sublimes fa-
cti erant hominibus et demonibus erat.
Ideo dominus in cordibus eorum elacionem com-
primens reprehendit iudicium ruine
primi angeli referens dicit: Vide-
bam sathanam sicut fulgur de celo
20 cadentem. Quod ... opus eiusdem
tatem ... magis est in opere
facto in maiori caritate et maiori hu-
militate conservandum. hoc enim Christus
testatur lazarum suscitavit ...
multis instancijs quando ... facto
tamen ... fit opus ... non fieri
... et alios e differendum.
Et de operibus eorum interius inquirendum
dicit sufficit habere magnam fiduciam
cum ... non facit hominem bonum simpliciter

scilicet quoad bonitatem voluntatis que
est per caritatem, scilicet bonum simpliciter quoad
quo ad intellectum teste apostolo I Corinth.
xiii: Si habuero omnem scientiam, cha-
ritatem autem non habuero, nihil sum.
Unde donum prophetie simpliciter habuit, quia pro-
phetie donum quod est bonus et ma-
lus, ut in Balaam. Et Aug. I q. I: Pro-
phetavit Saul cum esset malus [illegible]
scilicet David per sequentem. Item ex quo [illegible]
fama orta ex [illegible] et turba pre-
dicanda est, scilicet testimonio Mathei [illegible]
sit famosus [illegible] et [illegible] fide-
[illegible] fide [illegible] caritatem. Et
[illegible] ideo [illegible] Chananea
clamantem [illegible] statim [illegible]
nolebat fidem illius [illegible]
[illegible] spectanda [illegible]
[illegible] opacio et divulgatio fame
operum misericordie aliquam [illegible]
[illegible] ut fides de eius sanctitate
in cordibus [illegible] et
roboretur. Nota secundo iuxta [illegible]
Aug. [illegible] de penitentia [illegible] Ecclesia non
profert iudicium de aliquo nisi sit in-
formata per [illegible] testibus et [illegible]
et documentis. Et ideo ut patet extra
ca. I Ex. de reli. et vene. sanct. [illegible]
[illegible] sanctorum morem [illegible]
[illegible] tenet ecclesia [illegible] ordine [illegible]
servandum [illegible] consequens [illegible]
et non semel sed pluries [illegible] de-
[illegible]

[illegible] cera [illegible] se [illegible] habet [illegible] deat [illegible] non [illegible]

[illegible] canonizatio [illegible] dispensanda [illegible]

Item in facto debet venerari ut sic utili-
tatibus intercessionibus largiatur et
quod petit. 2m Secundum est compassio fratrum cum
indicione fiende. 3m Tertium est commissio
inquisitionis fiat per testes juratos et
4m fideles. Quartum est inquisitionis facte
relatio. Quintum est relationis diligens
quintum examinatio. Sextum est examinationis
sextum facte per consistorium discussio. Septimum
septimum est secreta diffinitio et determinatio
consilio cardinalium in requirente vel
prelatorum curie de ecclesia quorum in
hiis que sunt fidei tanto cautius et tanto
maturius est agendum quanto dubius et
[illegible] et [illegible] circa hoc [illegible] vitanda
sanguis et [illegible] sancti alicuius sit impro-
bata tam causa [illegible] gloria pompa [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] causis obviandum
de papa et prudentum consilio fiunt ibi ad
diffinitionem et determinationem supradicta -
octavum Octavum est manifesta publicatio. Nonum
nonum et dies canonizationis assignatio.
decimum Decimum est ipsius pape et assistentium
[illegible] et devota [illegible] vel
deus promittat [illegible] sua decipi vel
undecimum errare. Undecimum est sermonatio et
miraculorum ac operum misericordie
relatio. Licet ut ipsius fiat in catha-
logo

cõtrapos sanctorum Duodecim ẽ misse duodecim
in honore sanctorum celebraco. et cantica
spiritualibus personaco. per septimana tertia crea hec in spiritualibus cantica non sciebant
no rezaba. esta pater duo primo q primo fiebo
ib. facti quinta erat meritis. in 159
quibus talibus quamuis no reciperi
tebat. sic in confessoribus Quarto q 20
tempore fidei. et qui meruit cristi
liptorum mierculat. et alia opera sic erat
euidencia. qp no poterat regnerca
cionem aliqua celari
Noto 20 illa patrum veteris test. est patres veteris no canonisat a papa
canonisatur a papa. et raco hic ẽ quia pro primo
Augustinus de Andes. qz semp causa pre-
dicit effectum suum. et ita sequitur. qz sic
dominentur et causa dum sectorum sunt
cristus. ipse enim ẽ sectorum sanctorum dom-
nus. Nullius ergo debuit canonisari pro
secto. qui fuit de clerici naturalitatem.
Appellat in curia illorum sectorum. et
ceterum sanctitatem equalem post
puerorum. hec ergo ordines cum re
commendat. Rorum in sanctitate non
solemnisat seu canonisat. Secunda 20
raco. qz sancti patres veteris testa-
menti. licet sanctitate pollerent. non
fuerunt in re plenitudinis gracie
quia clerum facta est. sed plenitudo gracie
in illa lege. quasi tenebat per indesa

figurantur vnde Aug(ustinus) in li(bro) de symbolo
super id domum tuam decet sanctitudo. Et
in illius solennitate cetera solennitates
fiunt quia domus sanctitatis fundatur. Et
ideo in ipse plenitudinis gratie ponit
sanctitatem beate virginis marie. Jo(hannis) bapt(iste)
cetera solennitates. quia aliquis alteri quam
illa sanctum sanctorum generauit. Et ille qui
3o ipsum demonstrauit. Tercia ratio quare
romanus solennitas est. quia tempore sue sub-
personalis est sanctitatis dedicatio. In dedica-
tionibus ecclesie sunt clausula non de solito
[illegible] quadragesime per christi mortem
in cuius figuram dicit apostolus ad hebre. ix
quod in sancto tabernaculo solus pontifex
semel in anno non sine sanguine introibat
hoc significante spiritu sancto nondum propalatam
esse sanctorum viam.
Ratio quarta secundum Dd in littera
et Joh(annes) in capitulo in quibus xxi per ea que
facit papa cum cardinalibus sunt digne
quia licet enim sit que pertinet
ad prelaturam sicut prelatorum honorum
ut sunt collationes beneficiorum ecclesiasti-
corum et promociones et gradus et
dignitates conferre iudicialiter
prelate ab aliquibus vel contra aliquos
et instabilibus per papa creare quia

Tercia que fit papa est duplicata quedam prelatura

per hoc enim quod non patebat aditus fidelibus ad sancta sanctorum
designabatur quod via veniendi ad celestia non erat
patefacta

ac sit periurus homo | et viator | et non
confirmatus in gratia | immo dimitte sit
offerri ad aliquos | vel contra aliquos
et sit decipi per falsas probationes |
et attestationes | quo quandoque in hoc ca-
sus sit potest errare | ut dicit d.
Q. lectura | qui in sententiis quod ad proba-
ria ficta pertinet | ut in agere et de posses-
sionibus | et decimis et hoc casu | per se
est iudicium ecclesie errare | per falsos
testes | Et ad hoc facit quod dicitur extra de sen. ex. | iudicium Dei veritati
cogimur ca. a nobis. scilicet quod iudicium | quod non fallit
ecclesie et fallit et fallitur | Tercio sit | nec fallitur
pertinentia ad vitam status hominis ecclesie | sibi innititur
vel quibus ad fidem | ut sunt determinationes
et declarationes | que spectant ad fidem et
articulos | et ecclesie sacra | et mandata in
sacra scriptura contenta | sive que iterum ad
bonos mores | ut sunt statuta et decreta
decretales | Et in talibus iudicium ecclesie
universalis errare est impossibile | quia Christus
oravit pro ea | Luce xxii | Ego pro | Luce xxii
te rogavi petre | ut non deficiat fi-
des tua | Et Ioh. xvi | promisit quod spiritus | Ioh. xvi
adveniens doceret omnem veritatem | scilicet
de necessariis ad salutem | Et dicere quod in
hiis iudicium universalis ecclesie erraret
est hereticum | Et ad hoc facit quod dicit
xxiiii. q. i. c. a recta fide | et hec sola

Nota quod iudicium [illegible] ecclesie

et apostolica mater omnium ecclesiarum christi
ecclesia que per dei omnipotentis gratiam a
tramite apostolice tradicionis nunquam
errasse probatur nec hereticis novita-
tibus succubuit sed ut in exordio
normam fidei christiane percepit ab
auctoribus suis apostolorum principibus
illibata finetenus manet. Secundo
genus sanctorum est in specialibus in quibus
quidem fides sit professio [illegible] in
propria predicando et defendendo
specialiter claruit et testimonium. De quo
quere ubi supra in lege. Sanctorum cano-
nisacio in qua licet humanum requiritur
testimonium quod est fallibile propter honorem
tamen sanctorum canonisatorum catholicus
est fides et professio qua sanctorum credimus
gloriam et ipsi nobis exemplar fidei
et sancte vite et ab omnibus adorandi
et in necessitatibus nostris invocandi pro-
ponuntur et pie credendum est quod deus
ecclesiam in huiusmodi errare non permittet

Conclusio prima. Sanctorum

canonisatio ad summum dumtaxat
pertinet pontificem probatur quia nullus est
sanctus nisi approbatione et imitatione ecclesie
ipse enim solus est qui facit sanctos canonisando
et sanctitatem in hominibus efficiendo et ergo
ergo approbacione pape qui est vicarius christi
debet aliquis in sanctum approbari et canonisari

Illud Leuit. xix. Sancti estote quia ego
sanctus sum dominus. Quia satisfecero verbis predicta
Ad illum pertinet pertinet conclusio
scilicet ad quem pertinet questiones et
dubia fidei determinare, sed ad summum
pontificem pertinet determinare questiones
fidei. Ergo. Probatur per opera et testimonia a[illegible]
[illegible] prohibet fides catholice [illegible]
et petrum mandata. Luc. xxii. Ego rogavi pro te ut non deficiat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dico
vobis si habueritis fidem sicut granum
sinapis et dixeritis monti huic transfer
hinc, transibit, et nihil erit impossibile
vobis. Ber. [illegible] q. i. c. quotiens
racio fidei ventilatur arbitror omnes fratres
et coepiscopos nostros non nisi ad petrum
id est sui nominis et honoris auctorem re-
ferre debere.

Conclusio secunda sanctum Ber. in
tra. [illegible] est: omnes sancti per
ecclesiam canonisatos esse in gloria.
Probatur quia contrarium non potest esse error da-
mnabilis. Sed si aliqui per errorem canoni-
sati essent in gloria, sed in inferno,
esset error damnabilis in tota ecclesia
[illegible] et ubi [illegible] ad [illegible]
[illegible] Dignum [illegible] [illegible]
[illegible] refutare [illegible]
ubi fides defectum habere non potest. Hec
conclusio est [illegible] huius fidei. Cum

dictum est ego pro te rogavi petre ut
non deficiat fides tua. hoc ergo si
aliquis retractaret et diceret quod petrus
et successores eius mali fuerunt potuerunt hec fidei
ad errorem pervenire ut in aliis pluribus
certe haud crederet ut sic ecclesia deberet
semper occasionem errandi quemadmodum videtur et
Tercio dicit Augustinus in epistola ad Jero-
nimum si in scriptura canonica aliquid menda-
cii admittatur mutabitur et fides nostra
que ex scriptura canonica dependet. Sed sicut
tenemur et credere illud quod est in scri-
ptura. ita illud quod concilium generale per ecclesiam
determinatum. unde hereticus judicatur et
qui sentit contra determinationem concilio-
rum haud secus quam qui quatuor libros
evangeliorum. teste beato Gregorio. et habetur
Fides conciliorum dist. xv. Sicut sancti evangelii quatuor libros
sic quatuor concilia suscipere et vene-
rari me fateor. quia ut ipse ait in libro
de catholica veritate. Sicut deus veri-
tas est. ita ea que apostoli ecclesia de deo
docuit vera sunt. Quare contrarie iu-
dicium ecclesie erroneum esse non potest.
Corollarium primum. In causis fidei
et etiam emergentibus magis est
standum sententie ac judicio pape
quam quorumlibet in scripturis peritorum

Corsm Canonisandus et p(ro) sancto 162
ph(ilosoph)us veneradus d(icitu)r esse [illegible] simpli
bonus ho(mo) singulariter [illegible] simpli
b(i)l(ite)r ab illo [illegible] capitul[o] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
d(icitu)r bonus [illegible] [illegible]
bonus [illegible] [illegible] voluntas [illegible]
informit[er] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bonus intellect[us] et videre [illegible] bonu(m)
bo[illegible] potest[illegible] videre et audire [illegible]
[illegible] audibus [illegible] bonitate
[illegible] aliquo [illegible] [illegible] bonitate
dr bonus [illegible] [illegible] vol[untas]
intelligente [illegible] [illegible]
ho(mo) [illegible] bonus [illegible] et simpli
[illegible] caritate habet bonu(m)
[illegible] actu[illegible] [illegible] [illegible] formata [illegible]
et utilitate [illegible] ad laudem dei
[illegible] Ergo [illegible] est in
parte bonus [illegible]

Sed ut dicit hostiensis predicta c[illegible]
de confessore s[ed] de martiribus non sic [illegible]
s[ecundu]m [illegible] de miraculis et causa [illegible]
passus sit [illegible] de confessore [illegible]
[illegible] et ea baptismi [illegible] dicit in
primo. Non negamus q[uod] valeat [illegible]
[illegible] alium defectu que [illegible] credebatur
homi[nem] [illegible] et tunc [illegible] in celo licet [illegible]
sit canonizata [illegible] fidem [illegible] dicit
attendit [illegible] facere [illegible] eo [illegible]
[illegible] solempnitates [illegible] licet

opinionem per [illegible] dum Augustinus qui libellum
quem contra duas epistolas pelagianorum
scripserat pape bonifacio ad examinandum
submisit sic dicens hec ergo que in
libris ut in duabus epistolis eorum
disputacioni respondeo ad tua pon-
tificie dirigo sanctitatem non tam
discenda quam examinanda constitui Et hec
potestas summi pontificis designata
legitur exodi xviii in moise
qui fuit dux et rector iudeorum
De quo bernhardus ad eugenium papam
de con. [illegible] De potestate moisi ferebatur [illegible]
esto tu in medio in hiis que ad deum [illegible]
ut ostendas ei ceremonias et
ritum colendi deum Ex quo actus [illegible]
ceremonie de lege et cultu respec-
tu [illegible] moisi determinande Quare ea
que sunt fidei christiane respiciunt ro-
mano pontifici determinanda diffinienda
et mandanda tenenda et observanda
hinc est quod cum christus alios apostolos
imparaverit ut lavaret [illegible] soli petro
iniungit dicens in alio loco [illegible]
fratrum disputacionum ut Ambrosius et
[illegible] Et quia
causa fidei ad sedem apostolicam est
referenda [illegible] legalem

Cyprianus. Una cathedra petri super quam fundata est
ecclesia defecit in ecclesia esse [illegible] 18 Augustinus [illegible]

defertur ad petrum actuum xv ubi pro-
quidam descendentes de iudea do-
cebant fratres nisi circumcidamini secundum
morem moysi non potestis salvari facta
ergo seditione non minima paulo et bar-
nabe adversus illos statuerunt ut a-
scenderent paulus et barnabas
et quidam alii ex aliis ad apostolos et
seniores in ierusalem super hac questione
[illegible] a summo pontifice non subtra-
hitur [illegible] quia [illegible] dei assi-
stit [illegible] ita cayphas su-
mus existens pontifex et magiste-
rialibus habens spiritum dei locutus est
ea que ad utilitatem esse [illegible]
Ioh. xi Ioh. xi Expedit nobis ut unus moriatur
pro populo et non tota gens pereat hoc a-
utem a se ipso non dixit sed cum esset pon-
tifex anni illius prophetavit quia ihesus
moriturus erat pro gente [illegible]
et petrus qui summus erat pontifex [illegible]
[illegible]
locutus erat [illegible] veritatem
Corpus [illegible] anima exuta corpore
non habens [illegible]
vel pene [illegible] statim evolat
Sapie iii° ad [illegible] sapientie iii° dicitur
iustorum anime in manu dei sunt et non
tanget illos tormentum et subditur

mortis

Illi at sunt in pace non poterunt aut
esse in pace. Iusti in gl[ori]a fuerint [illegible]
[illegible] vera ut narrant leo papa. Isto modo
est a dei voluntate non deviandi. Et in
his que solum dei sunt dictari quo [illegible]
ac iustorum in deo dictarent et si pro-
a deo ratione excluse fuerunt. Et
apostolus ad phil. primo. Cupio dissolui et — phil. i. po
esse cum Christo. Item ii Corinth. quinto — ii corinth. quinto
Scimus quoniam si terrestris domus nostra huius
habitationis dissoluatur quod edificationem
ex deo habemus domum non manufacta[m]
eternam in celis. [illegible] dico quod est
de impiis et malis. Ista debet esse
de iustis et bonis sed iusti et mali
statim post mortem ad infernum pe-
nas descendunt. Job xxi ducunt in — Iob xxi
bonis dies suos et in puncto ad
inferna descendunt. Et luce xvi. mor- — luce xvi
tuus est dives et sepultus in inferno
ergo enim iusti et boni statim post morte[m]
ascendunt ad patriam eternam. Cum ergo
debet esse quilibet in suo statu
[illegible] Apoca. xx dicitur iudicati sunt — Apoc. xx
quare [illegible] opera eorum. Et
est de singulis [illegible] disciplina de verb-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible] sed
[illegible] Et Ioh. xiiii pater [illegible] — Io. xiiii
[illegible]

dedisti michi: volo ut ubi ego sum et
illi sint mecum ut videant claritatem
meam quam dedisti michi. Et apostolus Ephe-
Ephe iiii° siorum iiii° Ascendens christus in altum captivam
duxit captivitatem hoc est christus
in sua ascensione duxit patres qui
prius tenebantur in limbo captivi. Et
Actu vii Actuum vii Stephanus inquit Ecce video
celos apertos et filium hominis stantem
.dei. a dextris. Ipse enim intendens in celum
videt gloriam dei et Jesum stantem a dextris
dei etc. sicut scribitur ibidem. Beatus ergo Stephanus
ante mortem videt gloriam dei unde magis
videt post mortem confirmatum. Ideo
Aug. Augustinus in sermone de sancto Stephano
dicit Gloria meruisse deo coniunctionem
tibi sancti angeli hoc attulerunt. Hodie
gloriosum Stephanum in suum consor-
tium susceperunt. Et idem viii de civitate dei
Per x ca. xxvii loquens de sanctis ait de christo
Sunt eius et honore et mortis eius sunt
et sancti suis angelis celesti honore
Grego. sociantur. Et beatus Gregorius iiii° dialogorum
Et hoc clarum constat quod perfectorum
iustorum anime mox ut huius carnis
claustra exeunt in celestibus sedibus
recipiuntur. Quod et ipsa veritas Mathei 24
attestatur dicens Ubicumque fuerit cor-
pus illuc congregabuntur aquile. Quia
ubi ipse redemptor est in corpore

illuc peruenturus colligit et accumulat
Et quantum desiderat suscepta et afferri
obsecrat. Qui Christum esse in celo non
dubitat nec paradisum esse in celo negat. hoc
Et hoc respondit Christus ad latronem — luce xxiii
Amen dico tibi hodie mecum eris in pa-
radiso. Et paradisum intelligere debemus
regnum celeste regnum scilicet beatitudinis clari- — paradisus
tatis divine est quod patet quia ex textu evangelii
latrone dicente ad Iesum: Domine
memento mei dum veneris in regnum
tuum. Respondit Iesus: Amen dico tibi
hodie mecum eris in paradiso. Ergo quo
datur intelligi per idem intelligit Christus
per paradisum quod latro intelligit per regnum
Item latro ait memento mei per regnum
[illegible] Christi [illegible] alia visione
dei. Est ergo sensus: hodie mecum eris
in paradiso, id est in eadem visione dei sic ego sum
in gloria sic eris. Quod ergo latroni fuit
promissum et datum fidem eciam fide-
libus datur qui aliquam habeant
obstaculum post mortem. Quod Ecclesia v
Corpora sanctorum ac
iustorum et beatorum reliquie a fidelibus
in ecclesia merito venerantur. Ideo per
Augustinum de ecclesiasticis dogmatibus sic — Aug. ca 73
dicentem: Sanctorum corpora et precipue
beatorum martirum reliquias ac si
Christi membra sincerissime honoranda et
basilicas eorum nominibus appellatas velud

loca sancta divino cultui mancipata. Affectu
proprio et devotioni fidelissima ad-
herendum reddimus. Quoniam contra hanc
sententiam veniat non christianus sed
eunomianus et vigilantius. Sed contra
Idem li. i. de ci. dei c. xiij. Si pa-
terna vestis et anulus ac si quid
huiusmodi tanto carius est posteris quanto
erga parentes maior affectus nullo
modo ipsa spernenda sunt corpora, quae utique multo
familiarius atque coniunctius quam quaelibet
indumenta gestamus. Ex quo patet quod qui habet
vel adiunctum [illegible] ad aliquem, etiam ipsa
quae ad ipsum [illegible] post mortem relinquuntur
veneratur, non solum corpus aut partes
corporis eius sed etiam aliqua exteriora ut vestes
et similia. Manifestum est autem quod sanctos dei in
veneratione habere debemus tamquam membra Christi, dei filios
et amicos et nostros intercessores.
Et ideo eorum reliquias qualescumque
honore congruo in eorum memoriam
venerari debemus, et praecipue eorum
corpora quae fuerunt templa et organa
spiritus sancti in eis habitantis et operantis
et sunt corpori Christi configuranda per
gloriosam resurrectionem. Unde et ipse
deus huiusmodi reliquias convenienter
honorat, in eorum praesentia miracula

sacerdotes. Et ideo. Ad reparacionem prestitam an-
tiquorum hec martirum reliquias hec an-
gelos adoramus sed adoratores liber[e]
honoramus ut reliquias martirum
ut eum cuius sunt martires adoremus. Honoramus
servos ut honor servorum redundet ad
dominum qui ait. Qui vos suscipit me su-
scipit.
Com[illegible] sancti quorum
ac [illegible] ore [illegible] licite
a nobis honorantur ac eorum auxilia
merito implorantur sed et sanctorum
merita viventibus prosunt suffragia
In veteri tamen testamento in multis docetur quod patres
defunctorum merita mortalibus profuisse
legimus. Ita [illegible] Deus ad Isaac [illegible] Isaac
dit multiplicabo semen tuum sicut stel-
las celi dabo posteritati tue univer-
sas regiones has et benedicentur in semine
tuo omnes gentes terre eo quod obedierit
Abraam voci mee et custodierit precepta
et mandata mea et ceremonias legesque
servaverit. Et sequitur. Noli timere quia ego
tecum sum benedicam tibi propter servum meum
Abraam. Quorum dominus posteris beneficia
facturus sepissime se deum Abraam Isaac
et Iacob nuncupat. Ita eciam Moysen ad
pharaonem missum erat [illegible] illi dicit
Dices filiis Israel dominus deus patrum Exodi iii

vestrorum / deus abraam / deus ysaac
/ deus iacob misit me ad vos. Et
Exod. 32 moyses intercedens pro populo pecca-
tore inquit / Recordare abraam et ysaac
et israel seruorum tuorum / et secun-
dum placatus est deus ne faceret malum
quod locutus est aduersus populum suum. Et
daniel iiiº azarias in fornace ... orauit
ad deum / Ne auferas
misericordiam tuam domine deus noster
propter abraam dilectum tuum et ysaac
seruum tuum / et iacob sanctum dilectum suo
iii regum xi Et iii regum / deus dixit salomoni
scindam regnum tuum / et dabo illud
seruo tuo / verumtamen in diebus tuis non
faciam propter dauid patrem tuum. De manu
filii tui scindam illud nec totum regnum
auferam propter dauid seruum meum et
iiii regum xx ierusalem quam elegi. Et iiii regum / Ca-
ezechias domino ... audiuit
audiuit a deo / protegam urbem hanc
et saluabo eam propter me / et propter dauid
ii machab. vltimo seruum meum. Et ii machabeorum vltimo dicitur
de propheta hieremia iudam de sancto
hic est qui multum orat pro populo et sancta
ciuitate scilicet ieremias propheta de-
i ... et ideo ei exaudita fuit. Ergo
quod sequitur est manifestum ... sequitur
Job quinto voca si est qui tibi respondeat et ad aliquem
sanctorum conuertere

Et extendit se in manus dexteram
et dedit pueri gladium ~~[illegible]~~ fuerat
angelum dicentem Abraham parce sacrificium gla-
dium amovit a deo [illegible] in quo designatur
advocatus noster [illegible] in israel rex
[illegible] dominus [illegible] lex ipse vinctis intra
in lege scripta [illegible] mediator patrem.
videt in sinu abrahe qui [illegible]
sub lege est [illegible] gratia plena posse
adduci testimonia [illegible] salvator noster
[illegible] et benedictus [illegible]
nobis in celo contra patrem. Ad ro. viij°
apostolus ad ro. viij. de christo qui etiam
interpellat pro nobis. Et Joh. i. prima 1 Joh 2°
ergo [illegible] hec scribo vobis ut
non peccetis. Sed si quis peccaverit ad-
vocatum habemus apud patrem Jhesum
christum iustum et ipse est propiciacio pro
peccatis nostris [illegible] et pro nobis
[illegible] duas [illegible] qua
equalis deo patri [illegible]
[illegible] assumptionem humanitatis [illegible]
quia minor est patre et intercedit [illegible]
[illegible] hec [illegible]
[illegible] in celis [illegible]
in terris fideles [illegible]
in cruce [illegible] orabat pro crucifigentibus luce
luce xxiij pater dimitte illis [illegible] xxiij°
sicut quod fecit beatus stephanus orans

Actu. xxvijo p[re]sentibus paulo questionem mue-
rent. Et paulus actu xxvij orabat
Actu xxvij diebus et septuaginta [illegible] quadraginta
fuit tribus sine vite presidio. Item Jero-
Jero. nimus contra vigilancium. Si apostoli et mar-
tires adhuc in corpore constituti pro ceteris
orare possunt quando adhuc de se solliciti
esse debent quanto magis post coronas
Leo papa victorias et triumphos. Et b. leo papa
in sermone de natali apostolorum petri et pauli
ait. Si ergo potens erat in ea potestate
et in celis cum sanctis deo [illegible]
cum deo adhuc vivit imperfectus et pecca-
toribus et orant pro eis. Hinc tanto
amplius quanto verius cognoscunt mise-
riam nostram orat pro nobis pater.
Et illa beata patria caritatem non re-
linquunt sed augmentaverunt. Hec ille. Damas-
Damasc. cenus li. iij sententiarum. Sed et sicut qui
[illegible] laborat [illegible] invenire qui
apud aliquem mortalem regem adducat
[illegible] pro eo ad ipsum verbum faciat quanto
magis [illegible] deo [illegible] [illegible]
qui pro nobis intercessiones faciant. Qui-
bus [illegible] honorandi [illegible] [illegible]
Aug. Aug. hortatur nos in li. de [illegible] [illegible]
catholice [illegible] festivitatem solemnitatem
observare [illegible] [illegible] [illegible] dicam
[illegible] [illegible] [illegible] alias

Con[tra] p[ri]ma[m] conclusione[m]

Ad istas p[ri]mu[m] et canonisatione s[an]c[t]o[rum] d[icitu]r
q[uod] [illegible] p[ri]ores no[n] e[st] [illegible]
q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] tenebras Aug[ustinus]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] papam esse [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aug[ustinus]
canonisatione [illegible] [illegible] papa no[n] canoni-
sat [illegible] [illegible] in ea [illegible]
vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[er]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
no[n] [illegible] [illegible] mediantibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

168

Tho[mas] quodlib[et] 9o

cardi[nalis]

negat [illegible] odio vel amore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] papa [illegible] fere
[illegible] et in canonisatione [illegible] no[n] [illegible]
[illegible] canonisando errare [illegible]
papa no[n] posset errare [illegible]
[illegible] canonisandum habuisse [illegible]
[illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] opera
dei ipso narrata et [illegible] esse [illegible]
[illegible] de statu [illegible] p[er] inquisitione[m]
vite et attestatione[m] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

opere fecimus colere [illegible] solemnita-
tem pro cuius [illegible] celebrante Et contra Aug
[illegible] pro [illegible] martirum memo-
riales religiosa solemnitate celebran-
tur ad exortandum ut virorum et similiorum
[illegible] adiumentum Et [illegible] Aug
de con. dist. iii. [illegible] martires hono-
ramus [illegible] celebratores [illegible] me-
moriarum ut deo gratias agamus et nos
exemplo illorum ad coronas [illegible]
Respondeo Aliquis posset esse in
inferno [illegible] in ecclesia [illegible]
[illegible] non sit esse certum de salute
aliquorum [illegible] hominis
nemo [illegible] qui in
ipso [illegible] 1 Corinth 4o
[illegible] de se ipso [illegible] in caritate
et statu [illegible] Canon
[illegible] odio vel amore dignus
sit [illegible] scire
[illegible] et in caritate [illegible] Et sic
[illegible] ecclesia [illegible]
[illegible] non posset errare [illegible]
[illegible] canonizandum habuisse [illegible]
[illegible] ab effectu [illegible]
de ipso narrata et [illegible] Et sic sit
certitudo de statu [illegible]
vita et attestationem [illegible] et tra-
[illegible] qui [illegible]
certa [illegible] [illegible]
[illegible]

Arguitur 2. Remotis in iudicando
prudentie et ideo fallibilis. Sed errare
ecclesia in canonizando sanctos / innititur
testimonio humano cum inquirit per
testes de vita et miraculis sed omne
testimonium hominum est fallibile / videtur
quod ecclesia in canonizando sanctos posset
errare. Dicendum quod divina providentia
preservat ecclesiam ne in talibus per fallibile
testimonium hominum fallatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
errare non [illegible]
Arguitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dicit [illegible]
[illegible] possidete paratum

In utroque testamento salus animarum promittitur. Ita Ezech.
33. dixit Deus et si custodierit animam suam salvabit
et Marci 8 Salvator dicit qui perdiderit animam suam propter
me et evangelium salvam faciet eam

vobis regnum a constitucione mundi. Et
iusta. Et probat hoc in supplemento ethi-
corum in multis ethicorum, scilicet aliis pluribus
locis satis expresse habere [illegible] beatitudo
celestis nobis promissa post diem
finalis et iudicii. Ergo [illegible] beatitudo patrie
est duplex. Una est beatitudo consumpta
declarata. Consistit in operatione intellectuali
secundum speciem qua scilicet obiectum beatissimum
diuina essencia clare et immediate ac
perfecte attingitur. Sine illa [illegible] sed
[illegible] clara diuine essencie sine speculo
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] clare videt
diuinam essenciam et eam perfecte fruitur [illegible]
[illegible] beatitudo consummata sunt scilicet
et consistit in actibus operationis intellectualis
optima secundum speciem [illegible] bona
[illegible] delectabile quod [illegible]
[illegible] intellectuale [illegible]
diffinitur [illegible] beatitudo est status omnium bo-
norum aggregatione perfectus [illegible] scilicet de [illegible]
omnibus bonis [illegible] habebunt. Et
hac beatitudine [illegible] scilicet ante diem iudicii
[illegible] est [illegible] beatitudo [illegible]
desiderium ad ulteriorem perfectionem [illegible]
et gaudium [illegible] [illegible]
attingendum. [illegible] scilicet [illegible] ante
diem iudicii videat diuinam essenciam

beatitudo
patrie
duplex
consumpta

consummata

beatitudo
consummata
quid sit

[illegible]

non habuerunt Or desideramus habere
maiorem [illegible] gradum
[illegible] habuerunt vel [illegible]
delectacionibus futuri non habebit [illegible]
expectant resurreccionem corporum [illegible]
[illegible] [illegible] que de[illegible]
non modicum gaudium sunt habiture
Unde [illegible] habet stolam anime sancta
et corporis non dum habent. De hac
dicit beatus Gregorius [illegible] dyalogorum [illegible]
[illegible] quia [illegible]
dolorem [illegible] et
[illegible] data sunt illis singule
stole albe: et singulis singule [illegible]
dicite [illegible] [illegible]
[illegible] ut requiescerent [illegible] modo
donec impleatur numerus conservorum
et fratrum eorum [illegible] quod et ipsi
corpora receperint in quibus et ipsi
[illegible] letabuntur sed fiet in extremo
iudicio Cum et ipsi receperint corpora
et [illegible] stola duplici possidebunt quia
nunc stolis binis [illegible] in gloria [illegible] qua
solum habent ante iudicium tantum
corporum recipient ut in utroque sint glorificati
[illegible] Et [illegible] alia gaudia [illegible]
[illegible] post iudicium extremum quibus
ante [illegible] [illegible] aliqui
post iudicium [illegible] videndo [illegible]
[illegible] clarius videbunt divinam essenciam
[illegible] apud plures hoc dubium habetur

Et Arista qui volunt quod sola anima non stati(m)
adueniat ad gloriam, sufficit de gloria et
beatitudine essentiali. Nunc autem de gloria et
beatitudine [illegible] dicit Ieronimus super dicta
Augustinus. Iohannis xiiij dicit Christus: Vado — Iohannis xiiij
et preparare vobis locum
iterum venio et accipiam vos ad me
ipsum ut ubi sum ego et vos sitis.
Hec videtur esse in ultimo adventu
ut habetur Actuum primo. Cum venerit — Actuum primo
filius hominis in maiestate sua et omnes — duplex venit Christus ad accipiendum fideles
angeli cum eo Matthei xxv. Et Christus duplex
venit ad accipiendum fideles. Unde
ad accipiendum eos ad beatitudinem
anime et [illegible] venit ad animas [illegible] — primo invisibiliter et spiritualiter
recedendo [illegible] a corporibus [illegible]
[illegible] ad gloriam [illegible]
est in presentia corporali [illegible]
[illegible] corporaliter ad assumendum — 2o visibiliter et corporaliter
fideles ad beatitudinem anime et corporis
simul. Et [illegible] ad hoc [illegible]
illorum [illegible] fideles non [illegible] ad
beatitudinem usque ad diem iudicij intel-
ligendo de beatitudine anime et corporis
simul [illegible] intelligendum est de [illegible]
lege [illegible] aliqui sancti [illegible] privilegio
[illegible] in beatitudine [illegible] in anima et corpore
[illegible] de [illegible] gloriosa
Augustinus [illegible] videtur [illegible]
angelica implorare [illegible] presit

Joh. xvi

Luce xi

Math. xxi

lex

sub maiori attestacione. Unde se dabitur
habet ipse fidelibus petentibus. Joh. xvi
Amen dico vobis si quid petieritis patrem
in nomine meo dabit vobis. Et nos ad
petendum confortat ipse petit et admonens
dicens: Petite et accipietis, pulsate et aperie-
tur vobis. Luce xi. Et Math. xxi. Omnia
quecumque petieritis in oratione credentes
accipietis. Et quidem oratio efficacie et
virtutis est efficacie in quantum causa efficiens
non sed media [illegible] ut inductiva. Sic Prosper
sua anima [illegible] admonet [illegible]
[illegible] in [illegible] suis [illegible] in quantum
[illegible] [illegible] [illegible] in quantum
[illegible] et media. Et [illegible] ad mediandum

deuto. v. — [illegible] se deum [illegible] et homines [illegible]
ut Moyses deuto. v. [illegible] medius fuit
inter deum et [illegible] ut sic summi inferiora
reducant ad superiora per media [illegible]
de angelica ierarchia. Sic ergo inferiores
angelos [illegible] per superiores. Et nos
homines per angelos. Ita placuit creatori
ad se reducere mediante intercessione
aliorum beatorum. [illegible] ergo ad sanctos
[illegible] deo placere [illegible] [illegible]
[illegible] suos honorare et venerari
[illegible] quicquid [illegible] et
honoris [illegible] [illegible] sic [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] deum
[illegible] [illegible] implorat [illegible]
apud dei misericordiam [illegible] eos [illegible]
[illegible] apud deum esse credit [illegible]
beatorum suffragium [illegible] quo
laudat [illegible] et [illegible] ergo [illegible]
[illegible] tunc suos sanctos magnificet
[illegible] et [illegible] amicos in
[illegible] statu

ego se-
quester
et medius
fui inter
deum et
vos in
tempore illo

diis non
detrahes

Arguitur contra istam

[illegible] videtur quod non possit
clara visione dei [illegible] non
stat [illegible] spes cum [illegible]
[illegible] e [illegible] expectatio future
beatitudinis ex gratia dei et meritis
precedentibus proveniens ac [illegible]
[illegible] claram visionem [illegible] ad
[illegible] [illegible] iob [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] meam et [illegible]
mea [illegible] deum et subiungit re
posita est hec spes mea in sinu
meo [illegible] [illegible] a corpore non
habet claram visionem dei [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] spes [illegible] de [illegible] pro
[illegible] [illegible] [illegible] mortem et assertio
nec in bonum [illegible] quod est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et virtus
[illegible] hoc non deficiunt [illegible] ab homine
[illegible] spes non stat cum clara visione
[illegible] [illegible] Aliter arguitur large pro
[illegible] vel actu [illegible] boni glorie
apprehensio et absens sive [illegible] sine
[illegible] spes [illegible] in patria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicit [illegible]
quod [illegible] habent [illegible] est expectatio
[illegible] [illegible] habet [illegible] spem [illegible]

[illegible] (red marginal note)

2o large

[illegible] (marginal note)

Item [illegible] quod est gloria corporis
[illegible] corporum resurg[illegible]
[illegible] exaltando [illegible]
[illegible] humilitatem [illegible] Et ista
[illegible] exaltando
[illegible] quia [illegible] non possunt
exaltari [illegible] exaltabit [illegible]
[illegible] in die [illegible] i petri
[illegible] humiliamini sub potenti manu
dei ut vos exaltet in tempore visi-
tationis [illegible] in die [illegible]
exaltabit [illegible]
[illegible] vident unde
[illegible]
[illegible]
iudicio [illegible] dabit [illegible] et
humilitatem [illegible] habebit
anima et corpore [illegible]
in corpore [illegible] angelis
et [illegible] i corinth. xv
Seminatur in corruptione surget in
incorruptione seminatur in ignobilitate
surget in gloria seminatur in infirmitate
surget in virtute seminatur corpus ani-
male surget corpus [illegible] Sic
[illegible] exaltabuntur
in corpore et anima [illegible] ad dotes cor-
poris [illegible] dabit eis deus
[illegible] et [illegible] humilitatem quia
[illegible] quia [illegible] non habebunt

i petri [illegible]

i corinth. xv

Unde et sancti petrus de horbe integras
ex anima et corpore constitutas quia hic
ad claram visionem dei pervenerunt licet
dicere sanctorum in iudicii die deum clare
videat quam persone integre ex anima
et corpore constitute / de quibus dicere deum
in die iudicii non videbit. Et sic
solvuntur praedictae auctoritates quae adducuntur
ad hoc quod anima sancti in die iudicii deum
non videat quia loquuntur de electis
ex corpore et anima compositis et de
electorum personis / quae de quibus dicere ante
iudicium diem quae de divina essentiam
non videbit

Arguitur probando nobis promissa
[illegible] sanctorum de die iudicii finali
reddita est [illegible]
teste apostolo qui licet plus laboraverit
[illegible] omnibus meritis / statim
post mortem gloriam sibi dandam sed magis
quodammodo depositam in thesauris divine
largitatis pro merita sua recondi in [illegible]
diem finalis retributionis. Unde ait
2 thimo 1° / Scio cui credidi et certus sum quia
potens est depositum meum servare
in illum diem et ca 4° In reliquo reposita
est mihi corona iustitiae quam reddet
mihi dominus in illa die iustus iudex non
solum autem mihi sed et his
qui diligunt adventum eius. Et loquitur
videlicet de die finalis iudicii [illegible]
tamquam iustus iudex tamen venturus [illegible]
[illegible]

2 thimo 1°

et 4to

verba apostoli sunt necessario danda modo de dic[illegible] resolucionis beati pauli

prima sedem meretur divinorum dispositione
habet dicitur [illegible] quod dicere illud in ante
apostoli propter intelligi vel diceres quarte-
mi predicit vel diceres resolucionis
sue de qua ibi loquitur. Ad cuius expositionem
de hora et tempore resolucionis sue nunc
instat. Et corona iustitie et de
reposita dicitur est ipsa bravio vel
brevi vel longo tempore quod est in adeptione
utraque stolarum vel alterius scilicet ani-
me. Ergo bene dicit de resolucione
corona et de reposita debet dicere
beatitudinem anime in tribus dicere predicari
sed corona anime debet beatitudine
consumata duplici stola [illegible]
ut anima beati pauli iam habeat stola
sua et gloriam videntes deum et cognoscit
per cognitum esse beati pauli inter-
ger ex anima et corpore reposita tunc
non videtur quod nunc non est beata
anima et beatitudo reservat. Ad tertium
illum de eorum expectant predicti

Alio modo dicit predicatur

Ad quintum Apoc. vi. vidi
subtus altare animas interfectorum propter
verbum dei et propter testimonium Ihesu
christi quod habebant et clamabant
voce magna dicentes usquequo
domine sanctus et verus non iudicas et
non vindicas sanguinem nostrum
de his qui habitant in terra et est

Apoca. capitulo vi^to

Quorum quidam se offerunt [illegible] habent [illegible]

Ut ipsi autem altare sunt [illegible]

dictum [illegible] ut requiescerent tempus
adhuc modicum donec impleatur
numerus conservorum eorum et fratrum eorum
qui interficiendi sunt sicut et illi.
Sed quod subtus altare [illegible] in visione
divine maiestatis de qua altare fuit
mencionem etiam quando dicitur in missa
in oratione Iube hec perferri in sublime
altare tuum in conspectu divine maiestatis
tue. [illegible] in predicta auctoritate per
altare intelligitur Christus sub quo pro
tectione et dominio sicut servi eius beati
corporibus [illegible] agunt quod
[illegible] Christum [illegible]
[illegible] subtus altare
dicitur [illegible] quia habet
[illegible] sub [illegible]
de [illegible] ecclesia-
rum [illegible] Christi [illegible]
vel dicitur [illegible] subtus [illegible]
in [illegible]
[illegible] habet [illegible]
[illegible] habent [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Christi [illegible] in corpore [illegible]
[illegible] et [illegible]
in gloria [illegible]
poribus [illegible] mortalitate [illegible]

[illegible] altare [illegible]

[illegible]

[illegible]

Nota hic de [illegible] lectis

Questio quare corpus Christi [illegible] nos

Hinc cum quesitum est: hoc est
in mundum credet in iudeos per hunc diem
sola [illegible] regnum vero est corpus
humanum. Respondet [illegible] ipsi regi
cum videbat in qua [illegible] per
duo [illegible] cum [illegible] potest
demum dici [illegible] nunc esse per alium
et plures iudeorum supervolare. Nihil
aliud est nisi [illegible] videndo nunc
abscondita est. Non a cunctis su-
perius est absconditus in inferno
in purgatorio. Et in terris sed in iudicio
extremo erit [illegible]. Tunc
manifesta erit [illegible] gloria
corporis et anime. Omnes videbunt [illegible]
[illegible] eos ascendere in celum cum
[illegible] et [illegible]. Que enim
sub [illegible] abscondito [illegible] per
hanc [illegible] [illegible] Non est
absconditus [illegible] [illegible]
posita [illegible] lucerna
[illegible] sub modio [illegible]
[illegible] non habet [illegible]
iudicium erit [illegible] vel super altare
Quare Christus [illegible] ho-
minem [illegible] insensibilem
veneratur [illegible]
res insensibiles [illegible] non [illegible]
honorat? Unde corpus mortuum

soli non adorauit [illegible]
[illegible] quam [illegible] celesti beatitudine
[illegible] deo [illegible]
[illegible] et delectatione [illegible]
que ipse soli deo [illegible] nostri
argumentum contra [illegible]
[illegible] soli deo [illegible]
[illegible] impendi et dari creature sed
adoratio soli deo impendi debet
[illegible] deum tuum [illegible]
et illi soli seruies [illegible] dicit
deum tuum adorabis et illi soli
seruies [illegible] soli [illegible] est adoranda
[illegible] adoratio latrie que est
cultus et honor [illegible] ratione — [illegible]
dignitatis et excellentie quia
[illegible] honor [illegible] ado-
ratio soli deo debetur [illegible] — Adoratio dei
[illegible] caritate
deo soli [illegible] — in spiritu
[illegible] toto [illegible] in deum
tendimus [illegible] et [illegible]
honor [illegible] caritate augmentatur
et [illegible] bonitate [illegible] in — in fide
fide [illegible] deum credimus
patrem omnipotentem factorem celi
et terre et [illegible] unigenitum
filium et [illegible] ut apostolorum
docentes symbolum [illegible]

In qua veram spem firmiter
solidamus, quia quibus cuncta procedunt
bona, qui nobis salutem et eternam
beatitudinem est daturus. De quo apostolus
primo thimotheum iiii°: Speramus in deum
vivum, qui est salvator omnium homi-
num maxime fidelium. In caritate solum
deum adorare ipse precepit salvator
mathei xxii°: diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo, ex tota
anima tua, ex tota mente tua. Et
ex hiis verbis innuitur huiusmodi
cultum verum et interiorem. Et hec
adoratio soli deo est exhibenda.
Et nulli creature quantumcumque sancte. Sanctos
in honoramus ut amicos dei, qui pro
divina bonitate et eximia pie-
tate sunt in eterna beatitudine re-
munerati propter virtutes et labores
quos in hoc seculo habuerunt. Et
veneramur eos tamquam nostros in-
tercessores, qui in hac vita nobis
salubrem doctrinam et vite exemplum
dederunt, ut eo ad eorum statum per-
tingere valeamus. Et illa apud
deum pro nobis intercedere habent.
Augustinus: Ille solus invocandus
est pro salute tribuenda, qui iniqui-
tatis delere et de tribula-
tione [illegible]

primo thimo 4to

In caritate adorare

mathei xxii

quo sanctos honoramus

tenuerunt | Sed hec est falsa devotio nam
Esaie xliij dicitur | Ego dominus deus Esaie 43
tuus sanctus Israel salvator tuus ego
sum | Ego sum qui deleo iniqui- Ps. 49
tates tuas propter me | Et ps. xlix
invoca me in die tribulationis
tue et eruam te et honorificabis me
Dicunt quod invocare sanctos ut
gratiam et gloriam et ad salutem
necessaria dare | ut fidem | spem
caritatem nobis infundere | Et sancta
dona mittere | a tribulatione et per-
iculis eripere et quod | ab eterna
dampnatione eos liberet | Et hec petit
et sancta dicit et facit | hec esset
rapina | et divino honori derogare
idolo et blasphemia | Tribuere
in sanctos | Sed amicos dei | et inter-
cessores | apud patronos ut
pro nobis intercedat | ut per eorum inter-
cessionem nobis deus gratiam tribuat |
et ab eterna dampnatione liberet |
Nullo hominum modo audiuit adversatur
Qui cum sanctos honorando nec
gloriam deo debitam tribuimus | nec
alios deos habemus | Cum non ador-
antes sanctos sed aliquid quod ex se
habent | eo quod ipsi omnia opera sancti-
tatis non ex se | sed ex deo operante
egerunt | Sicut quod dicitur Esaie xxvi omnia Esaie 26

opera nostra operatus est in nobis. demo-
nes habent enim quas tribuebant a deo
in mos cetus fecerunt quo ad parti-
cipacionem diuine similitudinis honorandi
ergo sanctos honore reuerenciali ado-
racionis et eos seruitute reuerenciali
non adoracionis latrie que soli deo
debetur. Hinc Augustinus xxii de ciuitate dei
c. x. Nos martiribus nostris templa
sicut diis sed memorias sicut
hominibus mortuis quorum apud deum viuunt
spiritus fabricamus. nec ibi erigimus
altaria in quibus sacrificemus mar-
tiribus sed uni deo et martirum et
nostro sacrificium immolamus. ad quod
sacrificium sicut homines dei qui mundum
vicerunt in eius confessione suo loco et ordine
nominantur non tamen a sacerdote qui sa-
crificat inuocantur. Deo quippe
non ipsis sacrificat. quamuis in memo-
ria sacrificet eorum quia dei sa-
cerdos est non illorum.

In quodlibeto doctoris sancti tractatur de deo angelo et de anima. De deo queritur primo de eius unitate

Utrum unitas remouens [illegible] et non aliquid positiuum in diuinis supponat

Dico primo quod unum priuat diuisionem. Unum enim est ens indiuisum. [illegible]

[illegible]

diuisio 2x malis

formalis

[illegible]

hoc modo verum est quod includit [illegible] pertinent realis destructam [illegible] ultra [illegible]

Et hoc verum [illegible] latitudinem [illegible] quia latitudo [illegible] diminui causat et non [illegible] multitudinem [illegible] quam verum [illegible] constituunt. Sed latitudinem [illegible] multitudinem supponunt et non [illegible] [illegible] quod verum esse [illegible] [illegible] aliquid [illegible] extra [illegible] [illegible] constituunt multitudinem [illegible] [illegible] [illegible] addit super rationem entis [illegible]

Et hanc veram latitudo est [illegible] [illegible] per divisionem [illegible] [illegible] latitudo [illegible] veritatem totalem in [illegible] toto adhuc manet [illegible] [illegible] sed non [illegible] veritatem totam.

Nota [illegible] quod verum de genere [illegible] et verum quod [illegible] in ente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divisionem [illegible] [illegible] verum extra [illegible] [illegible] divisionem [illegible] verum [illegible] est [illegible] [illegible] quod verum quod con[illegible] [illegible] in ente [illegible] [illegible] verum quod est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] verum quod [illegible] [illegible] ad [illegible] de genere [illegible] [illegible] quod verum de genere [illegible] [illegible] in rebus [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in rebus et [illegible]

Et hoc verum addit ultra ens [illegible] [illegible] [illegible] tatis [illegible] ens [illegible] [illegible] est [illegible]

verum de genere [illegible] [illegible] [illegible] differt [illegible] [illegible] differt

Primo magister in primo dist. 24
dicit quod unitas non dicitur in deo posi-
tive sed tantum privative ut per hoc quod dicitur
unus deus non aliud significatur nisi quod
multitudo deorum excluditur. Similiter cum dicitur
unus est pater vel unus est filius hoc dici-
tur ne sint plures patres vel plures filii
et eodem modo de aliis. Sed hec opinio communiter
non tenetur a doctoribus. Ideo ulterius dicit quod
unitas in divinis est negative vel privative ut patet
Et ideo ergo sunt tres persone significatur quod in
divinis non est solitudo. Nec in hoc tenetur
magister. [illegible] Sed doctor sanctus de poten-
tia dei q. 9 art. vij° dicit quod in divinis
non procedunt unum et multa que pertinent ad
genus quantitatis sed unum quod convertitur cum ente et
multitudo ei correspondens. Unde unum
et multa ponunt aliquid in divinis ea de
quibus dicuntur sed non superaddunt nisi
distinctionem et indistinctionem quod est superaddere

necessarios unde concedimus quod sortes ad p
quod separabitur eius de quibus predicatur et
[illegible] in dicto accipitur et [illegible]
et includitur [illegible] in sua [illegible] significatum
de quibus predicatur [illegible] [illegible]
[illegible] predicatur et [illegible] accipitur et
Item [illegible] et unum [illegible]
[illegible] non [illegible] unius totam
[illegible] vel [illegible] addit super eius unum [illegible]
additum [illegible] totam [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et unum eius vel
eius [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible]
et [illegible] indivisibile [illegible] et [illegible]
ab alio [illegible] dicitur eius
Item [illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] habet
[illegible] est [illegible] in [illegible]
[illegible]

multitudo est dupliciter

Noto 3o quod multitudo est duplex
una est multitudo que consistit in
distinctione rerum formali quia res sunt
distinguuntur et hec multitudo est in omnibus
[illegible] in malis [illegible]
[illegible] multitudo est multitudo [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] multitudo est
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] multitudo [illegible]
[illegible]
[illegible] multitudo
[illegible]
[illegible]
[illegible] et hec multitudo
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] multitudo
[illegible]
[illegible]
[illegible] est
[illegible] ad
[illegible]

Nota

Noto quarto quod unitas in divinis
potest dupliciter considerari uno modo quantum ad
unitatem que est deo positiva et est sua unitas
sua essentia simplicissima [illegible]
et sua unitas est sua persona vel proprietas et
unitas [illegible] in divinis non tamen [illegible] positive

unitas in divinis potest dupliciter considerari

p° q[uesti]o ad

Id quod quotat et de quo predicatur
et sic dicit ens maiore possum [illegible]
dicit essentiam divinam [illegible] [illegible]
[illegible] vel aliquid aliud [illegible]

2° q[uesti]o ad forte

[illegible] predicatur [illegible] ad [illegible]
formale quod addit [illegible] quotato [illegible]
[illegible] predicatur et dicit quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicat
[illegible] negationem divisionis [illegible] nihil
aliud est [illegible] ens indivisum
et unitas [illegible] [illegible]
Nota [illegible] [illegible] [illegible]

p[ri]ma [ra]tio

aliquas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
e[illegible] [illegible] dicit aliquid
positive in eo cui attribuitur [illegible] [illegible]
[illegible] unitatibus [illegible] [illegible] unitas
non est [illegible] [illegible] aliquam
[illegible] esse posset [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] posset esse
in aliquo [illegible] [illegible] [illegible] sic
esset [illegible] [illegible] distincte [illegible]
illa [illegible] superaddit unitas [illegible]
[illegible] [illegible] indivisibilitas [illegible] esse
est esse accidentis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
una [illegible] esse accidentis advenientis

[ra]tio 2a contra

sic [illegible] dicit aliud [illegible] [illegible]
unum quod quiditative [illegible] nihil positive
superaddit enti [illegible] [illegible] quod [illegible]
cum ente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In hac enim differunt [illegible] unum quod est [illegible] [illegible]
quod [illegible] cum ente [illegible] unum quod [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] formale [illegible] indivisibilitatem
dicit [illegible] unum quod est [illegible] [illegible] quod positivum eo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] distincte [illegible] [illegible] [illegible]

182

quod ipsa res illa quia superaddit uni-
tati sit entis et sit unum vel quod
illa res superaddita erat una per a-
liquam unitatem superadditam sibi et
illa unitas iterum erat una per aliam
unitatem et erit processus in infinitum
vel erat una per se et sic eadem ratione
standum erat in primo [illegible] quod ens quodcumque
unum per essentiam et non per aliquam rem
superadditam. Propositio tertia
unum quod convertitur cum ente non est
[illegible] nisi quod est privatio [illegible]
unum quod convertitur cum ente superaddit
enti rem aliquam sed solum negationem
divisionis [illegible]
indivisio [illegible] quod possibile
et [illegible]
[illegible]
[illegible] illud quod superaddit enti unum
[illegible] quod est [illegible] quod superaddit enti
[illegible] nec [illegible] quod est aliquid
[illegible] veritatibus [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] aliorum
[illegible] Propositio quarta
[illegible] et [illegible] que quantitas
[illegible] de deo et alia
[illegible]
[illegible] divisionem
[illegible] divisione [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] dicit [illegible] divisibilitatem

et contrarietas nec aliqua ex specialibus
generibus de deo dici potest dicit de aliqua
[illegible] go nullus et veritas
in [illegible] contrarie [illegible] ergo de [illegible]
de deo [illegible] verum quod [illegible]
entis et [illegible] et opposita est ergo

Conclusio responsalis

veritas [illegible]
[illegible] de [illegible] nisi [illegible]
[illegible] de aliquo
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] ergo veritas potest de deo [illegible]
[illegible]
[illegible] privatio et
[illegible] ergo
[illegible] dico [illegible]
[illegible] potest [illegible]
[illegible] non addit aliquid [illegible]
[illegible] vel [illegible] negatio vel relatio [illegible]
ergo [illegible] non addit aliqua
relationem [illegible] ad aliquid non [illegible]
[illegible] quod addat [illegible]
veritas in [illegible] ad [illegible]
addit enti et [illegible]
[illegible]
[illegible] significatione [illegible] de [illegible]
[illegible] vel ut [illegible] dicunt
veritatis [illegible] fundamenta
quod non potest fundari nisi
in ente

[illegible] si non
esset [illegible]
[illegible]

veritas
[illegible]

Not[illegible] esse prim[illegible] unum [illegible] dupli-
modo ut sit [illegible] unum a quo [illegible]
Et hoc [illegible] non [illegible]
quod [illegible] ente [illegible] unum [illegible] in
[illegible] ente [illegible]
[illegible] et [illegible] sub [illegible] esse o
[illegible] et deus
[illegible] Alio modo [illegible] aliquid esse prim[illegible] unum
[illegible] a quo [illegible]
[illegible] duo [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] distincte Et
[illegible] unum [illegible] in essencia
[illegible] in unum quo distincte [illegible]
Et [illegible] in deo nec in angelo nec in
alijs a quibus [illegible] nec [illegible] hoc
ideo esse unum Cuilibet [illegible] unum [illegible]
[illegible] multitudo [illegible]
per unum [illegible] · de · di · ua · ca · ultimo [illegible]

ergo est multitudo no participans ex his pz
q̄ ipsa e causata ex durationibus quantum nec ſb
de ente quiet z q̄d e ... ut a q̄o ſolu nu
merus multitudinis. Ad ... causata ex due
necessitate unus q̄d est ... uni a quod nu
sit a q̄o nus causa z
Item ... nus fundat z super unitatem unitat
at e triplex una q̄ ... z ſcdo ale
... tercia q̄ est ... in
quantum ... et e hus qua assumat
unitates ... q̄ e pluralitas supponit
ſz no e ... nus qua assumat unitate ſpes
et tercio q̄ in diuinis ... e ... plus nu
meros quantum ... malus quam
causata z ex ... quantitatis de quo ...
mo ... et tales nus e in diuinis ...
qui solum requirit ... numerat ... Abra
Isaac Jacob ... tres homines qui ...
in uno ut ... de quo ... Augustinus ... de ...
et iste nus est in diuinis ... [illegible]
distincte ... [illegible]

Et sic dicit quod positum est positionem quam
divinam essentia aliquo formaliter
Et sic dicit negationem per formaliter non
dicit nisi indivisionem et divisionem [illegible]
Arguitur [illegible] unitas in divinis im-
portat aliquid positive per numerum
ex unitatibus constitutum [illegible] non potest esse
[illegible] constituta [illegible] est [illegible]
[illegible] distincte [illegible]
[illegible] distinctionem [illegible]
non [illegible] procedit de uno quod est [illegible]
[illegible] quia [illegible]
Arguitur [illegible] sequitur distinctio
[illegible] unitas et [illegible] in divinis [illegible]
[illegible] vel non dicat rem aliquam
[illegible] persone divine [illegible] realiter
[illegible] alia [illegible] et in unitate [illegible] Plot [illegible]
vel reale [illegible]
obiecto procedit [illegible] et [illegible]
aliquid [illegible] realiter in divinis [illegible]
et rem distinctam vel indistinctam [illegible]
ad hoc [illegible] includit [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible] rem indistinctam [illegible]
essentiam et [illegible] de personalitate [illegible] et
sunt persone [illegible] distincte [illegible]
[illegible] personales [illegible]
[illegible] personis [illegible] et [illegible]
[illegible] et dicit sola ratione
persona unde persone divine differunt

unio non est intelligendus de unio
que dicat divisitatem in re et na
sed de unio qui dicit denacionem. Sed verbum
et relacione sic manetete unica na
et indivisa nichil differunt quo simpliciter
unio sed unio in addicione determinate
sed unio presencione que solum importat
divisionem et non separacionem

Sequitur De veritate et unio i
dubitatur utrum sit in proporcione per
veritate et unitate aliud ordine racione
sed unius nec plus minus aliud quam veritas
Respondeo quod utrumque istorum dicitur sed per negacionem
negacionis sed negacio negacionis non
est nisi affirmacio sed quod veritas et
unitas non erit realis divisio sed est
ingnoremus et sic verum et unitas dicatur
positive i divisio [illegible] quia racione unitatis
indivisibilis includit negacionem rei sed in
racione unitatis negacio rei et negacionis
simul quod sic sed verum ens quod non dividitur
divisio autem est negacio sed verum quod eo
verum est in ente [illegible] quod sit [illegible] quod
in eius divisione falsitas [illegible] autem est divisio
affirmacionis et negacionis ideo hoc
indivisio negacio constituit unum ens racionem
ens unum quod non dividitur tale divisione
quod sit aliquod hoc et non hoc [illegible]
[illegible] negat affirmacionem et
negacionem sed est negacio rei et negacionis

Nona questio utrum ex quo racio
unitatis dicit destinctionem aut indivisionem
et unum est quod in se indivisum vel divisum
et destinctum ab aliis sicut dicimus a essencia
in se est indistincta vel indivisa et ab aliis
per se ipsam destincta [illegible] unitas persone
est in se indivisa et ab aliis personis destincta
[illegible] personalem [illegible] est unitas
essencialis et alia unitas persona unitas
personalis [illegible] in deo persona non est aliud
ab essencia sed in eadem [illegible] unitas essencie et
persone non sunt due unitates sed una essencialiter
sed una [illegible] differens et
destincta sed [illegible] relacionis [illegible]
[illegible] dicit unitatem
essencialem et [illegible] deus una natura [illegible]
[illegible] personalis dicit unitatem
personalem ut [illegible] una persona [illegible]
ideo quod unitas de deo dicitur [illegible] et
[illegible] relacionem

186

Nota et sit additio pro hoc quod talis terminus for-
maliter reperitur in divinis quia ubi est reperire
vere unitatem et trinitatem ibi est numerus sed
in divinis est vere unitas et trinitas ergo
est ibi numerus numerus quidem sive trinitas
personarum et hoc ex numero relationum Quia
pluralitas personarum non est aliud nisi ipse
persone sed in quantum distincte per relationes non
per essentiam [illegible] numerus personarum est ipse
persone ut sic numerate

sit predicta vero divisio includit
in ratione multitudinem. sed sic includit per
sibi negatio rei opposita sicut [illegible]
dividit [illegible] est altera

Veniet christus descensu-
rus sit in terram ad
iudicandum

Nota primo iudicium ge- *iudicium generale est futurum in fine primo*
nerale est futurum in fine [illegible] primo
ad [illegible] hec tam
[illegible] flagellatum [illegible]
et [illegible] opus [illegible] sic sit
omnes resurgent in corpore ista omnes
sit in corpore [illegible]
[illegible] iudicium [illegible] secundo *secundo*
[illegible] ad inferre iudicium
[illegible]
[illegible] flagellatum [illegible] sit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et
[illegible] in [illegible] et
[illegible]
Nota 2o [illegible] ad [illegible]
sit [illegible] et [illegible] ad iudicium
[illegible]
[illegible]
[illegible] locum [illegible]
ad iudicandum descendet ut [illegible]
[illegible] descendet et ascendet
[illegible] in [illegible] congregatio

omnes gentes et deducam eas in
vallem Josaphat et disceptabo cum
eis ibi. Hoc quod dicit in valle Josaphat Zacharie
capiatur [illegible] Christus descendens
ad iudicandum apparebit [illegible] supra
montem oliveti unde ascendit
ad celum. Et iudicandi apparebunt
circa illum locum [illegible] qui aliquando erit in
valle Josaphat [illegible]
oliveti [illegible] et alii [illegible]
Actuum primo et Actuum primo [illegible] quemadmodum vidistis eum
ascendentem in celum ita veniet. Sed
ipse ascendit in celum a monte oli-
veti qui preminet valle Josaphat. Sed
Et Zacharie [illegible] capitulo dicitur [illegible] Christo
[illegible] descendet in vallem Josaphat
[illegible] super montem oliveti de quo in ce-
lum ascendit [illegible] in dicto
loco [illegible] ut ab omnibus possit videri
Et facta [illegible] locum [illegible] quo ap[illegible]
descendunt [illegible] videre [illegible]
in celum [illegible] congregabuntur in
vallem Josaphat [illegible] mons
oliveti et quod in illa valle possent
capi tot [illegible] alii [illegible] vallem
[illegible] iudicis [illegible]
[illegible] ad dexteram iudicis
non in terra sed in aere iuxta illud prima
prima Thessal. iiii co Thessa. iiii [illegible] rapiemur cum illis in nubibus
obviam Christo in aera et sic semper cum domino erimus
in aera [illegible] post iudicium [illegible]

ibunt in celum non descendit [illegible] corpo-
ralem Christo sed post Christum [illegible]
[illegible] et magistri [illegible]
dicunt [illegible] capitulo tertio [illegible]
Augustinus [illegible] habere
[illegible] capitulo [illegible] statuit [illegible]
[illegible] ad dexteram [illegible] Augustinus
[illegible] in [illegible]
[illegible] bonum [illegible] Christo [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
honorem [illegible] et [illegible]
quando [illegible]
[illegible]
capitulo [illegible]
[illegible]
in [illegible]
[illegible] glosa [illegible]
[illegible] ascendit

Modus tertius iudicandi dicitur [illegible]
iudicis proprio [illegible] et auctoritate et
hoc est proprie dei [illegible] iudicare
est [illegible] qui habet potestatem et
dominium [illegible] alios [illegible]
qui iudicat [illegible] iudicare cum [illegible]
[illegible] vel delegare et hoc agere [illegible]
[illegible] de [illegible] iudicabit [illegible]
[illegible] in [illegible] deus
et [illegible] veritate sua [illegible]
delegationis [illegible] auctoritate
iudicandi et sic [illegible] Christo [illegible]

Margin notes: [illegible] · cont' · tertia · capitulo xx° · 2 · capitulo xxi° · iudicare de 3 modis · proprie auctoritate · proprie · 2° delegatione

Actu. x. Hoc opus est dei Actu. x. Constitutus
est a deo iudex vivorum et mortuorum
Joh. quinto Et Joh. v. potestatem dedit ei pater
iudicium facere quia filius hominis est
cum ista opera [illegible] [illegible] se aliquis se
manifestabit et omnes boni et mali
eum videbunt et talem potestatem sibi
3o comparare ad iudicandum collatam Tercio quia
sensibilis et comparatur ut dicitur illud
iudicare unde apparet aliquis iudi-
candus et secundum hoc dicitur aliquis iu-
dicare comparare [illegible] comparare
alicui aliquem iudicandum ostendendo
Math. xxv [illegible] Math. xxv [illegible] [illegible] [illegible]
in iudicio et iudicabit generationem istam
quia penitentiam egerunt ad predicationem
Jone Ubi quod iudicabunt iudeos quia
[illegible] [illegible] sic quis fecit ad simplex
verbum Jone ostendet [illegible] [illegible]
Sic neque mali iu dicabunt magis male loco fuerit iudei [illegible] Christum [illegible] [illegible]
omnes [illegible] audire noluerunt Sic
iudicare in iudicio comparatione boni et mali
4o interpretare [illegible] interpretare interpretari Cum
aliquid aliquid facere quod faciente con-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudicii [illegible]
[illegible] approbando iudicare dicitur Sic
iudicare est cum electorum [illegible] Sapientie iiio
Sapie. iiio dicitur iudicabunt sancti nationes et dominabuntur
populis [illegible] declarare [illegible] [illegible] in
quinto declarare [illegible] [illegible] lex dicitur iudicare quia
lex declarat quis et quid iudicandum
[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] dicitur iudicare latronem [illegible]
ostendit eum dignum iudicio et condempnacione sic sancta [illegible]
et eorum doctrina iudicabunt infideles quia ostendent
eos dignos condempnacione Sic cum [illegible] [illegible] iudicabit
in novissimo die Joh. xii

fiet. Et sic Christus cum dicat cumque Math 19
deus dirigit hoc non sequitur [illegible] 189
[illegible] uno legittimo suo dicat 2
hoc separare scilicet legem quia lex sic iudicat
et declarat secundum eum. Et sic Christus
erit iudex. Ioh 12. Qui spernit me et non acci- Ioh 12
pit verba mea. Ego
non iudico eum. Sermo meus quem locutus
sum iudicabit eum in novissimo die.
Sexto testificatione. Et quia in finali Sexto testificatione
iudicio [illegible] iudicabitur temporaliter
[illegible] illud iudicium vel extra
[illegible] universis [illegible]
[illegible] et de magnitudine sua [illegible]
[illegible]
iudicabit. Ad 2o quod [illegible] 2o 4o
reddere [illegible] sua et cogitationum
necessarium [illegible] ad mala sicut de
[illegible] ad bona [illegible] quo
iudicabit deus. Septimo assessore Septimo assessore
Et sic non ipse iudicabit [illegible]
[illegible] assistere
iudicii [illegible] iudici consiliarios in
iudicando auctoritatem habeat sed
hoc erit [illegible] honore et digni-
tatem [illegible] intelligitur illud Job 36 Iob 36
[illegible] iudicium tribuit. Et Math 19 Math 19
habebunt et vos sedebitis super sedes
[illegible] xij tribus Israel.

Nota quod [illegible] ... in breui
iudicium ordinatur ad retributionem
post mortem. Et sicut duplex premium
scilicet corporis et anime, duplex est
iudicium [illegible] beneficiis et vel
damnant et [illegible] quo ad animam
Et hoc est immediate post mortem
[illegible] deputatur
vel ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Aliud est iudicium [illegible]
vel [illegible]
et [illegible] et hoc iudicium erit
post resurrectionem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Conditio [illegible]
est in [illegible] ad iudicandum [illegible]
[illegible] in [illegible]
et in valle Josaphat et in tuba
dei descendet de celo et ita videtur
quod iudicium futurum est in terra non in celo
Preterea in illo iudicio comparebunt

Iudicium duplex ...

Aliud generale

et mortui qui in christo sunt resurgent primi

non solu[m] boni s[ed] mali et reprobi q[ui]
habebunt corp[or]a grossa et gravia
quibus no[n] appetit locus celestis
Sed [illegible] iudiciu[m] no[n] e[st] [illegible]
[illegible] sed in terra [illegible] in eo
loco debet esse iudiciu[m] [illegible]
[illegible] iudicii sed terra [illegible]
[illegible] ad iudicandu[m] [illegible]
[illegible] in [illegible] terra [illegible]
[illegible] et in terra [illegible]
[illegible] ut [illegible] q[uo]d de [illegible] in
valle [illegible]
[illegible] vallis [illegible]
[illegible] descendet in [illegible]
[illegible] ostendat [illegible] esse [illegible]
ostendet [illegible]
det iudicare [illegible]
[illegible] in celu [illegible]
Augustinus [illegible] no[n] est [illegible]
[illegible] ad iudicandu[m] [illegible]
[illegible] glo[ssa] q[uod]
dubiu[m] in [illegible] de bonis et
[illegible] in celo [illegible]
malis iudicabit [illegible] iudiciu[m] no[n] erit
[illegible] in t[er]ra sed in celo [illegible] illa
glo[ssa] loquit[ur] de [illegible] iudicio quod
[illegible] Christo [illegible] dignitatis ad q[uam]
[illegible] celi [illegible] loco ei assignato
no[n] q[uod] dignitas loco claudat[ur] sed q[uia]
i[n] celo p[ro]pter [illegible] claritatis
[illegible] apparebit [illegible] maiestatis

Dan[iel] in celo sedebit [illegible]

fo. x.

dixit unde celi loco dei dent et
sedes [illegible] deos [illegible]
Arguunt ad dignitatem iudicis
[illegible] iudicandi ad eum accedat
[illegible] non [illegible] [illegible] dignissimus iudicis
[illegible] locus est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sibi iudicandi [illegible] [illegible]
[illegible] descendet [illegible] iudicaturus
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
accessus et iudicis [illegible] [illegible]
ad locum iudicii [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad locum iudicii [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Arguunt [illegible] iudicium [illegible]
in [illegible] in valle iosaphat
ioel iiio [illegible] ille locus
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iudicium [illegible] loco
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in nubibus obviam [illegible]
[illegible] [illegible] in valle
illa [illegible] [illegible] [illegible]
et electos videre [illegible]
altitudinem [illegible] claritatis

ioel iiio

[illegible] thessa iiio

Utrum species vini que re-
manent in sacramento
altaris post consecrationem
ab liquoribus [illegible] possit
Notandum primo [illegible]
sunt [illegible] dicendum [illegible] ille [illegible] aliquis
liquor [illegible] speciebus in sacro altaris re-
manentibus admisceri [illegible] sic [illegible]
sub illis speciebus desinat esse sanguis
christi [illegible] speciebus mutatis non manet
ibi verus sanguis christi [illegible] additur
ad [illegible] liquoris multum [illegible]
species sacramentales [illegible] maior esset
[illegible] [illegible] et sic species [illegible] mutari et
[illegible] et alie species sacramentales
ad [illegible] mutat [illegible]
[illegible] [illegible] aliorum [illegible]
est [illegible] et alia [illegible]
[illegible] possit subsistere [illegible]
[illegible] species sacramentales post consecrationem
[illegible] remanentes [illegible] habet vim et
remanentes [illegible] habent
agendo et in patiendo [illegible] habent
[illegible] panis vel vini essent [illegible]
[illegible] sic se habet ad esse [illegible]
ad agere [illegible] species [illegible]
virtute operante in suo remanet esse

q̄d habebat in sba panis vel vini
existentes | quae dis [illegible] | ois
passio quae vel agere vel pati poterat |
sba panis et vini existebat [illegible]
et agere vel pati post | [illegible] panis et
vini [illegible] in corpore et sanguine
[illegible] ex videlicet | [illegible]
[illegible] deinceps ad sbe [illegible] agere
si [illegible] in calicem cadit | [illegible]
[illegible] illis modis quibus sba
panis et vini ante consecrationem cor-
[illegible] | Constat [illegible] ad[illegible]
vini [illegible] ad [illegible] ante consecrationem
non [illegible] destructa ergo [illegible]
consecrationem [illegible] species vini [illegible] |
Incidens | sic [illegible] divisio specierum et
dimensionum in [illegible] alicuius | ista
addicio | sic eam divisio non tollit
essentia dimensionum [illegible] solum variat eius
terminationem [illegible] et [illegible] | eius magni-
tudinem [illegible] sufficiat [illegible] dimen-
sionum | non [illegible] ad eius essentiam
sed solum ad determinationem [illegible]
Sed divisio specierum et dimensionum
sacramentalium | non tollit veritatem
sacramenti | et per quod neque eius addicio
Nota [illegible] Cum species vini in
[illegible] alicuius remanent modo [illegible]

192

pro de ...
Apr ...
e ...
lia ...
torum
vno
p o de ...
nei ...
elementa
actu et
completo

[...]ibus ergo poterat fieri additio
vini liquoris consistentis ita ut fieret
additio ipsius vini. Sed ut esset sic
ista vini et aliquis liquor admiscetur
in admixtione possunt esse diversi
effectus et secundum formam liquoris vel
secundum quantitatem eius. Si enim admisceatur
liquor aque in tanta quantitate
quod possit dissolvi in toto vino solum
fiet permixtio. Si autem permixtio non
[illegible] est. Sed
utrumque remanet in suo termino. Quare
non sequitur quod vinum sit
[illegible] remanet et sic liquor
consistens non remanet et sic
permixtio esset aliud specie et
admisceret aqua tota specie vini
solum et esset liquor aliud specie
Si vero liquor fortis est [illegible] parva
vinum additur, liquor remanet
quod eadem specie sed non habebit idem
vini specie accidentia in diversitate
ut si vinum esset album et aliud rubeum
vel vinum forte sapore et aliud debile
[illegible] liquor permixtus esset
[illegible] quantitas non posset [illegible]
totum non fiet totum vinum [illegible] sed
in aliqua parte quod non remanet

casu uno sit permixtio extranee
unde remaneret in casu isto non
solum species liquoris pullulatus esset
[illegible] species [illegible] si aliud fieret. sicut
Sicut gutta aque in multo vino permixta
transit in species vini. et de [illegible] de
quantitate. Si ergo si species [illegible] consecratio
fieret permixtio [illegible] liquoris ut
ad totum vinum consecratum se extenderet erit
aliud uno et desinet ibi esse sanguis
christi. Si vero tanta est et ita parva alterius
liquoris fiat permixtio quod non possit
diffundi per totum vinum consecratum
ad aliquam ipsius partem species desinet
esse sanguis [illegible] sub illa parte vini
consecrati manebit tamen verus sanguis
christi sub alia species parte. Est ergo
Conclusio possibile est liquorem
aliquem species vini in sacramento
altaris post consecrationem remanere
[illegible] tamen in sanguine
christi [illegible] ex quo ad
[illegible] est dimissibilia
[illegible] insensibilia [illegible]
de quantitate [illegible] species vini insensibiles al-
tiores [illegible] dimissibilia [illegible]
Et ad sensum videremus si aliquem liquorem
esse [illegible] species additum fieri mixtionem [illegible]
36 Unde si post consecrationem fieret tanta permixtio
extranei liquoris quod sufficeret ad totam speciem vini
[illegible] ibi esset desinet esse sanguis christi
sub totis speciebus. Si vero non sit tanta permixtio desinit
esse sub parte [illegible] dato quod ille liquor [illegible]
vini [illegible] non tamen [illegible] in sacramento christi [illegible]

Nonum q hic sanguis sub ultimis
speciebus incipit esse cum manet in sui
illis vini separatis plata e vero
forma ad consecrationem sanguinis
requisita. Hec at hoc est plata
super vino de novo explanata quanto
post consecrationem ipsum eam sit post
consecrationem vini prius appareret et
speciebus nisi fuisset in sanguine. Verum
aqua non benedicta addita benedicto
efficitur benedicta. Et oleum non consecratum
additum consecrato reddit et consecratum
Nonum in finem in proposito. Ita sanguinis christi
in calice. Nonum est extra venas
corporis christi in venis glorificatis
Ideo ei nulla liquor apposita est
ministerium dicta virtute verbis
consecracionis assistente. In aqua at

194

[illegible]
quorum ultra sit similiter cum ... nec aliquis
essencias loco nec ... a loco tangit. Nec
hoc continuus penetret locum sit ... consecratam

benedicta est postquam uno alteri
apposite / omnis aqua benedicta / et aq-
tinet una aqua / ipsi quod tota resultat
soztit et non aque benedicte / ita et in
oleo / Item quod benedictio aque vel oleo
fit specialis consumatio aque vel olei
qualis fit in instanti / ubi statim vini
conversio in substantiam corporis christi
Corpus christi quando fit dum sub
hostia [illegible] per sacerdotem / ipsa statim
non fit corpus christi / sed in specie sa-
cramentali [illegible] statim fit
[illegible] [illegible] ubi demum
[illegible] sacramentalis / hoc corpus christi
[illegible] statim [illegible]
[illegible] [illegible] et tales
[illegible] fieri et loco [illegible]
[illegible] [illegible] frangi possit

Correlarium primum. Qualiscumque liquor sive aqua
sive vinum post consecrationem mittatur in calicem non
consecratur nec in sanguinem convertitur quia tunc verba
consecrationis transiverunt, non potest ergo sanguinem convertere.
Aut ei coniungeretur in illud vinum existens sub speciebus haberet
quidem mediate misceri et non in sanguinem Christi qui non est
sub similitudine sub speciebus sed intra veritatem que sunt mediabunt
inter vinum de novo infusum et sanguinem Christi in
esse inclusum et propria forma sanguinis Christi contineri non potest.
Ideo ponitur in dicto et habetur quod de celebratione missarum
Si post consecrationem calicis aliud vinum mittitur in calice
id quidem non transit in sanguinem nec sanguini commiscetur
sed accidentibus prioris vini commixtum corpori quod sub eis latet
undique circumfunditur et non madidat circumfusum.
[illegible] liquor [illegible] speciebus vini non dicit
Correlarium 2m. [illegible] dimensiones
[illegible] corporis Christi [illegible] est
[illegible] dimensiones sacramentales [illegible] corpus Christi est
[illegible] sacramentaliter [illegible] dimensiones aut
[illegible] sacramentalis [illegible] conformitatem corporis
corporis [illegible] non potest [illegible] tangere se dicit
Christi non potest tangi ab aliquo [illegible] creata
[illegible] ultra [illegible] speciebus [illegible] aliquis
[illegible] loco nec in a loco tangitur nec aliquis
[illegible] penetret locum potest [illegible] speciem
hoc [illegible]

tange(re) sit neq(ue) corpus ih(es)u. ut e(st) ... sp(eci)e sanar(e). h
p(re)sentes tangit & absq(ue) g(ra)do multo m(agis) a(n)i(m)abus

Corp(us) Xpi tercium. Corpus Xpi existens in
sacro altaris no(n) p(otes)t esse subiectum actionis alicui(us)
virtutis creatae. P(ro)b(atur) q(uia) actio virtutis creatae fit p(er) habi-
tudinem ad locum p(ro)pinquitatem passi agentis sicut
est approximare ipsi passo. q(uo)d (con)tingit esse aliq(ui)d
in loco. Corpus autem Xpi no(n) e(st) in sacro sic in
loco. capitz cum locatu(m) esse equale loco in quo ponitur
sicut locus ubi e(st) sacram(en)tum e(st) multo maior q(uam) corpus Xpi. Secu(n)do
corpus Xpi in hoc sacro e(st) gloriosum. habet
dotes corporis gl(ori)osi. ergo est ibi impassibile. Item
actio agentis na(tur)alis fit in passum agere. Est in
bile. Cum sit in loco p(ro)prio ... dimensiones. ut luce
visio. ... apparentia ... per defectum dixit
palpate et videte q(uia) sp(iritu)s ossa (et) carnem no(n) h(abe)t
... fit divisio ... p(er) ... solida ... re
no(n) fit in corp(or)e Xpi. q(uo)d integru(m) ac totum sub q(ua)libet
dimensione particula (con)tinetur. & ... ille enim ... extensionem
extensive sit et ptes h(abe)t ... est loco distinctas q(uam)
... abundantiam separavit. ... tangi sunt

Dicit [illegible] quod conversio vini in
sanguinem Christi fit virtute verborum
sacramenti. Sed hic [illegible] verba consecrationis
non proferuntur ergo si addatur aliquis
liquor illius speciebus non fit conversio
illius in sanguinem Christi. Item virtus
convertendi non fit in elemento sed in verbo
[illegible] habet potentiam
convertendi aliam speciem consecrantur
[illegible] cum hunc speciebus apponatur
de alio liquore nisi fiat ibi verba
non fiet conversio in sanguinem. Hunc
[illegible] et habetur extra
de celebratione missarum ca. [illegible]
Sed post alias consecrationum aliud vinum
infunditur in calicem illud quidem non
transit in sanguinem. Dicit sanguinem con-
misceri [illegible] si accidit hoc [illegible] vini
Argumentum [illegible] species vini remanet
post consecrationem alio liquore
infuso post consecrationem sic
[illegible] non potest [illegible]
de generatione [illegible] in mixto
[illegible] non actu [illegible] illa species vini
alteri liquori misceatur [illegible] mixtionem
non manet illa species in actu [illegible]
deficeret deficit corpus vel sanguis
Christi si hoc [illegible]
que sunt insensibilia et inseparabilia [illegible]
illa species [illegible] liquori admixta

poterit iterum separari quia separatio
facta erat ibi iterum corpus Christi
cum ea vel sanguine. Quamdiu corpus
Christi vel sanguis sit sub specie secundum dic[tum]
species est et sic sanguis Christi de novo
incipiet esse sub specie vini alia mo[do]
secundum predictam conversionem que esse cum inquireretur
ergo et illud de quo sermo est secundum species
vini per conversionem alterius liquoris
misceatur [illegible] quod sit a mixtione
species sacramentales cum alio liquore non
manent eedem species vini vel saltem species
vel secundum [illegible] vel secundum totum vel
partem et sic sub toto vel sub parte
non remanebit sanguis Christi. Sed
si ba vini ut in [illegible] corruptibile ostendentur
hec etiam de novo sit a separatione erit
iterum ibi sanguis Christi. Cum secundum impossibilia
separantur a mixta non redeunt eedem
liquores secundum easdem species impossibilia [illegible]
[illegible] de quatione [illegible]
[illegible] de [illegible] non redeunt
eadem numero secundum speciem [illegible] de quatione
Articulus videtur quod liquor
[illegible] immisceatur speciebus sacramentalibus
convertatur in sanguinem Christi. Probatur quia
maioris virtutis est consecratio quam [illegible]
aque baptismi. Sed aqua addita est
aque modica ad baptizandum efficitur baptizata
ergo cum vino addita est [illegible]

consecrato efficitur consecrabilis et procedit
quitur in sanguinem christi [illegible] non
non est similis sicut in consecratione aque
benedicte est mutatio accidentalis ita
pro hoc consecratione aqua quam
acquirit virtute aliquam levem et spiritualem
maneret eadem specie aque quia attingit
aqua addita et permixta aque benedicte
et sic virtus que est in aqua benedicta
attingit et procedit ad aquam additam
Sed in eucharistie consecratione est
mutatio substantialis quia species panis et
vini convertitur in corpus et sanguinem
christi. vinum autem vel aliquis liquor non
attingit corpus vel sanguinem christi
sic non oportet quod convertatur in sanguinem
christi licet species vini attingant et
ideo videtur mihi quod si vinum post
consecrationem in sacro altari inducitur
in vinum quod sit ut [illegible] dicetur

Utrum duratio angeli habeat prius et posterius

Dicto primo de duratione [illegible] duratio

Rem dubitatio in ipsa re durante
successionem vel in alia concomitante
actu vel potentia omnis autem successio
est realis motus sic igitur omnis du-
ratio includit motum [illegible] quia pro
ratione includit motum

Item omnis duratio attenditur secundum quod est in actu rerum [illegible]
[illegible] duratione dicitur [illegible] in actu et non [illegible]
est in potentia et [illegible] [illegible] in actu [illegible]
durare dicitur

triplex esse

ipse mensurat vel Anshelmus ait in
prosslogion triplex esse traditur
Unum naturam quod nec desinit nec potest
desinere ut esse dei Alterum quod non
desinit sed potest desinere ut esse angeli
Tercium quod desinit ut esse mutabile
et corruptibile et secundum hoc triplex

duracio 1a 2a 3a esse

invenitur duracio Prima enim esse est
permanens ex se simpliciter immutabile
sed stabiliter est fundatum a qua duracio
et mensura dicitur eternitas que

eternitas quid

ut inquit boecius in de consolacione philosophie
est interminabilis vite tota simul
et perfecta possessio Eternum enim simul
et semper habet quicquid habere potest
semper est quicquid esse potest ideo
dicit possessio tota simul et perfecta
vite interminabilis et est duracio
carens principio et fine sine successione
et incorruptibilis soli divine maiestati
conveniens Similiter [illegible] prime cause
propria eternitas Alterum est esse per-

alterum esse

manens non quidem ex se sed ab alio
alio cuius duracio dicitur eviternitas

eviternitas

que est mensura esse stabilis et sine
corrupcione et non esse acquisicione
respiciens ipsum esse spectum mutabile
et inmutabile ipsius creature sicut

q̄d eternum dicit' q̄d esse non desinit
sicut [illegible] fuit sine esse incepit
q̄tum ad essencialia est immutabile
quo ad accidentalia et quod dicitur
[illegible] ipsum quia dicitur [illegible] habet — et p̄dc quod habz
ut creatura angelica habet Augustinus
ad orosium [illegible] eum solum esse im-
mutabilem et increatum et deo de di-
no [illegible] eius antiquum
et indivisibile et totum simul totum
[illegible] esse [illegible] esse sim- — [illegible] esse
plicium quod incepit esse et desinit esse
Cum autem dicit' tempus quod est
incepcionem [illegible] mutat et stabile
per accidentalia hoc est quod aliquid de-
sinit esse simpliciter et manens accipit
quod non habet vel perdit quod habz
ut est degenerabile et corruptibile sine
tempus [illegible] dicit' insensibilis generantis
et corrumpentis et angelus variaciones et
omnes diverse habitudines
Nota [illegible] in [illegible] — [illegible]
aliqua potest considerari dupliciter uno
secundum esse quod habet in rerum natura
hoc illo modo consideratur rem in ipsam
ipsum considerat secundum formam suam et
secundum omnes eius disposiciones et operaciones
[illegible] secundum [illegible] ipsa rei sine incepcionis
in rerum natura reperitur hoc modo rem ipsa
damasc. natura non desinit a sua propria operacione

considerando quod res est mutabilis
vel variabilis vel secundum substantiam vel secundum
aliquam eius dispositionem vel operacionem
Bellus deus omnium rerum creator hoc
modo est immutabilis et quantum ad esse eius
et quantum ad omnia que [illegible] eo
considerare [illegible] cui soli convenit quod ad
[illegible] tota est simul ut eternitas Et omnia
non dependet alterius creature hoc modo
considerando angelus quantum ad omnia que
de ipso [illegible] est aliquid eterna
considerare [illegible] intrinsece
eius operacio et affectus simul mensurantur
successive [illegible] sic angelus includit [illegible]
ut inquit Augustinus [illegible] creacionis
angelicum movet [illegible]
Alius est considerare rem ut est
in eius consideracione et considerare rem
secundum se in substantia et esse suo absque suis
dispositionibus et operacionibus [illegible]
non dependet [illegible] successive
dispositionum et operacionum hoc modo
considerando angelus commensuratur evo
et non tempore. Nota bene [illegible]
de evo quo mensuratur substantia angeli
est duplex opinio quidam enim dicunt quod
in evo est prius et posterius sed non sunt
in tempore [illegible] est prius et posterius cum
successio in evo [illegible] est prius et posterius alia est a successione
temporis quia in tempore est successio cum variatione et innovatione
et renovatione. Quidam in evo est successio prioris et posterioris
[illegible] absque variatione quia licet variatio est [illegible]
[illegible] esse eius angeli non variatur sed duratio
[illegible] manens absque variatione

Aliter considerare variatur et in eius consideracione

esse et substantia

pro tempore

in generatione et renovatione in eius
at est [illegible] et partibus ipsius dat extensionem
variationem et innovationem [illegible]
dicunt quod in eius non est prius et posterius
absolute loquendo sed est totum simul et
sed illud quod mensurat eius duratio
tota est simul non habens successionem
prioris et posterioris. Alii aliqualiter
sed in eius ponunt successionem per comparationem
ad temporalia et ad nostram imaginationem
et sic secundum rei veritatem non est ponere
in eius successionem sed in ipse eius partes
in successionem sunt simul coexistentes
[illegible] et hanc opinionem amplectitur
[illegible] in scripto hanc [illegible] opinionem
Conclusio. Duratio angeli que
est eius eo habet prius et posterius
[illegible] qua est prius
[illegible] aliqua esse nova
[illegible] angelique est eius
non potest esse aliqua innovatio [illegible]
prius et posterius [illegible]
aliqua duratione ponuntur due partes
quarum una est prior altera posterior quia una
transit et altera de novo advenit. Cum
impossibile est duas alias durationes partes
esse simul quarum una alteram non includit
[illegible] duo [illegible] esse non
[illegible] si ponuntur due partes quarum una est prior et alia
posterior sequitur quod una post aliam cedat et altera de novo
adveniat et ita erit ibi innovatio [illegible] in tra

valeant Dico quod et mensura hic fiunt
esse prius et aliquid simul sit in die et in
mensura quod mensure dierum includit ipsa
quod mensure mensuram in diebus dierum prae-
cedit esse in hoc tempore durationis hic
sit renovatio hoc quod mensura durationis
innovationis hic non fit nisi illud quod per
durationem mensuratur innovationem possit
recipere ita mensura debet esse homoge-
nia mensurato [illegible] esse angeli
est absque innovatione et mutatione Ex quo
cum incipit esse angeli immutabile per-
severat et semper simplex non habens
partem extra partem neque in eius
potest esse successio et innovatio
Contra [illegible] prius et posterius
et posterius in motu est prius et posterius
in tempore quod mensurat motum sed in esse
angeli non est aliquis motus licet illud
esse alium motum subiaceat sed esse
[illegible] et [illegible] mensurat
motum celestem [illegible] in eius quod est mensura
eius non est prius et posterius [illegible]
nihil aliud est quam [illegible] prius et posterius
Sed quod in eius sit maius prius et posterius
evum nihil differt a tempore
Contra [illegible] mensura quae
[illegible] et esse angeli mensurat non
habet prius et posterius [illegible]

angelorum totum est simul quod eius mensurat
in quo non est prius et posterius quia quidquid
est eius de deo non cap. x. dicit esse
perfecta et tota simul vita.

Secundum 2m mensura qua men-
surantur eius operationes est aeternitas scilicet
participata quia nec prius nec posterius habet
sed mensurantur aeternitate. Cum igitur
operatio et [illegible] in aeternitate eo quod
nunquam angeli [illegible] [illegible]
essentialiter ex gratia divina [illegible]
visio enim beatitudinis est qua videt — visio beatitudinis quid sit
deum per essentiam et res in deo et hec
noscit creaturae [illegible] per gratiam in
qua non est successio habet angelus [illegible]
de terra dicit non enim possibiles
nostrae cogitationes ab aliis in alia eun-
tes sed omnem scientiam nostram uno simul
conspectu videbimus

Tertium 3m mensura qua men-
surantur [illegible] angeli successiva et
[illegible] intellectu et affectu habet prius
et posterius angeli enim ut inquit damascenus
dum sunt in celo non sunt in terra quare oportet
ut in eorum motu sit prius quando sit in celo
et posterius quando sit in terra. Similiter non
simul operantur vel [illegible] operationes nec simul
intelligunt sed que intelligere possunt naturaliter
sed querunt se super aliqua ipse [illegible] tempora

se primus non queretebat vel quia volebat
nunc quod primus non volebat / ille in
hijs operacionibus tempore mensurantur / et in
quo est primus et posterius / Unde
Aug(ustinus) Aug(ustinus) [illegible] de ci(vitate) dei [illegible]
inmortalitatem angelorum [illegible] si eorum vita
perpetua non fuisset in tempore / licet preterita
est quia iam non sit / nec futurum quia non
dum sit / Dicit eciam [illegible] quibus tempora
peragit / et [illegible] in preteritis fuissent
[illegible] angelorum sic quando tempora
peragunt / operaciones [illegible] in quibus
[illegible] successio / et per consequens tempus
Agustinus [illegible] duracio angeli [illegible] est
[illegible] quia [illegible] non habet
[illegible] esse et fuisse
[illegible] idem esse et fuisse
[illegible] duracio angeli non est [illegible]
[illegible] quia deus [illegible] non [illegible] facere
non [illegible] fuisset / Unde Augustinus
Aug(ustinus) [illegible] non [illegible] sicut deus est
omnipotens / tamen non potest facere [illegible] sit et
non fecerit et [illegible] / Unde
dicit Agatho [illegible] hoc solo privatur et
deus scilicet ingenita facere que sunt facta
[illegible] racio eterne sive [illegible]
racio eterne aliquid attribuitur deo vero modo racio sui aliquid potest attribui [illegible] vero modo racio
[illegible] et sit eternus ut deo non
attribuitur / et fuisse [illegible] futurum esse / tamen
esse dei [illegible] et instans et inmobile

quare patet deo intellectum in deo videntes
successionem de preterito in futurum . verba
verba temporalia successionem denotancia
removet a deo dicens de deo . no-
Deus neque erat neque erit magis ac
nec est . Boetius esse angeli nec est
mobile nec de necessitate immobile
et absque ulla mutacione . et provocare
consistendo operare et habet verba temporalia
de futuro et ad ipsum referre possumus
ut dicamus quod angelus erit fuit nec
erit preterito eius quod fuerit et preferri
et presens quod preterito et futuro quod fuerit et
preterito ipse mensuratur et ipse aliquando
mensurantur ab esse angeli sunt omnes
simplex et immutabile . aliud alter (2. aliud aliter ad mensuram)
aliquid eius sine contrario in habitudine
ad mensuram aliquam adiacentem vel
subiacentem vero in habitudine ad ipsum
Et sic de ipso dicitur esse aliquando preterito
verba successiva temporalia ut quod dicimus
fuit deus est deus erit quod tamen non est
dicimus deus promovens in se manens
assistit . ideo deus temporalia de eo dicimus
possumus quod deus fuit est et erit . Ista
quod illa successio non est in ipso deo sed
in mensura successiva . quam tempore cui
assistit deus ipsum cum momento eter-
nitatis

Voti adest quod. Quia enim angelo per apparitionem
ad tempus attribuimus verba temporalia de-
notantia successionem ut dicamus fuit vel
erit ut dicatur fuisse per comparationem
ad tempus preteritum vel futurum esse per
comparationem ad tempus futurum. Quod
dicitur non sit facere angelum non fuisse [illegible]
non sit facere [illegible] tempus preteritum simul fuerit
[illegible] angelus hoc [illegible] implicat [illegible]
[illegible] contradictionem [illegible]. Quia cum esse et
non esse [illegible] ita fuisse et non fuisse
[illegible] sed esse [illegible] [illegible] [illegible]
fuisse [illegible] esse [illegible] non fuisse
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse
angelum non sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] erit infinitum
Arguitur [illegible] ultimum infinitum [illegible] actu
[illegible] infinitum in actu [illegible] duratio an-
geli e infinita a parte post ergo non est
[illegible] in actu. Et ita e ibi [illegible] et [illegible]
[illegible] necessaria [illegible] esse [illegible] necesse
[illegible] esse angeli e finite actu ergo
cum [illegible] e [illegible] necessaria e finita [illegible]
[illegible] [illegible] infinita [illegible] 2e [illegible]
[illegible] [illegible] non attribuitur [illegible] nisi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc
[illegible] habent extensionem vel [illegible]
[illegible] [illegible] e habere partes. Et ita cum
[illegible] habet infinitatem [illegible] non habet
[illegible] [illegible] extensionem [illegible] quantitatis extensio
[illegible] [illegible] [illegible] non e [illegible] [illegible]
Atque infinitum [illegible] [illegible] non e [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] e [illegible] [illegible]
[illegible] forma [illegible] infinitum [illegible] e [illegible] caret fine est in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab ea infinita [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Infinitum [illegible] ultimum infinitum est actu

Infinitum [illegible] 2e
[illegible] [illegible]

in eo considerat et exoperacione mensure
subiacentes scz sed et ita ulterius creatur — 1 hoc negative
e infinite [illegible] hoc dicit infinite
negative quia non habet finem et sic
[illegible] dicit et infinitum [illegible]
[illegible] infinitum [illegible]
[illegible] quia non habet finem quia non habet
[illegible] et finem [illegible]
[illegible]
hoc modo creatura esse infinitum quia [illegible]
[illegible] aliquid creatum esse sine — Ita actu
aliquid infinitum [illegible] et esse
[illegible] infinitum [illegible] et eorum
[illegible] in hoc
[illegible]
[illegible] eternitate [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non — Eternum 3 [illegible]
[illegible] ab eternitate [illegible]
[illegible] eternitate [illegible]
[illegible] — 1º
[illegible]
[illegible]
[illegible]
hoc · [illegible] et non [illegible] in
in deo [illegible] et hoc quod eternitas — 2º
idem [illegible] eternitas — hoc de
esse et [illegible] eternum — ebdo
essentia est [illegible] eternum [illegible] — [illegible]
[illegible] esse creatum [illegible] non esse [illegible] — esse et essentia
quod est aliud a [illegible]
Augustinus in xiii li. confessionum quem allegat magister in primo dist. 19
[illegible] voluntas et potencia dei [illegible] ipse est [illegible]
[illegible] essencia divina est [illegible]
[illegible] et [illegible] essencia divina
[illegible] eternitas potestas magnitudo [illegible]
[illegible]

3o

Tercia pars sumitur ex hoc quod cum coniuncta
sit intellectualis ex parte superiori non tamen
ex parte inferiori propter [illegible] continens ad corpore
[illegible]

**Verum Anima rationalis
sit incorruptibilis**

Augustinus Anima quid

Hoc primo [illegible]
secundum Augustinum [illegible] et anima sic
diffinit et est substancia [illegible] rationis par-
ticeps corpori regendo accomo-

Remigius Anima quid

data et Remigius inquit Anima est
substancia incorporea [illegible] corpus
[illegible] theologos [illegible]

descriptio anime

illustratores [illegible] anima
rationalis est substancia incorporea im-
mortalis creata de nihilo [illegible]
[illegible] corpori [illegible]
informandi [illegible]
[illegible]

Incorporea

et [illegible] incorporea
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Immortalis

[illegible] immortalis contra illos
qui ea dixerunt [illegible]
persona [illegible] in [illegible]
[illegible] intereunt hominis et iumentorum
et equa [illegible] hoc ut

Creata

heretici ab ecclesia [illegible] Creata
dicit contra dogmatistas hereticos

Alexander [illegible] sic diffinit Anima est spiritus quo vivimus sentimus
movemur et per locum et intelligimus primo
Augustinus de diffinitione dogmatum et Cassiodorus li. de anima [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Utrum anima sit sue potentie 203

Nota q. d. in tertia dicit quod de anima
possumus loqui dupliciter vel uno modo simpliciter et quia
[illegible] et sic impossibile est quod anima sit sue potentie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est
anime [illegible] [illegible] impossibile est [illegible] [illegible] [illegible] sit
naturaliter [illegible] [illegible] et diversorum unio [illegible]
oppositorum [illegible] anima [illegible] diversas potentias [illegible]
[illegible] diversorum actuum [illegible] [illegible] et quod
[illegible] impossibile est quod [illegible] [illegible] anime quae
oppositorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actum [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] potentie vegetative [illegible]
[illegible] [illegible] actum [illegible] potentie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de anima
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] angelos [illegible] [illegible] simplicitatem [illegible]
[illegible] [illegible] angeli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Alio modo possumus loqui de anima ut [illegible] [illegible] [illegible]
temporale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essentia sua
est simplex [illegible] [illegible] plures [illegible] [illegible] [illegible]
et sic [illegible] potentie anime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
anime [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
ab [illegible] [illegible] ab essentia anime [illegible]

Sic accidit ab alterato. Sicut in accidentia intellectualia. Et [illegible]
quod non est in corpore secundo phisicorum. Supponit quod anima sit in [illegible]
[illegible] anima sit in anima potentie habitus et passiones
Aliqui ad dicunt quod potentie anime sit [illegible] realiter
[illegible] formaliter. Hoc quod determinatur secundo de anima. Ideo
hoc relinquendum.

Nota Commentator dicit quod intellectus hominis esse quod
intelligentia separata pro una et eadem in omnibus hominibus sed
una est intelligentia in quolibet orbe celesti. Et dicit quod
tales intellectus generantur et corrumpuntur per hoc quod vel
[illegible] fantasmatibus illius vel illius hominis. Unde
est anima intellectiva quod sentit et imaginatur dicta quod est anima
sensitiva vel cogitativa. Unde dicit quod corrumpi [illegible]
hominis non dicitur quod intellectus manifestat in eo corpore
sed anima cogitativa quod corruptibilis est. Et hec est [illegible]
hominis qua posita ponitur homo et qua remota homo
removetur et dicitur fantastica cogitativa sive cognitiva
et ratio [illegible] Et sed dicta anima intellectiva quod
~~[illegible] anima intellectiva [illegible]~~ quod est forma [illegible]
hominis dans ei esse et vitam. Alios anima intellectiva
est [illegible] separata assistente homini in
intelligendo et est [illegible] in homine [illegible]
intelligere. Sicut etiam intelligentia assistit orbi movendo
ita anima intellectiva est assistens homini intelligendo.

qui dixerunt animam esse naturam dei
et propterea non creatam. Contra eorum errorem
dicitur Extra de summa trinitate c. firmiter q. creator
omnium. Ad deo creata sunt. Contra manicheos Ad deo
et manicheos vel hereticos co-
[illegible] dicentes animas et alias
creaturas ab angelis factas. De templo De templo
de templo non [illegible] qui dicebant animam
factam esse sua stella vel ex quadru-
[illegible] animam creari cum anima [illegible]
[illegible] et corpore sit corpus [illegible] corpore
[illegible] in corpore infunditur con- In corpore infundi
[illegible] qui dixerunt omnes animas
ab initio mundi creatas fuisse et
[illegible] et [illegible] peccatorum in
diversa corpora infundi. [illegible] contra eum
[illegible] in c. firmiter q. in. Ad infor- Ad informandum corpus
mandum corpus dicitur contra eos qui
dixerunt animam corpori uniri non ut
formam substantialem sed ut motorem mobili. Ex
[illegible] de summa tri. et fi. c. unico
[illegible] ubi diffinitur quod anima intellectiva
per se et essentialiter forma corporis huma-
ni [illegible]. Ad beatitudinem Ad beatitudinem
consequendam dicitur contra eos qui dixerunt consequendam
animas [illegible] demones [illegible]
[illegible] quod dicitur Extra c. firmiter q. in ca-
[illegible] dicitur per gratiam Per gratiam
contra pelagianos hereticos qui dicunt

p(er) liberum arbitrium p(otes)t (con)sequi poss(e)
rectitudinem quia h(oc) d(ic)i(tur) ante ponit
d(omi)ne q(ui) [illegible] et sufficie(n)tem volu(n)tatem
ad implenda precepta d(omi)ni ut habe(tur)
in decreto [illegible]

vita a(n)i(m)e / 3(plex) / (et) mors
Nota 20 Que in a(n)i(m)a est (con)siderari
triplex vita sc(ilicet) na(tur)e gr(ati)e et gl(ori)e
ita et mors triplex d(icitu)r Vita na(tur)e
vita na(tur)e
no(n) e(st) aliud nisi p(er)manentia a(n)i(m)e
in esse na(tur)ali [illegible] cum natura
data e(st) [illegible] sua sit
[illegible] Et sic [illegible] a(n)i(m)a [illegible]
+ a(n)i(m)a +
mortalis nisi [illegible]
[illegible] mortem
[illegible] mortalis [illegible]
[illegible] de deo qui [illegible] immortalitate(m)
I thimo(theum)
est [illegible] solus habet
vita gr(ati)e
immortalitatem Alia e(st) vita gr(ati)e [illegible]
[illegible] habuit [illegible]
vita [illegible] mortem
[illegible] mors [illegible] aliud
nisi [illegible] corpore non
[illegible]
Aug(ustinus)
p(re)sente deo [illegible]
[illegible] spiritualis est
[illegible] e(st) vita corporis [illegible] mors [illegible]
Ezech 18
Ezech [illegible] a(n)i(m)a [illegible] ipsa
morietur [illegible] vita a(n)i(m)e est [illegible]
vita gl(ori)e
habet a(n)i(m)a in celesti beatitudine [illegible]

vita glorie de qua loquitur apostolus ad
Ro. vi. habetis finem vitam eternam — Ro. vj
Apparet etiam quod sic moriendo ea pe- — 205
riatur per damnacionem de qua morte
loquitur Christus Johannis viii. Si quis — Joh 8
sermonem meum servaverit non videbit
mortem in eternum

Nota tercio ut refert dominus
in sexto li. [illegible] de immortalitate
anime quidam dixisse fuerit opiniones
quando enim philosophus [illegible] considerabat — Opinio opinia de morte [illegible]
[illegible] a sensibus. Et sic operacio sen-
sus a corpore dependet ista et ipsi
[illegible] operacionem [illegible] corpore depen-
dere dicebat Et animam intellectiva
[illegible] eam corporalem [illegible]
[illegible] ponebat [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible]
et sic de aliis [illegible] sensus et
[illegible] [illegible] considerabat et [illegible]
in eis [illegible] [illegible] [illegible] animam
[illegible] [illegible] separatam a corpore non
[illegible] [illegible] ait omnibus
[illegible] sufficienter [illegible] ostendere
[illegible] habere esse absolutum non
dependens a corpore propter quod non
[illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] animam [illegible]
esse immortalem et [illegible] et separa[illegible]

Et a corpore sic quod eius operacio non
2a platonis — compleatur organo corporali. Secunda fuit
opinio platonis et pithagore qui
videntes melioritatem anime con-
[illegible] posuerunt animas hu-
manas migrare de corporibus in
corpora [illegible]
plato — videtur platonis asserebat animas
in comparibus stellis esse creatas
et post [illegible]
ad corpora [illegible] stellas et [illegible]
[illegible]
[illegible] ad corpora. pithagoras
pithagoras — vero dixit animas [illegible] in corpo-
ra [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
pithagorica. Quam opinionem improbat
philosophus [illegible] ostendens quod
cum [illegible] corporis et motor
eius [illegible] determinate pro-
determinata debeat [illegible] sit determinatio
motoris [illegible] organum [illegible]
quelibet [illegible]
[illegible]
[illegible] et motor [illegible]
corporis [illegible] est [illegible]
3a opinio — [illegible] quod [illegible]

incorruptibilem et secundum quod corruptibilis
per scilicet [illegible] de aug[illegible]
[illegible] corpore
[illegible]
corruptibile [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] possibilem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ex quadam [illegible]
h[illegible] opere [illegible] heretici qui
ante [illegible] negantes dicit
philosophos corporalis sunt ulla
restat alia nec hic nec in pena
ut post mortem non est [illegible] plus
nec [illegible] sic homo
moritur totaliter in corpore et anima
[illegible] probatores postea ponatur
[illegible] posita est quam fides tenet Contra quam fides tenet

Racia intellectiua sit sta non depe
dens ex corpore et [illegible] sicut [illegible]
ae intellectiue [illegible] corporis [illegible]
et ex destructione corporis [illegible]
ae [illegible] separate non [illegible]
corpora [illegible] sed in resurrectione
[illegible] corpora [illegible]
[illegible]
Conclusio [illegible]
est [illegible]
et probatur [illegible]
[illegible] et [illegible] dormiunt [illegible]
pulueris [illegible] in terre puluere
euigilabunt alii in vitam [illegible]
alii in opprobrium ut videant semper
Qui autem docti fuerint fulgebunt
quasi splendor firmamenti et qui
ad iustitiam erudiunt multos quasi
stelle in perpetuas eternitates [illegible]
math xxii [illegible] Saduceis [illegible]
[illegible] resurrectionem
De resurrectione autem mortuorum
non legistis quod dictum est a deo dicente
vobis Ego sum deus Abraham et
deus ysaac et deus Jacob Non
est deus mortuorum sed viuentium glo
[illegible] probat [illegible]
[illegible] esse deus rei non [illegible]
[illegible] esse [illegible] creature ad
vel [illegible] nihil est [illegible]

daniel xii

math xxii

x dictu x

Exod iii

deu' est relatu' realis / q' no' potest
fadari i' medio / op3 go q' isti p'cauede
aliquo essent / Sic ergo no' dimicunt
vita corp'ali / s'qualit' p'sona anim'
vivebant / Et hec dicit aia
hugha c' tinozhe Et Aug' in Aug'
Enchiridion / Tempus aute' q' int' hois
mortem et ultima' resurrectione'
interpositu' est aias abditis
receptaculis continet / sic vnaq'q' di-
gna e' vl req'e vl erumna dum viveret Et
dio' 4 c' de di' no' inquit Aie dionisi'
sua' e' bonitate divina habent
q' sunt intellectuales et q' habent
substantialem vitam i'corruptibilem Et bt' Grego
Grego' dicit Aie defunctor' quemad-
modu' solent r'l'a a pont' sepultur'
et he' i' ... q' h' Et post ipsi
aias humanas immortales sunt
... / Cassio' et aethamar' cassiodo'
dicit / i' morte carent ac semp' ex p'o-
ore relicta ... habet domiciliu'
vivunt habitatio' receptu' Crisost'
ia ad morte' veniret p'curav' filios
suos / ut refert tullius in li' de sene-
ctute i' sic ait Nolite arbitrari o
filii carissimi me cu' a vobis recessero
nusq' aut nullu' fore / Nec e'm dum
vobiscu' essem a'iam meam videbatis

[illegible]

Sed cum esse in hoc corpore et eius
[illegible] suus [illegible] intellectualis
Cum igitur esse credite esse illam
videntes Et ad hoc in h(oc) de pomo
et morte beata e(st) [illegible] q(ui) [illegible]
inferta pravus operibus [illegible]
et intellexit deatrem suum Et
ipsa est revertetur in [illegible] sui in
defunct imagines non in delectacionibus
corporis quia desperate Et ideo anime
[illegible] non habet [illegible]
nec posse redeundi ad locum suum
[illegible] descendere in patria sua
quia [illegible] delectacione corporis
impedit [illegible] sua Racio

[illegible] plura

[illegible] ad [illegible] est
[illegible] esse incorruptibiles
Qui enim corrumpitur aut corrumpitur ex se
Aut [illegible] non [illegible] est
[illegible] et [illegible]
[illegible] non e(st) corruptibile [illegible] Cum
[illegible] non [illegible] corrumpitur
[illegible] enim et corporis sunt
[illegible] corpora
[illegible] habet [illegible]
[illegible] incorruptibilia sunt [illegible] est
forma simplex [illegible] non est
corruptibile [illegible]
[illegible] est corrumpi [illegible]

ipsi constituencia sunt ex quibus con-
stitutum est ipsum scilicet generabile
est anima non est quia illa forma et for-
te si sic maneret esset elementum
vel ex elementis ut antiqui
posuerunt quorum positiones
reprobat Aristoteles primo de anima Et Augustinus in li-
bro super genesim dicit anima est facta
nec ex materia corporali nec ex materia
spirituali nec ex alia quacumque creatura
precedente per quod [illegible] patet
non [illegible] naturali
[illegible] ex hoc [illegible]
[illegible] de forma [illegible]
[illegible] subsistencia
forme [illegible] subsistenciam
ad quorum [illegible] ipsius forme per-
pendentis [illegible] non
[illegible] impossibile est [illegible] operari
nisi de illis [illegible] quando operantur
[illegible] operantur [illegible] formis
[illegible] habet
operacionem propriam quam exercet mediante
organo corporali sicut intelligere ut
dicit philosophus iii° de anima [illegible] anima
intelligeret per aliquod organum oporteret
quod ille organum careret omni forma sen-
sibili [illegible] sensibiles sit
nata intelligere et hoc est ut sit

ut ab omnibus formis sit denu-
data. Cui nihil recipiat quod iam
habet. Unde pupilla oculi caret
omni colore ad hoc ut visus possit
omnes colores cognoscere. Sed est
impossibile ut sit aliquod organum cor-
porale carens omni forma sen-
sibili. ergo etc. Anima non intel-
lectiva habet organum corporale. Relinquitur
ergo quod ipsa anima intellectiva est incor-
ruptibilis. Item Plato [illegible] dicit
dicit intellectum videtur esse substantia quaedam
et non corrumpi. Et in 3 de anima
dicitur separatur ab aliis sicut perpetuum
a corruptibili. Et in 10 ethicorum ostendit
felicitatem contemplativam hominis
[illegible] quod est diutinior. Sed cum
durat usque ad mortem ergo contem-
plativa etiam post mortem et anima
etiam post mortem corporis manet

Conclusio prima falsa
est opinio [illegible] intellectum agentem
esse separatum et incorruptibilem intellectum
vero possibilem animae et corruptibilem
intellectum [illegible] agentem [illegible] si
[illegible] quia solum huius corruptibilis [illegible]
[illegible] illustrationem phantasmatum
[illegible] sequitur quod nihil in-
[illegible] illustra-
telligimus intellectu cum [illegible] tione

dicunt

et sicut lux [illegible] illustrat fan-
tasmata depurans ea a condi-
tionibus materie et sic potentia
intelligibilia facit ea actu in-
telligibilia [illegible] ergo
[illegible] intellectum possibilem [illegible] si ipse
intellectus possibilis esset materialis et
corruptibilis [illegible] posset [illegible]
species intelligibiles [illegible] corpore
quia omne quod recipitur [illegible]
recipientis recipitur et per consequens
non poterimus esse intelligentes
[illegible] non esset aliqua virtus immaterialis
in nobis quam intellectum agentis
in se recipiet

Consequenter dicit intellectum
possibilem esse separatum ab omni
[illegible] physicali [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] rationalis
rationale [illegible] potentia
[illegible] bonum et malum [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] homo
[illegible] in se intellectum
ergo [illegible] rationalis formaliter et per
consequens [illegible] ex hoc
quod [illegible] rationalis [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] et [illegible] de hoc

racione principio intellectum quod est forma
hominis vel racio sic potest formari
dicta sint et a forma res habet esse quod
substancia homo est racionalis quod dicitur
de homine racione intellectum principio quo
intellectus principium dicitur forma hominis
Correlarium 2m utrumque intellectum
agentem uerum intellectum possibilem
est quid separatum existentem esse
quelibet tamen existens per
nichil enim operatur nisi per aliquam
virtutem formaliter in ipso existentem
ut ostendit aristoteles 2 de anima quod
quo viuimus et sentimus est forma
et cetera hic utrumque actionis scilicet intellectus
possibilis et intellectus agentis conveniunt
homini hic enim species abstrahit a fan-
tasmatibus et recipit in mente intelligibilia
actu hec enim aliter in nobis [illegible]
actionum dependent nisi causa in nobis
experimur et optime [illegible] et [illegible] prima
homini attribuit et hec racione scilicet
intellectus possibilis et agens sunt virtutes
quedam in nobis formaliter existentes
Correlarium tertium impossibile est
quod in omnibus et singulis hominibus sit
unus et idem intellectus sicut probatur
quia impossibile est plurium individuorum
esse unam formam sic impossibile est quod

corpori sit unum esse ita forma eius
essendi sed secundum actus intellectus et prout
potentias anime quia est forma hominis ergo
Corpus inquantum assere
[illegible] posse mortem hominis per surge
[illegible] nec [illegible] sunt resurrectio
est futura [illegible] penitus [illegible] ali
[illegible] libri 4 sententiarum [illegible] distinctio
[illegible] et aqua et
[illegible] in resurrectionem et
[illegible] in [illegible] si mortis [illegible]
[illegible] resurgens erit [illegible] Iere
[illegible] ca. ait ambulate in via
bona et invenietis refrigerium animabus
vestris [illegible] ca. 7 [illegible] ambu
late in omni via quam mandavi vobis
ut bene sit vobis
Argumentum anima sola [illegible]
[illegible] de anima [illegible] sit esse [illegible]
[illegible] operari sed [illegible] anime [illegible]
intellectus [illegible] indiget corpore [illegible] non
sit intelligere sine phantasmate [illegible]
de anima ergo destructo corpore [illegible]
[illegible] non manet [illegible] anima
indiget aliquo corporali ad sua operationem
[illegible] organo [illegible] operatur
sic indiget oculo ad videndum et

sic ad intelligendum non indiget aliquo
organo ut probatum est. Sed at sic
indiget organis ad intelligendum
quia esset corruptibilis ut patet. Nec potest
per se .i. absque corpore operari. Aliquod
indiget aliquo corporali sic obiecto
sic ad videndum indiget corpore
colorato. Etc. anima rationalis indiget
ad intelligendum phantasmatibus
quia phantasmata sunt ut sensibilia
dicit intellectui ut 2° de anima. Sed anima separata
at quod sic indiget aliquo corporali
a quo non potest esse sine illo corporali. Et
at per Aristotelem ad sententiam illam habere
potest operationem nisi primo moveatur a
sensibilibus quod sunt circa animam. Sed ergo a
remanet aliquis imaginationis sen-
sibilibus habentibus et solum destructis
phantasmatibus operatio intellectiva non
anima remanere potest

non est ... sensibilibus in ...

Arguitur nihil quod incepit esse
potest esse incorruptibile. Sed
anima rationalis incepit esse ergo etc. Maior
Quod incepit esse habuit terminum
esse et ... nolle esse. Et non habet virtute
ut sit semper. Et ... ergo ...
virtutis contra oppositum. Sed ad ...
terminum esse et quia non esse non habet
terminum esse ut sit semper quare non
virtutem

27
211

Et esse incorruptibile. Dicendum quod illa ratio
est probatio philosophi secundum se [illegible] et multis ostendit
quod omne generabile est corruptibile. Et habet locum
in illis quae sunt et corrumpuntur naturaliter
in quibus ex defectu virtutis et quod non
possunt nec semper fuisse nec esse. Sed forte non
habet locum in ipsis quae per creationem sunt
quae accipiunt a deo virtutem ut sint semper
per quam virtutem esse non possunt [illegible]
accipiunt. Vel dicendum quod anima habet virtutem
ut sit semper sed illam virtutem non semper
habuit. Et ideo non oportet quod semper fuerit
sed quod in futurum numquam deficiet.

Arguitur quod anima est forma corporis
aut per essentiam suam aut per aliquod accidens
[illegible] Quod per accidens sequitur quod compositio animae
et corporis sit accidentalis sicut hominis
ad indumentum. Quod per essentiam ergo cum
forma [illegible] est forma non posset
esse forma. Et videtur quod anima post mortem
remanere non posset. Dicendum quod anima secundum
suam essentiam non est forma corporis. Sed — forte est bene
destructo corpore desinit quod anima actu [illegible]
ad id secundum quod est forma sed solum desinit [illegible]
esse forma actu. Et hoc ideo quia anima est essentialiter
talis forma quae habet esse non dependens [illegible]
ab eo ut est forma quod operatio eius [illegible]
ostendit ut dictum est. [illegible]

Arguitur quod homo compositus ex corpore [illegible]
et anima est compositum esse. Sed ergo per hoc [illegible] non posset esse

82

Esse. anima habet aliud esse aut non
habet aliud esse. Si primo sequitur quod adveniet
anime post esse completum sicut [illegible]
est anime accidens et sic homo non erit ens
per se sed ens per accidens quod est inconveniens.
Si non sed aliud esse anima per esse compositi
ergo per corruptionem desinat esse compositi anima esse
non potest sed in morte desinat esse compositum
ergo anima post mortem non remanet.
Dicendum quod anima humana coniuncta corpori
[illegible] constituunt unum esse [illegible]
illud esse est corporis ab anima [illegible]
anima humana esse suum in quo subsistit
corpori communicat sic tamen quod per se subsistere
possit quod non est de aliis formis. Et
ideo remoto corpore adhuc remanet anima.
Loquitur et cetera in [illegible] dicit unus est
interitus hominis et iumentorum et equa
utriusque condicio. Sed [illegible] mortem sed
utriusque [illegible] et cetera. Quia [illegible] mortem
mortem et corpus anima [illegible] Salomon
mortem et [illegible] quasi concionator [illegible]
ibi loquitur in persona stultorum
[illegible] que dicta sunt stultorum. Unus est hominis
sed unus est interitus hominis et iumentorum
[illegible] tamen in fine libri sapientis con-
cludit dicens Deum time et mandata
eius observa hoc est omnis homo vel [illegible]
[illegible] unus est interitus [illegible] corporis [illegible]
[illegible] ut unus dicatur interitus hominis
et iumentorum [illegible] ad [illegible]
[illegible] separacionem anime a corpore [illegible]
[illegible] ubi est [illegible] humana remaneat non [illegible]
post separacionem
[illegible]

Ad dubium
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
hoc est
homo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Utrum anima intellectiva omnia que cognoscit cognoscat in prima veritate

Noto primo veritas potest capi tripliciter secundum doctores primo ut est passio entis et distinguitur contra falsitatem et sic veritas non est [illegible] de [illegible] accipiendo non [illegible] [illegible] ens nec [illegible] falsa est ens et creatura sit et [illegible] vera Secundo veritas capitur ut est passio entis et distinguitur contra permixtionem sive impermixtionem [illegible] quod verum ens vel esse dicitur illud quod nihil habet admixtum de vanitate et falsitate id est non [illegible] vel de possibilitate [illegible] aurum verum [illegible] dicitur quod [illegible] alterius metalli habet admixtum sed est purissimum [illegible] isto [illegible] veritas soli deo est propria quia in deo non cadit aliqua permixtio nec vanitas nec possibilitas nec preteritio nec futuritio [illegible] omnis creatura vanitati subiecta est [illegible] 4o [illegible] ad [illegible] [illegible] qui [illegible] non habet vere essentie [illegible] essentie comparatum esse verum non est Tertio capitur veritas ut est passio [illegible] entis [illegible] et sic [illegible] omni enti [illegible] [illegible] nec soli deo [illegible] sed [illegible] creature [illegible] habet esse

nec veritas 3o [illegible] dicitur veritas [illegible] [illegible] habet omnia que pertinent ad eius essentiam

veritas capitur 3o [illegible] 2o 3o

deus est [illegible] [illegible] quod est [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] 4o [illegible]

veri sunt solum modum quo probat [illegible] deum
esse [illegible] creatum habeat esse
imperium et [illegible] veritatis vel fal-
sitati vel possibilitatis [illegible]
lest verum est sic et bonum est [illegible]
tate et bonitate eius

Aliquid cognosci 2 dupliciter [illegible] in obiecto cognito

Nota 2o [illegible] Aliquid dicitur cognosci in [illegible]
[illegible] uno [illegible] in obiecto cognito ut
cum aliquis videt speculum videt in eo
omnia [illegible] imagines in speculo re-
sultant hoc modo omnia intelligentia in statu
presentis vite non potest omnia cognoscere
in prima veritate hic enim modus
cognoscendi [illegible] conveniunt [illegible]
[illegible] beati in patria deum videntes
omnia in ipso cognoscunt Alio modo aliquid
dicitur cognosci in aliquo sicut in cogni-

2o sicut in cognoscente [illegible] et effectu

[illegible] sic dicimus [illegible] in sole vi-
dentur [illegible] solem videntes et hoc
modo omnia intelligentia omnia [illegible] cognoscit
cognoscit in prima veritate

Nota 3o [illegible] in [illegible]
ab una veritate prima increata multe
veritates create in mentibus hominum
resultant Sicut ab una homine facie
[illegible] diversis vel in uno fracto multe
facies resultant hec autem resultans sunt veri-
tatum creatarum mentibus humanis

Nota [illegible] dicitur [illegible] sunt [illegible]
[illegible] filio vel verbo
[illegible] cognoscendi ipsi patri [illegible]
[illegible] pater [illegible]
cognitionem a filio vel verbo [illegible]

Nota duplex est lux qua deus regit super creaturas. Vnum
naturale et aliud supernale et infusum. Lumen naturale
est lux intellectus agentis et rationis quo omnia natura-
lia anima nostra potest cognoscere per studium et actionem. Et sic potest
cognoscere quod anima nostra est immortalis et dependens
a primo esse quod est deus. Per naturale cognoscet esse
deum et intelligencias et animam nostram esse immortalem.
Per hanc lucem anima nostra potest cognoscere que sunt bona vel mala
iusta vel iniusta, turpia vel honesta, agenda vel non
agenda. Et per hanc lucem cognoscit naturaliter tria precepta
naturalia. Sunt tres leges naturales nobis naturaliter infuse.
Primum preceptum trium et que movent nos. Primum est quod bonum
est agendum et quod malum vitandum. Secundum est quod tibi
fieri non vis alteri non facias, et quod tibi vis alteri
fac. Tertium preceptum et lex naturalis est nullum bonum
irremuneratum et nullum malum impunitum. Ex istis
legibus resultat ista lex naturalis scilicet quod deus qui est
primum in omnibus est iustus iudex punitor malorum et remu-
nerator bonorum. Item quod precepta et leges scriptu-
rarum [illegible] dixit duos altaria sunt facta [illegible] contra
regem suum et [illegible] hec [illegible] demonstrat nullum

malu agend' Et recta consequit' Et hec lex est cui sub[illegible] regere
respectu [illegible] Et dicitur naturalis per statum et tempus [illegible] quod
ostendendo nullum bonum remuneratum et nullum malum
impunitum Et hec legem naturalem nobis naturaliter inscribit Et
[illegible] naturale [illegible] lege scripta in tabulis [illegible] nat[illegible]
[illegible] Alia lex supernaturalis est illa quod infunditur ex speciali
dono spiritus sancti elevans intelligentiam ultra naturam suam ad
apprehendendum ea que sunt supra humanam facultatem
ut spiritu sancto docente [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Lex divina venit ad nos modo spirituali inspi-
racione et illustracione Et recepit eam patriarche et
prophete in veteri testamento Et apostoli et sancti doctores in
novo testamento Quod perveniret illud lex ad simplices [illegible]
[illegible] per doctrinam et predicacionem Ita [illegible] [illegible] [illegible]
que acceperunt a deo annunciaverunt [illegible] Et [illegible] [illegible]
annunciaverunt ipsis eadem mysteria Et intelligencia que
a spiritu sancto fuerunt eis revelata Et apostoli revelaverunt
[illegible] a spiritu sancto receperunt Ex quibus patet [illegible]
utriusque testamenti [illegible] lex signatum super nos [illegible]
[illegible] predicatoribus et [illegible] et [illegible] ex [illegible]
[illegible] [illegible] non habuerunt hanc legem supernaturalem
[illegible] habuerunt legem naturalem quo potuerunt intrare [illegible]
discernere inter bonum et malum

impressio est quantum ad duo Primo
quantum ad lumen intellectus sive naturale
sive gratuitum quod est quasi irradiacio
lucis prime [illegible] per cognoscit et cog-
scerent homines ad perfectum hunc intel-
lectus fit impressio. Secundum est separacio
lucis [illegible] tamen divine lumen ingeni
naturale intellectus est quod impressio divine
[illegible] veritatis hoc est divine imaginis et
similitudinis in cognoscendo [illegible] sicut
deus per filium suum qui est lux sive sapiencia
sua [illegible] discernit facienda
a non faciendis ita et anima nostra per
racionem vel intellectum discernit facienda
a non faciendis inferiora ab exterioribus ut
inferiora contemnat et eterna eligat
Aliud est quantum ad principia prima sive com-
plexa sive incomplexa quorum cognicio
[illegible] creata tamen sunt quedam [illegible]
veritatis similitudo eo hoc quod habent
quandam immutabilitatem et infallibilitatem ac
impossibilitatem aliter se habendi. Et sic prima
veritas non est ab alio sed alia ab ipsa
Dei et ipsa prima principia naturaliter cognoscuntur
sunt per se nota per que probantur et ad que
reducuntur omnia probata et in quorum virtute
clauduntur omnes conclusiones aliarum scienciarum nec
ipsa per aliqua priora probantur. hec enim
nobis naturaliter sunt inserta ut nihil veri-
tatis

pater habet in filio vel in verbo ex-
primit quod pater in verbo se ipsum et omnia et [illegible] non
[illegible] etiam videtur [illegible] pater omnia [illegible]
[illegible] omnia [illegible] est in filio et filius ab [illegible]
[illegible] sapiencia et [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
potens [illegible] filius est [illegible] et [illegible] [illegible] patris
[illegible]

possimus cognoscere nisi ex prime prime
et ex lumine intellectuali quod veritatem
manifestare non possit nisi sicut quod sit
similitudo illius prime veritatis gratia huius
habent quandam immutabilitatem et infallibilitatem

Conclusio prima deus gloriosus
est prima et summa veritas Unde Ioh.
Ioh. 14 — xiiii° ait salvator Ego sum via veritas
et vita Et Aug. li. soliloquiorum verum est
id quod est sed deus maxime est et summe
et immutabiliter est Exodi iii° Ego
Exod. 3° — sum qui sum in quo significatur [illegible]
essendi et eternitas et immutabilitas
eorum modum quo est [illegible] et
singularis ymmo deus sua alia [illegible]
Malach. 3° Ego deus et non mutor — [illegible] de nihilo habet principium
esse et sit veritabilia in [illegible]
[illegible] [illegible] tradit in [illegible] esse
Et ideo non esse [illegible] est
esse [illegible] a deo sicut ipse dicit
[illegible] vos estis ex nihilo
Esaie 41 +eo× — et opus vestrum ex eo quo non est [illegible]
et [illegible] et principaliter esse
~~[illegible] prima veritas~~
ideo quod est sicut esse [illegible] ipsa summa
veritas rei [illegible] veritas [illegible] est
sicut quod habet esse conformabile intellectui
[illegible] veritas est adequatio rei ad intel-
lectum sed esse dei non solum est conforme
[illegible] [illegible] hoc non [illegible] est [illegible]
Damasc. li. p° sententiarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in solo
solo [illegible] et [illegible] non [illegible] Aug. dicit [illegible] deus [illegible] est [illegible]
deus est [illegible] [illegible] non [illegible] deus est [illegible] essentiam [illegible]
[illegible] cetera non sicut [illegible] [illegible] a deo et sic sicut quod esse
cetera non nisi [illegible]
[illegible]

esse et [illegible] intellectus [illegible] et causa [illegible] alterius
esse i alterius intelligere [illegible]
suo intellectui [illegible] intelligere ergo esse
deus est maxime verum veritate rei quare
deus est summa et prima veritas

Conclusio secunda Anima intellectiva
non quicquid cognoscit in prima veritate
cognoscit patet Aug. [illegible] Conf.
dicentem [illegible] verum
esse [illegible] in libro de li. ar. dicentem
nihil de prima veritate iudicat et nihil
sed ea recte iudicat et ita si de eo non
iudicat non cognoscit. et secunda in
ea [illegible] de [illegible] verum
habet cognitionem quam tamen de prima veritate
nihil considerat ergo non omne verum
in prima veritate cognoscit.

Corollarium primum unica est veritas prima
prima omnis rei sit ut exemplariter
et effective patet quia unum [illegible]
ente ipsa et verum [illegible] unitas est
a prima veritate ut Aug. in li. de vera
religione ergo omnis veritas est ab una
et prima veritate [illegible] quod unum est
esse divinum [illegible] omnia [illegible] entitatem et
bonitatem sic est unum verum [illegible]
omnia [illegible] et hoc est veritas divina
prima omnia dependent in esse et conservari

Corollarium secundum non omnia videntur
a nobis in statu vie in prima veritate
prima veritas [illegible] ostendit [illegible] quod est [illegible] veritas
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] intellectus recte iudicat de [illegible] et sic est regula
[illegible] veritatis reducta in deum [illegible] causam effectivam
et [illegible] ergo veritas divina est prima [illegible] et
summa veritas [illegible] a prio effectivo
et exemplari.

sed in sua essencia pz quod prima veritas
per suam essenciam a videntibus non
est visibilis. Nam Joh. p° dicitur deum — Joh. p°
nemo vidit unquam hoc est nullus homo
ho vivens in hoc corpore vidit deum
ut est. Hinc Moysi dictum est Exodi 33 — Exo. 33
non videbit me homo et vivet id est
nemo vivens in hoc corpore mortali
videbit divinitatem meam.

Corollarium 3m licet in prime veri-
tatis essencia non omnes videant et in
statu vie etiam in sue ymaginis racione
ab ea contemplate omnis veritas a nobis
cognoscitur et hoc pz pz ex dictis pre-
dentibus. Beda ait sic ostenditur et sic enim
a veritate intellectum divinum deinde fit
intellectum angelicum sicut [illegible] ymago
sicut quidem veritatem rerum cognoscit
item a veritate intellectum divinum contemplantur
procedit intellectum nostrum veritas primorum
principiorum que est similitudo et ymago
prime veritatis sed quia in luce natu-
rali nobis indito de omnibus iudicare possumus

Arguitur et videtur et quicumque dicit
aliquid intelligit in prima veritate
intelligit [illegible] in [illegible] confessio. Quia ambo
[illegible] vere esse [illegible] ubi queso — x dico x
videmus non ergo in [illegible] sed
ambo in ea que supra nos est incommutabili
veri-

veritate Et sic omne verum quod anima
cognoscit in prima veritate cognoscit
quia in deo videt sedem verum non
quidem in essentia prime veritatis
sed impressum ab eadem prima veritate re-
fulget veritas contemplata et simi-
litudo prime veritatis huiusmodi sunt
prima principia quorum notitia inest nobis
naturaliter Ex quibus in lumine naturali
intellectus utrumque sedem verum cognoscit
Ergo deus videt una veritate
unumquodque non videt ea in alio sed quibus
in seipso quia quibus habet in se priorem
propriam notitiam et lumen naturale intellectus
a prima veritate sibi impressum quo
verum cognoscere potest vel quia quibus
habet apud se species representantes
eadem obiecta Et sic per species eorum ratione
sedem verum cognoscit
Sequitur 2 In prima veritate omnia
intelligit 2 probatur quod est summe et ma-
nifeste in eo omnia videt 2 vera sed
prime veritati in eo omnia videt 2 vera sed
Cum verum semper excedit manifestacionem
sed prima veritas est summe et maxime
verum ergo non solum per eam sed in ea
omnia cognoscit 2 Et sic ipsa est maxime
omnibus intellectibus manifestata in illud quod
aliud manifestat 2 oportet maxime esse
manifestum ut de principiis demon-
stracionis

Aliquo operari dicitur dupliciter uno modo sicut principio

Alio modo sicut instrumento

et de luce corporali per quam visus
corpora videt. Sed vero ut notat Scotus in
hac parte aliquo operari sive aliquo mo
veri dicitur dupliciter. Uno modo sicut principio
formali operationis ut movetur. Et sic
non oportet quod motio moventis vel operatio
operantis terminetur ad id quo operatur.
Non enim ignis calefacit calorem quo
calefacit. Alio modo sicut instrumento. et
sic motio moventis terminatur ad id
quo movet. sicut manus baculo movet
lapidem. etiam movet baculum. Id ergo
quo cognoscimus sicut instrumento oportet
esse nobis primo notum. Et sic cogno-
scimus conclusiones per principia quae nobis
naturaliter nota. ad quae comparatur intellectus
agens sicut instrumenta ut Commentator in iii°
de anima. Sed id quo cognoscimus sicut forma
cognoscentis non oportet esse notum quia
nec oculus videt lucem quae est de actu
perfectiva neque speciem per quam videt. Ita
etiam non est necessarium ut quicumque intelligit
aliquid intelligat intellectum suum quo
intelligit vel lumen intellectuale. Dicendum ergo
veritas a prima veritate in mentibus nostris
contemplata a nobis primum cognoscitur
Dicendum ... ad hoc ut alia in ea cogno-
scantur sed quantum ad prima ipsa. Et primum
de nocte deo cognoscitur secundum quem ad
ipsum lumen intellectuale. Ipsa vero ... planius
veritatis quae nobis per essentiam suam ... vi-
detur

Quarum potentiarum anime sunt duplices quedam
sunt immateriales et non organice et sunt
ille que in suis operationibus non indigent
aliquo organo corporali Et sunt due scilicet
cognitiva ut intellectus Alia autem affectiva
ut voluntas unde secundum Augustinum intellectus
sicut et voluntas non est alia et in parte
ista cum sit imago in omnibus potentiis
et intellectum Alie sunt potentie que sunt orga-
nice ut potentia visiva Auditiva etc Et
hee dicuntur organice quia ad operationem
illarum actionum requiruntur organa
hec dicta sunt organo non potest videre qui non
habeat oculos nec potest audire qui non
habeat aures Et illo modo octo potentie
sensitive dicuntur organice potentie Est autem
potentia organica aliqua entitas tamen
consistens ex aliquo formali tenente se ex
parte anime et ex aliquo materiali tenente se ex
parte corporis Unde quod potentia visiva non

et posse oculus nec posse audi[illegible] nec [illegible]
organum [illegible] nec tota spiritualis
aliquod tercium quod ex istis duobus [illegible]
organum visus et auditus ad quae venit [illegible]
operatur [illegible] a cerebro ad pupillam
talis [illegible] et [illegible] visiva
visiva et aliquod tercium [illegible] potentia
organum visus [illegible] ex [illegible] materialis et
formalis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

Utrum anima separata a corpore habeat actus sensitivarum potentiarum

Noto primo quod sola anima intellectiva est immortalis que a corpore separata manet et vitam habet sine corpore ut ostensum est ad quam conveniunt potentie que appartinent ad principium vite et huiusmodi potentie duplices reperiuntur sunt quedam actus et operationes exercent sine organo corporali ut intellectus et voluntas huiusmodi potentie sunt et manent in anima separata a corpore [illegible] tam in anima sicut in subiecto

potentie vite dicuntur

Reperiuntur vero alie potentie quarum actus et operationes exercentur per organa corporalia et sunt in composito ex anima et corpore sicut in subiecto ut sunt omnes potentie sensitive et nutritive unde composito quanto non manente huiusmodi potentie sunt actus et operationes earum sed virtute tamen manent in anima sicut in principio vel radice sive essentia ex qua potentie fluunt

Noto 2o potentia sensitiva capitur 2x uno modo pro materiali est sive organum cuiuslibet potentie sensitive nunc requisitum ad actum sentiendi ut duo oculi vel duo

tertii secundum modum [illegible] sub Andree
habentes in potentia [illegible] infe-
Et sic capiendo potentiam sensitivam
anima humana non trahit secum poten-
tias sensitivas cum separatur a corpore.
Alio modo capitur pro formalitate quae resultat
ex parte animae quae multas formalitates
habet ex quibus et organicis qualibus
fiunt potentiae sensitivae completae quae
sunt aliquae entitates distinctae realiter
ab ipsis partibus ex quibus constituuntur et
et resultant. Et hoc modo capitur ibi haec
potentia sensitiva scilicet pro illa tertia
entitate. Et istas non trahit secum
anima cum separatur a corpore quia sola tra-
hit essentias capiendo pro formali sive
pro eo quod est ex parte animae. Et sic debet
intelligi auctoritas Augustini quando dicit quod
anima cum recedit trahit secum potentias sensitivas.
Conclusio impossibile est in
anima a corpore separata aliquam potentiam
sensitivam actu esse. Probatur auctoritate Augustini
in libro de ecclesiasticis dogmatibus dicentis
duabus substantiis tantum constat homo anima
cum ratione sua et corpore cum sensibus suis
quo destructo et mortuo tantum potentiae sen-
sitivae non manent in parte quae necesse actu aliquam
recipere formam cum [illegible] est sensus proprie
quod ad totum conjunctum sive compositum pertinet
quo destructo quanto est compositio potentiae.
Item anima separata a corpore proprie non habet sensum cum caret
organis etc non potest sentire sensibilia corpore separata ab
anima non habet sensum licet habeat organa in [illegible] quia potentia
[illegible] manet [illegible] anima separata non est corpus
separatum habet [illegible] potentiam sensitivam [illegible] sensitiva est
entitas quae ex conjunctione corporis et animae [illegible] anima

sensitive remanere non potest preterea operatio
potencie sensitive eodem modo perficitur in
homine et in bruto sed operatio siue actus
potencie sensitive in bruto non est anime
sensitive per se sed anime mediante organo
ergo neque in homine actus potencie sen
sitive est proprius anime per se sed compositi
humani et per consequens huiusmodi actus non potest
esse in anima separata Ad oppositum quia cum non
videtur homo per animam quo corpus ut argumentum
[illegible] quod si anima sensitiva in bruto per se
haberet operacionem suam [illegible] per se haberet
subsistenciam Et sic posset separari a
corpore et manere sine corpore et per consequens
esse incorruptibilis quod est falsum Item dicit
Augustinus [illegible] de [illegible] aliquid
anime [illegible] ipsa [illegible] voluntate
[illegible] et cum [illegible] [illegible]
et [illegible]
Argumentum [illegible] anima separata potest habere
[illegible] sensitiuarum potenciarum [illegible] Cassio
dorus in libro de anima dicit quod anima separata [illegible] vivit
[illegible] in se [illegible] sed [illegible] videt
audit tangit ac reliquis sensibus
efficacius utitur Considerandum
[illegible] [illegible] per animam
[illegible] separata mediante sua potencia
intellectiua potest cognoscere sic angelus [illegible]
[illegible] illa que cognoscebat sensibiliter [illegible]
[illegible] intellectiua anima separata sentit
separata a corpore nec potest videre visu corporali nec
[illegible] nec tangere [illegible] aliis sensibus

ymaginatur et intelligit vere et
cognoscit sicut angelus Et quia nos scimus quod
anima per diversas potencias suas
scilicet intellectum que potencie et talibus
virtutibus est [illegible] cognoscendo
et liberior [illegible] sicut angelus
sic anima intellectiva cognoscit hiis tribus
modis per intellectum qui est a [illegible]
rei consistente vel intelligendo sua
[illegible] sentiendo ut voluit sanctus
[illegible] quod anima separata cognoscere
sensibilia [illegible] corpore cognoscebat
[illegible] organis corporalibus
sensibus [illegible] et auribus cor-
poralibus et [illegible] corpore [illegible]
[illegible] anima separata cognoscere per intellectum
sensibilia [illegible] sensibiles
per suos sensus [illegible] aliud
sit [illegible] intellectum [illegible] anima separata
cognoscit sensibilia sicut sensus [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible]
dicit [illegible]
[illegible] habere [illegible]
et corporalem [illegible]
negat [illegible]
videt in sompnis [illegible]
sedere vel [illegible]
[illegible] similitudine corporis
quod videt [illegible]
[illegible] autem [illegible] dicit Augustinus
separatam audire [illegible] sensibus

Augustinus dicit animam habere [illegible]
[illegible] similitudinem corporis [illegible]
[illegible] habet corporis [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel
ymaginarie [illegible]

ubi loquitur que ad quod [illegible] beatitudinem
[illegible] operacio voluntaris [illegible]
beatitudinem nominatur [illegible] passionum
[illegible] sensitive [illegible] ita eadem
intellectus operacio nominatur aliis operacionibus
sensitivis [illegible] beatitudinem

Arguitur hic [illegible] dicitur
deductis in inferno sepulto [illegible]
[illegible] sensitive [illegible]
[illegible] si corpore
[illegible] habere in [illegible]
[illegible] si corpore operacionem
sensitivam habet [illegible] illa [illegible] que
dicitur deducte [illegible] methaphorice
intelligi vel [illegible] beatitudines
et [illegible] operacionem [illegible] diabolo
[illegible] talia [illegible] magnitudinem
[illegible] beatitudine [illegible] durante
[illegible] doctrina et [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] deficient
[illegible] duo plus [illegible]
[illegible] excludendo et
[illegible] plus [illegible] designatur [illegible]
loquendo [illegible] designatur ubi
cognitiva intellectiva [illegible]
designatur [illegible] cum [illegible]

Arguitur sensitive potencia que
non reducitur ad actum sed in anima
[illegible] remanent potencie
sensitive ergo et actus sensitivus [illegible]
[illegible] anima separata non manet

potencie sensitive actu sed in radice
tm [illegible] actu mediat / non sed
sensitiva erit / [illegible] agit [illegible]
/ mediante enim [illegible] anime vegetative
per media generacionis [illegible]
respu gemina. Considerandum
potencia sensitiva capitur tripliciter primo formaliter est quod potencia sensitiva capitur tripliciter primo
pro principali et formali principio
operis sensacionis [illegible]
[illegible] actus sentiendi. Et hoc [illegible]
formalitas sive perfectio se [illegible]
anima [illegible] realiter distinguuntur ab illa
2o materialiter Alio modo capitur materialiter et instrumentaliter
pro ipso instrumento corporeo / mediante
quo anima habet potenciam videndi.
/ Et sic capitur primo materiali producit
[illegible] actus sentiendi / Et isto nichil
aliud est quam ipsum organum constitutum
sicut oculus ad visum [illegible] potencia sensitiva
3o compresse eius / Tercio capitur [illegible]tate resul
compresse / [illegible] aliqua [illegible] quod est sed
tante [illegible] ex organo
ex anime potencia et organo mediante
quo sensitiva exercet in actus suos Et
capitur pro toto aggregato ex parte et for
mali et organo / Et isto modo potencia sensi
tiva non est solum illa formalitas que
est in anima nec solum organum [illegible] parte
sensitive / sed est totum [illegible] perfectiva
potencia etc e illud quod anima est in operacionibus vitalibus
potencia enim est principium agendi et paciendi

et organis convenientes sicut aures sunt
organa convenientia ad audiendum et
oculi ad videndum manus ad tangendum
Et hoc modo tantum de ista questione

Articulus quartus habitus est sequitur questio tertia
Utrum ... honoris et divitiarum

Utrum ille qui honorat
divitem propter divitias
peccet. Et videtur primo quod divitie sunt
multiplices ... cum sint divitie
... et sunt vana ...
de quibus vane gloriantur ...
[illegible]
...

Divitie
multiplices

quod
...

hec ...

laudat

Jacobi xx — hinc Jacobi xx dicitur spalem
est adulatio et dicit oris corruptoris
ei a quo vult emere aliqua res
sit pro vili dicit illam esse. Et cum
recesserit . s. emendo illam tunc in
se vel in aliis gloriatur de hoc quod
decepit illum Et iterum lucratus
fuit. Vel gloriatur et superbitur et
contrahens [illegible] qui fortis in se
confidere debeat super illud psalmi
Psalmo lxo — vel quod delectatur vanitatem de
malis gloriando Et sic est contra
mendacium quod dicit falsa et talis gloria
Gloria de divitiis temporalibus — procedit de divitiis temporalibus Et sunt
sicut hujusmodi ut pecunia aurum et
argentum possessiones domus agri vesti-
menta ornamenta vasa et hujusmodi
Luce vi — de quibus Salvator Luce vi ve
vobis divitibus qui habetis conso-
lationem vestram sicut in vestris divitiis
Jacobi quinto — quiescendo et ideo [illegible] divitie
vestre putrefacte sunt aurum et argentum
vestimenta vestra a tineis comesta sunt — vestrum eruginavit [illegible] Jacobi v
divitibus [illegible] alia so-
[illegible] gloria [illegible]
lucrato [illegible] — I Petri primo
Ysaie xl — fenum i. omnis homo et omnis gloria eius quasi
flos feni [illegible] fenum et flos
eius decidit Ysaie xl [illegible]
Gloria de divitiis spiritualibus — divitiis spiritualibus ut bona opera
fenum nascendo [illegible] viridem et crescendo decorem deinde
florem [illegible] ardore solis redigitur [illegible]
[illegible] successionibus amittit decorem et cadit in
mortem

virtutes de quibus dicitur 1 Corinth 3o — 1 Corinth 3o
sic ab[illegible] dimittes facta opera in
illo scilicet Christo stant et nihil vobis de-
sit in villagio scilicet quantum ad vitam
ad salutem Et Ysaie xxxiii divitie — Ysaie 33
salutis sapientia et scientia scilicet in gratia
et timor domini ipse thesaurus
eius De hiis gloriari est vana et
inutilis [illegible] per psalmum dicitur Nisi dominus — psalmus 126
edificaverit domum in vanum laboraverunt
qui edificant eam id est nisi operibus bonis
[illegible] quibus [illegible] nobis do-
mum non manu factam in celis deus
edificet id est nisi ideo fit ut placeamus
ei et propter gloriam eius secundum illud
apostoli Omnia in gloriam dei facite — 1 Corinth x
frustra laboramus et non asse-
quimur illud ad quod bona opera or-
dinantur [illegible] vana est hec gloria
Nota 2o honor [illegible] est reve- — honor quid
rentia et dignitas [illegible] que alicui — et eius [illegible]
[illegible] exhibetur et est duplex — primus
[illegible] alicui exhibetur quod debetur alicui — [illegible] virtutis
primus est honor qui [illegible] virtute — de [illegible] in [illegible]
ratione [illegible] exhibetur
alius honor est [illegible] et commendatio
in signum virtutis
[illegible] et [illegible] et ad hunc honorem
nihil faciunt divitie unde dicit [illegible]
[illegible] honorem que [illegible]
debent [illegible] et alia [illegible]

apud bonos nulla pecunia emi poterat
Alius honor reipublice — Alius est honor qui debetur alicui
secundum statum quem habet in republica sicut cum
in persona honoratur respublica et propter
hoc reges et principes honorantur
i pet' ii° — Propter quod i petri ii° regem honorate
sed inquantum gerit personam et quia respublica
respublica terrena durante statu obti-
net aliquem modum quem celestis
patria quasi in babilonia peregrina-
tur debent boni inter quos conversatur
morem gerere ut Augustinus in libro de civitate dei
dicit ergo honorare in republica constitutos
dignitatibus et honoribus ad quorum contemptorem
pertinebunt non est malum
differunt acceptio persone acceptio cause — Nota tercio quod distinguitur
quod ista differunt acceptio cause et
acceptio persone quia acceptor cause
Acceptio cause — est iudicium formare ex aliquo quod
facit ad causam quod [illegible] est [illegible]
glo super id ad ephe vi personarum acce
Ad ephe vi — ptio non est apud deum [illegible] iusta iudica
re scilicet causas non personas ut si quis
promoveat aliquem ad magisterium propter
sufficientiam persone sed hec attendit
debitam causam non personam Acceptor
vero persone est formare iudicium ex [illegible]
Acceptio personarum — conditione persone que non facit ad causam ut
si quis promoveat aliquem ad prelaturam

vel magisterium quia est dives vel
quia est eius consanguineus. Et hoc est
vicium et peccatum et opponitur iusticie
distributive … in hoc quod
preter proportionem agitur. Unde contingit
… eadem conditio persone consideratur
… fit iudicium iustum et … est
… acceptio … si aliqua
persona … detur sententia pro aliquo
… et litteratore … acceptio per-
sonarum. … ex hac consideratione
… ad magisterium …
… non erit acceptio personarum.
Honor nil aliud esse vi-
detur quam reverentia in testimonium
… virtutis alicui exhibita. Sola et …
virtutis … sola est honoris
debita causa … aliquis honorari
… virtutem propriam … et
… principes et
prelati honorantur etiam si sint mali inquan-
tum gerunt personam dei et reipublice cui pre-
ficiuntur … a deo habet
potestatem. Et sic parentes et domini
si sint mali … participationem divine
dignitatis qui est omnium pater et dominus
unde Exodi xx. dicitur honora pa- Exodi xx
trem et matrem tuam ut sis longevus
super terram. Et i ad Thimotheum vi dicitur 1 thimo vi
quicumque sunt sub iugo servi domi-
nos suos omni honore dignos arbitrentur.

Senex est honorandus sicut precipitur
signum virtutis quod est senectus unde
Leuitici xix Coram cano capite
surge et honora personam senis hec
tu quam defecit unde Sapiencie iiij dicitur
Senectus enim honorabilis est non diu-
turna neque numero annorum computata
Cani sunt sensus hominis et etas senectutis
vita immaculata unde ad hoc ut homo
vere venerabilis dicatur duo requirun-
tur scilicet sapiencia mentis et integritas carnis
Primum tangit cum dicit Cani sunt sensus
hominis vbi per canos sensus sapiencia
designatur Sicut enim decrescente naturali ca-
lore in corpore crescit tamen canicies
ita decrescente incentiuo viciorum vel
falsorum resurgescere magis sensus
hominis Ecclesiastici xxv Quam speciosum
canicie iudicium et presbiteris cognoscere
consilium Quam speciosa veteranis sapiencia
et gloriosis intellectus et consilium Secundum scilicet
integritatem carnis tangit cum dicit
Etas senectutis immaculata Qui dicit
ille vere senex est qui innocens et simplex
et si macula pecti(?) est sic non etas
corporis sed maturitas mentis et mo-
rum probitas laudatur Propter hec duo
scilicet sapienciam et castitatem in-
dicium dictum est Danieli a toto
populo Danielis xiii Veni sede in
medio nostrum et indica nobis quia tibi
deus dedit honorem senectutis

Sapienciam consolet esse in senibus ut dicitur Job xii
In antiquis est sapiencia et in multo tempore inuenitur
prudencia

Marginalia (left): leuit xix; Sapie iiij; em; honor ue[illegible] duo requirit; per sapiencia mentis; Eccli xxv; glosa; Secundum integra carnis; daniel xiij
Marginalia (right): scilicet nisi [illegible] habitus mentis; pe

Et ibi narrat historia quod duos
senes iudicavit de falsa condempnatione
Susanne [illegible] cum esset iuvenis
et tamen puer unde [illegible] illis
senibus [illegible] deus [illegible] puerum
[illegible] Danielem eum fuit ho-
norandus pro eo quod in iuventute alios
senes [illegible] Et vos solo intu-
itu divitiarum honorabitis scilicet ut
credatis meliores quam divitiores vel
etiam honoribus [illegible] digni-
ores esset [illegible]
Conclusio honor [illegible]
[illegible] quibus [illegible] habe-
et [illegible] dantibus [illegible]
[illegible] per glo[ssam] Aug[ustinus] super illud
Jacobi [illegible] in [illegible]
[illegible] vir aureum anulum habens
in veste candida [illegible] dicit si
[illegible] consessibus [illegible]
diviciarum [illegible] hoc [illegible]
[illegible] iudicet [illegible] quanto
divicior tanto melior videatur sed
non [illegible] aliquis [illegible] ho-
noribus divitem honoraris [illegible]
hoc iudicat meliorem [illegible]
[illegible] dantibus honor [illegible] Et
[illegible] honorat[illegible]
[illegible] merito [illegible]
[illegible] honor [illegible]
[illegible] hoc aliquod [illegible]
[illegible]

Augus[tinus]

Jacobi [illegible]

conuleretur. Deinde qui conferre possunt
sed diuites possunt plura bona et be-
neficia conferre in reipublica an-
habet Aristoteles iiij° ethicorum dicit personae
nobiles et diuites et gloriosae possunt
facere opera magnificentiae. Causa
nobiles diuites et potentes digni-
ficantur honore. Et sic possunt ho-
norari diuites secundum se pro suo
statu et condicione quam tenet in
republica. Et sic in eis honorantur
status et officia reipublicae
Arguitur secundo honorat
diuites propter diuitias possunt sed
[illegible] illud patet quia [illegible] intro-
[illegible] ad directionem rerum [illegible] quod det
[illegible] pauperem abiecit diuitem
[illegible] Christi [illegible]
facere contra fidem Christi [illegible] ergo
honorare diuitem propter diuitias
[illegible] est [illegible] in hoc quod non
fit contra deum diuitem honoraret
in [illegible] ad quantum [illegible]
[illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] ad fidem [illegible] conferre
diuitem [illegible] esset [illegible] sic
in administratione [illegible] et alia
[illegible] si quis vellet audire
confessionem diuitis et non pauperem
[illegible] non ita diligenter. Aut [illegible]

Aristoteles iiij° ethicorum. Cui tamen diuitiae et potestates
et virtutes [illegible] erit dignum magnis honoribus
[illegible] bonus fortunae magis [illegible]
[illegible]

[illegible] aut ordinacio aut alia
dimittibus et non pauperibus esset
personarum acceptio. Si quis autem [illegible]
luderet vel bona dimitteret quod reddi-
tor magis indigeret vel maio-
rem [illegible] vel non ita pa-
rentes [illegible] Sic pauper non
[illegible] ad [illegible] personalem
sed ad debita distinctionem [illegible] aut
[illegible] requirit [illegible] modo
[illegible]

Arguit quod honor [illegible] premio | Eth. 4
[illegible] debetur rebus divinis sed in
[illegible] non est aliquid divinum [illegible] divinus
[illegible] non debetur ei honor [illegible]
[illegible] bonum
[illegible] dat
facultatem ad [illegible] agenda

Arguit quod [illegible] Eth. | Eth. 4
[illegible] quod homo [illegible] debe-
re [illegible] in testimonio [illegible] aliquis
[illegible] Cum [illegible] falsum
testimonium [illegible] quod non debet
fieri [illegible] scandalum vitandum [illegible]
[illegible] vitandum scandalum
[illegible] debeat [illegible] hono-
rari. [illegible] illa procedit de
honore quem quilibet alteri [illegible]
[illegible]

Utrum aliquis peteret infamiam non repellendo

infamia quid — Respondeo primo infamia est lesse dignitatis fame, que de illesa reprobata quantum ad vitam et mores per argumentum a contrario sensu. Unde fama est illese dignitatis status vita et moribus comprobatus et in nullo diminutus.

fama quid

infamia triplex facti — Est autem triplex infamia scilicet facti. Et hec provenit ex eo quod homo loquitur vel de eo de morte [illegible] sinistra per sententiam. Et regulare est quod non incurritur infamia [illegible] per sententiam vel [illegible] de [illegible]

iuris — item [illegible] infamia iuris in quibus precedat [illegible] facto [illegible] aufert infamia vel [illegible] in [illegible] quod [illegible] argenteus [illegible] in adulterio vel [illegible] vel [illegible] habet [illegible] vel [illegible] vel [illegible] quod pugnat [illegible] sola habent [illegible] infames sunt [illegible] infames [illegible] ad ordines non [illegible]

infamia canonica — Tercia infamia est canonica et hec [illegible] per [illegible] Et ista durat [illegible]

infamia est [illegible] de aliqua re [illegible] coram [illegible] fama est frequens laus [illegible] meritorum [illegible] fama est [illegible]

sublatum sit crimen propter quod per penitenciam
sive purgacionem cessat talis infamia. Et
infamia facti tollitur per purgacionem factam
[illegible] infamia [illegible] facti et iuris Infamia [illegible]
infamia facti est quando aliquid crimen a[liquando] facti
publice imponitur et tollitur per purgacionem
canonicam. Extra de purgacione canonica
ex tuarum [illegible]. At [illegible] non dicitur in-
fames sed infamatus [illegible] infamatus Infamatus [illegible]
dicitur quando de fama aliquis publice accu-
satur quia aliquis infamatur aliquem sic fa-
[illegible] infames [illegible] Infames
talem [illegible] vel [illegible]
crimen [illegible] publice [illegible]
[illegible] vel quodcumque aliud crimen publice
[illegible] quod [illegible] aliquem
fore infamem vel [illegible] a iudice [illegible]
[illegible] crimen [illegible] infamatus
sit. At [illegible] infamie facti [illegible] per
solum iuramentum [illegible] infamati [illegible]
se [illegible] a [illegible] Et [illegible] [illegible]
iuramentum [illegible] credere [illegible]
Infamia iuris est quando aliquis publice Infamia iuris
[illegible] aliquid crimen [illegible] de
[illegible] aliquem fore infamem. Et talis
[illegible] publice notatus dicitur infamis [illegible]
[illegible] in iudicio [illegible]
Nota 2o. Fama [illegible] duplex [illegible] Fama [illegible]
[illegible] Et sic non est aliud [illegible]
habita de [illegible] aut moribus
aliquorum [illegible] expressa [illegible]
Fama [illegible] est [illegible] vel [illegible] vel
[illegible] aliquid vel [illegible] ex [illegible]
[illegible]

addit quod sola opinio habita [illegible]
clausa non facit famam de aliquo
sed expressio huius opinionis sive ver-
bis sive scriptis sive aliis signis
et sic non distinguitur contra infa-
mia vel diffamia sed tunc fama di-
viditur in has meliora scilicet famam bo-
nam et famam malam que dicitur diffamia
vel infamia Alio modo etc sumitur ut
distinguitur contra malam famam et
sic est opinio bona honestate vite
et morum Et talis bona hominis fama
non mediocre sed magnum bonum est
Tunc et si [illegible] persone bone sumatur
dantur gratie et virtutibus et preferitur
omnibus exterioribus puta temporalibus divi-
tiis Proverbiorum xxii Melius est nomen
bonum quam divitie multe Et Ecclesiastici xli
Curam habe de bono nomine hoc enim
magis permanebit tibi quam mille thesauri
magni et preciosi Noto tercio quod
fama proximi leditur 2r modo primo iuste
et sic [illegible] ut in correctione fraterna
dum peccatum occultum fuit servato or-
dine evangelico Math 18 Si peccaverit in
te frater tuus vade et corripe eum inter
te et ipsum solum Si te audierit lucratus
es fratrem tuum Si autem te non audierit
adhibe tecum adhuc unum vel duos
ut in ore duorum vel trium stet omne ~~testimonium~~ verbum
ledit eius famam proximi dum in iudicio
exponit verborum vel signorum opinio mala de
proximo quamquam

Alio modo

Proverbiorum xxii

Ecclesiastici xli

fama proximi leditur 2r modo primo iuste

ius quod si non audierit eos dic ecclesie. Qui
autem ecclesiam non audierit sit tibi sicut
ethnicus et publicanus. Tercio voluit deus
ut saltem in defendendo fame sue
contra publicam denunciationem a
peccato liberet. Alio modo fama proximi le- Alio modo contumeliose et hoc fit
ditur contumeliose. Et hoc fit verbo in verbo
quod si contingit tripliciter. Primo falsum crimen
proximo imponendo. Secundo verum cri-
men sed in occulto in publico ordine
iuris non servato proponendo. Tercio
verum crimen occultum impositum
in publico negando. Talis cum negando
crimen verum accusantem indirecte no-
tavit de calumnia et falsa impositione
et ita convictum in eo est famam suam
lesit. Iste non tenetur negationem suam
retractare sed tamen tenetur peccatum suum
occultum in publico confiteri. Sed reprehen-
ditur propter opinionem Thome [illegible] qui peccatum suum
de re nec ... quasi calumnia perdiderit nec abscon- [illegible]
derit tenetur tamen famam alicuius accu-
santis restituere dicendo non habeatis eum
pro calumniatore quia credo quod habeat
bonam intentionem in proponendo vel forte
credidit se posse probare intentum suum
et deceptus est vel huiusmodi.
Nota quarto quod ablatio fame cavenda
est quantum fieri potest. Sicut utile est

Fama violata est primum

fama. Secundo quod ipse peccatis illo-
rum solus in spiritualibus in quibus committuntur ad
multa homo paratur et in temporalibus detrimentum
amissa fama. Sed etiam consilium ad similia
quod ex timore infamie multi a peccato
retrahuntur, qui tamen se infamatos
conspexerint, propter securitatem peccant. Et
Iero. dicit Ieronimus: Corripiendus est
solus frater, ne si semel pudorem aut
verecundiam amiserit, permaneat
20 in peccato. Quarto quod uno infamato alii
consimiles infamantur. Sicut dicit Augustinus ad
Augus. plebem Ipponensem: Cum de aliquibus
qui sanctum nomen profitentur aliquid cri-
minis vel falsi rumor insonuerit vel
30 veri patuerit, instant, satagunt, ambiunt
ut de omnibus hoc credatur. Quinto
quod ex peccato unius publicato alii
provocantur ad peccandum. Clandestinis
istis modis fame parcit, ut minus
ledat, sive primo solus vel testibus adhi-
bendo. Et deinde si non audit vim pre-
addat, sive testes adhibiti sint
illi quibus crimen est notum qui utique
habere possint, vel ceteris presentandi sunt
sive alii qui ipsum nescierunt. Ita tamen
pro fame conservatione emendationem fratris
sibi providet. Sed eisdem crimen sive
publice acceptum cognitum est, sed ad eius

secretamque admonicionem non emendatur
adhibeat unum vel duos coram quibus
eum corripiat si forte verecundatur
coram illis. Si addat quod non fuerit de-
innuaret eum habere testes pre-
admonicionis non obstante quod sic
eius fama ledatur

Conclusio Differencie et infa-
miam ferre non est peccatum sed actus
humilitatis non est peccatum sed non resi-
stere infamie est actus humilitatis
ergo non est peccatum. Maior patet per beatum Gregorium — Gregorii
in moralibus inter virtutes et amores
et humilitatis probatur. At ad hoc est
superbia et dum inquit Augustinus tempo- — Augustini
ralium et humilitatis hoc est dicere se
immoderatis laudibus extollam et
hortamur mutuo viri redemptoris mo-
deramine contra detractoribus lacerari
permittam sed ut cum vox laudantis
elevat lingua detrahentis humiliet
et in contrarium de ... fratris patitur
sequitur quod cum ... infamiam sufferre
indicat ... non repellere est humilitatis
Arguitur videtur quod aliquis propter
infamiam non repellendo sit crudelis
eum esse dicitur qui famam suam negligit
sed crudelitas est peccatum ergo peccatum est
infamiam non resistere. Maior est Augustini — Augustini

In sermone de communi vita clericorum solo
dicit. Conscientia necessaria est tibi, fama
proximo tuo. Qui confidens conscientiae suae
negligit famam crudelis est. Glo.
Crudelitas est vitium contrarium
excedens modum puniendi culpas.
Hinc et Seneca. Crudelitas est
atrocitas animi in poenis exigendis
et est species ... in ...
contemptus famae et appetitus
utrumque potest esse laudabile et vitio-
sum. Fama enim bona non est necessaria
homini propter se ipsum sed propter proximum aedi-
ficandum. Appetere ergo famam propter
proximum charitatis est. Appetere non
propter se ipsum ad inanem gloriam per-
tinet. Converso contemptus famae
...
vel proximum ... et crudelitas ...
... quibus ... ex offendiculo
... de statu ... aliorum saluti
... infamia ...
... posse repellat ...
magis ... salutem
... possit ...
... fama vel infamia ...
Argumentum ...
... de proximo suo ...
... verbo et exemplo ...
... per infamiam ergo quilibet
Considerandum ... fama ... tales qui ...
... non defendit ...
... est ... non ...
... fama ... sibi sufficere ...
... ad ...
... defendere ... intelligendum est ...
et non ...

tenetur repellere infamiam Sed in
quodam casu in ista duplici repellere infamiam
primo occasionem subtrahendo in
dictis et factis Et sic omnes tenentur
infamiam vitare Alias si scandalo
activo tantum non possent quod semper 229
peccatum est Secundo linguas detrahentium
compescendo Et hoc modo non omnes
tenentur nisi quis saluti proximorum
providere debet Et hoc est quod dicit
beatus Gregorius omelia ix super Ezechielem
linguas detrahentium sicut nostro studio
non debemus excitare ut ipsi pe-
reant ita per suam maliciam excitatas
debemus equanimiter tollerare ut
nobis meritum crescat Aliquando etiam
compescere ne dum de nobis mala
disseminant eorum qui nos ad bona
audire poterant corda innocentium
corrumpant Et infra aliquis eorum quorum
vita in exemplum imitacionis est
posita debet si potest detrahencium sibi
verba compescere ne eius predicacionem
non audiant qui audire poterant Et
in pravis moribus remanentes bene
vivere contempnant

Utrum uti preciosis vestibus semper sit peccatum

Modo primo vestibus vestimentum

[illegible] ad Clericos [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
de libro [illegible] ... [illegible]
Et habetur [illegible]

vestis quid

a vestio dicitur vestem pure sylicha
diffiniunt esse quecumque induendi
pingendi. Amiciendi infirmiendi
tegendi accubandi causa patum est
In vestibus ergo et in lectis et
tectoriis quibus utitur homo non est
aliquod vicium sed in homine qui immode-
rate utitur eis. Et hoc potest esse duo-
bus modis, ex consuetudinem hominum cum
quibus vivit quibus si non sit malis
moribus ut Aug in lib iii confessionum
Que contra mores hominum sunt flagi-
cia pro morum diversitate vitanda sunt
ut pactum inter se civitatis et gentis
consuetudine vel lege firmatum nullius
civis aut peregrini libidine violetur.
Turpis enim pars est que suo non congruit
universo. Et hoc intelligitur quantum spe-
ctat mores id est ad integritatem quia
frequentantur quia ab hominibus talibus
locus abusionis non debet que
putari. Quamvis sub gravi pena vestem
lane et lini [illegible] ut circa de
usu patrie est ut mulier deferat
vestes vestibus colli curvatis et
aptatis usque ad ostensionem pectoris
et mamillarum talis usus turpis
est et impudicus quod non servandus
hinc Exod xxiii dicitur non sequaris
turbam ad faciendum malum. Alios

In vestibus non est vicium

Ho pt in vestibus ex consuetudinem

Aug in confesso

Exod xxiii

Alios mandato ...

Erra[ta] [illegible]

... usu cognoscitur ut et ab omnibus sancti
... Anima corporis et ...
cognoscitur sensus et ingressus hominis eius de illo
decent et ingressus hominis eius ... de illo

ex inordinato utentis affectu
Et hoc potest esse tripliciter. Vno modo secundum *vno modo secundum*
[illegible] ut quando aliquis in su- *[illegible]*
perfluo cultu vestium gloriam querit. Sicut
hominum vestes pertinent ad apparatum
et ornatum. Vnde Gregorius in quadam *Gregorius*
omelia ait: Sunt nonnulli qui in
cultu preciosarum vestium et subtilium
nullum putant peccatum esse. Quod si culpa
non esset, nequaquam sermo dei tam
vigilanter exprimeret quod dives qui
torquebatur apud inferos bisso et pur-
pura indutus fuisset. Nos quippe vestes
preciosas [illegible] sua propter statum
nisi ad inanem gloriam querit. Secundo ille
qui superfluum cultum vestium querit ad *2 ad delicias*
inquirendas delicias secundum quod ordinantur vestes
ad corporis fomentum et subtiles
consuetas. Et hoc contra quosdam clericos
aut [illegible] qui mollibus vesti- *[illegible]*
untur in domibus regum sunt. Tercio *3o*
ratione [illegible] non celestis vel cum nimiam
sollicitudinem apponit. Vnde Chrysostomus *Chrysostomus*
non est simul corporis et anime ornatui
[illegible] est pusillanimo [illegible] extra
liberalis de ornatu corporis quod de or-
natu anime non curat. Alio modo potest
esse inordinatus affectus per defectum. *Alio modo potest esse defectum ex negligentia [illegible]*
Et hoc ex negligentia vestis incultus.

non adhibet studium et laborem
ut utatur cultu vestium ut oportet
vii ethi 4 unde philosophus vii ethicorum dicit Ab mollicie
quia vicium est pertinet quod homo trahat
vestem per terram ne laboret in
remedio eius vel hoc potest fieri ut
inde querat gloriam et ostentacionem ut
sic reputetur mortificatus et inde
contemptor Et eo quod vestes interius
[illegible] vel vinctiosas
bernhar deferret unde bernhardus dicebat quod in
vestibus paupertas placebat sordes
pro autem nunquam Et ideo nec affectate sor-
derent nec exquisite de illac laudem
parant Sed ita de vestibus quod de
cibus intelligendum esse dicit Senecam de [illegible]
Secunda Nota 2o Circa ornatum vestium
Circa or hab. ve ut dicit in hac considerandum est
stat persona persona aliter et loquimur de persona
constituta privata et aliter de persona privata
In persona publica considerandus est status
in persona publica dignitatis et ideo persone constitute
Circa quod duo statuit debet habere re
dignitatis cum reveniat i. contemptibilis Et
ne ipse in superbiam efferat utrumque
ergo debet esse laudabile Et quod propositum
utatur vestibus ad reverenciam [illegible]

Aristoteles 4to ethicorum vestibus excessus et defectus
nimiam ostentacionem quando habet
dicit [illegible] oportet sacerdotem esse ornatum moribus Sed
[illegible] oportet illum esse ornatum exterioribus habitum [illegible]
et necesse est ut dignitate necessariam ostendat gravitatem
necesse habitu [illegible] ut nec fulgidis nec sordidis
se vestibus ornet [illegible] contemptibilis [illegible] dignitatem indicat [illegible]

inducendam / Et vilibus vtatur z rar(o)
specie humilitatis / Ista dictaverat ne
ad autem conservandum fuit in
superbia degeneraret / Et ne dum
nimius servat z humilitas regredi
fragatur laudis / Sed et Augustinus et tho-
mas laudabiliter sacerdos in offi-
cio divino preciosis vtitur vestibus
ad reverentiam divini cultus / Et lau-
dabiliter ab huiusmodi simpliciter humilitate
abstinet / Sed in communibus religiosis
In eo ac qui est persona privata — persona privata
virtuosum est simpliciter humilitate
abiectioribus indumentis vtatur z /
inquantum status suus requirit / Vn(de)
[illegible] sancte dixit / Quod ab-
[illegible] in [illegible] preciosi noceret / et
[illegible] indumenti preciosi [illegible]
[illegible] non esset / [illegible] de Iohanne non
dicit / et erat indutus pilis camelorum — [illegible]
Nota 2o pro ornatu mulierum — pro ornatu mulierum z
[illegible] est considerandum primum interius — [illegible]
mulieris sed ornatus exterior ipsius or-
natus / Circa primum advertendum — [illegible]
[illegible] possit esse interius circa
[illegible] ornatum sed secundum varietatem in-
[illegible] exterior [illegible] alterius petri mo(r)e
[illegible] alterum vendidit / alterum ultra petrum

De ge. [illegible] / [illegible] in [illegible] mores [illegible]
vnum observare [illegible] z sed et indumenta
intelligendum est [illegible] [illegible]
[illegible] vnum [illegible] sibi vt austeriora
[illegible] indumenta vel alimenta [illegible] aut [illegible]
[illegible] seu aut [illegible] est [illegible] et Augustinus

[Si vult se ornet ad finem concupiscencie proximi ... alliciendo] Quam si mulier se ornet hac inten-
cione ut trahat homines ad sui concupi-
scenciam peccat mortaliter quia agit
contra charitatem proximi tendens
ad mortem eius anime etiam si non
sequatur ruina per concupiscenciam eius
quia sola cogitacio et consensus in ea
deliberatiuus est peccatum mortale. de pa-
[Prouer. vij] rabolis vij. Ecce occurrit mulier in
habitu meretricio parata ad capien-
das animas. Si vero non hoc intendit
[Si ad iactanciam [illegible]] sed aliud scilicet iactanciam et humanam
laudem et sibi constituit finem suum
ultimum in ea quod si eligeret illam gloriam
pro salute anime sue vel gloria eterna
potius facere contra precepta dei et eccle-
sie ut consequi possit illam gloriam sic est
peccatum inanis glorie et mortale quia mora-
lia ex fine trahunt speciem ut dicit philosophus in
ethicis. Si autem intendat quandam com-
[Si ad complacenciam [illegible] alliciendo] placenciam propter vanitatis ornatum
ad quem ita afficiatur et ibi constituit
finem, adeo quod etiam si crederet cer-
titudinaliter proximum ex illo ornatu
ad ruinam trahi non curaret ut saltem
consequatur complacenciam illam dicen-
dum est mortale. hinc Aug. Sed
[Aug.] ultimum peccatum est adeo veniale quod non

fiat venale dum placet complacentia
viri sui [illegible] et multo magis si hoc
in contemptu dei agere[t]. Si vero
intendat aliquam inanem gloriam
vel iactantiam vel concupiscentiam in
huiusmodi ornatu leve sc. citra salutem
esse mortale [illegible] primum erit venale
dum si intendat per se placere
viro suo huiusmodi obmittendo reddat
ei odiosa et forte eius contemptu labatur
ad adulterium aliquos concupiscendo vel
quod inopinat et sibi hoc a viro vel hoc
precepto unde ad 1 Corinth.
[illegible] que nupta est cogitat que
[illegible] quomodo placeat viro. Si vero
si intendat ex hoc vitare obpro-
brium hominum sc. omisso ornatu
secundum morem patrie despiciatur et a aliis
[illegible] ut augeo tradat et [illegible] vel
[illegible] leve videtur esse peccatum
Modo dico in ornatu suo vesti-
tu quo se ornat mulier duo possunt
inveniri primum est curiositas super-
fluitatis alterum incentivum seu excita-
tionem libidinis ad quod inducat. Quo
ad primum consideranda est conditio status
et persone nobilitatis [illegible] quod vani est
magis concessus alteri est pauperi ut
vestes aurum [illegible] serica gemmata

Si ad inanem gloriam [illegible]
Si ad complacendum viro
1 Corinth. vij
Si intendit vitare obprobrium hominum
Si intendit [illegible]
In ornatu duo inveniuntur

Est excessus in uxore ducenda / et cibi
sumus / pauperibus non autem in unoquoque principibus
Aug. et militibus secundum Aug(ustinum) de doctrina christiana
inspiciat / secundum loco / et tempore / et personis
conveniat diligenter est attendendum / Nec
temere flagitia comprehendamus / Nam
in orbe huiusmodi rebus non est carnalis
concupiscentia sed necessitas / sed certa
utendi / et suo appetitu vel plenius
vel amplius est quod faciendum / et sic
non refert circa sed libido in culpa est
Et primus Aug(ustinus) ibi loquitur principaliter
de cibis / secundum Damascenum in fine de fide
Damascenum / Et illud ad indumenta extendit / ut
scilicet in huiusmodi mos et consuetudo
patrie attendatur / quia contra morem patrie
et si sit immoderatum et inordinatum / vide
et abusivum est creature / Non tamen omnis
abusio creature est mortale / Nam
nimis ardenter comedendo est abusio
cibi / et tamen raro mortale / sed nemo audiet
dicere vellet / non posse esse abusum
creature / nisi in transgressione precepti tenetur
nec ipso excessu ornamentorum / et prodi
galitate est abusus creature
Alterum incentivum / Circa alterum vero ornatus mulierum / quod
est incentivum ad lasciviam / videtur esse
distinguendum de ornatione data et
acceptata / Quia cum mulier ornet se solum
occasio causa allicere ad peccandum

decenciam seu statum et morem pa-
trie. Et non sit ibi nimius excessus.
Et ergo hoc assimulantur (?) [illegible]
ad conpositionem eius. Dicit ibi
oratio sponse accepta quod data
vide non videri quod ex solo. Tamen dicit
ex affectu eorum impetrabilis (?) ad pon-
dus saltem mortale [illegible]. Ad hoc
dicendum. Sed b [illegible] potest
CXVIII (?) b Aug. — haberi [illegible] excessus quod dicit ibi
esse tantus [illegible] quod [illegible] videtur
oratio cum data [illegible]
se ornatus [illegible] sit esse
[illegible] excessus ut mortale valeat iudi-
cari. [illegible] boni viri videtur
dici [illegible] boni viri non solum
[illegible] specialiter [illegible]
[illegible] est ergo Conclusio
Responsalis vel probabiliter
vestibus [illegible] semper est peccatum
[illegible] illud
[illegible] in textibus carnibus
[illegible] vel veste
[illegible] ultra modum suum et
pompose [illegible] vestibus
[illegible] Seneca
[illegible] sed (?) [illegible]
[illegible]
[illegible] Aug.
[illegible]
[illegible]

Absit ut [illegible] (left-margin note; rest of note illegible) [illegible] nobis impetret

pe [illegible] q · interest in habitu ornato [illegible]
et sobrietate ornatur se non in textibus carnibus [illegible]

restrictus vt .2. [illegible] habent mate-
riam qui quibus vivunt. Duo interpretes
[illegible] conformare alios. Dant sup-
[illegible] [illegible] cupidi sunt
vel [illegible]. Circa ergo primum possessiones vestibus
propriis [illegible] patrie non ascendant. Et Zoe
Zoe p[...] [illegible] .2. omnia corporalia facta sunt propter
gen. po. hominem dicens Gregorius et ipsa indumenta
et indumentorum circumstantie. sed cir-
cumstantie sunt preciositas materie et
decor forme quod hoc sit facta propter
hominem. Si quod homo vtatur eo eo modo
quo debet non peccat. Circa preciositas
Zoe za vestium sic Gregorius .2. sic preciositas
ciborum sic preciositas vestium [illegible]
[illegible] [illegible] Augustinus in li-
Augus bro [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
preciositas vestium. Et sic [illegible]
secundum statum generis et nobilitatis
Alex. de ales persone. sed in [illegible] patrie et
[illegible] officium sic vestibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
voluntate et [illegible] [illegible]
Coram [illegible] oculis [illegible]
propter necessitatem honestatem
[illegible] [illegible] gen. [illegible]
gen. po. [illegible] erat vterque nudus scilicet adam
et vxor eius [illegible] [illegible]

234

Augustinus de doctrina christiana li. iiio ca. x

Offert sit ut si animo vicio cupiditatis vel voracitatis
fructu ipso cibo sapientis utatur insipiens at sedissima
gule flamma in velleribus ardescat

Item ex hoc ergo clericus prohibet et ornatus mundi-
alis a clericis semper [illegible] [illegible] [illegible] videt[ur]
si clericus ornatus mundialis prohibet[ur] ita [illegible]
[illegible] decet eis sacrata et ornatura [illegible]
consecrato ordine aliena est eos ergo [illegible]
fit clericos qui se fulgidis vestibus ornatos exhiben-
dant oportet

dare occasio peccandi [illegible] aliquem inducunt aliquem ad
peccandum verbo vel facto faciendo aliquid [illegible] [illegible]
alium inducat ad peccandum [illegible] accepta occasio [illegible]
aliquis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
peccandi aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
peccandum

postea introducto peccato cognoverunt
se nudos. fecit quoque dominus deus — Gen. iii°
Adam et uxori eius tunicas pelliceas — 235
.i. contra intemperiem aeris. loca illa
ad que erant circuenda. Et videtur
secundum quantum ad ornatum Gen. iii. Et
Math. xi. dicit salvator quod qui mollibus — Math. xi
vestiuntur in domibus regum sunt. Ergo
[illegible] accipitur ornatus vestium pre-
ciosarum competit principibus et hiis qui
a latere principum et [illegible]
Corpus [illegible] est personarum
committatur sive ornatus [illegible] vir
ornatus [illegible] appareat.
[illegible] personarum honestum vel ut viro
placeat [illegible] et uxor viro suo et
[illegible] intelligendum est [illegible]
ornatibus [illegible] nobis [illegible] et [illegible]
Corpus mulier [illegible] nube
[illegible] ornatu quo
[illegible] habendo [illegible] Apostolus — i. Corinth. vii°
placeat sponso habendo [illegible] at non
dicat i. Corinth. vii°. [illegible]
[illegible] si non [illegible] continere [illegible]
[illegible] Et infra [illegible]
[illegible] ergo [illegible]
[illegible] ut ei
[illegible]
placeat [illegible] intendit copulari
Corpus [illegible] Et [illegible]

in predicando / et confessores i. confessor(es)
mulierum et excessivum ornatum detestari
et reprehendere debeant / non tamen
indistincte asserere / esse peccatum morta-
fra pe — le. quia peccat / quia ornatus peccatores prae-
dicatores et confessores detestari et
reprehendere debent / si tamen talis modo
mulierum ornatus excessivus plus
infirmis viribus est ambitiose procedendo. ego
3a pe. augu. — de solo peccato quia peccat per augustinum. Epistola hom[illegible]
ad possidium quae dicitur [illegible] est de
ornamentis auri vel vestis / [illegible]
habeas in prohibendo sententiam /
nisi in eos qui coniugati non sunt nec
coniugari cupiunt / qui cogitare debent /
quo placeant deo / illi autem cogitant
quae mundi sunt quo placeant / vel viri
uxoribus / vel uxores viris. Ce-
terum ad peccatum mortale [illegible] / [illegible]
sit quia charitatem / et non sufficit [illegible] sit
contra aliquam virtutem / ut magnificentiam
contra liberalitatem excessus / non est
peccatum mortale / nisi ad aliquid contra cha-
x dedimus — ritatem / puta / quia in [illegible] pona [illegible] finem
ultimum / aut negat [illegible] suo / et hoc
notabiliter est contra [illegible] in [illegible]
non est peccatum mortale / nisi ad finem quae
est contra deum / aut proximum ducat / Per hoc
excessus in ornatu [illegible] esse est peccatum morta-
le non est [illegible] sententia [illegible] ut aliam faciat
[illegible] de peccato mortali in [illegible] ornatu / [illegible] peccata
faciendo [illegible] / et [illegible] in se non esse mortale / aut ei mortale
[illegible] contra [illegible] ad [illegible]
q. l. [illegible] [illegible]

Advertendum quod licet aliquis provocet ad
perpetrationem peccati ornatu alterius, si ille qui
ornat se talem finem non intendit nec est excessivus
in ornatu, licet ponat scandalum passivum et
occasio accepta. Sed si est in ornatu excessivus
propter inutilitatem ad libidinem, ut in multis
adinventionibus novis inveniendis, et similiter
et credat probabiliter quod aliquem provocaret ad
libidinem, tunc peccat a mortali. Si de ho-
nestate non est certum, potest portare. Si vero
credat probabiliter quod provocat occasionem
ruine alterius, sive difficultatem [illegible] deformare
de moribus aliqualiter [illegible] concedat. [illegible]
[illegible] est excessivus in ornatu propter [illegible]
[illegible], ut in [illegible] [illegible] [illegible]
novas, quas [illegible] diabolus [illegible] [illegible]
ad ornatum [illegible] magis [illegible] [illegible] magis

sint efficaces ad illa significanda actus / Et p[...]
licet illo possit sentire a dari de morti pro
cepto [illegible] [illegible] semper [illegible]
sit ad dimissionem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsa in
Argumento primo

Ieronimus Crates ille Thebanus homo quondam
ditissimus cum ad philosophandum Athenas
pergeret magnum auri pondus abiecit
nec putavit se posse et virtutes et
divitias simul possidere hec sufficiant
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fide [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui facit contra [illegible]
[illegible] in [illegible]

si sit bona intentio ut uxor placeat
marito vel equo sic Cas. non
tamen sic pba et sed solempnia pa-
trum sine sermone pontificum do-
minio sive decreto sanctorum
non est superstitiosa admonente
[illegible] habemus ut dicitur in
canone xi. q. iii. c. Consulenti
hoc est contra illud probi in se
[illegible] prudentie sue [illegible]
ne sue [illegible] ut negat [illegible]
ea [illegible] agenda vel docenda [illegible]
[illegible] decretis promit [illegible]
[illegible] aut sermone [illegible]
[illegible] [illegible] ornatu esse
[illegible] mortale simpliciter et [illegible]
in quibusdam [illegible] [illegible]
[illegible] in aliis [illegible] non erat mortale
[illegible] dist. xxx. quali-
[illegible] de vbis negat [illegible] alio [illegible]
Contra [illegible] verbo
et exemplo alios ad penitentiam
et inde contemptu [illegible] habeat
decet vilibus [illegible] vestibus [illegible]
[illegible] illud. Johannes habe-
bat vestimentum de pilis
camelorum Math. iii.o. quod dicit
penitentiam [illegible] habitu peni-
tentie ostendit [illegible] quod

ecce pri mich ca [illegible] [illegible] An non [illegible] et [illegible] est
Jesu Christum pauperem et [illegible] predi-
care [illegible] et [illegible] doctrina iubentis
[illegible] [illegible] Et in [illegible] loco
[illegible] non solum sermone [illegible] penitentie [illegible]
[illegible] et abstinentia

Math. iii.o

hebre. xi
iiii reg. i° vir pilosus et zona pellicea accinctus renibus

Ex sanctis prophetis de quibus apostolus ad
hebreos .xi. Circuierunt in melotis
et pellibus caprinis ut helias
Elias qui tamen ad aliquid in tali ha-
bitu describitur iiii regum .i. c.
Sequitur vel in vestibus preciosis
est peccatum mortale patet quia dominus
in scriptura et hec non comminatur
gravem punitionem vel dampnationem
eternam nisi propter peccata mortalia quare
ysaie est dicit et ministrando loquitur
exaugent et ministraverunt sibi [illegible]
delicati sunt et plagam in modum decoro-
rem. Sed dominus comminatur gravem
punitionem mulieribus sequentibus huiusmodi
vanitates per ysaiam iii c. ut dicetur
Auferet dominus ornamentum calciamen-
torum et lunulas et torques et
monilia et armillas et mitras et
et vittas et erit pro suavi odore fetor
et pro zona funiculus et pro crispanti
crine calvicium et pro fascia pectorali
cilicium. Pulcherrimi quoque viri tui
gladio cadent. Dicit ergo [illegible] quod
[illegible] non est nisi in casu in quo
est mortale vel nimium excessivus
vel propter abusum talium rerum dominus per-
mittit illa auferre et dare contraria

dicto c°
ysa. iii°

melote [illegible]

in primitiva ecclesia quod sunt etiam
esse in venalibus. loquitur contra
ipsos ipsa Ad romanos .xvi. scribens et
predicantes perpetue. et ad alias vero
glo. sunt pro refectione obsequentium
delicatos. Et lucri. Unde contra pauperes
expoliabat hoc. sic pauperes a
confirmaret. cuncta contra deus
pro confirmaret in mala intentione sic ex-
pectabat. quam mala. Ephraim ex cla-
mabat. ut pareret. Elevate sunt fi-
lie mee. pro eo quod elevate sunt fi-
lie syon et ambulaverunt extento
collo. quod est iudeam interiorem clamorem
et nutibus oculorum ibant plaudentes
et plaudebant et sic ambulabant
re constrepentendo. Et sic ambulabant
hiis ornatum
Sequitur. Ratio est contra doctrinam
apostolorum videtur esse mortale. pro illud
lucæ x. qui vos audit me audit. lucæ x.
et qui vos spernit me spernit. Et
Fabianus papa dicit
.i. q. i. quod in omnipotentem deum delinquunt qui
contra apostolorum nec non
patrum statuta parum
aliquid offendunt
vel aliquid sollempne contra doctrinam non valet
vinde et quod dissensionis ut xxv. q. i. Quod
pro quibus deus dixit apostolus
quicumque contra apostolos absit inter
et ipse dissentit quod absit inter

non sententia docet sed magis
creatore communicet [illegible] tales ornatus
est contra doctrinam apostolorum ita paulus
Prima ad Thimotheum 4o — prima ad Thimotheum 2 dicit de mulieribus [illegible]
ornatus suo non in tortis crinibus
aut auro aut margaritis aut
preciosa veste [illegible] quod non omne quod
est contra doctrinam apostolorum est mortale
vel indispensabile sed solum consilium
ad ea quae pertinet ad fidem vel
bonos mores utiles ad salutem
nam sic in lege divina quaedam sunt
In lege divina quaedam monita simplicia — monita simplicia contra quae faciendo
esset de se veniale ut illud levitici
Levitici 19 — 19 coram cano capite surge
[illegible] reverentiam senioribus prebe
Quaedam praeceptoria — Quaedam praeceptoria contra quae agendo
esset mortale ut decem praecepta et
quae reducuntur ad ea et in novo
testamento credere explicite arti-
culos fidei et sacramenta suscipere
secundum tempora et qualitatem personarum
Quaedam consultoria — Quaedam autem consultoria [illegible]
ad nullam ligantia [illegible] sed ad maius
bonum provocantia sic sunt admonitiones
[illegible] in 2 [illegible] et consilia
adhortationes ad bonum ista et doctrina
apostolorum credendo aut intelligitur in

Apostolorum est ubi [illegible] in casu illo quo [illegible] [illegible] illud [illegible] tempus in quo [illegible] ornatum [illegible] [illegible] verbum [illegible] et ideo [illegible] ostendo [illegible]

In talibus confitentis esse peccatum et
mandata. Ego non loquor dicit et de ve-
ritate ipsorum sed temptatum non est
clare habere regulam sed secundum mani-
festam et declaratam sanctorum est
hoc considerari. Tales autem ornatus
ab apostolo non prohibetur preceptorie
nisi in eo casu in quo fit ad lasciviam
vel mortem iactantia. Hinc dicit beatus
Petrus Id non intrinsecus crinibus etc. Ista
sunt intelligenda ultra modum status
aut persone vel morem patrie. quia
sunt curiositatis et manifestat ad petu-
lanciam. Sed prohibentur huiusmodi ornatus
monitorie et exhortatorie quod patet ex
evidenti ratione quia si preceptorie diceret
et ubi sequeretur hoc inconveniens quod
quelibet portaret vestem aureo intextam
aut argento circa regnum peccaret
mortaliter quod est absurdum dicere. Item — Hester quinto
et Hester induta erat regalibus ve-
stimentis et stetit in atrio regis ut Hester
quinto. Et Judith castissima mulier in- — Judith x
duit se ornamentis suis. Assumpsit
dextraliola sua et lilia et inaures
et anulos et omnibus ornamentis
suis ornavit se Judith x. Et sicut Ce-
cilia deaurata veste deferebat
et plures alie
Sequitur capitulum tercium de homi- — capitulum tercium

ille per quem scandalum venit. Ve at
120 ut dicit Iero(nimus) importat dampnacionem
eternam cui imputatur. Vel sunt igitur
Sed multa scandala: vel ruine spiritualis
mulieres incedunt erecto collo et pectus
infirmis membris [illegible] mulieres
ornatum. Item de [illegible] dato
dato et de culpa dicitur quod qui occasionem
dampni dat dampnum videtur dedisse. Videtur
Dicendum quod non omne opus quo alius
scandalizatur est peccatum mortale. Sed si
operans hoc intendit. Aut dictum
aut factum in se est tale quod est sufficienter
inductivum ad ruinam. Ita quod dicit
ex verbo ocioso vel levi dicto ab alio
si quis ruit in mortale ipse vero hoc non
intendens peccat mortaliter. Et hoc
hoc ipse attendat nec credat alius
[illegible]. Erit ergo hoc scandalum aut
occasio ponatur accepta quam data. Sed
in proposito [illegible]. Responsio [illegible] occa-
+ non + sio tacenda est. Quia aliquis [illegible]
posset ut [illegible] fieri non est sed nihil fieri debet
ad hunc finem quod [illegible] placeat
aut fatuum desiderium aut [illegible] aliquis
potest. Et si fiat [illegible] quod datur occasio
alii ita [illegible] tamen debet sibi
posse. Mulier [illegible] tenetur [illegible] debet
deformare et defigurare se aut veste
fatuo. Aut minus plus ire ad [illegible]

Tercio si sciat quod aliqui scandali eam concupi-
scunt et ei displicere debet / sicut eciam
accidere quod de talibus ornatus tamen
immoderatus sit / quod erat occasio eis scandalizandi
taliter data Et sic peccatum mortale

Sequitur de ornatu quod est contra preceptum
diuine legis et peccatum mortale Sed ornatus
mulierum est contra preceptum diuine legis
dicit enim 1 pet. iii. quarum sit non extrinsecus sit — 1 pet. iii
non capillatura capillatura aut circumdatio
auri aut indumenti vestimentorum cultus Et
videlicet dicit Cyprianus Sericum et purpura — Cypriani
indute Christum induere non possunt auro et
margaritis et monilibus adornate
mentis ornamenta et corporis perdiderunt Sed licet
non sit nisi peccatum mortale generaliter
Sed mulieribus coniugatis licitum est
ornare non ut prouocent adulteros vel
aliquos ad libidinem Et contra tales
videtur glosa loquitur et Petrus in epistola sua
Hester dicitur quod mulieres coram quibus in
tribulacione erat contempnebat viros
et ut aliis placeret se pulchre ornabat
Quod si hec prohibent Petrus et alii ex loquuntur
Respondeatur non ad prohibet mulieribus
coniugatis se ornare ut placeant
viris suis sed ne dent eis occasio meretricie
portare cum aliis vnde apostolus 1 ad Thimo. — 1 Thimo ii
ii dicit mulieres in habitu ornato cum
verecundia et sobrietate ornantes se

non in tortis crinibus aut auro aut
margaritis aut veste preciosa per quod
dat intelligi quod sobrius et moderatus
ornatus non prohibetur sed inhibetur sed
superfluus adulterandi et impudicus
Aliquam autem fucare et coloribus exterius
adulterare in facie non est sine peccato
mortali ita inquit Jero. Aliud faciat

Jero

in facie cerussam purpurissam et ce-

alta
purpurissa

russa quarum altera ruborem genarum
labiorum mentitur altera candore
oris et colli ignis iuvenum fomenta
libidinum impudice mentis indicia
Et iterum qua fiducia eriget mulier
fucata ad celum vultus quos conditor
suus agnoscit ergo ornatus mulierum non
est sine peccato mortali. Secundum Richardum Alber-

fucacio non
est peccatum
mortale

S. Alex. et Bo. et huiusmodi fucacio non
est peccatum mortale sed solum quando fit propter
lasciviam vel in dei contemptum in quibus
casibus loquitur doctor. Aliud etiam
est fingere pulchritudinem non habitam
et aliud occultare turpitudinem ex
aliqua causa provenientem puta ex
egritudine vel aliquo huiusmodi. Hoc enim
licitum est iuxta apostolum I ad Corinth.

I Corinth.
xii

xii. Que putamus ignobiliora membra
corporis esse his honorem abundan-
ciorem circumdamus efficiunt ergo ubi de-
se non est peccatum mortale ut senciunt doctores

ſz mortale vel veniale ſm intencionem
vtentis et condicionem perſone. Vt ſi
non ſit in ſtatu mittendi propter
religioſa in quibus ſeruaſſe eſſet
peccatum mortale. Vnde ſi colorem melioraret
in ipſis coniugatis propter hoc ſuauius
et intencione placendi debite mo-
deratis ſit non eſſe peccatum ſic et
alius ornatus.

Notandum de artificibus hominum or-
natum ſpectantes an peccant. Dicit
doctor quod ſi eſt aliqua ars ad faciendum
aliqua opera quibus homines vti non
poſſent abſque peccato propter conſequens arti-
fices talia faciendo peccarent propter hoc
directe alijs occaſionem peccandi vt ſi
quis fabricaret ydola aliqua ad cultum
ydolatrie pertinencia. Si vero aliqua ars
ſit ex operibus homines poſſunt bene vel
male vti ſicut gladius ſagitte et hoc
vſus talium artium non eſt peccatum et hec
ſole ſunt diſtendende. Vnde Criſoſtomus ſuper
Matheum. Eas ſolas artes oportet vocare
[illegible] et cetera que [illegible] [illegible] vitis
[illegible] ſunt tribuunt et conſtruunt. Sed
in aliis artium operibus vt plures aliqui
male vterent propter hoc tamen de ſe non ſunt
illicite. Sed tamen per officium principis a
ciuitate exterminande ſecundum Platonis ſen-
tenciam. Vnde ergo mulieres licite

[illegible]

[illegible]

[illegible]

se ornare putat vel ut offerret de-
centiam sui status vel etiam aliquid
superaddere ut placeat viris. Confessores
caveant ne aedificent talium ornamen-
torum non peccant in usu talis arti-
fices forte inveniendo aliqua superflua
et curiosa unde Chrysostomus super Matth.
Ab arte talium et textorum inter-
abscindere oportet eam adhibeamus de-
diderunt morbum ad conservationem arte
animi male ministrantes

Utrum hereticus sit communicandum

Noto primo heresis est divi-
sio et dicitur ab eligere quia unusquisque
eligit disciplinam quam putat esse
Ysido. meliorem teste Ysidoro super epistolam ad
Galatas. Et heresis ratione peccati est
species peccati in infidelitate impugnans
veritatem fidei ... Et dicitur ab eo quod
hereticus nomen concretum ab abstracto. Est
heresis quid autem heresis dogma falsum secundum sacram scripturam
contrarium scilicet ecclesie contrarium catholice
veritati. Unde heresis est dogma falsum
sive error. Et non e converso. Quilibet
heresis est, inquit Ysidorus, pessimum dogma
habet dogma autem perversum et dogma
falsum sed non est dogma sive heresis
Ut inter ... errare illum aut
Augus omnium est pessimum ut Augustinus in Enchiri-
dion.

xvi

Dicit quod fidei orthodoxe contrariis quo
excluduntur etiam alii errores fidei
orthodoxe non contrarii, sicut error in
rebus mere individualibus. De quibus fides ca-
tholica multipliciter contrarium asserit, de
quibus Augustinus. Augustinus ubi supra c. in- Augustinus
quit: errores in libris, etsi falsa sunt
dogmata, non heretici sunt dicendi.
Ex hac diffinitione sequitur quod error in
fide catholica prius est heresis quam ab ecclesia
dampnatur, sed quia fidei contrarius videtur
heresis ab ecclesia dampnatur, postquam dampna-
tum est heresis fuerit. Determinatio ec- Determinatio
clesie non facit propositionem prius veram esse, sicut ecclesie non
nec prius falsam esse veram, sed quod vera est facit propositionem
ecclesia approbat, aut quod falsa reprobat et veram vel
condempnat. Nec etiam facit aliquas ve- falsam
ritates novas catholicas aut arti-
culos fidei vel assertiones contrarias here-
ticas esse, sed per suam approbationem cognoscit,
determinat et diffinit aliquas veritates
quas approbat fuisse et esse catholicas.
Et assertiones falsas quas reprobat fuisse
et esse hereticas. Non tamen facit veritates
novas catholicas sive articulos fidei,
sed de novo declarat aliquas ve-
ritates fuisse et esse catholicas

et pertinere ac pertinuisse ad catholicam
veritatem. licet huiusmodi veritas
non fuerit ~~[illegible]~~ diffinita et determinata
esse catholica et contraria fidei non
tamen non incipit esse contraria fidei
quia fuit talis ante diffinicionem et deter-
minacionem ecclesie. licet non sit ab omnibus
vel talis cognita quia ecclesie diffinicione
ac determinacione ab omnibus et talis
cognoscitur et tenetur quod prius ante
fuisse contraria fidei ignorabatur. non
quod ecclesia in huiusmodi determinacione et diffinicione
veritatis catholice racionem [illegible] vel appa-
renciam faciat. eam per experienciam
vel racionem talem cognoscendo. et se
per arbitrium suum et voluntate suscipit.
quam huiusmodi veritatem catholicam faciendo
voluntate · Nec quidem fides nostra in voluntate esset hominum.
quod adversari sententie apostoli videtur
i Corinth ii · i Corinth ii ubi dicit fidem nostram non
esse in sapiencia hominum et per consequens nec in hominum
quo ecclesia recipit veritatem catholicam · voluntate. Sed ecclesia recipit aliquam
veritatem esse catholicam quia divinitus
revelatam vel quia in sacris litteris in sua
forma continetur vel ex contentis in sacra
scriptura sequitur et formaliter infertur.
Ita quod talis veritas sic se habeat. Ecclesia
talia [illegible] consistere. esset in se veritas
catholica

Augustinus in enchiridion [illegible] circa medium [illegible]
sit quod ad religionem pertineat non rerum natura ita
scrutanda est quemadmodum ab eis quos physicos
greci vocant

Notandum quod utile est hereses esse in ecclesia, quia eas deus ordinavit. Ex heresi multa bona elicitur
multiplex bonum elicit in ecclesia.
Primum est quod veritas fidei magis elucidatur. Primum veritas fidei elucidatur.
Unde Augustinus: Multa utiles sunt heretici ad inveniendam veritatem; dum calumniatur, ad solicitandum in errorem negligentiam cum veritas [illegible] querit; si mendaces adversarios non habet.
Secundum bonum est doctorum catholicorum pugnare exercitatio, ut evigilent et doctrine insistant contra versutias hereticorum, ne simplices decipiant. Secundum exercitatio doctorum
Unde Augustinus in de vera religione: Utamur hereticis non ut eorum approbemus errores, sed ut catholicam disciplinam adversus eorum insidias asserentes vigilantiores et cautiores simus, etsi eos ad salutem revocare non possumus.
Tertium bonum est quod exercet paciencia fidelium, quia per hereticorum persecutionem coronantur et probantur fideles sicut aurum in fornace, quod ibi non deterioratur sed melioratur. Sic fideles boni et constantes in fide non perdunt contra ista doctrina hereticorum, sed magis roborantur in fide ad gratiam [illegible]. Tertium exercet patientia fidelium
x et x Quartum bonum est ut manifestetur firmitas fidei in hiis qui non recedunt; quare apostolus premonet [illegible] et dicit. i. Corinth. xi. Quartum manifestatur firmitas fidei electorum

Oportet hereses esse / ut et qui probati
sunt manifesti fiant in vobis / ubi
Lyranus Lyranus / hic probati id est fideles / sic
perfidi detegentur / sic et ante iudicem
vere / hoc quod tamen auctorem aliquem [illegible]
animum [illegible] / et a [illegible] [illegible]
sequitur / **Nota 2o** hereticus
Hereticus quid proprie sic diffinitur / est qui post suscep-
tam religionem christianam christi fidem
in qualibet parte aliqua vel aliquibus
in suis articulis vel opinionibus contraria
vel contrarias catholice veritati pertina-
citer tenet vel sequitur / In qua diffinitione
Ad hereticum requiritur designantur que requiruntur ad hoc quod aliquis
primo quod religionem christianam susceperit proprie hereticus censeatur / primo requiritur
quod sit religionem christianam professus / Ita
quod errans in fide nisi professus esset
religionem christianam non
diceretur proprie hereticus / sed simpliciter infi-
delis / ut paganus / sarracenus / aut
iudeus / et tales foris sunt a gremio ecclesie
unitatis et merito / de quibus iudicare ad
nos non pertinet teste apostolo 1 Corinthiorum 5to
2o quod fidem christi professus in qualibet parte dicitur 2o fidem christi professus in
qualibet parte in heresi vel qui pertinet ad eos
qui christi fidem profitentur / sed eius dogmata
corrumpunt / qui enim non fidem christi recedit
vel qui nil de ea credit / et nomine christi
et eius veritate recedit / proprie non est
hereticus sed apostata / sed [illegible] recedens

1 Corinth. 5to Nam quid enim mihi de hiis qui foris sunt
iudicare / nonne de hiis qui intus sunt vos iudicatis
nam de hiis qui foris sunt deus iudicabit

a q[ue]stione christianorum hereticus go
aliquid tenet de fide sed nomine christianus
pro + sub [nomine] impugnat fidei veritatem huius
Aug[ustinus] xviij de ci[vitate] dei c. ult. ait — Aug[ustinus]
diabolus movit hereticos qui sub nomine
christiano doctrine resisterent christiane. De
erronea opinione etc. hoc enim requirit — 3o quod erroneam opinionem habeat
ad hoc quod aliquis proprie censeatur he-
reticus quod erroneam opinionem habeat
in intellectu ita quod male sentiat de veri-
tate catholica ut scilicet credat articulos
fidei esse falsos vel aliquid contentum in
scriptura sacra vel falsum et contortam
expositionem in divine scripture ponit.
Et hoc quod tenet erronea et quod sanctorum
sensus efflagitat ut hic patet. De re- — 2do repugnantiam catholice veritati
pugnantia catholice veritati etc. si
quis habet opinionem falsam de hiis que
ad fidem non pertinent sed ad mores mo-
res hec gerunt ea que sunt contra ad
vite eterne consecutionem non tamen pro hoc est
manere tota veritas vel quod illa possit
predicari sed pro illis tot [illegible] sit
catholica et non est dicendus hereticus si
quis credit [illegible] et credit fidei [illegible] vel
quicumque opinio perversa sed contra catholice
veritati scienter et pertinaciter
repugnat scienter et pertinaciter teneat etc. — 4to quod eam scienter pertinaciter
scienter etc. Maxime enim requirit et ad hoc
ut quis in confessione censendus veniat hereticus quod

errorem sive erroneam opinionem quam
contra veritatem catholicam aut
invenerit aut secutus est et pertinaciter sibi
obstinata mente teneat et sequatur

Aug. Ideo secundum Augustinum non qui falsas opi-
niones gignunt tantum sed qui eas pertina-
citer defendunt heretici sunt censendi
Si enim aliquis male sentiret et non
pertinaci malicia sed ignorancia paratus
esset corrigi si aliquid quod sentit falsum
sibi ostenderetur et esset contra fidem aut
determinacionem ecclesie sancte dei non esset hereticus

Communicacio cum hereticis est duplex corporalis

Nota quod est communicacio cum
hereticis est duplex prima corporalis
quo ad hereticorum conversacionem scilicet in co-
medendo bibendo loquendo et in
aliis actibus humanis generalibus et cor-
poralibus sine quibus negocia hominum
et personarum sunt considerande Quando aliqui
qui fuerunt firmi in fide ita quod ex eorum
cohabitacione cum hereticis conversio he-
reticorum magis sperari posset quam fidelium
corrupcio et illis tales non sunt prohibendi
communicare hereticis et maxime si urgeret
necessitas Si autem sunt simplices et infirmi
in fide de quorum subversione probabiliter
timeri posset aut etiam si in fide firmi
fierent tamen ex eorum communicacione cum hereticis
aliis scandalum fierent prohibendi sunt ab
hereticorum communicacione Et precipue ne magna

familiaritate cum eis habeat absque Spiritualis
necessitate. Alia est communicatio spiritualis que 245
fit in hiis que spectant ad religionem
christianam: sicut in officiis divinis in
sacramentorum perceptione: receptione suscep-
tione baptismi in [illegible] [illegible] in
orationibus in psalmodia et huiusmodi. Hanc
in [illegible] [illegible] q. i. de p[illegible]. Clericus
hereticorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sodalitates [illegible] spiritualiter eorum
[illegible] [illegible] ecclesia conciliabula
appellanda sunt. Cum eis neque orandum
neque psallendum. Dicente propheta per prophe-
tam [illegible] in [illegible] vanitatis et cum
iniqua gerentibus non introibo. Odi-
vi ecclesiam malignantium. Hec est
aggregatio infidelium et hereticorum. Et
de [illegible] i. heretice et infidelibus
non [illegible]. Et Augustinus docet ab here-
ticis spiritualiter esse recedendum spiritualiter
ut ab eis recedere et [illegible] eorum
nullo [illegible] neque verbo neque facto
neque [illegible] [illegible] ostendere quod catholicus
sit habendus. Est ergo conclu-
sio responsalis hereticorum
non est communicandum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] excommunicati non
est eis communicandum [illegible] [illegible] cum aliis
excommunicatis. Unde apostolus ad Titum
hereticum male sentientem et male docentem de fide
[illegible] excommunicatum est. [illegible] de hereticis c. Ad abolendam
et hereticum excommunicatum [illegible] [illegible] [illegible] q. i. [illegible]
et duobus c. sequentibus

Ad Titum 3o nam aut hereticum hominem post unam aut
secundam correptionem devita sciens quia
subversus est qui eiusmodi est et
delinquit cum sit proprio iudicio conde-
20 mnatus. Secundo [illegible] ne corru-
pti [illegible] alios corrumpat secundum illud i
1 Corinth xv ad corinth xv Corrumpunt bonos
30 mores colloquia prava. Tercio
ne videatur consentire doctrine
alicuius [illegible] [illegible] in ep(isto)la
[illegible] [illegible] si quis venit ad
2 Joh vos et hanc doctrinam non habet nolite
eum in domum ducere nec ave ei dixeritis
qui enim dicit ei ave communicat operibus
eius malignis. Ubi dicit glossa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse ostendit
[illegible] [illegible] similiter [illegible] in christianum
Ro esse [illegible] [illegible] Tercio [illegible] nostra
familiaritate. Alio dicitur occasio erroris
[illegible] et alia glossa dicit [illegible] vos
forte decepti [illegible] [illegible] Alii forsitan
per talem [illegible] familiaritatem possent
decipi [illegible] accedere illos placere
[illegible] accederet illis. Item alia
glossa [illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] religione cautela [illegible]
ut nec verbi quidem [illegible] in aliquo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
habere pateremini. Et ii ad Corinth
2 Corinth vi vi dicitur Exite de medio eorum et separa-
mini. Et loquitur de infidelibus [illegible] [illegible]
[illegible] hoc quod [illegible] Nolite ducere [illegible]

Nolite eum in domum ducere etc. nolite quietare(?) in eo [illegible]
potius [illegible] habitudo ne scandalum [illegible]

pugnam cum infidelibus. Ergo heretici non
sunt querendi.
Augustinus. Et videtur quod heretici sunt
dimittendi. Matth. xiii. dicitur in pa- Matth. xiii
rabola de zizania quod paterfamilias ab
hibuit messoribus zizania [illegible] utraque cre-
scere usque ad messem. Sed messis autem
est consummatio seculi, ut ibidem dicitur. Per
zizania intelliguntur heretici.
Ergo per zizania heretici non sunt a[illegible] in oc-
cidendi. Et quod [illegible] separandi dum [illegible] judicium. Et
fidelibus [illegible] principes hereticos [illegible]
[illegible] [illegible] quod preceptum domi- de precepto
num quod in illo precepto patris- zizanie
familias duplex intelligitur. Et con- dimittendi usque in messem
[illegible] [illegible] et [illegible] preceptum. forma
de [illegible] separandi malos a bonis. Et
hoc accipitur. Et [illegible] [illegible] messores
quem dicit [illegible] [illegible] colligimus
ea. Et hoc [illegible] non erit usque ad diem
judicii. [illegible] [illegible] est quod intelligit 2a
preceptum [illegible] mali [illegible] bonorum
[illegible] non [illegible]. Et hoc [illegible] [illegible]
[illegible] patrisfamilias quod dixit. Ne
forte colligentes zizania eradicetis 2b [illegible]
simul cum eis et triticum. [illegible] quod tales [illegible]
modo contingit [illegible] ymo si aliquis eradicantes
[illegible] [illegible] de qua materia con- hereticos
[illegible]. [illegible] [illegible] quod movet nos forma
[illegible] in ambiguo judicium. [illegible] 20

si non esset in malicia obstinatus
in nullo derogaret et [illegible] nisi esset pertinax
[illegible] ut dicit glo. [illegible] m. et
non esset amputare [illegible] Et quia hodie
errat forte casus defendet vel
dicet veritatem [illegible] apostolus ad
Ad Titu. iiio Titum iii inquit hereticum hominem
post primam et secundam correptionem devita
sciens quia subversus est [illegible] et
Aug. est quod dicit ibi glo. Augustinus [illegible]
[illegible] non est exquirenda [illegible] prin-
cipes [illegible] et [illegible] debet
i. Corinth. quinto malis [illegible] i. ad Corinth. v. quinto
Auferte malum ex vobis ipsis
Augustinus [illegible] papa [illegible] novos
articulos fidei [illegible] non
possit [illegible] Aug. [illegible] extra de hereticis
Allex. iii [illegible] Alexander iii fecit novum
articulum fidei scilicet Christus est deus et
homo [illegible] ipse scribens archiepiscopo
Remensi inquit Cum Christus perfectus
deus et perfectus homo sit mirandum
[illegible] sub anathemate interdicas
ne quis [illegible] audeat dicere
Christum non esse aliquid secundum quod homo
quia sic Christus verus est deus ita verus
est homo ex anima rationali et humana
carne subsistens [illegible] Alexander
papa non fecit novum articulum fidei
[illegible] fecit nova [illegible] veritatem
catholicam sed fecit [illegible]

nec opinando dixit secundum quem illa quod
ante fuit catholica veritas. Et
quod debuit esse secundum eum consequenter
[illegible] subdendum est. Et ita ista est veritas
[illegible] quod hoc esset et fuit aliquid an-
tequam [illegible] fuit vera catholica
veritas [illegible] non po-
terant dicere quod esset catholica
[illegible] in scriptura [illegible]
[illegible] inde sequitur [illegible]
[illegible] latent [illegible]. Et fidei catho-
lice sunt [illegible] differentes. — Articuli fidei catholice
[illegible] catholica fidei veritatem. Et — large
[illegible] veritatem [illegible] arti-
culi fidei [illegible] articulus fidei large
[illegible] veritate catholica [illegible] — stricte
[illegible] articulus fidei stricte pro
[illegible] catholica in symbolo [illegible]
veritate catholica [illegible]
tenetur [illegible] forma inserta

Qualiter heretici redeuntes ad ecclesiam sunt recipiendi

Notandum primo circa hereticos — Circa hereticos ad ecclesiam redeuntes aliqua consideranda
ad ecclesiam redire volentes aliqua — primo an
sunt consideranda primum ut an omnia — promittat
promittant se observaturos statuta — statuta ecclesie
sancte matris ecclesie catholice. [illegible]
[illegible] qui voluerit redire [illegible] ante omnia

Calix

aut hec qb eos confessionem per scripturam
exigi oportet, ut fateatur se secundum con-
fessionem catholice ecclesie statuta ob-
servaturos. Calix. ut ad celebritatem
presidentis plebe abiiciat errorem
suum et condigna satisfactionem exhibeat.
Ex de hereticis ca. ad abolendam. Item
Ephesina synodus una de quatuor
principalibus de nestorio episcopo sed
heretico ita constituit. Consequens est
inquit, si resipiscere voluerit, ut
per scripturam de fateatur et anathe-
matizet sua polluta et prophana
dogmata. Scribas autem et doceas
quos vinxisti per orientem et occidentem
episcopos et magistros presbyteros populorum re-
ctores et doctores. Et in autem eiusdem
synodi ca. xv. cuius forma inducitur
Decr. [illegible]. Decr. est contra bas
[illegible] hereticorum et qui [illegible] et rebelles
[illegible] cum [illegible] perseveraverint
dignitatem de [illegible] Audeant non
admittuntur. i. q. i. vij. c. Si presbiteri ob-
dicat. Eos quoque hec [illegible] suscepi-
verunt [illegible] ut [illegible] laus
et satisfaciant [illegible] admittuntur ad
[illegible] qui hostes [illegible] exstiterunt
[illegible] debere eos [illegible] ca

apud nos ordinacionis et honoris
arma retinere, quibus contra nos re-
bellaverunt. Secundo heretici puniti — Secundum
ad ecclesiam redeuntes ex benignitate
ecclesie ad pristinam dignitatem re-
stituuntur, ut .j. q. .vij. c. Ita presbi-
teri dicitur et sicut Dominus Augustinus ad Boni- — + Nota +
facium comitem, detrahendum aliquid
severitati et maioribus malis sa-
nandis charitas sincera subveniat.
Habeat ergo iste de scismate detestabili
errore, si periculum habent de medica-
mento [illegible] dolorem, et veniant
ad ecclesiam, clara vera hec est
matris catholice [illegible] [illegible] in illa de-
rum [illegible] sunt [illegible] qui contra illam
fuerit hostiliter, [illegible] [illegible]
amplectuntur [illegible] hortamur.
Tertio heretici puniuntur quadru- — heretici puniuntur quadruplici pena
plici pena, scilicet excommunicatione, depo-
sitione, rerum ablatione et militari per-
secucione. Primo excommunicatione, ut ad he- — Primo excommunicatione
reticos sive occultos sive manifestos, ut
[illegible] .xxiiij. q. .i. c. [illegible] et
duobus sequentibus, et extra de hereticis
ad abolendam. Secundo deposicione, ut — Secundo deposicione
[illegible] sive clericos [illegible] [illegible]
[illegible] sive sit papa et imperator, ab omni

dignitate deponitur xl. di. Si papa
Et primitus [illegible] contra parentes
si dignitatem aut [illegible] iudiciariam
habet | tenetur [illegible] sic et officio
et beneficio spoliatur | Et deinceps debet
degradari | et iudicio seculari relinqui
pena debita puniendus. Si igitur
huius contumacie super deprehensione errorum
redeat ad fidem | et abiuret errorem
suum | et satisfaciat | Et tales debet
perpetuo carceri recludi extra de hereticis
c. Excommunicamus | Et anathematisamus &c
Idem de quolibet religioso Tercio
omni tenetur ablatione | quia ipso facto
heresis eius fit confiscata | Tempore
tamen non debet bona [illegible] nisi lata sententia
per iudicem [illegible] extra e. li. vi. ca.
Cum secundum leges | Quarto perpetue infamie [illegible]
Et si aliter fieri non potest manu armata
sunt ab eis omnia eorum bona auferenda
Et intelligitur de hereticis qui suam
pestiferam et mortiferam dogmatum
revocare nolunt | sed defensare per
sistunt | Quia sic plus [illegible] et [illegible] de
dispersionem suam [illegible] ecclesie [illegible]
[illegible] | [illegible] non [illegible] [illegible]
est ergo **Conclusio** hereticis
redeuntibus ad ecclesiam sit [illegible]
[illegible] quia ecclesia nulli debet
claudere gremium | Sed clericus qui

Tercio
rerum ab
latione

Quarto
perpetuare
multari

de se dicit | Ego qui venit ad me non Joh. vi°
eiciam foras Joh. vi | Item fere pro- Iere iii°
dit fornicata es cum amatoribus
multis | tamen revertere ad me dicit dominus et ego suscipiam
Math. 18 Et math. 18 | mandat dominus petro ut parcere
fratri peccanti dimittat non solum 249
septies sed usque septuagies septies
[illegible] intelligere sine [illegible]
[illegible] quociens [illegible] peccaverit [illegible]
[illegible] ergo [illegible]
[illegible] vult [illegible]
[illegible] penitencie [illegible]
delinquerit [illegible] in fide vel in moribus
et ab eccl[esi]a [illegible] ad penitenciam
[illegible]
Argumentum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non debet
[illegible] ergo non debet ab
[illegible] ecclesia [illegible] non
[illegible] debet
[illegible]
[illegible] habere fundamentum | et [illegible]
[illegible] est
Argumentum | [illegible] dicit [illegible]
[illegible] abiuracionem [illegible]
[illegible] fuerunt in abiuracionem [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] iudicio sunt

relinquendi ergo non est ab ecclesia re-
cipiendi. Ad quartum quod ecclesia ista intelle-
xit de hereticis primo lapsis et postea
ad ecclesiam reuersis; quod autem ecclesia
non solum recipit ad penitentiam set
etiam conseruat eos in vita et interdum
restituit eos dispensatiue ad digni-
tates ecclesiasticas [illegible]

[illegible]

non audit [illegible]

Utrum aliquis intellectus creatus possit videre
deum per essentiam; respondetur in questione [illegible]
articulo primo

[illegible] est : decimum
ubi queritur utrum solus
deus sit proprium esse ubique
Notandum primo ubique capitur dupliciter (*margin:* ubique capitur dupliciter)
uno modo stricte et proprie sic ubique
distributiue pro omnibus locis aduerbi[um]
aliter et [illegible] [illegible] ter ualet
sic in omnibus [illegible] [illegible] et est (*margin:* Tercio)
terminus distributiuus pro omnibus rebus
et est distributiuus accomodatus in
omnibus rebus [illegible] hic [illegible]
git omnia. Notandum 2o. Aliquid (*margin:* Aliquid esse ubique intelligitur dupliciter)
esse ubique [illegible] in omnibus rebus potest
intelligi tripliciter. uno modo presencialiter (*margin:* uno modo presencialiter)
[illegible] [illegible] quod sit dare et
[illegible] [illegible] rerum cognoscit sic
[illegible] uno modo in omnibus rebus [illegible] presenci-
aliter [illegible] illud [illegible] ubique
[illegible] [illegible] omnia sint presencialiter
[illegible] deus [illegible] Secundo hebre- (*margin:* hebre modo)
[illegible] deus [illegible] et aperta sunt oculis
[illegible] omnia [illegible] in presencia [illegible]
[illegible] omnia [illegible] in presencia [illegible]
[illegible] in aliquo [illegible] deus omnia
uidet omnia [illegible] [illegible] cognoscit
omnem creaturam. Tercio per potenciam (*margin:* Tercio potenciam)
[illegible] potencialiter et est ipsum conseruare
et conseruare omnes res in esse. Deus
at [illegible] omnem creaturam [illegible] uoluntatem
et potencia [illegible] potencialiter cum
[illegible] in omnibus rebus [illegible] facere quidquid uolt

Ad 2o modo uocat ea que non sunt [illegible] ea que sunt horum
cognoscit [illegible] que non sunt in actu sicut presencia

30 q[uestio] — Tercia questio est si esse ... est
ipsi vel naturam ... esse in
... [illegible] ... et realiter ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... substantia
... [illegible] ...
... [illegible] ... agens ...
... operans ... agens esse requiritur
... [illegible] ... bonitatem ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... et ... ubique
illuminando et calefaciendo

Nota 30 ... in loco est
intelligitur ...
... respondet
toti loco ... habet
partem ... et in toto loco
... et alia
in alia ... et ille due partes
...
... in loco
... in loco ...
... et ...
sunt ... aliquid est in loco
diffinitive vel terminative ... est
... alicui loco ...
... et ...
... certo loco terminatur ...
... illo non est ... esse ...
distantia ab illo ...
... aliqualiter et

Item ... in deo simpliciter idem est esse
... operacio ... est esse
... et ... in qua est dei ... est
... deo operacio ...
... esse ...
... esse ... et ... esse ...
... in deo ... dei operacio

[illegible] sit in loco ut accidentia humani
corporis Et angelus est in loco quia sic
presens est uni loco quod non est in alio
loco in circumscribitur / loco quia non ha-
beat extrem[a] [illegible] [illegible] go [illegible] loc[um] [illegible]
est determinat Tercio [illegible] — 3° [illegible]
[illegible] est presens per realem consistentiam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] in aliquo loco Et [illegible] non diffinitive
[illegible] non sola determinatur ad illum locum
ut angelus Et sic corpus christi est in
[illegible] altaris [illegible] tot locis [illegible]
hostie consecrate Quarto replebit et [illegible] — 4to replebit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in quolibet
loco et in quolibet [illegible] quod replet
[illegible] locum [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] locus [illegible]
non repleret Et sic solus deus est in loco
Conclusio [illegible] [illegible] [illegible]
est esse ubique [illegible] [illegible] [illegible] — 5to 138
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] a
facie tua fugiam [illegible] ascendero in celum
tu illic es [illegible] descendero in infernum
ades [illegible] [illegible] [illegible] dicit deus — Iere 23
Celum et terra ego [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est ubi [illegible] deus
[illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] — Sapie 8
et in [illegible] Sapie viii Attingit a
fine usque ad finem fortiter et disponit
omnia suaviter Et racio [illegible] [illegible]
Cuiuslibet [illegible] [illegible] ubique potest
[illegible] quolibet [illegible] est ubique sed
[illegible] dei potest [illegible] quolibet loco

Item Ambrosius probat spiritum sanctum esse deum quia est ubique [illegible] [illegible]
solius dei [illegible] esse [illegible] esse ubique racio [illegible] non valet
[illegible] [illegible] racio [illegible] valet [illegible] esse ubique est solius dei
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ambrosius [illegible] de [illegible] [illegible] creatura
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hominibus [illegible] [illegible] [illegible]
creaturam [illegible] [illegible] non habeat [illegible] [illegible] 87
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Ad 2m dicendum quod deus dicitur esse in loco
non quia sit per quantitatem quamlibet et quia im-
mobilis et magnitudinis sed quia per plura
virtutis magnitudinem vincit sicut spiritualis
et loco comparari et mirio operatione
suam producere. Ideo sicut spiritualia
habet virtutem sive operationem et locum
Deus habet virtutem illimitatam et
infinitam sicut operatur et est in loco certo
finito et illimitato ubique vel ibi tamen
et potest sicut in diabolo. Ad 3 quod virtus
dei est infinita illimitata. Cum eius
virtus non solum producit quod fuit fuerit
et erit sed etiam alias creaturas que
possunt imaginari sed etiam quas deus non
solum est in illis que fuerunt sunt et erunt
sed etiam in illis que imaginari possunt

phus 8 phi. 4 dicit deum esse infinite virtutis ... in ... videtur infinitum ... esse ... sua bonitatem

Ad 4m dicendum quod deus sit ipse
si non est in aliquo loco localiter quia
circumscriptive nec determinate et ideo
quod est simpliciter infinitus non potest esse
localiter in loco nec circumscriptive nec
determinate. Ad 5m quod ubi concedendum est
loco quantitativo circumscriptive et de ubi
determinatione locum determinatum ... est ibi
quod non alibi et quia ... non potest esse
infinitus sed finitus. Deus autem simpliciter
est infinitus ... sic concedendum
est deum esse infinitum. Rursus cum per
... infinitum nec
loco nec tempore nec comprehensione ...
dei

Considerandum quod deus per essentiam
potentiam et essentiam suam est in omnibus rebus
rebus equaliter. Et in diuina essentia
summe intima sit cuilibet rei omnibus eque
equaliter. Posito ergo quod deus est res simplex
infinita equaliter intrinseca sua substantia. Et
esse cuiuslibet dependet equaliter a sua
potentia. Et hoc est modus quo deus est equaliter
in omnibus rebus loquendo ut de modo essentie
quo deus est in creaturis per influentiam. Et
sic non est equaliter in omnibus creaturis cum
in illis in quibus est per influentiam gratie
sit in illis in quibus est per influentiam
nature tantum. Et propterea specialiter est in sanctis quam
in rebus in quibus non est per gratiam sanctificantem.
Specialiter est etiam in humanitate Jesu Christi
quia est per gratie plenitudinem et unionem
quod sit in alio aliquo sancto natura cum
humanitas Jesu Christi unita est diuine nature

in persona ipsius filii Et propterea divina na[tura]
adesse est in ea

Item Aug. de presencia dei ad Dardanum
Deus est aliquo 3 modis scilicet per naturam et
deus est in omnibus rebus aliquos per g[raciam]
inhabitantem sic est in iustis [illegible]
per unionem sic est in Christo

Item deus esse in rebus per natur[am]
duplex modus per naturam sive essentia[m]
generando effectum et est comprehensivus [illegible]
Aliquo deum esse in orbis quotidie [illegible]
effectum sic adesse dicitur esse in ang[elis]
per quotidiana effecta et per inoffensione[m]
defendendo et [illegible] [illegible]
Prima [illegible] [illegible] [illegible] deus [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] quotidiano effectum [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
gloria [illegible] [illegible] Et [illegible] est in [illegible]
Deus [illegible] ad [illegible] [illegible] habet
[illegible] [illegible] corporaliter

Correlarium sextum: deus est in celo
altitudine et conservatione, sed illud est in
omnibus altitudine seu conservatione, quod
[illegible] vel [illegible] [illegible] non [illegible]
deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit alloquitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
habens [illegible] [illegible] [illegible] omnia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sed colligens nos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] deus [illegible] ubique
et [illegible]

Correlarium septimum: nulla creatura potest
esse ubique, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] habet [illegible] [illegible]
et [illegible] quia non potest simul et semel
omnem locum attingere.

Correlarium octavum: Et si aliqua res
dicitur aliquo modo esse ubique, hoc tamen
improprie, et non eo modo quo deus. [illegible]
[illegible] res dicitur esse ubique, [illegible] [illegible]
in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] non
solum [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
et futuris, et in [illegible] [illegible] imaginabili.

possit spectari alicui rei [illegible]
bilem sed ubique sic in uno loco sic
in diversis locis Deus autem illa est
ubique quod est in quolibet et in
toto [illegible] habet essentiam
habet non solum [illegible] in quod quod
est quia universaliter [illegible] est
[illegible] immensitas [illegible] praedicatur et sic
est in omnibus sic in uno loco et sic
in pluribus quod est proprie esse ubique
Arguitur [illegible] anima est in rebus mate
[illegible] omnes [illegible] esse
limitatas a deo sed deus [illegible]
in pondere numero et mensura et sic
videtur [illegible] anima [illegible] sit ubique ergo
non est solius dei esse ubique contra
anima non est in rebus [illegible] in
loco sed sic [illegible] in toto [illegible]
[illegible] anima sit in omnibus rebus mate
sic [illegible] est in qualibus
parte [illegible] non [illegible] materia [illegible]
[illegible] anima non est omnino [illegible]
multitudo Deus autem est in rebus
virtutem suam et singulis [illegible] con
servando et gubernando omnia
Arguitur [illegible] quod est ubique et
[illegible] non est quod est deus ergo esse ubique non
[illegible] solius dei [illegible] dicitur
[illegible] ubique et [illegible] magis [illegible]
[illegible] possum non enim dicitur ubique esse

[Margin: Responsio ... ; f° p q 1]

Considerandum secundum Egi. in quo-
dl. vtia esse ubique et ipse distinc-
te intelligit quod ipse sunt abstracta a quibusdam
mac sunt abstracta et materia et quia non determi-
nant sibi locum et tempus dicuntur esse ubique et semper
Et sic non loquimur de esse ubique et semper
Alio modo dicuntur esse ubique quia sunt ubique
in predicaria consistunt Et sic racio et dicitur
homo fuit ubique licet non fuerit ubique homo
predicatur non est ubique homo ubique Quod certa
in fidem nostram veritas non fuit semper quia non
fuerit eorum predicaria et sic esse ubique potest
dici tibi ad convenienter secundum premissam
non simpliciter causam est in diversis locis
sed alia et alia per accidens secundum plures dicunt
in alio loco

Item numerus non est omnis unus sed quod in latitud[...]
supponit pro rebus quotacumque eiusdem esse p[...]
et hoc patet quia non supponit pro re una sed pro[...]
multis sicut iste numerus ternarius non est unus[...]
Idem genus species sed sic multas species q[...]
quilibet sit res sicut vel (...)
Item unus numerus dicitur differentias et formam
rem apparentem numero quod si in numeris addita
unitate vel ablata non manet eadem species
numeri sed alia et alia sic ablata vel addita
aliqua differentia vel forma non manet ea[dem]
species sed variatur

et semper eo quod sit in omni loco et in
omni tempore quod ipse abstrahit ab hiis que
determinant locum et tempus determinatum
creata ubi non sunt subsistentia
Consideranda [illegible] ordine dicitur
quod esse ubique sic convenit [illegible] perfecte et
primo est solius dei proprium sed illud
quod ipse esse ubique quod sunt sicut totum
in omni loco est quarumque multitudine
locorum sit datum secundo ad ubique esse
dicitur quod non ratione partis sed secundum
aut pro aliquid accidentis sed secundum se
totum est ubique Et istis duobus modis
primo et per se est soli deo convenit esse
ubique Secundo autem [illegible] sibi esse convenit
alicui creature ut patet [illegible]
nullo convenit sibi plura esse loca multorum
Cum enim [illegible] est in loco sibi ratione
[illegible] creature quecumque
[illegible] ratione singularium
[illegible] nihil est quod ratione
[illegible] assignat vel [illegible] Et [illegible]
[illegible] est hoc [illegible] vel [illegible] ratione diversas
[illegible] Sed [illegible] specialis contradictio
corporalem [illegible] quod esse ubique
pertinet ad [illegible] corporalem [illegible]
solus corporalibus est proprie assignare
locum [illegible] magis est ubique
pertinet ad [illegible] spiritualem Et sic videtur

quod esse ubique per se

esse ubique primo

vel +

q(uod) no(n) s(e)c(un)d(u)m deus sit p(rese)n(s) [illegible] q(uod) sicut
sp(irit)uales [illegible] corporalem [illegible]
dignitatis na(tur)e sed no(n) in virtute
agendi / ymo videm(us) q(uod) [illegible]
sp(irit)uales [illegible] actiones sunt in agendo
q(uam) corporales / non habent determinata
corpora [illegible] anima [illegible]
[illegible] corpora / et [illegible] corporales [illegible]
agendo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ad [illegible] regem
[illegible] q(uod) possit gubernare
[illegible] s(ed) deus
[illegible] videt
[illegible]
[illegible] gubernet [illegible] vel
aliquas [illegible] in absentia sua per
prudentiam / [illegible] q(uod) sit
deus [illegible] est ubique [illegible]
+ p × [illegible] est ubique [illegible] regem
est [illegible] terrenum [illegible]
[illegible]
sit [illegible] ubique / [illegible]
[illegible] ubique [illegible] gubernat
omnia prudentia sua / in rege ter-
reno non esse [illegible] ad [illegible]
defectu(m) / s(ed) q(uod) gubernat regnum
in absentia [illegible] ad [illegible]
degat et ubique est / et omnia gubernat

Arguitur 2o sic dicitur 2a principia
esse deo et quod remota et quanto sunt
remotiora tanto sunt magis dependentia
ideo ad post deum aliqua principia et
aliqua remota si deus esset ubique
ergo videretur quod deus non sit ubique
Dicendum quod ... de distantia et propinquitate
creaturarum ad deum non est intelligenda
secundum situalitatem et distantiam
sed illa que magis accedunt ad deum dicuntur
esse propinquiora et que magis recedunt
a similitudine eius dicuntur esse remotiora
Arguitur 3o dato quod tota machina
mundi esset unum corpus continuum
constat quod illud corpus esset ubique
non ergo solus deus potest esse ubique
Dicendum quod dato quod tota machina mundialis
esset unum corpus continuum non tamen esset
ubi posset imaginari quod esset ibi
sed in uno loco tantum quod continet illud
in quo esset corpus et in uno loco
esse non attingeret quod ... posset
esse ubique ... in sua ratione

Utrum deus cognoscat
malum per bonum

Nota primo malum est duplex — malum culpe
scilicet malum nature et est quod deformitas — malum nature
seu monstruositas generis

in aliquo corde nati proveniens
ex superfluitate vel diminucione in ac
vel aliqua alia indispositione in ac
malum culpe triplex — ad recipiendum formam et duodecimo
[illegible] est malum culpe quod dicitur
2m malum occasionis — [illegible] malum occasionalis quod licet
non est malum — in se [illegible] occasione malum
[illegible] Apostolus [illegible] Corinth [illegible]
[illegible] odor [illegible] in hiis qui
salvi fiunt [illegible] in hiis qui pereunt
[illegible] odor mortis in mortem [illegible]
[illegible] odor vite in vitam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
odorifera sunt et [illegible]
[illegible] [illegible] malum occasionaliter
3m malum in se — [illegible] in [illegible] [illegible]
malum in se [illegible] augmentum
malum [illegible] ab eo separari [illegible]
dare elemosinam [illegible]
malum pene — vel sine malum. [illegible] malum culpe
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fieri bonum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] malum in se [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] malum in se
[illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] dei [illegible] [illegible] malum
malum culpe est ipsa culpa — culpe ipsa culpa [illegible] [illegible]
hoc est ipsum peccatum [illegible]
malum culpe dicitur quod committitur male agendo ut homicidium
furtum etc. malum pene quod deus ob nostra commissa immittit
[illegible] xx. ego sum dominus faciens pacem et creans malum
[illegible] mala sunt mala culpe que separant nos a
summo bono [illegible] peccata vestra diviserunt inter vos et
deum vestrum et peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis

Et mali pene .i. ipsa pena qua aliquis mali pene 3ex
affligitur et punitur. Et est triplex
Primum est mali pene naturalis ut sunt quedam primum pene naturalis
[illegible] [illegible] marinis et aliis
defectibus naturalibus quibus humanum
genus affligitur. Secundum est mali 2m pene posterie
mali pene scilicet posterioris qua aliquis
punitur hic vel in futuro. Tertium vero 3m mali damni
est mali dampni sine pene sensus
sicut parvuli in peccato originali dece-
dentes habent penam dampni i.e.
carenciam divine visionis. Isto modo ad
questionem mali accepit [illegible] malo adpe
hoc. 2o Quid [illegible] [illegible] [illegible]
cognito [illegible] [illegible]
[illegible] racionem cognoscitur. Cognoscibilia Cognoscibilia duplicia absoluta
autem sunt duplicia. Quedam sunt que habent
racionem absolutam quorum racio non
dependet nec habet ordinem et re-
spectum ad aliud neque eorum esse non est
ad aliud se habere et ad diffinitionem ut [illegible]
diffinitur per respectum ad aliud sed eorum
diffinitio est per se et absoluta [illegible] [illegible] relativa
[illegible] [illegible] absoluta [illegible] [illegible]
Et ista cognoscitur per se [illegible] [illegible]
et non in ordine per respectum ad aliud
Quedam vero sunt que non habent [illegible]
racionem absolutam sed dependentem ad respectiva
[illegible] alio et [illegible] per respectum ad aliud
ut quia respectiva relativa quorum
racio dependet ex suis correlativis

ut do lor tristicia [illegible] peius et dei afflicti [illegible]

Relatiue priuacionis et negacionis / quando ſo
dependet ex ordine quē habet ad
aliud / ita racio veritatis non eſt ab ta
li dependencia preciſa ſed ordinem ad
[illegible] / quia eſt priuacio / Et ita circa
reſpectiua / non cognoſcitur / niſi ea cognita a
a quibus dependent / et ad que habet
ordinem et reſpectum / ſicut illud eſſe quod in
dependencia ad aliud / quod non cognoſcitur
niſi alio cognito / quia ſicut res ſe habet
ad eſſe / ita ad cognoſci ut dicitur ſecundo
metha / Deus ergo cognoſcit abſoluta

x non x quorum eſſe non eſt ad aliud abſolute
per ſe et per aliud / illa vero quorum eſſe non
ex dependencia ex ordine ad aliud cognoſcit
per ordinem ad illa ex quibus dependet

Concluſio / deus cognoſcit ma
prouerbi xv lum per bonum [illegible] pro
duct [illegible] et [illegible] coram deo
[illegible] nuda et aperta eius et apta
hebre iiij° in oculis eius / Ad hebre iiij° / Et
[illegible] ſemper
et obliquum / [illegible] ſit obliquacio
deus & de de no a rectitudine boni [illegible] deo [illegible] de
[illegible] defectus boni
et infirmitas et impotencia et defectus
Aut cognicionis / aut fidei / aut defenſionis
Aut operacionis boni / [illegible]
[illegible] potencie / vel
totalis impotencia / et quicunque potencie
defectus / ut circa cognicionem / aut circa fidem /

Sic auditus in nobis cognoſcit tam ſonum quam ſilencium
per vnam potenciam vel vim auditiuam Sic et viſus
lucem et tenebras et guſtus dulce et amarum odoratus
bonum odorem et fetorem et tactus durum et molle
per eandem ſenſitatem ſic deus per eandem ſuam eſſenciam
cognoſcit vnaquaque rem [illegible] illa [illegible] bon[illegible]

aut circa desiderium aut circa operationem
boni. Et sic malum est, cum ratio in defectu
boni consistat. Deus quo non malum nisi ×cognoscit
per ipsum bonum, habet Augustinus, nescit malum Aug.
cognoscit, quia scit quod ab ipso bono discen-
dat. Praeterea, dicitur mundus perfecte cognoscit
aliquid, oportet quod cognoscat omnia quae
possunt illi accidere. Sed multis bonis
possunt accidere mala. Sed malum nihil
aliud est quam boni privatio, ut accidit
in hominibus quibus per malum privatur. Ergo ×bono×
ergo cognoscendo bona quibus privatur
cognoscit et mala. Ipse intendit quod bonum
in privatio cognoscit per illud cognoscit
per habitum oppositum, et tenebrae per
lucem.

Arguitur quod cognoscere unum per aliud
pertinet ad defectum cognitionis, sed in
divina cognitione nullus potest esse defectus,
ergo deus non cognoscit malum per bonum.
Dicendum cognoscere unum per aliud in
illis quae habent rationem absolutam est
ex defectu et debilitate cognitionis,
non autem in respectivis, quorum esse et ratio
est ad aliud se habere.

Arguitur quod cognoscere unum per aliud
est in cognoscendo discurrere, sed in divina
cognitione non est discursus. Cognoscere autem
malum per bonum est cognoscere unum per
aliud. Ergo deus non cognoscit malum per
bonum. Dicendum quod cognoscere discursive
[illegible] et in quo deficiat. Et ita cognoscit malum
[illegible] per suam essentiam, cum sit malum in defectu
boni consistere.

est cognoscere unum per aliud cognitum
dicitur; sed cognoscere unum incognitum per
aliud cognitum ad quod ordinatur / non
est discursive cognoscere / quomodo malum
cognoscitur.
Arguitur. Item deus cognoscit
per suam essentiam cognoscit; sed malum [illegible]
[illegible] divine essentie; ergo illi oppo-
situm. Item ut inquit Augustinus [illegible] homo
quod deus non est auctor mali [illegible]
[illegible] divine essentie et auctori
omnium qualiumcumque essentiarum essentias ulla
contraria est. Respondetur: malum non est
oppositum divine essentie; sed est oppositum
effectum divine essentie; sed bonum [illegible]
non habet malum oppositum; sed malum
[illegible] bonis effectibus [illegible] causat [illegible]
[illegible] malum [illegible]
dat ab ipsis effectibus cognoscitur.
Arguitur. Item nullo modo [illegible]
[illegible] quod est in actu non cognoscit
[illegible]; sed intellectus divinus est in actu; ergo
[illegible] philosophus loquitur de intellectu qui
cognoscit res per adequationem et [illegible]
[illegible]; sed hic modus cognoscendi [illegible] non est
in deo qui omnia cognoscit per essentiam [illegible]
Arguitur. Item deus cognoscit per aliquam
similitudinem in ipso cognoscente existente;
sed mali non est aliqua similitudo in deo
[illegible] bonum non [illegible] malo
[illegible] malum non

habeat aliqua similitudinem in deo sed oppositum mali scilicet bonum creature habet similitudinem in deo qui cognoscit omnia per essentiam suam Et sic bonum cognoscit per se sequitur per similitudinem boni [illegible] bo[ni] [illegible] non similitudinem mali sed per similitudinem boni suam per cognoscit utrumque et incipit de ex bonitate [illegible] ab ea bonitate defecit

Utrum certa sit predestinatio predestinatis imponat necessitatem

Nota primo predestinatio secundum Augustinum in libro de fide ad Petrum est gratuite donationis preparatio [illegible] ad hanc aliquis creature intellectualis ad gratiam [illegible] a voluntate divina Et [illegible] predestinare [illegible] predestinatio est propositum miserandi [illegible] predestinatio est propositum dandi vitam eternam Et est [illegible] [illegible] predestinatio solum respectu [illegible] Et solet sic describi predestinatio est preordinatio alicuius creature rationalis vel intellectualis ad gratiam in presenti et gloriam in futuro Et ideo est quod [illegible] a deo sed importat deus qui est [illegible] aliquam vitam eternam Et quod [illegible] vita eternam que debetur alicui Et quia

predestinare est velle alicui creature rationali vitam eternam que non habet sed habebit predestinare vel a verbo destino quod sic destinare deliberare assignare deputare [illegible] et [illegible] predestinare [illegible] [illegible] predestinatio [illegible] [illegible] qui predestinatur ad salutem

predestinatio diffinitur primo

Secundo

30

vita eterna non datur alicui in patria

nisi ei conferatur gratia in via. Ideo quicquid dicitur

ipse causa quod est collacio in presenti

vel predestinacio non est aliud quam deus

volens alicui dare gloriam et alia ad

ipsam gratiam aliquo ordinata vel pro

movencia ut sunt gratia et merita.

Nota 2° de certitudine predestina-
de certitudine predestinacionis [illegible] dei

cionis possumus loqui dupliciter. Uno modo ex parte
uno modo ex parte dei

dei predestinantis. Alio modo ex parte predestinati.
quo ad immutabilitatem

Ex parte dei predestinantis dupliciter. Uno modo

quo ad certitudinem immutabilitatis. Et sic

predestinacio ex parte dei est certa, quia

divina disposicio et ordinacio non variatur

ut non eligat unum et non alium, [illegible]

sed electus est [illegible] fuit et erit electus et non
malachie iii°

delebitur de eius predestinacione. Unde
2° quo ad infallibilitatem

malachie iii° dicitur: Ego dominus et non

mutor. Alio modo quo ad certitudinem infal-

libilitatis. Et sic est [illegible] certitudinem [illegible]

predestinacio est quedam divine providencie

[illegible] dei dicitur aliquorum

in fine. Et hec presupponit scienciam et volun-

tatem. Et predestinacio [illegible] certitudinem

ex parte sciencie [illegible] falli non potest. Et ex parte

voluntatis divine, cui non potest resisti. Secundo
2° [illegible]

vero ex parte predestinati certa contingit loqui
ex parte predestinati certitudinem [illegible] uno modo [illegible]

dupliciter. Uno modo [illegible] [illegible] gratia et non

[illegible] certitudinem [illegible] [illegible] eius salutis dependet ex meo arbitrio

libertate. Salus et dampnacio. Liberum

Est enim arbitrium meum liberum ad utrumlibet, quia voluntas

humana spontaneo appetitu movetur, [illegible] ad ea que bona vel

mala iudicat ratio. Unde dicitur [illegible] hortatur filios

[illegible] ut voluntatis potencia ad [illegible] dicens [illegible]

[illegible] [illegible] et custodite precepta mea, et [illegible]

[illegible] [illegible] legem quam [illegible] [illegible] [illegible] quod non

[illegible] [illegible] in suo arbitrio recedere a malo

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quare [illegible] volunt [illegible]
[illegible] pastores [illegible] et [illegible]
ac est arbitrium liberum et contingens

Alio modo arguitur ad predestinatos sive ad cognitionem [illegible] sit [illegible] certitudinem. Quia deus eterno toto cognovit et omne tale est presens sibi de futuris contingentia [illegible] respiciat et sibi presens [illegible] ut in [illegible] determinatur. Sed predestinatio certa quo ad deum sed [illegible] ad hominem ut scilicet homo in hac vita possit certitudinaliter cognoscere se fore predestinatum vel non de lege [illegible] sed [illegible] nescit homo an odio vel amore dignus sit sed omnia servat in futurum incerta. — 20 [illegible] ad cognitionem [illegible]

Nota 3o quod deus ordinavit sic ut homo in hac vita non sit certitudinaliter cognoscere se esse predestinatum vel non. Primo ut [illegible] ex parte electorum ut nimis de certitudine electionis superbiat [illegible] se non electos [illegible] alia hac revelat in presenti [illegible] talis [illegible] est a deo [illegible] per [illegible] negligentia [illegible] Apoc. [illegible] tene quod habes ne alius accipiat coronam tuam. Secundo ex parte reproborum ne desperationis occasionem haberent et per quas plura mala facerent et amplioris penas mererent si [illegible] confusionem haberent. Tercio ex parte omnium hominum ut quilibet voluntate libera ad deum confugiat et ipsum oret ut sic [illegible]

deus ordinavit ut homo nesciat se predestinatum
[illegible] electos
2o [illegible] reprobos
3o ex parte omnium hominum

impleat et solliciti sint de salute. Ea
propter Augustinus quemlibet hortatur dicens
Si non traheris a deo, ora ut traharis.
Si non es predestinatus, fac ut predestineris.
Homines ergo sollicitari sunt salute sua, et
quamvis non habent mala adhibere cor-
rectionem vel disciplinam, tamen omnes bonis
doctrina. Et sic deus ordo in hominibus
et in mundo concedit et procedit.

Nota quod predestinatus dicitur
qui saluti eterne deputatus est, presci-
tus vero qui eterne dampnationi de-
putatur. Aliquis autem potest esse prede-
stinatus sive prescitus dupliciter, scilicet secundum
presentem iusticiam vel secundum eternam dei
providenciam sive ordinacionem. Predestinatus
secundum presentem iusticiam est qui in tali est
statu in quo si decederet consequeretur
[illegible] eternam beatitudinem, ut omnes
qui in gratia et caritate consistunt, qua
quamvis finaliter cadat et recedit. Et si-
militer potest prescitus esse predestinatus secundum
presentem iusticiam qui tamen finaliter
dampnatur. De quibus dicit [illegible] sed non sunt
antequam exirent fecit. Ex nobis prodierunt
sed non erant ex nobis. Nam si fuissent ex
nobis mansissent utique nobiscum. Et
eos nobiscum prodierunt, [illegible] ex nostra societate
recesserunt nostra societate utique fideli
et glosa: Sed non erant ex nobis secundum eternam
dei predestinationem. Tales erant Iudas

Augustinus

predestinatus

prescitus dicitur
aliquis dicitur

secundum presentem iusticiam
predestinatus

1 Io. 2°

Peccatoris quam diu tempore in capti-
fuit in gratia et sta secundum presentem iusti-
ciam finaliter tamen damnatur. Prescitus
vero secundum presentem iustitiam dicitur ille — presciti secundum presentem iustitiam
qui est in tali statu in quo si dece-
deret eterne pene deputaretur. Et talis
est quilibet viator in peccato morta-
li existens. Ita quilibet talis si in peccato
mortali decederet eterne damnationis sen-
tentia plecteretur. Et equaliter eum [illegible]
tamen [illegible] innocentur. Et talis iudicatur
[illegible] si omnem fuit per gratiam vel
ad regnum si [illegible] primum pec-
ad infernum [illegible]
mortalem culpam existeret. Et hoc
modo multi ad eternam beatitudinem predesti-
nati [illegible] aliquando in peccata mortalia
prolabuntur de quibus [illegible] sicut quod
in gratia sua clauduntur vitam. Predestinatus
secundum eternam dei providentiam est cui — Predestinatus secundum eternam dei providentiam
deus proposuit dare gratiam finalem
in presenti et vitam in futuro eternam.
Prescitus est secundum eternam prescientiam dei — Prescitus secundum eternam dei prescientiam
est ille qui secundum predestinationem et deter-
minationem divine voluntatis [illegible] peccata
sua finaliter [illegible] et tunc subiaceret dam-
nationi. Talis est quilibet et solus ille
qui in peccato mortali finaliter moritur. Et cui-
libet talis et solus talis eternaliter
damnatur. **Nota quod** triplex est necessitas — necessitas duplex
[illegible] **secunda** est necessitas absoluta — Absoluta

Necessitas absoluta est quando opposita implicant contradictionem quia si aliquid
non potest aliter esse. Necessitas respectiva est quia ad [illegible]
necessitas consequentie aliquid quod simpliciter [illegible] sit necessarium sicut [illegible]
ut [illegible] et [illegible]

ut dei esse complem sucede

Et simpliciter dicta | et necessitas consequentie vocatur. Et est illa qua aliquid ita est quod non potest non ita esse | vel qua stat ut non possit oppositum eius fieri. Et talem necessitatem non imponit predestinatio ipsis predestinatis. Cum predestinatio non est tota causa salutis sed cum ea concurrit liberum arbitrium | tamquam causa secunda. Effectus vero magis sequitur conditiones cause proxime quam prime | et videmus in qualitate ex motu necessario signari. Alia est necessitas secundum quid | et consequentia seu ex suppositione | et vocatur sic necessitas consequentie qua aliqua conditionalis est necessaria cuius tamen | quamvis consequens sit contingens. | Et hanc necessitatem imponit predestinatio. Unde hec est necessaria si petrus est predestinatus petrus salvabitur | et tamen consequens quamvis quod est contingens | nullus confert cum vita eterna nisi habuerit aliquod meritum. Sed ad meritum est in potestate merentis quantum ad rationem operis | et suam libertatem | sed ergo petrus non operari | et per consequens non salvari. Sed prescitus aliquis non demereri | et ita non dampnari. Et sic iste petrus salvabitur est contingens.

necessitas ex suppositione

Conclusio prima certa

est ipsa dei predestinatio probatur quia predestinatio est quedam pars divine

libertas et providentia divina

Glosa super illud Ro. viii. quos presciuit hos et predestinavit | predestinatio est prescientia et preparatio beneficiorum dei quibus certissime liberantur quicumque liberantur. Et Augustinus in libro de predestinatione sanctorum dicit quod veritas predestinationis est immobilis ergo predestinatio habet certitudinem

prudentie utique in nobis. Ergo Sed prudentia
divina est certa et certissima ideo duo[illegible]
in finem, testante damasceno libro 2 c. 28 — damasc.
qui dicit providencia est voluntas dei — prudentia quid
per quam omnia in fine convenientem
deducuntur. Et hugo inquit providentia — hugo
est qua deus cernat de omnibus que — prudentia quid est
fiunt et nihil derelinquit ex omnibus
que ad ipsum pertinet et que libera sunt
esse et providet singulis ut habeant
unumquodque quod sibi debet. Et quia
ergo predestinacio est pars providentie
et ipsa est certa. predestinatio prescientia — [illegible] ex dei prescientia
dei est certa et nunquam fallit. Secundum hoc
quia de quo ipsa in qua [illegible]
prescivit deus nequaquam falli ullo modo
potest. Et Augustinus libro [illegible] contra maximinum
deus est infallibilis sua immutabili
cognoscens omnia eciam futura. Sed
predestinacio est prescientia dei de eterna
salute aliquorum et ordinacio eorum
infallibilem. Unde apostolus ad Ro. 8
inquit Nam quos prescivit hos et
predestinavit conformes fieri imaginis
filii sui. predestinacio ipsa est — 20 libro
voluntatis divine pro gratia electorum — ex voluntate divina sive electione dei
teste Augustino de libero arbitrio. Sed
voluntas divina electorum est certissima
et immutabilis. Ita inquit Alexander voluntas

prescientia ca. 2 et unus quantum ad prognosticacionem divina
respectu eorum futura sive bona sive mala. Et ca. 2 [illegible]
Alius est [illegible] sola prognosticacione quam habet deus de
damnacione reproborum [illegible] in proposito

diuina est ab eterno / et ipsa immutabilis
impassibilis omnino / cum nec ... ipse
sit. Ad 2m responsio ... absolutam omnino quod ... sit
ac tamen sic declinat etc. / Rursum sunt
in presentia diuina / sunt certa et habent
in diuina presentialitate habent / sed omnia
prescita / et omnia predestinata / sunt in pre-
scientia diuina / ergo omnia prescita / et omnia
predestinata sunt certa / et certitudinem
habent / et per consequens certa est dei predestinatio.
Ad 3m dicendum nobiliori modo cognoscit
deus quam nos cognoscimus / licet enim co-
gnitio est in tempore / et in futurum respicit
et videt ... tempora ... scilicet futuro /
preterito et futuro / ita ut cognoscat pre-
terita ut preterita / presentia ut presentia /
futura ut futura / et certitudinaliter. Co-
gnitio autem diuina est supra tempus / et solum
eternitate mensuratur / et ideo non cognoscit
prout sunt in tempore / sed prout sunt in eternitate /
scilicet prout sunt presentialiter / et omnia cognoscit
... sine contingentia / licet presentia
in sua presentialitate / sed quod sunt in nostra
presentia certitudinaliter cognoscimus /
ergo multo magis deus omnia sibi presentia
certitudinaliter cognoscit / Hec ...
in Compendio xvi / multa scientia dei et
... impotentia / et videns omnes
in intermissione / et ad hebreos iiiio
... est ulla creatura inuisibilis in

Rō 9
2° 4ª
... pre-
scientia
diuina
... xvi
hebre iiiio

[illegible] pitia

[illegible]
aliquis [illegible]
libro [illegible]
[illegible] ualet
[illegible]
ordine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
aliqui [illegible]
[illegible] plus
[illegible]
uidet [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
dea ul [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
aud[illegible]

[illegible] sua ad unda et apta
sit ordine eius Et Aug(ustinus) in li(bro) de Aug(ustinus)
tri(nitate) Omnia non pcclatum vel singu-
latim ora videt velut alternatim
[illegible] hinc illuc pede huc sed ora
videt simul

Conclusio secunda predestinacio-
nis rectitudo ultima predestinato impo-
tat [illegible] tempore sed sub [illegible] non
[illegible] tempore [illegible] non est [illegible]
pendencie prudencia cum est [illegible]
[illegible] nate salvatrix hoc est non
pendet ad prudenciam [illegible]
[illegible] sed [illegible] hoc ad
habet [illegible] q(uod) sunt
contingentia [illegible] ad predestinacio sit pro-
videncie non imponit rebus necessitatem
sic quod [illegible] et [illegible] contingencia
[illegible] motus vel [illegible] vel propositum
dirigendi in finem quod est ipsa predestinatio 20
est sunt constitucionem et ordinacionem com- [illegible] predestinatio
parata a deo constitucionis sed predestinacio
habet causam contingentem a deo co-
stituta ergo est contingens et non neces-
saria [illegible] diffinicio predestinacionis predesti-
nacio enim est divinum propositum [illegible]
etiam [illegible] propositum est
divinum propositum non [illegible] etiam
divinum [illegible] sapiencia de rebus sic ordinat ut
ordinata in finem [illegible] modum [illegible]

causarum dicantur. Voluntas enim dei
est efficax et perfecta causa omnium re-
rum [illegible] illud. Fecit enim omnia quecumque voluit
fecit. Ex perfectione et efficacia apparet
ergo hoc quod ipsa non solum movet et causat
effectus sed etiam dat eis modum causandi
inquantum causis determinatis quodammodo
producit attribuit quos suos effectus. Unde quia ipse volu-
it in universo esse necessaria et contingentia
constituit illis causas quibus conveniret
ut contingenter causarent et quasdam ut
necessario suos causarent effectus. Unde vult
illum effectum non solum esse sed etiam tali
modo esse vel contingenter vel necessario. Sic
voluit Petrum non solum esse sed contingenter
esse salutem per predestinationem salvari. Ideo
constituit causas per quas ordinari
possit ut salutem consequi. Ex hoc
patet predestinatio dei non est tota causa
salutis hominis sed est alia causa [illegible]
[illegible] enim [illegible] nulla due sunt
cause quarum una est necessaria scilicet ipse deus
et aliud contingens scilicet ipsum liberum
Aug. arbitrium. Unde Augustinus super Iohannem: Qui
sine te creavit te sed sine te non iustificabit
sine te. Constat autem quod si sunt due cause
ordinate quarum una necessaria et alia
contingens effectus sequitur contingens. Sic
[illegible] loquendo non infertur
conclusio de necessario et aliud de
contingenti non potest esse vera nisi con-
tingenter quod [illegible] sequitur [illegible]

fuisse debilitares / ut arguendo hoc
iure e esse at / Et at contingens e aliqu
go sequitur quod ho contingens e aliqu
et non nemo [illegible] in proposito predestinatio
dependet ex causis / sed ex presciencia vel scientia
dei et ex ea perfectam contingenti / sed li. ar
habeo optimum effectum predestinacionis de contingenti

Corollarium primum / Quilibet
homo ab eterno est a deo predestinatus
vel reprobatus / quod dicitur ab eterno disposi
[illegible] cuilibet homini glorie eterne
vel non dicit Math xxv venite be Math 27
nedicti patris mei percipite regnum quod vobis pa
ratum est ab origine mundi / Et apostolus ad Ad ephe primo
Ephe primo / Elegit nos in ipso ante mundi
constitutionem / Et augustinus in li. de pre li. 9
destinacione sanctorum [illegible] eligere [illegible]
destinacione [illegible] predestinavit ut eos quos
[illegible] et predestinavit [illegible] eligendo re
elegit / reliquos vero non eligendo re
probavit [illegible] ad mortem eternam [illegible]
[illegible] hoc est corollarium contra
[illegible] libro [illegible] contra pelagianos
de predestinacione

Corollarium 2m / Quamvis dei pre
destinacio sit certa et infallibilis [illegible]
dei predestinatio non tamen [illegible]
merentes [illegible] Ioh [illegible] / Ego Io. 13
scio quos elegerim / [illegible] dei est infal
libilis / Infallibiliter autem scit deus / omnia

futura sunt variatione. Non enim electio aliquorum
simpliciter potest esse non electio, licet quo ad re-
probationem i. ar. potest esse contingens
Anselmus et mutabilis. Anselmus de concordia pre-
scientie et li. ar. manifestate karissimi deus
qui falli nequit nec videt nisi sive
veritatem sive ex necessitate sive ex
libertate eveniat, dicitur constituisse im-
mutabiliter apud se quod apud homines
priusquam fiat mutari potest. Et Zachar. in
hac etiam. Cum electus fuit Petrus
ipse enim esset negaturus quia hoc de electi
veritate erat verum, et tamen quo ad hoc non
fuit Petrum non negasse Christum, si tamen
non peccasset, sed contingenter quod electus
fuit cum libere et contingenter factum est.
Corollarium 2m. Licet libero ar-
bitrio hominis predestinatio quaquam
infert necessitatem, sed licet predestinatio
qua deus predestinavit hominem velle
salvare nec cogit nec violentat
li. ar., sed stat cum ipso dimittens eum
in sua libertate et contingentia ut in
eo sit voluntate vel bona vel mala
Eccli. xv facere. Hinc Eccl. xv scribitur: Deus
ab initio constituit hominem et reliquit
illum in manu consilii sui. Adiecit man-
data et precepta. Si volueris mandata
conservare, conservabunt te. Apposuit

aquam et ignem ad quod volueris por-
rige manum tuam. Ante hominem vita et
mortem bonum et malum quod placuerit ei
dabitur illi. Preterea deus neminem
vult nec facit indigne et iniuste sal-
vari propter sua predestinacionem tantum sed per
iusta merita vero propter graciam et merita
hoc nec presciencia dei facit quemquam
dampnari iniuste propter demerita sed iuste
ergo nec predestinacio neque presciencia
infert necessitatem id est ad illa quia multa
errores et impossibilia sequerentur quia in-
conveniencia frustra enim esset fides
et [illegible] clamat eius predicacio. Se-
cundo debent salvari et dampnari homines
ut deus prescivit hos et illos sive
crederet sive non. Cum deus non iuste
puniret malos [illegible] peccarent
malaque deus prescivit facienda. Ne-
que iuste remuneraret bonos quia non facerent
bona que deus providet.
Contra istud quod deus non vult tota
salutem hominis certe consistit sed sunt
in ipsius hominis voluntate quia in
potestate hominis est dampnari vel salvari.
Veritate dicitur Math. [illegible] Si vis ad vi- Math, 19
tam ingredi serva mandata dei. Ea-
dem [illegible] habuit ea
[illegible] ad penam eternam Se-
pulcendum est ei ut a sua via mala

Aug(ustinus)

[illegible]

et studiis suis inutilibus et a tali
melancolia et inutili occupacione
vanissima ad amorem dei et proximi con
verterit et sic perseveraverit salubriter
finienti cum ipso ipsius est deus nunquam
deficiet Aug(ustinus) dicente si non es predes-
tinatus fac ut predestineris homo deberet
mutare sentenciam si in nomine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sub lege magni angeli et
custodia angelorum suorum [illegible]
est mater [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad mortem
[illegible]

Secundum quod [illegible] sciencia divina
predestinacio nequaquam [illegible]
necessitatem imponit [illegible] sciencia
dei est futurorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mille anni [illegible]
[illegible] divine [illegible]
[illegible] et futura [illegible]
[illegible]
[illegible]
habet sciencia divina ad futura contingencia
sic se habet oculus [illegible] ad contingencia
[illegible] presenti sunt [illegible]

visio corporalis [illegible] non imponit necessitatem corporali [illegible]
[illegible] divina qui omnia presencia
[illegible] nullam imponit [illegible] necessitatem [illegible] videt ea
[illegible] sit futura [illegible] videt [illegible] futura et
contingencia videt contingenter futura

videmus sedere secundum dum sedet necessitate hoc sequitur ergo sic simpliciter necessarium. Ita est de hac quod deus videt omnia que eveniunt in futuro non tollit contingenciam. Ergo prescientia divina a predestinato non tollit contingenciam.

Corollarium sextum: voluntas divina omnium peccatorum causa prima et maior non necessitat predestinatum salvari. Patet ad primum. Augustinus libro de trinitate: Ea inquit voluntas dei est prima et summa causa omnium corporalium specierum atque motionum. Nichil enim fit visibiliter et sensibiliter quod non de interiori invisibili atque intelligibili aula summi imperatoris aut iubeatur aut permittatur secundum ineffabilem iusticiam premiorum atque penarum. Quod non omnia in hoc modo necessario eveniunt sed aliqua contingenter sed omnis necessitas et contingencia effluit et ordinatur a voluntate divina ut que vult esse necessaria illis adaptavit et assignavit causas necessarias et que vult esse contingencia ut contingenter eveniant causas contingentes assignavit. Quare est salus predestinati cui adaptavit causam contingentem scilicet liberum arbitrium. Aug

Corollarium septimum: presciencia divina non tollit a predestinato con-

tingencia patet quia ad diuinam prudenciam
pertinet ut unumquodque in sua natura relin-
quat. Sed predestinacio habet contin-
genciam l. ut quod sit libere ad utrumlibet
hoc est ad merendum et demerendum etc
naturaliter et contingenter agit quod diuina
prudencia non tollit a predestinato

Arguitur 2 possibile est predestinatum
damnari sicut petrus si fuisset tunc
statim mortuus cum peccauit christum
negando. Respondetur possibile est predestinatum
damnari habendo respectum ad tem-
pus et ad horam predestinationis sicut
cum quilibet homo statim in se est
non magis se habet ad unum quam ad
reliquum Sed habendo respectum ad
deum tunc non quia sic predestinacio habet
certitudinem ut patet in corpore solucionis

Arguitur 2 quia predestinacio importat
necessitatem patet quia prudencia et scientia diuina
non fallit. Sed predestinacio est pars pru-
dencie diuine quia falli non potest ergo predestina-
tus omnis saluabitur et sic predestinacio
importat necessitatem predestinato. Respondetur
quod licet predestinatus omnis saluatur et est
certitudine diuine predestinacionis non
tamen necessitate absoluta. Nam predestinacio
dei non est tota causa salutis hominis sed
cum hoc etiam concurrit homo saluatur non necessitate
absoluta sed sua voluntate et suis
meritis concurrentibus etc. et in illo quod dicit
possibile est predestinatum damnari possibile est
possibile est saluari ... in sensu composito
... negando in sensu ... diuiso ... concedendo
... ista alba ... nigrum in sensu composito ...
... ista non alba ... nigrum ... illud ... albedi ...
... in sensu ... tamen ... dei gratia

Argumentum 2. Ad 2m cum non dicit apostolus non
est volentis neque currentis sed miserentis
dei ergo videtur quod propositum et dilectio salutis
sit ex sola predestinatione divina et ex
nullo alio et predestinatio non sequitur merita
prevenit. Dico quod dictum apostoli non est
intelligendum quod non sit nostrum velle et
currere aliquid boni operari sed quod principaliter
sit in potestate nostra. Non est enim a nobis
sed a misericordia divina infundente
gratiam multiplicem ergo sic sed principaliter non
sit ex aliquo principio sed tantum est voluntas
humana sic quod homo movetur a deo sufficienter ad
volendum et currendum per modum libere voluntatis
ita quod omne bonum operari nostrum non solum
principaliter est attribuendum sed per illud ad
Philip. 2: Deus est qui operatur in nobis — phil. 2o
velle et perficere pro bona voluntate. Unde
non est volentis id est velle sive diligentis angelo
neque currentis id est currere sed miserentis dei
quod principaliter movet nos. Et hoc ~~[illegible]~~
per modum libere voluntatis consentientis
et cooperantis ~~[illegible]~~ sequitur [illegible]
[illegible] dicitur quod est [illegible] habitu
gratuito ac illuminatione excitante et
disponente ad conversionem que est gratia gratis data

Utrum in resurrectione generali resurgat idem in numero.

resurrectio capitur 3r — Nota primo resurrectio capitur
primo Actiue — tripliciter primo Actiue ut dicit Jesus
Johannis xi. Ego sum resurrectio
Joh XI — et vita. Et hec resurrectio sic sumpta
conuenit tribus personis in aliquibus pre-
Actuum 4o — aggregat ut Actuum 4o. [illegible] dicens [illegible]
Altissimi filio vel ipse judeis
Joh 4o — dicit Johannis 2. Soluite templum hoc et in
tribus diebus excitabo illud. Sequitur
Cum ergo resurrexisset a mortuis re-
cordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat
de corpore suo et crediderunt scripture
et sermoni quem dixit Jesus.
Secundo accipitur passiue [illegible] corpore
illud Ezech. xxxvii. Ecce ego aperiam
tumulos vestros et educam vos de se-
pulcris vestris popule meus et inducam
vos in terram Israel [illegible] et tota [illegible]
credo [illegible] apparat [illegible] sic [illegible]
credo patrem et filium quomodo dicitur credimus
2o pro [illegible] susceptione anime — resurrectionem. Tercio capitur resurrectio pro
susceptione anime a peccato mortali ad statum
Apoca XX — gratie. Apoca. xx. [illegible] resurrectio prima
Beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione
prima. De ista nos admonet paulus ephe-
Ephes 5to — sios v. Surge qui dormis et exurge a
3o pro resurrectione anime — mortuis et illuminabit te christus. Tercio
capitur pro resurrectione [illegible] in sua

Surge scilicet per confessionem qui dormis in peccatis [illegible]
et exurge per satisfactionem et illuminabit te Christus per
fidem caritate formatam

Nota quod circa maz hat duplex
invenitur opinio una est Ciceronis dicentis non
posse revenire corporibus propter corporibus mo-
rituris. Sed gratia [illegible] opinionem est [illegible] salva-
tor [illegible] Io. 10 [illegible] tollere iterum eam qui credit
corporibus [illegible] at non potest credere. Secunda
fuit salvatoris Saduceis negantibus
resurrectionem. De resurrectione autem mortuorum
non legistis quod dictum est a deo dicente
Exod. in lege Ego sum deus Abraam
et deus Isaac et deus Iacob. Non est deus
mortuorum sed viventium. Tercia. phylosophorum plurium
[illegible] Alia opinio fuit quorundam
philosophorum post circuitum temporis omnia redire eadem vel
post magnum annum platonis completum 36
milibus annorum [illegible] causa [illegible]
causa eadem redibit idem effectus. Tunc autem omnia
corpora celestia redibunt ad eundem situm [illegible]
ponendo illud pro quo [illegible] in aliud [illegible]
[illegible] stellatum movetur in centum annis uno

gradu quam motu diurno. Cum sit in eo recta
36. gradus quod quelibet 30 annis. Quod est [illegible]
quorum quolibet [illegible] gradus in longitudine [illegible]
in latitudine. Sequitur et quelibet motus [illegible]
in 36. milibus annorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] opus [illegible] facit [illegible]
ut ipse probat [illegible]
[illegible] ponitur semper in duas [illegible]
de latitudine. Respondeo hoc nulla [illegible]
latitudo. Alia enim vita redditura esset ad
imperfectionem. Sed non vere vita [illegible]
bara operis perdita. Ex dato [illegible] magna
[illegible] multiplicatur. Cum propter hoc orbes [illegible]
non movere ad eundem situm redibunt [illegible]
[illegible] et regularis in motibus et orbi[illegible]
[illegible] ad hoc in octava sphera

corpora de qua Math. xxvij multa corpora — Math. 27
sanctorum qui dormierant surrexerunt et
introierunt in sanctam civitatem. Et Jo. vj — Joh. vj
dicit salvator Qui manducat meam
carnem et bibit meum sanguinem habet
vitam eternam et ego resuscitabo eum
in novissimo die. Et sic certum est quomodo
Dicto 2o resurgere nihil aliud — resurgere quid sit
est quam post mortem sequatur eterna vi-
vificacio. Sit etiam vivificacionem eterni
corporis quod deseruit. Unde est ergo resur- — resurrectio quid
rectio corporalis reunio anime intel-
lectivae ad corpus suum. Est enim sic
diffiniri Resurrectio est corporis facti
corruptibilis ad animam iteratio. [illegible]
dicit 2 itaque resurrectio iterata
surrectio eius quod cecidit. Sed quia resur-
resurrectionem credimus est ipsum corpus quod
per mortem cecidit sed eandem non ... hoc est
ad eandem animam redeuntem. Et erit ista
resurrectio supernaturalis et miraculosa per
virtutem divinam. Similiter resurrectionem
omnes resurgent. Sed ad hoc ordinatur talis — omnes resurgent
resurrectio quod homines ultimum consequantur et — electi
finem ultimum. Sed finis electorum est perfecta
eorum quietatio in ultimo summo bono quod
finem complet et omnes eorum appetitus ergo eorum
finem complementum consequuntur. Et electi per
resurrectionem eorum resurgent. Et damnati — damnati
ut eorum damnacio compleatur. Et sic in anima
simul et in corpore demeruerunt ita simul

in utroque puniatur / dicta ulterius hec
exigente Resurgent et parvuli qui
in solo originali peccato decesserunt Re-
surgent propter eandem causam resurrectionis
omnibus hominibus communem Et etiam propter
causam specialem quia peccato enim originali
obligati sunt ad penam dampni quam
ut originale contraxit sic actu per
suorum priorum in carne infectam Et ideo
puniendi sunt ut anime parvulorum care-
ant visione dei propter carentiam
suis corporibus unitis pro quarum [illegible] gla-
tione merent ad talem penam obligari

Conclusio responsalis

In resurrectione generali resurgat
corpus hominis idem numero probatur aucto-
Job xix ritate Job xix dicentis In novissimo die
de terra surrecturus sum Et rursum circum-
dabor pelle mea Et in carne mea vi-
debo deum salvatorem meum ergo sunt
resumentur eadem carnes et eadem pel-
les et a simili eadem ossa et per consequens eadem
Ezechie 37 corpora Et Ezechielis 37 Ego aperiam
tumulos vestros dicit dominus et educam
vos de sepulcris vestris ergo illa
hoc eadem corpora in numero que sepulta fuerunt
surgent animata et convivificata Et hoc de
fide christiana dicit inquiunt solum quia non
potest esse quod ipsa corpora a morte ad vitam
resolvi erunt in statum pristinum futura
beatitudine reparari Preterea per quoscumque

Nota resurrectio est duplex quedam est
increata et hec non est nisi deus. et [illegible]
et causa omnis resurrectionis creata tam temporalis
quam spiritualis. Et ista resurrectio non est futura
sed fuit ab eterno. Alia est resurrectio creata
et ista est triplex scilicet spiritualis, temporalis, corporalis.
Spiritualis resurrectio est illa qua homo resurgit de
peccato ad gratiam. Et ista solum fit a deo. Resurrectio
temporalis est illa qua homo qui
cadit de prosperitate in adversitatem et iterum re-
surgit ad [illegible] prosperitate ut de Job.
Resurrectio vero corporalis est copulacio
[illegible] anime et corporis et sola ea quod
dissolutum est et separatum. Aliter resurrectio
[illegible] solum est generalis quam vere futura ut [illegible]
[illegible] est generalis resurrectio ad iudicium
et hac omnes resurgent. Alia est resurrectio ad
vitam eternam [illegible] [illegible] veit ad [illegible]
quam fuisset [illegible] cum. et ego resuscitabo
eum in novissimo die. Iohannis 6. resurget [illegible]

Ac hominum iterum humane
corporibus unietur quia ipsa anima humana u[illegible]
est forma humani corporis. Et forma
habet naturalem inclinationem ad materiam. Et si
anima humana naturalem habet inclinationem ad [illegible]
formandum et regendum corpus humanum, sequitur [illegible]
naturales inclinationes esse frustra [illegible]
deus et natura nihil faciunt frustra [illegible] anima huma[na]
[illegible] corpori suo unietur [illegible]
et hoc est [illegible]

daniel xii

Multi de hiis qui dormiunt in terre pulvere
evigilabunt, alii in vitam eternam, alii in
opprobrium ut videant. Sed illi dormientes
in pulvere terre [illegible] stat quod de
mortuis loquitur. In Symbolo Athanasii
Ad cuius adventum omnes homines resurgere ha[bent]
cum corporibus suis

corpore remanet quia eadem propria essentia
numero illud resurget idem numero quia
remanentibus principiis essentialibus individui
et variatis et mutatis accidentibus
nihilominus ipsum individuum manet idem numero
Sed variatis principiis essentialibus
non manet idem numero sed in resurrectione
generali eadem anima omnium corpori reunietur
Cum anima humana est forma corporis
humani et cum ad formae speciem debetur
eadem materia secundum speciem et eadem formae secundum
numerum debetur materia secundum numerum sed cum
anima bovis non potest esse anima corporis
humani ista anima hominis non potest esse
anima alterius hominis propter quod quia eadem
anima totius remanet ideo eadem corpori
numero in resurrectione reunietur

Arguitur tertio resurget idem numero
persona in corpore illud dicitur idem numero
[illegible] idem numero ante et [illegible]
sed corpus post resurrectionem non habebit
idem esse [illegible] resultabit quia non [illegible]
eadem accidentia propter aliud [illegible]
et [illegible] quia non possunt [illegible] eadem [illegible]
cum non [illegible] morte quia [illegible]
erit mortale [illegible] numero non dicitur
[illegible] et [illegible] illud dicitur
idem numero cuius [illegible] est [illegible] ante
[illegible] et [illegible] Contra quia [illegible] va-
riat [illegible] et [illegible] manet [illegible]

que ad p̄ia a sp̄ialia id est erit in medietate
sit diuisa pars erit eadem arena indiuidua
ita ut potest dimensiones certas corporibus
glorificatis. Tertium est idem. Job xix quem visurus sum ego ipse

Job viii° Job viii supplebitur et cetera risu os tuum et
labia tua iubilo. Tertio diffinitione dicitur
corporibus resurget immortalis ita natura
caritatis non tollet et ab ea quidem natura
erat quia dixi se licet ut sit mortalis gratia
dei immortalis

Arguitur scilicet plenitudinis materie facit idem
numero sed materia corpus resurgentis non erit
eadem cum corpore quod nunc est. Cum multe forme
deberent et cetera. Ergo corpus non resurget
idem numero. Dicendum licet eadem materia facit idem
numero non tamen ut nuda sed materia sub qua fuerit
sub dimensionibus terminatis ipsa facit
idem numero. Licet ergo multe forme deberent
in materia corporis resurgentis tamen resurget
idem corpus sub eisdem dimensionibus et
cum eisdem [illegible] homo idem

Arguitur philosophus dicit in libro de ani-
ma quando est eadem statua numero quod destruitur
et de eadem ere refit. Ergo pari ratione
corpus quod non corrumpitur non erit idem
numero cum eo quod resurget. Dicendum quod Augustinus

Aug. dicit in hoc [illegible] nec multum Augustinus
statua refecta ex eodem ere ipsa sit eadem
numero. Sed etiam dicitur quod res artificiales

Artificialia ponuntur 2e in genere ponuntur dupliciter vel in genere vel in specie et vel
[illegible] vel per formam suam [illegible] at pa-
[illegible]

in q(u)e vel in sp(eci)e p(er) forma(m) sua(m) ter(minatam)
forme cum accidentalibus q(uia) sub a(nim)a
sub eis q(ui)a q(uod) colligeret(ur) in q(u)e vel sp(eci)e
p(er) ma(teri)am habens vo(luntat)e(m) s(ed) fore s(ub) talibus
q(uo) circa nulla dictaret p(er) suas sub-
stantias in q(u)e vel sp(eci)e ponu(n)t(ur) dico
q(uod) q(ui)a s(ed) considerat(ur) s(ub)stantia p(ro)ut ponit(ur)
in q(u)e vel sp(eci)e p(er) ma(teri)am sua(m) sic resurget
ead(em) statim Et si v(er)o considerat(ur) p(ro)ut in
q(u)e ponu(n)t(ur) vel sp(eci)e p(er) forma(m) sua(m) sic
dico q(uod) no(n) resurget ead(em) q(uia) alia q(uia)
alia e(st) forma hui(us) et alia illi(us) in corp(or)e
et ho(m)i(ni)s no(n) est sic q(uia) ead(em) erit forma
in corp(or)e resurgentis q(ue) erat in corp(or)e
an(te) eius morte(m) vel [illegible]
Argu(men)t(um) Constat q(uod) ho(min)is q(ua)ntitate
est ... et una q(ua)ntitate vni(us) homi-
nis in corp(or)e q(uo)d n(un)c est et q(uo)d resurget
erunt due q(ua)ntitates q(uia) p(er) morte(m)
destruit(ur) forma corp(or)is ergo erunt duo
ho(m)i(n)es Et sic videt(ur) q(uod) corp(or)a no(n) re-
surgent ead(em) i(n) nu(mer)o Ad q(uo)d dico q(uod) no(n) sunt due
q(ua)ntitates in corp(or)e q(uo)d resurget Et q(ua)n(do)
resurget s(ed) vna t(antu)m p(ro)p(ri)a essentia no(n)
mutata q(uia) sic fuit ead(em) Et sic de ceteris resol-
uta forma tamen ead(em) q(ue) fuit in corp(or)e
q(uo)d e(st) corruptibile q(uia) forma corp(or)is s(ub)stantiale
ho(min)is e(st) forma p(er) se teneret sine aliqua
alia forma p(re)ter ... e(st) tota sub-
stantie ... forme et nature con-
prehendens in se v(ir)tutes Et h(ec) forma

corporis essencia / et quiditas dicitur —
ergo in resurreccione idem numero corpus
erit / et eadem numero caro solum erit / de
necessitate eadem quantitas
Arguitur contra probatur 4o de generacione dicitur
quod corruptibilibus mota / non reiteratur
eadem numero / sed esse substancia est corporis
presentem statum / ergo non redibunt / idem
numero / et sic nec in resurreccione idem homo
resurget / Dicitur quod philosophus ibi loquitur de reditu
per viam generacionis naturalis / non hoc est homo
generatur secundum esse consimile / non numero / sed bene
dicit / deus omnia potest in natura / diuina virtute
erit identitas numeri in resurgentibus
et non virtute naturali

Utrum solus episcopus debeat conferre sacramentum confirmacionis

Confirmacio quid

Notandum primo / quod sacrum confirmacionis
secundum Hugonem sic diffinitur / est unccio hominis
baptizatorum / aliqualiter consumacionis / ut
libero arbitrio utentis / facta in
fronte / in figura crucis / cum chrismate
sanctificata / et hoc a ministro simul cum
intencione debita imungente / et verba
certa proferente / significans efficaciter
ex institucione diuina / unccionem ac per
graciam roboratam ad confitendum
et confirmandum fidem christi / In qua
diffinicione tangitur triplex causa genus / Causa

In diffinicione tangitur 4r causa

materialis que est triplex scilicet remotissima *materialis triplex*
ut oleum et balsamum vel balsamum *remotissima*
Remota ut chrisma sanctificatum *remota* 274
Propinqua ut unctio facta in fronte *propinqua*
Causa formalis que est triplex. verbalis *formalis triplex*
ut signo te vel consigno signo crucis *verbalis*
Consigno te chrismate salutis vel
sanctificationis In nomine patris et filii et spiritus sancti
Amen. Ita quod secundum [illegible] Si confirmans
dicat signo non oportet quod dicat consigno
vice et contra si dicat consigno non re-
plicet signo. Salutis si dicat chrismate
salutis non oportet addere chrismate *signalis*
sanctificationis. Signalis ut in fronte
in qua figuratur crux chrismate in
modum crucis. Significativa ut est re- *significativa*
latio rationis ad gratiam seu gratie
collate designatam seu designatum
Causa efficiens iterum est triplex scilicet *efficiens triplex*
universalissima que est deus in quolibet *ultissima*
sacramento [illegible] Causa [illegible] *propinqua*
et instrumentalis quia confirmatio episcopo *instrumentalis*
[illegible] *principalis*
signat [illegible] est sacramentum nove legis
[illegible] confirmacionis [illegible]
[illegible] non [illegible] addit vel
[illegible] *i. stola*
et [illegible] sunt [illegible] sacramenta
[illegible] facta in fronte ubi
[illegible] ubi est [illegible]

forma [illegible] non inveniuntur in iure nisi quod in fronte
chrismate debet signari [illegible] in pontificali [illegible]
habet Ego te consigno signo crucis et confirmo te
chrismate salutis in nomine patris et filii et

sensum ~~peccatum~~ peccatum scilicet sensus
ignis et veniale lavans Secundo
si non fiet non esset confirmatio Tertio
debet esse in ordine quia crismate in puero
baptizato a sacerdote baptizare non
cum Crismate — est confirmatio Quarto scilicet crismate
ille perficit cum oleo sancto aut oleo in-
firmorum non esset sacramentum confirmationis
quia crisma est determinata materia
huius sacramenti non quocumque oleo sed ex
oleo olive et balsamo confectum Quinto
sanctificato — sanctificato quia ut crisma sit materia
confirmationis requiritur ut consecratum ab
episcopo Sexto ratio est divina institutio Septimo
a ministro — a ministro scilicet episcopos ut [illegible] episcopus
cum debita intentione — et tales solum recipit Octavo
debita intentione scilicet habitualis vel
virtualis que est velle facere quod ecclesia
intendit sed quia intentio ministri
non est sacramentum Nono verba recta pro-
ferente vel tamen forma huius sacramenti Decimo
signans efficaciter — signans efficaciter vel tamen res huius
sacramenti quod est gratia data collata ad con-
stanter credendum et ore intrepide
seu verecunde confitendum fidem
redemptoris Nota 20 Confirmatus
Confirmatus quantumcumque est novitius — quantumcumque vetulus est novitius sed tamen
in baptismo et sic in confirmatione In
baptismo sacerdos inungit in pectore per
quod designatur quod debet suscipere scientiam
et sanctitatem et zelare de malum
ad Ro 10 Corde creditur ad iustitiam ore autem
fit confessio ad salutem

Secundo vngitur inter scapulas ad de-
signandum quod recipiat actum pugnacionis
et suscipiat operacionem bonam. Et hiis
duobus modis vngitur oleo consecrato.
Tercio vngitur in vertice cum crismate,
per hoc designatur quod ipse sit [illegible] paratus
reddere racionem de fide. Quarto in
confirmacione [illegible] vngitur in fronte,
per hoc designatur augmentum gracie et
virtus spiritus certandi in fide et
si quis confiteatur fidem, tunc confirmatur
[illegible] christi fidelibus de spiritu et
libere confiteri nomen christi.
Nota quod ad confirmacionem quinque — Ad confirmacionem
requiruntur. Primo requiritur materia sacra- — requiruntur quinque.
menti confirmacionis et est crisma, quod confi- — primo materia
citur ex duobus, scilicet ex oleo olive et
balsamo. Per oleum designatur nova
gracia in confirmacione confertur non
illa que datur in baptismo. Et gracia
baptismi datur in remissionem peccatorum,
sed gracia confirmacionis datur in confirmacione
ut homo sit firmus et fortis ad resistendum
diabolice pugne. Secundo per balsamum de-
signatur odor bone fame et bone
operacionis in fide, quod diffunditur per oris
confessionem qua audacter confitetur
a tempore erroris. Secundo in hoc sacramento — 2o forma
est forma, scilicet verba: Consigno te signo
sancte crucis et confirmo te crismate
[illegible] sacramenti est [illegible] ad robur contra
[illegible] et confortacionem in virtute et
[illegible] in virtute constancie in fidei confessione

salutis in nomine patris et filii et spiritus sancti Am[en]
Et ista forma a quolibet episcopo est servanda
3a locus Tercio requiritur locus scilicet ecclesia quia
hoc est unum pre magis apparens et
manifestum. Et per hoc designatur quod ille
sacrum datur scilicet ad pugnam uel publice ut
sciat non erubescere confiteri coram omnibus
4ta persona hominibus. Quarto requiritur persona confir-
mans ut est episcopus. A quo solo duo
conferuntur sacramenta scilicet sacrum ordinis et
quinto intencio sacrum confirmacionis. Quinto requiritur
intencio et hec exponitur per verba que
dicit episcopus Consigno te etc. Ideo illa enim
adhuc duo denotant scilicet pugnam et nouam p
graciam pugnam per hoc quod [illegible] alapam
[illegible] Sed nouam graciam ut re-
sistendum et non possit ad pugnandum [illegible]
per[illegible] confirmatur et [illegible] intencio verbi
gracia donatur et confortatur ad bella spiritualia
Conclusio prima Confir-
Actuum 8 macio est sacramentum patet per Actuum viii. Cum
audissent apostoli qui erant in Ierosolimis
quia recepisset Samaria verbum dei
miserunt ad eos Petrum et Iohannem
qui cum venissent orauerunt pro ipsis
ut acciperent spiritum sanctum. Nondum enim
in quemquam illorum supervenerat sed bapti-
sati tantum erant in nomine Ihesu. Tunc
imponebant manus super illos et acci-
piebant spiritum sanctum. Hic de manus impo-
sicione scilicet confirmacio ut inquit Hugo
Hugo et cum doctorum est sentencia. Et Actuum
Actu 19 19 dicit quod Paulus baptizatis superioribus

276

[illegible]

partibus veniret ephesum et invenisset quos-
dam baptizati sunt in nomine domini ihesu
Et cum imposuisset illis manus paulus
venit spiritus sanctus super eos et loquebantur
linguis et prophetabant. Et sic per
impositionem manuum apostolorum dabatur
effectus huius sacramenti scilicet plenitudo spiritus sancti
cum his signis visibilibus [illegible]
a deo effectibus. Et erat [illegible] ligno
confirmatio per apostolos facta. Et [illegible]
[illegible] sequuntur [illegible]
[illegible] duces [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] papa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in fonte plenitudinem tribuit
ad innocentiam in confirmatione au-
gmentum prestat ad gratiam. Et quia
in hoc mundo tota etate victuris inter in-
visibiles hostes et pericula gradiendum
est in baptismo regeneramur ad vitam
post baptismum confirmamur ad pugnam
in baptismo abluimur post baptismum
roboramur. Et eadem dist. ex conc.
Aurelian. c. ut ieiuni ad confirmationem
veniant perfecte etatis ut moneantur
confessionem facere prius ut mundi donum spiritus sancti valeant
accipere et quia numquam erit christianus nisi

in confirmatione. Tali fuit chrismatis
Diffinicio de sacramento. Sacramentum est signum
sensibile sub quo confertur gratia
invisibilis. Textus Augustini. [illegible] Sacramentum
est quod sub tegumento rerum visibilium
divina virtus secretius salutem operatur.
Sed in confirmatione sub [illegible] et fuit signum
visibile. Apostoli enim ut legitur in Actibus
apostolorum confirmabant per manuum impositionem
sub signo visibili [illegible] ad eorum
manuum impositionem descendebat pleni-
tudo spiritus sancti sub facto sub visibili
signo [illegible] apparuit [illegible] super
apostolos [illegible]
[illegible]
[illegible] signum sensibile quod conferebat
gratiam [illegible] sacramentum est.
Conclusio [illegible] primum
sacramentum [illegible] quod apostoli
celebrabant [illegible] confirmandos [illegible]
[illegible] in loco [illegible] manuum [illegible]
at non poterat fieri nisi per solos apostolos.
Unde Philippus diaconus quamvis
predicaret verbum domini in
Samaria non imponebat manus,
sed apostoli qui erant Ierosolimis audito
quod Samaria recepit verbum dei miserunt
ad eos Petrum et Iohannem. Actuum
Actuum 8 viii. et tunc imponebant manus super
illos [illegible] in libris
apostolorum solus episcopus debet conferre. Collatio

sacramenti confirmacionis Et ex de
sacra unctione paragrapho frontis
crismacionem manuum impositio desi-
gnatur q alio nomine dicitur confirmacio
qr per eam datur spiritus sanctus ad augmentum et
et robur [illegible] in ecclesiis [illegible]
simplex sacerdos vel presbyter valeat
[illegible] sacerdos
[illegible] debet [illegible]
apostoli [illegible]
[illegible] manus [illegible]
[illegible] apostolorum [illegible]
[illegible] Et de consecracione dist [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quia [illegible] manus
[illegible] impositio [illegible] magna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ab alio [illegible] apostolo
[illegible]
[illegible]
[illegible] debet [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] Et [illegible] sacramenta
[illegible] ad [illegible]
collacionem [illegible] collacio ordinum et

consecracio basilicarum | Signum est
Confirmacionis sacramentum | Confirmacio
enim ad hoc est | ut homo in quadam perfec-
cione constituatur | [illegible] per eam robur spiritus [illegible] de-
[illegible] s. homo fiat fortis et robustus
ad confitendum et ponendum suam fidem
coram regibus et principibus | Et pro-
[illegible] in fronte | ne homo pertimescat aut
erubescat ponere fidem coram aliis
et defendere

Argumentum. Quilibet sacerdos
potest conferre sacramentum confirmacionis | Consta-
t enim quod in confirmacione confertur gracia
spiritualis | sed hanc gratiam [illegible] collacio [illegible] est
[illegible] ut non possit impediri | [illegible]
absencia aut [illegible] impediretur
confirmacio | Et non ubique sunt presentes
episcopi | Ergo debet conferri per inferiorem sa-
cerdotem qui sunt ubique presentes | Et
[illegible] gracia [illegible] in quolibet conferri
gracia spiritualis [illegible] sacerdos simplex
conferre | [illegible] sub [illegible]
ad [illegible] | [illegible] homo non [illegible]
[illegible] perfeccione [illegible] | [illegible] confirmacio
[illegible] | [illegible] | Ergo
[illegible] | [illegible]
[illegible] de impedimento [illegible]
[illegible] recurrere ad civitates
ubi sunt [illegible]

Argumentum. [illegible] sacramentum baptismi est

maior quam sacramentum confirmacionis / sed
baptismus potest conferri per quemlibet
sacerdotem / ergo in illo maior con-
firmacio [illegible] quod sacramentum baptismi
est maioris necessitatis / sed non propter hoc
proprium solum sacerdotis / sed quilibet
clericus potest baptizare / confirmatur [illegible]
confirmacio et non est [illegible] [illegible]
et efficitur in quantum [illegible] / ideo ma-
ioris confirmatur [illegible] quod vel dicendum
quod sacramentum baptismi est maius in efficacia
quantum ad remissionem mali culpe
[illegible] gracie [illegible] de
[illegible] esse [illegible] [illegible] sacramentum est
confirmacionis ad [illegible] placendum in bono per
[illegible] [illegible] augmentum de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / ideo dignior
[illegible] [illegible]
[illegible] non solum [illegible]
[illegible] conferre quam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / ad
[illegible] [illegible] [illegible] fuisse per
[illegible] [illegible] episcopali [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / et nos quod
baptismus [illegible] [illegible] [illegible] forma
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliqui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / ut [illegible] [illegible]
[illegible] baptizatus [illegible] [illegible]
debeat [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
confirmare [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quantum in [illegible] sit aliqua

d in quadam concessione consistit / ex
dispensatione commissa simplicibus
sacerdotibus / sicut collatio minorum
ordinum / et [illegible] / pertinet ad plures
equaliter / quamvis [illegible] ergo [illegible]
simplicibus sacerdotibus / ut confert
[illegible]
Articulus [illegible] Confirmatio non est
sacramentum / de se plane / ut sicut
diuina institutione tradatur / [illegible]
[illegible] immediate a domino [illegible]
est sacramentum [illegible] de quo dicetur
in libro apostolorum quod [illegible] legitur con-
firmasse [illegible] ab ecclesia
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ioh 16 [illegible] si ego non abiero paraclitus
non veniet [illegible]
[illegible]
hoc sacramentum [illegible]
non erat danda [illegible]
Ioh vii° et ascensionem [illegible] non-
dum erat [illegible] datus quia Ihesus nondum
erat glorificatus [illegible] hoc
sacramentum [illegible]
[illegible] tradendo [illegible]
determinando [illegible] et [illegible]
Quidam aliquos dicunt instituit hoc sacramentum exhibendo
actum quo corporaliter manus imponebat eos benedicendo
[illegible] manus [illegible] spiritualis [illegible]
virtute [illegible] diuine potencie fuit data et quia fuit
signum sacramenti eucharistie quo spiritualiter nutritur

Arguit 2 Sacramenta no[ue] le
[illegible] lege prefigurata fuerit [illegible]
ap[osto]lo 1 corinth 10 d[icit] q[uod] o[mn]es in
moyse baptizati sunt in nube et in
mari et o[mn]es eandem escam spiritualem
manducauerunt et o[mn]es eundem potum
biberunt [illegible] non fuit pre
[illegible]

[illegible]

1 corinth 10

Aug[ustinus] [illegible]

hebre vii

4o

[illegible]

formacio
ca[illegible] qu[illegible]
spirit[illegible]
fo 12

[illegible] p
[illegible] carnis
corinth
voto
spiritu[illegible] p
[illegible]

servare quia apostoli [illegible] eccl[esi]a enim
tradidit [illegible] non inveniat et
[illegible] [illegible] cum auctoritate Christi
tradita enim per apostolos [illegible]
[illegible] legimus [illegible]
et dico [illegible] fine [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] de
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut [illegible] habet
[illegible] [illegible] doctores
[illegible] aliquando possit au-
dire [illegible]
formacionis qui [illegible]
taliter
Nota primo formacio [illegible]
[illegible] qualiter [illegible]
[illegible]
[illegible] formatur [illegible]
[illegible] a te [illegible]
formam [illegible] habitu [illegible]
[illegible] et [illegible] cum [illegible]
[illegible] dicit [illegible] observare de-
bebat [illegible] carnis ut 1
Corinth [illegible] et vos
formacio et talis [illegible]
[illegible] ut [illegible] patrum quod habent
[illegible] spirituali[illegible] [illegible] aliorum

soluto / Et sic dividitur contra alias
species luxurie / Cum fornicatio inter
[illegible]

[illegible]

fornicatio / species

[illegible]

notandum

[illegible]

de episcopo de
Qualiter
notorum
formacio
fo

qui est in loco illo, scilicet villa et para-
chia sive maior sit. Et similiter sacer-
dos formacionem notorum [illegible]
[illegible] sentenciam [illegible]
de omnibus vel possessionibus suis [illegible]
factam [illegible]
debet [illegible] in officio suo [illegible]
20 de [illegible] formacionem notorum [illegible]
[illegible]

x c t x [illegible]
[illegible]

ho in questio est sanguinem eorum vel aff
inium ab[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sanguineis [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et accedens ad
monialem incestum committit et sponsa dei
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absolvit
[illegible] [illegible] et adulterium [illegible]
[illegible] sacrilegium [illegible] [illegible]
[illegible] Et est sacrilegium quando [illegible] sacre
violatio vel usurpatio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] extra [illegible] et q
[illegible] sacrilegium Et [illegible] dicit
[illegible] in ore [illegible] Et sacrilegium
blasphemia Sed formaliter et [illegible]
sacrilegium est illud peccatum quod [illegible] sacra
[illegible] contra eorum sanctitatem [illegible] res deo
sacrata [illegible] Et [illegible] [illegible]
sacrilegium [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q. iiij [illegible]

Et habeat monialem et impetratur
committit quo ad confessionem ... quo ad
... hoc adulterium maiori ...
et purgatio ... si non committit incestuosum
... ... viii . pag. ...
Ita dat lex ... si quis primo ...
adulterium ... primo ... filia ...
incestuosum ... ... quis ...

Tolleratus ab ecclesia

ab ecclesia quia non sunt per sententiam
[illegible] vel [illegible] habet [illegible]
vel [illegible] [illegible] hinc [illegible]
colla dei et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] itaque [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] tolleratur
[illegible] habet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] audiat et
[illegible] [illegible] ecclesia [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] debet [illegible]
[illegible] [illegible] ad alios
[illegible] [illegible] [illegible] non est
[illegible] [illegible] [illegible] per sententiam
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
Conclusio [illegible] a sacerdote
[illegible] [illegible] non est audienda
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] que sunt [illegible] habet
[illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] de ille
[illegible] [illegible] vel [illegible] sententiam
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] volens non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad celebrandum que sunt

certitudinaliter esse in peccato mortali probat mortaliter [illegible] que sunt male dicta [illegible] esse [illegible] in peccato [illegible]

[illegible] sacerdotem [illegible] peccato mortale [illegible] celebrare

[illegible] sacerdotem [illegible] celebrandum [illegible] peccato mortali [illegible] in persona sacerdotis [illegible]

[illegible] missa [illegible] anathematizatus [illegible] sacerdote [illegible]

[illegible] peccatum mortale [illegible] notorium [illegible]

[illegible] missa [illegible] audienda [illegible] notorium [illegible]

Utrum maleficia impediant matrimonium

Nota primo maleficium est [illegible] sortilegia [illegible] diabolo [illegible] aliqua

Malef[icium]

Maleficium [illegible] maleficio [illegible]

[illegible]

[illegible] maleficium [illegible]

[illegible]

Nō q̄ maleficia fiūt per
malignos spūs quia ut dicit
Aug. 3. [illegible] li. uno heretes parcere
n. hōibꝫ seruat pmissa nō q̄r
veraces sed ut ad eos adhereāt
q̄r si nulla pacta seruaret nulli eos
crederet et ideo illi quibus pmissa
seruat [illegible] eos colerent nam
diabolus superbia ꝑpetuus appetit honores
diuinos. Scimus ad pmittit eos qui
certam potestatem sciētiā ad impediēdos
vl' quosdā vel ab aliquibꝫ actibꝫ
quos possent si nō essent impediti
utpote coitu ꝑpetrato vel ppter aliquam
aliam causam occultam. hoc mo
magus habens pactū cū demone
potest ab eo ut istum impediat
a tali actu in tali [illegible] dicto
tale maleficium ꝑficere [illegible]
[illegible] Alio

contitudinaliter esse in peccato mortali
peccat mortaliter [illegible] quia sine male dicit
[illegible] esse [illegible] in peccato
[illegible] inducit [illegible] sacerdotem
[illegible] potest [illegible]
mortale [illegible] in peccato mortali [illegible] celebrat

[illegible] inducitur
[illegible] sacerdotem [illegible]
[illegible] et dicit ut
[illegible] ad celebran-
[illegible] in peccato mor-
tali [illegible] est in pena
[illegible]
[illegible] missa

dicitur facere aliqua virtute [illegible]
non sufficit [illegible]
[illegible] sine [illegible] mala
et [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] fit aliqua virtute [illegible]
[illegible] sine bona [illegible]
facere [illegible] mala [illegible]
[illegible]
[illegible] mala facere
[illegible]
[illegible] mala [illegible]
[illegible]
[illegible] ille [illegible]
[illegible] demones [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

malef
[illegible]

maleficium [illegible]
[illegible]
[illegible] et aliis [illegible]
[illegible] obligationibus [illegible]
[illegible] maleficium [illegible]
[illegible] magie

Item impedit [illegible] quia ad re-
[illegible] impedit [illegible]
[illegible] non possit
[illegible]
[illegible] item [illegible] Et quo
[illegible]
[illegible]
Nota 3° [illegible] Imped[illegible]
[illegible]
impedimento [illegible]
[illegible] vel illud impedimentum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad impedimentum [illegible]
[illegible]
[illegible] ad tempus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
Nota [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] et matrimonium non esse
consummatum iudicio ecclesie dissolutum et Et
tunc in hoc casu [illegible] erat [illegible]
[illegible] non potest [illegible] [illegible]
impotentie [illegible] si causa [illegible]
inveniatur [illegible] hoc [illegible] ille in quo causa
impedimenti [illegible] invenitur et [illegible]
in eadem vel alia [illegible] [illegible]
[illegible] matrimonii et [illegible]
de [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] demones [illegible]
[illegible] [illegible] hominum [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] demones [illegible]
aliquid [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] impedire [illegible] [illegible]
et [illegible] diabolus [illegible] [illegible]
[illegible] hominem impedire [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
impedire [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in corpore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible]

diabolus potest hominem impedire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

inflammet ad actum illum vel se reperiat [illegible] — 29 inflammatur

ab actu illo / adhibendo cautelas contra — 286

rem / quas [illegible] novit adhibere valdes

Tercio turbando imaginationem et exti- — 3o turbando imaginationem

mationem / qua reddit interiorem [illegible]

per imaginationem [illegible] [illegible]

prohibendo [illegible] regiorem mebra — 4to prohibendo regiorem mebra

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

Quinto prohibendo [illegible] [illegible] ad — Quinto prohibendo emissionem spiritus

mebra [illegible] quibus [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible]

dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Angelus [illegible] — Tobie vi

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] habet [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Item [illegible] diabolo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] et

[illegible] in actu illo [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] actum illum [illegible] impedire [illegible] diabolus

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est

[illegible] in [illegible] non in [illegible] [illegible]

in Job. Cont' [illegible] hugo: maleficium
venit hominibus / deo permittente ob
demerita maleficiati. Aut alia causa
demonis [illegible] [illegible] parte de
aliquibus hominibus [illegible] / pro
[illegible] / sed ut [illegible]
[illegible] / et [illegible] / [illegible] magne [illegible]
[illegible] apparent / ut si [illegible]
[illegible]
[illegible]
talium remedium est / ad deum [illegible] con-
fugere / et [illegible] ut maleficium tollat.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible] paulo
[illegible] angelus Sathane

Remedium [illegible] malefi[illegible] [illegible]

4 Corinth 12 ne magnitudo revelacionum extollat me datus est michi stimulus carnis mee angelus Sathane qui me collaphiset propter quod ter rogavi dominum ut discederet a me. Et dixit michi etc

No. doctor Hen. de Gan. in quolibet [illegible]
p(er) maleficia ullam virtutem aut efficaciam
habent [illegible] ea [illegible] [illegible] (et) [illegible]
aut [illegible] maleficor(um) [illegible] [illegible]
et d(e)monib(us) [illegible] ho(m)i(n)es decipiant
[illegible] paciu(n)t(ur) [illegible] ad quos p(er)-
tinet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hec [illegible] fidem adhibere [illegible]
[illegible] aliquid agat et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] catholica
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
demones et in hoc [illegible] et sic
[illegible] [illegible] maleficam [illegible] sicut
[illegible] consolationem in [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] maleficiis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] malefico
[illegible] ille [illegible] hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fiat ex parte demonis

Ex d[i]c[t]a p[re]missio[n]e p[ate]t q[uo]d [con]sonat
p[re]t[er]ea ... maleficiati ...
nisi [con]sistat illo maleficio ...
licet maleficium tollere p[er] ...
demonis ... hoc ... ...
dicit q[uod] licet maleficium tollere p[er] ...
maleficium ... ...
licet ... vel sortilegia ...
demonum invocatio[n]es non ...

[illegible] exaudiunt [illegible] remedium [illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] remedium [illegible]
[illegible] illud in quo [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]

[illegible]

quod non impedit et per hoc non [illegible]
non solum matrimonium sed etiam diabolus
est opus dei [illegible] [illegible] dei [illegible] est
fortius altero et [illegible] impedire et
[illegible] [illegible] [illegible] diabolus
sit fortior quam matrimonium nil prohibet
per eum matrimonium impedire
Argumentum [illegible] impedimentum
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible]
impedimentum [illegible] matrimonium
[illegible] [illegible]
maleficium [illegible]
[illegible] [illegible]
vel non est [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deberet
[illegible] [illegible] non [illegible]

Decimum impedimentum impediat matrimonium

Nota primo quod impotentia
[illegible] est [illegible] vel [illegible]
vel [illegible] quo quis impeditur
[illegible] [illegible] [illegible]
impotentia est [illegible] vel ex causa
naturali et [illegible] vel [illegible] et [illegible]
[illegible] sicut per maleficium ut dictum est

Impotentia coeundi quid

[illegible] fit [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]

singuli et male fecerunt

[illegible] ergo solent [illegible]

et impedit [illegible]
atque [illegible]
[illegible]
alter [illegible]
[illegible]
[illegible] ergo
[illegible]
matrimonium [illegible] et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et
[illegible]
[illegible]
[illegible] habeat [illegible] ad
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] solvit [illegible]
[illegible] impedit
solvit matrimonium [illegible]
matrimonium [illegible] est in [illegible]
non appellat [illegible] est in [illegible]
[illegible]

Utrum aliquis debeat in publico vel in privato prelatum vel fratrem suum corrigere

[illegible] primo [illegible] — primo

[illegible] ratio — 2a ratio

[illegible]

[illegible] — 2o ratio

[illegible]

[illegible] — 3o ratio

[illegible]

Nota 2o [illegible] est actus iustitie [illegible] — [illegible] est actus iustitie

vindicative que est [illegible] a malo [illegible]

iniustitiam [illegible] et hec non [illegible]

[illegible]

Correctio fraterna

[illegible]

... fraterna ... [illegible]

[illegible] ... ſeparatione ſignum eſt obſtinatio ... [illegible] ... videat ... obſtinatum in malo ... et ideo ... [illegible]

ſit a prelato inquirendi dicitur ſcilicet [illegible] :
[illegible] bonum [illegible] et de
[illegible] qui ſunt ſtandi [illegible]
de culpa [illegible] pena ſibi [illegible]
[illegible]
[illegible]
ſed illa [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod obligat ſed
[illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]

[illegible] obligat [illegible] et ad hec [illegible] et obligant ad [illegible] et [illegible] loco et [illegible] et [illegible] loco

[illegible] et loco

[illegible] ſed [illegible]

Noto 2o in cercando statum tria requiruntur et (?) ex parte concupiscentis

[illegible] requiritur et certa (?) [illegible]

[illegible]

[illegible] requiritur et [illegible]

[illegible] ne traditur [illegible]

[illegible] peior [illegible] requiritur et [illegible]

Ideo tibi aliquotiens ab eis recedere non [illegible]

[illegible] eis gratia et [illegible]

In margin (red): In cercando statum tria requiruntur ... ex parte ... da pte cognoscens ... 2o ... 2o pte ... tria ex parte ... 2o pte mortale

Licet sit mortale non tamen veniale quia
[illegible] precipit et ut fratrem lucretur
Ideo de veniali non ligat precep-
tum sed veniale [illegible] dispositio
magna ad mortale sed tamen
[illegible] de venialibus non quia
veniale sed inquantum ad mortale
inducunt [illegible] quod non sit [illegible] — Zo ut non sit frater aliquis [illegible]
magna oportunitate vel [illegible]
vel persone alterius magis [illegible]
[illegible]
Augustinus [illegible] et virorum [illegible]
[illegible]
et [illegible] gratia [illegible]
Nota ultimo ordinem 56 in
[illegible] facto fraterna debet prede-
re [illegible] caritatis [illegible] fraternam
[illegible] fraterne correc-
tio [illegible] ordinem caritatis
[illegible] ut charitas [illegible] quis bono
[illegible] bonum et ut velit
bonum [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] velit bonum [illegible]
[illegible] habere non sit [illegible]
[illegible] quedo si esset
aliquod [illegible] corporale vel spirituale quod
vergeret in detrimentum multitudinis
statim [illegible] revelandum [illegible] bonum
[illegible] in ordine charitatis [illegible]
bonum [illegible] sit [illegible]
[illegible] non non [illegible] multitudinem

detrimentum | tunc debet utriusque custodi-
re bonam famam | et optime corrigendo
partes inter se et ipsum. Quia ergo
hoc secreto [illegible] | tunc secundum
ordinem evangelii debet [illegible] adhibe-
re vel ecclesie referre [illegible]. Et hec
[illegible] vide [illegible] ii q. i. [illegible] xi q. ergo
Conditio in correctore pro-
ximi [illegible] ordo exigit | ut si peccatum
sit occultum | occulte corrigatur. Quia
[illegible] | [illegible] corripiatur. Unde
Math 18 ad [illegible] peccaverit | [illegible] frater tuus
[illegible] inter te et ipsum [illegible]
et corripe eum inter te et ipsum. Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] peccavit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] palam
[illegible] sunt arguenda [illegible] ad
1 Thimo. 5to Thimo. v.to peccantes coram omnibus argue
ut et ceteri timorem habeant. Sed [illegible]
[illegible] secreta | tunc habet locum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] in secreto [illegible]
Aug. [illegible] Augustinus de verbis domini [illegible]
[illegible] debes corripere peccantes [illegible]
[illegible] et ipsum solum [illegible]
Augustinus [illegible] | ut ceteri timeant
[illegible] peccavit [illegible]
peccavit | tunc secreto [illegible]
[illegible] | sed [illegible] at palam
peccat [illegible] palam arguendus est

Correctum primum | in fraterna
correctione bonum quod tribuitur | preferendum
est bono privato fratris corrigendi
maxime cum sit gratia | per quam caritas
fraterna semper bonum quod preferendum
bono privato | et remotionem mali
[illegible] | remotionem mali privato
persone | ut [illegible] in [illegible] bonum
[illegible] | [illegible] ut [illegible]
et non doceat | salutem [illegible] preferri
salute [illegible] | Et [illegible] meliorem [illegible]
[illegible] referat | ut [illegible]
[illegible]

Correctum 2um | in fraterna cor-
rectione bonum fratris [illegible] | ut
[illegible] bonum [illegible] bono
bonum [illegible] | [illegible] et bono
[illegible] et [illegible] fame [illegible]
[illegible] conscientia [illegible] et fame
[illegible] | ut [illegible]
[illegible] fame fratris conscientia [illegible]
[illegible] a [illegible] habet
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]

Correctum 3um | fratrem peccatorem
[illegible] corripere et [illegible]
[illegible] peccatorem [illegible]
[illegible] legis naturalis

que dicit | hoc facias aliis (quod tibi
Math vii° vis fieri | unde salvator math vii°
de tali | omnia quecumque vultis ut faciant
vobis homines et vos facite illis
Aug(ustinus) Et Aug(ustinus) | quod tibi vis fieri, id est quod
tibi debes velle fieri | debes de alio
velle | quod aliud te corrigat | in peccato
mortali | ne pereat | ergo et tu debes
hoc aliis facere preterea [illegible]
fratri redemptus est sanguine [illegible] sub
Eccl(esiastici) xix secreto [illegible] illud Eccl(esiastici) xix | [illegible]
[illegible] deus de proximo suo quia [illegible]
est [illegible] si [illegible]
[illegible] | et recuperasti fratrem [illegible]
Arguitur 2° proximus non est corripiendus
in secreto pro delicto | sed statim coram
denunciandus probatur | quia christi actio
nostra est instructio Joh xiii exemplum
Joan xiii enim dedi vobis | ut quemadmodum ego feci
ita et vos faciatis | sed christus non
legitur admonuisse Judam secreto |
antequam eum denunciaret discipulis | cum
Math xxvi diceret math xxvi | unus vestrum me
traditurus est | et subiungit qui intingit
mecum manum in paropside ipse me tradet
x modus x ergo videtur quod hic ordo quem vos ser-
vare dicitis statim sine peccato [illegible]
[illegible] possumus et de-
bemus illud denunciare coram [illegible]
quod deus sciuit peccata [illegible]
[illegible] et [illegible] abscondit eorum

Ora quamquam volet &c
hoc e[st] p[ri]m[um] ex
quo o[mn]ia p[re]cepta
ordina[n]tur
ad maiora [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
habet se ad
hoc p[re]cepta sic
habet in spe
[illegible] hoc p[ri]m[um]
de quo [illegible]
[illegible] ad ora[tionem] [illegible]
sequitur ex ipso
[illegible] addit hoc
[illegible] et [illegible]
hec [illegible]
[illegible]

hyca
Anagnaci ex [illegible]
fecerunt in [illegible]
humiliat [illegible]
decem de ferre [illegible]
illa vbi e [illegible]
dno et [illegible]
deo fuit [illegible]
fili h[illegible]
ne[illegible]
hoc dic[illegible]
tam erat ag[illegible]
pan

Et sic statim procedere poterat ad pu-
blicationem [illegible] non servat sed verba
obstinatis eum admonuit ut a pecca-
to desistet in quo vero ex parte non processit
Arguitur 2 Augustinus [illegible] Aug 9
servant legem gestis [illegible] intelligere [illegible]
[illegible] precepta [illegible] sunt intel-
ligenda [illegible] sed in gestis [illegible] invenitur
hunc ordinem non fuisse observatum
in Actibus apostolorum Petrus Ananiam et Za- Actu. vi to
phiram occulte defraudantem non
primo solus corripuit nec [illegible] coram
uno aut duobus admonuit sed statim
[illegible] denunciavit [illegible] nec nobis ad
hunc fraterne ordinem [illegible] expresse
obligamur. Respondetur quod Petrus Ananiam
et Saphiram non vocavit [illegible]
petrus [illegible] sed per revelationem
divinam. Et ideo [illegible] illo processit non
secundum formam humani iudicii sed secundum formam
iudicii divini [illegible] in hac [illegible]
consistentis. Vel dicendum quod Ananias eo
[illegible] potuit in [illegible] et coram
qui capitulo [illegible] est et [illegible]
ideo [illegible] aliorum [illegible]
[illegible] quomodo [illegible] religionibus
observandum est si in occulto corrige-
ret 2 quod ad notitiam plurium veniret
[illegible] dissolutione 2 religionis disciplina
Arguitur 2 Correctio fraterna non est
sub precepto teste Augustino [illegible] de [illegible] dei

ca. vi. | Aliqui a corripiendis fratribus
desistunt timore | vel propter laborem | vel vere-
cundiam | vel evitacionem nocumenti temporalis
[illegible] displiceat eis male conversatio
incidunt in illam dampnacionem [illegible] hac
vita et alia [illegible] 2a est contra fratrem
eius propter desistentes ab ea ad vitandum
incommodum temporale merentur dampnacionis
dem meretur. Ergo si correptio non est in precepto
[illegible] quod desistere a correptione fratris vel
[illegible] potest attingere tempore
Primo meritorie quando homo ideo desistit
corrigere quia tunc tempus non est vel locus
Alio modo primitive quando homo probabiliter
credit et sperat quod suo verbo possit
fratrem a peccato retrahere et hoc omittit
facere propter aliquod commodum temporale [illegible]
[illegible] plus diligens
bonum temporale quam [illegible] et honorem
dei Tercio et hec omittit [illegible] hec
omissio non sit [illegible] venialis quando
[illegible] aliquod temporale commodum habendi
vel incommodum vitandum efficiatur homo
tardior et pigrior vel minus diligens
circa promocionem correctionis non tamen
[illegible] quod posset [illegible] a peccato
mortali retrahere non omitteret propter
commodum temporale hoc tercio modo intelligitur
Augustinus primo de civitate dei ca. [illegible]
Arguit Augustinus ca. [illegible] considerata opera
[illegible] nemo posset corrigere que ille
desipuerit [illegible] non [illegible]
[illegible] Maledictus qui dat [illegible]
[illegible] lenibus et venialibus [illegible]
temporalia flagella [illegible] Augustinus
[illegible] Augustinus quod boni homines cum malis temporalia flagella
quia de malis [illegible] eos non corripiunt sufficienter

desistere a correctione fratris peccato mortali
2o primitive
3o venialiter
Augustinus primo de civitate dei ca. [illegible]

aliquid impossibile precepisse / ergo sit aliquis
ad quicquam correctionem alii non tenetur
Sed etsi nesciamus quis sit reprobatus
vel predestinatus / nec quos debeamus corri
gendos prodidit / ut Augustinus inquit in
libro de correptione et gratia / sed ignorantes quis
pertineat ad predestinatorum numerum et quis
non pertineat / sic affici debemus caritatis
affectu / ut omnes velimus salvos fieri
Et ideo omnibus debemus fraterne correctionis
officium impendere / sic ergo dicit Augustinus

Utrum aliquis subditus fra trem suum prelatum debeat statim denunciare prelato pro correctione nobis videtur

Dicendum quod sicut in libro quarto de correctionibus
subditi et prelati est distinguendum / Si enim
si sit frater prelatus qui non corrigetur / tunc non
debeo hoc denunciare prelato / Sed si credo
quod melius fiat per prelatum et prelatus utique
sit plures distinguere / et finaliter non
habeo rancorem / sed ex amore ad usum illius
subditum / tunc licet et denunciare sibi / Et
tunc non debet conveniri / quia non debet esse prelato
subditorum persone presentia ad correctionem preemi
tur emendatum / Sed quod propter comparationem
prelatorum diversas et subditorum non est
in hoc dari regula generalis / quia si aliquis
prelatus vel movetur / in adversum sub-
ditorum / vel subditus non sumit verba
prelati / ideo servanda est hec regula quod
utrique esse servet charitas / et quod medii

Condiciones prelati et subditi sunt consideranda

etiam si aliter
agere (?)
debet
latum vel
primo ut
peccat.

Et magis expediens videtur. Et si hoc
intendat scilicet emendationem proximi servet
ordinem et bonum charitatis, sic denunciando
non peccat. Si vero denunciat animo per-
verso ex malicia ut proximus confundatur
vel diffametur, talis denunciatio sive
accusatio peccat mortaliter. Si autem ex quadam
[illegible] alicui displicet, ita tamen quod non
proveniat inde scandalum vel infamia vel
dampnum aliquod vel impedimentum proximo de
[illegible], non peccat mortaliter, licet
incaute agat. Ex hiis sequitur quod si
aliquis referat prelato peccatum fratris
ad habitas (?) debitas circumstancias et con-
sideratis id magis expedire, non peccat.
Si contra preceptum [illegible] non debet [illegible]
[illegible] perfecte (?) ideo non peccat mortaliter.
Sed etiam si [illegible] denunciando intendit
aliquid quod est contra intencionem precepti
peccaret mortaliter. De hac materia plura
habentur quolibet 3° art. 16 (?)

Noto quod correctio fraterna cadit
sub precepto eo quod dicitur Mathei xviii:
[illegible] Si peccaverit in te frater
tuus corripe eum inter te et ipsum solum.
Dicit [illegible] ut quod te solum lesit
vel quod te solo sciente peccavit. In fraterna
correctione est in precepto. Verba tamen de
~~non sunt intelligenda~~ [illegible] fraterna non
sunt intelligenda absolute sed debitis cir-
cumstantiis sicut alia verba que pertinent
ad actus humanos [illegible] debet.
Aug. in li. de verbis domini: Si neglexeris corrigere
peior factus es eo qui peccavit. Sed ille qui peccavit
fecit contra preceptum, ergo ille qui neglexit corrigere
facit contra preceptum. Et ita correctio fraterna cadit
sub precepto.

sed quod dependet a caritate unde

Considerandum quod est dicta non precepta
affirmativa et negativa secundum d. [illegible] q. [illegible]
de correctione fraterna quod precepta affir-
mativa [illegible] et aliquando [illegible]
sed precepta negativa prohibent et actus [illegible]
[illegible] illud autem quod secundum se est malum
et peccatum quolibet tempore est malum et
male contingit [illegible] singularibus defectibus
ut dicit [illegible] in [illegible] de [illegible] et ideo
illud quod prohibet preceptum negativum nullo
tempore est agendum sed precepto autem
affirmativo [illegible] actus virtutis ad
quem [illegible] debet constare [illegible]
quod bonum [illegible] vitalis et tota
[illegible] dominus in [illegible] de [illegible] unde
quod cadit sub precepto affirmativo non
est faciendum omni tempore et [illegible] observ-
andum [illegible] ad debitas circumstantias
et locum et tempus et [illegible]
[illegible] non est [illegible] quoniam
tempore et loco et quolibet [illegible]
debitas circumstantias ita correctio
fraterna sub precepto cadit secundum debitas
circumstantias secundum quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] tradidit
Nota 20 [illegible] in quibus [illegible]
[illegible] sit in quibus [illegible] in [illegible]
modum et formam [illegible]

q̄ ptinet ad sacra in quibus non licet
recedere a precepta sorz vocis in quibus
vita sacri consistit. Unde si vos sic in istis
non oz considerare formam vocis sed suam
intentionem ut an deus magis sic pre-
cepit mato aliquid vide utrum dece-
rit et ille peccavit et diffamabit
fumoz sed precepto sic magis attendit
ut quod dixerat quod sed quod dixit per
hoc enim volut dicere [illegible] quod homines
non debet querere gloriam humanam pro
operibus virtuosis ut ait beda vult enim
ut in bonis que agis habere velis quod de
humilitas et animi pudorum sed ut alios
[illegible] quod magnum est [illegible] ... Cum
[illegible] si ipse velimus [illegible] per tacere
Sed et in proposito magis debet attendi
in verbis dei finis intentionis [illegible]
[illegible] sed sorz vocis [illegible] de-
linquentes [illegible] si videret
[illegible] posse [illegible] et [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible] est enim alius de-
[illegible] [illegible] in [illegible] ponit
[illegible] [illegible] in omnibus [illegible]
vide [illegible] [illegible] xvi

Arguitur [illegible] contra ordinem
[illegible] est [illegible] sed statim restaurari
[illegible] est [illegible] ordine [illegible]
[illegible] statim restaurari [illegible] debuit
[illegible] [illegible] magis [illegible]
non fuit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sed [illegible] non petat

Quodlibet duodecimum et ultimum doctoris sancti Thome aquinatis

Questio primo queritur utrum in deo sit tantum unum esse scilicet essentiale vel plura esse utrum sit etiam in deo esse personale

1° esse a... | 1° persona

Nota pro deus iste terminus sex modis capitur primo nuncupative vel abusive ut in ps xcv omnes dii gentium demonia et apostolus 1 corinth viii quidem sunt dii multi et domini multi Secundo adoptive ut in ps lxxxi Ego dixi dii estis et filii excelsi omnes hoc modo quilibet electus dicitur filius dei per adoptionem Tertio dignificative pro hominibus in dignitate constitutis Exodi xxii dijs non detrahes ... latis Et exod. xxi offerat eum dominus dijs Quarto potestative unde dicit dominus ad moysen Exodi vii Ecce constitui te deum pharaonis hoc est dedi potestatem tibi contra ... et deos pharaonis Quinto capitur sollicitudinaliter ut apostolus ad philip. iii Quorum deus venter est cum tantam de ventre sollicitudinem habet ut obliviscatur dei Sexto capitur essentialiter ut deus est pater filius et spiritus sanctus in Aug in quodam sermone de maiestate trinitas est deus. Respondeo pater et filius et spiritus sanctus Et deuteron. vi Audi Israel dominus deus tuus unus est scilicet essentia divina unus

Iste terminus deus capitur sex modis
1° nuncupative
2° adoptive
3° dignificative
4to potestative
5to sollicitudinaliter
Sexto essentialiter

unica est et indivisibilis. Et hermes
capit 2 Deus in titulo questionis
Nota dicto 24 deus secundum hermetem
tem seu trismegistum in libro diffinitionum
dei sic diffinit 2 Deus est spera intel-
lectualis cuius centrum ubique est circumferentia
nusquam. Dicit spera quia sicut in spera nec
est principium nec finis sic deus de se dicit Apocalypsis
Ego sum alpha et o principium et finis. Dicit 2
intellectualis quia deus spiritus est et ponit
eam hermes in libro de bono ad
asclepium. Ex quo patet quod errant cerdoniani
et manichei qui posuerunt deum esse corporalem
ut ponit Cicero 3 in libro de natura
deorum. Dicit 2 Cuius centrum est ubique. Centrum
dei id est creatura que est sicut punctum respectu
dei. Hoc centrum est ubique quia nullus est locus
ubi non sit creatura dei. Dicit 2 circumferentia
nusquam quia dei maiestas comprehendi nequit.
Et Alphabaldus sic scribit Deus est quo
maius excogitari non potest. Unde quidquid
perfectionis est deo attribuendum. hinc secundum doc-
tores veritates perfectionum dicitur attribuenda
esse deo in summo sicut simplicitas. Sed aut
veritas importans imperfectionem a deo est
removenda secundum doctores. Dicit hec
deus est cuius infinite intellectualitatis vo-
luntatis bonitatis potentie et cuius ad se
[illegible] in deo autem est realiter una
simplex essentia perfectissima infinita
summe bona quia [illegible] persone est et
relatio. Dicit et persone [illegible] ex essencia

deus spere no 24 diffinicionum et sequitur deus spere non possum
deus quid
dei spera
apocalipsis
intellectualis
hermes
centrum est
circumferentia nusquam
Alphabaldus deus est
deus quid

et relacionibus sunt [illegible] personalibus ×
constitute [illegible] quecunque [illegible] singularis
in deo sit duplex esse scilicet essenciale et
personale **Nota** 2o esse est quadruplex   *esse est quadruplex*
scilicet esse essencie esse existencie esse sub-
sistencie et esse personale. primum esse essencie   *esse essencie*
dicitur rei [illegible] rei essencia et [illegible]
esse [illegible] esse [illegible] diffinicio est que
indicat esse rei id est essenciam vel naturam
rei [illegible] differt ab essencia [illegible] scilicet
penes modum significandi quia essencia significat
per modum [illegible] habitus et status esse
vero per modum actus et fluxus. Secundum   *esse existencie*
est esse existencie quod est ipsa actualis
existencia. Tercium est esse subsistencie   *esse subsistencie*
quod est actualis existencie incommunicabilitas
ad quod duo requiruntur [illegible]
actualis existat [illegible] iam incommunicabiliter
existat [illegible] esse [illegible]
[illegible] Quartum est esse personale quod   *esse personale*
quod sit [illegible] alicui intellectuali [illegible]
[illegible] predicata [illegible]
[illegible] esse quadruplex [illegible]
[illegible] intelligere   × sed ×
[illegible] in titulo [illegible] et esse
essencie et esse subsistencie quod in ente
intellectuali dicitur esse personale

Conclusio in deo est tantum unum
esse scilicet essenciale ita quod aliud esse in
deo esse [illegible] esse personis essencie quod est
penitus idem cum essencia [illegible] in ente [illegible]
[illegible] non potest esse plura esse [illegible] deus

Margin notes: [illegible] esse [illegible] essencia [illegible]; nota [illegible]

esse subsistencie est esse in se et per se et non in alio [illegible] includit
esse existencie et non [illegible] sed [illegible] subsistere
in se et non in alio et [illegible] in deo [illegible] in se
et per se esse [illegible]

Aug. vi. de tri. c. vii

× est ×

est enim simplicissimum teste Aug. vi.
de tri. qui dicit deus vere et summe
simplex est. Et non est ibi aliud bonum esse et
aliud magnum esse aut sapientem aut
verum aut bonum esse. Secundo est simplex. Item
ulterius de deitate [illegible] dicta plura sunt
tot esse non sunt in deo plura et diversa
esse. Quarto quia ubi sunt plura et diversa esse
ibi non est simplicitas. Tertia veritas est

4 probatur 2º

et de constitutione esse personale sicut est de
ipso esse personali. Sed relatio que constituit
esse personale in divinis non distinguitur
ab essentia et esse essentiali in deo. Ergo
neque esse personale distinguitur ab esse

esse personale

essentiali in deo. Quarto quia esse personale non est
aliud quam [illegible] actualiter existere in
[illegible]. Cum persona significat
quandam naturam quodam modo sic existendi que
habet a constitutione ipsam. Ergo sicut se habent
[illegible] constitutiones talis modi existendi
ita se habet esse personale quod per ipsum
constituitur. Quinto quia relationes in divinis
proprietates constitutive personarum in
esse personali ut inquit Boe. in li. de

Boe. de trin.

tri. Sed sola relatio in divinis multiplicat
trinitatem. Intelligendo ab eo [illegible]
hypostasum constitutivas et distinctivas
relatio quod non distinguitur ab essentia
divina in divinis ut habet veritas
fidei. Non est distinctio nisi per oppositionem
relativam [illegible] relatio non oppo-
nitur relative [illegible] relatio non [illegible]

ab essentia et esse ~~essentiali~~ substantiali
differunt sed in deo idem est in entitate esse
Conclusio prima in solo deo
est idem esse quod est penitus idem cum
essentia divina quia essentia divina
a deo perfecta est quod ipsa de sua natura ponit
existentiam et actum immo ipsa est
sua existentia et suus actus videlicet
hoc in libro de causis. in deo idem est — hoc l. de causis
esse et essentia quo est et quod est. ipsum
autem aliquo [illegible] dividitur esse et essentia
quo est et quod est. Et hylarius in de trinitate — hila in de tri
esse non est accidens in deo sed subsistens
veritas. sed et quod est subsistens est ipsa
ergo esse dei est eius substantia quae una est
Conclusio secunda etsi relatio in
creaturis habet esse accidentale in di-
vinis tamen habet esse substantiale. probatur quia
quaelibet forma accidentalis habet esse ex ha- — existentiae
bitudine et comparatione ad subiectum cui inest
[illegible] esse accidentis est esse in relatio [illegible]
autem est forma accidentalis [illegible] — [illegible] fundatur in
subiecto eius esse est ex comparatione et ha- — subiecto [illegible]
bitudine ad subiectum cui inest vel in quo
est [redacted] Secunda pars
probatur quia quicquid in rebus creatis habet
esse accidentale cum transfertur in deum habet
esse substantiale nihil enim in deo est ut accidens
in subiecto sed quicquid est in deo est deus ut inquit
Augustinus et Boethius. ergo relatio etsi in rebus — Aug.
creatis habet esse accidentale realiter
in existentia in deo habet esse essentiae
relatio enim in divinis non distinguitur ab eo cui
inest quod est ipsa res quae refertur ut patet quia non
non distinguitur ab essentia quare habet esse substantiale
Item relatio in creaturis habet esse ex comparatione ad aliud
cui inest distinctum vero quod patet ex ad oppositum ergo
relatio in creaturis habet esse accidentale

diuine secundum modum concipiendi | licet esse reale

Secundum 3m Una et eadem
relatio est constitutiua | et distinctiua
personarum diuinarum | propter quod cum sit
in diuina essentia | constituit personam | ut magister
doctor sententiarum | relatio non dat personam
subsistere | nisi quia diuina essentia | ...
huius relatio diuina comparata ad opposita
relationem | habet virtute oppositionis
realem distinctionem | qua distinguunt per-
sonam a persona | ut dicit Anselmus li-
de processione spiritus sancti c. 2 magister in diuinis
omnia sunt unum ubi non obuiat relationis
oppositio

Arguitur 2 non est idem esse in deo
patre | quod esse personale est aliud ab
esse essentiale ergo etc. | Antecedens quia illa
non sunt unum quorum unum est in distinctis
aliud et aliud | et alterum non sed esse
personale est in distinctis aliud et aliud
| Licet aliud est patris esse | aliud filii esse
| et aliud spiritus sancti esse | sed esse essentiale
non est aliud et aliud in diuinis personis ergo
Dicendum quod in hac propositionibus sed aliud est
patrem esse et esse non tamen per esse essentie
sed per esse reale sed tamen per esse personale |
quod est unum in oppositum predicatorum
relatorum et sic semper Aliud est oppositum
esse enuntiat de patre | et aliud quando
de filio Unde esse tamen ... uno ut
sit actus essendi quod est actus entis
resultans ex principiis rei | et sic non capitur
et sic dicitur esse constituere sed unum est actus primus uel
non actus secundus quod est operatio

Anshel(mus)

× alterum ×

Aliud est oppo(situm) patris esse Aliud est ... filii esse

Esse capitur 2 (dupliciter) primo

in hiis loquentibus Alio ar(gumen)t(um) esse ut x
sit ipsorum proprie quia [illegible] ad [illegible] 20
[illegible] [illegible] in [illegible] Et sic ar(guitur) 301
in proposito
Arguitur item persone divine
essent [illegible] plures proprietates
personales habet sicut forme in
divinis [illegible] et distinguentes
personas divinas Et ex hoc habent
[illegible] acti [illegible] et forme [illegible]
[illegible] habet cum proprietates personales
[illegible] quamvis [illegible] forme dare
esse [illegible] paternitas [illegible] proprietas personalis
[illegible] ad personam [illegible] ut [illegible] individual
[illegible] suppositum et personam propter
[illegible] esse patris qui est divinum esse [illegible]
[illegible] et [illegible] divinis personalibus Aug(ustinus)
Aug(ustinus) [illegible] de trinitate [illegible] filius et
[illegible] vere [illegible] una [illegible] et
[illegible] una essentia [illegible] quam [illegible]
[illegible] esse in divinis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse divisum [illegible] in di-
vinis [illegible]
Arguitur relationes esse [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible] in ordine ad
suum correlativum Cum esse relationis [illegible]
[illegible] [illegible]
relationis [illegible] forma [illegible] esse [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] duplex consideratio [illegible]
[illegible] omnibus formis accidentibus [illegible]
Communis ratio accidentis est inhesio [illegible] omnibus
formis accidentibus et ipsi relationi Et ex hac ratione esse
[illegible] alia est specialis ratio [illegible]
[illegible] [illegible] mensura [illegible] Et qualitas [illegible]
[illegible] relationis vero est referri ad suum correlativum

ratio accidentis cum accidentis esse est
inesse [illegible] Et in hac ratione relatio
convenit cum aliis accidentibus quia habet
esse in subiecto sic esse fundamenti vel
potentialiter et operationem ad subiectum
cui inest [illegible] est Alia autem
est ratio propria unicuique accidentis
et in hac relatio non convenit cum aliis
generibus accidentium [illegible] propria ratio
aliorum accidentium est in ordine ad subiectum
ratio autem propria relationis est in ordine
ad terminum sive ad suum terminum [illegible]
ad suam rationem [illegible] relatio
habet esse in comparatione illius cui inest
[illegible] ad [illegible] sic [illegible]
in ordine ad terminum suum

Utrum deus possit facere
contradictoria simul esse
vera primo [illegible]

[illegible] quod posse facere dicit
quoddam medium inter intellectum subiectum
potentie et obiectum [illegible] hoc est inter
potentem et possibile [illegible] posse
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] ex defectu a parte [illegible] potentis
in potentia [illegible]
potentie [illegible] producere
hoc [illegible] omnis [illegible]
et quod posse est potentie Alio
[illegible] esse ex defectu [illegible] producendi
[illegible] deus et homo [illegible] est deo [illegible]
[illegible] posse [illegible] admittere posse [illegible] posse [illegible]
posse [illegible] non est posse [illegible] et impotentie [illegible]
[illegible] et impotentia repugnant divine potentie infinite
[illegible] et [illegible] potentia
[illegible] medium intellectum subiectum et operationem [illegible]

Notandum tertio est quod defectum ratione qualitatis illam
imperfectionis includit, sicut intelligere, sentire, velle et
talia posse movere est in deo. Alia sunt que dicunt
perfectionem simul cum imperfectione ut movere, ambulare,
saporem sentire et huiusmodi. Talia in quantum dicunt
imperfectionem non sunt de deo in se sed in aliis vel
secundum rationem efficere in quantum causa est bonum
in deo et cum imperfectione, quia deus non convenit deo in se
sed in aliis. Verbi gratia movere in quantum dicit perfectionem
scilicet potentiae activae est in deo sed non ut dicit
imperfectionem scilicet passionis quae in mobili est actus imperfecti
in quantum huiusmodi. Est enim actus entis in potentia.
Alia sunt quae dicunt defectum et imperfectionem simpliciter ut
posse facere opus non sunt dei, vel seipsum comprehendere
vel seipsum negare, et haec omnia simpliciter repugnant
deo. Hinc apostolus dicit deus seipsum negare non
potest. ii ad Thimotheum ii.

Chimera monstrum quod habet caput leoninum
pectus et ventrem capream et caudam anguinam
Et p similitudinem metrum dicitur Chimera. ...
unde severa metrum et dicta chimera. Prima
leo postrema media caper anguinus prima ...
ventre dracones horrenda ...
flammis armata chimera. Chimera
mons Lycie leonibus et serpentibus inhabitata
quod utique dedit causam fabule ut chimera
monstrum diceretur

hoc modo deus dicitur quod non posse
nisi cum deus sit operari nisi secundum
exigentiam sue potentie scientie sa-
pientie et bonitatis. Illud quod repugnat
alicui vel alicui conditioni non sit [illegible]
[illegible] posse bona perfecta ut [illegible]
et [illegible] non repugnat huius [illegible]
in se vel in altero ideo deus sit
[illegible] simpliciter posse ut bona im-
perfecta ut actus corporales repugnat
illis in se ipsis non in altero ideo potest
deus [illegible] non in se ipso in altero
efficere mala non repugnat huius et
in se et in altero ideo deus aliquod
sit mala facere. Nota 2o quod im- Impossibile quod
possibile est quod [illegible] potest
dicitur et impossibilia quatuor mo- impossibilia dicuntur et
dis primo quod illa sit in potentia per- primo
fecta ita quod illa potentia est [illegible]
perfectibus ut opposita contradictoria
omnia cum potentia est vel ad esse vel
ad non esse. Deus vero et non deus sit non
habet esse nec non esse. Et ideo im-
possibilia deus dicitur non posse facere
ut idem simul esse et non esse, fuisse
et non fuisse, futurum esse et non futurum
esse, quod potentia [illegible] non est nisi ad esse vel
ad non esse sed deus et non deus nec sit
habet esse nec sit non esse [illegible]
Secundo aliqua dicuntur impossibilia [illegible] 20
in potentia activa contraria ut [illegible] [illegible]

et figuras et omnia que habet racionem
exemplaris expresse in mente divina
ut visibilia estimata. Deus est causa non
esse corporis et ideo impossibilia [illegible]
non potest facere que includunt [illegible] sic ut
contradictionem et racionis contrarias in
deo qui nec sibi ipsi nec [illegible]
racionibus contrariis esse potest. Secundo
aliquam dicunt quod impossibilia [illegible]
localiter potencie ut de eodem [illegible]
[illegible] vel plura esse in pluribus
locis vel horum volunt. Ista impossibilia
simpliciter potest deus quia ea potencia
indeterminata et excedit terminos
agendi potencie [illegible] de eodem
[illegible] non [illegible] sit et fuit
fiet [illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] idem esse [illegible] quod non
[illegible] Tercio dicunt quod impossibilia
[illegible] impossibilia sunt
[illegible] sive [illegible] potencie
[illegible] ut quia [illegible] esse [illegible]
[illegible] esse [illegible] non ambe [illegible]
hec impossibilia non potest deus quia cum
[illegible] sit destruccio alterius [illegible]
opposito [illegible] idem esse [illegible] esse
[illegible] non potest facere quia [illegible] esse
[illegible] vel [illegible]
[illegible] album [illegible] in [illegible]
[illegible] mutare [illegible]
esse posse [illegible] manifeste [illegible] albedo

×esse×

potencia dei [illegible] in [illegible] et [illegible]

30

3to

304

est dicere album non est nigrum et
e converso scilicet facere album esse nigrum
facere album non album [illegible] possibile
et hoc facere [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] sit album et nigrum
Nota [illegible] de impossibili [illegible]
[illegible] aliquid dicitur impossi-
bile quatuor modis primo aliquid
dicitur impossibile simpliciter quod [illegible] — Aliquid dicitur impossibile [illegible] primo simpliciter
[illegible] est [illegible] prohibiti — impossibile [illegible] dicitur [illegible] facere
[illegible] chimera non accipiendo pro
aliquo monstro in natura [illegible] nostra
[illegible] non sicut [illegible] prohibita possit
fieri [illegible] accipiendo pro ente
prohibito quod ponit [illegible] ex [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] dicitur chimera Secundo aliquid — 2o secundum quid
dicitur impossibile secundum quid [illegible] quod est impossibile
[illegible] creaturam [illegible] [illegible] — [illegible] impossibile [illegible]
[illegible] [illegible] est possibile Quod — [illegible]
[illegible] dicit impossibile est [illegible] — [illegible] infinita
fieri [illegible] et virginem parere
[illegible] dicitur impossibilia secundum quid
[illegible] potentiam [illegible] Tertio aliquid
dicitur impossibile secundum [illegible] [illegible] — 3o [illegible] intelligentia
[illegible] intelligentiae [illegible] non est
[illegible] duo corpora esse simul in eodem loco
vel unum corpus esse in diversis locis
vel magnum in minori loco [illegible] non
est capere intelligentia vel imagina-
tiva [illegible] [illegible] [illegible] talia

impossibile [illegible] [illegible] [illegible] clausis
januis [illegible] ad discipulos [illegible] in loco [illegible]
sunt corpus christi et ianue [illegible]
Et in eucharistia corpus christi [illegible] in diversis locis et
magnum in minori loco [illegible] eucharistie

recedat vera ratio / nam est ut de-
cet super se recedendo fide / quia
si deus dicat esse in suo conce-
ptu infallibiliter sic est licet enim
nos non possimus intelligere / quia
deus plus potest facere quam nos dicere
vel intelligere possimus ut inquit
basilius et hylarius &c. de tamen
[illegible] dicitur aliquid impossibile

secundum ordinem divine sapientie / et illustratur
veritas ethice / non impossibile est
duo contraria simul esse vera et con-
tradictoria [illegible] inesse eidem secundum
idem / et omne quod includit contradictionem
sive esse / sic deo hominem non esse ra-
tionale / et triangulum non habere tres an-
gulos / et duo ac tria non esse quinque
et hoc omnino / Omne includat contradictionem per
accidens puta preteritum motum fuisse
facere quod non fuit / et hoc omnino / hanc talia
includat esse vera et omnia esse
impossibilia esse fundatur in primo prin-
cipio scilicet de quolibet [illegible] in hoc
de quolibet esse vel non esse / et de
nullo ambo simul quod de [illegible] in se
vel distinctione

Conclusio deus non
potest contradictoria facere contradictoria
simul esse probatur illud quod non potest
esse alterum est [illegible] a potentia

contra secundum ordinem divine sapientie

actiua ſꝫ contradictoria non poteſt ſimul
eſſe actu ergo non poteſt ſubdi ab
aliqua potentia actiua Hoc est phus
ix metaphisice nihil fit quod impossibile est
fieri Et Aurea · Ideo metaphisice [illegible]
ho est potens ſimpliciter aliquid cuius
ipſe in ſe non ſubicit poſſibile Et ratio
[illegible] deus virtus actiua habet
effectum ſibi ſimilem Sed ad quod [illegible]
[illegible] in actu ergo [illegible]
eſſe [illegible] in actu [illegible]
[illegible] ſimul [illegible]
[illegible] Et [illegible] ſit a ſe [illegible]
[illegible] contradictoria ſimul eſſe non
habet rationem [illegible] Cum [illegible]
eſſe et [illegible] eſſe est impoſſibile [illegible]
[illegible] et [illegible] ſimul [illegible]

Argumentum 2 Deus facit contraria facere
ſimul eſſe Cum ipſe ſit de impoſſibile
[illegible] Job 42 · dicit [illegible] potentia
Et luce [illegible] non erit impoſſibile apud
deum [illegible] verbum [illegible] verbo dei
contradictoria eſſe ſimul ergo deus poteſt illa
facere ſimul eſſe Et ad Ephes iij · b
[illegible] facere [illegible] poſſumus
intelligere ſꝫ poſſumus intelligere
contradictoria eſſe ſimul ergo [illegible]
ad hominem [illegible] et ſimul
intelligendo eſſe [illegible] dicitur
et intelligitur [illegible] ratione intelligen-
tem et ratione [illegible] vel [illegible]

Job 42
luce [illegible]
Ephe iij o

possum

opinione de quo potest facere et dare gloria potest esse

Aug.

Item de quo est racionabile deriat cog
tacio potest deus facere et plus potest concipi
quam possit esse vel potencie et nobili
tatis [illegible] cum nos cog
itare potest deus facere Deus at gloria
facere potest esse non est racionabile Item
deus hoc facere non potest non quod sit
defectu potencie divine sed ex parte [illegible]
[illegible] ex parte glorie [illegible] hoc ulterior habet
racionem possibilitatis Sed quod non est alia
causa nisi quod [illegible] est via ut [illegible] affir
macionis et negacionis Hec [illegible] quod [illegible]
[illegible] conprehendit plura et plus
non est alia racio reddenda nisi quod ipse
est via rerum et plures quod [illegible]
possit esse vera hoc [illegible] debet ro
[illegible] Aug. hoc est racionabilis volu
ntas quod non vult nec potest velle ut
duo gloria sit [illegible] esse vera [illegible]
racionem dicit [illegible] res
non potest esse nisi [illegible] dum velle [illegible]
[illegible] non potest [illegible] esse nisi deo non
volente [illegible] esse [illegible] ergo [illegible]
deus posset facere [illegible] rem sit et
et non esse possit illud et velle et
non velle simul Et ita posset sibi esse
contrarius quod est impossibile [illegible]
[illegible] et sequitur [illegible] quibus [illegible]
primo [illegible] at [illegible] de predestinacione
[illegible] in quibus videcuo Ar [illegible]

[illegible]

Utrum omnia subsint fato

Nota primo de fato apud diversos diverse fuere opiniones. Quidam enim eos effectus fortuitos et casuales in hiis inferioribus contingentes in nullam priorem causam superiorem reducere volebant, quos videbant fortuitos, fatum penitus nihil esse. Hanc opinionem Ciceronem fuisse scribit Augustinus v. de civitate dei ca. ix. Fuerunt et alii asserentes omnia que in hoc mundo fiunt ordinari et reduci in aliquam causam superiorem, et fatum a fando denominaverunt, quia omnia que fiunt sunt prefixa et ordinata a quadam causa superiore. Et hii diversificati sunt. Quidam enim reduxerunt hec in quandam seriem causarum, quam dicunt fatum, sicut Stoici, qui dixerunt nihil esse quod non habeat causam, et posita causa necesse est ponere effectum. Sed quod evenit talibus, talis effectus habuit causam, et hec causa aliam causam, et sic deinceps. Sicut iste est occisus de nocte quia exivit domum. Quare exivit domum? quia sitivit. Quare sitivit? quia comedit salsa. Et ideo, quia aquam querendo domum a latronibus est occisus, quia iste comedit salsa necesse est mori. Contra Aristoteles vi. metaphysice negat hec duo, primo [illegible] et [illegible] causam [illegible] esse [illegible] non potest [illegible] causarum esse [illegible] itaque omnia [illegible] contingerent [illegible] hec [illegible] causam [illegible] posita causa [illegible] effectus [illegible] eveniat [illegible] contingentes [illegible] effectibus ad [illegible] contingentes

reducere

diverse sunt opiniones de fato

quidam dicunt fatum nihil esse

Alii omnia que fiunt dicunt reduci in causam superiorem

fatum unde dictum

quidam in seriem causarum

Stoici nil esse quod causam non habet

ut in vi. metaphysice Aristoteles non quicquid fit habet causam

non semper posita causa ponitur et effectus

ergo contendere me ex eventu fidelium
e padiis[?]. Scilicet sentencia eius dominus ipse
est causa ordinata ad hoc comod[?]
effectum, secundum occasionem. Secundo dicit quod
non semper posita causa ponitur et effectus,
ut cum causa impeditur vel per inter[?]
inequalitatem aut dispositionem contra-
riam aut monstrus fecit[?] preter naturam;
ideo non sequitur et aut stat hic contra

a inobedienciam[?]

feretes[?]. Alii autem non potentes tuenda[?]
corporalis ordine, omnes effectus fortu-
itos et casuales reducunt in corpora
celestia, quorum nativitate dicunt omnia
accidere. Et hii dixerunt fatum esse unam
positionem siderum, secundum quam hec vel illa effectus
contingere dicebant. Hec autem opinio dicitur[?]
ostenditur et esse falsa quo quantum ad actus
humanos qui proveniunt ab intellectu
et voluntate. Et sunt propria humanorum
actuum. Quia ista sunt naturales[?] incorporee
non subiacent actioni corporum celestium,
teste Augustino quinto de civitate dei: Non
usquequaque absurde dicitur quod ad solas
corporum differencias afflatus quosdam valere
siderees. Quoniam itaque anima subiacet
virtuti corporum celestium nichil aliud
est quam ponere intellectum non differre
a sensu [illegible] phus [illegible] de anima [illegible] sunt
[illegible] et occasionaliter subditur
[illegible] in quibus intellectum afficiatur
[illegible] passionem [illegible] non [illegible]
movet [illegible] hoc damasc. li. 2o

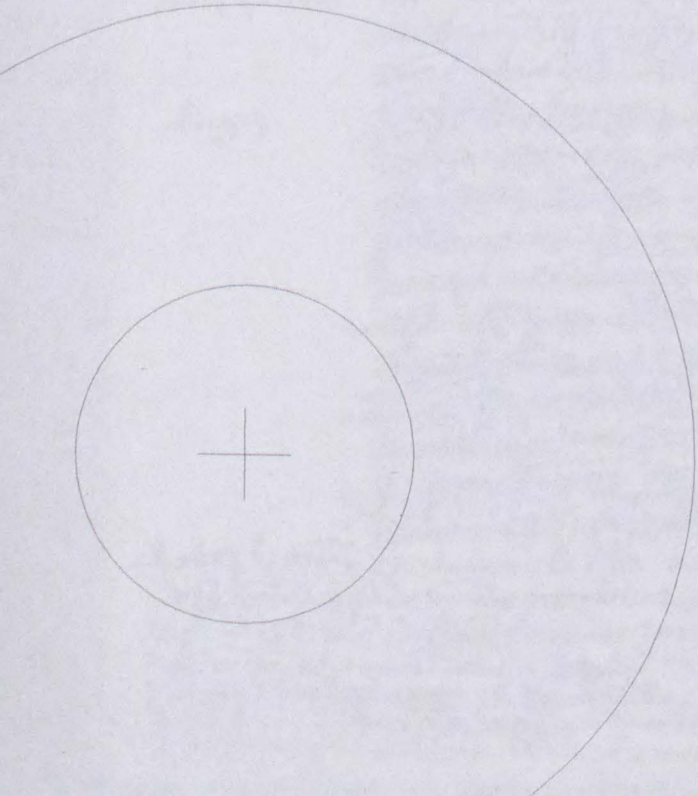
Alii omnes effectus in corpora celestia reducunt

Hec opinio superius dicta [illegible] quo ad actus humanos

Augustinus

Actus hominum et mores qui ab intellectu et voluntate proveniunt a
dispositionibus siderum dependere et variari dispositione et contingere
verum est quia dispositio corporis varia[?] intellectum valet ad variacionem
affectionum et morum [illegible] contraria complexiones corpo-
[illegible] colerici [illegible] sanguinei [illegible] flegmatici [illegible]
[illegible]
[illegible] colericus [illegible]

307

inquit Alii et alii plures diuersas in
nobis complexiones et habitus atque
dispositiones constituunt secundo in-
fluxum corporum celestium ad intelligere
bonitatem operantur et precipue secundum
medicum potest iudicare de intellectus
bonitate ex corporis complexione et
ex dispositione corporis Ita Astrologus
ex motibus celestibus ubi concurrunt
tales dispositiones et remota Verum
omnino implicat et nihil enim quod est per accidens
habet causam per se naturalem determinatam 2° propter
Sed multa eveniunt in rebus naturalibus per
accidens quod non sunt a virtute corporum ce-
lestium sicut a causa naturali agente
Ad quod nullum per se et naturale et ordinatum
et determinatum ad aliquem effectum producit
Ens autem per accidens non est ens sed [illegible]
Alii vero dicunt quod hec agit sicut in rebus Alii dicunt
humanis sicut in rebus naturalibus reducunt fatum esse divinam
in aliquam causam preordinantem que est providentiam
divina providentia Et isti cognoscunt in-
ter [illegible] agere divine providentie sub-
iectis [illegible] ut preordinata et pre-
cognita ipsam divinam providentiam fatum
dixerunt Et hoc modo fatum negare est
divinam providentiam negare Sed quia
cum infidelibus non est communicare in
nominibus ubi error possit contingere ideo
sancti doctores dixerunt fideles non
debere uti nomine fati ne sub hoc nomine
intraret error infidelium dicentium

fatum esse appellandum sub qua nascitur
homo unde postea efficitur homo
Aug. — vel malus. Et ideo Aug. v. de ci-
uitate dei ait si propterea res humanas fato
tribuit quia ipsam dei voluntatem
vel potestatem fati nomine appellat sen-
tentiam teneat linguam corrigat
ut non dicat fatum sed prudentiam dei
fatum capitur dupliciter — Noto 2o fatum capitur uno mo-
primo — do quasi dispositio derelicta in rebus infe-
rioribus ex actione corporum celestium
secundum quam inferiora necessitantur et
constringuntur ad immobiles effectus
hoc modo fatum penitus alienum esse debet
a fidelibus christianis teste Grego-
Grego. — rio in omel. epiphanie qui ait absit a
cordibus fidelium ut fatum aliquid esse
dicamus scilicet naturam inferiorum sic
quod omnia ex natura veniret. Alio mo-
2o — do capitur fatum pro dispositione rerum secundum quam
res dependent ex voluntate et po-
testate diuina. Et sic fatum conceditur esse
aliquid. Noto tercio diuina
ordinatio rerum per causas medias — prudentia disponit et ordinat hec
inferiora per causas medias. hec
considera[tur] — autem ordinatio potest dupliciter considerari
primo ut in deo — uno modo secundum quod est in deo et in mente
diuina modum rebus imprimens [illegible] et
ordinatio causarum vocatur prudentia
prudentia diuina quid — Est enim prudentia diuina ordinatio

hunc dispositionis existentibus in rebus
divina quia mediante fato providentia
et disponuntur et ordinantur quae sunt
subiecta. Alio modo [illegible] ipsa ordinatio
consideratur in mediis causis a deo 2a ut est in mediis causis
ordinatis ad producendum aliquos
effectus. Et sic habet rationem fati. fatum differt
Patet ergo differentia divina existens
in rebus [illegible] quia singula sunt
[illegible] ordinibus [illegible] [illegible]
[illegible] ordine quae existentialis et inhaerens
rebus mobilibus dicitur. Ad dictam ordinationem
[illegible] [illegible] ipsa ratio divina
quae providentia dicitur [illegible] fatum
[illegible] providentia divina [illegible]
ordinantur [illegible] illa [illegible] illo tempore
et alia alio tempore [illegible] fatum
[illegible] ordine quae providentia divina
[illegible] [illegible] sufficientibus causis [illegible]
[illegible] in suo ordine [illegible]
[illegible] [illegible] regula [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] causarum [illegible] fatum speciale
[illegible] [illegible] est [illegible] ordinatio [illegible]
[illegible] ad effectum divinae [illegible]
Notandum quod opera et effectus Effectus a
a divina providentia producti [illegible] divina providentia
sunt [illegible] [illegible] opera et effectus producti sunt in
immediate a deo producta [illegible] 2o modo
[illegible] nulla alia causa [illegible] [illegible] a deo
immediate
ponuntur

gerente | ut rem creatam | [illegible]
creatam glorificato | Sicut augusti-
nus hic | [illegible] celesti | et ordo | et
[illegible] ipsorum | [illegible] dispositio
[illegible] | talia sunt non per transla-
[illegible] | immediate a deo sunt producta
sunt a deo creata simpliciter de non esse
ad esse | minime fato subiciuntur
Secundo [illegible] de non esse ad
esse [illegible] | [illegible] tota
[illegible] causa | secundis causis
[illegible] | talia in esse producit | ubi sunt
omnia que mediantibus causis inferioribus
in esse producuntur | talia fato merito
subesse dicuntur | Est ergo Conclusio
[illegible] Non omnia subsunt
fato | [illegible] hoc [illegible]
[illegible] dicendum | [illegible] que sub
[illegible] locata sunt | [illegible]
superat | [illegible] vero sunt que prime
[illegible] a divina stabilitate firma | [illegible]
[illegible] mobilitatis excedunt | [illegible]
[illegible] immediate producuntur
[illegible] deducuntur | [illegible]
[illegible] fato subesse [illegible]
mediantibus causis [illegible]
et sunt [illegible] et ordinatio [illegible]
[illegible] ad effectus divinitus [illegible]
[illegible] producuntur et sunt immedia-
tibus causis [illegible] | [illegible] ergo
[illegible] omnia subsunt fato

quod sit [illegible] non est tota causa

hoc

probat per rationem

fatum quod

Corel[ar]iu[m] p[ri]mu[m] prudencia
d[iv]ina e[st] [illegible] hec [illegible]
de q[ua] [illegible] prudencia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]

Corel[ar]iu[m] 2m [illegible]
[illegible] prudencia [illegible]
[illegible]
[illegible] prudencia
[illegible]
[illegible]

Corel[ar]iu[m] 3m [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
d[iv]ina [illegible]
vel [illegible]

Corel[ar]iu[m] 4m [illegible]
[illegible]
[illegible] prudencia d[iv]ina [illegible]
[illegible]
[illegible] de voluntate [illegible]
[illegible]

est fati dispositio | sicut dicit dispositio
primo est in corporibus celestibus
Corollarium quintum. Esse fata
fati nomen ratione dici posset | tamen a Christiano
homine propter vitandum et [illegible]
nomina ethnicorum et gentilium religionem
religione Christiana fore fugienda
hec contrarium que cum illis Christianus
Osee 2º habere videatur. Osee ij: Vocabit
ultra Baalim sed vir meus | et auferam
nomina Baalim de ore eius et [illegible]
non recordabitur ultra nominis eorum.
Ubi dicit [illegible] Hieronymus super [illegible] iudeorum
[illegible] esse [illegible] solatium nomina
habere | quia ego nec Christianus [illegible]
in [illegible] [illegible] in nobis.
Arguitur Augustinus v de civitate dei dicit
fatum aliquid esse | sicut [illegible] voluntatem
et potestatem dei referat. Sed voluntas
dei est causa omnium [illegible] ut Augustinus iij
de trinitate [illegible] et fato [illegible]
ad [illegible] causa omnium [illegible] et [illegible]
causa [illegible] et effectum [illegible]
[illegible] omnia [illegible] et [illegible]
fata [illegible] et fato | sed illa [illegible]
voluntatem [illegible] in esse mediatibus
causis [illegible].
Ad [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] dicit | sed [illegible] [illegible] fati
[illegible] [illegible] | elementa [illegible]
[illegible] | et alterna [illegible] trans-
format | [illegible] [illegible] [illegible]

ordia [illegible] ſolum ſolum ſecundum eius modum [illegible]
p[ro]ut ſunt hec actualis diuina ſcientia ſe[cundu]m
eorum indiſſolubilis cauſalitatis neceſſitate
[con]ſtringit / v[e]l aliter ergo vide[tu]r q[uod]
q[uod] ſub ſua ſerie non [con]tinentur [illegible]
p[er] ea q[ue] hoc [con]tinentur ſub ſerie fati
[con]tinentur / ergo q[ui]d [illegible] vocat[ur] / Ceterum
et ſunt na[tura]e [illegible] ſub fato vol-
luntarie / niſi ſuper immediate in eſſe
progrediuntur a poteſtate et voluntate
diuina / Tranſit ſic fatum diui[n]a poteſt
[illegible] a deo in eſſe progredi-
untur [illegible] mediantibus cauſis ſecundis hec
n[on] ſub ſerie fati [con]tinentur
Arguitur ſic: fatum ſecundum hoc eſt di-
ſpoſitio rebus mobilibus inherens
ſed omnes creature ſunt mutabiles / et
ſolus deus eſt vere immutabilis / ergo
omnes creature ſubſunt fato. Dicendum q[uod]
omnes creature ſunt aliquo modo mutabiles
creature non procedunt in eſſe a cauſis
creatis mutabilibus / et ideo non
ſubiciuntur fato

esse consequens hoc est ipsa actualitas consequens ipsa angeli quam recipit in re quam sit accidens ipse dictum

Utrum esse Angeli sit accidens eius

Noto primo [illegible]

[illegible]

est aliquid superadditum supra rem esse
sup essentiam ... et ... opinione ...
quod esse angeli sit accidens

Noto 2o ... in hac materia aliquas
propositiones Prima unumquodque quod est
potentia et actu sit in actu per hoc
quod participat actum superiorem ...
tale habet esse participatum ... de quo est
participatione participat actum ...
superiorem qui est esse purum et simplex
perfectissimum ... in ... quod purum
est ... dum ...

Propositio 2a unumquodque creatum recipit
complementum per hoc quod participat esse ...
unumquodque ... complementum est ... in
actu ... in potentia
non est completa ... est in actu
... participat esse ... aliquid ... est
in actu ... per similitudinem primi
et puri actus ... vero ... purus actus
est esse in se et per se subsistens

Propositio tertia esse est complementum omnis
forme ... ex ... precedenti illud ...
pro aliquid completum ... participando
est complementum ... omnis forma com-
pletur ... habet esse et est in actu ergo

Conclusio prima esse substantiale
rei non est accidens ... proprie loquendo ... quod
est actualitas ... substantiale
non est accidens ... esse est actualitas

Creaturam participat actu primum non est aliud quam ipsum
creaturam ... actualitatem in se ab ipso primo
actu et primo qui est deus qui dicitur causa rei et omnis
actualitatis

qbz forme constitutes sic sz una sine
cu in hoc q^o dor sep accidens spēie debitum
advenit rei scz complexionis qualitatis sed
actualitas no sequitur complexionem sed ex
facit dor pz ex hoc prima conclusio
2oe qla plus pe de gradu et aut. Alia no habz
esse simplex per aliquod accidens sz esse tale
tres as creata habet esse simplex per
esse suum qd e ipse actus essendi Idem
2a Item et intelligitur in esse alicui superaddit
sed res stalis no superaddit ipsi esse q^o
Corollarium primum esse est primus
effectus dei qz illud est primus effectus
dei creantis qd presupponitur ab omnibus
aliis Cu ordo effectuum e sm ordinem
causarum Deus aut e prima causa omnium
effectuum Et esse ab omnibus aliis effectibus
presupponitur auctoritate causarum dicente Prima
Sme qita rerum creatarum est esse et non est ante
ipsum creatum aliud Et deus nequit esse
dis Et esse a p^o ad rei constitucionem et sufficit
est super unam ... q^o etc Secun
Corollarium 2m nulla causa dat
esse nisi inquantum participat operationem
divinam ut habetur in libro causarum de intel-
esse ligencia non dat esse nisi per hoc in ea e virtus
divina qr e super omnem virtutem intelligibilem
sedalem et talem esse e causa et virtus
et causa secunda agit in virtute prime a qua
habet esse et virtute agendi

Corollarium 3m esse creature licet
sit quasi accidens non tamen est vere accidens
simpliciter quia esse creature quamvis dicunt
in rebus spiritualibus accidens. Accidens
quod licet bonum dicitur quod natum in alio esse
ab alio causare et ab alio recedere
ita esse creatum pendet in alio sustentante
hoc non est quod subsistere sed est actuali-
tas subsistentis et oritur ab alio efficiente
Et quelibet creatura nata est perdere suum
esse et ideo habet modum accidentis et est
quasi accidens. Corollarium patet licet enim a
deo dependeat non tamen sicut a subiecto sed tamen
a dante esse
Arguitur esse creature differt ab
esse divino sed esse divinum non est accidens
ergo sequitur quod esse creature est acci-
dens. Boecius in de trinitate esse non est deo
accidens sed subsistens veritas et
ita philosophus distinguit esse dei ab esse
creature. Secundum quod Hylarius extendunt ibi
nomen accidentis ad illud quod est amittibile
vel destructibile. Esse enim creature est destructibile
non autem esse divinum. Ex quo patet accidens large
sumitur ut dicitur accidens quod non est de ratione
esse rei sicut quod est [illegible] in re
ut homo dicitur accidens alio et sic esse est in
rebus creatis. Et cum [illegible] intelligit
et tamen dubitatur utrum homo habeat esse
Unde esse rei creatae nondum accidens
[illegible] fit in genere accidentium sicut loquimur
de esse iste est unum actus essentialis. Quod
est accidens per quandam similitudinem quia non est
per essentiam nec est de ratione rei sic nec
nomen est de ratione rei

Arguitur: creare est proprius effectus
dei, cum nihil aliud a deo possit aliquid
creare, dicente Augustino in 9 de Trinitate: nec
boni angeli nec mali possunt esse cre-
atores alicuius rei, et multo minus alicuius
creature. Et sic proprius effectus dei creare
et non esse. Arguitur sic: aliquis est dicitur proprius
alicuius cause dum modo est quod non convenit
alteri nec virtute propria nec virtute aliena.
Et sic creare est proprius effectus dei, et soli
deo convenit. Alio effectus dicitur proprius
quod sibi soli convenit virtute propria, licet
virtute eius etiam alteri conveniat. Et
hoc quod faciunt officiales dicitur regis, dum
rex faciat proprie, licet officiales perso-
naliter faciant in virtute ipsius regis. Et sic
modo esse dicitur proprius effectus dei, quod
producitur ab agente naturali in virtute prime
cause, scilicet ipsius dei.

Utrum diabolus cognoscat cogitaciones hominum

Quod sit diabolus diffinitive et unde dicitur
vide in quibusdam [illegible]

Noto primo quod est quedam vis et
potentia interior quam nobis et
brutis, que estimativa dicitur. Est autem
potencia estimativa ordinata ad ap-
prehendendum intenciones que sensus
non accipiunt, et necessarium est cum animalibus,
ut docet Aristoteles 2 libro de anima c. 18, ut querat
aliqua vel fugiat non solum quia sunt
convenientia vel non convenientia ad sensum
[illegible]

Augustinus

effectus dei

effectus

proprius alicuius cause 2o primo

20

Co

ad quod ordinatur sensus quibus et sic
particularis extendit se sed circa est natum
ut comparat aliqua vel fugiat propter
aliquas alias commoditates et
utilitates consequendas vel nocumenta
vitanda. Unde ovis videns lupum
fugit non propter illam indecentiam coloris sed
quasi inimicum nature. Et avis colligit
paleam non quia delectat sensum sed quia
est utilis ad nidificandum. Ad hoc
igitur intentiones apprehendendas or-
dinatur estimativa sive et memoria
ad eas conservandas. Et iste que sunt hec
potentie nobis et brutis. Sed est
differentia quidem ad particularem intentionum
apprehensionem. Nam cetera animalia percipiunt
huiusmodi intentiones quodam naturali instinctu
homo autem per quandam collationem. Et ideo que in
aliis animalibus dicitur estimativa in homine dicitur
cogitativa et particularis ratio dicitur
cui medici assignant determinatum orga-
num scilicet mediam partem capitis vel cerebri.
Cogitatio autem grammaticaliter loquendo ut
vult Thomas de Argentina dicitur quasi coagi-
tatio, hoc est unum in alio agitatio.
Unde proprie loquendo non dicit actum intellec-
tus qui est simplicium apprehensio sed actum
componentis affirmative vel dividentis
negative. In proposito tamen sumitur generaliter
ut se extendit ad omnem actum intellectus.
Noto 2o. Ricardus (?) igitur ipse dicit
agnoscere valeat scilicet in se intuitive cum
Co in ipso (?) [illegible] intuetur et in suo effectu scilicet

Rima (?) 2a cognoscit

Cogitacio hominis cognoscitur [illegible] — et hoc [illegible] cogita[illegible] cognosceret in se ipso
per sompnum vel calorem. Sic cogitacio vel
[illegible] cordis affectio dicitur quod cognosci-
mus per se et in se ipsa per speciem vel
certam et claram intuicionem. Et sic solus
deus perfecte cogitaciones hominum; Jere-
mie xvii: Pravum est cor hominis et inscru-
tabile. Et quis cognoscet illud? Ego
dominus scrutans corda et probans renes
qui do unicuique iuxta viam suam et iuxta
fructum adinvencionum suarum. Pravum
dicit quia cor hominis quia inclinatur ad prava
Gen. viii: Sensus hominis et cuncta eius
cogitacio prona sunt ad malum ab adole-
scencia sua. Inscrutabile dicit quia eius
cogitaciones nulla creatura scire potest
teste apostolo i Corinth. ii: Quis hominum
scit que sunt hominis nisi spiritus hominis qui in
ipso est? Et quis cognoscet illud
id est dicit nullus nisi deo revelante. Ipse
solus videt et intelligit. Ego dominus scrutans corda
i. cogitaciones cordium et renes i. de-
lectaciones earum in bonum vel in malum
ex quibus homines tandem iudicat et non
solum ex operibus. Unde Crisostomus: Non ex
operibus iudicat tantum sed ex cogitacionibus
Solus ergo deus cogitacionem vel hominis affectum
cognoscit per certitudinem. Et sic angeli
boni vel mali; et ex hoc quod alterius
hominis cogitaciones cognoscerent sed
tamen in suo effectu [illegible] ho ex
[illegible]
Cognoscitur [illegible]
non solum [illegible]
manifestacionem [illegible]

Nota secundum .d. 22e q. 1 arti. 1

Cogitare sumitur 3 modis. Uno modo pro quacumque actuali consideracione intellectus sive preveniat ad claram et certam cognitionem sive non. Secundo cogitatur ut est quedam consideracio intellectus que est antequam perveniatur ad perfectam cognitionem per certitudinem visionis intellectus [illegible] per consideracionem intellectus [illegible] inquisicione antequam perveniatur ad [illegible] veritatem rei. Et hoc modo accipiunt intellectus [illegible] tercio modo per quandam inquisicionem et discussionem particularia apprehensa a sensibus. Et hoc modo est actus potentie cogitative. Licet in [illegible] nisi cooperante intellectu et affectu aliquo modo. Et secundum hoc ut [illegible] quod cogitacio capitur pro quacumque [illegible] seu actu cognoscendi sive sit sensitiva sive intellectiva. Secundo capitur [illegible] 3o modo pro cogitacione sensitiva et est eiusdem operacio sensus [illegible] sensitive qui vocatur potentia cogitativa. Alio modo cogitacio [illegible] capitur pro cognicione intellectus [illegible] consideracione et apprehendit obiecta tam complexa quam incomplexa

Arthur po Zudeg qui solz nost cord
tomy
p[i] regu vvy· ho videt [illegible] pertent Deus
aut intueps erz

passionum | Et per vultus immutacionem | et per
aliqua signa corporea deprehendi potest
ut timor | dolor | gaudium | tristicia | ex
quibusque corpus varie movetur | Ista per
huiusmodi passiones | et eciam affectiones
a doctis medicis per pulsum cognosci
possunt | Tercia que signa et evidencia et
iudicia Angeli et demones multo
subtilius hominibus cognoscere possunt | quia ut
tradit Isidorus | Triplici acumine scientie
vigent scilicet subtilitate nature | experiencia
temporum | et revelacione superiorum spirituum.
Potest et nunc tercium addi | quo
hominis cogitacio per revelacionem cogno-
scitur | scilicet cum a deo alicui revelatur |
Sic anima Christi per revelacionem a verbo
cui erat et est unita | cognoscit et
cognoscebat omnes cogitaciones hominum
unde et iudeis de eo cogitantibus
dixit ut quid cogitatis mala
in cordibus vestris Math. ix | Et luce vi
dicit | Ipse autem ut videt cogitaciones eorum dicit
Et petrus apostolus per dei revelacionem cognovit
fraudem factam per ananiam et saphira
de precio possessionis vendite Actuum quinto
Conclusio diabolus non potest
cognoscere cogitaciones hominum in se
et intuitive | hec conclusio patet dicto in tercia
replicacione | prima enim in se natura
non est cognoscibile non videtur | quod ab
intellectu creato potest cognosci | Cum

Nota quod cogitacio cognosci per revelacionem

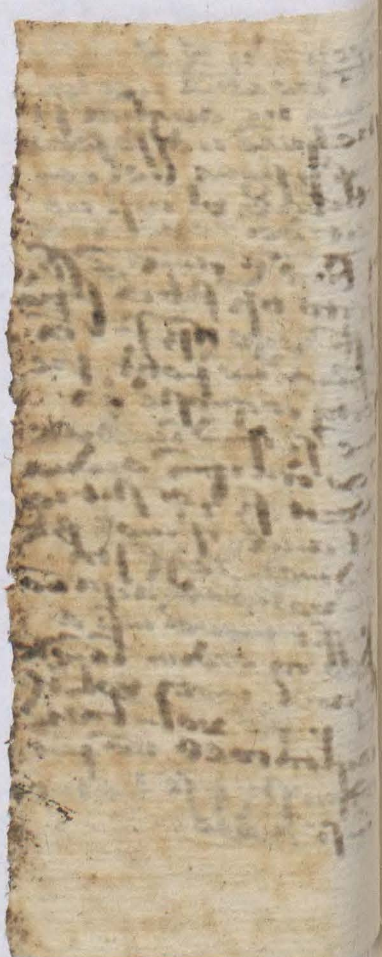
Math. ix
Luce vi

Actuum quinto

[illegible] in eodem [illegible] dicit dat causam quare aliquid cogitare
debilitatem possumus | Una est debilitas potentie ideo sensus separatus sive
potentias intellectu cognoscere non possumus | Altera est
[illegible] possumus [illegible] relacionem racionis magis prima et tercia
[illegible] cognoscere non propter intellectus debilitatem sed
[illegible]

inter cognoscentem et cognoscibile debet
esse proporcio / sed cogitacio in hominis affectu
Commentator phylosophus / Hoc patet per commentatorem dicentem
quod non potest nisi sit ... ens in actu / hominis
autem cogitacio non videtur habere entitatem
tatem actualem / Sed cum res que est in
potencia debilem habet entitatem / ita et
res que sunt in anima / esse habent debile
scilicet solum intencionale / quod non potest movere
2a racio intellectum / Secunda racio quod in virtute est alicuius
cause non potest cognosci nisi a causa pro-
pria / quam nata est movere illam / sed omnes
cogitaciones dependent a voluntate / sicut a
causa / quam solus deus movet / ergo solus
deus eas cognoscit / Hoc patet quia que sunt in
virtute alicuius cause / si non habent actu
aliquas similitudines naturales / quamvis ...
... / non potest cognosci nisi a causa
cui ordine immediate subiacet / et a qua
movetur / et quod nulla inpressione potest / Hoc
patet per ... species intelligibilium
... actuales cogitaciones / dependent
a voluntate / ... habitualiter habemus
in nobis ... / Unde quod
non declarat non declarat ... habitus ... quando vult
quando vult / Sed ... voluntas
... soli deo immediate subiacet / ita quod
solus deus in ea operari potest / ea efficaciter
phil. 2o et efficaciter movendo / teste apostolo ad
philippenses 2o / deus est enim qui operatur in
3a racio nobis velle et perficere / Tercia racio
angeli qui naturaliter cognoscunt per species
Solus deus cognoscit cogitaciones hominum ...
... alius ... at homo cogitans cognoscit ...

b3
beren. 88 317
illud creatura nec hu-
mana nec angelica sit
ſtechuac n cōfeſſione
ba in eſſ ſtoni vel com
ſcuitate. vt niſi no
verit dei revelacione
b4 Q. [illegible] ēt [illegible] ſic
ſcato niſ ſub a ſpū
ſtb rege [illegible] ſi [illegible] ſta
ſſua nc poſit. ſec
ſcitz cognoſce ia
me ſ. ſcund inducat
2o ord. [illegible] ordina
vecet ſb ea ſub reg
et auct 9 mo ſb
ordinez regſ ſit
a voluntate aga no
poſſet mouere niſi a
deo [illegible] ordinem lacet
ſi accel mota volut
Et [illegible] voluntate
agelica eccs nc pot
cognoſce ipſe l [illegible]
niſi a deo

natural' eius meditat[iones] cognoscant / sed hec o[mni]a
spec[ies] no[n] sunt rep[re]sentative motuum
voluntat[is] humane ergo. Ad 2[m] a p[ri]o eum
creatio[n]is angelo[rum] concreate sunt eis spe[cies]
p[er] quas res creatas natural' cognoscit
iuxta illud Ezechie xxviii. Tu plenus Ezech. 28
sapientia et perfectus decore in deliciis
paradisi dei fuisti / sed no[n] esset a sua origine
plenus sapientia q[ui] haberet novitatem / nisi esset
in eo plenitudo specierum / p[er] quas omnes
res cognosceret. Ad 3[m] q[uod] sed hec o[mn]es species
solu[m] sunt representative rerum creatarum / in
natura consistentium / et a natura dependentium
Cogitationes aut[em] humane a voluntate dependent
Et motus no[n] habet dependentiam neces[sariam]
connexionem ad aliquam causam naturalem
sed solu[m] ad causam divinam / q[uod] in solam
voluntatem imprimere potest

Conclusio 2a Diabolus cogi-
tationes hominis effectus et p[er] aliqua
signa circu[m]stantia cognoscere potest
Ista Aug[ustinus] in li[bro] sup[er] Gen[esim] ad litteram dicit Aug. sup. Gen.
Unde angeli multa sciunt de cogitationibus
hominum et dispositionibus eorum ex signis corpo-
ralibus ut exponunt et August[inus] li[bro] de divinatione Aug. li. de divinatione
demonum / Aliquando demones hominum dispositio-
nes no[n] solu[m] voce prolatas / verum etiam
cogitatione conceptas / Cu[m] signa q[ue]dam ex a[n]i[m]o
exprimuntur in corpore tota facilitate per-
discunt hec ille. Et boneventura dist[inctione]
viii. libri ii. sententiarum dicit q[uod] demones
de aliquibus secretis possunt iuvare ex

aliquibus signis sicut exterioribus, puta ex
permutatione vultus et oculorum nutu et
sibilis. Quandoque interioribus, puta ex motu
cordis et pulsu venarum, per quam causa medica

probatur ratione — passionem eius cognoscit. Tercia pars. Ratione
dicitur quod hoc cognoscere est scire, sic et
idem diabolus cognoscere, sed hoc per
effectum et per signa coniecturaliter et quadam
acutitate alta hominis cogitationem cordis
cognoscere. Ergo Aliorum intellectu
et cognitione est diabolus quam homo. Job

Job xl — xli. Non est potestas super terram que comparetur
Gregorius — ei. Super quo dicit Gregorius in moralibus:
Cum diabolus amisit eterne felicitatis
beatitudinem perdidit, nature tamen sue magni
tudinem non amisit, cum adhuc viribus

dio — humana omnia superat. Et dicit in [illegible] de di
vinis nominibus quod data sunt demonibus aliqua
dona que nequaquam mutata esse dicimus
sed integrum [illegible] intellectum nature, puta
vita atque natura bona et ipsa cognitio

Gen 19 — bonorum sed ex voluntate sua. Et Genesis [illegible]
ex ipso cognoscitur [illegible] et ab omni scientia
[illegible] cognoscitur [illegible] sensatione [illegible]
corporis et [illegible] [illegible] et [illegible]
hominis [illegible] de illo [illegible]
exterioribus [illegible] cognoscit [illegible]

Argumentum. Angeli tam boni quam mali
[illegible] cognoscere humanas cogitationes
[illegible] potentes [illegible] creaturas [illegible]

Augustinus Gen — Angeli [illegible] genere ad [illegible]
Angeli potentes quam in sui creatione [illegible]
per

oia que sut infra eoz cognoscit | sz nō
eoz sut cogitaciones humane cu ordie
nāe ad humana ē inferior angelo
| Ergo demones per illas spēs innatas sut
cognoscere cogitaciones hominum sed quia
loquitur de naturis inferioribus et de
rebus naturalibus a nā dependentibus quia
ipsi cogitaciones hominum non sunt res
naturales a na dependentes | sz a volunte
Arguitur Sciencia certiora sunt
cognita et ipsa sensibilia | sz secundum pro-
veritate de deo non | demones hoc cognoscunt
veritate ex sensibilibus ergo demones
non cognoscunt cogitaciones ex signis
corporalibus | sz [illegible] proprias quia demones
veritatem quam naturaliter cognoscunt non acci-
piunt ex sensibilibus | sunt tamen ex signis
sensibilibus quoniam aliqua | quod cognoscunt
sed natura [illegible] hominem esse deum
ex mortuorum suscitacione quia videbat | non qz
spēs sensibiles comprehendat | sz propter eos
effectus sensibiles per spēs [illegible]
[illegible] regimen [illegible]
Attendendum [illegible] habitus [illegible] angelus non
acuto [illegible] Nota Angeli non possunt cognoscere
cogitaciones cordium directe nisi eis in bo
revelet | sz per aliqua sunt [illegible] dicit [illegible] Angeli non cognoscunt cogitationes directe sed [illegible] dicit
[illegible] cogitacione actuali resultat
aliquis motus in corpore | dum a [illegible] gaudio
vel tristicia afficitur | [illegible] cogitat | [illegible]
cor quodam modo mouetur [illegible] motu et medici
[illegible] cognoscunt | [illegible] actuali 20
cogitacione [illegible]
mutatur [illegible] statum cogitat [illegible] in bonum vel malum
et hanc mutacionem non possunt cognoscere | [illegible]
ex hac non cognoscitur cogitacio nisi in generali

Utrum celum sit animatum

Noto primo q*uod* celu*m* ca*pitur* 3 r*espectu* d*e* ...

Celu*m* cap*itur* p*ro*prie corp*ore* luci*do* — dicitur e*ss*e d*u*bz ut arti[illegible] p*ro*cedendo at h*ic* capit*ur* p*ro*prie ut designat q*u*i*n*ta e*ss*e*n*cia p*ro*prie sublimi*us* luci*do* actu *et* potencia / incorruptibili p*ro* eleva*tionem* circa (?) regionem elementarem / ut q*ua*n*do* ca*pitur* in lib*ro* facti*s* / ut ibi vocant de*us* firmamentum celum / et seq*ui*tur p*ro*p*ter* de sole et luna / et posuit eos i*n* firmamento celi gen*esis* p*ri*mo

Gen*esis* p*ri*mo. Ecce includit in se omnes sp*h*eras celestes / et ca*pitur* sic p*ro*prie / et ...

hab*e*t p*ro* solo corpore celesti p*re*cise et abs*tra*cta intelligencia ip*su*m movente.

Noto 2o. Animatum capit*ur* duobus modis: Uno p*ro*prie / et sic illud dicitur

Animatum cap*itur* 2 b*us* modis p*ri*mo p*ro*prie. animatum q*uo*d habet a*n*i*m*a*m* / u*t* forma*m* substancialem inherentem sibi / et ip*su*m informantem / dans sibi esse / vive*re* / et operari / quecu*m*q*ue* corpus humanu*m* di*citur* animatum / q*ui*a habet a*n*i*m*am humana*m* ip*su*m informantem / et sic a*n*i*m*atum cap*itur* ...

20 improprie. ... Alio modo aliquid dicitur animatum improprie / q*uia* h*abe*t aliquam formam sibi assistentem / moventem aliq*ua*s corp*us* motu voluntario / non tamen inherentem illi ut forma / dans esse et vita / sed du*m*taxat ut motor mobili / velut nauta assistit navi / movens ip*s*am p*ro* volu*n*tate sua sic et intelligencia assistit orbi movens orbem / et sic celum potest dici animatum de (?)

1o de celo et mundo et 20 ... ca*pitulo* ... dicit

Ar*istoteles* fuit ... dicens fuisse opinionem celum esse animatum intrinsece ... ita q*uod* ... motor a*n*i*m*a habet 2 ... et forma et non tantum ut motor mobili

sed insufficienter. Et hoc modo non tractatur in proposito
Nota 3o. Circa hanc questionem fuerunt
diverse opiniones, tam inter philosophos, tam inter
doctores ecclesiasticos. Anaxagoras
enim existimavit corpora celestia esse
inanimata, et ideo ab atheniensibus ...
est ... Augustinus de civitate dei
libro 18 de ci. dei. ca. ... Anaxagoras
est reus apud athenienses ... dixit
solem esse lapidem ardentem, negans
utique esse deum vel aliquid animatum.
Plato vero et ... corum sequaces
asserebat corpora celestia esse animata.
Item apud doctores fidei circa hoc
diverse fuerunt opiniones. Origenes enim corpora
celestia animata esse dixerat, cum asse-
rere videtur ... expositores illud ...
... illustrat universa ... ...
... ... ipsum ... ... et
... et vigeat, et ... ...
... explicat, ut poeta dicit.
Basilius vero et damascenus affirmant corpora
celestia esse inanimata. Avicenna ... ...
... sunt ... ...
et ... ...
in ... celo attribuit ... ... et
... ... et ...
... dedit una intelligentiam
abstractam ... ...
... sic animatum et desideratum. Augustinus
... ... dubitat
... utrum ... ...
corpora sola sunt ... ... habent

Opinio Anax.

plato

Augustinus ... ... est ... animatum et ... ...

Orige

basilius

Avice.

Augustinus ... ... dubitat

rectores quos [illegible] sunt sui [illegible] et si habet
vitam ab eis visibiliter insufflatam sicut
dicunt et carnes et animas animalium hec
sub dubio [illegible] reliquisse
videatur et dicit non est dubitandum sed
assertive dicendum [illegible] conclusionem est quod

Conclusio corpora celestia non sunt
animata [illegible] Damascenus li. 2. capitulo
decimo nullus [illegible] celos [illegible] vel
luminaria [illegible] cum sint et
insensibilia Et basilius [illegible]
celi [illegible] sicut ait [illegible] gloriam enarrant
dei [illegible] sensu
[illegible] esse [illegible]
[illegible] Et Job 31 habet et
[illegible] magna iniquitas est et negatio contra
deum altissimum si reverearis solem et lunam
sicut res rationales [illegible] est
[illegible] sub [illegible]
[illegible] dicere celum esse animatum Preterea
de corpore et organicum [illegible] 2o de anima
sed celum non est organicum [illegible] corpus or-
ganicum sit compositum ex diversis partibus
[illegible] et [illegible] differen-
tiam ut scribit Albertus 2o de anima Et
sententia mediatorum celum [illegible] non habet
hanc dubitationem [illegible] Circa
Anima triplicem habet comparationem ad corpus
Comparatur enim ad corpus ut motor ut
sensificans ut vivificans [illegible] ad
[illegible] comparationem quam habet motor cor-
pus [illegible] celos dicitur quod habet animam quidem
vero ad reliquas duas celum inanimatum dicitur

damasce
basi
Job 31
Aristoteles [illegible]
anima [illegible]
anima 3 ad corpus compara

Arguitur ꝛ baruch iiiº scribitur
Stelle dederunt lumen in custodiis
suis et letate sunt vocate sunt et
dixerunt assumus Sed letari et loqui
sunt actus rei animate ergo stelle sunt
animate. Dicendum quod illud verbum intelligitur
de angelis celestibus per prosopopeiam
id est inanimata fingit loquentem ut dicit damasce- damas
nus et si dicat divina scriptura letetur
celum et exultet terra / eos qui in celis
sunt angelos / et qui in terra homines ad
letitiam vocat / Habet enim scriptura pro-
sopeiam i. personarum fictionem ubi / et ut de
animatis de inanimatis loquitur Sic et illud
mare vidit / et fugit etc. hec damasc.
Arguitur ꝛ multa viventia producuntur
virtute celi in inferioribus ex putrefactione
Ergo celum dat vitam / sequitur ꝛ quia
vita non nihil dat quod non habet Dicendum
secundum veritatem / quod corpora celestia non sunt
causative in istis inferioribus vitam per
suam virtutem corporalem tamen / sed hoc
sunt per eam que est virtute intelligentiarum
[illegible] et principaliter
virtute intelligentiarum motricium
Considerandum ordinem angelorum in Aug. q. e.
[illegible] ad [illegible] non refert ad sub- auctoritate
[illegible] corpora celestia animata vel non de gn. ad lra
Et si obviat aliquis quid illud refert
[illegible] essent tres
ordines [illegible] in extremo
quod esset contra scripturam sacram quod [illegible]

duo sunt ordines iudicandorum

Duos iudicandorum ordines exprimit
de hominibus — unus hominum et angelorum, utrorumque quibus
subdividitur in ordinem unus electorum
2 Corinth. 5 10 — et reproborum. De hominibus habetur 2
ad Corinth. 5 to. Omnes enim nos mani-
festari oportet ante tribunal Christi, ut
referat unusquisque propria corporis prout
de angelis — gessit, sive bonum sive malum. De angelis
2 Petri 2 — 2 Petri 2. Deus angelis peccantibus
non pepercit, sed rudentibus inferni detractos
in tartarum tradidit cruciandos in iudicium
reservari. Sed si corpora celestia essent
animata, non ideo sequitur quod tres sunt
20 q. [illegible] c. 18 — ordines iudicandorum, quia spiritus corpo-
ribus celestibus presidentes in angelorum
societate computarentur. Unde Augustinus — Augustinus
in Enchiridion c. 58 dicit: Nec illud certum
habeo utrum ad societatem angelorum pertineat
sol et luna et cuncta sidera, quamvis non-
nullis lucida corpora esse non cum sensu vel
intelligentia videantur. Et
angelum laudare, enarrare non
nisi animatis et sensum habentibus convenit.
Sed in sacra scriptura huiusmodi actus corporibus
celestibus attribuuntur iuxta illud psalmi:
Laudate eum celi celorum. Et Celi enarrant
gloriam dei. Et Apocalypsis 18: Exulta super
eam celum. Ergo celi sunt animati. Sed dicendum quod
celi secundum Damascenum dicuntur laudare, enarrare
gloriam dei et exultare materialiter, in quantum
hominibus materiam laudandi et exultandi [illegible]. Et talia
de motibus et [illegible] [illegible] [illegible]
in sacra scriptura inveniuntur.

Sed dicit [illegible] hic de cultu celi dignum apprehendo [illegible] fidei doctrina ad quam [illegible] [illegible] sive aliter dicatur

Considerandum quod Anima racionalis
unitur corpori non mediante aliquo corpore
licet mediante aliqua disposicione accidentali. Sicut per-
fectissimi dicunt quidam. Anima dicitur non oportet querere si
unum est anima et corpus. Sicut neque ceram et figuram
sed figura unitur cere nullo corpore mediante. Ergo et
anima corpori. Quarum ratio mediante disposicione accidentali
accidentalis enim est posterior substancia et ipse racione, ut dicit
libro 9 metaphysice. Ideo per quamcumque formam aliquod habet esse
in actu est accidentalis sed forma substancialis. Prima dat esse actu
et sic unitur [illegible] medio. Ex quo actu
est et potencia sit idem immediate. Anima autem est actus cor-
poris quidam anima. Ergo non est aliud unitur sed agens
quod facit unum esse in actu, ut dicitur libro 9 metaphysice. Unde
per hoc patet error illorum qui dixerunt aliqua corpora
esse media inter animam et corpus humanum. Sicut Macro-
bius et Platonici dixerunt quod anima intellectiva habet
corpus incorruptibile sibi unitum naturaliter a quo nunquam
separatur, et eo mediante unitur corpori corruptibili
humano. Quidam dixerunt quod unitur corpori mediante
spiritu corporeo. Alii dixerunt quod unitur corpori
mediante luce quam dicunt esse corpus et de natura
quinte essencie. Ita quod anima vegetabilis unitur corpori
mediante luce celi siderei. Anima sensibilis mediante
luce celi cristallini. Anima intellectiva mediante luce
celi empirei. Quod fictum et derisibile apparet
tum quia lux non est corpus, tum quia quinta essencia non venit

mali in aliquo corporis morbo/ ut sit inaltera-
bilis/ sed in virtualiter. Deinde cum caloris anima unitur in-
mediate corpori/ ut forma materie/ probatur ac abstracto
sed dependente spiritu qui est quoddam corpus subtile/ sed
separatur a corpore licet ... desinat unio ad corpus
aute. Hoc hoc est falsum/ quia ille spiritus est ... ad corpus
ad transeundum illam unionem/ sed ... sit medium
per quam corpus est dispositum ad ... tollit et disposi-
tio. Et sic productus spiritus medium in movendo
instrumentum motus/ propter proportionem sic per
movet anima propter ... corporis
... propter solam et figuram ... ignem et acr

Utrum Anima perficiat corpus immediate vel mediate corporeitate

Nota quod medium potest intelligi multipliciter | Quoddam est medium extrinsecum | quo mediante ipsa forma in materia producitur et causatur et generatur ut dispositiones materie et forma educitur de potentia materie | vel precedens et unitur forma materie | Aliud est medium intrinsecum | ut fit substantificata vel fieret accidens | et ipse potentie actiones fit ut dixerunt Angeli | ut medium illud spiritum corporalem | hoc est vaporem a corpore arbitrati sunt | Tertium est medium unionis | quod dispositiones | et sunt qualitates dispositiones | Sed hic ut ... de unione dubitabat medio quod est forma corporeitatis | Ratio cuius est sententia | quidam mediam non perficitur informata ab anima | sed materiam formam corporeitatis habentem | Doctor movet hec quoniam voluit ostendere quod anima non perficiat materiam corporis mediate forma corporeitatis informata | hac in hoc ponit conclusionem.

Conclusio In nullo corpore est nisi una forma substantialis | Prima probatur tribus rationibus | Prima in majori corpore essent plures forme substantiales

medium est multiplex
extrinsecum
intrinsecum
unionis dispositiones

sequeretur quod post formam sequentem non esset forma
substantialis que dat esse simpliciter. Consequens falsum. Illud quod
advenit enti in actu non est forma substan-
tialis que dat esse simpliciter. Item cum sit differentia inter
formam substantialem et accidentalem, sed tunc forma
sequens adveniret enti in actu, ergo esset for-
ma accidentalis. Ens enim in actu est forma vel
habens formam. Et sic non daret esse simpliciter
quod est esse substantiale, sed esse secundum quid, ideo
dat esse hoc, id est esse secundum quid, ut est in accidentibus.
Quarta ratio. Acquisitio forme substantialis fit
per generationem simpliciter, [illegible] simpliciter
[illegible] acquiritur esse simpliciter, id est esse
substantiale, quod dat forma substantialis. Sed si in aliquo
corpore essent plures forme substantiales, acqui-
sitio sequentis forme non esset generatio
simpliciter. Ergo [illegible] generatio
simpliciter [illegible] corruptio
ex materia et forma [illegible]
[illegible] simpliciter remanente [illegible]
preexistente forma substantiali et ea remanente
in adventu forme sequentis [illegible] fit [illegible]
[illegible] non est [illegible] generatio simpliciter.
Tertia ratio. Si essent plures forme in
uno corpore substantiales, tunc compositum ex anima
et corpore non esset unum, sed duo simpliciter
et unum per accidens. Consequens falsum. Sed unum simpliciter
[illegible] forma. Ab eo enim [illegible]
habet esse et unitatem. Et forma est que
dat esse unum [illegible]. Ubi autem sunt plures
forme substantiales erit plura esse, non unum

simplex / sed unam partem / quemadmodum album
remissum / quod a dulcedine nominatur et secundum
Arguitur / 3° ergo precessit et hiis materia
ne introductor est medium / quo mediante
ea perficit corpus / sed corporeitas est
huiusmodi / Cum autem precessit corpus orga-
nisatum / Probo diffinitione anime Anima est actus
corporis organici phisici vitam habentis
in potentia / Et ille non est sine corporeitate
Ad 3m quod Corporeitas dicitur dupliciter uno modo — Corporeitas dupliciter dicitur
dicitur hee tres dimensiones / quibus aliquid
formaliter dicitur longum latum profundum
Hec non est forma substantialis sed accidens
Alio modo dicitur corporeitas prima forma
ex qua provenit trina dimensio / Et hec
cum dicitur non est alia a forma specifica
sed ipsa forma specifica a qua provenit
huiusmodi trina dimensio

Utrum anima sit ex traduce

Traductio quid est — Noto primo traduci vel traductio est productio alicuius unius ab aliquo animato per decisionem seu divisionem alicuius corporis vel corporis partis a producente in qua descisione tanguntur duo que importat

Traductio importat duo primum est origo — traductio secundum Boethium primum est origo ista quia ubi debet esse traductio vel traductio ibi debet esse origo seu productio unius ab altero quamvis tamen lignum [illegible] plures partes

Quod non oriatur ex alio — divisum non dicitur unum ab altera traduci

2um decisio — Secundum est decisio [illegible] ex qua ab ipso generatur que traduci dicitur [illegible] non per decisionem sit generatum. Sed iuxta quod traductio

Primum [illegible] — [illegible] in solis rebus animalibus invenitur

[illegible] ubi decisio [illegible] — quibus per decisionem seminis ... generatur

Noto 2o quod sicut Gabriel in 4o distinctione [illegible] animam esse ex traduce potest intelligi

Animam esse ex traduce intelligitur duobus modis — duobus modis primo ut quod anima sit decisa ab anima seu forma generantis. Aut animam seu aliquam sui partem in ea realiter manentem fuisse principio suo productivo hoc modo corporis animalis [illegible] seminis [illegible] propagatum ex semine [illegible] in corpore propagato [illegible] esse ex traduce. Aliter et tamen [illegible] partem que est corporis [illegible] [illegible] formam [illegible] est ex traduce [illegible] [illegible] formam [illegible] [illegible] generante

Alio — Alio modo aliquid dicitur esse ex traduce quod eductum de potentia materie generantis aliqua

Traductio non dicitur ex altero ducta propagatio traducta vel origine
Et ista queritur an anime rationales sint ex traduce et queritur an anime sint ex propagatione ducte vel origine ex altero

virtute nali efficiente decisa a pri o
generante illo modo Avicebrun senserunt aia
est ex traduce / producitur de potencia
materie virtute seminis a pri o generante
decise active ad produccionem aie brutalis
generante Noto 2o quod aliqui po- — de aie traduccione opinio
suerunt aiam esse ex traduce primo a
dixerunt quando aiam esse ex traduce
ita quod aia genita sit decisa ab aia
generantis sicut candela est ex accen-
sa aia ab aia Et sicut ab una candela
multe accenduntur sic ab una aia plures
multiplicantur sicut sunt diminuitur multa
corpora vivificat et hoc modo dixit aiam
esse ex traduce ab alia aia Ad hoc
allegat illud gen 46 cuncte aie — gen 46
que egresse sunt de femore Jacob Sed hec
opinio falsa est quia hoc modo nec dicitur hec
educcio forme spiritualis quamvis est quod sic
ostenditur quia si aliquid forme spiritualis
prefuisset in generante vel illud esse alterius
racionis a forma genita vel eiusdem racionis
Aliud racionis in forma spiritualis sed simplex
non habet partes et non opposita ex talibus
diversarum racionum non eiusdem racionis
cum forma genita vel tota prefuit ~~[illegible]~~
prefuit in generante vel pars non primum quod sic
non generavit et non acciperet esse de
novo secundum prefuit in generante non salvaretur
in illa parte non generaret et non acciperet
esse de novo eciam esse prefuit in generante
Iter reliqua pars de novo adgenita

quia illius partes nil proficiunt in generante. Et
ita cum illa pars non est ex traduce neque
et ipsum totum. **Fuerunt et alii**
qui asserebant animam esse ex traduce
sicut quod dicebant eam educi de potentia
materie generante in feminali effective ad
eius productionem eo modo quo anima bruti edu-
citur de potentia materie. Quorum ratio in-
ferius in oppositum iudicio adducetur.

Conclusio. Anima rationalis non
educitur et est ex traduce. Et proba-
tur auctoritate Augustini in libro de ecclesiasticis dogmatibus
ca. [illegible] dicit quod animas rationales
non cum corporibus [illegible] seminari sed
corpore formato deus eas creat et
infundit. Et libro [illegible] de potentiis [illegible] et
recipitur ca. [illegible] anima non est ex
traduce sed sola caro ipsa habet tra-
ducem. Ipse in libro veteris et novi testamenti q.
23 dicit Augustinus [illegible] puto [illegible] dicatur
anime cum corporibus generari [illegible] anima [illegible]
ex anima. Et ratione probatur [illegible] in [illegible]
[illegible] est virtutem corpoream [illegible]
[illegible] quod corpus excedit [illegible]
[illegible] virtus corporea et anima humana
excedit corpus [illegible] habeat operationem
in qua non communicat corpori. Ergo virtus
seminalis [illegible] producere animam humanam
[illegible] nihil agit ultra gradum sue
[illegible]. Ratio. Omnis forma [illegible]
subsistens et [illegible] habet [illegible] esse et
creationem [illegible] anima [illegible] habet esse
[illegible] subsistens. Ergo [illegible] est per creationem.

[illegible] Argumentum [illegible] parente et [illegible]
[illegible] corporum [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] videtur [illegible] et [illegible]
ad [illegible] qui [illegible] habet [illegible]
[illegible] a deo per creationem [illegible]

Augustinus de ecclesiasticis dogmatibus c. [illegible]

li. [illegible] de potentiis [illegible]

in li. veteris et novi testamenti q. 23

[illegible]

2a

Aor habet z ex vij membris quod d[illegible] vij mēbre
forma non spēi plōr qz non est eius ipse
ex quo dicto ipse accipit z ipse si ipse fieret
naturalis non creatur z qz eius non ipse fieret coicit ×
corpus non fuit anima ipse creata qz quod aliquid
forme est ipse anima ipsa per illis queant × sic z ×
ipse fieri et non nisi per creacionem hec
[illegible] anima ratione [illegible] exemplo corpore
probatur z ex [illegible] [illegible]
Gen. ij° dixit adam hoc nunc os Gen. ij°
de ossibus meis et caro de carne
mea et non dixit anima ex anima mea
quod dat z intelligi quod anime rationales
non sunt de anima primi hominis sed caro de
carne

Corollarium primum anima rationalis
a solo deo creatur z et creando infunditur
separate infunditur z [illegible] per Ps. 32°
[illegible] qui finxit singillatim corda eorum
singillatim [illegible] hoc est
singulorum animas Gen. j° creauit Gen. j°
deus hominem ad ymaginem suam et
autem [illegible] ad ymaginem dei [illegible]
[illegible] anima [illegible] creacionem et
Augustinus li. de ecclesiasticis dogmatibus Aug. de eccl. dog.
[illegible] anima humana non [illegible] corpore
moritur z qz non cum carne seminatur z sed
formato in ventre matris corpore
dei iudicio creari et infundi et viuat
homo intus ~~[illegible]~~ in utero et sic procedat
natiuitate in mundum

Augustinus de origine anime
prima(?) est sententia a(?) [illegible] ad versa de anima non de nihilo sed de se(?) [illegible] ipse

Corollarium 2m. Anima rationalis
non est educta de substantia dei quia
dei substantia indivisibilis vel quia tota dei
substantia esset anima vel pars eius esset ipsa anima
licet deus sit productus ex deo . Secundo
deus non movetur neque patitur neque est per
accidens . malach. iii . ego sum deus

malach. iii

et non mutor . Anima autem rationalis
mutatur de ignorantia ad scientiam et de
malo ad virtutes ergo non est de substantia dei

Corollarium 3m. Anima rationalis
non est effective ab intelligentia
scilicet quia a solo deo creatur quod
creare posse sibi creare soli deo con-
venit juxta illud psalmi 148 ipse scilicet deus

ps. 148

dixit et facta sunt ipse mandavit et
creata sunt et Johannis primo omnia per ipsum scilicet

Joh. p.o

verbum dei intrinsecum facta sunt et sine
ipso factum est nihil . et Augustinus libro . de

Augustinus

trinitate . c . xxx et prope de trinitate an-
geli nullam omnino possunt creare naturam
nec possunt creare seipsos ergo

Corollarium quartum . Creatio anime
rationalis a solo deo licet possit ratione
efficaci demonstrari quibusdam
dubitationibus et argumentis
ac sacre scripture et sanctorum auctoritatibus
ostendi . tamen fidem generat et placet
hoc sola fide tenendum est . Secundo in

et non scientiam

hac dicit credendum est . quod non scilicet
anima rationalis sit ex traduce sed
quod creatur a solo deo

Arguitur anima solum traduci
a parentibus hac ratione dicitur omnes
anime que egresse sunt de femore iacob
sed non egreditur aliquid filii ex femore
parentis nisi per traductionem seminis ergo videtur
quod per traductionem seminis anima filii traducatur
ex parentibus [illegible] quod ista locutio est
per synodochen intelligenda capiendo
partem pro toto quod animam pro homine
sicut corpus [illegible] modus lo-
quendi usitatus est et apud theologos et
apud philosophos [illegible] dicitur homo
hominem generat et sol [illegible] pro
toto .i. corpore hominis quod genuit pro homine
per synodochen et [illegible] dicit
totus homo [illegible] debet
intelligi [illegible] et synodochice per modum
quo tota civitas [illegible] esse [illegible]
civitatis [illegible] principalibus [illegible] quod
fecit dicitur tota civitas illud fecisse
Arguitur [illegible] hac [illegible] filii
[illegible] ex alia parte ergo est ex
traduce [illegible] inter omnes formas
corpori [illegible] [illegible]
sed hec formalis habet [illegible]
sibi [illegible] et [illegible]
hec [illegible] producte ex aliquo [illegible]
[illegible] seminario [illegible] ut potentia materie
[illegible] virtutem [illegible] agentis que est
[illegible] a quo [illegible]
ducitur et sic [illegible] ex traduce [illegible] et
[illegible] dicitur poterat [illegible] anime
[illegible] que non [illegible] virtute

nature producitur ergo per virtutem specialem
rebus collatam a creatore tales producuntur
a sibi similibus. Et unde ergo aliquando singulares
esse producuntur a sibi similibus. Quantum ad
aliud ut dicit [illegible] super ii. dist. xviij
quod neganda est consequentia. Non enim corpo-
rum operationi nature imperfectiori
convenire nature perfectiori. Nam angelus
perfectior est quocumque vivente corporali
et tamen ei non convenit operari vegetativa
aut sensitiva. Neque cum [illegible] gene-
rat sibi similem secundum [illegible]. Licet hoc in
homine ut aliquis arguit imperfectionis sed magis
perfectionis. Respondetur quod sua perfectio non potest produci
vel creari nisi a solo deo. Nec in suis
operationibus indiget organo corporali.

Utrum intellectus humanus cognoscat singularia

Singulare et [illegible] non potest cognosci. Dicendum [illegible] singulare et
[illegible] non potest cognosci primo [illegible] unum
[illegible] secundum se et secundum [illegible] in [illegible]
nalibus singulare cognoscitur [illegible] sensum. Vole
intellectum ut [illegible] et modo de aliis
[illegible] cognoscit creaturis
et [illegible] esse per [illegible] intelligendo
singulare [illegible] eo quod [illegible] in [illegible]
[illegible] in individuacionis
[illegible] esse intellectum conditiones
[illegible] tota essencia [illegible] aut
[illegible] intellectum [illegible] per
cognoscit [illegible] in [illegible] per aliud
[illegible]

Singulare et [illegible] non potest cognosci
[illegible]
[illegible]
[illegible]

cognoscitur magnitudo et magnitudo
esse concreta cum magnitudinibus
cognoscitur per intellectum singulare at sic
magnitudo eius et quiditas cognoscitur per
imaginationem. Sed dubitatur at et similiter alia
dubitatio ubi non differunt quiditas et simplex
per idem sic per intellectum utrumque cognoscitur
Et ideo dicit [illegible] quod [illegible] dicendum
singularitas non repugnat intelligibili
sed materialitas quia unumquodque intelligitur secundum
quod est in actu sed per materiam res est in potentia.
Ideo unumquodque quod [illegible] est separatum a
materia est intelligibile quamvis [illegible]
intellectum agentem [illegible]. Sed dicendum quod
quia faciunt potentia intelligibilia actu intelligibilia
abstrahendo ea a materia. Sed non facit ab
qua materia ut in libro de anima [illegible]
nihil prohibet illa posse intelligi sine aliqua
abstractione. Et in talibus singularia sunt
per separata a materia actu sunt intelligibilia
nec indigent aliqua abstractione ut intel-
ligantur sine materia. Aliquo modo etiam singulare
cognoscitur per reflexionem unius ad alterum. Et
[illegible] intellectum agentem sicut utrumque [illegible]
[illegible] alius et alius [illegible] cognoscit [illegible]
per speciem intelligibilem quam abstrahit a
fantasmate [illegible] similitudo [illegible]
[illegible] est [illegible] comparando [illegible]
ad fantasmata a quibus per intellectum est
abstracta, hoc intellectus intelligit singularia
et hoc reflexione. Et hac [illegible]

Aliquo modo per reflexionem unius ad alterum

Q(uod) b in l(itte)ra p(er) aliquid intellig(itu)r dupl(icite)r
directe et indirecte [illegible] p(er) reflexionem directe
illud cognoscitur q(uod) [illegible] cognoscit
[illegible] habet impressum per oppo-
situm et indirecta sit cognitio et q(uod)
sit de intellectu hu(m)ano corpori iuncto et de
singularibus materialibus Nota 2 op(er)ationes
intelligibilis recepta · intellectus p(er)
virtute intellectus agentis abstracta loci
hic et nunc et a ceteris condicionibus
materialibus et individuantibus immediate
representat rei quidditatem q(uod) est p(ri)ma [illegible]
quo cognito intellectus immediate reflectit
se sup(er) suam cognitionem et intelligit se
intelligere et q(uia) na(tura)le est intellectui q(uod)
cognito effectu immediate cognoscit confir-
mationes si causa sit proportionata et sit
species intelligibilis [illegible] intellectus
sit causata a fantasmate mediante
spec(ies) intelligibilis ab ipso fantasmate de-
rivata est quod fantasma [illegible]
sit intellectui [illegible] p(ro)ximo intellectui ideo
intellectus cognoscit [illegible] fantasma et
p(er) consequens cognoscit tale [illegible]
[illegible] similitudo relucet in tali fantasmate
et hoc habet [illegible] ordo cognitionis intellectus
[illegible] presentis vite q(uod) intellectus actu
directo p(ri)mo cognoscit [illegible] suam
quidditatem rei materialis [illegible] se(cun)do actu
reflexo cognoscit se intelligere et
tertio actu reflexo cognoscit [illegible] sin-
gulare p(ro)ut relucet in fantasmate

Noto 3o secundum S. Th. in lectura et
[illegible] 1. q. [illegible] Art. [illegible] dicta est inter
intellectum humanum et intellectum divinum quia
species intelligibilis intellectus humani est immaterialis
per abstractionem a speciebus individuantibus
quia non sit esse similitudo principiorum individua-
tionum sed species intellectus divini quia est dei es-
sentia non est immaterialis per abstractionem sed
per se ipsam existens principium omnium principiorum quae
intrat compositionem rei sive sint principia speciei
sive principia individualia unde per ea deus non — Species divina
tantum cognoscit universalia sed etiam singularia — est omnium
Ita quod deus cognoscit omnia directe etiam quae — similitudo et ro
pertinent ad rationem individualem quia est — cognoscit
similitudo i. divina essentia est ratio intelligendi — directe omnia
in deo et representativa omnium quae sunt in re — Species similitudo
et pertinentium ad rationem individualem
ideo deus omnia per ea cognoscit directe

Conclusio intellectus humanus non
cognoscit singularia directe sed indirecte
per reflexionem illud directe cognoscitur ab
intellectu quod representatur per speciem in intellectu
existentem sed universale et non singulare
representatur per speciem in intellectu quia intellectus
intelligit [illegible] universale directe intellectus et non
intelligit [illegible] singulare A [illegible] quod omnis cognitio est per
similitudinem cogniti in cognoscente et ideo
qualis est similitudo talis est cognitio sed
similitudo est [illegible] et species [illegible] cognoscitur
sine [illegible] similitudo et species [illegible] erit cognitio
directa et si non necessario directa erit cogni[illegible]
[illegible] quia illa species intelligibilis est per abstractionem
a conditionibus individuantibus et a materia

Preterea quia species non representat directe [illegible]
vel quare intellectus non cognoscit directe
ea nisi vel Sed respondetur quod [illegible] et [illegible]
partis in 1 de anima quod dicit quod [illegible] rebus
singularibus differunt individuum et quiditas
quia aliud est magnitudo i. singulare ma-
gnitudinis et magnitudini esse i. esse
magnitudinis scilicet quiditas et [illegible] i. sin-
gulare carnis et carnis esse i. essentia
carnis seu eius quiditas Et alia parte
cognoscitur res i. individuum et alia co-
gnoscitur rei esse i. quiditas ita quod sensu
cognoscimus individuum sed per intellectum
cognoscimus quiditatem [illegible] eandem vir-
tutem ut [illegible] per eundem intellectum cognoscimus
individuum et quiditatem hoc tamen aliter
et aliter se habentem ita quod intellectus recto
aspectu et extenso cognoscit quiditatem
reflexionem et ut convertit se ad fantasmata
cognoscit individuum [illegible] intellectus
apprehendit suum intelligibile [illegible]
[illegible] ad [illegible] suum actum et speciem
intelligibilem [illegible] sue operationis
et [illegible] speciei originem et [illegible]
cognitionem fantasmatis et singularis
[illegible] illa fantasmata et hec [illegible]
dicit [illegible] Sed [illegible] separata
et intellectus quo cognoscit [illegible]
[illegible] per hec cognoscat [illegible] alia et
[illegible] formas separatas cognoscit
intellectus [illegible] ymaginatur
Aut alio modo [illegible] per extensionem [illegible]
[illegible] fantasmata que representat [illegible] sin-
gularia [illegible] indirecte cognoscit

Arguitur 2° intellectus differt inter universale
et singulare eo quod potest dicere inter illa
quod cognoscit utrumque. Cum intellectus sit habi-
tus differentiam aliquorum nisi cognoscat illa.
Dicendum quod intellectus cognoscit singulare
non tamen directe sed indirecte et reflexe
per conversionem ipsius comparata ad fanta-
smata ut in 3° de anima patet glosa
Arguitur 2° de sensitiva potentia est alior
de tanto magis distincte cognoscit quanto
distincte cognoscit arguitur perfectionem
potentiis aliorum et perfectioribus est attribuenda
sed cognitio singularis est magis distincta
eo quod excludit omnem confusionem et intel-
lectum ergo ipsa magis spectat ad in-
tellectum quam ad sensitivam [illegible] intellectum
sit potentia altior quam sensitiva. Dicendum quod
cognitio que est in sensu non est distincta
magis quam singularis materialis
que est intellectus ut inquantum individui
cognitio ut singularis materialis que est magis
distincta et determinata eo quod non est magis
[illegible] individui materialis distinctae
illius quae ex principiis essentialibus constituitur
cognoscit singularem simpli-
citer attribuitur potentiae quae
est intellectus et non [illegible]

Utrum habitus scientie acquisite remaneat post hanc vitam

Noto primo circa hanc questionem duplex repperi opinionem. Una dicentium
secundum ... augustinum in morte
totaliter destrui scientiam secundum habitum et secundum
modum et usum. Et ulterius dicunt quod anima
separata hic acceptum per mortem
nihil possit intelligere. Et ideo moveant.
Alia est opinio dicentium scientiam in presenti
vita acquisitam manere post mortem
secundum habitum licet non secundum usum et
modum agendi quem prius habuit. Et probant

Prima opinio fundat se in verbis Ave
rrois dicentis intellectum possibilem non reser
vare aliquas species postquam actu intelli
gere desinit. Nihil enim est in intellectu ... a
actu nisi intelligibile. Sed sit virtus alia
cognoscitiva et sic non recipit nisi
cognoscibile. Cum ergo species et
similitudo actu in intellectu consistit illud
nare est ut actu intelligatur. Et quia
est virtus inorganica non potest species in
telligibiles conservare propter defectum
intellectum sicut faciunt virtutes sensitive
organice. Ut ipse dicit. Nam habet
organum corporale in quo servare possit
species absque actuali apprehensione. Et

Item dicere quod habitus scientie maneat in anima post mortem
separatam a corpore si non habeat scientiam videtur rationabile
etiam habitus nihil aliud est quam habilitas ad actum
manet itaque scientia post separationem a corpore quantum ad habi
... maneat etiam quantum ad actum ... quantum
ad ... affectum

duplex opinio prima ... non

2a quod manet scientia habitu non secundum usum

Considerandum secundum Richardum in 4to
dist. 50 | animam separatam a corpore intelligere
posse | certum est | saltem in conclusione. Sed de modo
intelligendi sunt diverse opiniones.
Quidam dicunt | quod intelliget per species
concreatas | per quas homo potest intelligere corpori
corruptibili vinctus | eo quod licet enim aggravatur
[illegible] illas reflectere non potest. Sed hoc est contra
Philosophum in 3o de anima | qui dicit animam in principio sicut
tabula rasa | in qua nihil
creatur esse tamquam | non habet aliquas species concreatas
actu et proprie | ergo | Quidam dicunt quod partim intelliget per species
in corpore acceptas | partim per species quasdam
a deo recepit. Statim enim post separationem a corpore
anima recepit a deo species | quasi universaliter
et per modum naturae | non gratiae.
Et est haec influentia | Cum enim talem influ-
entiam non est revelatio | sed recipiunt etiam reprobi | quia illud non subtrahitur
ipsa natura | Sed hoc esse non potest quia natura
de necessitate naturae | sed nihil creatum a deo est de natura |
sed nihil naturaliter emanat a deo | quare esse
non potest quod illae species a deo influant et naturaliter
Quidam dicunt | quod anima separata per species acceptas
in corpore nihil intelliget | quia non separantur et circa | Et
hoc ideo est
non fuit intellectum nisi dum actu intelligit | unde
dicunt | qui non ponunt memoriam intelligibilem |
quod non [illegible] intellectum nisi in corpore | oportet
dicere | quod [illegible]

q quaerat se ad fantasmata
argentem ut speciem intelligibilem et intellectu
aversionem per quam perdit [illegible] accipiat [illegible]
ad rem visibilem et ad lumen [illegible] conversionem [illegible]
[illegible] aversionem alias speciem recepit
[illegible] per frequentem receptionem habilitatis
respondendi et intelligendi [illegible] habilitas
[illegible] habitus Sed contra hoc est Augustinus
[illegible] quam dicit quod imago est in anima [illegible]
sive intellectuali [illegible]
[illegible] illa in [illegible] memoria et intelligentia [illegible]
voluntate quod anima est memoria sed adhuc memoria
[illegible] tenere secundum Augustinum 18 de trinitate c. 8 [illegible]
intelligibiles [illegible] anima intellectiva conservant
[illegible] secundum Augustinum [illegible] confessionum [illegible] habet
memoriam [illegible] potentia memorativa
intellectiva [illegible]
Primo [illegible] in [illegible] anima separata [illegible]
[illegible] aliqualem notitiam novam de rebus [illegible]
[illegible] a superiori causa et accipere notitiam
[illegible] a deo vel angelo sibi influentibus [illegible]
[illegible] [illegible] Unde at dicit quod Anima separata
[illegible] naturalem notitiam tam intuitiva [illegible]
[illegible] aliorum obiectorum [illegible]
[illegible] [illegible] acceptas [illegible] sed destruct[illegible]
corpore anima non [illegible] [illegible]
[illegible] corpore acceptas [illegible]
[illegible] de memoria [illegible] potentiae sensitivae [illegible]
[illegible] ibi [illegible] Sed contra memoria [illegible] Augustinum [illegible]
intellectivae per quam intellectum de habitibus [illegible] actum [illegible]

Itaque intellectum demus aliquam rem
intelligere debeat / tunc est ut se
ad intellectum agentem convertat / quem
formam separatam asserit / ut ab illo species
intelligibiles intellectum possibilem efficiant
et sic ex usu et exercitio convertendi
se ad intellectum agentem relinquitur
in eo quedam habilitas intellectum
possibilem quod convertendi se ad intellectum agentem
quam dicebat habitum scientie. Sed secundum
opinionem Avicenne sequitur quod ad
hoc quod non remanent species post actualem
intellectionem dixerit scientiam non remanere
in anima post eius separationem a corpore
Nota bene quod alii dicunt quod habitus
scientie acquisite remanet
in anima post eius separationem a corpore [illegible]
cum [illegible] remanere [illegible]
secundum habitus / Actus et modus agendi
modus quod agendi est / ut anima
[illegible] intelligat in fantasmate
[illegible] fantasmata [illegible]
intelligere [illegible] fantasmata non
solum [illegible] ad acquirendum scientiam
[illegible] ad [illegible] con-
sideracionem [illegible]
fantasmata habent se ad intellectum
sicut sensibilia ad sensum [illegible]
habent [illegible] colores ad visum
fantasmata ad intellectum sed [illegible] non
[illegible] fantasmata [illegible] imaginativa aut
[illegible] fantasmata [illegible] vel cogitativa [illegible] fantasmata
[illegible] sensibilium [illegible] esse quod habent
[illegible] organis [illegible] interiorum [illegible] species
[illegible] representantium [illegible] cogitativa
[illegible] vel notitia [illegible]
[illegible] species [illegible] est [illegible] species [illegible]

Alii dicunt quod scientia
[illegible] habitus [illegible] modus agendi

in ethi. Actus ut sit ex quibus [illegible] [illegible]
dequibus [illegible] est per [illegible] intellectus [illegible] fantasmata

Et sic sit colore sic nec intelligit in
fantasmate [illegible] fantasmate [illegible]
modo de aia [illegible] habet quilibet intel
ligentem fantasmata speculari
actus [illegible] et ut cognoscat
[illegible] ad [illegible] sic nota
resolvendo habitus vero est quod
qualitatem [illegible] ad [illegible] actu [illegible]
Nota 2o quomodo intelligendi
per fantasmata ut inquit [illegible] in 2o
[illegible] 31 attendat [illegible] huius ex duobus
primo [illegible] quod anima humana indiget
quodammodo corpore ad sua operationem
ostendit [illegible] ipsa est ultima et infima
ordine [illegible] gradu tenet [illegible]
intellectualis ideo se habet [illegible] intellect[illegible]
[illegible] ad [illegible] intelligibilia sic se habet
materia prima ad formas sensibiles et per
hoc anima ipsa [illegible] est [illegible]
actu [illegible] recipit [illegible]
per sensus et ymaginationem. Alio [illegible]
[illegible] corporalis unde [illegible] operatio [illegible]
et [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] instrumentum [illegible]
[illegible] representatio [illegible] fantasmata
unde [illegible] intelligere
in fantasmate [illegible]
[illegible] separata a corpore [illegible]
[illegible] non [illegible] ad
corpus [illegible] actu [illegible] ideo [illegible]
[illegible] actu et [illegible] est habituata [illegible]
intelligibilibus [illegible] intelligere [illegible] ad
fantasmata [illegible] potentia habere in se sufficiens
[illegible] agendi. Et [illegible] actum [illegible] intellectu habitualiter [illegible]
[illegible] actio sufficiens [illegible] actu [illegible]
[illegible] habituata [illegible] intellectus [illegible] habitu [illegible]
[illegible] et [illegible] voluntas

Margin notes:
modo de aia
Actus [illegible]
habitus
[illegible] intelligendi per fantasmata [illegible]
primo quod indiget corpore ad operandum
2o quod est forma corporis

333

Amen

na sua tm | illis indigebit fantasmatibus
quantum ad consideracionem eorum | Tercium sunt
Sed solum quantum ad consideracionem eorum
de nouo debet scire | Et ideo eam
tercius sunt poterit considerare | non
inueniendo fantasmate | sed ex habitu
sic prius habito | Ea vero que ante
nescivit | non poterit scire nisi quantum
per ipsam sunt eius scit | vel in quantum
alie species diuinitus infundantur Quarto
eum | cum sensus quod anima habet in ea
sua non possit intelligere sine corpore | e
Quarto valde similiter [illegible] illius qui
[illegible] animam cum corpore defecit | ut
dicatur prius ordinatur | sed nulla operacionem
quam habet | potest esse sine corpore | Nec
ipsa sine corpore esse | sed cum operacio [illegible]
[illegible] | Tamen in actu vero sunt duo
consideranda | scilicet motus inquisicionis et
racionis discurrere | et terminus scilicet certitudo
quam habet [illegible] de quibus iam fuit
reducta anima per actum | Et ille est
imperfectus quantum ad motum discurrendi
et [illegible] certitudo | Et ideo in beatis
non remanebit actus sunt quantum ad
motum motus | sed quantum ad certitudinem
| Et ideo videtur dicendum sicut ipse quod
dicit | in patria quantum ad animas
separatas | erit alius modus intelligendi
quam sit fantasmate considerabit Sed
Vnde Oneria est determinacio intellectus ad alteram
partem cum certitudine

Sed [illegible] anima que erit vnita corpori glorificato habebit
[illegible] modum intelligendi in fantasmate Et [illegible]
non in fantasmate et sic eandem rem intelligere poterit
utroque modo Eo modo quo oculus corporalis eandem rem quam in
[illegible] videt sicut possit videre non in speculo

Quod anima separata scilicet in consideracione [illegible] et [illegible]

334

In actu sunt duo scilicet motus inquisicionis et certitudo

resurrectionem poterit esse utroque modo
manifestum aut non subiacebit corpo-
ri ex toto ei durabit z Actus aut ma-
nebit quod remanebit quantum ad terminum
sed non quantum ad dispositionem ... ceteris ...
dictas aut non est ... fienda
collaciones ... remaneret est ergo

Conclusio responsalis

habitus scientie acquisitus remanet
Ita r post hanc vitam probatur quod dampnati
recolunt eorum ... Item
luce xvi luce xvi de divite sepulto in inferno
Iero Et iero ad paulinum discamus in terris
boe ... quorum scientia nobis
scientia remanebit in celis probatur
loquitur boetius ... [redacted]
[redacted] recepta ... recipiente per modum
recipientis ... recipiens ...
e incorruptibilis ergo recipit ...
incorruptibiliter ...
mo de ata mo de ata ... esse locum
... recipientis ... et
... et ... est
est ... et ... e ...
intelligendo ... ymaginativa
... habitu ...
... actu ...
... e intellectu ... in actu ...
non ... in eo modo ...
medio ... potentiam et actum

Anselmus in libro de similitudinibus dicit quod post cetera que
quae deus fecit scienda sibi a singulis omnes illi
ab omnibus singuli cognoscent z ... latebat qua
patria qua patre qua gente qua stirpe ...
et sic ergo ... in ...
scientia que est habitus cognitionis ...

ſpiritus ſcientie ſine [illegible] intellectu [illegible] a[n]i[m]a
ſeparata
p[er]fectum / Et hoc e[st] in habitu / q[uia] intellectu[m]
p[otes]t p[er] caſum operari cu[m] voluit / p[ro] 2a p[ar]te
Ille 3° ph[ysi]c[orum] dicens / intellectum eſſe immor-
talem et p[er]petuum / q[uia] [illegible] ē p[ro]bat a[n]i[m]a / q[uod]
et a[n]i[m]a eſt immortalis et incorruptibilis
Contra p[rimu]m in habitus ſc[ient]ie [illegible]
hac vita no[n] [illegible] Raban[us] / q[uia]
q[uia] habitus ſc[ient]ie no[n] repugnat p[er]fectio[n]i et
beatitudini a[n]i[m]e / no[n] e[ni]m repugnat [illegible]
ho[m]i[n]es iſta duo [illegible] videre / et ſcire
[illegible] / et p[er] i[m]a geometrie vel
[illegible] alteri[us] ſc[ient]ie
Contra 2m hoc [illegible] ſc[ient]ie [illegible]
hac vita p[ro]ſe[ss]us tolle[re] / q[uia] [illegible]
[illegible] habitu[m] ſc[ient]ie [illegible]
[illegible] eſt aliquos eſſe [illegible] ſc[ient]ie [illegible]
[illegible] habe[n]t ſtatu[m] [illegible] et imp[er]fe[ctu]m
in illo et ſtatu [illegible] et p[er]fectio
nil [illegible] eſſe poteſt
Contra 3m [illegible] et ſc[ient]ie [illegible]
[illegible] actus q[uia] [illegible] et
collatio[n]e [illegible] veritate[m]
[illegible] q[uia] [illegible] et affectu[m] videbi[t]
[illegible] intellectu[m] [illegible] glorie
[illegible] habitu[m] [illegible]
[illegible] remanet [illegible]
Ar[gumen]tu[m] [illegible] remanet [illegible]
[illegible] deſtruet / 2 [illegible] deſtruet
[illegible] qua deſtruet [illegible] ſive ſpherae [illegible]
| corinth[ios] 13 charitas nu[n]q[uam] excidit ſive ſcientia deſtruetur / q[uia] ſc[ient]ia
[illegible] ſive lingue ceſſabu[n]t [illegible] ad ſpecies intelligibiles vel quo ad
[illegible] acquiſita non quo ad [illegible] con[ver]ſione[m] ad
habitu[m] [illegible] quo ad actu[m] [illegible] non indiget a[n]i[m]a ſeparata
fantaſmata [illegible] cum converſione

totaliter tollitur et amittitur, ergo sensus
non remanet post hanc vitam. Secundo sensus
post destruitur quoniam ad modicum et ostenditur
ad visum et actum mutabitur, quoniam [illegible]
ad secundum actum qui est certitudo, et quoniam
ad habitum reducatur.

Arguitur per hoc intellectum in actu
intelligit propter speciem seu formam intellectualem
in eo actu existit. Cum autem actu desinit
intelligere forma intellectualis in eo non manet.
In morte vero cum actu nihil intelligat nulla
species intellectus in eo manet, ergo post [illegible]
[illegible] nulla habeat. Secundum amplius
intelligere non potest et per quem nunc potest [illegible]
Secundum quod simpliciter actu intellectus [illegible]
intellectus existit in eo actu completo
propter non actu intelligere desinit, quoniam
forma intellectus maneat in eo, non tamen
in actu completo, sicut color in nocte non
videtur quia non est in actu completo ad quem
requiritur et color lucis irradiatione, ergo
visum movere potest. Item nec intellectus per
formam intellectualem actu non intelligit, quia ipsa
forma non irradiatur actu ab intellectu agente.

forma intelligibilis manet in intellectu [illegible]

Utrum verba humana habeant vim ad movendum bruta puta serpentes.

hoc est utrum verba humana ab homine
impetenta et ab homine prolata habeant

Pret' quib' quale cognicionem
habent separate aīe puulorum | adultor'
spēie et sciencia hic acquisita. De
hoc dicunt quidam inter doct' theologi
concordantes sunt phi' 1° de aīa quod
aīa in principio sue creacionis sit sicut
tabula rasa | in qua nil est depictum | in
apta est recipere ideas per assimulationem
cognicionem actualem | nec est intelligencia actu
sicut demonstracionis dicit | ut in pueris nec
sunt virtutes | nec vicia | nec sciencie actualiter
sunt ad hec sunt naturaliter apti in potencia
et actu [illegible] Cum adhuc [illegible]
acceperint sciencia acquisitam a sensibilibus
et separant' a corpore [illegible] ut [illegible]

et doctores quod deus dicitur
talis principalium intellectus et voluntatem [illegible]
habitet specie illa ratione quatenus [illegible]
docet statim in 1 compositione misteriis
angelorum beatorum theo. quod et addit quod [illegible]
cognitionem eorum [illegible] aut sequitur [illegible]
[illegible] modum influere [illegible] per [illegible]
instructiones successive fit eorum [illegible]
[illegible] [illegible] illa specie [illegible]
non de [illegible] [illegible] voluntat[illegible]
naturalem cognitionem [illegible] principalium per [illegible]
quod non elevat intellectum supra suam
naturalem facultatem

virtutem aliquam ad movendum scilicet [illegible]
[illegible] et ad efficiendum aliquid in [illegible] vel
ut formetur vel aliquid virtute illorum
verborum agentium [illegible] venerant
in serpentes et horum operatores [illegible]
non exercerent. **Noto primo** quod — *Aliquid habere virtutem aliquam dupliciter*
[illegible] in [illegible] aliquid [illegible] habere aliquam
virtutem dupliciter uno modo in [illegible] nam alio — *extrinseca*
[illegible] virtutem separatam [illegible] — *[illegible]*
[illegible] virtutem [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] non [illegible] ratione [illegible]
[illegible] virtutis [illegible] ratione [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ex elementis [illegible]
[illegible] ex elementis predominantibus
habet [illegible] et descendit [illegible] — *Ex virtute [illegible]*
[illegible] mox et [illegible] aliquam virtutem
illud [illegible] virtutem aliquam [illegible] ratione — *[illegible]*
cause superioris [illegible] ratione [illegible]
[illegible] virtute [illegible] superioris
[illegible] ratione [illegible] adamas — *Adamas [illegible] virtute*
[illegible] influentie celestis [illegible]
ducem [illegible] virtute [illegible] sicut
[illegible] ex predominantibus [illegible]
et descendit [illegible] altera et [illegible]
et influentia celesti [illegible] radiata
ex forma [illegible] attrahit ferrum — *Agere in virtute*
Noto 2o aliquid agere in virtute — *cause superioris [illegible]*
cause superioris [illegible] intelligi dupliciter uno modo
[illegible] cause inferiori
[illegible] cause [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] cause inferiori [illegible]

superiori ut ei adaequari est impossibile virtus
ergo a virtute celesti qua sit attrahere
ferrum. Alios aliquid agit non quidem
virtute inherente sed assistente tantum
loquendo apostolis et aliis bonis per multa operata
sunt miracula in virtute divina. Ideo virtus
aliquorum ut eorum verbis aut factis inhe-
rente sed divina erat assistente. Quia
beatus petrus super aquas ambulabat
Quia umbra sua egros sanabat non
in virtute aliqua sibi inherente sed
virtute divina sibi assistente

Conclusio 2a responsalis

verba humana ullam penitus habent
virtutem ad movendum brutum nec ad sanandum
ea vel hominem. Probatur quia si verba ipsa ha-
berent aliquam virtutem, esset vel ea haberent
ex sui natura vel a corpore celesti. Non ex
natura sua quia hec verba ut sunt voces
ita non prolata ut prolata cum creaturis
non sunt hec aliqua virtute aliquid
efficiendi super naturam rerum. Et nunc confirmatur
cum nomine predicta in proposito est mutare
ipsam est virtute aliqua vel verbis
vel rebus quibus sed adveniret aliquid
supra naturam modum. Non a corpore celesti
Ubi enim non est forma in qua fundari pos-
sit virtus a celo influxa, ibi non potest
recipi aliqua virtus a corpore celesti impressa
sed in verbis humanis non est aliqua for-
ma in qua possit fundari virtus influxa

alios sed virtute non inherente

aliquorum

actum questio

inherentem

incantare quid sit

celestis quod Vel quod virtus celestis ali-
cui rei impressa radiacionibus et figuris supe-
riorum rei consequitur quibus rei formam
spiritualem ut de adamante habes. Et ad
hoc quod verba humana sunt quedam voces
certo modo prolata aut scripta certis cara-
cteribus quod est contra a aliquo spiritu sive
data esse aliam habendam formam
spiritualem in qua radiacione et figuracione possit
virtus celestis influere quod est contra
Alkindum et ut habetur supra in primo membro
ne contra Alkindum.

Contra primo verba humana pos-
sunt mala facere hominibus infir-
matis et brutis languentibus aliquod
remedium prestare videntur per virtutem assi-
stentem habere poterunt a spiritu malo
qui eos inspirat et decipiat. Unde
Augustinus qui dicit hec omnia superstitiosa ex quadam
pestifera societate hominum et demonum quasi
pacta infidelis et dolose amicicie
constituta penitus sunt repudianda et fugi-
enda christiano. Idem dicit ut habetur
[illegible] admoneant fideles sacerdotes
populos suos ut noverint magicas artes
incantacionesque quibuslibet infirmitatibus hominum
nihil remedii posse conferre non animalibus
languentibus claudicantibusque vel etiam
moribundis quicquam mederi sed hec sunt
laquei et insidie antiqui hostis quibus
ille perfidus genus humanum decipere nititur.

habuerit sequitur demones pacta. Ho-
rum primus magice artis et malefitiorum
superstitionis inventoribus ut dicit illa verba
aut illa signa / in tali loco / vel talia gesta dicunt
ipsi adesse velut hec et illa operari. Et
servat demones hujusmodi pacta et vel
[illegible] / non quod veraces sint / sed ut alii
eis adhereant / eos colerent / et eos [illegible]
[illegible] / [illegible] ipsi demones [illegible] superbia [illegible]
appetunt honores

Quorum 2 in magicis astronomie
et in arte quadam sub certis figuris constel-
lationibus / [illegible] demonum operare [illegible]
effectum [illegible] [illegible] illum effectum habe-
[illegible] / [illegible] quando [illegible] / [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] teste [illegible]
non [illegible] de qua [illegible] actione vel passionum
[illegible] in [illegible] [illegible] horis [illegible]
[illegible] figuris / [illegible] indicat [illegible] [illegible]
signa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] albatis
[illegible] / [illegible] [illegible] / [illegible]
testimoniales / aut alia signa [illegible]
et [illegible] / [illegible] que [illegible] / [illegible]
esse [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
Per antiquorum [illegible] idolatrie [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / demones [illegible]
[illegible] signa [illegible] / in verbis / in [illegible]
aliis [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

eorum quibus signis deo permittente mi-
nistrorum operari quedam / Sed demonum
ex pacto quos cultoribus suis per
hec signa se adesse pollicentur Sunt
enim signa sacra quibus christiana
utitur religio non ex virtute sua naturali
sed ex dei altissimi pacto qui suis
sese adesse cultoribus firmissima pro-
missione pollicitus est / omnia mirifica
et alios effectus in ea producendo consimiliter
per verba sic imaginibus / et sillabas ex-
demonum operante / deo permittente sunt
consequuntur effectus

Corollarium 3m. Ars imaginum
astronomicarum a christiano homine penitus
debet esse aliena / prohibita enim
est / et ad ydolatriam inducens pro
hoc quod ipsis stellis aliquid numinis
inesse credunt / Et ideo est iniqua ars
ymaginum / ut magister thomas et albertus
ista dicunt vana et mala / ut homo arti
deditus apostataret a fide / et hanc
putat esse causam quare quidam stellas
adorabat / et libros orationum ad
planetarum invocationem conscripserunt

Corollarium quartum. Artes magice
et cetere species divinacionum et super-
sticiose / christianis hec sunt inhibite
unde leuitici / non declinetis ad leuiti 19
magos / nec ab ariolis aliquid sciscitemini

Levitici xx

Ut polluamini per eos / et Levitici xx° Anima
que declinaverit ad magos / et ariolos / et
fornicata fuerit cum eis / ponam faciem meam
contra eam / et interficiam eam de medio populi

Gregorius

sui. Hinc dicit Gregorius in canone [illegible]
[illegible] Si quis ariolos aruspices
et incantatores observaverit / aut phyla-
cteriis usus fuerit anathema sit

Queritur quis licite posset
aliqua verba divina et sacra super
infirmum dicere / vel aliqua cantare
et super se portare observare. Respondeo quod

Hinc cum [illegible] virtute salutifera

[illegible] [illegible] [illegible] / Unde [illegible] est
Barnabas cum Joanne [illegible]
tenens / evangelium in scriptis Mathei et super
[illegible] super infirmos ponebat / multos deo
virtute sanaverunt. Et sic non solum super

infirmum

dicere / sed et secum portare super infir-
mum bonum licite est

Arguitur quod verba humana efficaciam
habet ad movendum bruta et
[illegible] ad sanandum ea / quia per psalmistam dicitur

ps° 57

Sicut aspidis surde et obturantis aures
suas / que non exaudiet vocem incantan-
tium / et venefici incantantis sapienter
Ubi respondeo quod verba humana
incantationis habet quandam efficaciam
ad reprimendum serpentes. Dicendum quod
incantationem serpentium / vel quorum-
cumque aliorum si effectum habeat quod talem
[illegible] verba sacra / et ad virtutem divinam

Si incantationibus serpentium dicitur quod habent respectum

non est illicita. Sed plures tales
ymaginaciones habent illicitas obser-
vationes et per demones sortiuntur
effectum et sapiunt in serpentibus
quae sunt similes de quibus instruit
ad Serapionem Hermes et sic de aliis nigromantes
Arguitur quod ymagines astronomice
sortiuntur effectum suum ex influencia
celesti. Quod probatur: est enim virtus
angelica cum corpora celestia naturalia
subduntur corporibus celestibus, ita et [illegible]
artificialia, cum totum mundum sensibilem
contineat, et ... celi
sensibilibus, ut inde tota eius virtus
gubernetur, quod corpora naturalia sortiuntur
virtutes occultas ex impressione
corporum celestium. Nichil ergo
ergo et corpora artificialia, ut sunt yma-
gines astronomice. Et hoc confirmatur
quia non est de naturalibus et artificialibus
simile, quia virtutes naturales corporum natura-
lium consequuntur eorum formas substanciales, quas
sortiuntur ex impressione corporum cele-
stium. Et ideo ex eorum impressione
sortiuntur quasdam virtutes activas,
sed corporum artificialium forme procedunt
ex concepcione artificis, et cum nichil aliud
sint quam composicio, ordo et figura, ut
dicitur primo Physicorum, non possunt habere naturalem [illegible]
virtutem ad agendum, et inde est quod
ex impressione corporum celestium nullam

virtute sortium et incantacionum artis ma-
gice / quod solum fiunt magis valentibus / Sal-
vo est quod pharao videbat ut

Augustinus x de civitate dei c. xi

augustinus x de civitate dei c. xi herbis
et lapidibus / et animantibus / et sonis
certis / quibusdam ac vocibus et
figuracionibus / atque figmentis / quibusdam
etiam observatis / in celi conversione
motibus siderum fabricari in terra
ab hominibus / potestates provenientes si-
derum varijs effectibus exequendis
que effectum magicarum artium et
virtute celestium corporum pertinent
sed hec augustinus libro [illegible] Idem
hoc ad eos [illegible] demones [illegible]
ludificatores animarum / sibi subditarum
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] characteres qui valent nihil
[illegible] et [illegible]

Sequitur et superponere verba
sacra super infirmum / vel [illegible] dem
[illegible] et [illegible] verba sacra
circa collum portare / ista [illegible] super
infirmum ponere est / sic ita collum por-
tare verba sacra non est [illegible] [illegible]

Chriso

[illegible] Chrisostomus super [illegible] mathei 23 / dila-
tat enim phylacteria sua et fimbrias
magnificat / [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] [illegible] collo portat
[illegible] quotidie [illegible] in ecclesia
legit / et audit ab omnibus / Cum ergo

in aurib(us) posita carmina nil p(ro)sunt
quo(niam) sicut cum illa colliguntur suff(iciunt) sa- pro ... colligere [illegible]
lutare Beda in sermone d(e) [illegible] re [illegible] dicenda
[illegible] prout in h(er)barum incantacionib(us) vel [illegible]
[illegible] superstitiosis d(ictis) p(ro)fert cancedda
[illegible] quod [illegible] p(ro)fert et vel sta-
[illegible] aliquid ad provocacionem
demonum p(er)tinens manifeste est super-
stitiosum et illicitum [illegible] canon
[illegible] contingat ignota nomina sibi
[illegible] ne sub illis lateat aliquid
illicitum [illegible] Christus [illegible] phariseorum
phylacteria magnificant et fimbrias
exemplo [illegible] aliqua nova
hebrayca angelorum confingunt et sibi
et alligant que non intellecta
metuenda videntur et cavendum est
ne aliquid falsum contineat [illegible] causa
[illegible] non possit a deo
[illegible] Beda canone Beda
[illegible] verbis sacris sibi contineatur
aliquid vana vel aliqui characteres
[illegible] p(re)ter signum crucis [illegible] ne spes
habeatur in modo scribendi vel ligandi
vel in quacumque alia huiusmodi vanitate
ad divinam reverenciam non pertineat
[illegible] hoc iudicat et superstitiosum Alex
[illegible] [illegible] xxvi q(uestio) v
Non liceat christianis [illegible] non
liceat in colleccionibus herbarum medi-
cinalium

aliquas obseruaciones / ut maculas
attendere / nisi tamen in simbolo deo
aut oracione dominica / ut tamen creatorem
cum deum honoret et sexto at dict
Christo uirtutem credimus non esse in
literis siue figuris ad collum suspen-
sis / sed intellectu loquentis et Christo
proprietatem magnum habet et ad
significatas scripturas / sed ad intellectum ver-
borum / non habet de hiis que de
uocione super se gerunt credimus ut hec
Circa que sequentes obseruari debent
primum quod sunt nomina cognita et nota
non ignota / Secundum quod illa nomina sint
uerba sacra / ut credimus uel a sacra scriptura uel
a aliquibus sanctorum / Tertium quod nullus
nos ponat et aliquos characteres preter signum
preter signum crucis / Quartum quod nulla
inserat aliquid uanum sicut plures / Quintum
quod in scribendo siue suspendendo
aut portando non obseruet et aliquid
superstitiosum ut tempus et cetera et multa que vale-
scripta ante creduntur / ut sunt alie dicti
uel per puerum virginem / vel huiusmodi / Aliter
uicium non credentibus superstitiosis
est / ut XXVI. q. v. non liceat

Circa scripta
in collo suspen-
sa quibus sit seruan-
dum
[illegible]
[illegible]
quintum

Utrum Aqua habeat virtutem
ad emundacionem hoc est utrum
ipsa virtute sibi inherente emundet
vel virtute concomitante sicut [illegible] et
sibi assistente per virtutem [illegible] prin[illegible]
immediate agendi et causandi aliquid
effective et [illegible] que duo inherens
et assistens [illegible] magister [illegible] de
virtute inherente [illegible] in aqua sit
aliqua [illegible] immediate producens effective
emundacionis [illegible] quod sit inherens [illegible]
aque Nota primo Aqua habet — Materia baptismi Aqua pura
[illegible] et [illegible] sacri baptismi
Secunda Aqua baptismalis loquitur
dominus ad Samaritanam Joh. iiii° Omnis — Joh. iiii°
qui biberit ex aqua sitiet iterum
qui autem biberit ex aqua quam ego — hic
dedero [illegible] de aqua
baptismali [illegible] in qua gratia [illegible]
[illegible] aqua habet [illegible] et [illegible]
desiderat nisi [illegible] habet ut
[illegible] habere Tertia Aqua baptismalis — Aqua baptismalis [illegible] Primo [illegible] Secundo [illegible]
[illegible] Primo modo [illegible] et [illegible]
se ut in vase aut fonte baptisterii
[illegible] Alio modo ut in actuali [illegible]
[illegible] aliquibus [illegible]
baptisat [illegible] et abluit [illegible]
verborum forma Tercio [illegible] capitur
aqua in [illegible]

Joan. iii° Amen amen dico vobis nisi quis renatus
fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest introire
in regnum dei

virtus quid

Noto 2o quod virtus composita ad
appositum sufficit est principium immediatum
attrahendi et confundendi aliquid ex-

Et est duplex

trinsece et efficere et est duplex
quia inherens quia assistens virtus

inherens

inherens est species qualitatis inherens
rei operanti per quam aliquod principium in-
trinsece ipsius constituens ipsi et opus
eius ad hoc inclinat [illegible] ut
[illegible] aqua in frigiditate [illegible] et
[illegible] a [illegible] et
[illegible] et [illegible]

assistens

virtus autem assistens est que convenit
alicui rei non ratione sui ut aliquid
principium intrinsecum eam constituens
sed per alia agentia potentioris
rei virtute sibi assistente res enim
aliqua agit quod eius qualitatem virtutem
excedit [illegible] regis [illegible]
in aliquo loco aliquam excedunt
dignitatem [illegible] hoc [illegible]
non efficiunt [illegible] virtute regis
[illegible] assistente de quo in precedenti [illegible]
plura sunt dicta **Noto 3o** virtus

virtus ad[illegible] duplex

[illegible] est duplex propria et instru-
mentalis [illegible] que convenit

propria

rei ratione sui [illegible] sic [illegible] ut
virtus [illegible] propria est calefacere
calefacit enim [illegible]

ob[illegible] in [illegible]

Similit' virtus [illegible] forte e̅ emendare
lignum et aliquod durum q̅ convenit
ferre quae dentata est ut hoc serrae
virtus instrumentalis e̅ quae eo- instrumentalis
venit ab omni modo hoc sine forma
sed quia ipse est instrumentum moti-
vum principali agente sicut dicitur quod dola-
bra a' serra prodeat domum aut
lectum quod non faciunt nisi ut instru-
mentum artis et artificis

Nota quarto quod emundatur in isto Emundatio
facto [illegible] iustificatio [illegible]
[illegible] fit per infusionem gratiae qua peccatori
remittitur et per ipsam gratificatur
deo et causat meritum [illegible] ut mereatur
bonis. Quia ad 10 modum autem [illegible] ad 10 modum
iustificatio gratiae per gratiam [illegible] per
redemptionem [illegible] e̅ in deo [illegible] dicitur hoc
[illegible] aqua habebit virtutem
emundandi [illegible] sicut fuerit [illegible] aqua ba-
ptismalis habeat virtutem aliquam
[illegible] respectu quae Causa de [illegible] Causa
effectiva e̅ duplex [illegible] quae effectiva effectiva duplex
dispositiva et [illegible] quae [illegible] causa
efficiens [illegible] et quae effectiva est [illegible]
illa quae [illegible] esse [illegible] effectum [illegible]
in genere causae efficientis producendo
[illegible] e̅ causa filii et deus e̅ causa
omnium rerum. Et hoc modo deus e̅ causa
gratiae in sacris. Causa dispositiva quae dispositiva

et instrumentaliter de 2° 3° que vero
producit aliquam formam dispositiuam
ad ultimum et principalem effectum sic
quod non attingit ultimum effectum hoc modo
generatio hominis est causa disponens ad
animam rationalem quia producit formam orga-
nicam corporis humani que disponit ad
animam rationalem hoc modo sacra diuine
misericordie [illegible] instrumenta diuine
misericordie attingunt ad aliquam
dispositionem spiritualem [illegible] ad
gratiam que dispositio in sacro baptismi
et ordinis est character et in aliis
sacris est aliquis ornatus spiritualis
sancta [illegible] character

Causa sine qua non
Causa sine qua non est illa que non
requirit ad producendum effectum ut ad esse
effectum ipsum non producat vel necesse est
aliquid disponens ad ipsum producendum effectum

Esse
ut [illegible] est causa sine qua non
quia homo nunquam est sine qua [illegible]
et sic dicunt quidam sacra esse causa
sine qua non

Duplex opinio
Nota opinio ut refert [illegible]
quod circa istam questionem duplex est opinio

Prima opinio in sacris non est aliqua virtus
prima est dicentium quod in sacris non sit
aliqua virtus que producat operari in anima
gratiam mundando et iustificando sed
sacra habent virtutem operandi dicunt
producunt exemplum [illegible] cum deus voluisset
[illegible] ut in sacris gratiam conferret et iustificaret
conferret obiectum [illegible] sacra ullam virtutem habet
causare in anima sed deus dat gratiam per susceptionem
sacramentorum [illegible]

in corpore | ut aqua abluit corpus ab
extra | et deus facit gratiam intus |
sic et ad salutem sacramenta sustenta-
-menti efficit et gratia | sed quia virtute divina
concomitante | recipiunt sacramenta | Et licet
ex voluntate efficacia dei et ex pacto
suo | de quo certificata est ecclesia per
fidem | et dicta sacramenta deus sic
ordinavit | ut quicumque reciperet sacramenta
reciperet simul ab eo gratiam | ita quod
sacra nichil ad hoc faciunt | Exemplum
de bulla pape | qua habita acquirit
aliquis prebendam | sed tamen bulla pape
nichil efficit | licet in ea sit aliqua
[illegible] sit intimacio vo-
-luntatis pape [illegible] Exemplum [illegible] sa-
-cramenta non operantur [illegible] virtute [illegible] quia
sunt causa gratie | sed dispositive ad gratiam
Alia est opinio dicentium quod sacramenta nove
legis sunt causa gratie non principales | sed
instrumentales | non tamen sic attingunt
gratiam sicut [illegible] dolabra attingit
formam [illegible] | [illegible] sic attingunt
[illegible] ad gratie [illegible] in quibus enim
est instrumentum [illegible] |
est in eo virtus [illegible] | [illegible] quia attin-
-git [illegible] | et in ea [illegible]
dispositionem | hanc opinionem [illegible] tenet
[illegible] hanc ponunt conclusionem [illegible]
Conclusio Sacramenta nove legis habent

Alia opinio sacramenta sunt causa gratie

iustificandi
ad
in se virtutem et alios effectus ad quos
ordinantur ut ad characterem et ornatus
spirituales et non solum sunt signa. probatur
Augustinus
per Augustinum super Iohannem omnia Dei sacramenta habent
... detrahe verbum et quid est
aqua et loquitur de aqua baptismali
ut corpus tangat et cor abluat sed
ablucio cordis non fit nisi per gratiam ergo hec
baptismus continet gratiam. contra
contra
magister in iiii dist. i. dicit sacramentum
est signum gratie et ut similitudinem eius
gerat et eius causa existat sed non existit
causa materialis vel formalis nec
finalis ergo causa efficiens. magister
primo
eciam in iiii dist. i. dicit Augustinus
mutantur sacramenta veteris et nove legis
per hoc quod sacramenta veteris legis fuerunt
signa gratie. sacramenta vero nove legis non solum
sunt signa gratie sed causa gratie ergo
sacramentum in quadam collecta petit ecclesia et orat
ut perficiant in nobis domine tua sacramenta
quod continent sed non continent gratiam formaliter
ergo continent eam virtualiter vel saltem
causaliter et sic gratiam sacramenta non continent
tamen in se virtutem ad effectum ad quem ordinantur
virtus duplex
unde virtus est duplex naturalis et spiritualis
naturalis
virtus naturalis est virtus de potencia ut
ignis est producere ignem qui postea calefacit
spiritualis
deinde producit ignem. virtus spiritualis
est aliqua ratio agendi immediate

9 ... est sentencia quod sacramenta attingunt animam sicut
instrumentum et instrumentaliter dei efficiunt characterem ...
ad sacramenta quedam in suscepcione imprimunt characterem vel
aliquem spiritualem ornatum ... sacramenta in quorum
suscepcione non imprimitur character. primam vero non
attingunt animam effective sed solum [illegible] disponunt [illegible]
hoc ad [illegible] characteris
[illegible]

Nota secundum d. b. quod virtus et efficacia
sacramenti est ex tribus Ex dei institucione sic est
causa principalis agentis Ex passione christi sic est prima
causa meritoria Ex fide ecclesie sic est quasi continuale
instrumentum principalis agentis est sicut hec virtus
[illegible] sacramentalis consistit in sola forma
sic in materia sola preparatoria consistat in suscipien-
do non in agendo veruntamen vero in sola consistat
illa disposicio et confirmatio consistit in sola materia sic est
consecratio in eucharistia fit [illegible] remanet
virtutes ad graciam disposiciones suscipientem consistit
in forma materia et ministro sic est in aliis sacramentis
Nota secundum petrum de tharantasio quod in corpore docentium quod
sacra possunt adminiculari per eius eorum in
corporibus [illegible] videtur sibi indicta [illegible]
[illegible] aliqua ad graciam imprimendo non videtur sua
[illegible] sed inquiritur sed instrumenta divine misericordie

agentibus p(er) illa | Itē q(uo)d aliq(ue) effectu(m) attribu
[illegible] instrumentaliter attribuit(ur) [illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible]
[illegible] instrumentum | [illegible] in operatio(n)e diuina
[illegible] | [illegible] et instrumentum [illegible] Ulterius
[illegible] de se [illegible] possit agere Alterum [illegible]
operatio(n)e [illegible] | [illegible] calor ignis
ut e(st) instrumentum [illegible]
[illegible] dissoluit [illegible] | [illegible]
uidet(ur) [illegible] | [illegible] at [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] at [illegible]
[illegible] autem [illegible]
Alterum e(st) [illegible] et [illegible]
[illegible] alium
baptismi | q(ui)a nulla alia aqua [illegible] uidet(ur) aqua
[illegible] | [illegible]
[illegible] Beda dicit [illegible] alia [illegible]
[illegible] regeneratiua(m) [illegible] aquis [illegible]

necessaria a deo in aliquo quo posset
operari in effectum et de ista intelligitur
[illegible] Augustinus et Hugo Sacramentum est in
quo sub tegumento visibilium rerum
divina virtus secretius operatur
salutem **Conclusio sexta**

Sacramentum quid

Sacramenta sunt cause instrumentales
quia per ea [illegible] habet instrumen-
taliter virtutem ad effectum spiritualem
teste magistro in iiii° distinctione prima ho-
mo [illegible] salutem a sacramentis quasi
ab [illegible] sed illa a deo hec autem ipse
[illegible] agentem per [illegible] per
[illegible] instrumentalem [illegible] illud
[illegible] efficit et producit effectum [illegible]
[illegible] agentibus [illegible] habet virtutem
instrumentalem sicut etiam instrumentaliter
Sed sacramenta sunt [illegible] cum [illegible]
[illegible] adhibetur [illegible] in invocatione
divina [illegible] verborum [illegible] sor-
tiuntur [illegible] suam [illegible] salutis
[illegible] dicit [illegible] in iiii° distinctione prima
[illegible] creatura per verbum dei et oratio-
nem Et Augustinus super Johannem quem allegat magister
in iiii° distinctione [illegible] detrahe
[illegible] verbo ba-
ptisma consecratur detrahe verbum
et quid est aqua nisi aqua accedit
verbum ad elementum et fit sacramentum unde
est hec tanta virtus aque ut corpus tan-
gat et cor abluat nisi faciente verbo

iiii° distinctione prima

Augustinus

Aug(ustinus) ad h... [illegible]
[illegible] de ... [illegible]
[illegible]

Corollarium primum. In sacris est
virtus spiritualis quae transit in animam
disponens ad gratiae susceptionem. Et sic
habet effectum per causam inhaerentem
quae non aliter potest corrumpi ut est instru-
mentum divinae misericordiae
sicut instrumentum divinae iustitiae. Sicut ignis
corporalis purgatorii vel inferni
instrumentum divinae iustitiae habet
virtutem agendi in animam quam aliter
non haberet. Ergo et sacramentum in quantum est
instrumentum divinae misericordiae habet
in se virtutem spiritualem per quam attingit
spiritum animae causans in ea dispositionem
ad gratiae susceptionem.

Corollarium 2m. Gratia non est causa
gratiae sine qua non, sed causa sine qua non
sine qua nihil potest facere ad effectum efficiendo
vel disponendo, ut nihil causalitatis habet.
[illegible] causa [illegible]
[illegible] ... ut dicit [illegible]
[illegible] esse causam
[illegible] causa [illegible] in ea dispositionem
[illegible] non fit [illegible] in ea [illegible]

Corollarium 3m. Gratia non est causa
[illegible] efficiens sed solum instrumentalis
[illegible] causa effectus gratiae
[illegible] deus qui solus potest creare
vel [illegible] gratiam [illegible] dicitur [illegible]

&z gratiam et gloriam dabit dominus pro ea
pietate et quod glose sedat hec fuit ad-
ducta satis copiose de qua alia in opere
satis rationabilis esse videtur et qua
et inter doctores ac ipsos quorum
rationes bene absoluere conatur
Arguit. Barata no le do hui
utatem ad emendationes [illegible]
per effectum cause [illegible] hoc no [illegible] — brenhar
att brinhar in [illegible] de [illegible]
Qui [illegible] canonice libri et alibus
per [illegible] quod [illegible] sit [illegible]
quam [illegible] diversis tradite [illegible]
libro no causat [illegible] nec a-
[illegible] magis ista causat et p
[illegible] causat
gratiam [illegible] no est [illegible]
[illegible] solicitudo quo ad [illegible]
[illegible] libro et adulterio et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] hoc [illegible] et [illegible]
causat [illegible] ad [illegible]
et [illegible] ad con-
[illegible] ad [illegible]
Arguit. Agenus e nobilis — Aug'
[illegible] Augustinus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] male de
[illegible] ad [illegible]
[illegible] agere [illegible] ad [illegible]
[illegible] gratiam [illegible] per Agenus e nobilis

passo non quod simpliciter sed inquantum tale
sed agenti ut similiter a sectione agentis
in corpore humano et nobilitatis eius non
quod simpliciter sed in se habet agentis ut in
se habet calliditatem qua agit in corpore
humano intelligere est autem augustinus
de agente per se cum assimilat et propor-
cionat effectum et non de agente in-
strumentali cum agentis principalis
per instrumenta velud nobiliora poterat
effectum [illegible] media per [illegible] circa
ipsam inducere est [illegible]

Utrum non habens curam animarum possit absolvere in foro confessionis

Cura animarum capitur stricte

Noto primo Cura animarum capitur uno modo stricte et proprie Et sic cura animarum
sumitur pro [illegible] circumscriptione de offi-
cio [illegible] potestatis ligandi et solvendi in
foro penitentiali Et hec [illegible] competit pre-
lato [illegible] sacerdoti ut probatur [illegible] dist
[illegible] in [illegible] Et [illegible] et [illegible]

[illegible] destructio

et hac potestatem ligandi et solvendi quo-
libet sacerdos in ordine accepit licet
non in [illegible] vel in illos qui sibi non
sunt commissi Et hoc modo cura animarum capitur
stricto [illegible] Et non habens curam animarum
de simplici sacerdotis non habens aliquos
subditos sibi commissos [illegible]
[illegible] hac [illegible] nemo imponit dicit augustinus
curandum est veritatis vel studio
[illegible] salutis [illegible] indiget [illegible]
[illegible] ut [illegible] laborem [illegible] vocari

potestatem cum ordine accepta possit exercere
Alio modo dicitur clavis largius ut est largius
potestas cernendi et recipiendi in ecclesia
cogendi et promovendi excessus et
sub hac significatione excommunicare interdicere
suspendere et hoc possit ad modum
rectorum hec ad clavem pertinet et conveniet
non sacerdoti quilibet enim habens
iurisdictionem pertinet in foro contentioso
exquirere licet non sit sacerdos
Nota 2o forum dicitur locus ubi forum quid
tractatur causa a fando dictum
forum autem ecclesie est duplex unum est forum ecclesie duplex
forum dei penitentie vel confessionis quod est unum forum dei
secretissimum in quo idem est accusator
et reus et ad hoc forum pertinet claves
potestatis et scientie vocatur et forum
oppositum aliud est forum ecclesie publicum 24
quod ecclesia habet ad terram corrigenda
delicta publica Ad hoc forum duplex
requiritur clavis scilicet cognoscendi et
iudicandi sicut in priori foro Sed in ecclesia
foro ad iudicium requiritur [illegible]
[illegible] causa illa et sententia
Et potestas sive clavis dicitur gladius spiri-
tualis sive iuris ecclesiastici et hec
vide xvi q. vii c. [illegible] excommunicatio
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] clavis dicitur ecclesie [illegible] et illa
claudit et aperitur ecclesia

Confessio ...
primo ut est opus virtutis
2o ut est opus sacramentale
Sacerdos potest impediri ne audiat confessionem
2e primo ... de sententia prius dictorum
Nota

Nota 3o de confessione. Confessio
loquendo dupliciter: uno modo prout est opus
virtutis dicte compunctionis procedens
ex opere cuius [illegible] se accusat vel aliquis
[illegible] peccatum [illegible] et sic debet peccata
sua ad humiliationem vel ad investigandum
[illegible]. Et hec non confessio potest fieri
omnibus, etiam laico qui potest adiuvare
instruendo vel orando, et de quo homo
potest erubescere et humiliari, et ille cuius
humilitatem [illegible] non potest [illegible]
deprecandi. Alio modo prout confessio est opus
sacramentale et prout ordinatur ad
reconciliationem ecclesie per absolutionem et
ligationem, et quia hec potestas collata est
solis presbiteris, ideo hec confessio [illegible]
fienda est nisi solis presbiteris [illegible]
[illegible] hec [illegible] in modo [illegible]
Nota questio [illegible] dicit [illegible]
dist. xxiii. Sacerdos aliquando potest
impediri ne audiat confessionem [illegible]
ei potestas ligandi et solvendi [illegible]
ad essentiam confessionis et in ordinatione sua.
Et hoc dupliciter: primo [illegible]
[illegible] sacerdos enim est mediator
in foro penitentie inter [illegible] deum et
peccatorem penitentem et arbiter et iudex
constitutus loco dei ad solvendum vel
ligandum, [illegible] iudicium non est

sic iurisdictionem in eum qui iudicat et
ideo cum sit aliquis iudicare qui si-
cut iudex est absolutus a iure
sententia a iudice suo iudice lata ulla
est ... consistentem esse sub
dictum confessorem et confessorem habe-
re iurisdictionem ... confitetur ei
subiciat. Alio sit impedimentum 2o pt impedimentum exercendi
exercendi ... potestatem habuit
ad audiendum confessionem ea audie-
ndo sit sic sacerdotes excommuni-
cati ... degradati et sit in
sibi ... audiendi confessionem
... impedimentum amo-
uere sit ... dare si
... habuit ut ...
Conclusio non habens ...
... non potest absoluere in foro con-
fessionis ... cum non sit ... con-
fessio ... non potest absoluere in
foro confessionis ... confessio non sit
... non habet ...
... ad hoc enim fit confessio peccatorum
ut ab ... ab eis liberari possit quod
fit per absolutionem. Unde Augustinus dicit Con- Augustinus Confessio quid
fessio est per quam morbus latens spe
veniae aperitur. Absolutio autem est sen-
tentia diffinitiva absoluens reum a peccatis
suis ... eum ... a qua pe-

peccata sua fecit separatus / unde confessi
Item veniens habet hoc dicitur in
nullibus ad hoc ipse agenda agat
in passu requiritur ut habeat dominum
superiorem / et illud e(st) subiciat
subditus [illegible] in quali [illegible] quod subicia-
tur dignitati [illegible] at non
[illegible] passu [illegible]
[illegible] iurisdictionem exercere possit
[illegible] de penitentia d. vi. [illegible] placu-
it ut deinceps nulli sacerdotum
liceat / quemlibet commissum alteri
sacerdoti ad penitentiam suscipere
preterea confessio facta coram non suo
iudice / non valet in foro conscientie
Extra de iudiciis c. at si clerici / ergo
a simili confessio facta illi qui super con-
fitentem nullam habet iurisdictionem
non valet in foro penitentie / Et ad

Hebr. xiii

hebr. xiii. dicit apostolus / obedite pre-
positis vestris [illegible] / ipsi enim pervigilant
quasi rationem reddituri pro animabus vestris /
dicunt apostolus / iudicare de animo
solum [illegible] sacerdotes habentes
curam de subditis commissis [illegible] ille est
attendendus qui absolvere potest et non alius
Arguitur 2o [illegible] de aliis [illegible]
[illegible] de pena [illegible] quibus [illegible]
statum ordinis [illegible] professi / conferat

Extra de iudiciis

At si clerici coram seculari iudice
convicti fuerint vel confessi de crimine non sunt propter hoc
a suo episcopo aliquatenus condemnandi. Quia cum sententia
a non suo iudice lata non teneret ita et facta
confessio coram ipso

Veritas catholica est veritas
revelata a deo in se vel in suo
antecedente pertinens ad religionem
christianam sicut sunt veritates sacratissime
biblie que immediate sunt sive
scripture que sunt revelate ipsi ecclesie
sicut aliarum scripturarum illarum veritates
scilicet veritas [illegible] vel in suo antecedente sunt
veritates que continentur in biblia sunt
deduci vel inferri in consequentia necessaria
ut illa [illegible] clerici [illegible] perfectus deus
perfectus homo ex anima rationali et humana
carne subsistens que sub hac verborum
forma non habetur in sacra scriptura sed ex
ea sunt deducta et ad religionem christianam
pertinent ad religionem pertinet quod quantum ad
pietatem idest dei cultum aut fidem

Utrum liceat rebellare confessorem in aliquo casu
Utrum licet appellare a papa
Utrum confraternitates cause re
familiaris ad facta putat et
cathecismo et hec.

confirmat | ordinat | et conjungit
consecratum ergo eſt non ſimplex ſacer-
dos | ſed audire confeſſiones et abſol-
vere. Hoc eſt quilibet ordinatus
ſacerdos recepit poteſtatem miniſtrandi
ſacra. Hoc quilibet talis habet indelebilem
caracterem ſuper quem fundatur poteſtas
conferendi ſacramenta i. quod ... quod
nulla oſtendit ... ſacramentum ille qui
baptiſmum amiſerit non ſed pro-
pter ... amittere poſſit ergo ... ille
qui ſacerdotalem ordinem amittere
non poteſt | ſuper conſecrandi amittere poſſet
Quam ... ergo non eſt ſicut
de ... ſacramento penitentie eſt de alijs
ſacramentis quibus ſacramenta qui
habent ordinem ſed inducunt effectum ſa-
cri in omni caſu ſicut ſacramentum illam
quibus ... effectum recipit ſignum carum extra
... ſicut baptiſmus | confirmatio | et ſacrum
ordo quibus ... poteſtatem ordi-
nis baptiſmus | conſecrat | et confert cha-
racterem ſacramentum autem penitentie non
ſed inducit effectum facit | ex hoc ipſo
quod habet poteſtatem ordinis ſed ultra
hoc requiritur poteſtas iudiciaria ſive
iuriſdictio non ... ut ... habeat
non ... iudiciaria poteſtas ſive iuriſdictio
ergo non ... aliquem ſibi ſubditos
aut ... ſuperiore
Articulus xvij habitum eſt quod ... v. Articulus xiiij
Articulus xviij habitum eſt quod ... ij. Articulus xl
Articulus xix ... eſt quod ... articulus ...

In penitentia non imprimitur character nec effectus
niſi ... penitentie ... ſed ... niſi per
... iudiciaria ... non ...

Ecclesia sumitur 3 multis modis primo pro materiali templo deuto 23

1 corinth 11

20 pro spirituali etc multis pro ... ... creatura

1 corinth 3o

20 pro aggregacione talium etc multis pro pro

Utrum sit una ecclesia que fuit in principio temporis apostolorum et que modo est

Noto primo ecclesia sumitur pro va-
riis modis primo sumitur pro
templo materiali primo autem de sanctuario
hoc modo ca. 2 deuto. 23 quod eunuchus non intra-
bit ecclesiam atteritis vel amputatis
testiculis et abscisso veretro ecclesiam
domini non ingredietur et manifestum hoc
est de templo materiali in ecclesiam domini
usque ad decimam generationem et 1 corinth
11 numquid domos non habetis ad
manducandum et bibendum aut ecclesiam dei
contemnitis Alio modo pro templo spirituali
Et sic multiplicatur quia sumitur generaliter
pro omni templo spirituali hoc est qualibet
rationali creatura quam deus inhabi-
tat per gratiam et sic 1 corinth 3o
loco capitulo de templo nescitis quia templum
dei estis vos et spiritus dei habitat
in vobis Ideo at circa [illegible]
[illegible] templo [illegible] circa [illegible]
[illegible] Compositio at non est
[illegible] Alio modo pro
aliqua aggregacione talium creaturarum
[illegible] in predicari Et [illegible]
multiplicatur uno modo pro aggregacione

catholicas veritates clare et
breviter cognoscentium. Et hec congre-
gatio vocatur ecclesia triumphans
est beatorum in patria qui devicerunt
diabolum mundum et carnem et [illegible]
paliter triumphant. De qua pro [illegible]
lans [illegible] in ecclesia [illegible] Aliter dicitur
ecclesia pro congregatione cognoscentium
veritates catholicas [illegible]
ipsis per fidem assentiendo. [illegible]
et veritates catholicas quibus
quilibet viator actu vel habitu
explicite vel implicite assentire
tenetur. Et hec congregatio vel hominum
multitudo vocatur ecclesia militans
que exercet [illegible] militiam adversus
hostes diabolum scilicet carnem et mundum
de hac dicitur Attendite vobis et
universo gregi in quo posuit vos
spiritus sanctus regere ecclesiam dei. Et hoc
modo accepta [illegible] modo
pro ecclesia vel [illegible] est una extra quam
non est salus. De qua apostolus ad
Ephe. [illegible] Et ad Colo. [illegible] Et
ipsum dedit caput super omnem eccle-
siam que est corpus eius. Et hoc modo in se
comprehendit omnes fideles bonos
et malos quos in [illegible] exponunt doc-
tores parabolas [illegible] Et in genere
Math. 27. Simile est regnum celorum

ecclesia triumphante 352

pro [illegible] 2o pro ecclesia militante

Actuum 20

Ecclesia militans [illegible] 2a pro [illegible] ecclesia vel [illegible]

Ephe.

colo

Math 27

Ecclesia militans est congregatio omnium fidelium viatorum
sub Christo militantium contra diabolum carnem et
mundum [illegible] gentiles infideles non sunt de ecclesia
militanti nec beati et comprehensores nec [illegible]
[illegible] sunt [illegible] et [illegible]

Aug.

decem virginibus / que exierunt obviam
sponso et sponse / secundum quartam fabularum
expositionem docent sibi / malos intra
ecclesiam commixtos convenire / dicit de hoc in
fide nostra etc. dicit quoque Augustinus de
fide ad Petrum capitulo 23 / firmissime
tene / et nullatenus dubites aream
dei esse ecclesiam catholicam / et
intra eam usque in finem seculi / frumento
commixtas paleas contineri / id est bonos
et malos sacramentorum communione misceri
et in omni professione / sive clericorum
sive monachorum / sive laicorum bonos esse
esse et malos / extra hanc autem ecclesiam
fore paganos / iudeos / hereticos
scismaticos / sanctum Augustinum capitulo 38
atque extra hanc ecclesiam salvari
neminem posse / etiam si pro
Christi nomine sanguinem fuderit / capitulo 39

Gregor.

de compositionibus ad Petrum Augustinum
omel. 21 et 38 et omel.
super Ezech. 18 moralium expone
illud Job 28 quo loco legitur
afflati sunt una et eadem in qua ipse
afflavit voluntate vel omnia potestate
peccatorum sorde purgari. Quod
ideo sanctitudinis si quis velit
declaratio extrahatur postea similibus
precendi potestas / reclinando non
purgari

Noto 2o quod ecclesia accipitur 2° — Ecclesia accipitur pro congregacione omnium a principio mundi
demum pro congregacione omnium fidelium
a principio mundi usque ad consumacionem seculi — 354
et sic non solum apostolis extendit ecclesiam [illegible]
sed etiam synagogam moysi similiter
et eos qui fuerunt sub lege naturali
que est synagoga ecclesie naturalis
numero 20 [illegible] componitur ecclesiam — numero XX
omni fidelitatem. Et hoc modo
accipit beatus Gregorius in omelia [illegible] — Gregorius
in 10 dicens ubi ecclesia que ab Abel
iusto usque ad ultimum electum qui
nasciturus est quot sanctos
protulit quot palmites misit
accipitur et ecclesia pro congregacione — Ecclesia accipitur pro congregacione omnium a Christo
omnium qui fuerunt a Christo citra et
apostolorum usque [illegible] futuri [illegible]
et sic distinguitur a synagoga
moysi Et sic accipit ecclesiam beatus — Augustinus
Augustinus in epistola fundamenti dicens
Evangelio non crederem nisi catholice
ecclesie me compelleret hoc [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] catholica
[illegible] ecclesiam [illegible]
[illegible] hoc ecclesia — Augustinus
[illegible] accipit ecclesiam Augustinus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]

dubia ad fidem et certitudinem
valeat auctoritas ecclesie catholice que
ab ipsis fundata [illegible] apostolorum
sedibus usque ad hodiernum diem con-
tinue sibimet succedentium episcoporum et
tot prelatorum confessione firmatur et vo-
catur ecclesia catholica episcoporum et prelatorum
atque apostolorum usque ad hodiernum
diem sibimet succedentes representat.
Et hec vocatur ecclesia christiana que in-
cipit actu a Christo. Accipitur

Ecclesia representativa

ecclesia pro ecclesia representativa que est
qualis generale concilio legittime con-
gregatum. Ecclesiam enim veram omnium fi-
delium intendo propter [illegible] dilatorum
nimis congregari [illegible] neque congregari
posset [illegible] [illegible] congrega-
tur de orbe [illegible] [illegible] qui diff-
iniunt et decernunt. Et hec sancte
ecclesiam veram representat. Et sic ecclesia
triplicem [illegible] [illegible] habens
[illegible] super qualibet personam
singularem cuiuscumque status eminen-
cie dignitatis contentam. Secundo
accipitur ecclesia non [illegible] pro ecclesia

Ecclesia particularis

ubi [illegible] ecclesia particularis que est
pro tunc clerus et [illegible] et plebs et
tunc hoc dicitur ecclesia cathedralis
ecclesia [illegible] Et particularis
ecclesia [illegible] canonicorum

Et hoc modo accepit apostolus ecclesiam 2o ultimo
ad ro. ultimo salutant vos omnes
ecclesie christi et 1 petri ultimo salutat 1 petri ultimo
vos ecclesia que est in babilone et
in apocalipsi johannes scripsit septem
ecclesiis asie ultimo ca. et ecclesia pro ecclesia prelatorum
prelatorum et magnorum multitudine que
opponitur ecclesie electorum de qua ps. xxv
ait psalmista ps. 25 odivi ecclesiam
malignantium et cum impiis non unitas ecclesie
sedebo **Nota tercio** unitas
ecclesie ex multis colligitur primo primo
ex principiis et capitibus unitate unitate capitis
quo regit et gubernat quia
unum est scilicet christus quem deus ephe. 1
pater dedit caput super
omnem ecclesiam que est corpus eius ad 2o
ephe. 1 Secundo ecclesia dicitur una ex unitate fidei
unitate fidei qua illustratur et
...ra sic dicitur est enim fides divina
... in ... et admirabile per quod
... vocati sumus et christiani religiosi
... fundamentum et christus omnes enim
christiani idem credunt et ore con- 1 corinth. primo
fitentur 1 ad cor. 1 idipsum di-
catis omnes et non sint in vobis 3o
scismata Tercio ecclesia dicitur una unitate baptismi
ex unitate sacri baptismatis quo
sanctificatur quia est idem apud omnes
et quantum ad ... de qua Joh. in quo
unitate ecclesie ... apostolus ad ephe. in quo
... unum corpus et unus spiritus sicut vocati estis
in una spe vocationis vestre unus dominus una fides
unum baptisma unus deus et pater omnium qui super omnes
et per omnia et in omnibus nobis

nisi quis renatus fuerit ex aqua et
Et quintum ad formam de qua mathei
Math ultimo — ultimo baptizantes eos in nomine
patris et filii et spiritus sancti. Et quintum ad
ultimum effectum de quo Marci ultimo
Marci ultimo — qui crediderit et baptizatus fuerit
salvus erit. Tertio est una de forma
Tertio virtute spei — virtute spei qua ad bona celestia
erigitur et elevatur in una expe-
ctatione beatitudinis de qua apostolus ad
Ephe iiij° — Ephe iiij° vocati estis in una
spe vocationis vestre glo. i. ad
unam rem speratam que est effectus
Quarto — vocationis. Quarto est una
virtute charitatis — virtute charitatis qua queritur
et unificatur de qua Actuum iiij°
Actuum iiij° — multitudinis credentium erat
una anima et cor unum in deo. Ad
Philipp ij° — hec hortatur paulus ad Philipp ij°
eandem charitatem habentes una-
nimes idipsum sentientes. Sexto
Sexto virtute spiritus — est una dicitur una virtute spiritus vivi-
ficantis unus enim et ipse spiritus sanctus
est vita et principium prout corporis
mistici sicut anima in corpore et in multis
membris esse diuidens singulis
ut vult. Omnes enim potati sumus
I. Corinth. xij — idem ut spiritu i. ad Cor. xij. De qua
unitate hortatur apostolus ad Ephe
Ephe iiij° — iiij° dicens solliciti servare
unitatem spiritus glo. i. unitatem eccle-
siasticam qua fit spiritus et unum

corporis sitis ope sst. Septimo Septimo
de una unitate ultimum finemque unitatem finis
est ipsa beatitudo ad quam ordinatur
omnis fidem denarius sicut quo docetur
sic beatitudinem intelligit omnibus fide-
libus pro mercede laboris largitur math
assignatus math. xx v. de proximo Cum xx
venisset qui circa horam xi venerant
acceperunt et ipsi singulos denarios
quos dat ipse caritas eternitatem cum hiis
qui ab primo mane vocati sunt
Octava ab unitate unus presidetur octavo
rectores et gubernatores visibiles unitate presidens
[illegible] et [illegible] Ego sobel pro visibiliter
[illegible] Congregabunt filii iude et filii sobel pro
israel pariter et ponent unum sibi
caput et dicit sob x fiat luc x
unum ovile et unus pastor. Itaque
ad unum presides est romanus pontifex
vice christi vicarius et petro succes-
sor beatus Ciprianus tractans Ciprianus
[illegible] math. xvi Tu es petrus et math xvi
illud math. xvi [illegible] edificabo ecclesiam
super hanc petram edificabo ecclesiam
[illegible] de hac unitate sic loquitur
Quia unum edificat ecclesiam et [illegible]
omnibus apostolis post resurrectionem suam
parem potestatem tribuat
[illegible] sicut misit me pater
et ego mitto vos tamquam [illegible]
tamen ut unitatem manifestaret unitatem

eius ex origine ab uno incipiens sed a Christo descendens diffunderetur. Et infra. Ab homine ex professione et ecclesia est una monstratur et habet. Et primum q. 1. c. loquitur.

Conclusio prima. Una est ecclesia omnium fidelium ab abel incipiendo et in veteri et novo testamento usque ad ultimum electum succedentium. Ecclesia enim est catholicorum sive fidelium collectio ut habet. De consecratione distinctione prima. Omnis ecclesia est unum sinus fidelium qui unum verum deum colentes unam fidem profitentes convenerunt. Et glosa super illud ad thimotheum. Ut scias quomodo oporteat te conversari in domo dei quae est ecclesia dei vivi dicit. Ecclesia est quaedam collectio ad unum deum colentium haec collectio incepit ab abel ipse enim fuit primus de quo legitur in scriptura qui fidem unius dei professus est. Quam fidem in sacrificio quod offerebat deo accepto manifestavit. Et quia ecclesia debebat sanguine martyrum ut ipsa cantat ecclesia. Iste fuit qui vincit in carne et testamentum erat sanguine suo. Et Ambrosius inquit. Mortem martyrum et religio defensatur.

Ecclesia quid

pro thimotheo

Genesis iiii. respexit dominus ad abel et ad munera eius

Ambrosius

fidei consolata certa roborata. Si
Abel primus fuit martir quem sanguinem
fratris effuderunt et mortem in iste
in fide suo sustinuit testante sal
vatore Math. 23 veniat super vos Math. xxiii
omnis sanguis iustus qui effusus est
super terram a sanguine abel iusti et
et Augustinus … fidem … apostolus 2 Corinth.
2 Corinth. 4 habentes eun iiii
dem fidei quae scilicet per veteres fi
deles ubi Augustinus dicit descendit … Augustinus
diversis … eadem fides
eadem fides nostros salvavit antiquos
salvavit nos scilicet mediatoris dei
et hominis … variata sunt pro
fidei tempora illi venturum christum passum
rum resurrecturum et ascensurum in
celum crediderunt nos autem credimus
christum venisse passum esse resurre
xisse in celum ascendisse unde ma
nifestum … Augustinus in Augustinus
sermone de Jacob et Esau Ecclesia
hic accepta est scilicet in tempore
post domini adventum et nativitatem
esse cepit scilicet sed omnes quotquot fuerunt
scilicet ab tempore abel ad ipsam ecclesiam
pertinent

Conclusio secunda. Eadem est
ecclesia que fuit in primo tempore apostolorum
et que est modo probatur quia ubi est eadem
fides et eadem fidei sacramenta eadem
[illegible] et eadem confessio ibi est una et
eadem ecclesia [illegible] que requiruntur ad
unitatem ecclesie et nichil horum
[illegible] est in ecclesia eadem fides et eadem
fidei sacramenta eadem [illegible] et eadem confessio
que fuit in primo tempore apostolorum ergo etc.
eadem unitate fidei — Quod autem sit eadem fides est eadem fides
[illegible] in qua omnes christifideles sunt
Aug. — unum secundum Augustinum dicentem omnes unum
sumus secundum illud apostoli ad galathas
ad galathas iij° — iij° omnes vos unum estis in christo
[illegible] i. in fide christi. De sa-
cramentis [illegible] ad ephe. iiij°
Ephe iiij° — dicit apostolus unum corpus et unus spiritus
sicut vocati estis in una spe voca-
tionis vestre unus dominus una fides
unum baptisma et ut ait Augustinus
Aug. — per hanc convertatem baptismi sa-
cramenta et sacramentorum intelligitur unitas
aliorum sacramentorum que modo habemus i. eadem
de eadem [illegible] secundum Augustinum in epistola
Aug. eadem [illegible] — ad [illegible] et habemus unum que in
primo [illegible] i. [illegible] sub
apostolis habuit et nunc secundum ecclesia
sub tempore apostolorum ecclesia habuit unum

caput in terris. Unde autem regebatur
ſicut petrus aplorum. luce xxii. Symon luce xxii
Symon expetiit vos. Illorumq(ue) petru(m)
dicens. Ego p(ro) te rogavi petre
ut no(n) deficiat fides tua. Et tu
aliquando confirma fr(atr)es tuos. Ubi
prima autem. Et cura paſtoralis
ac confirmacio. Ideo petro p(re)ci(pue) ſolu(m)
firmitate fuit q(uonia)m ſi illa ſp(eci)a
ne deficeret. Christo deeſſe videtur
ut ſc(ilicet) deficeret in ipſo. Licet in
confirmaſſe aliquid. Confirma
inquit fr(atr)es tuos. Ut re p(ro)priam
oracione(m) confirmacione(m). Hoc at no(n) ſolu(m)
intelligendu(m) eſt de ap(osto)lis. Et fidelib(us)
alijs q(ui) tu(n)c erant ut roborarentur
a petro. ſ(ed) de omnib(us) eciam fidelib(us)
in eccl(es)ia futuris. ſ(ed) quos illos con-
firmaret. quib(us) illos in fide robo-
raret. nuſ(quam) petr(us) p(ro)p(ri)a p(er)ſona p(ro)feſſione
eternu(m) haberet et ſucceſſorem. q(ui) in
eius ſedem teneret. et poteſtatem. et
eccl(es)iam gubernandi haberet. Hinc dicitur
Math. ultimo. Et ecce ego vobiſcu(m) Math ultimo
ſum uſq(ue) ad co(n)ſummacio(nem) ſeculi. Q(uo)d no(n)
intelligitur tantu(m) de ap(osto)lis. Qui ocius fuit
morituri. Et ſemel modo confirmati. Et
in quos dictus et ordinis ap(osto)lici
dignitas p(er) ſucceſſione(m) eſt deriuata

ſc(ilicet) de ſucceſſorib(us) legit(ur)

mus quoque romanus pontifex tenet
Eius confessio principatum / est enim eius attendere
fidei professionem / unde ex symbolo
apostolorum / continentem in se xii articulos
quos professi sunt in ecclesia / et alia que
professi tenebantur et docuerunt apostoli.
Sequitur ecclesia incepit ab
adam / secundum non ab abel / augustinus probat
adam enim fuit primus fidelis / quare
enim habuit fidem incarnationis / quam
dixit genesis ii hoc nunc os ex ossibus
Ephesios quinto meis etc. / quod apostolus ad ephesios quinto
exponit de incarnatione dicens sacra-
mentum hoc magnum est ego autem
dico in christo et in ecclesia / preterea genesis
fuit in virtutibus et donis gratuitis
sicut colligitur ex glosa luce x / ubi
dicitur / quod homo spoliatus est in natu-
ralibus / et spoliatus gratuitis / habuit
et ideo habuit fidem in inferiori
tempore / sicut testatur augustinus
Augustinus primo de ci. dei / adam in statu primo
creatus habuit charitatem de corde
puro et fide non ficta / secundum illud
enim adam post peccatum / et plenius
quam fuit / et post lapsum de peccato
penituit / ut habetur in libro sapientie / et
Augustinus augustinus ut habetur de penitentia distinctione
... quod ... nolle
dicendum / infectum est totum genus

× peccato originali ×
hum[ani]t[a]s ideo non videtur congrue
ad eos p[er]tinere / hec omnia videatur
p[ri]mum habuisse a peccato sunt a
peccatore. Sed abel fuit iustus / filius
et p[er]secutionem et morte a germano
p[er]pessus sustinuit / significatur in hoc
p[er] eum et collecto bonorum / a fine
seculi p[er]secutiones et tribulationes
est p[er]passa / sicut dicit Gregorius   *Gregorius*
abel esse renuit / quem Cayn ma-
licia non exercet / [illegible] creatura
[illegible] abel [illegible]
[illegible] abel [illegible]
Sequitur / et non est [illegible] creatura in eo
que fuit tempore apostolorum / sunt in creatura
homini et terris / regulis / tempore [illegible]
apostolorum / plati erat sive auro / et ar-
gento in zonis suis / quibus dicit
dixit christus / Nolite possidere aurum   *christus*
neque argentum / neque pecuniam in
zonis vestris. Sed in hoc verba mith[?]
[illegible] exponunt Ieronimus et Ambrosius   *Ieronimus Ambrosius*
exponunt ea secundum sensum misticum dicentes
nolite portare aliquid [illegible] i. in [illegible]
[illegible] auro vedatis
infirmare [illegible] i. [illegible] duplicem ani-
mo [illegible] ad [illegible]
habeamus. Alii exponunt ad [illegible]   *Augustinus*
et est vera expositio Augustini [illegible]

per illa verba / non dicit ꝛ monet
precepit sed promissoria / sed ergo qui non
servat / non peccat / et qui servat
nichil facit / ut sit servus inutilis / nolite
portare a pedibus ad predicandum
nolite solliciti esse de expensis
quas debent ꝛ nolite a sedibus digni
enim operarius est cibo suo / dicit / ideo per
mitto eis non portare / sed dignum est
accipere sibi ab eis quibus predicabatis /
predicationem servavit / et ego glo
riari ... non faceret / sed superogavi
cum propriis sumptibus predicavit / Alia
responsio est a liberum sit dicere quod
dicit / quia hec sunt dicta precepta /
sed hoc preceptum datum est eis non ad
observandum / sed ad primam missionem
discipulos cum misit eos / sed ante passionem
iudeos / et post resurrectionem generaliter
in prima dixit eis / in viam gentium
Math x · ne abieritis Math x · in secunda dixit
Math ultimo docete omnes gentes Math ultimo
in prima mandavit / ut predicta serva
rent / non autem in secunda / Et racio huius
est quia in prima solum mittebantur
ad iudeos / apud quos consuetum erat
quod magistri eorum ab eis sustentarentur
Et ideo sine scandalo poterant accipere
et uti potestate sibi concessa / Apud gentes

gentiles non erat aliquis confirmatus
Tunc apud eos non erat aliquis pre-
dicatores et ideo fuisset eis sta-
dalum et visum fuisset eis quod pro
questu apostoli predicarent Et ideo
paulus hoc preceptum non servavit
in gentibus Ideo dominus in secunda mis-
sione dixit Nunc qui habet sac-
culum tollat similiter et peram Luce 22 — Luce xxii
Argumentum hoc legitur quod in primo
[illegible] christus et apostoli habuissent pos-
sessiones castra [illegible] civitates contra
habet ergo non est eadem [illegible] ut dicit — Augustinus distinguit duo tempora ecclesie
Augustinus respondet in epistola contra do-
natistas et habet [illegible] illud pre-
dicere [illegible] gentes ubi
distinguit duo tempora fuerunt cum ipsi
quod [illegible] reges [illegible] christianorum
et in illo tempore [illegible] solum non debuit
sed contra credebat eos Aliud vero
tempus nunc [illegible] quo reges intellexerunt
et eruditi servierunt domino Jesu christo
in timore etc. Et ideo in hoc tempore reges
sunt vassalli ecclesie Et ideo est alius — Nunc alius
status ecclesie nunc [illegible] non [illegible] alia — status ecclesie quam
[illegible] in primo et [illegible] [illegible] — in primo
ecclesie [illegible] erat [illegible] [illegible]
domino imperatorum et regum [illegible]
christiana [illegible] [illegible] fidem
christi [illegible] [illegible] compare contra
[illegible]

bona sua temporalia sed possessiones et tenere
ideo congruit omnia que non poterat
vendi pauperibus erogare huic vero
propter reges et principes suo fide
tollia subdiderit stultissimum esset simul
sedes ista dimittere quibus pacem
catholice fidei viro hereditatem ideo
non oportet omnibus renunciare possidet
huic etiam apostoli modum vivendi
pro possessionum venditarum pretio
instituebat non tamen ad longum per
durabat sed suadebat propter quod
non diu sunt posse gubernari tamen
propter persecutiones et iniurias eis inferen
das a iudeis tamen etiam propter instantem
destructionem civitatis et gentis
unde non fuit necessarium nisi ad modicum
tempus fidelibus providere et propter hoc
transtulerit ad gentes in quibus fir
mata et fundata erat ecclesia
huic modum vivendi non reperit insti
tuisse. Et doctor sanctus in quolibet q. 2. 3°

x i ch... x

Utrum veritas sit fortior inter vinum regem et mulierem

Noto primo hec questio oritur
in esdra c. iiii° ex iii. esdre ca. iiii° o... ...

darius rex persarum sicut hebreos fi-
lius Assueri et hester regine in
cubiculo suo dormivit Tres iuve-
nes corporis regis custodientes hanc
proposuerunt questionem unus scripsit forte
est vinum Alius scripsit fortior est
rex Tercius scripsit fortiores sunt
mulieres Super omnia vincit veritas |
Et cum surrexisset rex | acceperunt
scripta sua | et illi dederunt | et legit
Primus dixit vinum esse fortiorem | vinum fortius
quia si ultra mensuram sumptum fuerit |
mentem seducit | usum racionis aufert |
magna cogitare facit | miseros in
securitatem ducit | Cor letum | et
somnum inducit | tristicia et timorem
omnem abicit | ut nec regem | nec ma-
gistratum timeat | Et ebria per talenta
loqui facit | hoc est multa se habere
iactat | omnis possessio vilis videtur
valet solidos | nec amicicie et fratres
[illegible] e meor | sumunt gladios
dicit bellare contendit cum eis | Et cum
a vino et ebrietate emerserint | non
meminerunt que fecerunt | quare vinum
precellit | Alter regem [illegible] dicit precellere | Alter regem precellere dicit
dixit | Rex enim dominatur hominibus et cor-

que possident. Et quodcumque dixerit
illi faciunt. Et si iusserit illos ad
bellatores vadunt, demoliuntur montes
muros et turres, jugulantur et iu-
gulant, et regis verbum non preterient.
Et ipse unus est solus. Si dixerit
occidere, occidunt; si dixerit remittere,
remittunt; percutere, percutiunt; exter-
minare, exterminant; edificare, edi-
ficant; edificant. Tercius de
de mulieribus et veritate dixerat:
Nonne mulieres genuerunt regem et
omnem populum dominantem mari et terre? Et
ex illis nati sunt. Et ipse educaverunt
eos qui plantaverunt vineas de
quibus vinum fit. Et ipse faciunt stolas
omnium hominum et ipse gloriam hominibus faciunt
et non possunt homines separari a mulieribus.
Et veritas magna et fortior est
omnibus ... veritatem ...
Nota 2o ista quatuor possunt considerari
dupliciter: uno modo secundum se et absolute.
Et sic non sunt adinvicem comparabilia, quia
comparabilia adinvicem debent esse
eiusdem generis ... veritas non est eiusdem generis ...
Alio modo possunt considerari per comparationem ad
aliquem effectum in quem habent. Et sic possunt

Tercius mulieres fortiores dixit et super omnia veritatem
faciunt
... considerari ... secundum se
... per comparationem ad effectum aliquem

adiicere apparet hec ad effectum in quo
geritur et in quo possit communicari
cordibus humanis quod ad magis et fortius
movet et cor hominis videtur est verum
Noto 2o commutationem boni quod
est corporale quod efficitur ut applicatur
ab extra vel ab ex mutat naturaliter
corporis dispositionem ut calefaciendo ut
infrigidando mutatione animi concellem
obtinet secundum quod talia loqui fauet
Aliud commutationem animalem et fore
duplex quod sensibile quod commutat
appetitum sensitivum excitando ideo de:
lectationem quam magis est in veneria
et sic inferior est fortior. Aliud est
intelligibile et est duplex scilicet factum
et speculatum practicum quod in rebus
faciendis et agendis plurimum fit fortius
commutationem rebus humanis immutando
actus horum in quibus maiorem habet
potestatem ratio et ideo fortior est debet
Aliud speculatum quod in intellectum speculat
agere potest ipsum immutando quecumque
ipsa prima veritas et quia omnes in
ista habitatores dubia et obscura
tenent habitatores dubia et obscura
querit manifestari est 3o propter
Conclusio patet hec comparatio
veritas simpliciter dignior excellen:
cior

commutatio corporale

Animale est duplex sensibile

intellectuale duplex practicum

speculatum

Et fortior nam in eodem(?) ea mo-
dicatur magna est veritas et preva-
let et non est in ea quibus indigen-
tium iniquum principium regis. Similiter
inherere [illegible] [illegible] filii hominum
Et propria illorum omnia opera et non
est in ipsis veritas et in sua iniqui-
tate peribunt et vitas eorum et
intelligent aeternum et vivunt et
obtinent. Secula seculorum. Et conclusit
benedictus deus veritatis i. deus qui
est ipsa veritas. [illegible] probatur
Sic se habet ad [illegible] dignitate
et fortitudine vires corporales et
animales intellectuales [illegible] et [illegible]
Ita est ut se habet in dignitate [illegible]
[illegible] [illegible] veritas ad [illegible]
quod [illegible] in aliquo [illegible] agere
[illegible] vires corporales [illegible]
[illegible] animales [illegible] in intellectu [illegible]
[illegible] agibilibus veritas [illegible]
[illegible] in nobis [illegible] vires
intellectuales [illegible] dignitate
et excellentiores aliis [illegible]
[illegible] vires corporales [illegible]
[illegible] et vires animales intellectua-
libus et intellectuales vires [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] intellectus

de exp[er]im[en]to

363

spectatum dicit et dicit ad factibilia infe-
riora gratis et spectatum dicit summe et
altissima aliis dona complent et ...
go dona et superiora prestat hec
inferioribus ista inserta spectatum
spectaculo

Verum Avicenna doctrinam
aliquam experimenti sub
iuramento non quemadmodum te-
neat et servare iuramentum
noto prius experimentum est experimentum
iudicium alicuius singularis sensati
causatum ex multis memoriis con-
similium prius sensatorum ut si quis per
tactum noverit hunc ignem esse calefactivum
et hunc ignem et iterum alio igne quem
per tactum non sentit ex memoriis
ignium quos prius sensit calefacere
iudicat etiam hunc ignem calefacere
hoc iudicium de illo singulari igne dicitur
experimentum. Verbi gratia medicus videns hoc
reubarbarum sanare coleram in illo
particulari homine fit sibi de hoc memoria
et quia sepius videt quod hoc et hoc reu-
barbarum in diversis hominibus curat cole-
ram fit in eo experimentum de reu-
barbaro quod sanat coleram et ita

Experimentum quid

Experimentum est noticia iudicativa
de aliquo singulari ex memoriis si-
milium singularium per sensatorum
habita et noticia sic causata dicitur
doctrina experimentalis seu expe-
rimenti que alteri communicari potest

Augustinus iurare quid

Noto 2o iurare secundum Augustinum est deum
in testem assumere vel immediate in
se vel mediate creatura Et ideo aut
iurare est pro veritatis reddere

ideo

hoc fit cum in testem veritatis ad-
vocatur Iuramentum secundum [illegible]

Iuramentum quid

est assercio vel negacio de aliquo
sacre rei attestacione firmata ubi
sacre rei attestacione includit tam
deum qui est sanctus sanctorum quam creaturam
in qua relucet dei perfectio Unde hic

Assumere deum in testem contingit 2o immediate

assumunt deum in testem immediate quia
ad affirmacionem sui dicti deum testem
advocant in se nulla mencione facta de
creatura ut cum dicitur deus testis est
quod ita est vel per deum ita est et sic de aliis

mediate

Advocatur autem deus in testem mediate
creatura quando in confirmacione dicti no-
minatur creatura non ut sit testis quia
secundum apostolum vanitati omnis creatura

Ro 8

subiecta est ad Ro 8 sed ut dei cum
perfectio et vestigium sue veritatis

in creatura relucet | et qui est Autor
creature | et testis veritatis
Noto 36 Ad iuramentum licitum — Ad licitum iuramentum
requiruntur tria | veritas | iudicium | et — tria requiruntur
iustitia ut habetur Jere. iiij° dicitur Jurabis
vivit dominus | in veritate | et iudicio
et in iustitia | Primo enim ad iuramentum — Requiritur
licitum veritas | scilicet in consciencia iura- — primo veritas
tis | quia in sermone ipso quo iuratur
in consciencia iudicet ut ita esse credat |
si iurat | ut in iuramento assertorio
vel ita facere intendat ut iurat
sicut in iuramento promissorio | sed sermone
verum | ut sermo quo iurat sit verus
Secundo requiritur iudicium non illud quod est — 2° iudicium
exercitio iustitie sed discretionis | ut scilicet
non leviter non indiscrete | et sine debita
necessitate iuret sed ex causa rationabili
et legittima Tercio requiritur iustitia — 3° iustitia
ut pro causa iusta iuretur et non iuret
illud quod sit in se vel proximo illicitum vel in-
honestum | vel meliorem bonum impeditivum
utrumque enim illorum vergit in deteriorem
exitum | ideo sic iuramentum non debet
esse vinculum iniquitatis ut dicitur de iure
iurando c. quanto | et c. ... impediturum
deterioribus Noto quarto quod iudicium
discretionis quod requiritur ad licitum

ad iudicium iuramenti sex conditiones requiruntur

iuramentum sunt requirunt et conditiones
prima est cautela / hoc est ut sit sufficiens
causa iusta ad iurandum / non enim
levitate / aut consuetudine debet quis
ad iurandum moveri / sed necessitate quadam
/ non quidem inevitabilitate / aut convenien-
tia utilitate charitatis / et utilitatis / ut
in peccatis corpore sua inflammante non cedat
affectui / et iudicii / quod verum bonum
utile est / et salutare / iurandum est / vel
2a quis recedat. Secunda est quis scilicet iurare
debet / et per dictum hominis non indiget
confirmatione nisi raro dubitabilis
de eius veritate / et ideo derogat [illegible]
dubitatio dignitati personae / quare personae
magnae dignitatis non debent iurare
/ unde reges principes / vel sacerdotes
et personae religiosae / non debent iurare
nisi pro magna necessitate vel utilitate / Se-
cundum etiam pueri ante annos puber-
tatis / stulti / et fatui / qui non habent per-
fectum usum rationis / in quo possint cum
debita reverentia iuramentum praestare
[illegible] qui sunt aetate vel ratione
habiles / non cogantur iurare
3a cir. Tertia circumstantia / scilicet conditio est quod
dictum iuramentum / quod in iudicio non
debet fieri / nisi iudice competente

pudicam fit sicut enormitatibus non in aulis
exceptum quibus iurare licet. nam
xxij. q. v. dicitur nulla ex ecclesiastico
ordine cuiquam laico cuiquam laico
quibuslibet super sacra evangelia iurare
presumat. sed simpliciter in veritate dicat
est est non non. Tercia est per quid. — Tercia per quid
hoc est per deum iurandum est. secunda
per creaturam sed non nisi in quantum in
ea relucet aliquod vestigium dei.
Quarta est quo iurandum est. scilicet cum — Quarta cum reverencia
magna reverencia eo quod iurare est
actus latrie. iuxta illud ad veritatis testi-
monium deus testis summa veritas
inducatur. et huius xxij. q. v. dicitur et ho-
nestum videtur et ut qui in sanctis audet
iurare hoc ieiunus faciat. Quinta cum
honestate. In qua honestate in- — et h... more
cluduntur reverenciales cerimonie
ut secundum laudabilem illorum con-
suetudinem non fiat iuramentum
saltem in iudicio si commode fieri astanti-
bus vel genuflectentibus et nudatis
capitibus. Ista iuramenti circumspicientia
et astancium vero illa honestas
consilio est non precepti. ut vult glo-
sa in c. honestum. Sexta est quando de- — Sexta quando
qua habet et xxij. q. v. decernit

sancta synodus ut a septuagesima
usque ad octavas pasche / ab adventu
usque ad octavas epiphanie / ite-
rum / in ieiuniis quatuor temporum / et
letania maiore / et in diebus roga-
tionum / ac diebus dominicis / nullus iu-
rare presumat / nisi de concordia /
et pacificatione iurare presumat
Verum huic capitulo obviat consuetudo
[illegible] pro loquitur ad forum et
conventum domini / in dominicis diebus
et solempnibus non nisi ex magna ne-
cessitate licet iurare / quia illis diebus
spiritualibus vacandum est ut [illegible] de
ferijs. Nota quibus causis sit
tamen in tribus causis de iure sit
iuramentum prestandum / prima est pro veritate fidei
que doctrine [illegible] ad confirmandum
die iuravit apostolus in [illegible] dicit
fidelis deus quia sermo noster qui fuit
apud vos non est et illo est et non
quo e aliqua fallacia. Secunda pro
veritate declaranda aut manifestanda
[illegible] in ore duorum aut trium
stat omne verbum. Non est aut testis
nisi iurata scriptura. Tercia pro
amicicia confederanda sicut quondam
iuraverunt viri de gerare ad ysaac
sit iuramentum inter nos et pacem

Margin notes:
ut in festo sancti medardi

Nota in quibus causis de iure est prestandum iuramentum / prima pro veritate fidei

2a pro veritate declaranda Deut. 19

3a pro amicicia confederanda Gen. 26

fedus ut non faciat nobis mala
quisque. Et fecerunt et surgentes
mane iuraverunt sibi mutuo
Secunda pro pace confirmanda Gen. — 2a pro pace
xxxi. Jacob iuravit laban per — Gen. 31
timorem patris sui ysaac. hoc est
deum quem timebat. Tertia pro — 3a pro
fidelitate servanda .ii. Regum .v. — fidelitate
venerunt seniores de israel ad — 4 reg.
regem david in hebron et percussit
cum eis fedus coram domino. Quarta — 4a pro
pro obediencia et subiectione recognoscenda — obediente
et iudicum .xi. dixit qui hec audiunt — iudicum 11
ipse mediator et testis est quia
promissa faciemus. Quinta pro observan- — 5a pro
dis circa statutis et lege ser- — lege
vanda Exod. xxiiii. filii israel data — Exo. 28
lege iuraverunt se domino servituros
dicentes omnia verba domini que locutus
est faciemus. Sexta pro calumnia — 6a pro
cavendam et sicut solet in contestatione — calumnia
litis et in contractu pacti servandi
aut debiti solvendi. Ad hebre. vi. — Ad hebre.
omnis controversie finis est iuramentum — 6
ad confirmacionem scilicet parte apponitur vel
precedit. Nona pro infamia purganda — Nona
deut. xxi. si inventum fuerit hominis — pro infamie
cadaver et confirmaverit nati levi — deut. 21
lavabunt manus suas dicentes manus

ure non effuderunt sanguinem sicut
liter oculi videtur. Ad has ceteræ
sunt reducibiles. Sub notabili quarto ponitur
Conclusio est. Si aliquis certo do-
ctrina alicuius experimenti sub iuramento
illud non revelandi, in casu isto iu-
ramentum servare tenetur, non tamen
obligatur ad servandum simpliciter.
Primam partem probatur sic: obligatus iuramento
non debet facere aliquid quod vergat
in detrimentum illius qui dedit et
docuit ei experimentum vel quamvis
alicui docenti se, sed in certo casu
vergeret hoc in detrimentum illius
qui docuit et dedit experimentum,
ut ille vel alter doctor medicus
patitur curare et uti illo experimento
ad salutem corporalem alicuius. Sed
secunda pars probatur: sic non obligatur ad
servandum iuramentum simpliciter, quod male
fecit iurando, quia iuramentum quod est
illicitum ex parte eius quod iuratur, non solum
amittit vim obligandi, sed etiam sic
iurando quis peccat. Sed iuramentum
sic factum de doctrina experimenti est
illicitum ex parte eius quod iuratum est, ergo
amittit vim obligandi et sic iu-
rans peccat. Igitur non tenetur
illud servare. Ad illicitum iuramentum

Tollere ab aliquo est iuramentum non implere quod quod
turpe est facere
magis periurium est adimplere quod promi-
serat xxij q. iiij c. inhonestis et c.
sumitur a beato Ambrosio de officiis qui   Ambros
dicit tollere ab aliquo est promissa non
facere quod facere quod turpe est ideo dicit   obliga
D. S. in lectura iuramentum obligans
debet habere tres comites iudicium
i. deliberacionem discrecionem iusticiam
et veritatem ubi autem aliquid illorum
deest iuramentum redditur illicitum
bonum ergo iuramentum quod est illud
quod est de genere bonorum est illicitum quoniam
cum aliquis non licet uti facere aliquid
bonum utpote non ire ad ecclesiam non
tamen licet uti iuramento interponere
et cum obfirmare ad aliquid bonum non
faciendum hoc enim est obicem ponere
spiritui sancto et eius motum hoc sibi
videtur in proposito xxij q. iiij c. in-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Utrum virtutes morales sint connexe sint ad invicem sic quod qui habeat unam virtutem habeat omnes

Virtutes sunt triplices

Noto primo virtutes quedam sunt theologice quedam intellectuales quedam morales sive cardinales. Virtus

virtutes theologice

theologica ut inquit Aug(ustinus) est bona qualitas mentis qua recte vivitur et qua nullus male utitur vel est ordinatio

que dicuntur theologice

producens ad ultimum finem. Et dicuntur virtutes theologice quia respiciunt deum pro obiecto immediate et quia rectitudinem ordinant in deum, sive quia a solo deo nobis infunduntur, sive quia sola divina revelatione nobis in sacra scriptura traduntur. Et sunt tres scilicet

fides quid

fides spes et charitas. Fides est qualitas revelata et confortata [illegible] credit et assentit rebus supernaturalibus et non visis.

Spes

Spes vero est quedam virtus infusa qua contemplatione spiritualia bona et invisibilia

Charitas

petuntur et expectantur. Charitas vero est virtus infusa qua voluntas elevatur ad diligendum deum super omnia. Virtutes in-

virtutes intellectuales

tellectuales est virtus seu habitus intellectualis et causatus ex actibus intellectus apprehensivis vel ad perficiendum intellectum ad [illegible] cognitionem vel ad veri inquisitionem et sunt quinque scilicet sapientia intellectus scientia ars et prudentia. Et

omnes virtutes morales sunt xii una circa operationes ut iustitia alie circa passiones ut fortitudo temperantia mansuetudo liberalitas magnificentia magnanimitas philotimia veritas [illegible] amicitia vel affabilitas [illegible] est et eutrapelia [illegible] quas omnes [illegible] [illegible] ceterum prudentia [illegible] non [illegible] inter [illegible]

368

Nota secundum beatum Gregorium iste virtutes
dicuntur consuetudinales, politice et
cardinales. Consuetudinales dicuntur
racione sui principii originalis quia per
adquisitum [illegible] faciunt bene agere.
Politice vero dicuntur racione operacionis et
operacionis sibi debite quia sicut theologice
dicuntur quia ordinant hominem ad deum et
faciunt hominem quasi divinum sic iste virtutes
dicuntur politice quia reddunt hominem bene
ordinatum ad vivendum inter homines. Unde
politica virtus dicitur a polis quod est
civitas. Cardinales vero dicuntur racione
finis ultimi quia per istas [illegible] ad
celestia regna. Duplex est enim porta
ingrediendi in celum, una per observaciones
mandatorum iuxta illud Math. 19 Si vis ad
vitam ingredi serva mandata dei. Et
per tolleranciam tribulacionum secundum illud

Actuum xiiii | per multas tribulaciones
nos intrare in regnum celorum | Ad ista
duo preparat nos ordinat iste rex et ibi
quod dicit per piles et cardinales |
ac si diceret ordinat | quod sciunt et a non
obsequium | Sumus quod cito de vestri in
agendis et paciendis | Romanos in omnibus cum
agendis et paciendis debet homo atten-
dere caritate | scilicet in qualibet actionem attendit et scilicet
tudo | Et cupiditate in qua attendit et
Et temporalitatem scilicet in qua attendit et quan
et utilitatem scilicet in qua attendit et
hinc dicit Iero. hec virtutes cardinales
dicuntur quibus in hac mortalitate bene
vivitur et post ad eternam vitam perve

prudencia et dicuntur intellectuales
quia sunt in intellectu ut in subiecto et ipsum
perficiunt. Virtutes autem morales sunt — *virtutes morales*
que habentem perficiunt et opus eius
adde bonum faciunt secundum philosophum 2o ethicorum. Et ut dicitur
dicit virtus est habitus electivus in
medietate consistens recta racione de-
terminatus prout sapiens determinabit — *quatuor cardinales*
Et inter virtutes morales sunt quedam
que dicuntur principales et cardinales ut
inquit Ambrosius super lucam Scimus quatuor
esse virtutes cardinales scilicet temperanciam
iusticiam prudenciam et fortitudinem — *dicuntur*
principales quidem dicuntur quia ad eas — *principales*
relique reducuntur. Cardinales autem quia — *Cardinales*
in hac vita humana versatur et guber-
natur regitur quasi cardinibus regitur
dicuntur et vocantur politice dem... — *politice*
cardinales quia consistunt bonum statum
unius cum altero in ordine communicationibus
cum virtutibus ut plotinus et macrobius
testantur bonum civis reipublice consulunt
urbes tutantur parentes venerantur
proximos amant et iudicia determinant
dicit Nota 2o virtutes morales sunt — *virtutes morales*
duplices Acquisite et infuse. Acquisite — *duplices*
sunt que ex actibus bonis frequentatis cau- — *Acquisite*
santur. Ex hoc enim quod homo frequentat uti
cibo moderate acquirit abstinenciam.
Et ex hoc quod abstinetur a concupiscencia
frequenter et resistit abstinens ab illicitis

quia est moralis subiective ad voluntatem sed non essentialiter
obiectum quia est in intellectu sicut in subiecto obiectum autem
virtutis moralis quia utraque non sunt morales
appetitivus

voluptatibus acquirit castitatem &c
infuse ut ostendit philosophus ii Ethicorum. Virtutes
autem infuse sunt quas causat in nobis gratia
dei. Et quia omnia dei sunt perfecta Deutero-
Deuteronomio 32 nomii xxxii. ideo in homine iustificato non
tantum infundit virtutes theologicas
sed etiam morales quia sine istis iustificatio
imperfecta esset. licet non concurrant cum
Sapientie 8 actu sed acquisitis habentur. Sapientie viii
dicitur. Sobrietatem et iustitiam
docet prudentiam et virtutem quibus
utilius nihil est in vita hominibus scilicet ad
vitam etiam conferendam. Virtutes
Virtutes morales acquisite infuse differunt fine autem acquisite et virtutes morales
infuse ubi sunt eiusdem rationis differunt
in ratione finis. Ad hoc enim phi-
dietarius tractat cibum sufficientem
comedit quo corpus bonam dispositionem
habeat et salutem ne scilicet corporis
valitudinem corrumpat vel rationis actum
turbat et impediat. Fortitudo autem agit
propter bonum rei publice aut alicuius similis
honestos fines. Et alias virtutibus
utitur ut se bene habeat ordinate
ad res iudiciales et politicas. Chri-
stianus bonus et religiosus operatur
fortiter. Abstinet quantum corpus suum
castigat et in servitutem redigit
propter deum ipse sicut dicit precipit sic deo
ideo opera virtuosa placent quibus
tum religiosi et devoti se bene

habent in ordine ad hoc ut sint amici
sponsi et domestici dei hec virtutes virtutes
infuse gratuite vel gratificantes dicuntur gratuite dicuntur
quia a deo gratis infunduntur et hominem
gratum faciunt [illegible] quia caritati unite [illegible]
operatione faciunt [illegible] ut sint super [illegible] 370
humanam estimationem et [illegible] largi-
tas divina. Nota 20 virtutes car- virtutes cardinales
dinales [illegible] [illegible] [illegible] quare dicuntur
in [illegible] 10 [illegible] a quibus accipiunt
[illegible] et modos [illegible]
[illegible] invenitur in omnibus virtutibus ut esse
[illegible] hec modum habere rectitudinem et
discretionem que in omni virtute [illegible] observanda
[illegible] quia prudentia nihil aliud sit [illegible] prudentia
rectitudo discretionis in quibuscumque actibus
vel materiis. Iustitia vero sit [illegible] iustitia
et [illegible] rectitudo [illegible] operatione [illegible]
[illegible] temperancia vero sit quedam ani- temperancia
mi dispositio que modum [illegible] passi-
onibus et operationibus imponit ne
ultra debitum efferantur. Fortitudo vero fortitudo
sit [illegible] dispositio [illegible] firmet in
corpore [illegible] [illegible] [illegible] contra [illegible]
impetus passionum labores et operationum
Et [illegible] istas [illegible] virtutes esse con-
nexas. Et hunc modum ponit Augus-
tinus de tri. et magister in 3o sententiarum
Nota accipiuntur virtutes cardinales et 20 [illegible]
[illegible] determinant [illegible] ad
ad [illegible] ut [illegible] et [illegible]
Unde prudentia [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible]

2a co omnibus que sunt solum circa agibilibus et operabilibus
de illis inquantum possunt et in eis invenitur de-
justicia terminatum. Dico quod justicia non dicit rectitudinem
animi circa inquisiciones omnium causarum sed
sunt circa quem ordinem et distribucionem et
commercium humanum quod pertinet ad alterum. Dico quod
fortitudo fortitudo dicit firmitatem et constanciam
circa ea que sunt gravia et circa ea in quibus
difficillimum est esse animum fortem sicut circa
temperancia pericula que sunt in bellis. Temperancia vero
est circa ea in quibus difficillimum est animum
moderari ut sunt delectaciones gustus et tactus
que sunt maiores delectaciones non in quibuscumque
aliis consistentibus sunt vel sicut vel
2a co [illegible] racione et sic eciam loquendo de virtutibus
virtutes morales sunt quatuor quarum
Nota quarto virtutes sunt duplices considerare
virtutes [illegible] prima [illegible] esse tripliciter sicut quod insunt
nobis a natura ut dicit philosophus in ethicis
que seminaria virtutum insunt nobis a na-
tura sicut virtutes dicit quod 2 nobis inclinato
ad actum virtutis et hoc non vera potest
habere sunt alia cum naturaliter aliqui apti
sunt ad liberalitatem quidam sunt apti ad
20 effe[ctu] injuriam ex ira sicut consuetudo alio
2 consuetudine virtutes sicut esse perfectum quod ex
consuetudine recipitur et sic accipitur bona
politice virtutes et non est aliud quam habitus
inclinans ad bonum opus habens agendi sicut
servatur constanciam debitam ut opus
sit vel absolute constancia et districte vel tacita

ratione illorum. Et hoc modo omnes virtutes
sunt connexe. Est ergo conclusio hec
virtutes morales sunt adinvicem (Conclusio prima secundum primum modum)
connexe virtutis generalis juxta primum
modum dicendi sic deducitur et tamen
sic se habent quod omnino non potest esse sine
liberalitate illa sunt connexa adinvicem sed
virtutes morales sic se habent videlicet et
quod una non potest esse sine altera ergo etc. Prima virtutes
sunt quodam modo et generales quia
habent observari in omni operatione virtuosa.
Cum enim virtus ex hoc quod est habitus requirat
firmitatem quod etiam quod non moveatur et
quod ad fortitudinem pertinet. Ex hoc quod
est virtus habet quod ordinet et ad bonum in
quo importatur ratio recti vel debiti quod
pertinet ad iustitiam. Ex hoc autem quod moralis
habet quod modum rationis in omnibus observet
et ultra se non extendat quod pertinet
ad temperantiam. Requiritur et deinde in qualibet
virtute discretionis rectitudo quod ad
prudentiam pertinet. Et una virtus sine
altera minime esse potest. Probatur et conclusio (Probatur secundum alium modum)
secundum alium modum. Sicut nulla virtus
moralis potest esse sine prudentia et impossibile
est habere prudentiam sine virtutibus moralibus
ergo impossibile est habere unam virtutem sine alia
et per consequens virtutes sunt connexe adinvicem.
Prima pars patet et Dico omnis virtutis moralis
electio sine electio non sine prudentia ergo etc.

Nota per diffinicionem virtutis quod virtus est habitus
Ad bonam electionem duo requiruntur
electivus boni. Ad hoc quod sit bona electio
duo requiruntur. Primo ut intendat bonum
finem et hoc fit per virtutem moralem quia
virtus talis inclinat ad bonum sicut ad
finem. 2o ut homo recte accipiat ea que
pertinent ad finem. Ad hoc autem requiritur
consilium pro inquisicione, requiritur iudicium,
requiritur preceptum ad execucionem. Et ad
finem consecucionem. Consiliari autem iudicare
et precipere sunt actus prudencie. Ergo nulla virtus
moralis potest esse sine prudencia. Sed
contra ista verba quod prudencia non est sine virtutibus
moralibus probatur quia prudencia nihil aliud
est quam recta racio agibilium. Sed recta racio
agibilium non potest esse sine recta estimacione
iudicative et principiis que principia agibilium que
sunt fines virtutum. Circa autem fines virtutum
nullus potest rectam estimacionem, discrecionem
et iudicium rectum habere nisi virtutes morales
habeat. Quo recte estimet et iudicet
de fine particulari. Sicut in materia particulari virtutum sicut
concupiscencie ut concupiscencia recte iudicet esse
temperate vivendum quod est finis temperancie. Oportet
ipsum esse bene dispositum per habitum
virtutis et non in aliquo habituatum vel
male affectatum. Cum iudicium racionis ut
plurimum est conforme disposicioni agentis. Sicut
dicit Philosophus 3 Ethicorum qualis unusquisque est
in 6o Eth. 4 talis finis videtur ei et similiter ut racio
et Boecius dicit virtutes necesse esse connexas ut qui
unam caruerit ceteris careat quia sic Augustinus omnis
que recte et bene fit scilicet iuste fortiter et temperate [illegible]
actus virtuosus sit bene [illegible] dicit aliquis [illegible]
[illegible] connexionem virtutum intelligendum [illegible]
[illegible] virtute ut [illegible] proprio suo et debite [illegible]
[illegible] formidine ad [illegible]

ratio dictet et iudicet oportet esse virtutes
in prudentia et in agendo oportet autem
esse bene dispositum ad finem debitum non
solum in universali sed in particulari hoc cognoscendo
sed in particulari dictare et iudicare hoc esse
faciendum [illegible] que [illegible] non esset sine
virtutibus probatur etiam auctoritate Et primo Concdo / per aucte
per beatum Augustinum vi de trinitate c. iiii^o dicentem Augustinus
virtutes que sunt in animo humano nullo modo separantur
ab invicem quicumque enim fuerint equales in
fortitudine sunt equales et iustitia pru-
dentia et temperantia Et Bernardus li. ad Eugenium Bernardus
sec aut Adiste quedam firmissima connexione
virtutes sibi alteram pendere ex altera
modo enim in ea virtute prudentia caret
prudentiam movet fortitudo tenendam
temperantia possidet. Et Ieronimus in testa- Cicero
mentum quicumque unam [illegible] virtutem co-
fessus es te non habere nullam necesse
est te habiturum omnes etc.
Contra primo virtutes morales
sunt esse complete et perfecte non est con-
veniens quod una possit esse sine alia
quo probatur per rationem Et Ambrosius super Lucam Ambrosius
dicit Connexe sibi sunt concatenateque
virtutes ut qui unam habet plures habere
videatur et [illegible] Gregorius ait una virtus Gregorius
sine aliis aut omnino nulla est aut imperfecta etc.
Contra secundo virtutes morales
sunt esse imperfecte non sunt connexe quia una
potest esse sine alia quia [illegible]
Prudentia est habitus cum recta ratione activus
circa hominis bona et mala vi^o Ethicorum

vel ex consuetudine et operum exercitio
aliquis est inclinatus ad unam virtutem
quia tamen non est inclinatus ad aliam
Correlarium 3m In virtutes gratuite sic
connexe existunt ut qui habet unam habet omnes
secundum Augustinum dicentem semper est a deo
[illegible] specialis venia [illegible] quod omnem [illegible]
veniam petit [illegible] unam virtutem excellentem
petere [illegible] accipit veniam secundum beatam virtutem
[illegible] petere excellentem [illegible] sic qui habet
unam virtutem gratuitam habet omnes ut qui
habet charitatem habet pfectam ad merendum
ergo habet omnem [illegible] [illegible] non potest mereri
[illegible] hoc est quelibet virtus [illegible] [illegible]
una [illegible] virtutem gratuitam
Correlarium [illegible] virtutes theologice
ut virtutes [illegible] haud separari
possunt [illegible] ut habens [illegible]
[illegible] deo esse charitatem qui nec actualiter nec
habitualiter [illegible] in deo nec credit
in deum [illegible] omnes habens charitatem [illegible]
deo ergo [illegible] si est non potest esse sine fide
et spe nec fides et spes ut virtutes [illegible]
[illegible] esse [illegible] charitate [illegible] omnes virtutes theologice
[illegible] esse meritoria est [illegible] fides
et spes non meritorie [illegible] [illegible]
Charitas enim teste Ambrosio est mater
virtutum [illegible] informat [illegible]
fides et spes [illegible] informes [illegible]
sunt habitus [illegible] inherentes [illegible]
[illegible] charitate ut in peccatore mortali [illegible]

Arguitur ꝛ virtutes morales inclinant
ad bonum operandum ꝫ aliquis potest habere
inclinacionem ad bonum opus sine prudencia
ergo potest hic et virtutes operari sine prudencia
probo quia talis inclinacio est in aliquo a principio
naturaliter sicut inclinatur ad castitatem ꝛ
secundum hoc inclinacio ad opus bonum potest esse
sine prudencia ꝫ talis inclinacio non est ad opus
bonum. Sed tales virtutes morales ꝫ vocantur ꝛ
virtutes naturales. Rigor autem inclinacio quanto
forcior est ad bonum tanto potest esse pe-
riculosior nisi ei prudencia adiungatur ꝛ
quia ille impetus sine cognicione est. Et nisi
adesset prudencia que diriget illum impetum
in opus rectum potest deducere in peccatum. Ut
currens quanto forcior et tanto magis le-
dit ꝛ si ipsi obstaculum. Ita si quis habet
fortem inclinacionem ad bonum nisi assit
prudencia magis ledit ꝛ ut quis est naturaliter
inclinatus ad temperanciam nisi habeat
discrecionem potest facere periculum corporis. Et
qui est liberalis a natura nisi habeat
discrecionem potest in tantum dare quod sibi no-
ceat et aliis quibus providere tenetur ꝛ
quare ipsum requirit prudencia

Arguitur ꝛ virtutes morales generantur ꝛ
generacione actuum virtutis ut patet 2o ethicorum
sed contingit aliquem operari in actibus
unius virtutis et non in actibus alterius virtutis
cum actus quibus acquiruntur ꝛ virtutes
sint diversi et distincti ut aliquis potest se exercere

in actibus unius virtutis et non in actibus aliarum
Sic aliquis potest se exercere in actibus
liberalitatis quamvis non habeat actus
convenientes ergo ille habet liberalitatem
secundum convenientiam et parva Deinde quia actibus
secundum virtutem exercitatis quasi se virtus non
est dimissa Sed cum aliquis exercet se
in actibus unius virtutis et non omnium potest
quando quasi habitus alterius manet in qua
se exercet sed ille habitus non habebit
rationem virtutis perfecte quia deficit prudentia
Et ad hoc quod aliquis [illegible] acquirat requiritur
quod homo habeat se circa omnia que in usu vite
veniunt non tamen oportet quod semper exercitat se
in actibus omnium virtutum sed requiritur quod se
virtuose habeat circa omnes actus virtutis
et hoc non potest esse sine recta ratione et
discretione que est prudentia quam sine aliis vir-
tutibus esse non potest Duplices enim sunt

virtutes sunt duplices quedam perficiunt secundum quem statum

virtutes quedam sunt que perficiunt hominem secundum quem
statum scilicet quantum ad ea que contingunt in omni vita
hominis eveniunt ut sunt passiones et actiones in
quibus homines continue versantur et ut sunt ira
et concupiscentia Et de hoc prudentia dicitur
potest cum de habere [illegible] ad re-
[illegible] at circa concupiscentias quia
deficit prudentia [illegible] concupiscentias re-
requirit et sic animales [illegible] non habent
perfectam rationem virtutis sed prudentia deficit
[illegible] at sunt virtutes morales que perficiunt

virtutes gratuite non sunt quoque [illegible]
[illegible] magis [illegible] et de virtutibus quas non
habent [illegible] de virtutibus quas habent [illegible]
non habent aliquas virtutes et aliquas [illegible]
[illegible] quod beda [illegible] intelligit et de virtutibus [illegible]
ad [illegible] et non quantum ad habitus [illegible]
[illegible] [illegible] excedunt in operibus [illegible]

horum suum statu convenientem sic magna
nimitas Et est operatio circa magnas
harum virtutum non oportet unumquemque contra
ut aliquis habeat virtutes morales sed
hoc quod habitum harum virtutum habeat
actu loquendo de virtutibus acquisitis sed
in acquisitis alius virtutibus habet istas
virtutes in potentia propinqua Et cum libe-
ralis subsistit abundantia sumptuum
et pecuniarum exercebit actus magni
ficentie de facili Unde usus liberalitatis
in donationibus mediocribus disponitur

Arguitur contra Augustinum Ad tertio dicit non
est ista vera sententia quod qui habet
unam virtutem habet omnes et qui nullam
est cum una deficit sed ista sententia
vera dicta est teste Ambrosio de vera
ac quoniam dicat contra a stoicis est ergo non
est verum quod quis licet unam virtutem habeat
omnes Et ideo negatur contra esse vera sententia
ab Augustino dicto quia non est ex sacra scriptura
probata nec probatur per auctoritatem biblicam ut
hoc sciret consistentes

Arguitur contra illa quod ex consuetudine fuisse
etiam tempore acquirunt et non possunt esse simul
quomodo sed virtutes morales sunt huiusmodi
quia acquiruntur ex consuetudine et frequenti
bene agere ad quod sequitur ergo non possunt
simul tempore acquiri Ergo virtutes morales
non dicuntur morales a consuetudine sed a more
virtutum fidem quod de quolibet confessore dicitur hic
est inventus similis illi qui conservaret legem excelsi

Responsio convenientia

374

sicut quod nos sit valere ordinatorum vel
quod valentem ordinatorum ad aliquid bene
agendi teste philosopho 2o ethicorum // esto quod in
diligant quia aliquis non habebit
virtutem nisi in recta racione et discrecione
horum actuum frequentet quod est prudencie

Utrum expulsi propter partes possint expetere bona sua ab illis qui sunt in civitate manentes

de d in lib **Noto primo** de ducere aut facere aliquam in civitate sectam propter quem unum maiorem et potenciorem pellitur nonnulli aliqui de civitate et sic bonis tam mobilibus quam inmobilibus spoliantur et privantur. Si enim iuste sunt expulsi propter eorum culpam non possunt bona amissa repetere. Cum unusquisque tenetur pati penam iuste inflictam qua sunt iuste incurrit.
x querendum x Si vero pulsi sunt iniuste sine eorum culpa et sine debito ordine iusticie possunt postea sua bona amissa repetere. Et si superiorem habuerint tunc violentos spoliatores predictos per superiorem pellant sibi restitucionem fieri. Si vero superiorem non habuerint propter hoc si valeat possit sua bona amissa recuperare. Ad quam recuperandum represaliam habere videtur. **Noto secundo** represalie est
represalia libro quod quando unus de una terra spoliatur vel quando unus de uno domino non valens consequi ius contra aliquem de alio domino recurrit ad omnem qui est sub tali domino pro satisfactione

dampnificatur ab alio de alia terra | vel
si debitum ei non solvit | tunc datur ipsi
spoliato potestas | ut satisfaciat sibi contra
quemlibet de terra illa | unde est spolia-
tor vel debitor | vel cum non sit sibi in
loco illo iusticia | ubi spoliatus est |
Concedetur sibi per presidente suo loco |
ut sibi satisfaciat contra quemlibet illius
loci | in quo dampnificatus est Sic ergo represalie dicuntur
represalie dicuntur rerum aliarum retentio
generalis | auctoritate principis | pro recompensatione
dampni dati prius indulta Et dicitur ex eo c. dampn ut represalie
prem. q. 4. Noto 3o ut represalie licite fiant requiritur
licite et iuste fiat requiritur primo ut primo
intencio eius qui represalias petit | et
optat sit iusta et recta | et ut non fiant
pro parvo et modico dampno | hoc remedium
represaliarum extraordinarium | cum sit
odiosum et subsidiarium cum iure quod
non debet dari pro modico ut ff. de pete
here. l. Secundo admoneatur princeps 2o
vel civitas | ut emendat quod a suis subditis 3o
et iniuste factum est Tercio ut constet de 4to
negligentia iusticie administrande Quarto
ut princeps et iudex illius qui dampnificavit sed debet
alterius principis | vel iudicis | ut faciat iusticiam
| quod si illius moneatur superior de civitate
qui faciet iusticiam contra hominem | vel iudicem
per quem dampnum illatum est | tunc demum | et iudex
ipsius det sententiam super negligentia | et

quinto iustitie defectum et concedat auctoritatem et expressam. Quinto ut non concedat

Sexto clericis. Sexto ut non extendat ad clericos et ecclesiasticas personas

l. vi. de iniuriis et damno dato c. et si

Septimo pignorationes. Septimo quod non fiat in personis quod innocuum est et in persona alia pro alio gravet. **Conclusio** expressa iuste de civitate expulsi possunt sua bona amissa repetere probatur quia iustum est ulcisci iniurias et per bella indicendo

Augustinus ut probatur et habetur xxiii q. ii. ca. dominus que dicit iusta bella solent diffiniri que ulciscuntur iniurias si gens vel civitas plectenda est que vel vindicare neglexerit quod a suis improbe factum est vel reddere quod per iniuriam ablatum est. Preterea quia

repetere spoliatus a raptore potest repetere et accipere ea que sibi sunt ablata quod si non liceret et non repeteret raptum et ablatum daretur malis occasio rapiendi et sic per hoc pax et unitas communitatis destrueretur. Ergo de civitate expulsi possunt repetere bona sua

9B in lra **Arguitur** quod non liceat eis repetere a [illegible] quadibus de civitate quia [illegible] de hoc quod sunt in civitate culpam non habuerunt ad eorum expulsionem et sic punirentur aliqui pro culpa alterius quod non videtur esse [illegible] Ezechiel [illegible]

no portabit filius iniquitatem patris
Sed dico quod in isto casu non punitur aliquis
pro peccato alterius sed pro suo quia maiores
et senatores videbant ea fieri ante
et favore ipsi et sic peccabant in faciendo
maioribus et principibus sunt in culpa
Item illud intelligitur de pena spiri-
tuali quantum punitur sine propria culpa
non autem de pena corporali quia sepe filii
unius pro alio punitur ut filius patris
crimen ipse pro peccato patris ... dicitur
etiam sine causa dicitur lege
punire punitur aliquis sine culpa sed
non sine causa
Ad 3 ... bellum contra eos quod sit cont
... fuerit contra plenum
... ... et sic ...
... eos est iusta et sic ...
... non sit restituenda ... in bello iusto
... non sit restituenda Sed ...
recepta non sit ... causa ... sit
... agunt sit pro ...
... ...
Ad 3 ... plenum ... mutatur ...
ordo non manet ... sed mutatur
dominium et principatus non manet ... eadem
... ad restituendum
civitatem ergo non tenetur ... et sic ... persone sua
Sed ... manet et sit ... persone ...
... ... tenetur ... ad restitutionem
... ... non tenetur
Et ... sunt alie ... non tenetur

Utrum ille qui mala fide prescripsit teneatur ad restitutionem

prescriptio quid

Noto primo prescriptio est pro[illegible] sive dominii per continuationem possessionis temporis a lege diffiniti auctoritate legum inducta capiens penam negligentibus inferens et finem litibus imponens. Similiter et diffinitur usucapio et alio [illegible] religiosum. differunt tamen

prescriptio usucapio differt

quia usucapio est in rebus mobilibus ut est persona vestis liber et sella et completur triennio prescriptio vero in rebus immobilibus ut domo agro castro et [illegible] et bonis incorporalibus ut in servitutibus [illegible] et [illegible] ut [illegible] de causa [illegible] et [illegible] In ecclesia dicitur

dominii

vel [illegible] diffinitione sua sive dominii quod per [illegible] dicitur [illegible] est possessorem [illegible] per [illegible] de re sua [illegible] et ad vota disponere [illegible] fernando vel alienando dicitur per continuationem

per continuationem possessionis

possessionis ubi innuitur titulus quo res [illegible] possidetur [illegible] requiritur [illegible] puta venditionis vel donationis vel hereditarie successionis permutationis [illegible] sola possessionis continuatio dat titulum [illegible] alia que ad hoc requiruntur [illegible] dicitur quia

tempus

lege diffinito lego cum determinat tpa
quibus erat pscriptio et mag tempus no
sufficiat Secundo ante legem usum ca-
piens ubi tangit z casus ad pscri-
ptionem requirendos ut oia oportet in pre-
scriptione occurrere et sunt quas lex determinat
ad esse debere Tertio ultimo in
diffinitione pena negligentibus inferri
et sine lenibus imponens ubi tangit ca
finales pscriptionis ut quia pscriptio a
iure e concessa Et ideo ista lex
cum est duplex una ut pax quia
ress... ca finet et ocurrunt ... morta-
lium litium extinctionem Alia ut negligentes
in rebus suis negligencia ... redundat
in ... possessionum et distrahant
in ... debitam servant
...
Nota 2o ad pscriptionem legittimam
quatuor requiruntur scilicet ... et hoc
primo continuatio pscriptionis ... qui
pscribit p tempus a lege diffinitum
ut toto illo tpe sit interruptione sit pos-
sessio ... tempus ... a
lege ... hoc diffinitum ... lege
... est ... anni inter ...
absentes et ... anni inter presentes
in pscriptione longissimi tpis ...
... anni ... ubi ...
Et hoc intelligit contra ... et pri-
vatas psonas ... contra ...

Item ... possideat ... tempus ut ... qui cum alieno
nomine possidet ut coloni et qui precario et hmi-
... possident

Ante legem

penam negligen

pscriptio ... 2 ...

ad pscriptionem quatuor requiruntur

pa ...

pscribi neque ab alia ecclesia neque a
laicis nisi spacio xl. annorum Contra
vero ecclesiam romanam spacio centum annorum
Et intellige ~~[illegible]~~ presentes in eadem
provincia consistentes vel in eadem ciuitate
20 bona fides Secundum est bona fides que est quod credit
possidens rem quam pscribit et rem quam
possidet credat esse suam et credat
tradentem esse dominum vel habere ius alie-
nandi et sic erret in facto non in iure Et
hec bona fides requiritur per totum tempus pre-
scriptionis extra de prescriptionibus vigilanti
Mala autem fides presumitur si denunciet[ur]
emptori ne emat vel quod interdicatur con-
tra legem extra de Agri et cens. quicumque
vel si emat a fure predatore raptore vel
collusione vel quod emat a prodigo vel
[illegible] seu aliis quibus bonis inter-
dictum est Dicit qui emit a talibus et
talia [illegible] habenda e vehementius
suspicabilis rationabiliter propter personam ven-
dentem aut rem vendendam aut etiam
propter plus inequalitatem Dicitur etiam
malam habere fidem qui dolo ven-
ditorem induxit ad vendendum vel
qui ab illo emit quem vendere non posse
sciebat scilicet a pupillo sine auctore tutore
Aut a tutore falso quem sciebat non
30 iustus titulus esse tutorem Tertium est iustus titu-
lus Dicitur autem iustus titulus omnis
actus scilicet qui solet acquirere dominium vel f

verus dns tradat rem / Aut qr solvit p(ro)
ei ut debitu(m) / Aut qr emit / Aut qr est
heres institutus / Aut intra res here
ditarias habuit / Aut donatu(m) e(st) ei
/ Aut p(er) trasactione(m) recepit / sive pro
derelicto habita occupavit / Aut legatu(m)
ei est sibi / Aut datu(m) e(st) ei i(n) dote
ex p(ar)te uxoris / Aut p(er) so(cie)tate(m) i(n) q(ua)ndo
duor(um) societate soluta dividit p(er)
bona / facta divisione cedit i(n) p(ar)tem
alteri aliquid co(mmun)e q(uo)d bona fide pos-
sidebat alterum res / Secundum est ut
res no(n) sit viciosa / Quod fit q(uan)do res vi-
ciosa s(ci)l(icet) e(st) furtiva vel vi possessa q(ui)a
no(n) solu(m) fur vel raptor sed nec ullus alius
s(ecun)d(u)m ab eis emerit vel aliter bona
fide acceperit p(re)scribe(re) p(otes)t / vel usucape(re)
et hoc nisi vicium purgatum fuerit
Noto 3o q(uod) ac p(re)dictis rebus omnib(us)
acto p(re)scribi p(otes)t ex co(mmun)i Ad autem
quedam q(ue) p(re)scribi non
possunt z ex ... utro qre
fuit p(ri)mus natus ... Auget p(re)tium
p(re)scribit z qr ... l(ibe)rtatis
... fuit ... co(n)stituta ...
infelicem detinet ... alligatam.
Ite(m) ... consuetudine / Item ... ...
de consuetudine p(re)scribi no(n) p(otes)t / decime / ...
... p(re)scribi no(n) p(otes)t / loca religiosa / q(ue) no
oblaciones / ... p(otes)t possidere
p(otes)t p(re)scribi a laicis / ... et de an
non p(otes)t de iure qui ... Et hoc verum est de
...

3° contra obedienciam

4to limites

5to ho liber de personis

7o via publica

8 aqueductus

nono principi tributa

10 res sacre

lamas non quesitis. Tercio contra obedi:
enciam visitacionem et procuracionem que
debetur racione visitacionis ut in c. cum
non liceat et c. cum ex officio de prescr-
ipcione non potest prescribi licet vel quod ad
habet limitum capitum provinciarum
vel parrochiarum Quinto libertate ho pro
fectus possessis Sexto publice functiones
hic personales agrorum non potest prescribi
a colonis Septimo via publica non potest
prescribi ex non usu [illegible] ductione aque
ducte et alia similia ad publicum usum
civitatis destinata Nono reservata
principi in signum subiectionis [illegible] ut tri:
butum et similia prescribi non potest Decimo
res que lege simpliciter prohibet alienari
ut res sacre et res dotales et hoc
decimo si prohibet alienari sine certa so-
lemnitate non supplicat Undecimo res que
possidet alieno nomine prescribi non potest
ut vendat Duodecimo res empta ab
eo cui est administracio vel a prodigo [illegible]
[illegible] Tredecimo res ignorata [illegible]
[illegible] esse suam prescribi non potest [illegible] con
ignorantem non currit prescripcio Quar-
todecimo res [illegible] in impedito
a lege [illegible] sua defendere contra eum
non currit prescripcio [illegible] ut fuerit in mora
petendi absolucionem Nota
Nota [illegible] quod [illegible] in [illegible] potest [illegible]
hanc questionem esse dubitatem [illegible]

Aliquis dominus [illegible] in aliqua villa de facto iusto [illegible]
[illegible] alicui vasallo suo [illegible]
domum [illegible] fuisse [illegible] possessore illius ville et [illegible]
vasallus bona fide et [illegible] possedit per
totum tempus [illegible]
ad prescribendum [illegible] ad prescribendum [illegible]

ius civile et ius canonicum et hoc
spectantes racionem dicit esse quod diverso
fine ius enim civile et legislatores
intendit finem scilicet salutem rei publice
pacem conservare et nil curat sed fir-
mare concordiam que impediretur
si prescripcio non curret quoniam cum vellet
potest venire et dicere quomodo res ista
fuit mea ideo secundum ius civile prescripcio
tenet firmiter ad prestandam inten-
dit salutem animarum et quietem consci-
encie at in peccato salvari potest nec peni-
tere de dampno et de aliquo rem alie-
nam retinendo vel de dampno non satisfa-
ciendo ideo ius canonicum contrarium
dicit est ergo Conclusio prima
Si quis prescribat bona fide possi-
dendo non tenetur ad restitucionem sed cum
sciebat alienum fuisse post prescripcionem
probat tamen tenetur restituere rem
suam in qua habet plenum dominium unde pro iure
fra rem post prescripcionem completam quod cum
inalibet parte que habuit bonam
fidem facta est sua unde pro iure ergo
non tenetur eam restituere licet non bene
quia lex potest aliquem privare et negli-
gentia punire in re sua et alteri dare
et concedere lege et iure prescripcionis
Conclusio secunda qui mala fide
prescribit tenetur emendare et satis-
facere reddendo dampnum quod intulit

Item si in eo tempore veniret aliquis et ostenderet fuisse suum hoc
bis(?) tempore veniret aliquis et inveniret vasallum qui eam
eorum fuisse et non tenetur eam restituere quia eam
possidet actualiter licet non teneatur eam restituere quia eam
iurisdiccionem possidendo tribuit ius canonicum et civile
non tenetur restituere illud quod sic possidet

per quod quaeritur de praescribentibus dicitur ing-
dianti studio attendendum est hic male
fidei possessorem sunt in quibus alterum
scilicet illa antiqua dicendi possessio in-
veniat aliquem male fidei possessorem
nisi respiciunt quod se aliena vo-
luerit possidere Cum bone fidei pos-
sessor dici non possit et e converso quod
possessor Quia vero ubi dicitur tantum duo quibus
bone fidei possessor redditur scilicet quod
quod se possidere ignorat alienum
Cum vero sciverit nec ab aliena pos-
sessione recesserit tunc male fidei
habebit et tunc iuste possidere vocatur
-bitur et quae tenet reddere quod iniuste
possedit
Contra primum ... recte et iuste
lex praescriptionis in republica est constituta
probatur illud recte et iuste in republica
constitutum est quod est utile ad pacifica-
tionem subditorum lex praescriptionis est
huiusmodi quia lege praescriptionis dominus rei
negligente ubi negligit in praescriptione
et usucapione transfertur in occupatorem
constitutio admodum utilis est ad paci-
ficam et quietem pacificationem subditorum
quia si non transferretur dominium in
occupatorem et res maneret apud primum
possessorem futuris temporibus iste qui neglexit
vel res eius repeteret rem neglectam
ab alio futuris temporibus tempore occupata litem

immortales surrexerunt quam magis
esset derogare Et nec dominium
rerum perpetuo sufficientes habere fuit
obstante longitudine temporis Et ex
talibus litibus propterea contenciones et
odia essent inter litigantes quibus
pax et tranquillitas reipublice tur-
baretur Ideo iuste lex prescriptionis est
instituta qua ante dominus fit iustus
unde Ex. de prescriptione c. vigilanti
Ex hoc sicut enim legislator soli inter
debitorum misericordiam sequitur et laus
eius circa eorum et assumptionem primus ter-
renali vel quadam temporali prescriptionem
rigorem legis imposuit
Corollarium 2m Dominium rerum aliquarum
et legitime prescribit plenum
iuste et dominium acquirit ita acquirens
rursus rem instantem diuturnis temporis con-
rem suam acquirit eiusdem legis plenum domi-
nium acquirit ea quod dicta habet
ita rem quia ipsum ea quod non est de iure pos-
sessorem alienum non est de iure pos-
sidet et hoc ac iure possidet et quod iuste
acquirens rem titulo iusto pre-
scriptionis acquirit ea sua iustam formam
constitucionem secundum constitutionem imperatorum
C. de prescriptionibus haec dist. viii c. quo
iure dicit et ut verba Augustini super Jo. Augustinus
iura humana iura imperatorum sunt quia iura
iura humana per imperatores et rectores
seculi deus distribuit humano generi

q̃d ergo constitucõe imperatoris in acqui-
liste acquirit. Et glossa. de prescripo-
ld. Octauo habetur. Et p. q. in [illegible]
et sincera possessionem [illegible]
prescribit etiam rem furtiuam que corp[illegible]
Corsum 3 multum in foro
conscientie tenetur de mente salutis
rem legittime prescriptam restituere etiam
si per prescriptionem nouerit ea fuisse alie-
nam. sed contra tenetur restituere
rem alienam. quia hic plenum dominium rei
prescripte. sed per prescriptionem legittimam acquiritur
plenum dominium rei prescripte. ergo etc. hoc
corsum est de mente glo. in c. vigilanti
succedentibus completa prescriptione prescribere
[illegible] est sine [illegible]
possidet ergo iuste possidet. et in iuste
non tenetur restituere. Responsio
Aliud est 3 qui in mala fide possidet
tenetur ad restitucionem. nulla lex
de [illegible] qui est mala fide possessor
acquirit dominium. Codice de prescriptione
30. annorum [illegible]
longi temporis [illegible] possessori [illegible]
vt creditores [illegible] vendicaverint a
manibus possessoris [illegible]
[illegible] de foro conscientie [illegible]
de foro [illegible] et conscientie [illegible]
[illegible] de possessione [illegible]
fide [illegible] in [illegible] omnia iura
[illegible] ad restituendum [illegible]
vel ad dandum alios [illegible] legem [illegible]

tales ex tyrannice sit ipso absolvunt
a contractibus a foro iudiciali et
contentiosa et molestia.
Argumentum 2 [illegible] distribuit
tenetur ad [illegible] ergo [illegible]
non videtur posse stare in veritate [illegible]
[illegible] principes sit statuerunt de
[illegible] sicut tenet [illegible] non sit [illegible]
[illegible] tutor et defensor [illegible] ipse [illegible]
[illegible] et determinata [illegible]
[illegible] sit [illegible] a [illegible]
[illegible] certis causis puta [illegible] que
[illegible] [illegible] defensor [illegible]
[illegible] non solum est [illegible] tutor
[illegible] defensor [illegible] distributor
et defensor [illegible] et [illegible] possidere
[illegible] iuste pena aliquorum [illegible]
[illegible] ab aliquo [illegible] auferri
ab eo et [illegible] in primis [illegible]
[illegible] alterius iuste ab aliquo [illegible]
[illegible] negligentiam auferri [illegible]
[illegible] possidet et [illegible]
[illegible] bona fide [illegible] colunt
et diligenter [illegible] ad [illegible]
[illegible] negligentia [illegible] esse
[illegible] per [illegible] tempus [illegible]
[illegible] aliqua [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] repetebant [illegible]
toto illo tempore [illegible]
[illegible] [illegible] proprietatem amittit [illegible]
[illegible] merito [illegible]
quo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] puta [illegible] bonum ut [illegible]
[illegible] ne rem suam negligat sed eam diligenter
[illegible] gerat

Arguitur quod non est sufficiens satis
sed tertia parte premissa hoc non probet de-
fensione in foro conscientie sed presupposito quod hic
solum etiam a parte premissa ad vitandum
unumquodque malum futura iniuria. Item quae
sunt orari (?) supra in defensionem duorum
terminum presupposito non solum e premissa a-
mittere liberum unum malum sed eciam et a
parte restituta tempus quod quae bonum ipsum
est tercium corporis et negligencie
et premiatum fidelis diligencie
Arguitur in foro conscientie nullus sit rem
alienam detinere invito domino rei sed
prescribens detinet rem alienam invito
domino rei ergo. Respondetur quod prescribens non detinet
rem alienam sed suam quia tenet re qua
iusticia facilius (?) civilis et canonica tribuit sibi
Arguitur in foro conscientie nemo debet
locupletari cum iactura aliena sed
prescribens ditatur cum alterius dampno et
iactura ergo non iuste. Respondetur quod maior non
est ulla ratio quod dato quod aliquis mereatur
dampnum suum iactura. Tunc salva bona
conscientia potest aliquis ditari cum aliena iactura
iusta cum iacturam illius qui merebatur
iacturam illeat cum ipse prescribitur ex
sua negligencia meretur iacturam utrique
Arguitur 2 dicens prescribens aliquam rem
tenetur ad restitutionem rei probatur quia
male fidei possessor tenetur ad rei
restitucionem non obstante quacumque possessione

antiquitate sed aliquando est per completa
prescriptionem informari quod res prescripta
sit alterius dominium licet legittime ab eo ali-
enata et sic non sua quod tenetur et ad re-
restitutionem. Cum peccatum non dimittitur nisi res
aliena restituatur etc. ablata etc. 14 q.
6 c. quod scio (?) ff. quod male fidei pos-
sessor tenetur et ad restitutionem. Similiter
mala fide sine mala fidem habeat
in [illegible] prescriptionis sine completa prescriptione
mala fide quam scit rem [illegible] credit rem
esse alienam et non suam et si illam habet
ante completam prescriptionem non prescribit ut
extra de prescriptionibus [illegible] quoniam omnia
quod requisita ad prescriptionem
legittimam. Qui vero incepit habere mala
fidem post legittimam prescriptionem contra
istam ecclesiam est ideo deponenda et
exigenda quia si non deponeret tenendo
rem per prescriptionem quam credit non suam ageret
contra conscientiam erronea et sic peccaret
mortaliter et apostolus ad Romanos xiiii dicente omne quod
non est ex fide peccatum est. Ubi glossa dicit quia
facit contra conscientiam edificat ad gehennam
deposita autem ista erronea habeat
fidem bonam quod res per prescriptionem bone
fidei completa fuerat
aliena licet ante prescriptionem facta est sua et
ideo non aliena. Sed si prescriptionem non reddit sine causa
et canonice [illegible] Secundum lege civili et iure tenetur
et licet debet [illegible] bonam fidem
Arguit et illum debet prescriptionem currere
[illegible] sine culpa sed stat prescriptionem currere
contra eum cum non sit imputandum negligentia

Ut qui absens fuit ultra xx annos ex
causa racionabili / Id quod etiam notatur
alienationis rerum suarum non pervenit / Aut
captus per talem tempus quo ea sua defen
dere non potuit / Et ita si sua culpa
neglexit [illegible] talis sit tempore
perdita etiam prescriptione legittima completa
Talis enim sit petere restitutionem in
integrum usque ad iiii or annos sequentes in
quibus incepit a die sue [illegible] cessacionis
impedimenti legittimi / Ita illud [illegible]
non erat ignorantia / Ignorantia enim non
neglexit / Sed quoque negligens agere et
ille qui rem suam alienavit / propter ille
cui alienavit usu cepit / Quia talis alie
nator tenetur [illegible] ex delicto / Et sua
negligencia non facit cessare delictum
alienatoris. Quod [illegible] Ad quod [illegible] valet
prescriptio talis si sit contra quem [illegible]
sit petere restitutionem in integrum [illegible]
non valet ad hoc [illegible] [illegible] [illegible]
non tenetur restituere nisi [illegible] et
si non petatur infra tempus debitum [illegible]
[illegible] non tenebitur [illegible] si petat [illegible]
sentit Angelus in summa [illegible] Gabriel.
Utrum ille qui rem consumpsit
teneatur ad restitutionem eius
restitucio Noto primo restitucio est rem
statuere in pristinum statum / et est non solum
presencia rei ablate sed etiam possessorem facere
[illegible] reddere / Et ad restitucionem [illegible]
[illegible] detinens iniuste rem fructiferam [illegible] fructus
[illegible] consequi ex re ipsa vel consequi potuisset si
[illegible] voluisset [illegible] non quod [illegible] rei solebat
colligere tenetur restituere deductis expensis
circa conservacionem culturam et fructuum collectionem
[illegible] de iure et dampno dativo [illegible]
culpa sua

Restitucio est iusta recompensacio facta — *Restitucio quid*
alicui pro illato dampno vel pro re ablata
ipso consenciente vel invito. Dicitur pro — *dampno illato*
dampno illato quia quis dampnum infert
ubi nullam rem aufert sed ut dum impedit
aliquem ne consequatur sibi debitum. Dicitur — *consenciente*
consenciente ut in mutuo et deposito
vendicione et usura. Dicitur vel invito — *invito*
ut in rapina et furto. Ex quo sequitur
quod restitucio est actus iusticie commutative
qua fit recompensacio rei ad rem secundum — *aliquis multipliciter dampnificatus*
equalitatem valoris eiusdem. Et si aliquis
sit multipliciter dampnificatus sicut quis multipliciter
in bonis iniuste ei prius ablatis ideo — *bona anime*
multiplex est restitucio. Sunt enim bona
anime ut gracia et virtutes. Sunt et bona — *corporis*
corporis robur sanitas membrorum inte-
gritas etc. Et bona fame sicut illud Me- — *fame*
lius est nomen bonum quam unguenta preciosa
Et bona exteriora que dicuntur bona fortune — *bona exteriora*
ut divicie rerum mobilium et immobilium
Et in omnibus hiis sit quis dampnificatus iniuste
Et sic et restitucio fieri simpliciter vel
per equivalens. Noto 2o restitucio — *Restitucio est de necessitate salutis*
dampni illati iniuste est de necessitate salutis quia
restitucio dampni illati est precepta per illud
non facies furtum neque ... omnis — *Rom. 13 ... [illegible] ... mandata dei*
violacio est aliquid quia dampnificat
proximum ... est dampnum proximo
iniuste illatum. Et per consequens mandatum

Item in iniustis exaccionibus et oppressionibus pauperum
qui dant potestati simpliciter exactoribus involun-
tarie ex ... non dare se separet
... involuntarie metus et huius ... sic
exacta restituere debent

cessacio a dampno illato est restitucio e
cessacio a dampno illato ergo licet dampnum
illatum tamen diu negetur donec recom
pensetur. Cum vero dampnum recompensatur
Augustinus cessat et extinguitur. Unde Augustinus
in epistola ad macedonium. Si res aliena
propter quam peccatum est reddi possit et non
redditur penitencia non agitur sed simulatur. Si
autem veraciter agitur non remittitur peccatum
nisi restituatur ablatum. Verba Grego
rii in registro moralium tractatus
inquit non remittitur peccatum nisi resti
tuatur ablatum hoc est nisi voluntas sit
eius restituendi esset dum possibilitas
et opportunitas adesset patet sequens
[illegible] confessor [illegible] retinet ab
vel per veris heredibus aut domino si super
sit aut si fieri nequit et non sint aut
ignorantur in pios usus referatur ablatum
Conclusio Cum rem quis scit
alienam tenetur ad restitucionem probatur
Quicumque mala fide possidet rem aliquam
tenetur ad restitucionem quia talis prescribere
non potest [illegible] ex arte [illegible]
alienam possidet et retinet aliquam
mala fide cum contra leges alienam usur
pavit et retinet quod est prescriptum. Teste Tullio
in rethorica. Iniusticia est per quam
aliena surripit contra leges retinet
quare talis tenetur ad restitucionem. Cum
dum possibilitas adest quod si ob inopiam aut aliam
necessitatem restituere non posset non esset obligatus
ad restituendum durante impossibilitate quia generale
preceptum nullum obligat ad impossibile ut vide
bitur post in explanacione fidei

Justicia est constans et perpetua voluntas
jus suum unicuique reddendi seu tribuendi
Iniusticia. Unicuique qui incidit inequali-
tatem aliqua tenetur ad reintegrandam
equalitatem, sed consistens in aliena
consistit inequalitatem, ergo iniusticia
[illegible] Ethicorum inequalitas
iniusticia [illegible] ergo tenetur ad inte-
grandam equalitatem. Ad hoc quod quilibet
tenetur ad faciendum iusticiam alteri quia
in qua [illegible] consistit equalitas, quia unicuique
reddere tenetur quod suum est. Ad hoc in hoc enim
committit iniusticiam, eo quod consumpsit rem
non suam sed alienam
Argumentum, tenetur ille a quo res furata non
[illegible] in [illegible] si fuit [illegible] ex pre-
[illegible] quod ille non tenetur restituere quia
[illegible] tenetur restituere illud quod ab eo
[illegible] non fit [illegible] non habeat
[illegible] in [illegible] consumpta sit [illegible]
[illegible] sicut salus
[illegible] et pro eo ei repugnat

Utrum omnia que doctores sancti dixerunt sint a spiritu sancto

doctores sancti qui sunt

Noto primo doctores sancti hic
censendi sunt qui a deo hanc collatam
habuerunt graciam et sacram meruerunt
intelligere scripturam hac aliis inferioribus
explanare de quibus sic testatur

Damascenus

Damascenus dicens Ubi sunt prophete et aposto-
li et dignitatis successores pastores
et doctores illuminati [illegible]

graciam

hic prefecto preces lucerna et lumen fidei
divinitus splendens plenam canonicam
explanantes scripturam ea expla-
nationum posteris reliquerunt ob stultos
illuminarent et ab errore devios revocarent

Effectus gracie duo

Noto 2o effectus gracie sunt duo con-
gruentes sunt duplices quidam enim sunt

quid pro hominis vita necessarium

ad totalem vitam necessarii ut possent sine
quibus salvus esse non potest ut credere
sperare diligere precepta dei obedire
Ad hos effectus qui est habituales dispo-
sitiones hominibus necesse ut hos actus agere

quid pro certis temporibus

possint omni tempore Alii vero sunt effectus
non necessarii per totam vitam sed certis temporibus
et locis sicut facere miracula prenunciare
futura et huiusmodi Ad hos non datur habitua-
les dispositiones sed impressiones quedam sunt a deo
que cessant actu cessante [illegible] et cetera

Nota doctor qui docet vel qui 385
deputatus est ~~institutus est~~ in singulis
doctores et sunt doctores in sacra pagi
na quia sunt doctores speciales ut
quatuor doctores ecclesie et alii et
ipse sententiarum qui fuit ultimus Alii
sunt questionarii quorum in religionibus
mendicantium fuit magister Alexander de ales
a quo sanctus thomas multa recepit unde
fere quicquid scripsit in summa sua
recepit ab Alexandro de Ales. Compa
rantur autem doctores ad invicem in
expositione sacre scripture cum doctoribus
ut dicitur quod scriptura requirit sic
in expositione sua viros predictos
ingenio. 2o exercitatos studio. 3o
similes in iudicio. 4o immunes ab
affectato vicio primo quod ex opposito
alterius istorum quatuor solet facil
lime falsus intellectus presumere sibi ori
ri

vt si sit ho[mo] debilis ingenij si inert[ie]
et negligentie studij si superb[us] l[illegible] et arro-
gantis iudicij si denique fuerit infirm[us]
et depravatus ex affectu aliquo[rum]
qui exercitat illos malicia eorum [illegible]
illi [illegible] habet conditiones in dictac[ione]
bonas [illegible] si hominibus habentibus de[illegible]
[illegible] [illegible] habentem revelationem [illegible]
habentibus eam et dona gratis data
possessiones non habentibus ea celest[i-]
[illegible]

oportet iterari [illegible] iterari fuerit oportunum [illegible] in qualibet revelatione nova lux [illegible] illustrat, et in qualibet [illegible] apparere, oportet adesse no[illegible] [illegible] divine virtutis. Ad [illegible] [illegible] videt et reduci inter [illegible] sermonum interpretari cum teste Ambrosio est ut dicta illorum qui locuti sunt et vel litteras [illegible] domini dei [illegible] [illegible] doctores scilicet habuerunt

Modo tercio ex bona [illegible] ex [illegible] hora [illegible] Aliquis potest dicere verum affectu pluribus [illegible] sic quod dicit affectu movente [illegible] generali instrumento [illegible] habita [illegible] gratia. Et sic dicit Ambrosius quod omne verum a quocumque dicatur a spiritu sancto est intelligendo ut alia prima affectu [illegible] illud est verum quod nemo potest [illegible] nec aliquid facere sic nec esse locum nec [illegible] in re [illegible] licet [illegible] et [illegible] et [illegible] non habeat [illegible] [illegible] et verum dicit A deo [illegible] [illegible] quando dicere verum sic quod dicit Alio modo [illegible] movente et [illegible] 20 illud affectu movente [illegible] [illegible] facultatem [illegible] non habito affectu [illegible] [illegible] licet non habito affectu [illegible] vera [illegible] et dixit [illegible] stella ex Jacob et consurget virga de Israel et alia [illegible] Caiphas [illegible] affectu [illegible] licet non habito [illegible] deberet [illegible] quia dixit mori pro gente [illegible]

Nota [illegible] dicere verum a [illegible] est [illegible] modo [illegible]

Utrum omnia que doctores
sancti dixerunt sint a spiri-
tu sancto. Doctores enim sicut hi qui commenda-
cione quo ad multa habent meruerunt gratiam ut scri-
pturam intelligerent spiritualem quam iam interpre-
tari valeant. De quibus sic textus dicit Damas-
cenus [illegible] ergo
3o Tercio aliquis dicit verum non solum a spiritu sancto
qualiter movente nec tam specialiter sed [illegible]
influente. Sed et a spiritu sancto ipso movente
et per gratiam habitualem et sic intelligendum est
1 Corinth. xii illud apostoli 1 Corinth. xii nemo potest dicere
dominus Jesus nisi in spiritu sancto habens nullum peccatorum
et a spiritu sancto alienus dicat hoc verum dominus
Math. vii Jesus [illegible] teste Christo Math. vii non omnis qui
dicit michi domine domine intrabit in regnum celo-
rum non potest dicere vere et perfecta locucione
cordis oris et operis hoc 3o modo intelli-
gendo nisi a spiritu sancto. Quem verum dicit dominus
Jesus tunc dicit vere et sincere eum dominum Jesu
[illegible] et esse nisi [illegible] habitatione [illegible]
Conclusio dicta doctorum que sunt
[illegible] exposiciones [illegible] a spiritu sancto
sunt et ea [illegible] sed [illegible] fuit [illegible]
[illegible] 1 Corinth. xii [illegible]
1 Corinth. xii [illegible] exposicionem [illegible]
[illegible] inter dona spiritus sancti [illegible]
[illegible] a spiritu sancto [illegible] eruditio
2 Timo. iii [illegible] teste apostolo 2 ad Timotheum iii omnis scriptura
divinitus inspirata utilis est ad docendum ad
arguendum ad corripiendum ad erudiendum
[illegible] homines eruditio [illegible]

non potest esse nisi per expositorem scientem. Iero[nimus] in epistola
Unde illud psalmi 118: Declaratio ser-
monum tuorum illuminat et intellectum dat
parvulis. Hoc est expositio verborum tuorum
in sacra scriptura contentorum illuminat in-
tellectum scilicet tenebras vel ignorantie
depellendo ac veritatem cognoscere faci-
endo. Et intellectum dat parvulis, id est humilibus
ut fiat docta et salubris eorum expositio.
scientis [illegible] a [illegible]. Ad quod [illegible]
sed aliquibus [illegible] et plures ad
illa [illegible] sicut sacra scriptura
[illegible] ad quam pertinet ex-
positio [illegible] a parte [illegible]
[illegible] expositoris 1 corinth 4o
a quo eadem apostolus dicit [illegible]
animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei
spiritualis autem iudicat omnia. Sacra
scriptura est eadem a [illegible] expositio
sicut dicit Ieronimus in prologo super bibliam. Iero in plogo
[illegible] et [illegible] hanc scripturam
nobis tradidit per revelationem [illegible]
habuerit hanc apostolus ad Gala 1o dicit: Gala 1o
neque enim ab homine accepi illud neque di-
dici, sed per revelationem Iesu Christi.
[illegible] non est a [illegible]
[illegible] veritatem [illegible] in dictis Ioan 2o
[illegible] veritate [illegible] dictis
[illegible] aliquam falsitatem [illegible] non potest
et expositoribus [illegible] vel [illegible]
[illegible] dicit Aug[ustinus] Aug
[illegible] non potest esse [illegible] et habere [illegible]
ad veritatem [illegible]

dixi non aut negare non possum. Licet debeo
sic [illegible] maioribus [illegible]. Ita nulla esse
hic [illegible] constituent mecum [illegible] nulla esse
iudicio. Et alia temeritate [illegible] sed [illegible]
locuti sunt doctores dei · [illegible] que doctores [illegible] loquuntur [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] locuti [illegible] dicentes [illegible] homo
20 a scriptis · locutus est a [illegible] et sic [illegible] aliquis
aliqua veritate [illegible] dicere [illegible]
[illegible] dat [illegible] [illegible]
[illegible] multa a [illegible] si [illegible]
[illegible] voluntate [illegible] propheta
[illegible] voto suo [illegible] [illegible]
habet [illegible] et [illegible] de aliquibus
[illegible] aliquis [illegible]
a [illegible] aliquis [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] in regum vijo · [illegible] in regum vijo de
[illegible] in [illegible] est et
[illegible] a me et non iudicavit [illegible]
Aliquis et aliqua dicunt [illegible]
1 paralipo xvij · [illegible] de Nathan qui consuluit [illegible]
[illegible] templum [illegible] a deo reprehensus
est [illegible] prohibuit [illegible]
David [illegible] dei [illegible]
in sacra scriptura [illegible] [illegible]
[illegible] hoc [illegible] esset heretica [illegible]
[illegible] in [illegible] non est fidei [illegible]
[illegible] dixerit [illegible] potuerunt
[illegible] dicta expositorum [illegible]
non [illegible] [illegible] credere [illegible]
[illegible] scriptura canonica que in vetere et novo
testamento est [illegible] Augustinus ad [illegible] et habet

388

in Canone dist. xx Ecce solus cum scripturis
[illegible] qui canonica
auctoritate et doctrina sua tanquam [illegible]
[illegible] ut ullum contra sentiendo contra
audeat [illegible] Aliorum autem [illegible]
[illegible] libet scientia pollea[n]t quia de
doctrina [illegible] veritatem [illegible]
[illegible] auctoritate vel
canonibus vel [illegible] sacris quia
vero non [illegible] contradicere potuerit

Utrum aliquis possit predicare sua auctoritate ita ut liceat predicare sine licentia prelati

Notandum primo predicare est actus solum — predicatio
prelati sicut celebrare [illegible] — predicatio
laudare [illegible] dicto celebr-
[illegible] in [illegible]
[illegible] legitur [illegible]
ad sacerdotes [illegible] — Malachie
[illegible] illud Malachie [illegible] — 2
sacerdotes custodiunt scientiam et legem
[illegible] angelus domini — glossa
[illegible] dedit
[illegible] laborem
[illegible] custodiat [illegible]
[illegible] ut custodiat [illegible] et sicut [illegible] — 1 pe[tri]
et legem [illegible] — primo
[illegible] fide
[illegible] officium
et [illegible] et [illegible] predicationis [illegible] unde
[illegible] pastorali

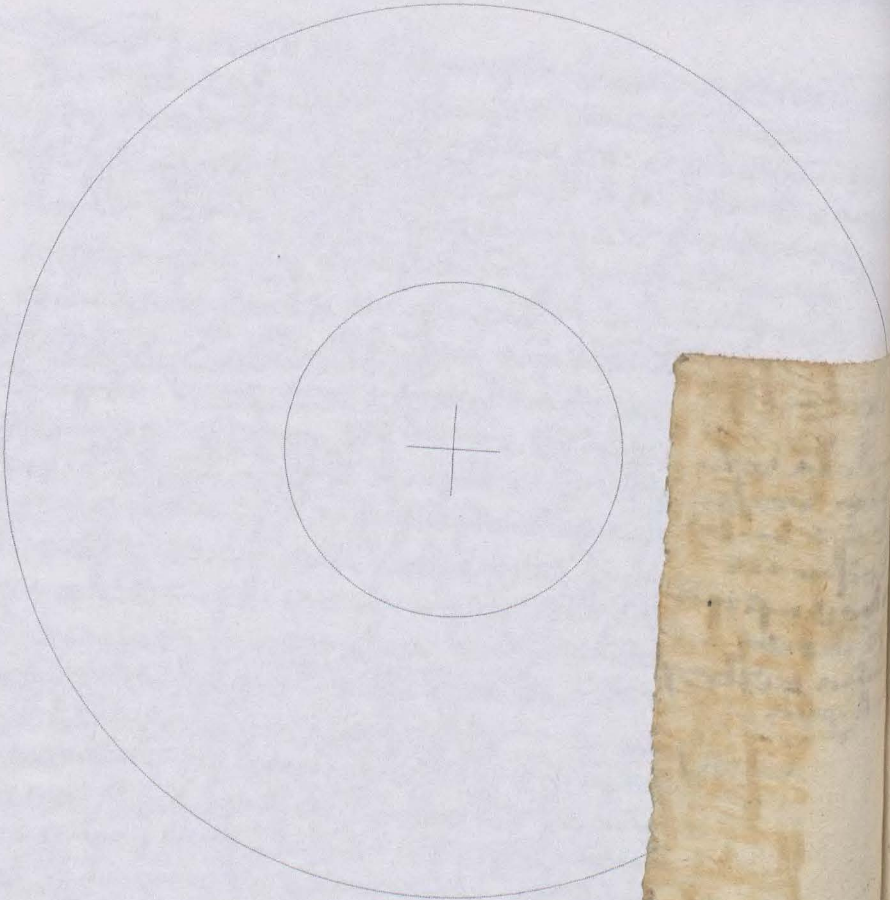
30

Ioh. xxi dominus petro curam pastorem constituens
dicit ei Ioh. xxi. pasce oues meas
scilicet verbo exemplo et oracionis
suffragio. Et Apostolus ad titum primo scribens
Ad titum primo volt episcopum esse doctorem et potentem
instruere in doctrina sana et con-
tra [illegible] arguere.

Aliqui mittuntur ad predicandum Nota 2o Aliqui mittuntur ad
predicandum primo a deo immediate ab ipso deo
per inspiracionem sicut Esa. xlviii. et
nunc dominus deus misit me et spiritus eius
[illegible] at [illegible] [illegible] Esa. 48
[illegible] Iohannes baptista
queretur ab eo quis esset dicebat
Esa. 40 Iudeis dicens ego vox clamantis
in deserto dirigite viam domini sicut dicit Esa.
Ioh. 1 [illegible] Ioh. 1 [illegible]
e veritas [illegible]
Deut. 18 Deut. 18 [illegible] habebit [illegible]
[illegible]
[illegible]
Exod. xl [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Deut. xiii [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Alio modo [illegible]
[illegible]
[illegible]
ii Corinth. viii [illegible] ii corinth. 8 [illegible]
[illegible]
[illegible] dicto fratrem [illegible] alii lucam alii
barnabam intelligunt

I corinth
14
In ecclesia volo
quinque verba
sensu meo
loqui ut
et alios instruam
quam decem
milia verborum
in lingua

389

homo perfecto. Ad predicator tenetur
habere caritatem | Via inquit
apostolus. i. corinth. xiij. Si linguis hominum
loquar et angelorum | caritatem autem non habeam
factus sum velut es sonans. s. qui
alios sonat et incitat ad bona opera et
semper consumitur. Caritas autem non habet quod
est peccatum mortale. Et non solum in caritate
sed etiam caritative debet predicare | non ex cupid
itate | vel vanitate | ut valeat reputari
[illegible] cum ipsi cupiditatem
et lucra [illegible] pseudo balaam | de quibus
predicat | significantur [illegible]
dicit petrus ij. pet. ij. Secuti sunt viam
balaam ex bosor | qui mercedem iniqui
tatis dilexit. Correptionem vero habuit sue
vesanie subiugale animal. balaam enim
cupiditate ductus venit ad maledicendum
populo israel et correptus est a asina allocuta
[illegible] Sic predicator est quem [illegible]
[illegible] a [illegible] gloria alios verbo [illegible]
vitam predicat. Unde gregorius xxiij moral.
Spiritualis predicator [illegible] debet solerti
cura se inspicere ne in eo quod recta predicat
[illegible] se extollat atque [illegible]
[illegible] loquendo accepit
sapientiam [illegible] meritis [illegible] eorum
non [illegible] se [illegible] quibus loquitur ante
[illegible] se omnibus iudicat [illegible]
[illegible] vivat [illegible] cum [illegible]
[illegible] [illegible] sed [illegible] 20
bona [illegible] requiritur in predicatore vita bona
[illegible] quod sol
vita [illegible] in sublimitate sermonis
i. corinth. ij. veni ad vos non in sublimitate sermonis
[illegible] annuncians vobis testimonium christi
aut sapientie | et predicatio mea non est in
persuasibilibus humane sapientie verbis
sed in ostensione spiritus et virtutis

refulgens sic ille refulsit in templo dei
i. vita laudabili et conversatione munda. Unde
gregorius et habetur in .q. vii. Cuius vita
despicitur restat ut eius predicatio con-
temnatur. Secundo igitur intus ad
conscientiam ut sua propria corrigant et tunc
aliena reprehendat. Tercio requiritur

3° scientia competens. scientia competens. i. petri iii° parati semper ad
satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea
fide et spe que in vobis est. oportet enim
eum docet et instruit animas eruditas con-
siderate ut pro meritis distinctam sermonem possit
aptare et verbi sermonem pro audientium
incapacitate dirigere. Nota quinto

predicator caveat a falsitate. Nota quod predicator cavere debet
a falsitate in predicando et proprie
circa ea que sunt fidei vel conscientie et
ad vicia et virtutes in quibus ut dicitur
xxii. et habetur q. ii. c. si [illegible]. [illegible]
distat in tanta [illegible] vel [illegible]
[illegible] christianam [illegible] de palude
[illegible] quibus nos [illegible] legitur [illegible]
[illegible] industria diceret mendacium. [illegible]
[illegible] moriretur hec [illegible]
[illegible] causa querendi [illegible] ad

Iob 13. deum [illegible] non indiget
vestro mendacio. Sexto cavere debet

ab adulatione. ab adulatione [illegible] laudet [illegible] quibus
reprehensibilibus [illegible] placeant [illegible]
apostolos ad predicandum misit dicens

Luce 10. [illegible] per viam salutaveritis [illegible]
[illegible] malachie ii [illegible]
[illegible] quos adulando

ad ephe. iiii° [illegible] mendacium loquimini veritate
ad philipp. ii° [illegible] est qui operatur in vobis

Iob 13 [illegible] deus indiget vestro mendacio
ut pro illo loquamini dolus

ludicatis eos ut vos dimittas si vero
Tercio ut fugiat iactantiam hoc enim reddit
hominem contemptibilem unde gregorius hoc
sed ipsi doctrina arrogantiam et nesciat
humilitate docere quod sicut dicitur xlvi c. i.
Quarto a scandalis prelatorum ne unquam
eorum coram populo revelet clericus enim
infestos esse laicos quibus tradit
antiquitas ii q. vii unde predicare
sibi re eos eos et si populo placeat tamen
fratrum ultra sequatur et ne concitacio
illorum sed pro ... uno vilitas ipsorum et
augmentum irreverencie et contemptus et
gerson de predicatoribus fraternalis ne
detrahere superioribus in subditorum presencia
hoc agere quod ... nisi de sub
ha hoc agere quod efficit nisi de sub
verbum auditorum apud quos inde
inutile et rebelles munera ... inpra
eterna sermonarie ... et detractores
blandis ... cum hoc ... contemptoribus
fratrum predicatorem et ... religiosi
de ... in ... obediencie per
esse predicatoribus religiosis ne ut
scandalum ... prelatis eorum detrahant
intelligentibus ... detrahat ut
formidationem ... habet ipse ...
et si ... prelatorum in ... longe ...
et maxime ... solum clericus predicaret
Caveat ... ut ... substantia
eo ... vel ... eos ...
fugiat cumulaciones et contenciones cum aliis

4 [illegible] 4

Predicatoribus q. tertio q. [illegible] ostende
verbum. Ad nil enim utile est nisi ad
pluralitate subversionem audiencium. Sexto evitet
pluralitatem sermonis. Nimis enim cum plure
[illegible] loquatur in lege [illegible] predicatorum
sermonis qui eundem [illegible] integrabat
sermonem et verbum dei ordinatum ad quatuor
equalem consumpta. Sic in parte
sermonis sermone [illegible] efficiat [illegible] et infra
[illegible] ita ex nimia pluralitate sermo
impeditur fructus. i. audientibus ut capit
[illegible] dist. [illegible]. Set rector Septimo
levitate abstineat a levitate ne scilicet dicat verba
ociosa et fabulas ad provocandum risum.
dist. xxi. cum [illegible]. bonum predicatorem qui
provocat populum ad ludum vel ad risum licet
aliquando non sit indecens dicere aliqua re-
solatiosa ad sublevandum populum attedi-
atum moderate tamen fiat et raro.
a nominibus Octavo caveat a nominibus in discordia
parat [illegible] [illegible] de consuetudi-
[illegible] consuetudinem [illegible] unde honores
predictos reportat et fructum impediunt.
indiscreto sermone homo ne indiscrete sermone offendat. Ideo
loquatur [illegible] exhortetur [illegible] indicat
dist. xlvi [illegible] [illegible] omnes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] unde [illegible] de paulo
predicatori magno [illegible] ad instar imperiti
medici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dist. [illegible] [illegible] Quinquagesimus et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] raro loquatur [illegible] [illegible]
[illegible] verba capit [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] fructu referret [illegible] [illegible] [illegible]
semper ostendit [illegible] [illegible] ad bonum
et [illegible] exempla. [illegible]

[illegible] ad corinth. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ab aliis intelligi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lingua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Iere 22 — ora · c st adulterari
verbum dei aut aliter de illo
... est aut ex eo non spiritualia
... adulterinos fetus querere
... quadam

Nota per diversitatem temporum locorum
et hominum scripture varietate sunt ut iero-
in epistola ad Ephesios testatur heresis
ut iuxta diversitates locorum temporum
et hominum quibus diverse scripture
sunt sic diversas causas et argumenta
et origines habeat. Et quo ver. io-
in apocalipsi sua septem scribens
ecclesiis in unaquaque carpit vel ...
alia unum reprehendit vel ...
probat. Ita et sanctus paulus per singulas
ecclesias ... incedit et illius
... ad instar imperiti medici uno
collirio omnium oculos vult curare

392

Condicōes ad predicandū requisite
Digestus tempore loco persone non
celer esto / lucida sint verba non
Aspera vilia nūquam / verba pon-
tussim preme sputa cavendo / vox no[n] clam-
[illegible] · intus [illegible] moderate clam-
[illegible] vnde cum bene valet predica-
volenti

Conclusio ultima questionis [illegible] circa [illegible] 20 2
indagine [illegible] sacerdotibus [illegible]
missa a deo vel prelato predicare et
vel apostolo ad [illegible] inquit quo predicabunt si digne
missi fuerint [illegible] a deo [illegible]
[illegible] ab eo licentiam tenere [illegible] predicatores
[illegible] [illegible] totaliter [illegible] tota
[illegible] nulla [illegible] legittime et digne [illegible]
missi a [illegible] predicando et [illegible]
tota [illegible] non [illegible]
[illegible] super [illegible]
[illegible] agere [illegible] debita [illegible]
tota [illegible] non [illegible] debita [illegible]
[illegible] in illa [illegible] predicatio
[illegible] et [illegible]
[illegible] et doctrina publica tota
[illegible]
Adjungit [illegible] bonum [illegible] bonum gala vi
operemur ad omnes ad galatas vi dicit
[illegible] dum tempus habemus [illegible] bonum
[illegible] nolite deficere [illegible]
ad omnes [illegible] bonum [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] doctorum
[illegible] nos [illegible] corinth
[illegible] in ecclesia dei [illegible] i
[illegible]
[illegible] doctores [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sacerdotes nulla audeat
[illegible] ille [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] doctrine [illegible]
[illegible]
[illegible]

ccc 11

Arguit et cum propheta dicat / quemque
mandavit deus de proximo suo / ergo tenetur
eum erudire et sic quilibet potest predicare
Et 2o deus mandavit unicuique
de proximo suo / ut vivat iuxta illud
Eccli. diligit eum ut seipsum / et ut eum
erudiat predicata doctrine / et adhortare
caritative / et sic quilibet erudire proximum
suum potest ad adhortacionem [illegible] / quidquid
sit de predicatione publica in ecclesia

Utrum aliquis prohibitus a principe seculari debeat dimittere predicacionem

Noto primo quod 96 di. c. in litera quod
aliquis potest prohiberi a tyranno solo
Tyranni unde dicitur — Tyrannus a tyro quod est fortis dicitur
Et apud veteres in bona accipiebatur
parte / dicebatur enim tyrannus deus / qui
plenam habebat in subditos potestatem
Nam postea inter reges et tyrannos
aliquam habebat differentiam / sed crescente
malicia in superbe reges regnare
ceperunt / [illegible] [illegible] et in ipsos
reges [illegible] [illegible] [illegible]
et crudelissima dominacione [illegible]
[illegible] tyrannos vocant hinc est
[illegible] Ethi. [illegible] / Tyrannus est qui quod
sibi conferens est intendit / [illegible]
[illegible] ut [illegible] / qui dominatur
princeps — crudeliter [illegible] / principes autem

non equale ad eos qui [illegible]
ad iniustitiam principis eius sit optimale
et domus eo quod qui [illegible] est
et sic obtinet locum
Nota 2o [illegible] respondet ad
hanc quaestionem dupliciter [illegible] habent
distinctionem [illegible] quod predicator habet — Predicator sit [illegible] 2o
predicare [illegible] habet [illegible] solo terreno
[illegible] multitudinis [illegible] aliquem
[illegible] habet [illegible]
[illegible] audire [illegible]
predicare [illegible] sic sit moderata quod
[illegible] locus opportunus sit
[illegible] ad tyrannum impedit
ne [illegible] predicare [illegible]
Et quia [illegible] apostolos et alios sanctos — 20
predecessores [illegible] Quia at aliquem pre-
factum esse legitur [illegible] a tyranno et [illegible] cede
habet [illegible] et fugere ad alia loca
debet predicator [illegible] instabat verbo — Actuum 18
unde Actuum 18 legitur [illegible] Iudaeis esse Christum
Paulus testificans [illegible] et blasphemantibus
Iesum. Contradicentibus [illegible] vestimenta sua dixit
[illegible] excutiens [illegible] super caput vestrum [illegible]
Sanguis vester [illegible] ex hoc ad gentes vadam. Et
[illegible] migrans inde [illegible] in alia
[illegible] ad aliam [illegible] civitatis
civitatem [illegible] nomine Titi
intravit in domum [illegible] non in synagoga
in domo predicavit. Nota tertio. Aliae — Predicator si habet curam animarum
[illegible] ut [illegible]
distinctio. Quidam predicator habet [illegible] non
[illegible] habet [illegible] ita quod
[illegible] quod habet [illegible]

de cor. xi
21

Innitte x

predicare incidit ei ex natura officii et
prohibet p. [illegible] in permanere p[er]sone
ut p[er] ipat[ur] ad mortem/ nec p[er]sidet
p[ro] v/ quod debet adim[ple]re p[er]sone determinate
tunc circa curam et predicationem alteri
committere/ et se absentare quando sic
pauli ut habetur 2 ad corinth. 11 Et lu-
crat damasci p[er] fenestram in sporta
dimissus/ effugit manus p[re]positi damas-
cenorum/ Similiter fugit tunc ut glo-
sat circa de aliis bonis p[re]latis
in sedibus sedent eas committendo et
utilitatem eccl[es]ie si p[re]sentia p[er]sone ob q[uam]
[illegible] totius gregis ad p[re]latos tunc debet
ponere utilitatem et salutem corporis
salvum [illegible] sui/ et hoc gregem [illegible]
partum [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible]
tiarum/ causa si possit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]/ non tenetur ibi stare/ nec [illegible]
ponere animam suam/ nisi in casu ubi non
solum [illegible] p[er]sone [illegible] fidei
et tunc [illegible] [illegible]/ [illegible] fuga sua
sequatur destructio fidei/ et [illegible]
in [illegible]/ [illegible]/ tunc tenetur animam
[illegible] ponere/ [illegible] hoc in tali casu
est in precepto/ et fugere est malum et
peccatum mortale/ [illegible] non [illegible].
tales casus sic [illegible] in [illegible] [illegible]
consilia in casu sit in precepto/ unde si
non apparet [illegible]/ [illegible] ex eius

395

remansione tutari et fideles sunt magis
vrgere et a tamdiu ab obstinatis
infidelibus hereticis margarite
i. articuli fidei quibus est
fugiendum et alibi predicandum

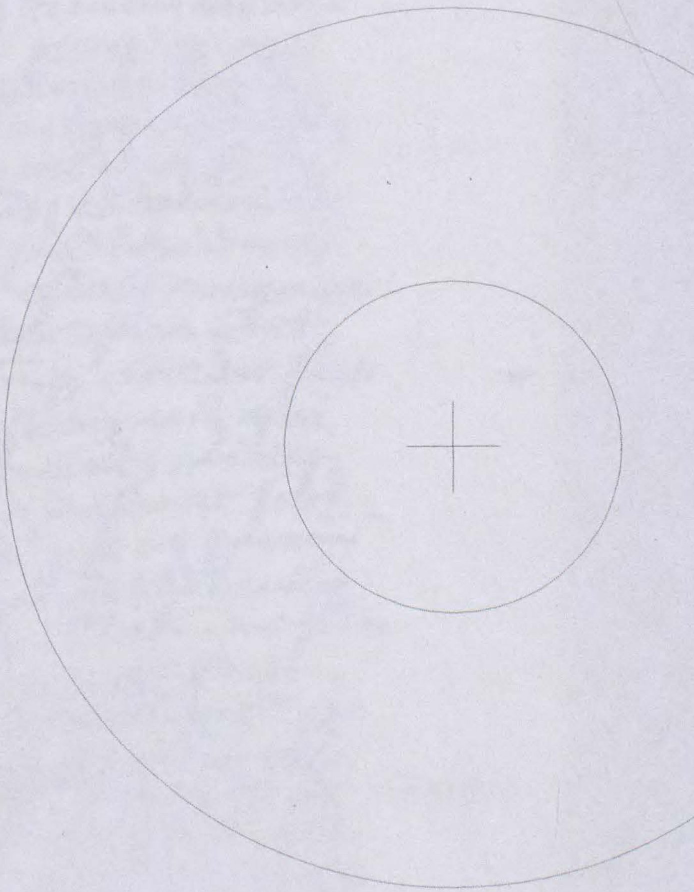
Conclusio Altissimus prohibetur a
tyranno et populo debet dimittere pre-
dicacionem ut habetur actuum x. dicit salvator   actuum x
Cum vos persequentur in una civitate   luce x
fugite in aliam. Et actuum xiii paulus
et barnabas dixerunt iudeis vobis
oportebat primum loqui verbum dei sed quia
repellitis illud et indignos vos iu-
dicatis eterne vite Ecce convertimur ad
gentes sic enim precepit nobis dominus

Argumentum quando debet dimittere
dicit salvator predicatoribus   math x
math x. nolite timere eos qui occidunt
corpus ergo timore persecucionis non debet
dimittere predicacionem Respondetur quod salvator
precepit predicare in ordinate et
precepit sic vite saluti anime unde
non timere sed iubet deus apostolis recedere   math x
et dicit Et qui non receperint vos neque
audierint sermones vestros exeuntes fo-
ras de domo vel civitate excutite
pulverem de pedibus vestris Sed ... non solum obligat
obligatum ad sermonem nos quoque christianum
quilibet tenetur confiteri fidem coram regibus

et principibus | Et quibuscumque personis
extra auctoritate tolleret | ubi
debetur | qui sic tacet quod timore pene
ut mortis peccaret mortaliter

Actuum v° — Arguitur contra Actuum v° Deo oportet
magis obedire quam hominibus quod dicit
precepit et magne plane quod dicit
i Thimo iiii° — ly Thimo iiii° | predica verbum insta
iiii° — oportune importune | Argue | obsecra |
increpa in omni patientia et doctrina
Unde quilibet plebanus ad hoc tenetur
in certis circumstantiis | ut verbum dei
xvi — predicet | et dimittat ex timore mortis
Respondetur tenetur se ingerere in periculum mortis
ut ubi ac fieret quod tenetur
Arguitur contra nullus tenetur obedire
alicui in hoc in quo peccat | sed precepto
xc — tirannorum ...
et obediendo ... peccator
...
cepto principis | sed magis ... tenetur
defendendum ... debet
... ut ...
tor ad mandata ... sacerdos
in vita conservaret et ... preterea
xc — sit tyrannus ex ... peccata
committet ... est ... Aug
Aug — alius imperator ... persequendo
devotos ... obediendo
... illud esse
petrum

396

b fuza
huiu q
inutud
pit ube
Soze du
illa 7 fu
etat effe
forte ze
iuste poss
ut debit
q̃ ex iuuil
tezi . i
otate
si iuutus
aun̄ of
dict autē
dua p̄ sola

Alio
vno
ndc
lyo
vlt
et

Utrum liceat predicato-
ribus recipere elemosinam
ab usurariis

usura

Nota primo usura est quicquid
sorti accedit sive sit pecunia | esca |
vestis | species aliqua secundum ut Am-
brosius | Et habetur xiiii q. iii.
plerique. Refugientes precepta legis
cum deberent pecuniam negociatoribus
non tamen usuras exigunt | sed de
mercibus eorum | usurarum emolumenta
percipiunt | Ideo audiant | quid lex dicat
neque inquit usuram escarum accipies
neque omnium rerum | Item esca usura est et
vestis usura est | et quodcumque sorti accedit
usura est | Item si quis instrumentum alicui
alium putet | ad negociatorem mittit
ut ab eo sibi cupellam deferat sibi
gratis | Ad caupone dicat ut pecuniam
vinum aut tritici recipiat | Ad laniam
ut hillam sibi ponat | Ad alium ut sibi
poma afferat | quodcumque sorti
accedit usura est | Et subintelligitur ex
pacto precedente | vel tacito ex intentione
precedente principaliter | vel similiter et
accipere hic sunt ... debita ... recipe
...tate ... | pecunia sic
mutuante ... | et si ...
... | et sic ... expressum
est capitale creditoribus ...
vel palliatum | hec usura ... sit

Nota

Aliquis sit mutuare dupliciter propter spem lucri
uno modo principaliter ita quod non mutuaret nisi lucrum
inde speraret hic est usura Alio modo quando sperat
lucrum secundario quia etiam si crederet non habere
ultra sortem mutuaret nihilominus propter caritatem
et ... spes non facit usurarium

nisi ita sortem et capitale rerum mutabit

Notorie usurarius dicitur sive manifestus de quo ad presens dicitur
primo qui est de iure quia convictus
vel condempnatus de usuris vel coram
iudice sponte confessus. Secundo ille qui
est notorius de facto notorietate evidentie
facti quia tenet mensam paratam
vel mutuat ad usuram in camera
omnibus volentibus licet in eius et possibile
sit eum debet extra de coha. cle. et
mulierum c. tua nos dicitur tamen ita publicus
ut merito debeat appellari notorium
in eo casu nec testes nec accusator
est necessarius. Cum hoc enim nulla possit
tergiversatione celari. Tertio usurarius
publicus dici potest qui in mortis articulo
coram sacerdote et testibus fatetur se
confessus se esse usurarium et mandavit
restitui usuras et tradidit libros
rationum hec omnia habentur in glo-
sa c. de usuris li. vi. Si autem per famam
dumtaxat aut alio a predictis ma-
nifestus sit non notorie dicitur usurarius
censendus est nec aliqua pena ipso
iure punitur. Nemo enim pro aliquo peccato
puniri debet nisi peccatum sit notorium per
sententiam iudicis sive per confessionem
factam in iure aut per evidentiam rei
que nulla tergiversatione possit celari ut
extra de coha. cleri. c. tua nos quanto sacerdotum

Usurarius [illegible] aliquis primo notorius iure

Secundo de facto

Tertio in morte [illegible] confessus publice usurarius

Extra de usuris

Quia in omnibus fere locis ita crimen
usurarum invaluit ut multi aliis nego-
tiis pretermissis quasi licite usuras
exerceant et qualiter utriusque testamenti
pagina condempnetur nequaquam attendant
ideo constituimus ut usurarii manifesti
nec ad communionem admittantur altaris
nec christianam si in hoc peccato decesserint
accipiant sepulturam sed nec oblationem
eorum quisquam accipiat qui autem acceperit
vel christiane tradiderit sepulture
et ea que acceperit reddere compellatur
et donec ad arbitrium episcopi sui satisfaciat
ab officii sui maneat executione
suspensus

Item de meretricio acquisita potest f...
elemosina non dat sacerdotem vel al...
ad altare suscipere manifeste b...
scandalum tamen propter sacerdotes et c...
et contrarium tamen propter hortare scel...
mulier decetero · Item nec offeretis m...
cedem prostibuli · nec precium c...
in domo domini dei tui
Item quod per usura acquiritur debet r...
quo est acquisitum nec potest ab ...
teneri quam datum sit
Item Si meretrix sit occulta vel p...
ipse eius oblacio recipi nec dispen...
et hoc confirmatur exemplo do...
quia suscepit a magdalena lo...
pedum et lacrimarum unguentum licet v...

Nota 2o secundum d. 6 in tra de
rapina restitutione et hoc possessorum loquitur
duplex uno o simplex t in bulla hoc modo
de usuris non potest fieri elemosina sed
de usuris. t. etc in or. habitare locare
prohibent et sacerdotes et capellanos
personis ne oblationes ab usurariis mani-
festis recipiat | quod si fecerint tenentur
ad restitutionem | etiam si usurarius esset
solvendo | Et tales donec satisfecerint
ad arbitrium episcopi manent suspensi ab
executione officii sui | quod si inde scienter
[illegible] | ut cum se palam ostendat detestari
usuraria pravitate clericum esse nec
etiam oblationes recipere a meretricibus
unde rectores | aut [illegible]
domorum si sint persone religiose | committunt
vel seculares | qui ea que sibi sub pallio pie-
tatis | ac quasi maiorum bonorum passim
usurariorum vel aliorum bona seu hereditates
suscipiunt | immo plerumque clerici in consiliis
vel confessionibus ad hoc inducunt | ut in pias
causas illas distribuant | supradictas
et causa efficaciorem tribuendo | nec cer-
ta certius valeat satisfieri | ipsi quod
ad totum illud | ad quod talem causam
prestiterit | satisfacere obligantur et in judicio
[illegible] Alios possessum loquitur de
usura in casu speciali sed aliquin ad
raptores vel usurarios vadunt eos
predicatores | ut eos ad penitentiam et

de rapina usura loquitur possessorum [illegible]

399

Nota in speciali

satisfactionem inducere valeat / licet ipse ut de
usuris concedat / maxime si apud alios
comode invenire non possit / si inducat
illos · predicatore generaliter / sive in persuasione
speciali · Extra de sen. ex. · c. Cum voluntate
[illegible] / predicatores qui penes ex-
communicatos et alios alienarum rerum deten-
tores / · predicationibus et confessionibus in-
sistunt causam vel occasionem [illegible] / ad
quos res ipse spectare noscuntur / Elemo-
sinas licite possunt ab illis recipere
precipue si aliunde non valeant · illud vero
sustentationem habere / Licet in extrema
necessitate / omnia sunt communia / Et ab omnibus
licite accipere ad sustentationem et vite
Conclusio est generaliter secundum
de rapina et usura aliter oblatio / nec
elemosina fieri potest / In casu tamen speciali
licet predicatoribus ab usurariis elemo-
sinam recipere / Textus ad premissa probat
de alieno non potest fieri oblatio neque
elemosina Eccl. xxxiiij · [illegible] / odio habens
rapinam in holocausto etc. / Ubi dicit Glossa
non vult deus quod sibi fiat oblatio de alieno
Sed quod rapinam et usuram acquirit
et alienum [illegible] / sed aliter probat
Quicumque laborat et insudat pro comodo
et utilitate alterius / licite potest ab eo sustentationem
et vite necessaria suscipere / Sed predicatores qui
predicant raptoribus usurariis monendo
eos ad restitutionem faciendam laborant
pro eorum comodo / ergo et pro salute anime ergo

Ysa. lxi
ego dominus
diligens
iudicium
et odio
habens ×

Et hoc intelligendum est ubi presbyter elemosinas
acceptam detinet [illegible] [illegible] sive
usurariam et affectu suo ut sibi in affinitate
[illegible] si forte vellet elemosinam et eo
[illegible] recepit. Contempnunt ea predi-
catores et professionem [illegible]
nale habet ut [illegible] de labore suo gen[esis] Gen. iii°
[illegible] in sudore vultus tui vesceris pane ad th. 3
[illegible] et ad th. 3. dignus est operarius cibo
suo [illegible] 1 cor. 9 nos vobis spi- 1 cor. 9
ritualia seminavimus magnum est si nos
carnalia vestra metamus

Utrum quilibet possit con-
fessiones audire de [illegible]
[illegible] domini pape sive
voluntate [illegible] prelati
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] habitum est
[illegible] de confessione [illegible] supra questione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in quo quis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel
[illegible] ne [illegible] [illegible] ad investigandum
[illegible] mala [illegible] [illegible] confessio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] instruendo
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel orando de quo [illegible] [illegible] [illegible]
et ille [illegible] [illegible] et sic [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] sive sive
[illegible] quilibet confiteri [illegible] [illegible]
clerico sive laico [illegible] [illegible] auditor
[illegible] in [illegible] est

Confeſſio quid

Noto confeſſio ſecundum Auguſtinum ſic diffi-
nitur. Confeſſio eſt latentis per
manifeſtationem vel confeſſio eſt per
quam morbus latens ſpe venie aperi-

Confeſſio diffinitur

tur. Sed et iuxta quod dicit Gabriel
ſic deſcribitur. Confeſſio ſacramentalis
eſt ſecreta delinquentis accuſacio
ſuorum commiſſorum peccatorum coram ſacerdote
iuriſdictionem in eum habente ſpe

dicitur ſacramentalis

venie conſequende. Et confeſſio ſacra-
mentalis. per hec diffinitio non datur
de confeſſione cordis que fit coram deo i.
in ſcrutinio cordis neque de illa que fit in
iudicio contencioſo ſed de ea que fit in
foro anime ſecreto. Et dicitur i. diffinitione

ſecreta

ſecreta ad excludendum confeſſionem qualem
que fit in publico. hec enim non eſt ſacramenta-
lis. et ea ſe confitentes conſequuntur poſſe
remiſſionem venialium peccatorum. Dicitur accuſacio

accuſacio

quia qui ſe coram ſacerdote excuſat non
confitetur ſed magis ſe laudat. ergo pha-
riſei bona ſua communicantis. Dicitur ſuorum

ſuorum peccatorum

peccatorum quia non dicitur eſſe accuſacio aliorum.
Dicitur coram ſacerdote ad excludendum illa

coram ſacerdote

que fit ſodali quod licet ſit quandoque utilis non in
eſt ſacramentalis cum per illa non ſit remiſſio
peccatorum virtute clavium eccleſie. Et ut magi-
ſter de palude. Coram ſacerdote fieri debet
ſcilicet in preſencia non in abſencia. per ſcriptum
ſecundum Auguſtinum non per nuncium. licet per epiſtolam
per ſcriptum dicit ſed [illegible] ſcribit peccata

sua bursaret / sed mutilorum debet ea
ore suo exprimere / nec sufficiat tra:
dere ea legenda / Et si non possit loqui et
non credit sacerdotem / non tenetur
sibi scribere / et mandare / et ille re- *predicta scilicet si vult laici scribere et mandare*
scribere et remandare absolutionem
Et utrum absolutio [illegible] utrum est
[illegible] / et clavibus [illegible] si fiet laico
et [illegible] quando [illegible] confiteri /
si non habuit sacerdotem nostratem
linguam sciret forte non tenetur / Et non
tenetur hoc confiteri / nisi sacerdoti qui
non est [illegible] de pat. Quia *iurisdictionem habere*
iurisdictionem in eum habentem / quia si fiet
terra aliena non suo iudice non est
sacramentalis [illegible] venire consequendo
[illegible] sacramentalis confessione / quia est perti-
[illegible] concludendo / et confessio facta
propter falsitatem et mendacium confitentis
[illegible] desperacionem / Aut [illegible] se
accusantibus / [illegible] non est sacramentalis / eo quod
[illegible] consequitur effectum sacramentalem
Nota [illegible] secundum [illegible] Scoti [illegible]
et quidam theologi / Confessio sacramentalis *Confessio sacramentalis non fit seu laico*
non fit seu laico in necessitate hoc est mortis
periculo imminente [illegible] laicus absolvere non
potest / et si absolverit non est sacramentum penitentie
[illegible] in illo casu quando tenetur confiteri laico
[illegible] venialia [illegible] mortalia / Item in co:
fessione laici [illegible] revelare [illegible] peccatorum
[illegible] laico secreto / propter verecundiam que
est una pena debita peccato / et magna pars

sanctificatores Quarta propter consilium obtinendum
et propter humilitatem / et in signum quod
facit quod in se est / patet consilium sacerdotis
si eius copiam habet Et propter hoc sunt
consulti ab angelis / et a magistro . Ecclesiastici
dicit xxxii Et propter hoc eos autem ad hoc
sensatos debet intelligi tempus consilium et
non preceptum Quia dicit beda . quod forte vi-
lius esset non accusare se laico / si ipse
posset equalem habere verecundiam apud
se / recogitando eadem peccata / et si sibi ipsi
posset equaliter salubriter consulere / quam laicus
ille Et forte quod non dixit accusando
laico diffamare se [illegible]
causas / et sic in se accusando petere
nisi simplicitas excuset

Proprius sacerdos dicitur quattuor modis primo non inferior

Notandum quod proprius sacerdos potest dici
quattuor modis Primo Aliquis dicitur proprius
sacerdos illorum qui habet jurisdictionem
ordinariam non inferiorem ut est curatus

2o modo prelati

Secundo qui habet precedentiam ordinariam
non parochialem sicut episcopus Tertio qui

3o modo excellentia

habet jurisdictionem non excellentie sicut hic
modo papa dicitur sacerdos proprius christi-

quo ad iurisdictionem delegata

anorum omnium Quarto qui habet jurisdicti-
onem delegatam vel commissionem ab
aliquo / ut a papa vel episcopo vel a curato
Et isto modo mendicantes et maxime fratres
minores et predicatores / sunt proprii sacerdotes

qui habet iurisdictionem a summo pontifice
Quinto item sacerdos dicitur ex permis- — *quinto ex permissione*
sione et ex causa quia dispensatione ecclesie
sicut quem habet licentiam a suo prelato eligendi
sibi priores sacerdotes ut sunt episcopi et
abbates. Sexto dicitur item sacerdos — *Sexto ex necessitate*
ex necessitate ut est in articulo mortis
in tali quibus sacerdos potest quilibet
peccatorem audire confessionem et absolvere
ab omnibus peccatis casibus et [illegible] quantumcumque
ut [illegible] ordinem confessionem [illegible]
in glo. [illegible] in c. [illegible]
tali casu nisi sit periculum procrastinationis — *quando licet confiteri heretico sacerdoti*
in [illegible] sit confessio facta heretico sacerdoti
et excommunicato dicit [illegible] et absolvere
ab ipsis si alius sacerdos habetur
[illegible] sit paratus audire quia indurare
[illegible] talem actum non licet [illegible] quo
[illegible] mortale peccatum nisi sit paratus [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] in aliquo ut [illegible] tenetur
[illegible] actu [illegible] ut [illegible]
[illegible] utrumque suo officio
mortale peccatum. Secundo si [illegible] in
aliquo casu. hoc est [illegible]
licet sic baptizare in articulo mortis
ideo in tali casu tales sacerdotes [illegible] ab
solvunt quia potestas clavium [illegible] absolvendi
a peccato et ex consequenti [illegible] ad
[illegible] et ad gratiam [illegible]
[illegible] applicaretur actus [illegible]

alteri sedat z in characterem sacerdo-
talem cum quidem e indelebilis et cum
ab ecclia in tali sit ligata taliter
in tali casu non est necessarium non solum
legis positive ut ex de [illegible]
non est et semper de [illegible]
a tali sit quod baptisma tempore [illegible]
[illegible] et ipsa sit sacrum [illegible]

Conclusio Aliquis sit confessor
Audire de indulgentia pape [illegible]
voluntate [illegible]
ex indulgentia [illegible] commissione [illegible]
[illegible] ex indulgentia et commissione
[illegible]

Legi: ultro

[illegible]

pt

Epi possunt instituere coadiutores et
coadiutores cooperatores non solum
in predicatione verum etiam in audi-
endis confessionibus et penitentiis iniungendis

Correlarium primum Confessio sa-
cramentalis soli sacerdoti est facienda
per Augustinum de penitentia dist. vi. Qui
vult peccata confiteri querat sacerdotem sci-
entem solvere et ligare ne cum ne-
gligens cadat. Habet enim sacerdotibus
potestas solvendi et ligandi in confessione ge-

Correlarium 2m Non quilibet sacerdos
potest absolvere quoslibet peccatores a quibus pecca-
tis nulla potest persona ante absolvere nisi
sibi sit aliquo modo subdita quia actus
quibuslibet iudicium materiam requirit. Et absolvere
licet sacramentalis sit iudicium aliquod sed
iudicium non est nisi in subditos et infe-
riores. Non enim potest aliquis iudicare
superiorem qui non est inferior et subditus ei

Correlarium 3m Aliquis potest ante
superioris prelati absolvere subditos prelati
inferioris contra ipsius voluntatem. Preter
aliquis potest ante episcopum aliquem absolvere
contra voluntatem sui parochi. Ad absolvendum
enim requiritur prelatus sacerdotalis. Et pro-
prie dicitur episcopus immediate super presbiteros
in omnes in sua diocesi et maiorem habet
sacerdos parochialis in suos. Cum ipse
sua prelaturam habet ab episcopo. Sed at eius
summa prelaturam influit super eius subditos

uel Auri ... ego epo sit cum con-
fessiones audire / et ille eum compulit
contra voluntatem suam parrochial
archiepiscopus ... immediatum
presbiterum in dyocesi sua archiepiscopali / nisi
eo appellante / non posset alium dare
licentiam uel auctoritatem audiendi con-
fessiones contra voluntatem episcopi uel
dyocesani suffraganei haec 96 ita

Argumentum Quilibet tenetur confiteri
proprio sacerdoti ... ut patet
... sacerdos ... suos subditos presbiterum ... requirit
ad audiendum confessionem / ergo videtur quod
papa non possit indulgere / quod alius audiat
confessionem ... quod dicitur quod papa
committit audire confessionem ... sacerdos ... delegatam uel
commissam a papa / uel ab episcopo suo ...
... papa et episcopus ...
sacerdotes parrochiales ...

Argumentum papa ... indicat ... aliquam
indulgentiam ... indulgentia papae
... audiet confessionem esset ... sacerdotis ordinario ... quod hoc non
est in preiudicium ... audire
confessiones non est statutum in favorem
sacerdotum / alias esset ... infideles
... sacerdoti confiteri
... et introductum
ad salutem ... in preiudicium non sit

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

alicui nisi subtrahat et quod est in suam
usque in dubium | ipse non sit in [illegible] | sed
magis in eo augeatur | Quilibet sa-
Ad 2m cum dicitur
cerdos potest absolvere quemlibet a quolibet
peccato dicendum quod sacerdos respectu
corporis Christi veri | sic est respectu corporis
Christi mystici | sed quilibet sacerdos habet
potestatem respectu corporis veri | quia quamlibet ho-
stiam potest consecrare | ergo respectu v. corporis
mystici sic non quemlibet potest absolvere | Ad 3m
dicendum quod in ordinacione sua simul datur
presbitero potestas consecrandi | que est respectu
corporis veri | Et potestas clavium | que est re-
spectu corporis mystici | potestas enim clavium est auctoritas
iudicandi | aliud scientia [illegible] et cum celum
aperiendi [illegible] merita | vel claudendi
propter demerita | Deinde quia non est sic de
sacramento eucharistie | et de sacramento peniten-
tie | In sacramento eucharistie est materia determinata
scilicet hostia | quam dum sacerdos habet potest
consecrare verum corpus Christi | Sed in sacramento
penitentie non est materia determinata | sed Christus
non dat materiam determinatam | ergo cum
debita in foro penitentie non est absolute
peccator penitens | sed peccator penitens sub-
ditus [illegible] | scilicet voluntarie et
superiorum [illegible] | Et [illegible] sacramenti
penitentie non est absolute sacerdos | sed
sacerdos habens iurisdictionem | ergo
non habet subditum et iurisdictionem non
potest absolvere | Cum igitur nulla causa con-
mittitur clavi [illegible] ligandi ligatum ut

Corpus Christi verum est quod sumpsit ex virgine | mysticum est congregacio omnium fidelium in caritate existencium

Potestas clavium quid

Que est materia debita in foro penitentie

Et quis minister

ut precipue dicitur eo quod ecclesia non sit
manifestatum

Utrum vicarius alicuius possit vices suas committere alteri.

Vicarius quid

Vicariorum quatuor species

Secundus spe[illegible]

Tertius temporales

Quartus deputati ad certa loca

Noto primo vicarius est qui vices
alterius gerit sive in officio non con-
tentioso sive in contentioso. Et vicariorum
quatuor sunt species. Primus in foro
non contentioso. Secundus est perpetui eccle-
siarum parochialium et tales facit
episcopus ex quo subsunt curam animarum
quandoque [illegible] deputati ante
episcopum dato beneficio videlicet perpetuus
et immutabilis per c. unico de capellis
monachorum li. vi. et ille debet [illegible] anni
et ordinari ad sacerdotium infra annum.
Tertius est vicarius temporalis sive mercenarius
qui ad tempus assumitur et ad amovendum
ad nutum [illegible] et ille potest assumi a
rectore [illegible] licentia episcopi de iure quem
nisi [illegible] episcopus prohiberet [illegible]
illud et c. [illegible] sic assumpto licet
[illegible] non habebit curam animarum
[illegible] rector per viam delegationis [illegible] quamlibet
auctoritatem audiendi confessionem. Quartus
est vicarius deputatus ad aliqua promo-
vent diocesis vel loca de quibus [illegible]
[illegible] et [illegible] adiunge [illegible]
vicarios iurisdictionales [illegible]

habent ordinariam in spiritualibus ex com-
missione ut c. de officio deleg. ca. super eo
d. Item sic eciam volumus generales vicarios
servare tenorem // et eorum metas
transgredi minime valeant. Quod si
vicarius qui committitur ad omnia ma-
teria prelato non solum respectu ciuitatis
et dioecesis sed [illegible] quilibet
est [illegible] ut [illegible]. Et de eo c. ad [illegible]
[illegible] tales et prelatos
unde vicarius [illegible] committere [illegible]
non potest alii [illegible]
eius specialiter committatur ut c. si de off.
delegatoris ubi dicitur. Ceterum salua le-
gatorum sedis apostolice auctoritate. Contra
[illegible] est sed dimittere [illegible] committere
ut [illegible] absoluere aliquos dispensare
cum irregularibus vel imponere penitencias
licet de cetero alios demandare
Conclusio vicarius non potest
totam suam potestatem committere [illegible] sed potest partem
[illegible] [illegible] qualitercumque [illegible]
[illegible] commissum potestatem
[illegible] tales vicarios non potest suam
[illegible] commissam explere per se ergo potest ea
[illegible] committere in parte
Arguunt vicarius potest committere
alteri [illegible] quia superior
totam potestatem suam committit vicario suo
ut potest [illegible] totam suam
[illegible] vicarius [illegible] alteri [illegible]
potestatem committere [illegible] potest in ea [illegible]
habere [illegible]

quod de ge-
nerali ad hoc

causa / Sic ignis ab igne genitus est
id quod ignis generans [illegible] et sic in
actione naturali effectus quoque sic tota virtute
agentis naturalis / et causa producta
utputa de igne ab igne producto / Sed
post voluntatem in agente voluntario
(specialiter) in proposito superior cum ut
cum non tota sua potestatem committit
vicario / sed quantum vult et expedire
videt / 2 quod regimine [illegible] animae / et
salute fidelium

Ad 2m superior ut episcopus qui est verus
pastor non potest committere vices suas
[illegible] [illegible] dicitur diligenti agro
[illegible] [illegible] [illegible] ergo quod non
potest alteri committere [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vicarium / et committat vices
suas / ut per vicarium cognoscat [illegible]
[illegible] [illegible] perfectionem [illegible]
[illegible] [illegible]

Utrum peccatum originale traducatur / 2 per traductionem seminis

Noto primo peccatum originale est
quidam habitus inclinatus / [illegible] originaliter
[illegible] [illegible] inordinata dispositio [illegible] habet
rationem / [illegible] [illegible] [illegible] a primo
parente / et [illegible] habitus habet aliquid
[illegible] / et aliquid [illegible] sic egri-
tudo formaliter cum [illegible] defectus [illegible]

Margin notes: [illegible] [illegible] / peccatum originale [illegible] / formaliter est [illegible]

Iusticia originalis

406

priuatio originalis iusticie que est
illa rectitudo in qua fuit creatus pri-
mus homo ex qua mens et racio deo erat
subdita et vires inferiores racioni
et corpus spiritui quod donum originalis
iusticie erat ut accidens speciei humane
non ex principiis nature causatum sed diui-
no ex dono parenti collatum ut transfun-
deretur per eum in posteros quia [illegible] in multi-
tudine [illegible] tota erat in ipso unde per
[illegible] tota erat in ipso unde per
peccatum actuale viciata et ablata
sunt peccatum originalis iusticia ea opposita ut
ipsa originalis iusticia accidens speciei humane scilicet peccatum originale
accidens speciei transmisit in posteros ac-
cidens. Conuenit enim homo sibi scilicet
natura comparatur ad accidentia speciei
in specie comparatur ad actus individualia
speciei homo comparatur ad actus personales homo con-
sideratur ut [illegible] individuum Et hinc est quod
[illegible] parentum traducit
illud peccatum primorum parentum traducit et
et non alia nec contra alios hominum quia
soli per primum peccatum sublatum est bonum
quod erat per originem nature transfun-
dendum in posteros per alia actualia pecca-
ta in posteros personalis quod non
subtrahitur bonum nisi personale nec potest
transferri ad posteros [illegible] nec [illegible] nec aliorum
hominum peccata nec [illegible] nec aliorum
hominum traducuntur in posteros per propaga-
cionem quia pertinent ad actus personales
[illegible] accidencia individualia
[illegible] formaliter at peccatum originale est

materialiter est concupiscencia

peccatum originale est quedam habitualis et viciosa
concupiscencia excitans in nobis contra racionem
desideria mala

Aug. Concupiscencia que vt Aug. paruulos
facit habiles ad concupiscendum et
adultos actu concupiscentes. Et dicitur hec

Concupiscencia quid concupiscencia inordinatio potencia-
rum que in hoc attenditur quod sunt inor-

hugo dinate facte in bonum commutabile
vnde hugo li. de sacramentis parte vij dicit

peccatum originale quid peccatum originale est vicium quod nascendo
contrahimus per ignoranciam in mente et
concupiscentiam in carne

Nota 2o Bonav. d. 30 p. 2 q. 8
Cum omnes homines qui veniunt in naturam
quam contraxerunt ex adam et sic dicantur
sunt vnus homo sicut vna ciuitas dicitur
vnum corpus vnde sicut in ypostasim [illegible] ita ex
quo plures homines [illegible] sunt vnus
homo tamen ex quo sic diuisa corpora membra
et partes vnius persone singularis, ita omnes
homines sunt partes et quasi membra nature
humane. Sicut actus peccati exercitus per
aliquod membrum puta per manum vel pedes
non est voluntarius voluntate manus sed
voluntate tocius hominis in homine. Licet
et aliud commissum per manum non imputatur

x ci x ad culpam si consideratur manus
ut separata a corpore sed prout est aliquid
hominis motum a voluntate ipsius, ita
inordinacio ista nature que dicitur peccatum ori-
ginale non est voluntaria voluntate
nature vel illius determinati ex adam sed volun-
tate

ipsius adam qui movet omnes homines
descendentes ab eo per propagacionem
mocione generacionis sit voluntas unius
persone movet omnia membra ad peccatum
Et sic eciam mediante natura hominis omnes adhuc
in orbe sed quos fuerunt inquantum est
susceptiva nature infecte culpa per adam
Et sic peccatum actuale quod est peccatum
persone [illegible] traheretur ad singula membra
habuique actu personalem, ita peccatum
originale traheretur ad singulos homines
per actum nature qui est generacio Et sic [illegible]
[illegible] peccatum originalis persone. i. adam
inficit naturam sed quando [illegible] plures [illegible]
[illegible] natura viciata inficit personam
[illegible] generacio [illegible] vel in culpam
nature [illegible] voluntatem [illegible] parens
[illegible] [illegible] hominis
[illegible] cum [illegible] secundum seminalem racionem in adam
non fuerit sed in primo effectivo eo [illegible]
parente sic in [illegible] ex adam traducatur vel [illegible]
corporale [illegible] causare animam sicut in
veritate non potest sic in primo dispositio
i ipso [illegible] sic in primo [illegible] traducitur disponit
[illegible] semen [illegible] et sic ipsa anima
ad anime susceptionem Et sic [illegible] maculat et culpa
in infundi et corpori [illegible] culpa
originali
Nota 3 [illegible] peccatum parentum
traduci vel transire in plenum vel 3 [illegible]
intellige [illegible] primo [illegible]

peccatum parentum plenum 3 [illegible] proximare

Ezechiel 18 Aīa que peccaverit ipsa morietur & filius non portabit
iniquitatem patris et pater non portabit iniquitatem filii
sumat & pro peccato parentis sit hoc
promitte eterna vel temporali quo ad pe-
nam eternam nullo modo transit tamen quod aliquis
dampnaretur pro solo peccato parentis unde
Anselm. Anshel. de conceptu virginali dicit quod
parvuli non dampnantur pro culpa ade tantum
sed pro culpa propria quam habet licet non
habeat eam agendo tamen contrahendo
Sed quo ad penam temporalem peccatum patrum transit
quandoque in filios hinc Exodi XX dicit
Exodi XX dominus ad moysen Ego dominus deus tuus
fortis zelotes visitans iniquitatem
patrum in filios in terciam et quartam generacionem
20 imitacione Alio modo peccatum dicitur transire a parente
ad prolem imitacione et exemplo ut quando
ad exemplar peccatorum parentum aliquis
in sic peccatum habet. Sic peccatum diaboli
transit in genus humanum secundum illud
Sapientie 2° Sapie. 2. invidia diaboli mors intra-
vit in orbem terrarum [illegible] imitantur autem illum
qui sunt ex parte illius sed addit & quod se-
cundum hoc transit peccatum nisi in eos qui ipsos
30 confessione voluerint imitari. Tercio peccatum dicitur
transire in prolem confessione hoc sit in
secundo nova causa habet ab alia
confessione hoc modo peccatum confitendi &
in prolem a solo primo parente ita quod omnes
homines primi parentis proles consistunt &
debitores apud deum de confessione quod
et traductione est ad propositum
[illegible]
Sic peccavit adam non obediens deo sicut est corpore
constitutus animale et mortale quam perdidit quia anime et
corpore obediebat tunc ille exutus bestialis motus
concupiscendi habuit quem in se senserunt inobedientes
quod dicit vocem tuam domine audivi in paradiso et timui
eo quod nudus essem et abscondi me Cui dixit dominus quis enim
indicavit tibi quod nudus esses nisi quod ex ligno de quo
preceperam tibi ne comederes comedisti

Sabie 4o

[illegible] at diaboli morem retorquent
ordinem transgressi mundi et homin
[illegible] celsitudinem quia per temptacionem
primos parentes mandatum dei
transgredientes perdiderunt originalem
iusticiam et sic remanebat mortem
incurrendo
Quantum cum corpus ad [illegible] de fuit
compositum ex contrariis et sic natura corruptibile
per donum originalis iusticie sibi
datum a deo in statu innocencie potestat
in mori. Et si ipsi servasset morte non
intrasset. Et ipso peccato subtracta
originali iusticia in pena sui peccati
et per consequens incurrit mortem unde in
hominem [illegible] corpore humano ipse esset
[illegible] considerato statu hominis in statu
prima condicione facta e sibi penalis

Erat omnes natura filii ire de qua pa[...]
dicitur soli in eo quia non credit in filium [...]
habet vitam sed ira dei manet su[per eum]
cum non ait veniet sed manet cum [...]
omnis homo nascitur et omnes natura filii ire [...]
nati in peccato originali quod dicitur peccatum [...]
nequitiam contraxit a parentibus ex corrup[tione]
nae

Augustinus de fide ad petrum c. 21 [...] et hec
[...] dist. [...] capitula

Firmissime tene et [...] non solum homines iam
rationem utentes verum etiam parvulos qui si[ve]
in uteris matrum vivere incipiunt et
ibi moriuntur sive iam de matre
nati sine sacramento baptismi quod datur in
nomine patris et filii et spiritus sancti de
hoc seculo transeunt [...] puni[endos]
quia etsi peccatum [...] nullum
habent originalis tamen peccati damnationem
carnali conceptione et nativitate
traxerunt

Conclusio peccatum originale tra-
ducitur per seminis traductionem. Ita — 2o [illegible]
ad ro. 5o quia ut dicit Apostolus per unum hominem — 409
in hunc mundum peccatum intravit et in
omnes transit. Illo quod peccatum est in propa-
tatis omnibus aliis eo descendentibus per
viam generationis per quam ab eo carnem
viciatam contraxerit peccatum autem origi-
nale non transmittit ad posteros pro-
paganda ipsa libido quae corruptio-
neda et viciosa est in semine unde
nemo seminatur neque generatur et nascitur
hinc Augustinus de fide ad petrum diaco- — Aug.
num et habet de conse. d. 4 [illegible]
[illegible] firmissime tene et nullatenus dubi-
tes omnem hominem qui per concubitum
et mulieris concipitur cum originali
peccato nasci impietati subditum mortem
[illegible] et ob hoc natura iram filium
[illegible] de qua dicit apostolus ad ephesios — Ephe. 4o
[illegible] et nos natura filii ire sic
et ceteri [illegible] a qua nemo liberatur
nisi per fidem mediatoris hominis Jesu Christi
[illegible] peccatum nascitur et moritur [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] de semine
traducitur [illegible] decisio [illegible] peccatum originale
qui est seminis decisio [illegible] traducitur per
et [illegible] nascitur [illegible] generatio [illegible]
semine decisionem [illegible] generatio [illegible]
actu naturae ad [illegible] — In 4o de
[illegible] sit [illegible] seminis [illegible] — generatione
de generatione [illegible]

Ad morō ab aīa puis q mouet
mām ad formā acceptā hoc at
moro existens p originem a p̄o
parēte dūia p i oetis qui p genitorē
formalit ab ipo pcedunt / Et sic quē
quēadmodū inordinacōe e in natura
huāna / totam natā corrupiēs / hor
tadūt p i oes p seminē derasiones
hor qz petm originale est qd mor
dinaco nāe / quare oes ppagatur
ab adam p seminū commixtionem con-
trahūt originale petm gnaliter / nisi
sicut ex privilegio pseruantur spaliter

in traductioē peti originalis leges psiderāde Prima cōis

Vnde circa traductionē et
peti originalis contraccōm quatuor
sūt leges psiderande Prima e lex
cōis scz oium hoium dicta generalit
qui in utero matris qui lege sūt
ppagati p generationem / Et ex eis oes q(ue)
utz ex adā

2a spalis

Scda e lex spalis scz
eorum qui in utero materno sctificati
sunt qui contrahūt petm originale et
ia a sctificant Tercia e lex spalis

3a spalis et singlaris

et singularis scz qua aliqs taliter pro-
pagatus esset ex modo ppagacois ab adā
natus contrahe petm originale / nisi
pseruaret p prevenientē grām dei sin-
gularis sic punt in matre xpi

Qrta supnalis

Quarta lex e supnalis qua nemo
no est aptus natus contrahere ex modo
ppagacois sue hec dūs in pns xpo

quia ego virgo maria concepta et propa-
gata sit per carnem lege supernaturali et talis
non secundum scotum dato etiam quod ex talis parentibus
fuisset homo qui vere deus et homo fuit
[illegible] in natura humanitate fuisset conce-
ptus ex virgine adhuc non contraxisset
peccatum originale quia non fuisset naturaliter
propagatus. De peccato originali plura
habes supra in questione [illegible] articulo [illegible]
Arguitur contra ultimum quod potest ab aliquo remi-
tti [illegible] non recipit in illo. Cum nil
[illegible] quod non [illegible] philosophi .i. elemen[illegible]
dat quod non habet [illegible] parentes baptisati iam non habent
peccatum originale ergo nec filius quem nasci-
tur ex parentibus baptisatis habet peccatum [illegible]
Sed contra quod baptismum est sacramentum [illegible]
[illegible] peccatum originale [illegible]
Augustinus de fide ad petrum firmissime
tene nullo modo dubites qui [illegible] sacro bapti-
smi [illegible] de hoc [illegible] [illegible] supplicio pu-
niendos propter originale peccatum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sic [illegible] a deo originalem iusti-
tiam non solum ut [illegible] erat [illegible]
persona sed etiam ut erat principium [illegible]
[illegible] sic perdita originali iustitia
non solum adam [illegible] sed tale
[illegible] ut erat singularis persona
sed etiam ut erat principium omnium [illegible]
[illegible] sed quilibet alius baptisatus
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
Augustinus de origine anime ad renatum libro 3 [illegible] noli credere
[illegible] dicere nec docere infantes antequam baptisentur
morte preventos pervenire posse ad originalium
indulgentiam peccatorum si vis esse catholicus. Et
[illegible] ipse dominus dicit nisi quis renatus fuerit ex aqua
et spiritu sancto non potest intrare regnum celorum

Sacto

[illegible] a deo puritatem et sanctitatem
ut est singularis persona et non ami-
sit hanc originalem sanctitatem ut est principium
alterius persone. Et ideo sicut granum
purgatum a palea sic purgatum et
ut tale seminatum. Et non purgatum et ut
est alterius grani principium. Ideo licet
in se sit purgatum a palea generat
tamen aliud granum palea involutum.
Sic quia nostri parentes quamvis ista
se purgarent et personaliter non tamen
[illegible] et naturaliter. Hoc est ut debet esse
alterius nature principium. Ideo ipsi
sunt [illegible] immaculati et sancti generant
tamen prolem involutam macule originalis.
Ideo quando filius est ab adam
secundum esse nature corrupte in quo sumus
membra ade non ut secundum esse gratie quod
habemus per baptismum in quo sumus
membra christi. Sed quem sic esse quod ge-
neras iniquitate hanc originalem generat sibi similem.
Ideo adam generavit sibi similes in esse
nature destitute originali iustitia
cum debito habendi eam. Et eadem ratione
dicens eius posteri generat sibi similes
in tali defectu. Nec etiam parentes
baptisati generant filios secundum esse
gratie quo sunt membra christi. Sed secundum
esse nature corrupte quo sunt membra
ade. Quo genuit a christianis secundum
sue habet originale peccatum quod contraxit

Utrum consensus in dele-
ctationem sit peccatum
mortale

Noto primo delectacio secundum
Damascenum est motus animi consurgens
ex apprehensione obiecti quodam modo conve-
nientis. Tristicia vero est motus consurgens
ad apprehensionem obiecti per modum
disconvenientis. Et dicitur delectacio quasi
dulcis lactacio a similitudine lactancium
puerorum non trahentes. Et est duplex
quedam spiritualis quedam carnalis. Delectacio
spiritualis est que est in creatore deo
vel spiritus dei. In deo creatore quod
scilicet homo in deo dicitur delectari
considerando et contemplando suam immen-
sitatem maiestatem bonitatem et
pietatem iuxta illud ps.
bonitate et hec […] sui dei et delectatus
sum […] meorum sui dei. Delectare in domino et
et ps. 36 dabit tibi peticiones cordis tui et
carnalis […] est in aliquo
propter deum vero […]
bono alio a deo sive sit intellectuale
sive corporale delectatur et non in
illo […] sed delectacionem illam
[…] in deum reflectendo ut si quis
[…] sibi data delectatur et in quan-
tum […] in deum ad laudem suam
[…] et sui nominis exaltacionem […]

delectacio quid

Tristicia quid

delectacio duplex spiritualis

ps. 16

ps. 36

posse sperarent vel in aliqua re
magna pulchra vel admirabili visu
ducendo per ad multitudinem sensuum et admirationem
et delectationem infinite potentie
Ps. 91 et bonitatis dei iuxta illud ps. Quia
delectasti me domine in factura tua
et in operibus manuum tuarum exultabo
Et hec due delectationes spirituales non
solum peccata non sunt sed meritorie bene
fieri esse possent ut ad magnam
perfectionem hominem duceret et perfectionem
Delectatio carnalis est duplex scilicet naturalis **Nota 2o** delectatio carnalis est
duplex scilicet naturalis et voluntaria. Naturalis
est in qua quevis vis anime in suo obiecto
quod tamquam sibi bonum et conveniens appre-
hendit delectatur ut puta ratio in bene
cognoscere visus in coloribus magne
pulchris auditus in sonis melodi-
bus etc. Et proprie nihil aliud est quam na-
turalis potentie appetitive quietatio in aliquo
bono sibi convenienti amato seu desi-
derato ut posset poni exemplum in satis-
factione propter magnam sitim vel poni
propter magnam et vehementem famem. Et
hec delectatio sic considerata absolute ut
distinguitur a voluntaria de se nec
est laudabilis nec vituperabilis quia
actus ut dicatur virtuosus vel defectivus
hoc habet a ratione et voluntate
imperantibus eis imperant ut consentiunt
voluntaria. Delectatio vero voluntaria est proprie

que apprehensionem rationis sequitur.
Cum enim ratio aliquid tamquam bonum con-
veniens apprehendit, causatur in ea quidam
motus seu appetitus ad illud sic
apprehensum, quem consequitur delectatio.
Que nihil aliud est nisi quedam vo-
luntatis complacentia in eo quod sic ipsa
ratio apprehendit. Et hic motus seu
appetitus rationis est ille motus seu
appetitus quem rationales vocant et
large sumendo pro omni et delectatio-
nalis. Sed ut communiter a natura dicta
consideratur solum in genere atque
Et voluntatem regulare hoc imperatur
quod consentitur et imperatur ipsa volu-
ntas [illegible] libertate exit apprehensionem
et motum rationis sequitur vel non sequitur.
Ex quo sequitur quod talis delectatio voluntaria
dicatur ad ipsa consequitur et media
Et si illa delectatio est debite regulata, debite
commensurata ut scilicet in rem licitam et
per quantum debet et quo debet, talis
delectatio non est peccatum, ut in actu coniugali
vel alio. Et propter hoc quia talis delectatio
voluntaria sequitur rationis apprehensionem
non est debite regulata utpote
consequens non est [illegible] vel non debita
que in rem illicitam vel per debitam
mensuram vel modum excedit quod com-
muniter [illegible] procedit [illegible]
vicio fomitis [illegible]

quod et viciosa dicitur / et illa potest esse
peccatum veniale / ut in risu superfluo /
vel in verbo ocioso / quod tamen ex nimia
libidine / vel quod contemptu vel in intencione
in aliquod aliud quod de suo genere est
peccatum mortale / potest esse mortale / Et si legitur
delectacio non est morosa tamen non est
nisi veniale. Si vero morosa fuerit
est peccatum mortale / intelligendo ut dicunt
doctores quando de mora consensit in
delectacionem / et non de mora temporis / sed secundo
tamen de consensu deliberato. Hec Gerson

Cogitacio quid est

Notandum quod Cogitacio ut inquit Gerson
est prospiciens ac obliqua
vita sensibilitas ad evagacionem prona

meditacio

Meditacio est providens animi obtutus
in veritatis cognicione / seu inquisicione
vehementer occupatus

Contemplacio quid

Contemplacio
est perspicax et liber animi contuitus
in res spirituales per
[illegible] diffusus / et in
divina speculacione suspensus. Cogitacio itaque
est evagacio / que vagatur et serpit sine
labore / et fructu / in qua sepius consistit
delectacio / unde secundum doctores [illegible]

Circa cogitacionem considerandum est ne peccatum

considerandum / an habeat eam. Cogitacio est de
eo quod non est peccatum / vel saltem quod non est
mortale / sed veniale ex genere / ut
verbum ociosum / et in tali consenciendo
cogitare / vel delectari / non est peccatum
mortale / et generalis regula tenet

Gerson / Non enim nude mentem cogitaciones tangunt
personam mortaliter / sed dumtaxat cum eis consentimus
id est quando illas voluntas nostra facit / si eas cum
delectacione amplectitur / et eas adesse gaudet / quando
vero hec sibi displicent / [illegible] horrori / ac odio / nullo
est mortale non [illegible]

consensus est in veniale non est nisi veniale. Secundo considerari debet si cum huiusmodi cogitatione circa mortale potest licet veniale ex diuturnitate sibi imminet periculum casus. Et tunc si advertit et non repellit peccat mortaliter non repellendo puta vir et mulier vidua cogitat delectationem coniugalem quam habuit in matrimonio. Et delectatur in ipsa delectatione cogitatione ut presenti non peccat mortaliter. Quia si delectatur de delectatione ut presenti et manente si imminet ex hoc periculum casus vel pollutionis non repellendo cum advertit et tunc peccat mortaliter. Tercio considerari debet de delectatione in cogitando et de eo quod est mortale ex genere suo ut puta fornicari et occidere hominem propter vindictam et huiusmodi. Et tunc debet videre si cum aut placet ipsa delectatio et opere consumaret si adesset facultas et tunc est mortale. Secundo aut placet delectatio quod displicet opus quod non fecit et potius moreretur. Tercio aut veniens placet. Et tunc si imminet periculum et advertit et non repellit est mortale secundum Thomam licet non imminet periculum et non advertit. Quarto si non imminet periculum sed statim repellit sic erit veniale. Quia si statim repelleret nullum erit peccatum. Sexto considerari debet si delectatio sola est in cogitatione ita quod

2º si ita veniale

413

3º si circa mortale

6º si est sola in cogitatione

no in re cogitata puta delector de
aliqua cogitacione quia est pulcra ad-
inveniendo. Et hoc et tunc si fiet propter bonum
finem puta ut faciem de tali
peccato detestando. Et sic non est peccatum
sed potius meritorium. Quartus autem non est
propter bonum finem sed propter vanitatem
sic est veniale nisi frangeret peccatum
quia tunc pareret mortaliter non
repellendo advertens ut dictum est
supra. Secundum hanc regulam generalem dat
de cogitacionibus sanctus ... Quales-
cumque cogitaciones male occurrunt sive
de carnalitate fuerint sive de superbia
invidia ira etc. Stat diligencia ut
ab initio eis non consenciat et ut
ab contra non impleantur secundum quod est
hoc principio illo hoc est erunt peccata mortalia
primo quia cum eis resistit erunt magne
virtutis hic et in futuro remune-
racionis singulares nisi sine occasione
Noto quod peccato stante bene in littera
Consensus in delectacione potest esse dupli-
citer uno modo potest consensus in delectacionem actus
ut in aliquibus delectat et actu ipse
consentiendo in eum. Et de illo consensu non
fit questio. Certum enim est hunc consensum
esse peccatum mortale. Quia consensus in de-
lectacionem actus non potest esse nisi precedat
consensus in actum carnalem illicitum
Consensus autem in actum illicitum est peccatum

regula generalis de cogitacionibus

Consensus in delectacione potest esse duplex ... in ... ipse

mortale ergo consensus in delectationem actus
carnalis est peccatum. Alio ut sit con- — 20 in delectatione
sensus in delectationem cogitationis et hoc — cogitationis
duplex. Uno modo sit sicut consensus in simplici — in re et se
delectationem cogitationis non habendo — [illegible]
delectationem in re cogitata, ut cum quis
cogitat de bellis regis non propter
regem sed propter ipsam cogitationem. — 20
Alio modo propter se delectatio in cogitatione
et consensus in ea non propter cogitationem
sed propter rem cogitatam quae est res
illicita erit peccatum mortale. Est ergo
Conclusio Consensus in dele-
ctationem cogitationis propter rem illicitam — rem
cogitatam semper est peccatum mortale.
Hoc autem propter ipsam cogitationem ipsam
probatur quod ad secundam partem sic. Consentire
in delectationem et in usum rei illicite est peccatum
[illegible] mortale secundum Augustinum est aversio — Augustinus peccatum mortale
ab incommutabili bono et conversio indebita
ad commutabile bonum. Sed in tali de- — consensus
lectatione cogitationis [illegible] propter rem
cogitatam [illegible] ergo [illegible]
[illegible] hoc procedat nisi ex amore fori-
[illegible] probatur [illegible]
[illegible] in delectationem cogitationis est esse
[illegible] aliquem [illegible]
[illegible] debet [illegible] vel disputare
de formatione et [illegible] sibi vie
[illegible] modi quibus de formatione
[illegible] disputare potest et in
[illegible]

formatio quae dicta est [illegible]
[illegible] Augustinus de [illegible] dei [illegible] formatio
nec est adhesio cum bono commutabili postposito bono
incommutabili.

cogitacione dilata / et etiam consensus non
est peccatum mortale quod ex quo cogitacio esset
inordinata quia ... cogitacio
ipsa ... ut dicit ... 2e q. 18 ar. 8
non est peccatum mortale ... genere est
veniale tantum / ut ... mortaliter
cogitat de ea ... peccato ut
in aliquis ... de ea cogitacionis ...
... ut ...
... et dilata ... de cogitacione
fornicacionis non est de genere peccati mortalis
... est peccatum veniale ... tantum
Arguitur / Consensus in cogitacione
... illicita non est peccatum mortale ...
Augustinus de tri. c. 12 ... de peccato
est in sola morosa cogitacione
de re illicita / ... venia est
petenda pectus ... atque
dicendum / dimitte nobis debita nostra
... hoc est faciendum pro peccatis veni-
alibus ut ... testatur in Enchiridion c. ...
dicens / de cotidianis levibusque peccatis
sine quibus hec vita non ducitur / cotti-
diana oracio satisfacit ... quod non
solum pro peccatis venialibus ...
est ... pro dimissione omnium peccatorum / unde
oramus dimitte nobis debita nostra
i. omnia peccata nostra / ... omnia et singula ...
dimicta prestat ad utrumque ...
dicendum quod ... Augustinus intelligendum est
de complacencia ante consensum superiorem

Augustinus

porcionis expressit et intricatum

Utrum suspicio sit peccatum mortale

Noto primo ut ait Cicero suspicio importat opinionem mali ex levibus indiciis et signis procedentem. — Suspicio quid
Et teste Tho. 2a 2e q. 60 ar. 3 ... contingit ex tribus. Primo quidem ex hoc quod aliquis ex se ipso malus est — Suspicio fit 3bus modis
et ex hoc ipso quasi conscius sue malicie faciliter de aliis malum opinatur iuxta illud Eccl. x. In via stultus ambulans — Eccl. x
cum ipse sit insipiens omnes stultos estimat. Alio modo provenit ex hoc quod aliquis male afficitur ad alterum. Cum enim aliquis contemnit vel odit aliquem aut irascitur vel invidet ei ex levibus signis opinatur mala de eo. Cum unusquisque faciliter credit quod appetit. Tercio suspicio procedit ex longa experientia. Unde philosophus dicit 2o Rethoricorum quod senes sunt maxime suspiciosi quia multociens experti sunt aliorum defectus. Prime due cause suspicionis manifeste pertinent ad perversitatem affectus. Tercia vero causa diminuit rationem suspicionis in quantum experientia ad certitudinem proficit que est contra rationem suspicionis. Et ideo suspicio vicium quoddam importat. Et quanto magis procedit suspicio tanto magis est viciosa.

Suspicio secundum Cicero est acceptio unius partis cum formidine alterius

[Gradus suspicionis triplex lectio 31 sine] Nota 2° quod triplex est gradus
suspicionis primus quando gradus
est homo existens indubie gradus est
bonitate dubitare incipiat de aliquo
est veniale / et leve peccatum pertinet
enim ad temptationem humanam / sine qua
vita ista non ducitur et ut habetur
ut habetur in glo. super illud 1 ad Cor.
[1 Corinth 4°] 4° nolite ante tempus iudicare
[29] Secundus gradus est cum aliquis pro certo
maliciam alterius estimat ex levibus
indiciis / et hoc si fit de aliquo gravi
est peccatum mortale / sed quando non est cum
contemptu proximi veniale glo. ibidem secundum
Est ergo suspiciones ut tamen non pos-
sumus quia homines sumus iudicia tamen
est diffinitiva sive firma sententia
[30] continere debemus / Tertius gradus est
cum aliquis iudex ex suspicione
procedit ad aliquem condemnandum / et
hoc directe ad iniusticiam pertinet
unde est peccatum mortale
[iudicium duplex] Nota 2° iudicium est duplex
quoddam est iudicium de rebus sive de
[de actibus] operibus aliorum ut patet a.b. supra et male iudicat
de rebus ut qui dicit bonum esse malum
et malum esse bonum ut castitatem
religionis sermonem esse malum et econtrario
immundiciam et luxuriam esse bonum et sic de aliis
[ceteri] Aliud de motibus corporis et gestu ...
et ingressus hominis iudicat de illo

Suspicio est triplex temeraria 416
probabilis violenta. Suspicio teme-
raria de proximo ex irrationabili causa
procedit [illegible] modo est illa que facta est
[illegible] maledicorum [illegible] et
detractorum et hec suspicio [illegible] peccata
[illegible] nec [illegible] cum [illegible] [illegible]
Suspicio probabilis est que ex signis
probabilibus et verisimilibus oritur [illegible]
[illegible] suspicionem probabilem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] indicare aut [illegible] [illegible]
Suspicio violenta est que ex signis
certis et infallibilibus oritur ut si quis
videt interfectum aliquem et [illegible]
[illegible] stantem et gladium cruentum
[illegible] vagina eductum remittere in
vaginam [illegible] Est et suspicio violenta

ut si inueniat & suspectus [illegible]
in uobis [illegible] in mulda [illegible] solus in [illegible]
locis etc. [illegible] solus in locis
suspecto [illegible] suspecto [illegible] contrahendo
de furto unde si [illegible] publice [illegible]
sacerdotes non debent dare communionem
ita nec suspecto [illegible] dare eucharistiam
cum [illegible] quatuor modis [illegible] forma
ho de [illegible] in sacramentis [illegible]
testibus ut [illegible]
[illegible] etc. [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible] Aut [illegible]
[illegible]
[illegible] Aut [illegible]
suspectos [illegible]
[illegible] nona

Aliud est iudicium de persona ipsius ut — 2m de
cum aliquis iudicat de ipsa persona — persona
ipsa et potest capi dupliciter uno modo ut est — iudicium 2x
actus iustitie quo quis committit ad iudicare — primo est actus
secundum auctoritatem vel commissionem. Et de hoc non — iustitie 417
est ad propositum. Alio modo capitur iudicium — 2m de
prout aliquis ex aliquibus signis male — proximo
iudicat de proximo. Et hoc potest fieri uno — fit
modo cum evidencia facti ut cum aliquis iudi- — 1o ex
cat aliquem homicidam quia videt eum — evidencia
interficere hominem. Et illud non est peccatum — fit
Alio modo ex signis evidentibus ut si quis — 2o ex
iudicat aliquem esse fornicatorem quia eum — signis
videt cum muliere solum cum sola nudum — evidentibus
cum nuda. Et hoc [illegible] non est peccatum. Tercio — 3o ex
iudicium fit ex signis levibus. Et hoc — signis levibus
facit suspicionem. Et hii tres gradus
de quibus notabiliter predicta est. Ergo

Conclusio. Suspicio non est peccatum — Conclusio
mortale loquendo generaliter de motu suspicionis
aliquando peccatum mortale ergo non est
peccatum mortale sed suspicio est motus suspicionis
iudicium aliquando est peccatum mortale [illegible]
quando non est peccatum mortale. Patet quia
tres motus precedunt deliberationem
et rationis iudicium. Non enim quilibet
motus concupiscentie est peccatum mortale
si ex concupiscentia fuerit motus in
adulterium non est peccatum mortale nisi volun-
tatis consensus fuerit. [illegible] hec [illegible]
Suspicio est iudicium suspicionis. Sicut enim
Item qui dicit bonum malum [illegible] non suspicatur sed iudicat
Deus puniat

opinionem mali ex levibus signis / opi- — opinio quid
nio autem est acceptio unius plus in cor-
de alterius / ubi vero est formido
de parte altera non potest esse iudicium perfectum

Corollarium primum iudicium de rebus
falsum semper est peccatum mortale / ut
dicere quod dare elemosinam sit malum
quia hoc est contra quod ysa. dicit ve vobis qui — contra quod ysa.
dicitis bonum malum / et malum bonum
et proverbiorum xvii qui iustificat impium — proverbiorum xvii
et qui condempnat iustum abhominabilis est
uterque apud deum

Corollarium 2m iudicium de personis
quo quando ex levibus signis dubitare
incipit de fratris bonitate peccatum
est veniale quia tale procedit ex fragi-
litate et temptatione humana / sine qua
hec vita humana duci non potest
Augustinus in ser. domini de monte Sed certe — Augustinus
in iudicio personarum non est certum in iudi-
cio rerum / primo ergo dubitare de
fratris bonitate ex levibus signis esse
veniale / sed iudicare de rebus et opinari
proterva / que mala sunt nisi aliter appa-
reat est peccatum mortale

Corollarium 3m iudicium ex signis
levibus in corde firmatum de persona
quod sit mala / est peccatum mortale quia
ibi fit contra charitatem proximi et
bonitatem proprie est peccatum mortale / sed iudicium
Mathei vii omnia quecumque vultis ut faciant vobis
homines et vos facite illis. hec est enim
lex et prophete

Iudicare alterum uel dicere eum esse
malum si fiat ex officio iudicandi et per
testes legittimos non est peccatum. malum
[illegible] si per confessionem aut aliter sciri
possit per iudicium principibus licet per illud
pateret effugium sui suo figere sui offi-
ciis
Iudicare quia estimare alium ex apertis
signis ... que non possent bene
fieri non est ex se peccatum mortale licet
... sit ex dubietatibus peccatum veniale quantum
mortaliter ... ab aliis melioribus aut
... nimis impedit et aut dum per
... in scripturam extrahit
Iudicare alterum ... presumptione secundum
presumptiones ... peccatum vehe-
mentes non est ex se mortale licet
in affectione interiori vel exteriori
illud fiet in magnum ... dicitur
et malum

418

Nullus in vita iudicandus est tu...
dignus inferno (quia in) ſtatus operat...
ſolutis (ſcripta igitur et non persona ...
a nobis iudicanda

Zelotopia que est vehemens amo...
ſuſpicioſus nō ſatis ſidos de ...
amata et alie ſuſpiciones malivol...
ut dicit aliquis ſe putat credere ...
falli in quibus ſunt melancoli...
et quidam ex religioſis ſcrupuloſi...
credunt ſe non confirmati et ſi ſe...
confeſſi ſe liberi ſunt ut plurimum morta...
delicta delicta aut mortalia delicta
vehementer cauſa. hec Gerſon

ex laude signis i corde formatur
c. 14o. xi q. 3. Nota quod petrus mortem e- | petrus mort[illegible]
tue est actus et deordinato quecumque
charitati et diuino precepto repugnans
hinc Ambro. ait petrus est prevaricator | petrus p[illegible]
legis diuine et celestium inobedientia
preceptorum. Math. ait xxii capitulo 2 dilato | [illegible]
deum et proximum diliges proximum tuum sicut | [illegible]
te ipsum. hoc est pro eo velut ut ab aliquo
iste iudicaret / 2 iudicas hinc Aug. ait | Aug.
Aug. iniquum est ut quisque ab aliquo
decrete velit / et iudicari de se nolit | 351
est etiam contra bonitatem fidei / quia in
uno momento fit horem facere bonum
sicut fecit paulo marie magdalene / et
plerisque aliis. vnde inquit Aug. temere | Aug.
iudicius plena sunt omnia de quo
desperamus subito mutatur / et fit optimus
de quo multum presumeramus deficit / et fit
pessimus

Vtrum liceat uti sortibus in apertione librorum

Noto primo sors capitur 2 multis | Sors
modis quod pro ratione eventum vel pro aliqua | cap. multis modis
fortuna sicut est venite mittamus sor- | pro pro eventu
tes et sciamus quare hoc sit nobis | sorte pro
et miserunt sortes et cecidit sors super
Ionam et ait ieronimus diviserunt sibi vesti- | [illegible]
menta mea et super vestem meam miserunt
Sors sumitur pro fortuito aliquo eventu

diuinatio dicitur a diuino quod est augurari. diuinus autem dicitur
diuino afflatus eo quod est deo futura predicere

2o pro diuinare

Sortem secundo capitur pro sortilegio vel diuinacione, et est autem diuinacio usurpacio pronunciandi futuros euentus.

3o pro parte hereditatis

Tercio capitur pro parte vel porcione alicuius hereditatis, ut in canone dist. xxi c. cleros et cleros enim grece sors latine vel hereditas dicitur. Unde dicti sunt clerici quia de sorte domini sunt vel quia dominum partem habent. Quarto capitur pro

4to pro summa pecuniarum

tota summa pecuniarum licet de usuris sic illicitis et de quo alia possessione data pecunia sub hac forma vel condicione in pignus accepit, qui forte sua deductis expensis de fructibus iam percepit absolute possessionem restituat debitori. Licet duobus ultimis modis nihil ad propositum.

sors summa pecunie ad differenciam fenoris ut inde lucrum fiat sors dicitur

Quare quid

Nota 2o. Sors ut in proposito capitur est inquisitio occulti gerendi humana industria per aliquid a nobis factum siue rebus humanis ad nos pertinentibus vel spectantibus vel intendendis vel cognoscendis. Unde sors inquantum dicit sorte [illegible] iudicium hec est determinatio quod accipitur et aliquo ab homine facto ad inquirendum occultum aliquid sine dubium. Dicitur ab homine facto quia habere occultum ex factis ab aliis ut ab ambobus et brutis non est proprie sors, sed augurium ut si ex volatu aut cantu auium futura intimat. Aut aliquid

Quare dicitur cum aliquid fit ut eius euentu considerato aliquod occultum innotescat

aliud ut in aliquo s(upra) n(atu)ram occultum
aliquis requirit vel p(ro)gnosticatur aliqua que qua-
libus p(ro)ductis destinatis vel divisis fiende
sunt quasi signatis dispositione aliquor(um)
bacculor(um) putat se p(er) hoc habere notitiam
aut taxillo p(er) hoc q(uod) aliquis p(ro)iciat
plura vel pauciora puncta aut si p(er)spicit
ex hoc q(uod) aliquis accipit breviorem
vel longiorem aut in libri apertione
aliquid aliis occurrat ex quo divinat et
vel ex similibus quibus aliquid dubium vel
incertum iudicat et determinat. Hec
autem sunt ad tria. Aut ad inquirendum
voluntatem. Aut ad consultandum divi(nam)
quid agendum sit. Aut ad dividendum. Primo
ex primo e(st) sors. Tertia q(ue) e(st) sors diviso- Sors
ria qua cognoscitur quid cuique sit divisoria
exhibendum sive in rebus possessis sive
in dignitate et honore sive in pena.
Secunda e(st) consultoria qua inquiritur consultoria
quid agere oporteat. Tertia divina- divinatoria
toria ad divinam voluntatem inquirendam
quid futurum esse debeat sicut accidit Actuum primo
in eligendo Mathiam in locum Jude
Et cecidit sors super Mathiam. Unde
Augustinus super psalmum In manibus tuis sortes Augustinus
mee inquit. Sors non est aliquid
mali sed res in humana dubitatione
posita divinam indicans voluntatem.
nullus per sortes inquirit ea que
De opere ... industriam vel cognoscere vel ad effectum
per suam ... perducere potest ... sensibile nam videt et si quis forte
inquirat an comedat vel sit ... quod videt esse
... vel equus sorte ... horas inquirit in rebus
humanis aliqualiter ad se pertinentibus que per
... prudentiam ideo sunt cognoscere ut in
... et ... an plene a ... statu ...

ex doctore in 4a

Sortes fiunt 4or modis — Noto 3o secundum S. Th. Sortes possunt
fieri quatuor modis. Primus quando distributio
et eventus a sola fortuna expectatur
ut si mittatur sors ad determinandum in-
ter aliquos quis eorum partem accipiat aliquam
sicut in honoribus et hereditatem dividendis
[illegible] Causa in [illegible] et
[illegible] ut si [illegible] impedietate vel aliud
[illegible] non [illegible] dividere

2o Alio modo cum aliquis exquirit iudicium et
eventum actus futuri a causa naturali
ut a motu et situ stellarum ac earum
dispositione ex quibus futura et occulta
[illegible] ad mathematicos pertinet
vel ex manu [illegible] ut chiromantici
qui [illegible] manum secundum celi motum [illegible]
et hoc est superstitiosum, illicitum et prohibitum
et non [illegible] [illegible] pacto demonum

3o Tercio quando distributio et eventus rerum a de-
mone exquiritur, sicut Nabuchodonosor
fecit, Ezechielis xxi. legitur. Rex ba-
bilonis stetit in bivio in capite duarum
viarum et miscens sagittas interrogavit
idola et consuluit. Et hoc est illicitum quia
includit familiaritatem et pactum cum
demonibus.

4to Quarto quando huiusmodi eventus
expectatur a deo immediate vel medi-
antibus sanctis angelis. Hoc non est secundum
se illicitum si fiat cum reverencia, unde
proverbiis xvi. Sortes mittuntur in
sinum [illegible]

Sors non est aliquid mali sed [illegible] quod pa-
[illegible] [illegible] licet ea uti in [illegible] si [illegible]
[illegible] prius in rebus [illegible] ut in electione
ad officia ecclesiastica [illegible] est prohibita 2o ut
[illegible] fiat [illegible] 3o [illegible] eventus sortium expetitur
a deo [illegible] in magna deliberatione [illegible]
[illegible] aliquo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

sum ad... contra deus temptatur Et tales Aug.
sortes non est aliquid mali sicut glo. Aug.
super id, scilicet in manibus tuis sortes mee
96 Nota tercio in sortibus tercio modo in sortibus consulendo
petendo peccatum accidere quando supplet humano est peccatum
si sibi ulla manet ad sortes recurratur primo
cum videtur ad dei consilium pervenire
unde Aug. hoc cum videtur esse tem-
ptare deum si quis habens quod faciat ex
humana industria consultum esse videt
esse requirendum divinum iudicium Dicit
enim ii Paralipomenon xx cum ignoremus paral. xx
quid agere debeamus hoc solum habemus
residui ut oculos nostros dirigamus ad
te Secundo si absque debita reverentia circa 2o
in nominatur sortibus requiratur divinum
iudicium unde beda super acta Apostolorum dicit beda
Si qui aliqua necessitate compulsi deum pu-
tat sortibus exemplo apostolorum esse consulendum
videat hoc ipsos apostolos collecto fratrum
cetu et precibus ad deum fusis egisse
Tercio si divina oracula ad humana et 3o
terrena negocia convertat unde Aug. Aug.
dicit ad inquisiciones Januarii hiis qui
de paginis evangelicis sortes legunt etsi
optandum sit ut hoc pocius faciant quam ad
demonia consulenda concurrant tamen ista mihi
displicet consuetudo ad negocia secularia
et ad vite huius vanitatem divina oracula
velle convertere Quarto Sed illud quod Quarto
beda Non exemplo Mathie vel quod Jonas propheta
sorte deprehensus est sit indifferenter sortibus
esse credendum cum privilegia singulorum ut Leo
ait communem legem facere non possunt
aliqua necessitate compulsi etc.

est p[er] divina[m] i[n]spiracio[n]e[m] faciend[um] aliq[ua]
velit co[m]mittere sortib[us] ad eccl[es]iasticas
dignitates s[ive] honores p[ro]movendi q[uo]d in
electio[n]e [illegible] sp[iritu]s s[anctus] stat. Et ideo illicitu[m]
est in h[uius]mo[d]i electionib[us] sorte uti. Facit
en[im] iniuria[m] sp[irit]ui s[an]c[t]o qui h[uius]mo[d]i sensu
instruit ad recte iudicand[um] s[ecundu]m illud
i. Corinth. ii. ad cor. ii. Sp[irit]ualis iudicat o[mn]ia. Sed
eligere at sorte eligere h[uman]o iudicio no[n] co[m]
p[re]hendi p[er]tinet. Ambro[sius] sup[er] luca[m]. Et sic
beda. beda dic[it] sup[er] actu[s] ap[osto]lo[rum] q[uo]d mathias an[te]
pentecosten ordinat[us] sorte q[ue]rit[ur] q[ui]a
sc[ilicet] plenitudo sp[iritu]s s[an]c[t]i nondu[m] erat effusa
in eccl[es]ia. Septem at[ue] diaconi postea no[n]
Actuum vi. sorte s[ed] discipulo[rum] electio[n]e ap[osto]lo[rum] v[ero] orac[ione]
et manu[um] imposic[i]o[n]e s[un]t ordinati.
Noto q[ui]nto necessitates in qua licitu[m]
q[uo]d licet sortib[us] uti [illegible] in co[n]siliis est p[er] sortes divinu[m] iudiciu[m] implorare
maxime videt[ur] locu[m] habere q[uan]tu[m] ad
co[n]sultoria[m] sorte[m]. S[ed] et apud antiquos
auctores frequent[er] invenim[us] aliquos p[ro]
in dubiis negociis co[n]suluisse. Sic
i. Reg. xxx. leg[itur] i. Reg. xxx. Co[n]suluit D[avi]d do[minu]m
dicens: p[er]sequar latrunculos hos et
co[m]p[re]hendam eos an no[n]. Potest e[ni]m
h[uius]mo[d]i necessitas ad sortes p[er]venire
divisoria[m] q[ui]a s[ed] co[n]dictores h[ominu]m sup[er]
20 in [illegible] divisione re[rum] divisione alit[er] co[n]cordari no[n] p[ossu]nt, lic[itum] [est]
p[er] sortes divino iudicio co[m]mittat[ur] s[ecundu]m
proverb. 18 illud p[ro]verb. xviii. Contradictiones co[m]p[ri]mit sors.
Sorte consultoria que fit cu[m] necesse ad sciend[um]
quid agendum sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible] non [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible]
possit [illegible] [illegible] Augustinus [illegible]
Sorte divisoria [illegible]
[illegible] et non [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible]

comprimit sors / et in potestas que
diiudicat / hec solum in certum divisionis
necessitas dividere sortes potest
mederi / unde etiam in divisione cor[illegible]
consulit a divisis agenda / unde Aug.
in epistola ad honoratum / si inter dei
ministros sit disceptacio / qui eorum
persecucionis tempore maneant / et qui fugiant
ne morte omnium ecclesia deseratur / si hec
disceptacio aliter non poterit terminari
quantum mihi videtur / qui maneant
et fugiant / sorte sunt eligendi / Item
eciam sortes nonnumquam / si aliquid
dandum omnibus pluribus / qui non nisi uni
cor dari posset / unde Aug. li. 1o de
doctrina christiana de tercio abundaret
aliquid quod oporteret dari ei qui non
haberet / nec duobus dari posset / si tibi
duo occurrerent / quorum neuter alium vel
indigencia vel egestate aliqua vel
ante te superaret / nichil iustius faceres
non te sorte eligeres / cui daretur quod
utrisque dari non posset / et quod tercio
[illegible]
dignitatis officium ad temporalia dispensan-
da ordinatur / [illegible] ad [illegible]
sortes habere recursum / si aliter
electio generis esse non sit [illegible] cum
[illegible] sit non sorte [illegible]
rector [illegible] sorte
[illegible] rectorem querere [illegible]
dispensacionibus laborare [illegible] li. 2o opo
[illegible]

Superstitio est vicium contrarium religioni, non quia plus exhibeat [illegible] vera religio, sed quia exhibet [illegible] divinum cui non debet vel eo modo quo non debet. Aug. li. 2o de doctrina christiana: superstitiosum est quicquid institutum est ab hominibus ad facienda et colenda idola [illegible] sicut deum creaturam [illegible]

In sorte [illegible] sunt agenda in divisione

In aliquo dando quod [illegible] ca. 28

In electione rectoris secularis

Sortilegus qui per sortes futura prenunciat et
qui per sortem aliquid eligit. Unde sortilegus
Nota secundo [illegible] futura aliqua
prenunciare fit sive pluribus modis
ut ponunt [illegible] xxvi q. [illegible] et habetur
in 4 dist. vii

qui per / est per / sortes / divinans

Sortilegium sive divinacio fit tribus
modis primo per manifestam demonum
invocacionem et hoc facit nigro-
manticus vel [illegible] a quibus [illegible]
[illegible] quod fit [illegible] morte
gravissimum et tenetur ne dicat ab ea
desistere [illegible] libros [illegible]
non fit et qui tales divinacones et
artes magicas addiscunt morte puniat
[illegible] legum [illegible]
vel mulier in quibus [illegible]
divinacionis fuerit [illegible] phitonicus vel
lapidibus obruant eos morte moriatur
de c. de [illegible] dicit exercere
[illegible] magicas dampnabile est et in c. [illegible]
[illegible] de legibus [illegible]
et ut [illegible] [illegible]
divinaciones non sunt [illegible]
et qui [illegible] dat [illegible]
deceptum et male terminant Secundo
fit divinacio vel sortilegium cum aliquorum
superstitiosorum observacione et [illegible]
[illegible] sicut faciunt illi qui [illegible]
[illegible] super [illegible] vitam
vel mortem vel bonam vel malam
fortunam [illegible] Tercio qui
futura vel [illegible] occulta per inspectionem
Et si diabolus aliquando vera dicat tamen non intendit nisi
finaliter perdicionem hominum ut si per illa vera que dicat
inducat homines ad assuescendum se ut credat
et aliquid falsum vel nocivum proponat [illegible]
demones dicentes illam veritatem in eo [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]

Sortilegium fit tribus modis primo per [illegible] invocacionem

notabile

absolvi

[illegible] xx

Augustinus

[illegible] superstitiosorum

Eodem [illegible] Isido[rus] et habetur xxvi q. vii. Il[legible]

Sortilegi sunt qui sub nomine ficte religionis
per quasdam quas sanctorum seu apostolorum
vocant sortes divinationis scientiam profitentur
et quarumcumque scripturarum inspectione
futura promittunt. Et secundum ista colligitur
detestabilem quod plures sancte obser-
vationes intromiscentur et plura misceantur
ista stulta et honesta et humana [illegible] tamen
ista de re sunt et cum ipsi unde
[illegible] honorari deum honorant diabo-
l[um] ut dicit Aug[ustinus] huius observationes
appellationem et [illegible] inspectiones [illegible]
[illegible] suspectas et fugiendas esse
[illegible] [illegible] videntur [illegible] effect[illegible]
Unde [illegible] ut [illegible] ut [illegible]
fallax [illegible] observantie [illegible]
non [illegible] habeat aliquam effica-
ciam [illegible] peccatis [illegible] necessitate
[illegible] ob alteram quamvis causam

primo ut lex dei prevaricetur. Se[cundo]
ipse demon divinis cultu et [illegible] venere[tur]
Tercio ut spes de deo minor aut nulla
habeatur. Quarto ut fames sua nu[trita]
videatur.
Superstitiosus est ut scribat hoc in perga-
meno virgineo portet in figura trian-
gulari cum characteribus incognitis et
thurificet suspendat ad collum [illegible]
ista certis horis cum ipsa tradita a
quadrandum proveniat absque ulla dubi-
tacione effectus ille quem querimus
Item superstitio est non solum si exhibet
cultum divinum et cui non debet sed etiam
eo modo quo non debet ut si quis ser-
varet legalia ad honorem dei sicut
faciunt Iudei

astrolabus vel liber instripcionum stelle
investigat et hoc hic modo omnino
prohibitum est quia ibi est tacita demonis
invocatio quae sic invenit cum primis
inventoribus talium vide Augustinum et — Augustinus
habetur xxvi q. 4 c. qui sine salvatore
omnis inquisitio et omnis curatio quae a
divinis et magicis artibus vel ab
ipsis demonibus et idolorum cultu
expetitur morte penitus dicenda est quia
vita et qui ea sectatur si se non correxerit
ad eternam perditionem tendit
Tertio fiunt sortes sive divinationes — 3o ex corporum inspectione
ex sola aliquorum corporum inspectione
sicut faciunt astrologi et quae ex inspectione
liniamentorum manus vel oculorum vel
aut corporis humani ut aliquibus ex
certo garritu vel volatu sive ex cons
observatione avium occulta pronosticant
et ut sicut [illegible] talis divinatio sit prohibita — quod divinatio ex corporum est prohibita et quod non
Considerandum est secundum [illegible] 26 q. 22 c.
[illegible] et [illegible] dist. [illegible]
[illegible] de tali futuro sit in re causa — sed si fit ex re et in causa
considerata sive in causa propria et sic
et sic non est prohibita in astrolabio
sed dividitur ex consideratione astrorum
quod cras fiet eclipsis solis vel lune
[illegible] luna vel [illegible] talem de
non talem futurum non est in tali re
veritatem a diabolo [illegible]
[illegible] se promittat [illegible]
[illegible] est

nisi dispositive / puta bona habitudo
corporis / indicat bonam qualitatem
mentis / et econtrario / mala mala / et hoc
/ sic solum licet divinare quod ipse est
inclinatus ad talia vitia / vel habilis
ad tale studium / dicendum quod libertas liberi
non concluditur / quia dominari potest et
astris et omnibus dispositionibus / seu
corporis inclinationi. Ad secundum dicendum quod in sit
sensitive nature / ut est in animalibus irratio-
nabilibus / quia cum in ratione non impe-
diantur / sed talibus sequuntur mutationem corporum
celestium / ut patet per ea que faciunt contra signa
/ et quod divinare licet quod pluet vel tempus
mutabitur / et urgebit frigus / non est
prohibitum / tamen ad aliud non extendantur
talia signa / nisi ad influentiam corporum
celestium divinandam. Sed ad tale futurum
non est in tali corpore imperfecto / nec sic
in causa per se / sed sic in dispositione / nec
est tamen non sic divinare et predi-
cere / et superstitiosum / ut faciunt qui
ex obviatione leporis / vel femine predicant
dicunt malum futurum / et hoc est contra
superstitiosum est quia ea que libero arbitrio
subiacent certitudinaliter scire volunt
et de eis divinare et pronosticare.

Conclusio vel corollaria magne
in librorum apparet similibus [illegible]

Cap. [illegible] .q. v. Sed quia clerici monachi vel seculares
divinationes vel auguria crediderint observanda
vel sortes quas mentiuntur esse sanctorum quibuscumque
inhibuerint intimandas [illegible] qui eis credi-
derint ab ecclesie communione pellantur.

inspi-

est licitum christiano homini. contra
de sortilegiis dicitur in tabulis vel
codicibus aut aliis sortibus futura non
sunt requirenda. hec dies et menses aliquas
in aliquibus rebus nunc observare
persuadent quicumque hec crederent quadraginta
dies peniteat. et xxvi q. v. Sortes
quibus cuncta vos vestris discriminatis
hominibus quas patres damnaverunt nil
aliud quam divinationes et maleficia esse
decernimus quamobrem volumus illas
omnino damnari et inter christianos ulte-
rius nominari et ne exerceantur sub
anathematis interdicto prohibemus. Et
aug. ii. li. de doctrina christiana genus
ad hec ligature vel ligatorie vel
nomine superstitionis que quadam pesti-
fera societate hominum et demonum quasi
pacta infidelis et dolose amicitie
constituta sunt repudianda et fugienda
christiano unde et deutero xviii dicitur
Non inveniatur in te qui lustret filium
suum aut filiam ducens per ignem aut qui ari-
olos sciscitetur et observet somnia
atque auguria. nec sit maleficus aut
incantator neque pythones consulat
nec divinos et querat a mortuis veritatem
Contra primum principale dicendum quod ac-
tus futurorum liberi subiacent arbi-
trio a corporibus celestibus expectare
cognitionem non est sine peccato gravissimo

discriminatis
indicatis
et divide
cave

patres

1 Corinth. x

pactum cum demonibus occultum

damasc.

+ q +

philosophia habere pactum occultum cum
demonibus est pluribus quia a celestibus
corporibus pendet et communiter consistere
que a libero dependet arbitrio ha-
bet pactum occultum cum demonibus
Item non licet christiano homini habere
pactum et societatem cum demonibus
teste apostolo .1. Corinth. x. Nolo vos
socios fieri demoniorum. Ad quam so-
cietatem [illegible] non solum pertinet
manifeste demonum invocatores
quibus ingeminatur [illegible] etiam
quecumque facta occulta in demonibus
inita. Prior [illegible] est patet occultum
cum demonibus quia aliquid adhibetur
ad effectum quod nil naturaliter operatur ad
talem effectum. Corpora at celestia nil
operantur ad actus humanos ex libero
dependentes arbitrio ut testatur
damasc. li. 2. c. 7. dicens ac liberi
arbitrii [illegible] facta [illegible]
[illegible] actuum [illegible]
ex astrorum [illegible] agimus omnia secundum
[illegible] hec [illegible]
malicia est in nobis. Hec ille. Quare
futura ex libero dependentia arbitrio
ex corporum celestium dispositione predicere
certitudinaliter non est sic facto
Corpora 2m [illegible] pluviarum defectu
aeris serenitate frugum abundancia
et defectu et [illegible] stellarum in-
spectione predicere

Eccl. xv deus ab inicio constituit
hominem et reliquit illum in manu
consilii sui hoc est Ad imaginem et similitudinem
suam et liberum arbitrium dedit ei

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
humana [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad pa[illegible]
[illegible]
[illegible]

Aue[illegible]
fes[illegible]
et
tpa[illegible]

non est phebum. Sol enim et luna et
sidera sicut legitur Genesis primo sunt in signa
et tempora dies et annos. In signa quidem
ut dicit magister in historia scholastica [illegible] sere-
nitatis et tempestatis et in tempora [illegible]
ea designanda [illegible] anni tempora [illegible]
go in signa ad significandum [illegible]
tus futuros [illegible] enim [illegible]
dicitur aeris qualitates [illegible] serenitatem
pluviam et huiusmodi [illegible] abunda-
ntiam et defectum. Unde Augustinus v. de civitate dei
ca. vi. dicit: Non absurde dici posset ad
solas corporum differentias afflatus
quosdam valere sidereos sic in solaribus
accessibus et decessibus etiam ipsius anni
tempora variari et lunaribus incrementis
atque decrementis augeri et minui
quedam rerum genera.
Corporum enim ex quorum variationibus
[illegible] ventos et tem-
state mutationes [illegible] et huiusmodi pronunciare
pestates futuras et huiusmodi [illegible] et si
hoc est illicitum [illegible] conie-
[illegible] pluviam vel sere-
nitatem futuram [illegible] quod naturalis [illegible]
cum dicta quod [illegible] celestium siderum [illegible]
impressione corporum [illegible] cognitionem
dispositionem [illegible] iuxta illud
Jere. viii. Milvus in celo agnoscit
tempus suum turtur et hirundo et ciconia
custodierunt tempora adventus sui.
Aves etiam sua norunt tempora ut sciant quando ad calida
[illegible] regionem hiemis declinare debeant
[illegible] redire regiones [illegible]
et veris [illegible] ad [illegible]
[illegible] nidificandi et pullificandi

Gene. primo
427
Aug.
Jere. 8

Tercium genus de humanis actibus
aliquid quo motu et animo procurata
predicere ac prosperare est illicitum
deutro 18 et prohibitum Deuto. 18 non inve-
niatur in te qui observat auguria
et sompnia q. v. d. Augurium [illegible]
tacionibus seu [illegible] sive predacionibus se-
stacionibus vel sermo absentem a con-
hibentu esse separando [illegible] Et quis
vo ut [illegible] oscinem ex subito
animi volatu denunciet illi latere
insidias unde aves volando cer-
serunt non est superstitio sed humana industria
Sequitur de sortibus ubi non est illicitum
na duella seu monomachia de qua hic
est singularis concertacio ad fortes
probare [illegible] videtur quod per illa duella
cognoscitur aliquid occultum sed in singula
[illegible] et alterius iustitia [illegible] per divinum
iudicium et in hoc videtur esse licitum
1 regum ut 1. regum xvij de david legitur quod
xvij cum philisteo singulare inivit certamen
duellum Dicitur quod duellum est singularis duorum
quid pugna et per victoria unius appareat
[illegible] iustitia per divinum iudicium et
alterius iniustitia. Et duellum est
illicitum Et licet iudicium fiat a duellis
et ab servientibus quia [illegible] ordinatur
ad iudicandum occulta que divino iudicio
reservantur ideo sunt prohibita. canone
ii. q. v. monomachia in lege non
Anathema sanctio quidem dicitur et alienatio ad 20 [illegible]
apostolus optabam ego anathema esse a christo pro fratribus
meis [illegible] oblacio sacrificii [illegible] vel [illegible]
de anathemate i. de consecratione domini [illegible] aurum
et argentum etiam ab illa quod est sacrum et thesauro
positio quod consecrata domino [illegible] ne
humanis usibus applicarentur

Regum [illegible] Doctoribus vero non [illegible] [illegible]
[illegible] nam Iosue in [illegible] Achor
anathemate [illegible] invenisset et ob eius
[illegible] apud [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] Iosue ut [illegible] exquireret [illegible]
[illegible] in manibus [illegible] cadere [illegible]
[illegible] super Achor. Et de Zacharia legitur
sorte [illegible] incensum poneret. Hec [illegible]
[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] disciplina [illegible] sunt
[illegible] Capitula nam sacerdotalia [illegible]
[illegible] nec legali nec [illegible] nec
[illegible] prohibent. Ecclesiastica [illegible]
[illegible] intendant. Hec et [illegible] [illegible]
[illegible] demonstrationibus [illegible] et [illegible] fide:
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] hec enim [illegible]
[illegible] [illegible] et magos pharaonis
[illegible] [illegible] et Simonem magum
et phitonissam [illegible] et [illegible]
[illegible] et idola gentium et [illegible]
portenta [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est ad edificationem
[illegible] falsa fides portentis et figmentis in
[illegible] salvatorem et [illegible] pharisei demonium
illud.

Nota quod observare tempora vel dies
ad aliquid faciendum vel dimittendum ex
causa naturali, puta cavet quis sibi a
supponere medicinam vel minuere, vel arbo-
res incidit vel plantat secundum dispositionem lune, quod multum
operatur in ista inferiora, non est superstitiosum
[illegible]. Item si non intendit ex aliqua
causa naturali sed sola opinione reputat ali-
quos dies fortunatos et alios infortu-
natos, superstitiosum est et fundatur super
vanis erroribus [illegible] manifeste
Item habeat se [illegible] nocte nativitatis
in [illegible] non [illegible] aliquid dare [illegible] et
omnia vana sunt [illegible]
non observabis dies [illegible]
et kalendas Januarii in quibus [illegible]
[illegible] et ad [illegible] dona dona [illegible]
in [illegible] boni [illegible] auguria aut aliquos
[illegible] aut [illegible] aut [illegible]
[illegible] qui hec aut [illegible]
[illegible] aut auguria [illegible]
attendit aut consentit observantibus [illegible]
et [illegible] ad [illegible] tenet
[illegible] ad salutem [illegible] ad [illegible]
[illegible] observantes et [illegible]
[illegible] in [illegible]

429

[illegible] gra[illegible]

[illegible] vulgo e

[illegible]venta et

[illegible] est cum [illegible]

[illegible]buti [illegible]

[illegible] Alu[illegible]

[illegible] duello et

[illegible] [illegible]

[illegible] sit

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] est [illegible]

[illegible] Se[illegible]

[illegible] non

[illegible]

[illegible] dem[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]go [illegible]

[illegible]

Alia aute
a pre ea aute
ed mencio
et hec fit
[illegible] autem
[illegible] pro
[illegible] et
illes apud
quos [illegible]
[illegible]
[illegible]
sup [illegible]
[illegible]
[illegible]
sup quo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Et [illegible]

assumuntur et subdit / necessitas cum uti
allegans tenendum / alioquin diuina sanctio
cum hec et huiusmodi sortilegia deo
solo temptare videtur. Et in decreto
Stephani pape dicitur / Ferri candentis
et aque feruentis examinatione confessionem
extorqueri a quolibet / sacri non cen-
sent canones / et quod sanctorum patrum do-
cumento sanccitum non est / supersticiosa
adinuentione non est presumendum. Spontanea
enim confessione vel testium approbatione
publicata delicta / habito pre oculis
dei timore / commissa sunt nostro regimini iudi-
care. occulta vero et incognita illi sunt
relinquenda qui solus nouit corda filio-
rum hominum. Et ex de purgatione vulgari
duella et alie purgationes / ut iudicium
ferri candentis et aque seu huiusmodi prohibite
huiusmodi [illegible] per concilium dampnata fuit
manifestum / quod deum sic velit iudi-
care suam iustitiam / Et hoc non dicit
scripture et doctores catholici / dauid cum
golia singulare inivit certamen.
quia sibi reuelatum fuit a deo quod se vo-
lebat iudicare suam iustitiam scriptum
est i regum xvii / [illegible] ad philisteum
dixit / Ego venio contra te in nomine do-
mini exercituum / Et sic non fuit proprie duellator /
sed magis diuine iustitie executor / non
[illegible] ergo illud duellum ad sortes
[illegible] ille qui non [illegible] suspectum quod est [illegible] deo
[illegible] vide quod est [illegible]
duella et alie purgationes vulgares prohibite
sunt quia per eas intenditur [illegible] absolute
et deus temptari videtur / [illegible] de purgatione
vulgari [illegible] per totum

i regum xvii

Utrum aliquis possit esse perplexus

perplexus dicitur

Nota primo perplexus dicitur titubans et dubius et hesitans quasi scrupulosus dubitans que via sit rectior vel melior tenendo qua autem via amplectitur se perdere et errare arbitratur. Est autem perplexitas

perplexitas duplex

conscientie sive perplexitas duplex. Una iuris, alia facti. Iuris est in casu illo quod aliquis habet facere [illegible] diversos auctores sibi invicem repugnantes. Et hec perplexitas [illegible] [illegible] et [illegible] reformanda.

iuris

facti

Alia est facti ut si conscientia sibi dictat unum et lex dictat contrarium. In hac perplexitate [illegible] talis dubitat apud se cui sit magis obtemperandum vel dictamini conscientie vel precepto prelati. Et ideo dicitur perplexus [illegible] hesitat quid agendum sit.

Aliquis dicitur perplexus dupliciter

uno modo simpliciter

Nota 2o aliquis est dictus perplexus dupliciter. Uno modo simpliciter et absolute et sic nunquam potest aliquis esse perplexus. Hoc evidenter constat ab [illegible] [illegible] perpetrandum teste Augustino. Et habetur [illegible] Nabuchodonosor [illegible] [illegible] deus redderet [illegible] si non [illegible] invenire [illegible] habere [illegible]. Cum [illegible]

Augustinus

Perplexitas est medium inter opposita ita quod videatur semper vergere in peccatum quamcumque partem eligat. Dubium est motus indifferens in utramque partem contradictionis sine [illegible] vel dicitur quod dubium est equalitas rationum comparatarum sine [illegible]

Arguitur quod nullus videtur esse perplexus 431
quia si sic cogeretur desperare quasi non
posset peccatum evadere cum cum officio incumbit
necessitas aliqua ut sacerdoti fornicario cum
officio incumbit ministrare sacra si ministrat
peccat si non iterum peccat Et sic compellitur
desperare Solutio in hoc sacerdos cum est in peccato
mortali non est perplexus simpliciter sed cum officio
ei incumbit sacra dispensare quia sed penitere debet
peccato et licet ministrare non est aut ingrediens
si sit perplexus supposito quodam scilicet quod velit manere
in peccato

Nota triplex est perplexitas prima est in-
telligentie verborum sacre scripture Secunda
est cognitionis faciendorum et hec inde
posset esse in hominibus bonis Tertia est
inevitabilitatis peccandi prima tollitur per
consideracionem canonum concordando in diversis locis
sacre scripture per intelligentiam doctorum et
canonum et assumendo concordando vel relaxando
Secunda tollitur per unctionem spiritus sancti que de omnibus
docet Tertia per depositionem conscientie erro-
nee de qua est hic prefato

Item ulterius est perplexus simpliciter
aliquid facere quo facto aliud incidit in [illegible]
ut christianum catholicam deponere [illegible]
perplexus sum quod ex consciencia erronea
[illegible] et hoc non est inconveniens ut aliquis
[illegible] homo potius vitare non posset [illegible]
[illegible] inter [illegible] manus [illegible] quod [illegible]
[illegible] dare vitare [illegible] non [illegible]
dat [illegible] tali intencione [illegible] si [illegible] dat
transgressor est

Apostolus paulus [illegible] in ecclesia [illegible]
apparet concessit minus ut maiora [illegible]
[illegible] sepius [illegible] fornicacionem
unusquisque suam habeat uxorem et unaqueque
habeat virum unde [illegible] causa [illegible]
aliquis uxori sue causa [illegible] reddendi debitum
[illegible] casti [illegible] [illegible] incontinencie [illegible]
carnale

Nervi testiculorum leviathan i. diaboli suggestionum
perplexi sunt i. calliditate et illaqueate [illegible]
eius [illegible] [illegible] suggestiones [illegible]
testiculi sunt nervi et instrumenta humane generationis
et in se continent omne incentivum libidinis [illegible]
suggestiones diaboli generant in nobis [illegible]
[illegible] illecebra accendunt per suggestionem enim peccati
semen est per delectationem fit nutrimentum per consensum
perfectio

est inter duo mala aut pro utrumque
vitare aut alterum ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ facere. Et in opere iure al-
ter faciendo debeo eligere [illegible]
[illegible] quod [illegible] considera-
[illegible] potius [illegible] in mora
[illegible] et habere [illegible] dicit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aliquis [illegible]
[illegible] facient [illegible]
[illegible] potius appetat [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] ad destruendum [illegible]
[illegible] fiat ut [illegible]
[illegible] in mora et [illegible]
[illegible] eligendum et [illegible]
[illegible] mora [illegible]
[illegible] ibi [illegible] in fuga [illegible]
ubi [illegible]
[illegible]
[illegible] mora [illegible]
[illegible]
[illegible] in magn-
[illegible] Alio [illegible]
[illegible]
aliquem [illegible] quod [illegible]
habet [illegible]
manet [illegible]

Alio [illegible]
[illegible]

ut potest si durat licentia[illegible] alicui
morari si non cognoscat ipse [illegible] Et ille
incipit habere conscientiam de
mortali si non cognovit eam
Et sic ista durante non est in statu
salutis quia si non cognoscit eam
putat mortalem contemnendo deum
si de ea conscientia dictet hoc displicere
deo [illegible] cognoscit eam si stat
contra preceptum domini Et sic homo
est perplexus non simpliciter sed secundum quid
quia homo potest unum debet et tenetur illam
conscientiam deponere que sine homo aut faciat
quod ipsa conscientia dictat sive eius opposito
peccat mortaliter quare tenetur homo
ea [illegible] et erronea conscientias
deponere de qua depositione vide
glossam terciam Arti erronea et erronea.

Utrum aliquis religiosus
compelli debeat propter
peccatum de religione si sit
paratus corrigi et penam
sustinere

Nota primo religiosi dicuntur
primo largissime Et sic quilibet christianus
dicitur religiosus. Nam religio
teste Augustino nihil aliud est quam cultus
dei Et pro religio dicta ut Art

religiosi
[illegible]
primo largissime

Augustinus
religio quid

Religio ut inquit [illegible] Artis est que superioris
cuiusdam nature quam divinam vocant curam
cerimoniamque affert Item [illegible] de voto [illegible]
voti pagina [illegible] voti solenne debere [illegible]
solenitatem fuit [illegible] sacri ordinis [illegible]
[illegible] [illegible] de religione [illegible]
[illegible] approbatus

Ysidorus eo quod per eam unum soli deo reli-
gamus animas nostras ad cultum divinum
deo serviendi. Secundo capitur large et sic 2o large
comprehendit omnes clericos seculares et
etiam christianum honeste viventem. Qua-
re eo quod deo impendit debitam religi-
onem, sunt dicti religiosi. Ut in canone
xi q. i. c. nullus etiam per ambitum etc. Quis
dubitat qui religiosus et deo servien-
tibus iniuriat vel inimicat obprobrium.
Et Gabriel in iiii dist. xvi dicit. Intelligo
aut per religiosum non solum eum qui
profitetur regula facta aliqua sed omnes qui
cuicumque statui secundum eius ordinationem se
subdiderunt. Prius eandem rationem quoniam
statum aliquem a christo vel ecclesia approbatum
[illegible] deum susceperunt quod extendi potest
usque ad statum nature matrimonialem.
Tercio capitur proprie et sic religiosus est 3o proprie
qui professionem fecit alicui de religi-
onibus approbatis per sedem apostolicam. de
voto et voti. c. quod votum. [illegible] et
tales proprie dicuntur religiosi. Et religiones religiones
approbate sunt quatuor. prima basilii. secunda approbate et quatuor
benedicti. tercia Augustini. quarta beati
francisci. Status religiosorum ut scribit
gerson regula est vivere in obediencia
castitate et paupertate. Et debent
devote orare contemplari et carnem
mortificare contra vicia et concupiscentias.
Religiones factitie dicuntur que facte
fuerunt post institutionem legis evangelice quas
anselmus factitias vocat ut ea que consiliorum
erant fierent sub precepto. factitium enim dicitur
quod de aliqua re fit in [illegible]
vi

hugo

Et hugo de sancto victore sic ait Summa
religionis regula in hoc dependet | ut
prelati custodiant suos subditos | sub-
diti prelatis benigne obediant | devoti
sint senes | iuvenes laboriosi | Sit
honestas in habitu | mediocritas
in victu | Sint in claustro assidui | et
ad primam rarissime | non sint curiosi
claustrales | Sint intenti psalmodiis
non confusi | Non sit rumor in claustro
sed silentium in capitulo non litigium sed con-
fessio | in choro sit sacra simplicitas
et circa altare reverentie honestas

Religio cum (?) malos eicit 3a causa | Nota 2 o 8 adm böven · religio
bona malos odit | non sinit tamen
sed omnes pravos eicit | Et hoc triplici
de causa | Una propter spem correctionis
Sicut egrotantes non eicit et in maxime quan-
do spes vite sint | Ita et de lapso
in ordine intellige | Cum multi lapsi per
penitentiam surgentes | postmodum per-
fecti perseverant | et aliquotiens sunt
meliores hiis qui lapsi non fuerunt |
sic david | et plures alii | Secunda causa
est propter defectum placationis | quia licet de
aliquibus convictis timeat | et aliquos
mala in parte non videt et quietati
Tertia si aliquis timeat et leprosum esse eo

2a propter defectum placationis

Hugo cardinalis super illud luce xv gaudium erit
super uno peccatore etc dicit Sunt multi in innocentia permanentes
tenti parata in bona facientes qui rebus habentes
libere utuntur et ab illicitis abstinentes et quia videntur
... in mala non faciunt pigri sunt ad bona Et
... ad 20 · 6 ... abundant delectationem super aliquo
... est peccator ... consideracione suorum peccatorum lugere.

aliquibus signis / et non sit adhuc plene
iudicanzus / latet morbus et ideo inter
sanos adhuc tolleratur / et Ideo propter
scandalum seu fratribus eius notum est cri-
men illius / sed apud extraneos reputatur
honestus / qui si videret eum eiicere et
nesciret causam putaret ex invidia fieri
ut existimaret reliquos omnes tales
esse / Cum iste de quo tantum presumebat
occulte fecerit magis / Ita dominus nouit
iudam esse pessimum et in exemplum
nobis tolleravit / Cum tamen eum aliis
fecerit similem / donec per apertam iniqui-
tatem prodidit semetipsum

Noto 2o pena est duplex / una
est pena corporalis que est afflictiua
corporis que infertur in foro seculari
ut est verberatio / membrorum truncatio
mortis pena et exilium / Alia est pena
spiritualis que infligitur in foro ecclesiastico
ut est censura ecclesiastica dicit ad penas
spirituales interdicto excommunicatio suspen-
sio degradatio / Et secundum hoc aliquis aufer-
tur ex fidelium communitate duplex modus per penam
corporalem vel per mortis penam / Quo modo
aufertur ille qui penitere vellet / sicut
homicida interfectus / pena capitis puni-
tur penitentiat / Alio modo aliquis aufertur ex
communitate fidelium per penam spiritualem scilicet ex-

Pena est premium delicti vel pena est supplicium
quo quis ob delictum affligitur /
quo quis et maiorem consequitur gratiam secundum illud ps xv
multiplicate et ... sunt infirmitates eorum et multiplicate
... sunt infirmitates postea accelera-
verunt intellexerunt suas esse infirmitates et eos perduceret ad
veritatem per humilem penitentiam
medicam penitencie

Stamdalum

pena dupl. corporalis

spiritual

Aliquis aufertur ex communitate fidelium 1o pena corporali

2o pena spirituali

per excomunicationem que est separatio a comuni-
one ecclesie quo ad fructum et suffragia
ecclesie ipsa etiam separat a consortio fide-
lium in sacramentis sive actibus legitimis
Conclusio xiiij religiosus est
de religione expellendus seu est
sequestrandus carcere vel alio modo
licita ergastulis vel carceribus retrudendus
sit monachorum et monacharum inpuden-
te persone [illegible] q. i. c. impudicas
detestabiles personas monachorum atque
monacharum [illegible] cum plures de clericis
subditorum sit proprie carcere. De penis
ca. quamvis [illegible] li. vi. vide de [illegible] Confessor
de criminibus seu quodam [illegible] confessibus
et persone ceterisque circumstantiis provida
deliberatione pensatis inpetentia vel
ad tempus [illegible] expedire carcerem
mancipare ad penitentiam agendam
preterea pena spiritualis non est infligenda
nisi ei que constat esse contumacem
sed expulsio de religione est pena spi-
ritualis ergo et excomunicatio ergo non est
infligenda alicui religioso et maxime
sic sit [illegible] excomunicatio
est pena spiritualis que non debet infligi
alicui nisi pro manifesta contumacia
quia se monstrat aliquis audire contra

non esse peccatum. Unde habemus in christi — Math. xviii.
doctrina Math. xviii. Dicit: Si peccaverit
in te frater tuus et si ecclesiam non audierit — 435
sit tibi sicut ethnicus et publicanus, id est separa-
tus ab aliis fidelibus per excommunicationem
et censuram ecclesiasticam. Continuatio autem — continuatio
est qui respuit correctionem. Hoc autem
excommunicatio est separatio a amore fidelium
sicut est per charitatem. Ita expulsio est
separatio a amore fratrum religiosorum
quae est charitatem. Extra autem chari-
tatem nemo fit a deo aliquem eicere
Argumentum 2. Religiosi magis debent
observare et custodire precepta domini
et ecclesiae quam seculares. Sed est preceptum domini
et ecclesiae quod malefactores tollantur penitus
et ecclesia ut malefactores [illegible] servant seculares
de civitate quod [illegible] debent facere religiosi
ergo hoc magis debet religiosus [illegible]
et per quos debet religiosus [illegible]
et scandalosi eicere de religione. Unde
modicum fermenti totam massam corrumpit — prima Corinth. quinto.
prima Corinth. quinto. Et Augustinus in regula
monachorum qui dicit: In omnibus et super
omnia ametis et honoretis deum
et honoretis et magis pro amore ac
honore preceptorum observandorum. Hoc
est preceptum. Maleficos non patiaris
Exod. xxii. et prima Corinth. quinto. Auferte — Exodi xxii. prima Corinth. quinto
vivere. Et [illegible]

mali ego volui confessio hoc ait sicut
in fidei respice ... qui per penam spiritualem
et corporalem homicida eius penitere
volentem tollit de civitate per
mortem spiritualem. Sed quod religiosus
tollendus est de civitate non dicitur
per eiectionem de religione sicut cum sanc-
dictatis in nobis ... sed per eiectionem
aliquam vel per incarcerationem ... in
gelde. Et non est simile de pena corporali
quia unde sectaretur et pena spirituali
quia unde spirituales quia per penam corporale
aufertur aliquid temporale quod potest recompensari
per aliquod maius bonum quia potestatem ...
aufertur vita spiritualis aliquorum [illegible]
...et pedes et ... bonum no-
ex quibus sequitur maius bonum scilicet pax ...
civilitatis et conservatio bonum civium
et status reipublice ... per maius
bonum recompensatur ... vite ...
persone hominis. Sed bonum spirituale quod
... conservationem persone religiose
delinquentibus non potest recompensari scilicet
penitentia ... quia eius anima salvatur
... de civitate religiosorum careret
posset penitentiam et in desperationem caderet
... Jeremias propheta
Et habet ... canonici ... recedite
inquinati polluti recedite nolite no-
illorum qui habet falsam iustitiam : lite
... deus permisit petrum cadere ut ... sua infirmitate
sciret qualiter deberet ... aliorum infirmitatibus compati

Religiosus non est tollendus de civitate

Nota

hec sunt verba

nobis
cor tangere nolite querere. talis lo-
quela non illuminat terminos sanat e-
grotus non curat infirmum sed magis
accendit. Alius in desperacionem precipitantem
mittit. Bonus etenim rector ex sua
infirmitate aliorum infirmitates pen-
santes magis per humilitatem et mansue-
tudinem [illegible] mentium studet peccatores
ab erroris laqueis eruere quam per austeri-
tatem in foveam precipicii mutare. et
hoc ille bonus doctor gentium affectu sum- 1 Corin. 9
[illegible] infirmus infirmaret lucrifaceret
infirmos. Et Calixtus papa scribit
ut habetur dist. 50. Si aliquis quo-
quo modo lapsus fuerit, porrigere ei
et fraterno compassionis affectu. Dicit
enim beatus Apostolus: Fratres, si preoccupatus fuerit Gal. 6
homo in aliquo delicto, vos qui spiri-
tuales estis instruite huiusmodi in spiritu
lenitatis. Alter alterius onera portate
et sic adimplebitis legem Christi.
Lex enim Christi ut dicit magister Ambrosius Ambros.
omnes vult salvos fieri. Ergo per hoc qui
consulit fratri peccanti ut redeat ad
profectum implet voluntatem Christi
et salutem ac vitam consequetur eter-
nam, quam nobis tribuere dignetur
Jesus Christus Marie filius qui est
deus benedictus in secula seculorum.
Amen

Collectaneū in xij libros
qdlibeti doctoris scti Thome
Aquinatis scriptum p ingenuū
Michaelem de wratislauia
Sacrarum litterarum pfessorem
Canonicum ecclesie Collegiate
scti floriani Et finitum in die
transfiguracionis domini Anno
salutis nre 1521

IV

Rest. R. Jahody 1933

